

પ્રાપ્તિસ્થાન —

શા. અંદુલાલ લખુભાઈ પરીખ

ટે. નાગજીભૂધરની પોળ,

મોડવીની પોળ, અમદાવાદ.

વીર મં. ૨૪૭૬

૬૦ આ. મં. ૩૨

પ્રત ૧૦૦૦

વિ. મં. ૨૦૦૬

૪૦ મ. ૧૬૫૦

કિંમત રૂ. ૧-૮-૦

પ્રકાશક—

શા વાહીલાલ જગનલાલ

સાહીવાલા

મોડવીની પોળમાં, નાગજીભૂધરની

પોળમાં, મોઢાડીપોળ,

અમદાવાદ.

મુદ્રક :

પરીખ સુરેશચંદ્ર પોપટલાલ
ધી 'હાયમટ જ્યુબિલિ' પ્રિ પ્રેસ
સલાયોગ રોડ : અમદાવાદ.

શેઠ વાડીલાલ છગનલાલ સાડીવાલા



જેમની આર્થિક સહાયતાથી આ ઐતિહાસિક
પુસ્તક છપાયું છે.

પ્રકાશકના બે બોલ

આજે પટ્ટાવલી સમુચ્ચયનો બીજો ભાગ પ્રકાશિત કરતાં અમને ખૂબ આનંદ થાય છે. વિ. સં. ૧૮૮૯ માં એટલે કે સત્તર વર્ષ પહેલાં પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ભાગ પ્રથમ અમે પ્રગટ કર્યો હતો એમાં તેર પટ્ટાવલી-ઓનો સંગ્રહ તેમજ દશ અનુપૂર્તિઓ અને સાત પરિશિષ્ટો આપ્યાં હતાં. એ પુસ્તકનો જૈન અને જૈનેતર વિદ્વાનોએ અને પાશ્ચાત્ય વિદ્વાનોએ પણ ખૂબ જ આદર કર્યો હતો. અને તેની પ્રશંસા કરતાં એટલે સુધી કહ્યું હતું કે આ પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ભારતીય ઇતિહાસ સંશોધનમાં એક સાંકળ જેવા ઉપયોગી છે.

અસ, એવી જ રીતે આ દ્વિતીય વિભાગમાં પણ બાવીશ પટ્ટાવલીઓ, અને વિસ્તૃત પાદનોંધ આપી છે પ્રથમ ભાગમાં બધી પટ્ટાવલીઓ પ્રાકૃત અને સંસ્કૃત હતી. જ્યારે આ ભાગમાં બધી ગુજરાતી પટ્ટાવલીઓ છે અને તેની વિસ્તૃત પાદનોંધ આપી તેને વધુ રસિક બનાવેલ છે. કેટલીક પટ્ટાવલીઓમાં તો પ્રાચીન ગુજરાતી રાગોનો ઉપયોગ કરી સુદર ગેય સ્તુતિઓ આપી છે, જે ગાતાં પ્રાચીન માણુભટ્ટ પદ્ધતિનું સ્મરણ થઈ આવે છે.

પૂજ્ય ત્રિપુટી મહારાજે પૂજ્યપાદ ગુરુદેવના સ્મારકની આ ગ્રંથમાળા માટે આવું સુદર ઐતિહાસિક પુસ્તક પ્રકાશિત કરવાની અમને તક આપી છે તે માટે અમારાં અહોભાગ્ય માનીએ છીએ. સુર વાંચકો પ્રથમ ભાગની જેમ જ આનો લાભ લઈ જૈનધર્મના ઇતિહાસથી પરિચિત બને એ જ શુભેચ્છા.

—પ્રકાશક.



પણમામિ અરિહંતે, સિદ્ધે આયરિયેઞ ઉવજ્ઞાયે ।
સાહુળો ચ ચરિત્તં, જાણં તહ દંસણં ણિચં ॥૧॥

એ તો સ્પષ્ટ વાત છે કે, દરેક રાષ્ટ્ર ધર્મ કે સમાજના ઉત્થાનમાં તેના પ્રાચીન ઇતિહાસનો મોટો ફાળો હોય છે અને એ જ કારણે અમે વિ. સં. ૧૯૮૯માં ઐતિહાસિક ગ્રંથોનો સંગ્રહ કરી “ પટ્ટાવલી—સમુચ્ચય ભા. ૧ લો ” સંપાદિત કર્યો છે. હિંદ અને હિંદ બહારના વિદ્વાનોને એમાંથી ઘણું ઘણું જાણવાનું મળ્યું છે. પ્રાપ્ત થયેલા અભિપ્રાયો તેની સાક્ષી પૂરે છે. આજે અમે તેના જ અનુસંધાનમાં આ “ પટ્ટાવલી—સમુચ્ચય ભા. ૨નો ” સાદર કરીએ છીએ.

પહેલા ભાગમાં પ્રાકૃત-સંસ્કૃત ૧૩ પટ્ટાવલીઓ આપી છે જ્યારે આ બીજા ભાગમાં ગુજરાતી-હિંદી ૨૨ પટ્ટાવલીઓ આપીએ છીએ, આમાં મુખ્ય તો કવિબહાદુર દીપવિજયકૃત સોહમકુલ પટ્ટાવલી—રાસ છે.

કવિબહાદુર શ્રીદીપવિજયજીના માતા, પિતા, જ્ઞાતિ કે જન્મભૂમિ સંબંધી જાણવાનું કંઈ જ સાધન મળતું નથી, છુટક સાધનોમાંથી એટલું તારવી શકાય છે કે તેઓ તપાગચ્છની આણંદસૂરશાખાના શ્રીપૂજ્ય વિજયસમુદ્રસૂરિના આજ્ઞાવર્તી થતિ હતા અને પં. ૦ પ્રેમવિજય ગણિ-શિષ્ય પં. ૦ રત્નવિજય ગણિના શિષ્ય હતા. તેમને ઉદયપુરના રાણા લીમસિંહે કવિરાજનું અને ગાયકવાડનરેશી કવિબહાદુરનું બિરુદ આપ્યું હતું, તે યોગણીસમી સદીના લોકપ્રિય કવિ છે, તેમણે બનાવેલા ગ્રંથો પૈકીના કેટલાએક નીચે મુજબ છે.

વડોદરાની ગજલ સં. ૧૮૫૨ ફા. ૦ શુ. ૨, રોહિણી સ્તવન સં. ૧૮૫૬ ભા. ૦ ખંભાત, સમુદ્રખંધ સચિત્ર આશીર્વાદ કાવ્ય પ્રખંધ સં. ૧૮૭૭ આ. ૦ શુ. ૧૦, જેમાં રાઠોડ રાજા માન-સિંહનું વર્ણન છે. બીજો-આશીર્વાદ પ્રખંધ, જેમાં નગરચોક હેમા-

ભાઈ વખતચંદ્રનું વર્ણન છે. કેશરિયાળની લાવણી સં ૧૮૭૫, સોહમકુલ પટ્ટાવલી-રાસ સં. ૧૮૭૭ સુરત, પાર્શ્વનાથના પાંચ વધાવા સં. ૧૮૭૬, કાવીતીર્થ વર્ણન ઢાં ૩ સં. ૧૮૮૬, અડ-સઠ આગમની અષ્ટપ્રકારી પૂજા સં. ૧૮૮૬ જંબુસર, નંદીશ્વર મહોત્સવ પૂજા સં. ૧૮૮૬ સુરત, અષ્ટાપદની પૂજા સં. ૧૮૬૨ રાંદેર, સુરતકી ગજલ ગા. ૧૦૩, જંબુસરકી ગજલ ગાં ૮૫, ઉદેપુરકી ગજલ ગાં ૧૨૭, મહાવીર પાંચકથાણુક વધાવા, માણિભદ્રજી, ચંદનો ગુણાવલી પર પત્ર કડી ૩૨, પાલનપુર ગજલ, સીનોર ગજલ, ગોડીપાર્શ્વનાથ સ્તવન, વડોદરામંડન જીરાવલા પાર્શ્વનાથ સ્તવન, લાં વિજયલક્ષ્મીસૂરિસ્તુતિમાલા, સ્તવનો, સજ્જાયો, શુદ્ધંલીજો, મહાનિશીથ સૂત્રના બોલ શ્લોક ૩૦૦ સં. ૧૮૬૦ વડોદરા, મૂર્તિપૂજા પ્રશ્નોત્તર, આધ્યાત્મિકચર્ચા (ચિં ૭૦ આગરા) પર્વતિથિ અંગે પત્ર સં. ૧૮૭૧ આં ૧ શુ ૧ વડોદરા, વગેરે વગેરે.

આ ગ્રંથોમાં કેઈ ગુજરાતી તો કેઈ મારવાડી છે. પરંતુ તે દરેકમાં એકબીજી ભાષાના શબ્દોનું મિશ્રણ તો છે જ. તેમજ શ, ષ અને સમાં તથા ષ અને ખમાં અભિન્નતા જ દર્શાવી છે. ગ્રંથકારની જન્મભૂમિ કદાચ રાજપૂતાના હશે માટે જ આમ બન્યું હોય એમ લાગે છે એટલે એ વાતને ગૌણ કરીએ તો કવિબહાદુરનો આ ગ્રંથભંડોળ, તેમાંનું વસ્તુવર્ણન, ઐતિહાસિક વસ્તુ પ્રત્યે પ્રેમ, અને નવું બતાવવાની કળા જોતાં તેઓ સાચા લોકપ્રિય કવિ હતા એ વાત ચોક્કસ સમજાય તેવી છે.

સૌધર્મગચ્છ પટ્ટાવલી-રાસમાં ઘણી ઐતિહાસિક વસ્તુઓ છે. ભાષા ગુજરાતી છે. આ બીજા ભાગમાં પ્રથમ તે રાસ આપ્યો છે. તેના પછી બીજી ૨૧ પટ્ટાવલીઓ તેના કર્તા, રચનાસાલ અને ઉપયોગી નોંધ સાથે આપી છે. સૌધર્મપટ્ટાવલીરાસમાં ઐતિહાસિક સંગ્રહ મોટો છે. તેમાં કેટલાંએક સ્થાનમાં વિશેષતઃ સ્પષ્ટતા કરવાની જરૂર રહે છે એટલે એવા દરેક સ્થાનો પર નિશાની મૂકી છે અને તેને અંગે મુનિ શ્રીદર્શનવિજયજીએ વિસ્તૃત વિવેચન

લાખી આખું છે તે સળંગ પટ્ટાવલીઓની પછી પુરવણી વિભાગમાં હાખલ કરેલ છે, જેમાં પ્રાચીન ગણો, શાખાઓ, દિગમ્બરના લેહો, ૮૪ ગરુડો, સાંડેરક અભયદેવસૂરિ-વાદીદેવસૂરિ-ચારાપદ્ર-પૂર્ણતલ્લ-અંબલ-ખરતર-નાગેન્દ્ર-વડીપોષાળ-લોંઠા-કમળકલશા-કુતખપુરા-નિગમ-તપા-લઘુશાલા કંડુઆમત-વીળમત-પાયચદ-સુધર્મ તપા-રત્ન-દેવસૂરસંઘ-સંવેગીશાખા-વિજય-સાગર અને વિમલ વગેરેની પટ્ટાવલીઓ, શીસોદિઆ, નગરચેઠ, વસ્તુપાળ અને ઠંઠપતિ આબૂ વગેરેની વંશાવલીઓ, જૈનગોત્રો, નગરવસ્યાની સાલવારી, ઉપ-નિષદો, એમ અનેક ઐતિહાસિક ઘટનાઓ અને વસ્તુપરિચયનું સ્ફુટ દર્શન કરાવવામાં આવ્યું છે.

અમારો “જૈન પરંપરાનો ઇતિહાસ” તરતમાં જ પ્રકાશિત થવાનો છે તેમાં આ ઘટનાઓનો વિસ્તૃત ઇતિહાસ છે; માટે અહીં તેનો ટૂંકમાં સારસમુચ્ચય આપવામાં આવ્યો છે.

આવી રીતે આ બીજો ભાગ વિવિધ સામગ્રીથી સમૃદ્ધ બન્યો છે; જેનું ઐતિહાસિક મૂલ્યાંકન વાંચકો કરી શકે તેમ છે.

આ ગ્રંથના પ્રકાશનમાં સુનિ મહારાજ શ્રીદર્શનવિજયજી મં તથા સુનિરાજ શ્રીન્યાયવિજયજીની અમૂલ્ય મદદ મળી છે એટલે હું તેઓનો ઋણી છું. પ્રુફ જેવામાં પંચ રતિલાલ દીપચંદ દેસાઈ તથા પંચ અંબાલાલ પ્રેમચંદ શાહે ઘણો સહયોગ આપ્યો છે, જેની સપ્રેમ નોંધ લઉં છું.

આ બીજો ભાગ કદાચ વિલંબે પ્રકાશિત થાત, કિન્તુ અમદાવાદના ધર્મોત્તમા ચેઠ વાડીલાલ છગનલાલે આના પ્રકાશનમાં પૂરી આર્થિક મદદ આપી અને જલદી પ્રકાશિત કરવા ફરી ફરી આગ્રહ કર્યો તેથી આ ભાગનું સમયસર પ્રકાશન થયેલ છે.

આ ગ્રંથ ઇતિહાસપ્રેમીઓને સહાયક બને અને તે દ્વારા વિશ્વમાં સત્યનો વધુ પ્રચાર થાય એ ઇચ્છા રાખી આ આશુબને સમાપ્ત કરું છું.

સં. ૨૦૦૬ વસંતપંચમી
તા. ૨૩. ૧. ૫૦ સોમવાર
જૈન સોસાયટી, એલીસબોજ
અમદાવાદ.

સુનિ જ્ઞાનવિજય.

જૈન સાહિત્યમાં પ્રાચીન ઐતિહાસિક સામગ્રી

‘ પટ્ટાવલી ’

જૈન સંઘ એક જીવિત સંસ્થા છે. એનું સંગઠન પ્રાચીન કાળથી આજસુધી અખાધિત ચાલ્યું આવે છે. જૈન ગુરુઓ આ સંગઠનના મેરુદંડ છે. એટલા જ માટે જૈન આચાર્ય પરંપરાનું અનુસંધાન જૈન સંઘના ક્રમબદ્ધ ઇતિહાસ માટે અત્યંત આવશ્યક છે. જૈન સંઘના વિકાસનો એક વિસ્તૃત ઇતિહાસ હજી લખાવાનો છે. આમાં આ ગુરુપરંપરાની વિશેષ જરૂર પડશે.

આમ તો જૈન સંઘના સંગઠનની મૂળ રૂપરેખા ‘ કલ્પસૂત્ર ’માં મળે છે. આમાં પૃથક્ પૃથક્ ગણોની શાખાઓ અને કુળોનાં નામ આપવામાં આવ્યાં છે. પુરાતત્ત્વની આ એક અદ્ભુત સાક્ષી છે કે તે ગણ, શાખા, કુળોના સંગઠનનો યથાર્થ પરિચય મથુરાના કંકાલી ટીલાથી મળેલા પહેલી-ખીજી સદીના પ્રતિમા લેખોમાંથી પ્રાપ્ત થાય છે. મથુરા તે વખતે ઉત્તરી ભારતમાં જૈનધર્મ અને જૈનસંઘનું પ્રમુખ કેન્દ્ર હતું. ત્યાંનો શક્તિ-શાળી સંઘ સમસ્ત ઉત્તરાપથમાં પ્રખ્યાત હતો. ‘ કલ્પસૂત્ર ’ માં આપેલાં અધિકાંશ નામો જેમનાં તેમ કંકાલી ટીલાના ગણ, શાખા, કુળોમાં મળે છે. ડૉ. બ્રુક્લરે ‘ ઇડિયન સેક્ટસ્ ઑફ ધી જૈન્સ ’ પુસ્તકમાં આનું તુલનાત્મક વિવેચન કર્યું છે. સંઘનું તે પ્રાંતીય સંગઠન કાલાંતરમાં તેથી ચે વધુ વૃદ્ધિને પ્રાપ્ત થયું હશે. એના પ્રમાણે મધ્યકાલીન જૈન આચાર્યોની ગુરુપરંપરા તથા ગચ્છોની વિવિધ પટ્ટાવલીઓ જેવાથી મળે છે. શ્રીદર્શન-વિજયજીએ “ પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ” નામક સંગ્રહમાં આ પ્રકારની કેટલીયે સૂચીઓનું બહુ ઉપયોગી સંકલન કર્યું છે શ્રીકલ્યાણવિજયજીએ ‘ તપાગચ્છ - પટ્ટાવલી ’ નું પ્રકાશન કર્યું છે.

જે રીતે બ્રાહ્મણ અને ઉપનિષદોના સમયમાં અધ્યેતા લોકો બ્રહ્મથી લઇને અસ્માભિરધીતમ્ સુધીના વિઘાવંશનું સ્મરણ કરતા હતા (જેમાંથી કેટલીયે સૂચીઓ હજી સુધી ઉપલબ્ધ છે) એ જ પ્રકારે જૈન લોકો પણ શ્રમણ ભગવાન મહાવીરથી શરૂ કરીને તેમના ગણ અને ગણધરોની પરંપરાનું સ્મરણ કરતાં કાલાન્તરના આચાર્યોની ગુરુ-શિષ્યશૃંખલા દ્વારા પોતાના વિઘાવશનો પૂરો હેવાલ રાખતા હતા મધ્યકાલીન જૈન સંઘમાં જે અનેક વિદ્વાનો થયા તેનું પૂરું વિવરણ જે આ પટ્ટાવલીઓમાં સંમિલિત કરવામાં આવે તો સંઘનો સુર ઇતિહાસ નિર્માણ થઈ શકે.

‘ અનેકાંત ’ વર્ષ ૫,
અંક ૧૨

}

શ્રીવાસુદેવશરણ અગ્રવાલ.

અનુક્રમણિકા

નં.	નામ	ગ્રંથકર્તા	પૃષ્ઠ
૧.	સોહમકુલપદાવલી:	કવિઅહાદુર દીપવિજય	૧
	ઉં ૧લો નિર્ગ્રન્થ ક્રૅટિક ચંદ્ર:		૧
	„ ૨જો વનવાસીગચ્છ:		૨૦
	„ ૩જો વડગચ્છ, તપા-વડીપોપાલ:		૩૮
	„ ૪થો તપાગચ્છ:		૭૬
	આણુંદસુરિગચ્છ:		૯૬
	દેવસુરિગચ્છ:		૧૧૪
૨	કચ્છલીગચ્છરાસ:	આં પ્રજાતિલક	૧૨૨
૩	તપાગચ્છ ગુર્વાવલી:		૧૨૭
૪	આં સોમસુદરસ્તુતિ:	પંં જ્ઞાનકીર્તિગણિ	૧૩૦
૫	તપાગચ્છ પદાં છંદ:	વિશ્વધર્મિભલ શિષ્ય	૧૩૩
૬	પૂર્ણિમાગચ્છ ગુર્વાવલી:	પંં હિંદયસમુદ્ર	૧૪૫
૭	કમલકલશાગચ્છ:	આં જયકલ્યાણ શિષ્ય	૧૪૯
૮	તપાગચ્છ પદાવલી:	આં સોમવિભલ	૧૫૨
૯ થી ૧૧	આગમગચ્છ પદાવલી.	આં મુનિરાત્ન	૧૫૮
૧૨	તપાગચ્છ ગુર્વાવલી:	પંં વિનયસુંદર	૧૬૩
૧૩	હીરવિજયસુરિ સલોકો:	વીરવિદ્યાધર	૧૬૬
૧૪	„ „ સવૈયા:	કવિ દુલિચંદ	૧૭૨
૧૫	„ „ સવૈયા:	...	૧૭૩
૧૬	યુગપ્રધાન સંખ્યા:	પંં અમરચંદ્ર	૧૭૪
૧૭	ગણધર પદાવલી:	મહોં વિનયવિજયગણિ	૧૭૬
૧૮	જહદગચ્છ ગુર્વાવલી:	મુનિ ભાલ	૧૮૬
૧૯	પુણ્યપ્રકાશ રાસ:	ખેમવર્ધન	૧૯૧
૨૦	કવલાંગચ્છ પદાવલી:	ભં સિદ્ધસુરિ શિષ્ય	૧૯૩
૨૧	ઠંપસૂત્ર સ્થવિરાવલી:	મુનિ દર્શનવિજય	૧૯૮
૨૨	ગુરુવંદન:	„ „	૧૯૯
	પુરવણી:	„ „	૨૦૧

કવિબહાદુર શ્રીદીપવિજયજીવિરચિત શ્રીસોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી-રાસ

પ્રથમ ઉલ્લાસ ૨૯

૭૨૮

શ્રીવરદાદિ દુહા

- મંગલાચરણ : ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીવચ્ચંન
સ્થસ્તિ શ્રી ત્રિસલાસુતન, વરધમાન જિનરાજ;
મહાવીર વલી વીરજી, તીર્થકર સામ્રાજ. ૧
- ચોથો આરો થાકતે, વરસ પંચોતેર માંન;
માસ ત્રીન ઉપર તદા, થયા વીર ભગવાન. ૨
- કલિયુગ સંવત જાણિઈ, નૃપતિ યુધિષ્ઠિર ભાંન;
સંવત છવિસેહે સમે, થયા વીર ભગવાન. ૩
- ત્રીસ વરસ ગૃહવાસમે, બાર વરસ મુનિધ્યાન;
છન્નસ્થાવસ્થા રહી, પાચો કેવલજ્ઞાન. ૪
- ગૌતમ આદિ ગણધરા, પ્રતિબોધ્યા અગિયાર;
અંતર મુહૂરતમાં રચી, દ્વાદશાંગી સુવિચાર. ૫
- રાજગૃહી ગુણશીલ વન, નવ ગણધર ભગવાન;
ગચ્છ ભલાવી સોહમને, પોહોતા મુક્તિ સુધાન. ૬
- શ્રી સોહમસ્વામી તણે, પાટ પટોધર સૂર;
આપ આપણા ગચ્છમે, વરતે છે નિજ નૂર. ૭
- આગે ગચ્છ ઘણા હુઆ, સમયે વરતે જેહ;
જે જે સમયે નિકળ્યા, વરણવ કરચું તેહ. ૮
- વિસ્તારી વરણવ કરું, પટ્ટાવલી પ્રમાણ;
ચરિત્ર પ્રભાવકે અંથ થકી, દુષ્પસહ યંત્ર પ્રમાણ. ૯
- શ્રોતા જો સમજું હસ્યે, તો કરશે કવિ વખાણ;
મૂરખ મતિ કદાચહી, કરસ્યે ક્રોધ અજાણ. ૧૦
- મહાપુરુષ ગુણ ગાવતાં, કરચું જીભ પવિત્ર;
શ્રી સોહમસ્વામી થકી, બાણું સકલ ચરિત્ર. ૧૧

હાળ—૧

(ઝીણો ઝરમર વરસે મેહ, ભીંજે મારી ચુનકલી-એ દેશી.)

(મારે દીવાલી થઈ આજ, જિનમુખ જોવાને-એ દેશી.)

૧—ગણધર શ્રી સુધર્માસ્વામીવર્ણન

સોહમસ્વામિ પંચમ ગણધર, વીરતણા પટધારી રે;
શાસન જોહનું પાંચમે આરે, વરતે છે સુખધારી; ગુણી જન વંદોરે.
વંદો વંદો રે પટોધર ધીર, ગુણી જન વંદો રે.
પ્રભુ સોહમસ્વામી વણર, ગુણી જન વંદો રે,
શુરુ જગખંધવ જગવીર, ગુણી જન વંદો રે. (એ આંકણી) ૧
એક સો વરસનો આયુ પાઢ્યો, સોહમ ગણધર સ્વામિ રે;
વીરથી વીશ(૨૦) વરસે શિવપુર, પહોતા જગવિસરામિ. શુ૦ વં૦ ૨
વરસ સહસ્ર એકવીસ પ્રમાણે, વરતર્યે શાસન જોહનું રે;
તેહમાં ત્રેવિસ ઉદય પ્રકાશ્યા, નામ ઉદય સહુ એહનું. શુ૦ વં૦ ૩
હોય હજાર ને ચાર સૂરીન્દર, જુગપ્રધાન સખ જાણો રે;
એકાવતારી સહુ એ દાખ્યા, દુષ્પસહ યંત્ર પ્રમાણો. શુ૦ વં૦ ૪

૨—કેવલજ્ઞાની શ્રી જંબુસ્વામીવર્ણન

સોહમસ્વામિના જંબુ પટધર, એ શુરુ બાલપ્રજ્ઞાચારી રે;
આગમ સહુએ જંબુ પૂછ્યાં, સોહમ કહ્યાં સુવિચારી. શુ૦ વં૦ ૫
પરણી આઠે પ્રભવાદિક સહુ, પાંચ સેં સત્તાવીસ રે;
સંજમ લીધા એક સમુદાઈ, પ્રણમે સુરનર ઇશિ. શુ૦ વં૦ ૬
૧મનઃપર્યવ ૨પરમાવધિ ૩આહારક, ૪પુલાક ૫ઉપશમ ૬ક્ષાયક રે;
જિનકદ્ય ને તીને ૮સંજમ, ૯કેવલ ૧૦શિવસુખદાયક. શુ૦ વં૦ ૭
દસ વસ્તુ વિચ્છેદ ગઈ રે, જંબુકુમરેથી ભાવી રે;
ચોસઠે(૬૪) વરસે વીર પ્રણથી, શિવવધુ વરવા આવી. શુ૦ વં૦ ૮

૩—આ. શ્રી પ્રભવસ્વામીવર્ણન

તાસ પટોધર પ્રભવાસ્વામિ, ધનધન શ્રીસૂરિચારા રે;
રતન ચોરતાં રતન ત્રિંતામણિ, સંજમઅંથિ સોહાયા. શુ૦ વં૦ ૯
વીર પ્રભુ નિરવાણથી વરસે, પંચચોતેર(૭૫) જળ જાવે રે;
પ્રભવ પટોધર સરણ પધાર્યો, જળ જસ મંગલ ગાવે. શુ૦ વં૦ ૧૦

૪—આ. શ્રી સચ્ચંદ્રસૂરિવચ્ચંન

ચોથા પાટવી સૂરિ સિજળંભવ, જગ્ગરમ ગિય પાયા રે;
શાંતિનાથની પ્રતિમા લાધી, સંજમલચ્છી સોહાયા. શુ૦ વં૦ ૧૧
લઘુ શિષ્ય સૂત મનકને' કાળે, દશવકાલિક કીધો રે;
હૃપ્તસહસૂરિ લગે તે રેહે'સે, આગમવચન પ્રસિદ્ધો. શુ૦ વં૦ ૧૨
અજરામર પદવી પ્રભુજીથી, જાવે વરસ અઠાણું (૬૮) રે;
સિજળંભવસૂરિ પટધરને, પદવી દેવ વખાણું. શુ૦ વં૦ ૧૩

૫—આ. શ્રી ચશોભદ્રસૂરિવચ્ચંન

જસોભદ્રસૂરિ તસ પટધર, પંચમ પાટ સોહાયા રે;
વરસ એકશત અહતાલીસે(૧૪૮), વીરથી દેવ કહાયા. શુ૦ વં૦ ૧૪

૬—આ. શ્રી સંભૂતિવિજય અને ભદ્રબાહુસ્વામી.

તસ પટધર સંભૂતિવિજયજી, છોડું પાટ સવાઈ રે;
સંભૂતિવિજય ને ભદ્રબાહુજી, એ છે' હો ગુરુભાઈ. શુ૦ વં૦ ૧૫
ભદ્રબાહુસ્વામી સૂરીશ્વર, દસ નિયુક્તિ બનાઈ રે;
આવશ્યકનિયુક્તિ પણ કીધી, જેહની જગત વડાઈ. શુ૦ વં૦ ૧૬
મરકી રાગ નિવારણ કારણ, ઉવસગગહર સ્તવ છાળે' રે;
વીરથી એકસો સિતર (૧૭૦) વરસે, ભદ્રબાહુસૂરિ રાળે'. શુ૦ વં૦ ૧૭

૭—આ. શ્રી શૂલિભદ્રસ્વામી વચ્ચંન

સંભૂતિવિજયને પાટ સાતમે', શૂલિભદ્રસૂરિરાયા રે;
ચોરાસી ચોવીસી લગે એ, રેહેસ્યે નામ સવાયા. શુ૦ વં૦ ૧૮
કોશ્યા પ્રતિબોધી ગુરુરાજે', દુષ્કરદુષ્કરકારક રે;
પ્રણમો ત્રીજે મંગલ* એ ગુરુ, ચઉદ પૂરવ શ્રુતધારક. શુ૦ વં૦ ૧૯
જકખા જકખદિન્નાદિક આદે', બેહેન સાત હો ભાઈ રે;
સિરીઓ ને વલી શૂલિભદ્રજી, નાગર નાત વડાઈ. શુ૦ વં૦ ૨૦

* અહીં તેમ જ આગળ આખા રાસમા જ્યાં જ્યાં આવું (* ફેદીનું)
નિશાન છે, તે નિશાનવાળા લખાણુ અગે ફેટલુક વિશેષ જ્ઞાતવ્ય હોવાથી
એ સંબંધી જુદી જુદી નોંધો આ રાસના અંતમા આપવામા આવી છે.

વીરપ્રભુ નિરવાણુ સમેથી, દોસે પન્નર(૨૧૫) વરસે' રે;
 થૂલિભદ્ર ગુરુ સરગ સધાર્યા, ગુણ ગાવા મન હરસે'. શુ૦ વં૦ ૨૧
 ઇહાં લગે પટ સૂરિ શ્રુતકેવલી, ચઉઠ પૂરવધર ધારી રે;
 દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, એ ગુરુની બલિહારી. શુ૦ વં૦ ૨૨

દુંડા

ભદ્રબાહુને શિષ્ય ચઉ*, સંભૂતિવિજયને ખાર;*
 સાત શિષ્યણી જાણીઈ, સંભૂતિવિજય પરિવાર. ૧
 ભદ્રબાહુ થૂલિભદ્રજી, દોયે મલી પટ એક;
 સ્થૂલિભદ્ર પાટે' વલી, દોય પાટવી નેક. ૨

૮—આ. શ્રી મહાગિરિ, આ. શ્રી સુહસ્તિસૂરિવર્ણન
 વડા આર્ય મહાગિરિ, આર્ય સુહસ્તિસૂરિઈ;
 દો ગુરુભાઈ દો ધૂરે, ધરે' શીલરથ વૃંક. ૩
 જિનકલ્પ તુલના કરી, મહાગિરિ મુનિરાજ;
 સંજમ તપ સાધી કરી, સ્વરગ ગયા ગચ્છરાજ. ૪
 આર્ય મહાગિરિ સૂરિને, આઠે શિષ્ય સમુદાય;*
 તેહનો પરિકર બહુ હુઓ, થેરાવલી કહાય. ૫

આર્ય મહાગિરિની પરંપરા

આર્ય મહાગિરિ સૂરિના, શિષ્ય બલિસહ હોય;*
 તાસ શિષ્ય સ્વાતિઉમા, તત્ત્વારથકૃત સોય. ૬
 તાસ શિષ્ય પૂરવધરા, શ્યામાચારજ સ્વામ;
 પન્નવણા રચના કરી, ઉપગારી ગુણધામ. ૭
 હાથ દેખાયો સુરપતિ, શ્રી સૌધર્મેદ્રે આય;
 સાગર દો આયુ કહ્યો, ઉલખિયું સુરરાય. ૮
 ઈંદ્રાગમન જણાવવા, ઉપાસરાનું દ્વાર;
 ફેરવીઈ બીજી દિશા, સોહે' નાંણી નિરધાર. ૯
 તે પ્રભુ શ્યામાચાર્યજી, કલિકસૂરિ નામ;
 કર્તા પન્નવણા તણા, પરિકર જસ ગુણધામ. ૧૦
 શ્યામાચારજ શિષ્યજી, સંહિલજી મુનિરાજ;
 જીતકલ્પ બાંધ્યો તેણે, પૂરવધર ગચ્છરાજ. ૧૧

જસોભદ્રસૂરિ થકી, ફેદશુમિત્ર સૂરીશ.*
 ધિવિરા ચોરાસી હુઆ, સાખા પેંતાલીસ. ૧૨
 એટલામેં અઠગણુ હુઆ, કુંદ સત્તાવીસ જાંણુ;*
 મહાગિરિકુંદ રચણુસમ, થેરાવલિ પ્રમાણુ. ૧૩

ઢાળ—૨

(ભવિ તુમે વંદો રે, શંખેસર જિનરાવા-એ દેશી.)

૮—આ. શ્રી સુહસ્તિસૂરિવર્ણન.

ભવિ તુમે વંદો રે, પટધારી ગચ્છરાયા;
 આઠમા પટધર રે, ભવિજનને સુખદાયા. ભવિં (એ. આંકણી).
 આર્ય સુહસ્તિસૂરિ વિચરંતા, આતમકાજ સુધાર્યાં;
 ખડુંમુનિ પરિવારે પરવરિયા, નચરિ ઉજેણી પધાર્યાં. ભવિં ૧
 કુંમર અવંતિસુકુમાલે તિહાં, વંદા શુર મનભાવે;
 હીક્ષા લઈ સંજમ તપ સાધી, નલિનીશુભમસુર થાવે. ભવિં ૨
 મુનિ કાઉસગ્ગ નિરવાંણુ ઠેકાંણુ, પાસ અવંતિ કેરે;
 ભદ્રામાત કરાયો દેવલ, નાદેં ગાજે શુહિરે. ભવિં ૩
 એક દિન રથયાત્રા વરઘોડેં, સંઘ સહિત શુરુ આવે;
 સનમુખ સંપ્રતિરાય સવારી, શુરુ દેખી મન ધ્યાવે. ભવિં ૪
 ચિંતવતાં હૂઓ જાતિસમરણુ, પૂરવ ભવ નૃપ દેખેં;
 ઉતરી ગયંખરથી શુરુ પ્રણમેં, ધન દિન આજ વિસેખેં. ભવિં ૫
 દ્રુમક ભવેં શુરુરાજ પસાઈ, એક દિન સંજમ પાલ્યો;
 તેથી સંપ્રતિ નૃપતિ થયો હું, શુરુ ઉપગાર સંભાલ્યો. ભવિં ૬
 શુરુ કહેં સંપ્રતિ સંજમ સાધન, પંચમ પદને નમિઈ;
 ખાર માસ પર્યાઈ જેહનેં, અનુત્તર સુખ વ્યતિક્રમિઈ. ભવિં ૭
 એક દિવસનું સંજમ પાલે, દેવગતિ તસ થાવેં;
 તું નૃપતિ થયો શી અધિકાઈ? અમર મોક્ષપદ પાવેં. ભવિં ૮
 વીર જગતશુરુ નવમ પટોધર, હું છું સંપ્રતિ ! સુંણિઈ;
 શ્રેણિકું કૌણિક નવમો પટધર, સંપ્રતિ ! તુંહી જ ગણિઈ. ભવિં ૯

શુરુઉપદેશ સૂણી નૃપ સંપ્રતિ, વિકટ અનારજ દેશે;*
 સુલભ વિહાર ક્રિયા સુનિવરના, ભવિજન લાભ વિશેસે. ભવિં ૧૦
 લાખ સવા પ્રાસાદ કરાયા, છત્રિસ સહસ ઉદ્ધારે;
 કોડિ સવા જિનખિંખ ભારાવ્યાં, દ્વાતુ પંચાણુ હનર. ભવિં ૧૧
 ઉપાસરે દોય સહસ કરાયા, દાનશાલે શત સાત;
 ઇણીપરે જિનશાસન અબુઆદ્યા, રાખ્યા નામ વિખ્યાત. ભવિં ૧૨
 વીર પ્રભુ નિરવાણુ સંવચ્છર, વરસ દોયસે ભાણે;
 અધિક વરસ ઉપર એકાણુ(૨૯૧), તે સમે સંપ્રતિ ભાણુ. ભવિં ૧૩
 અષ્ટમ પટધર આર્ય સુહસ્તિ, સોહમ પટધર છાજે;
 ઇહાંલગે નિર્ઝેથ બિરહ એ પહેલું, દીપવિજય કવિરાજે. ભવિં ૧૪

“ ઇતિ નિર્ઝેથ બિરહ પ્રથમ ” ॥૧॥

દુહા

- ૬—આ. શ્રી સુસ્થિતસૂરિ, શ્રી સુપ્રતિખદ્ધસૂરિવચ્ચુન
 આર્ય સુહસ્તિસૂરિતણા, સુસ્થિત સુપ્રતિખદ્ધ;
 સંજમ તપ રગે કરી, બાર શિખ્ય શુભુરિદ્ધ. ૧
 સૂરિમંત્ર કોટિ જખ્યો, પંચ પીઠ પ્રસ્થાન;
 કોટિકે ગચ્છ તેહથી થયો, બીજો બિરહ સયાન. ૨
 સુસ્થિતશ્રી સૂરિરાજણ, નોમે પાટ રસાલ;
 ૧૦—આ. શ્રી ઇંદ્રદિનસૂરિ તથા તત્કાલીનસૂરિવચ્ચુન
 ઇંદ્રદિનસૂરીસરુ, હસમે પાટ વિશાલ. ૩
 હવે પાટ વિના બીજા થયા, તિણું સમે સૂરિરાજ;
 પ્રસ્થાવે વરણુવ કરું, જ્ઞાનપોત વચ્છરાજ. ૪

દાખ—૩

(આધા આમ પધારો પૂજ્ય, અમ ધર વોહોરણુ વેલા-એ દેશી)
 વંદો ચરણુ ધુરંધર ધીર, સૂરીસર ગચ્છરાજા. (એ આંકણી)
 વીરથી ચ્યાર સૈદે ત્રેપન (૪૫૩) વરસે, કાલિકેસૂરિ બીજા;
 ગદ્દલિલ શિર છેઘાં કાજે, સતી સાધવી અજા. * વંદો ૧
 અપુટાચારજ આરજ મંગૂ, પાદલિસ વૃદ્ધવાદી;
 નાગાજૂન સહુ તેહી જ સમયે, જૈનમતી દહ વાદી. વંદો ૨

આ. ધી સિદ્ધસેન કિષાદરવર્ણન

ચરિત્ર પ્રભાવદ્ ગાંધે વખાંડ્યા, આઠ પ્રભાવદ્ સર્ગિ;
 તેહમાં સિદ્ધસેન કિષાદર, વસણું હું શુભ નૂરી. વંદો ૩
 કુસુદયંદ્ર નામ લેહનું, વિદ્યાવેદ અભ્યાસી;
 વચન વિવાદે પૂરવ લેખથી, સંજમ લીધ ઉદલાસી. વંદો ૪
 'નમોઽહંતસિદ્ધારાજ' સંસ્કૃત, એ છે પૂરવ માંડિ;
 ઈમ સંસ્કૃત પદિતમલ કરવા, સૂરીચર દિલ આંડે. વંદો ૫
 શુરુઈ તિરસ્કાર તિહાં કીધો, બાર વરસ રહો દુરા;
 ગણધરને પૂરવધર કરતાં, તમે કીજી અધિકારા ? વંદો ૬
 ગોટા ગજા પ્રતિબોધસ્યો, તો લેસ્યું અચ્છમાંડિ;
 નિસુણી કુસુદયંદ્ર શુરુવાણી, વળ્યા ઉજેણી રાહો. વંદો ૭
 મહાકાલ મહાદેવ દેહદે, સૂતા લિંગની પાસે;
 પૂજારી પગ જિમ જિમ તાંણે, તિમ તિમ લાંબ પ્રકાસે. વંદો ૮
 રાય હુકમથી જેર બંધના, દિયા પ્રહાર જિવારે;
 તે સદુ અંતેહરમે લાગે, પડ્યો પુકાર તિવારે. વંદો ૯
 નૃપતિ આય શુરુચરણે પ્રણમે, હાજર હુકમ પ્રમાણે;
 શુરુ કહે જૈનધર્મ અંગીકર, દયાધરમ જગ જાંણે. વંદો ૧૦
 નૃપ કહે સુન મહારાજ મુનિસર, જળરજસ્ત નહિ ધર્મ;
 ધર્મપાલવો મનરાજીથી, એ કેહેવત જગમર્મ. વંદો ૧૧
 જૈનધર્મ કાંને નિચુંણું હું, દયાધરમ શિવશર્મ;
 ચમત્કાર શિવલિંગથી પ્રગટે, તો માનું તુમ ધર્મ. વંદો ૧૨
 ચમત્કાર દાખવવા શુરુઈ, વીર બગીચી કીધી;
 અધિષ્ઠાયક પ્રગટ્યો નહિ કોઈ, ફરિ ચિંતવના કીધી. વંદો ૧૩
 કલિજીગે પારસનાથ દેવના, અધિષ્ઠાયક છે બલિયા;
 કેદ્યાણુમંદિર સ્તવના કરતે, તુરત મનોરથ ફલિયા. વંદો ૧૪
 'યદિમન હરે' એ કાવ્ય લાણુંતાં, રુદ્રલિંગ થઈ જવાલા;
 પ્રગટી પાસ અવંતિ પ્રતિમા, જે અવંતિ સુકુમાલા. વંદો ૧૫
 શ્રી વિક્રમનૃપતિ પ્રતિબોધ્યો, જૈનધર્મ ચિત્ત દયાયો;
 સિદ્ધસેનસૂરિ શુરુઉપદેસે, સિદ્ધગિરિ સંઘ ચલાયો. વંદો ૧૬

વીરથી ચ્યારસે'હે' સિત્તર(૪૭૦) વરસે', વિક્રમનૃપતિ દિવાળે';
 'કલ્યાણમંદિર' રતવના કીધી, પાસ તણી ગચ્છરાળે'. વંદો ૧૭
 નૃપતિ જુધિધિર સંવત ભાંજી, સંવત આપ લિખાયે;+
 પરનારીખંધવ નૃપ વિક્રમ, પરઉપગારી કહાયો. વંદો ૧૮
 વીર વેતાલ કયો જિણે હાજર, વક્ત્રી હરસિદ્ધિ ભવાની;
 દેવ સહાઈ સકલ મનોરથ, સિદ્ધિ થયા જગદાંની. વંદો ૧૯
 વિક્રમચરિત્રથી જાણી લેજ્યો, વિક્રમ નૃપ અધિકાર;
 વરણવ ડિધા છે બહુ તેહમાં, જોહનો વંશ પુ'આર. વંદો ૨૦
 સિદ્ધસેન શુરુ શ્રાવક વિક્રમ, દોઉ જોડ જગ રાળે;
 દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, જગ જશ નોળત બાળે. વંદો ૨૧

કુંડા

૧૧—આ. શ્રી દિન્નસૂરિ તથા ૧૨—આ. શ્રી સિંહગિરિવર્ણન
 જ્યેષ્ઠાદશમે પટધરું, દિન્નસૂરિ ગણધાર;
 દ્વાદશમે પટ સિંહગિરિ, તપ સંજમ મતધાર. ૧

૧૩—આ. શ્રી વળસ્વામીવર્ણન
 ગૌતમગોત્રી ધનગિરિ, લઘુ વય દીક્ષાભાવ;
 પરણ્યા વિણ અનુમત નહીં, માતપિતા કહે' તાવ. ૨
 પિતુ આગ્રહથી પરણ્યા, દૂરિ માંગ્યો આદેશ;
 પિતુ કહે' જાણે તુઝ વહુ, માંગો તસ નિર્દેશ. ૩
 માગી અનુમત સ્ત્રી કને', સા કહે' કટુક વચ્ચેણ;
 દીક્ષા લેવીથી તદા, પરણી કેણ સચેણ. ૪
 બહુ આગ્રહ સ્ત્રીથી દિજ્યો, કહે સુનંદા તામ;
 "એક પુત્ર હુઆ પછે', સંજમ લેજ્યો સ્વામ." ૫
 અનુક્રમે' ગરભ ધયો તદા, ફરિ' માગે' અનુમત;
 પુત્રરતન હોરયે' સહી, જો માને તું સત્તા. ૬
 ગરભવતી ઘર છોડીને', ધનગિરિ થઈ ઉજમાલ;
 મત લીનો સિંહગિરિ કને', ચરણ કરણ સુવિશાલ. ૭
 પૂરણ માસે પ્રસવીજ્યો, પુત્રરતન રવિ તેજ;
 સ્તન પાને પોષે સદા, માતા પૂરણ હેજ. ૮

લઘુ પુત્ર માતા પ્રતે, રુદન કરે હિરાન;
રાખ્યો ન રહે બાલ તવ, હુલારાવે કરી ગાન. ૬

ઢાળ—૪

(આદિ જિનેસર વિનતી હમારી-એ દેશી.)

શ્રી ધનગિરિ મુનિ ગોચરી જાતાં, શુરુ ઉપયોગે' જોય રે;
સચિત્ત અચિત્ત દ્રવ્ય વેહોરજ્યો દોહ, જો વેહોરાવે ક્રોધ રે.

વંદો શ્રુતધર વચરકુમરજી. (એ આંકણી) ૧

ધનગિરિ ગોચરી ફરતા ફરતા, આયા આપણે ઘેર રે;
બાલક છાંનો ન રહે રાખ્યો, રુદન કરે' બહુ પેર રે. વંદો ૨
તવ સુનંદા રીસ કરીને', બોલે' એમ વચન રે;
રાત દિવસ સંતાપે છે બહુ, લ્યો એ તમારો તજ રે. વંદો ૩
બાપે બોલીમે' વેહરીને લીધો, ધરમલાભ કહી સોય રે;
આવ્યા ઉપાસરે' ધનગિરિ મુનિવર, ભારે તે વજૂ સો હોય રે. વંદો ૪
પાલણે' પોઠ્યાં વચરકુમરને', હાલડ્યાં ગવાય રે;
મહાસતી સાધવી સૂત્ર ભણુંતાં, ધારે' કુમર સુખદાય રે. વંદો ૫
શ્રી આચરાંગ સુચગડંગ ઠાણુંગ, સમવાય-અંગ સોહાય રે;
ભગવતી જ્ઞાતાઅંગ ઉપાસક, અંગગત અનુત્તરવાય રે. વંદો ૬
પ્રશ્નવ્યાકરણ વિપાકસૂત્ર એ, અંગ અગ્યાર કેહેવાય રે;
પાલણે' સૂતાં સહુ એ ભણીયા, પૂરવ પુન્ય સહાય રે. વંદો ૭
મોટા થયા જળ વચરકુમરજી, ત્રીન વરસ જળ થાવે રે;
લઘુ બાલકમે' રમતો દેખી, માતાજી લેવાને આવે રે. વંદો ૮
લાવોને' સ્વામિજી પુત્ર અમારો, ધનગિરિ કહે તવ વાંણુ રે;
આવે' તો લેઈ જાઓ કુમરને, જોવડી સી ખેંચાતાણુ રે. વંદો ૯
પુત્ર તમારો ને' નહિ કયો' અમારો ? નિશ્ચે' તમારો જો હોય રે;
તો લેઈ જાઓ હાથ ગ્રહીને, સાચી કહે'વત સોય રે. વંદો ૧૦
માતા પુત્ર કને' જળ આવી, પુત્ર ગયો તવ નાસી રે;
આયો ધનગિરિ તાત સમીપે', રહી તવ માત વિમાસી રે. વંદો ૧૧
સુનંદા ગઈ રાજકુવારે, જઈ ફરિયાદી પુઝારે રે;

સુનિવર તેડયા નૃપતિ હજુરે, પૂછે સહુ એ વિચારે રે. વંદો ૧૨
 નૃપ કહે એહનો ન્યાય સ્યો કરીઈ? અમથી ન્યાય ન હોવે રે;
 માતપિતાને પુત્રનો કજીઓ, સમઝણ સમજે દોય રે. વંદો ૧૩
 તે કરતાં સૂત રાજી થઈને, જાવે જોહની પાસ રે;
 તેહનો પુત્ર એ ન્યાય અસારો, જોવો હિયડે વિમાસ રે. વંદો ૧૪
 કૂલ રમકડાં મીઠાઈ ને મેવા, પુત્રને માત દેખાવે રે;
 દેખાવે શુરુ ઓઘો સુહપતી, તુરત શુરુ કને આવે રે. વંદો ૧૫
 ઓઘો સુહપતિ મસ્તક ઠવીને, નૃત્ય કરે તવ ખાલ રે;
 દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, વચરકુમર સુકુમાલ રે. વંદો ૧૬

કુંડા

નવ વરસ વયમે કુમર, લીનો સંજમ જારે;
 સુનંદા તવ ચીતવે, હવે કૌણુ આધાર. ૧
 ઈમ મન ચિતવતી થકી, લાવે મન વૈરાગ્ય;
 સુનંદા સંજમ લિજો, ચઢવા શિવગિરિપાગ. ૨
 ધન શ્રી ગૌતમ ગોત્રને, રતનખાણુ ઇહ સાંચ;
 શ્રીગૌતમ ગણધર પ્રમુખ, પુરુષ રતન શુંણુ જાચ. ૩
 હવે સુનિવરશ્રી વચરજી, દિનદિન શ્રુત અભ્યાસ;
 કરતે કસ પૂરવ લણ્યા, પટધર લાયક ખાસ. ૪
 લાયક દેખી વચરને, થાપે સિંહગિરિ પાટ;
 ભૂમંડલ વિચરે સૂરિ, કુમતિ કરે નિર્ધાટ. ૫

દાળ—પ

(અવિનાસીની સેવડીઇ રંગ લાગ્યો માહરી સજની—એ દેશી.)

એક દિન હિજોળીને મારગ, સૂરિ વિચરતા જાવેજી;
 પૂરવ ભવનો મિત્ર દેવતા, ઘેબર તિહાં વહોરાવે. શ્રુતધર નમીઈજી. ૧
 “અણમિસનયણાં મણકજ્જસાહણાં” એ ગાથા સંભારીજી;
 દેવચિંઠ જાણીને ન લીજો, આહાર તિહાં વ્રતધારી. શ્રુત ૨
 પ્રગટ થઈ વંદે શુરુચરણે, શુણુસ્તુતિમાલા ગાવેજી;
 આકાશગામિની વિદ્યા દેધને, સુર નિજ સ્થાનક આવે. શ્રુત ૩

વલી એક દિવસ પરીક્ષા ભેગા, તેહિ ન સુર દિરિ આવે'છ;
 યાવક રૂપ કરી અતિ આકર, ટોહલાપાક વહોરાવે. શ્રુત૦ ૪
 અદ્વિગિય નયને સુર સોલખીયો, દેવપિંડ તેહ બંધીછ;
 ન દિલો આદાર તેહ સુરારાને, ધન્ય ઉપયોગી નાંધી. શ્રુત૦ ૫
 પ્રગટ થઈ સુર વૈદિયલગ્નિ, દેઈ નિજ યાનક ભવે'છ;
 ભૂમંડલ પર સુરિ રિહરંતા, ભવિન્ન ધરમ સુભાવે. શ્રુત૦ ૬
 કાલ સલાવે કાલ પડયો તવ, કપરે સંધ બેસારીછ;
 બૌદ્ધરાયને દેસ સુભિજે, લેઈ ગયા ગણધારી. શ્રુત૦ ૭
 અદાઈ મહોત્સવ જિનપૂજનમાં, કૂલ ન દેવે રાયછ;
 કૂલ વીસ લખ લખની પાસે, મગાવે સૂરિરાજ. શ્રુત૦ ૮
 જૈનધરમ દીપાવી શાસન, સહુ આવ્યા નિજ દેસે'છ;
 બોધમતી નિર્ધાટ કરીને, જૈનધરમ ઉવચેસે. શ્રુત૦ ૯
 સંવત એકસો આઠે (૧૦૮) વરસે, વયરસ્વામિ ઉપદેશે'છ;
 ઉદાર કીધો ભવક બાવડ, સિદ્ધગિરિ લાસ વિસેસે. શ્રુત૦ ૧૦
 વૈદિયલગ્નિ રિકુર્નિ સુહર, રૂપ ધરી સૂરિરાયછ;
 દિઈ દેસના ભવ્ય ભવને, મોહન રૂપ સુહાય. શ્રુત૦ ૧૧
 પાડલીપુર કોટિધ્વજ નિવસે, વ્યવહારી ગુણવંતછ;
 તાસ સુતા છે નામ રુકિમણી, બાલકુમારી સંત. શ્રુત૦ ૧૨
 અદ્વલુત રૂપ સુલિ સ્વામિનૃ, કરે પ્રતિજ્ઞા એહછ;
 “વરવો માકરે વયરસ્વામને,” સાચે પૂરણ નેહ. શ્રુત૦ ૧૩
 ગામ નગર પુર પદ્મ ફરતે, પાડલીપુર શુરુ આયાછ;
 નિસુણી રુકિમણી કહે તાતને, “ભામાતા તુમ આયા.” શ્રુત૦ ૧૪
 વિહવા સામગ્રી સહુ કરીઈ, મંડપ સખર બનાઈછ;
 દીપવિજય કવિરાજ બહાદર, મંગલ ગીત વધાઈ. શ્રુત૦ ૧૫

હુહા

અતિ હરખે વ્યવહારીઈ, પુત્રિ પ્રતિજ્ઞા કોજ;
 મંડપ તોરણ સજ કિઓ, ભાંત ભાંતકે સાજ. ૧
 કરી વરવોડો અભિનવો, હય ગય રથ સુખપાલ;
 બહુ વિધ વાજાં વાગતે, સુદક્ષર રુકિમણી બાલ. ૨

ક્રોડિ નવાણું સોનિયા, વર પેહેંરામણી કાજ;
હીર ચીર પટકુલ સહિત, વિવિધ વિવિધ કે સાજ. ૩
વરમાલા કરમાં ધરી, ચાલી વરવા સ્વામ;
શુરુ ઉપદેશે છે તિહાં, આવી રુકિમણી તામ. ૪
માતપિતા કહું સ્વામને, પરણો એ મુજ બાલ;
ક્રોડિ નવાણું સોનિયા, વિલસો મુખ વડ ભાલ. ૫
ઠવવા વરમાલા ગલે, ગઈ સ્વામને પાસ;
સૂરીશ્વર બોલે તિહાં, મધુરેં વેણુ વિલાસ. ૬

ઢાળ—૬

(નાંજ નાંજ નાંજ નાંજ, છોડો નાંજ—એ દેશી).

માંજ્યો માંજ્યો માંજ્યો માંજ્યો, અડસ્યો માંજ્યો;
સંજમ વ્રત બાજે છે અડઠો વ્રતને દૂષણ લાગે છે. અડઠો (એ આંકણી.)
સાંજળ રે તું રુકિમણી બાલા, ગૌતમ ગોત્ર છે માહરું;
તેહમાં મોટા મોટા ગણધર, હૂઆ છે જગતારું. અડઠો ૧
શ્રી-ઈંદ્રભૂતિ ને અગનિભૂતળ, વાયુભૂતળ કહીઈં;
વલી મોટા પૂરવધર પ્રગટ્યા, એણે ગોત્રે જસ લહીઈં. અડઠો ૨
ગૌતમ ગોત્રને દૂષણ લાગે, વલી સંજમ વ્રત બાજે;
ધનગિરિથી શ્રીસોહમકુલના, મહારાં પરીયાં લાજે. અડઠો ૩
માહરા કુલમેં જંબુસ્વામી, હૂઆ બાલ પ્રહાર્યારી;
હઠતા આઠેનેં પ્રતિબોધી, સરવ હૂઆ વ્રતધારી. અડઠો ૪
માહરા કુલમેં સાતમેં પાટે, થૂલિમદ્ર સૂરિરાયા;
ક્રોડ્યા વયણે તે નવ ચલિયા, જગ જસ ઘોષું બળ્યા. અડઠો ૫
સોહમકુલને ગૌતમ ગોત્ર, ધનધન જોડ સવાઈ;
તેહમાં હું છું તેરમે પટધર, જીગપ્રધાન વડાઈ. અડઠો ૬
પાંચે કરતાં ચોથા વ્રતનો, પાપ કહ્યો વીતરાગે;
પ્રદ્યુમ્નસમ નહીં વ્રત ણીજો, ધન્ય જે વિષયનેં ત્યાગે. અડઠો ૭
શ્રી સંગે નવલાખ છે ગર્ભજ, વલી અસંખ્યાત કહીયા;
ઈમ બાણી સંતોષ કરીને, મુનિવર ન્યારા રહીયા. અડઠો ૮

શીલથી દેવ રહે' જસ હાજર, શૂલી સિંહાસન થાવે';
 શીલથી શીતલ પાવક પાંણી, અહિ કૂલમાલ થઈ આવે. અડ૦ ૬
 શીલથી દૂરજન સજ્જન હોવે, શીલે જસ સોભાગ;
 શીલથી સકલ મનોરથ સફલા, શીલથી ભવજલ તાળ. અડ૦ ૧૦
 સતી સુભદ્રા સીતા માતા, ચંદનખાલા માડી;
 મૃગાવતી ને શીલવતીને, શિવપુર લગ પહોંચાડી. અડ૦ ૧૧
 રાણમતી ને બાંલી મુંદરી, કુંતા ને દમયંતી;
 દ્રુપદી કૌશલ્યા વલી સુલસા, પ્રભાવતી કુલવંતી. અડ૦ ૧૨
 જેહના જગમે' જસના પડહા, આજ લગે' બાજે છે';
 જેહને નામે સંકટ ભાજે, ગણધર વચને ગાજે છે. અડ૦ ૧૩
 ધનધન શ્રી નેમીસર પ્રભુને, રાજેમતિ ધનધનન;
 અણુપરણ્યા જેણે' સંજમ લીધાં, બલિહારી કૃતપુન્ન. અડ૦ ૧૪
 તે માટે સાંભળ રે રુકિમણી, આઠ વરસે વ્રત લીનો;
 હું પરણ્યો હું સંજમ દઈતા, હવે' નહીં તુઝ આધીનો. અડ૦ ૧૫
 ઉઠ હાથ* તું અલગ રહીને, સાંભલ મુંજ મુખ વાંણી;
 વરમાલા નિજ કંઠ ઠવીને, પરણ્યું શિવ પટરાણી. અડ૦ ૧૬
 પાંચે' ઈંદ્રિય હાથ કરીને, વાલ્યો વજૂ કછોટો;
 સંજમ શીલ રતન મન ધરીયાં, હવે' નહીં કાંઈ તોટો. અડ૦ ૧૭
 મેરુ મહીધર ઠામ તજે' જો, ઉદધિ મરજાદા મૂકે;
 ચંદ્રમંડલથી પાવક પ્રગટે, તોહિ વયરસૂરિ નવિ ચૂકે. અડ૦ ૧૮
 વયરસ્વામીસૂરિ ઉપદેશે, રુકિમણી મન વૈરાગ;
 રાણમતી પરે' મુઝને' તારો, એ મોટો સોભાગ. અડ૦ ૧૯
 બાલકુંભારીઈ સંજમ લીનો, ધનધન રુકિમણી બાલા;
 ધનધન હંપતી શીલ સુગંધી, શીલથી મંગલમાલા. અડ૦ ૨૦
 એહવે' બાર વરસને' હુકાલે, સુઝતા આહાર ન મલીયા;
 બહુ મુનિ સાથે અણુસણ કીધાં, વયરસ્વામ શ્રુતબલીયા. અડ૦ ૨૧
 વીરથી પાંસસે' વરસે ચોરાસી (૫૮૪),*
 સંવત એકસો ચઉદા વરસે (૧૧૪), હંપતી સુરપદ પ્રાવે';
 દીપવિજય કવિરાજ જગતમે', મહામંગલ પદ પાવે'. અડ૦ ૨૨

કુંડા

૧૪—ચા. શ્રી વજ્રસેનસૂરિવચ્ચન

વચર સ્વાંમ પાટે પ્રગટે, ચઉદમે પાટ વિશાલ;
 વજ્રસેનસૂરીસરુ, જીવદયા પ્રતિપાલ. ૧
 જગત સાહિ રૌરવ પડ્યો, મહાકાલ સખ હેસ;
 ધાંન સર્વે સુંહધાં થયાં, ઉધ્વસ હુઆ હેસ. ૨

ઢાળ—૭

(ધન ધન સંપ્રતિ સાચો રામ—એ દેશી.)

શ્રી સોપરિક નયર અનોપમ, પાઉં ધાર્યા ગચ્છરાજ રે;
 તિહાં નામે છે શ્રાવક જિનદત્ત, કાટિધ્વજ સામ્રાજ રે.
 વજ્રસેન સૂરીસર વંદો. (એ આંકણી) ૧
 અન્ન વિના પરિવાર કુંડુંબ મલી, લક્ષ દ્રવ્ય એક ટંક રે;
 વિષ ભેલી અન્ન પાચન કીધો, મરવા હેત નિઃશક રે. ૧૦ ૨
 તિણે સમે શ્રીગચ્છરાજ સૂરીસર, ગયા ગોચરી ઘેર રે;
 સકલ કુંડુંબ પરિવાર મલીને, બેઠા છે ભોજન હેર રે. ૧૦ ૩
 દેખી કહે ગુરુરાજજી તેહને, મ કરો એહ અકાજ રે;
 કાલે પ્રભાતે આવશે બહુલાં, પ્રથુલ તે અન્નનાં જહાજ રે. ૧૦ ૪
 ગુરુનાં વચન સુણી સહુ હરખ્યા, ભૂમિ ભાંડાર્યા અન્ન રે;
 સકલ કુંડુંબ ઉપવાસ કરીને, ધ્યાન ધરે એક મન્ન રે. ૧૦ ૫
 હુઓ પ્રભાત ને પ્રવહણુ આયા, અન્ન પ્રથુલ હુઓ તાંમ રે;
 સકલ કુંડુંબ મન એમ વિમાસે, ઉપગારી ગુરુ સ્વાંમ. ૧૦ ૬
 વિષ ભક્ષણથી આરત ધ્યાને, જીવ દુરગતિમે પડતો રે;
 ધરમની વાસના કાંઈ ન રહેતી, ચોરાસી રડવડતો રે. ૧૦ ૭
 ઈણુ ચેતનજી વાર અનંતે, ભોગવિયા સુરભોગ રે;
 નરસુખ સુરસુખ વાર અનંતે, મેલવીયા કેઈ યોગ રે. ૧૦ ૮
 તોહી ચેતન વૃપત ન પામ્યો, પુદ્ગલમે રહ્યો માર્યો રે;
 શિરમ વિના રડવડિયો ચઉ ગતિ, મોહવસે રહ્યો રાચી રે. ૧૦ ૯

અમતીપણમે મરણ હોતો તો, દુરગતિ હોત અભાંણુ રે;
 શુરુ ઉપગાર થકી ઉગરીયા, ઉગરીયા હસ પ્રાંણુ રે. ૧૦ ૧૦
 માટે સંજમ મત આહરીઈ, કરવા આતમ કાજ રે;
 જોગ ચિમાસી કુટુંબ તિહાં સધલે, આહરે સંજમરાજ રે. ૧૦ ૧૧
 જિનદત્ત ચેહને નારી નિરુપમ, ઈશ્વરી નામ છે તાસ રે;
 'નાગેંદ્ર ચંદ્ર નિવૃત્તિ' વિદ્યાધર,

પુત્ર એ ચ્યાર છે ખાસ રે. ૧૦ ૧૨

સદસ કુટુંબ મલી ગુરુજી પાસે, ઉલસિત સંજમવંત રે;
 હીધાં મત ગુરુરાજ સમીપે, ધનધન મુનિજન સંત રે. ૧૦ ૧૩
 એકસો અઠાવીસ વર્ષ આઉખું, હોગવી વળસિનુંસૂરિશાય રે;
 વીરધી છસે વીસે (૬૨૦) વરસે,*
 સંવત એક પંચાસા (૧૫૦) વરસે, સૂરિ અમરપદ પાય રે. ૧૦ ૧૪
 નવથી તે ચડેક લગી ધટ પાટે, કોટિક બિરદ ગવાય રે;
 એહની શાખા પડગચ્છ બહુ, ચેરાવલીમે' કહાય રે. ૧૦ ૧૫
 ચઉદમે' પાટ ને' સાતમી ઢાલે, સૂરીશ્વર શુણુ ગાયા રે;
 દીપવિજય કહે વળસૂરિ લગ, કોટિક બિરદ કહાયા રે. ૧૦ ૧૬

“ ઇતિ શ્રી કોટિકગચ્છ બિરદ દ્વિતીય. ”

હુંહા

ચ્યાર શિષ્યનાં નામની, પ્રગટી શાખા ચ્યાર;
 નાગેંદ્રી સાખા પ્રથમ, બીજી ચંદ્ર ઉદાર. ૧
 ત્રીજી નિવૃત્તિ કરી, ચોથી વિદ્યાધરી નાંમ;
 સાખા ચડસાખા હુંતે, ચોરાસી ગચ્છ* તાંમ. ૨

૧૫—આ. શ્રી. ચંદ્રસૂરિવણ્ણન

ચ્યાર શિષ્યમાંહે ચતુર, ચંદ્રસૂરિ ગચ્છરાજ;
 વળસેનના પાટવી, લવોદધિ તરન જહાજ. ૩

ઢાળ—૮

(હારે હું તો ભરવા ગઈતી તટ યમુનાનું નીરજો—એ દેશી.)
 હારે વારી ચંદ્રસૂરિ શુણુનૂરી શ્રી મહારાજ જો,
 પત્તરમે પાટે' રે જ્ઞાન દિવાકરુ રે લોલ.

- હારે વારી ચંદ્ર નિસ્યા છે ઉજ્જવલ જેહના લાવ ને,
ચઢતે રે પરિણામે' ગુણના સાગરુ રે લોલ. ૧
- હારે વારી ચંદ્ર જિસ્યો છે ઉજ્જવલ જસનોં પુજ ને,
ચંદ્ર નિસી છે કીરત ગુરુની બિજલી રે લોલ;
- હારે વારી મત જેહનાં છે ઉજ્જવલચંદ્ર સમાન ને,
ગુરુકુલ ઉજ્જવલ ઉજ્જવલ મતિં છે નિરમલી રે લોલ. ૨
- હારે વારી ચંદ્ર નિસ્યાં છે ઉજ્જવલ જેહનાં જ્ઞાન ને,
ચંદ્ર નિસ્યો છે સમકિત દરસન બિજલો રે લોલ;
- હારે વારી ચંદ્ર નિસ્યો છે ચારિત્ર ચઢતે રંગ ને,
ચંદ્ર નિસ્યો મન ઉજ્જવલ પરિણામે લલો રે લોલ. ૩
- હારે વારી તપસ્યા ઉજ્જવલ ચંદ્ર જિસી સુખકાર ને,
ચંદ્ર જિસ્યો કુલ ઉજ્જવલ માતપિતા તણો રે લોલ;
- હારે વારી ચંદ્ર નિસ્યો છે ઉજ્જવલ ત્રત પચ્ચખાંણુ ને,
ચંદ્ર નિસી જસ કિરીયા મન દઢ આપણો રે લોલ. ૪
- હારે વારી ચંદ્ર નિસ્યો છે ઉજ્જવલ ગુરુ ઉપદેશ ને,
ઉજ્જવલ સિક્ષા ને વલી ઉજ્જવલ વાયણુ રે લોલ;
- હારે વારી ચંદ્ર નિસી છે ઉજ્જવલ પૃચ્છા સ્વામ ને,
ચંદ્ર જિસી છે ઉજ્જવલ શ્રુતની ધારણુ રે લોલ. ૫
- હારે વારી ચંદ્ર જિસ્યા છે સાધન ચઢતે રંગ ને,
ધરમ ધ્યાન છે ઉજ્જવલ ચંદ્ર જિસ્યો સદા રે લોલ;
- હારે વારી ચંદ્ર જિસ્યો છે ઉજ્જવલ શાસન માંહે ને,
ઉજ્જવલ કુરુણા જયણુ આચરણુ સદા રે લોલ. ૬
- હારે વારી ચંદ્ર પરે' ઇમ ઉજ્જવલ ગુણથી સ્વામ ને,
ગુણ પરિણામે' નામ તે ચંદ્રસૂરિ થયા રે લોલ;
- હારે વારી ભૂમંડલપર વિચરતા સૂરિરાજ ને,
કુમતિતિમિરહર શ્રી જિનશાસનમાં કહ્યો રે લોલ. ૭
- હારે વારી વીરથી ષટસત ત્રીસે વરસે (૧૩૦) હોય ને;*
- હારે વારી સત્ત એકસો સાઠા (૧૬૦) વરસે હોય ને,
ચંદ્ર ધિરદ ગચ્છ ત્રીજો નામ મનોહર રે લોલ;

હારે વારી ગુરુ ગુણ માલા સ્તુતિ ગાવે ગુણવંત ને,
ધ્યાવે રે મન પાવે સકલ સુહંકરુ રે લોલ.

૮

“ ધૃતિ ચંદ્ર ઊરદ્ધ ત્રીજો. ”

હારે વારી ચંદ્ર ઊરદ્ધમે ગચ્છ ઘણા સમુદાય ને,
હૂઆ રે બહુ સૂરિ પાટપરંપરા રે લોલ;
હારે વારી સૂરિ ધનેસર ચંદ્રગચ્છમે હોય ને,
શેત્રુંજીમહાત્મ ક્રીધો ગુણસાગરે રે લોલ.

૯

હારે વારી ધનધન જિનદત્ત ગેંણકુલે પ્રભું ચંદ્ર ને,
ધનધન ઈશ્વરીમાતા કુળ સમુદ્રને રે લોલ;
હારે વારી ધનધન સોહમપાટપટોધર નંદ ને,
દીપવિજય કવિ પ્રભુમે ચંદ્રસૂરીંદ્રને રે લોલ.

૧૦

દુંહા

૧૧—આ.૦ શ્રી સામંતભદ્રસૂરિવર્ણન

ચંદ્રસૂરિ પદ્મેશ વિભુ, સવે સૂરિ સિરતાજ;
સોલમા પટધર ભાંભુઈ, સામંતભદ્ર મહારાજ. ૧
સોલ કલા શશિ સમ વહન, જિપક સોલ કધાય;
રાગ દ્રેષ અરિથેં લડયા, ગુણ નિબ્યન્ન કહાય. ૨
કરમ શત્રુથેં જીતવા, ધર્યો સામંત સલાય;
તિજે શ્રીસામંતભદ્રજી, નામ પ્રમાણુ ધરાય. ૩

ઢાળ—૯

(શ્રી સંભવજિનશું પ્રીત, અવિહડ લાગી રે—એ દેશી)

સામંતભદ્રસૂરિરાજ, સોલમે પાટે રે;
પ્રભુ વિચરે દેશ વિદેશ, બહુ મુનિ થાટે રે. ૧
અપ્રતિબંધ વિહાર, જયણા કરતા રે;
નિત જિનવાણી ઉપદેશ, ભવિ અનુસરતા રે. ૨
બહુ વિધ તપસ્યા રંગ, આતમ ભાવે રે;
પ્રભુ ષટ જંતુ પ્રતિપાલ, ધરમ બતાવે રે. ૩

- ધર્મી શીલ સન્નાહ, ભય નવિ ધારે રે;
 શુર ચરણ કરણ શુભધીર, મોહ મહ વારે રે. ૪
 ઠરે તપશ્યા પૂર, વનમાં રહેવા રે;
 દુઃકૃત પૂરવ કરમ, પરિસહ સેહેવા રે. ૫
 પલિપતિ ખહુ ભીલ, વનના વાસી રે;
 શુર તેહને દેઈ ઉપદેશ, ક્રિયા શુભરાસી રે. ૬
 કેઈ કરે પચ્ચકખાણ, હિંસા કેરાં રે;
 વલી અલિંક વચણ વ્રત નીમ, લિઈ ઘણેરા રે. ૭
 ચોરી કરવા નીમ, લોજન રાતે રે;
 કેઈ શીલતણા સંતોષ, લેઈ ખહુ ભાતે રે. ૮
 વલી ચાડી ચાપણમોસ, કેઈ પચ્ચકખાણ ઠરે;
 કેઈ પરદારા સંતોષ, કેઈ વ્રત નિયમ ધરે. ૯
 ઇંમ ભીલ ને તરુર લોક, ખહુ ઉપદેશીયા રે;
 પ્રભુ જૈનધરમ કુલ રીત, ખહુ ઉપકાર ક્રિયા રે. ૧૦
 વલી સાંખર મૃગ ને સિંહ, જીવ જે વનના રે;
 સહુ તે પામ્યાં પ્રતિજોધ, ભદ્રક મનના રે. ૧૧
 વેર નહિ મનમાંહે, વિચરે રંગે રે;
 અતિસય એ સૂરિરાજ, ખેસે સંગે રે. ૧૨
 વૃક્ષ સવે હોય નમ્ર, અતિસય ભાવે રે;
 હોય ઇતિ ઉપદ્રવ દૂર, જિહાં શુરુ ઠાવે રે. ૧૩
 ઇન વનમેં વસતો વાસ, લોક કહે સધલા રે;
 એ તો વનવાસી સૂરિરાજ, તપસાધન સખલા રે. ૧૪
 વીરથી પંટ સત ને, પેંતાલીસ (૬૪૫) વરસે રે*;
 વલી સંવત જાણે રે, એકસોસિત્તરમેં (૧૭૦) રે;
 વનવાસી ચોથો રે, ઘિરદ થયો હરસે રે. ૧૫
 હું તો પ્રણમું એહના રે, ચરણકમલ ભાવે;
 ધન જગ ઉત્તમ રે, શુરનાં શુભ ગાવે. ૧૬
 પ્રહ ભઠી સમરો રે, સોહમ પદધરને;
 હોય વાંછિત સફલા રે, સ્તવતાં સૂરિવરને. ૧૭

વનવાસી બિરહમે' રે, વીસ સૂરિ ઠહું છું;
કવિ દીપવિજય કહે રે, ગ્રંથ થકી લહું છું. ૧૮

ઇતિ સંવત ૧૬૦ વનવાસી બિરહ ચતુર્થ (૪)

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાટ્ જ્ઞાતીય શાહ કલાશ્રીપત કુલોત્પન્ન
અનોપચંદ્ર યજ્ઞલાલ આગ્રહાત્ સદ્ગુણંકિતપ્રવર પં. પ્રેમવિ-
જયગણિ, પં. રત્નવિજયગણિના શિષ્ય પં. દીપવિજય કવિરાજ
બહાદરેષુ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્ન પટ્ટાવલી પ્રાકૃત પ્રબંધે
નિર્ણય બિરહ ૧ ઠોટિક બિરહ ૨ ચંદ્ર બિરહ ૩ વનવાસી બિરહ
૪ એવં ચત્વારિ બિરહ ષોડશ પટોધર સૂરિવર્ણન નામ
પ્રથમોલ્લાસઃ ॥૧॥

દ્વિતીય ઉલ્લાસ

અથ દ્વિતીયોલ્લાસઃ પ્રારબ્ધતે

કુંડા

૧૭—આ. શ્રી વૃદ્ધદેવસૂરિ અને ૧૮—આ. શ્રી પ્રદ્યોતનસૂરિવર્ણન—

ગૌતમ ગણધર પદ નમી, સારદ માત પ્રકાશ;
ત્રેમ ગુરુ સુપસાયથી, વરણું દ્વિતીય પ્રકાશ. ૧

સામંતભદ્રનો પાટવી, સત્તરમો સૂરિરાજ;
વૃદ્ધદેવસૂરીસરુ, સવે સૂરિ શિરતાજ. ૨

પટસત સિત્તર(૬૭૦)વીરથી, વરસ ગયાં જળ હોય;
નાહડહે મંત્રી કીયો, વીરદેહરો સોય. ૩

વૃદ્ધદેવસૂરીસરે, તેહ પ્રતિષ્ઠા કીધ;
નગર નામ સાચોર હેં, સઠલ મનોરથ સિદ્ધ. ૪

વૃદ્ધદેવ પટધર વિભુ, શ્રી પ્રદ્યોતન સૂર;
અષ્ટાદસમો પાટવી, દિનદિન ચઢતે નૂર. ૫

૧૯—આ. શ્રી માનદેવસૂરિવર્ણન—

પ્રદ્યોતનસૂરિ પટે, માનદેવ ગચ્છરાજ;
ઝોગણીસમો પટધર પ્રભુ, વરણું તસ સામ્રાજ. ૬

ઢાળ—૧૦

(જગતગુરુ તારજો રે, તારજો દીનદયાલ; પરમ ગુરુ તારજો રે—એ દેશી)

પાટ મહોત્સવને સમેં રે, લક્ષ્મી સરસ્વતી હોય;

દીડી હોય ખલા પરે રે, ગુરુ ચિંતવના હોય.

પટોધર તારજો રે, તારજો દીન દયાલ;

પટોધર ઝોગણીસમો ગચ્છરાજ (એ આંકણી) ૧

ગુરુને મન ચિંતા હૂઈ રે, હુઝો અઘટિત કામ;

આગળ એ પ્રત ભાંગસે રે, રહેંચ્યેં નહિ થિર ઠામ. ૫૦ ૨

ગુરુનું મન તિહાં ઝોલખી રે, સૂરિ વિમાસે વિચાર;

“આજ થકી હોવો નહિ રે, ભક્ત શ્રાવકનો આહાર. ૫૦ ૩

વિગય વાવરવી નહિ રે, આજ થકી વ્રત નીમ;”
 બાણી ગુરુ રાજી હૂઆ રે, રહેશે એ થીર ખીમ. ૫૦ ૪
 વિગય ત્યાગે આહારથી રે, બહુ હરખલ થઈ દેહ;
 ફરી ચ્યાર દેવી હાજર હૂઈ રે, નામ કહું હવે તેહ. ૫૦ ૫
 જયા વિજયા પદ્માવતી રે, અપરાજિતા એ ચ્યાર;
 અહનિશ સૂરિ હાજર રહે રે, નડુલાઈ શહેર મઝાર. ૫૦ ૬
 એહવે સાકંભરી નયરમાં રે, સાકિની ઠાકિની શોર;
 ઉપદ્રવ સઘલા શહેરમાં રે, મારી મરકીતું જોર. ૫૦ ૭
 ગુરુજી નાડુલાઈ બાણીને રે, સંઘે લખિયો લેખ;
 મહા ઉપદ્રવ વારવા રે, ઉપગાર કરજો વિશેષ. ૫૦ ૮
 લેખ જોઈ ગુરુરાજી રે, કરવા પર ઉપગાર;
 મંત્રગર્ભિત સ્તવના કરી રે, લઘુશાંતિ સુખકાર. ૫૦ ૯
 પત્ર લિખિ તિહાં મોકલ્યો રે, લઘુશાંતિ વિધિ એહ;
 પવિત્રપણે ભણ્યો સહુ રે, છાંટજો નમણુ કરેય. ૫૦ ૧૦
 હરખિત સંઘે તે કીયો રે, વિધન થયા વિસરાલ;
 જે કોઈ વિધિ સહિત લણે રે, તેહને મંગલ માલ. ૫૦ ૧૧

૨૦—આ. શ્રી માનવુંગસૂરિવર્ણન—

માનદેવના પાટવી રે, માનવુંગ ગચ્છરાજ;
 સોહમથી પટ વીસમેં રે, હૂઆ શ્રી મહારાજ. ૫૦ ૧૨
 તાસ ચરિત્ર કહું દેશથી રે, સુણીઈ ભવિક ઈક મન્ન;
 ધારાપુરી ઉજેણમાં રે, મોટો લોજ રાજન્ન. ૫૦ ૧૩
 તેહ નયરમેં વિપ્ર છે રે, બાંણુ મયૂર તસ નામ;
 સગપણુ સસરો જમાઈ છે રે, વિદ્યા કુંભ સુધામ. ૫૦ ૧૪
 અઉદ વિદ્યા ચ્યાર વેદના રે, શાસ્ત્ર સર્વે પ્રવીણ;
 દીપવિજય કવિરાજના રે, નૃપતિ સદા ગુણલીન. ૫૦ ૧૫

હુંહા

સસરો જામાતા બેહુ, કરતા શાસ્ત્ર વિવાહ;
 હાર છત સાખી નૃપતિ, ન કીઈ એ કોઈ દાહ. ૧

ચ્યાર લાખ રઘુવેદ હે, યજુર્વેદકો માંન;
 લાખ પાંચ નેતું સહસ્ર, બીજો વેદ પ્રમાંન. ૨
 ત્રીન લાખ એંસી સહસ્ર, સામ વેદકો ગાન;
 લાખ ત્રીન ને સઠ સહસ્ર, વેદ અથર્વાણુ જાંન; ૩
 અંગ ગ્રંથ અડસઠ સહસ્ર, ઉપનિષદ પુનિ હોય;
 એક લાખ બ્યાસી સહસ્ર, ગ્રંથ માન હેં સોય. ૪
 પરિશિષ્ટ સંખ્યા કહું, સહસ્ર અઢાર સુજાન;
 એ સાતે વસ્તુ તણા, પાઠી હોય પ્રમાણ. ૫
 ચ્યાર વેદ પદ અંગ હે, ઉપનિષદ છતીસ;
 પરિશિષ્ટ બહોંતર મલી, સહુ ગ્રંથ લાખ વીસ. ૬
 વીસ લાખ એ ગ્રંથના, પાઠ કહેં જાટ હોય;
 અષ્ટાદશ પૌરાણુ પુનિ, પદ લાખામય સોય. ૭

ઠાલ—૧૧

(પ્રભુ ચિત્ત ધરીને અવધારો મુજ વાત—એ દેશી)

જામાતા સસરો દો અહનિશ, કરતા શાસ્ત્રનો વાદ;
 એ કોઈ ન્યૂતાધિક નહીં જી, જામાતા વિષવાદ.

સહુ શ્રોતા સુંબુઈ આગલ એ અધિકાર (એ આંકણી). ૧
 જામાતાઈ ચંડી દેવી, સમરન કીધ ઉદાર;
 કાંઈક હુંઈ ચઢતી કલાજી, સસરોજી કરે રે વિચાર. સં ૨
 શુપતપણે સસરાજી રાતે, આયા જામાઈનેં ઘેર;
 ભલો વાત સુણે છે ઘરની, કાંન દેઈ બહુ પેર. સં ૩
 તેહ સમે ઘરમાંહે લડે છે, ધણીધણીયાણી રે દોય;
 તાતને દીઠો ભલો હેઠલ, પુત્રી ચિંતવણા હોય. સં ૪
 બાપ ઘઘને ચરિત્ર સુતાનું, જોતું ન ઘટે એહ;
 પતિવ્રતાઈ શ્રાપ દીઓ તળ, કુષ્ટિ થયો તવ દેહ. સં ૫
 સસરે સૂરજદેવ આરાધ્યો, પ્રસન્ન હુંઓ રવિ દેવ;
 તેહથી કોઠ ન દેજો કોઈ, વાક કરે નિતમેવ. સં ૬

લોજ કહે એ ન્યાય ન હોવે, જાઓ સરસ્વતી પાસ;
 કાર્શ્મિર દેશે બેહુ જણ ચલિયા, જીહાં છે માત નિવાસ. સં ૭
 માતાજી મનમાંહી વિમાસી, આઈ સમજાવા દોય;
 અધવિચ ટીકા જકારની, પોઠી પાંચસે હોય. સં ૮
 પૂછે સસરો જામતા તિહાં, “ચું છે પોઠીયા માંહે;”
 તે કહે “જકારની ટીકા”, વિસ્મય દોડ મનમાંહે. સં ૯
 બીજી વાર હજાર દેખાડ્યા, ત્રીજીઈ દોય હજાર;
 માની ગલાન થયા તે બે જણ, ચિત્ત વિમાસણુ ધાર. સં ૧૦
 એક અક્ષર જકારની ટીકા, સાંભલી નહિ શ્રવણેણુ;
 તો શાસ્ત્રપાર કિણુવિધ પાંમીજે, ગર્વ કરીજે કેણુ. સં ૧૧
 ચોથું પદ એકેકું બેહુને, હીધું છે સારદ માય;
 ત્રણ પદ પૂરી બેહુ જણેજી, શ્લોક ક્રીયા મન ભાય. સં ૧૨
 પ્રગટ થઈ બોલી તવ જનની, હું હું સારદ દેવ;
 દોય બરોબર પડિત છે તુમ, પ્રસન્ન હુંઆ છે બૂદેવ. સં ૧૩
 ધારા નયરીઈ બેહુ આળ્યા, લોજને કહ્યો રે વૃત્તાંત;
 નૃપતે બેહુ સનમાનીયાજી, માલવદેસ શ્રીમંત. સં ૧૪
 અહનિશ રાજસભામાંહેજી, શાસ્ત્રતણો રે અભ્યાસ;
 દીપવિજય કવિરાજ સદાઈ, સરસ્વતી માત પ્રકાશ. સં ૧૫

દુહા

એક દિન નૃપતિ સભા વિચે, બોલે વચણુ વિલાસ;
 જૈનમાંહે કોઈ હસ્યે, એહવો જ્ઞાન પ્રકાશ. ૧
 પ્રધાન શ્રાવક તિણે સમે, કહે સુણો મહારાજ;
 માનતુંગસૂરિસરુ, મુજ ગુરુ છે ગચ્છરાજ. ૨
 સુણી નૃપત તેડયા - ગુરુ, કહે સુણો સૂરિરાજ;
 ચમત્કાર મુજ દાખવો, તુમ વિદ્યા સામ્રાજ. ૩
 ઈમ કહી ઓરડા ભીંતરે, બેસાચો તિહાં સ્વાંમ;
 તાલાં અડતાલીસ દેઈ, સૂતો નૃપ નિજ ધામ. ૪
 ગુરુઈ તિહાં સમરન કિયો, સાસન દેવી માત;
 ચક્રેસરી પ્રગટ હૂઈ, રવિ તેજ સાદ્યાત. ૫

હાળ—૧૨

(ભરતનૃપ ભાવશું—એ દેશી)

ઋષભ પ્રભુ સ્તવના કરેં એ, ભક્તોભરે સ્તવરાજ;
નમો સૂરિરાજનેં એ.

પ્રલોક તણી ઉદ્ધોષણા એ, માંનું જલધર ગાજ. નં ૧
જીમજીમ કાવ્ય ભણું સૂરિ એ, તિમતિમ દેવ પ્રભાવ; નં
તડ તડ તાલાં ઊધડે એ, જુઓ જુઓ પુન્ય સભાવ. નં ૨
કાવ્ય અડતાલીસથી થયાં એ, તાલાં અડતાલીસ* દૂર. નં
સૂરિ ઉપાસરે આવિયા રે, ધન શાસન વડ નૂર. નં ૩
નૃપતિ પ્રભાતેં દેખીનેં એ, ચમક્યો હૃદય મઝાર; નં
ધનધન એ સૂરિરાજનેં એ, જૈનધરમ જગ સાર. નં ૪
ભક્તોભરનાં કાવ્ય છેં એ, ગર્ભિત મંત્ર પ્રયોગ; નં
સદ્ગુરુ જાણુ કૃપાથકી એ, પાંમે સુખ સંયોગ. નં ૫
વીસમે પાટ પ્રભાકરું એ, શ્રી માનતુંગ ગચ્છરાજ; નં
શાસન જૈન દીપાવીઆ એ, સોહમ કુલની લાજ. નં ૬
સંવત હોય બિલોતરે (૨૦૨) એ, દિગંબરા મત હોય; નં
સાતસેં બોલે અંતર કીયો એ, તેહમાં મત હોય+ જોય. નં ૭

૨૧—આ. શ્રી વીરસૂરિવર્ણન—

વીરસૂરિ જોકવીસમા એ, પટધર શ્રી ગણધાર; નં
સંવત બિલોતરાત્રિસમે (૨૩૦) એ, જિનશાસન જયકાર. નં ૮

૨૨—આ. શ્રી જયદેવસૂરિ. ૨૩—આ. શ્રી દેવાનંદસૂરિવર્ણન—

જયદેવસૂરિ ખાવીસમા એ, પટધર શ્રી ગચ્છરાજ; નં
ત્રેવીસમે પટધર નમું એ, દેવાનંદ મહારાજ. નં ૯
સંવત ત્રણ પંચોતરે (૩૭૫) એ, વદલલીપુરનો ભંગ; નં
સંવત ચ્યારબારોતરે (૪૧૨) એ, ઉપાસરાચિતિ યંગ. નં ૧૦

૨૪—આ. શ્રી વિક્રમસૂરિવર્ણન—

દેવાનંદ સૂરીસરુ એ, ત્રેવિસમા પટધાર; નં
ચોવીસમા વિક્રમસૂરિ એ, ભંજન અરીય ઉદાર. નં ૧૧

૨૫—આ. શ્રી નરસિંહસૂરિવર્ણન—

નરસિંહસૂરિ પંચવીસમા એ, સસુદ્રસૂરિ વડ નૂર; ન૦
તાસ સંબંધ કહું ભલાં એ, દિનદિન ચઢતે નૂર. ન૦ ૧૨

૨૬—આ. શ્રી સસુદ્રસૂરિવર્ણન—

રાવલજી શ્રી. ખોમાણુગ્રી એ, ચીતોડ ઉદેપુર ભાણુ; ન૦
તેહના વંશમે' દિનકરુ એ, સસુદ્રસૂરિ ગુણ જાણુ ન૦ ૧૩
નાગદ્રાનયર મેવાડમે' એ, થાપ્યા જૈન પ્રાસાદ; ન૦
ખહુ ભવિજન પ્રતિયોધિઆ એ, છન્વીશ પટ આહુલાદ. ન૦ ૧૪
એ પ્રભુ સસુદ્રસૂરીસરુ એ, સોહમકુલમે' ભાણુ; ન૦

૨૭—આ. શ્રી માનદેવસૂરિવર્ણન—

માનદેવસૂરિજી તેહના એ, પાટવી સત્યાવીસમે' જાણુ. ન૦ ૧૫
પાટ વિના જે સૂરિ થયા એ, વરાણું સમય પ્રસ્તાવ; ન૦
દીપવિજય કવિરાજજી એ, તારણુ ભવનિધિ નાવ. ન૦ ૧૬

દુહા

તત્કાલીન સૂરિવર્ણન—

સંવત, ચ્યારદસત્યોત્તરે(૪૭૭), હૂઆ ધનેસરસૂર;
તિણે સેત્રુંભમહાતમ કિઓ, સિલાદિત્ય હજૂર. ૧
મદલવાદિસૂરિ તણે, ભાણુજે નૃપ એહ;
ગુરુજી ચોમાસું તિહાં, નૃપતિ ધરમ સનેહ. ૨
રાંકે વાંકે વાણિયા, શિલાદિત્ય પરધાન;
તાસ સુતા પાસેં અછે, એક કાંગસી જાન. ૩
નૃપતનયા ખહુ હઠ કીયો, તેહ કાંગસી કાજ;
નૃપતેં અતિ આગ્રહ કીઓ, ન દિઈ તેહ અકાજ. ૪
તેહથી નૃપ ખહુ ક્રોધ કરી, દુભવિયા જણુ હોય;
ભાવીભાવ મિટેં નહીં, જે હોણારી હોય. ૫
સાહ રાંકે વાંકે કિઓ, પાતસાહ ઇકે અંગ;
ખહુ ફેજ લાવી કીઓ, નયર વદલાલી ભંગ; ૬
શિલાદિત્ય નૃપતિ મરણુ, નગરભંગ હો વાર;
શ્રાદ્ધવિધિ માંહે અછે, એહ તણે અધિકાર. ૭

ઠાલ — ૧૩

(વીર જિજ્ઞેસર ઉપદેશો—એ દેશી)

આ. ઓ. હેવદ્ગિગણી ક્ષમાશ્રમણવર્ણન—

વીરથી નવસેંહેં એહેંસીઈ (૯૮૦), વિક્રમથી હવેં જાણો રે;

સંવત પાંચ ઠાહોતરે (૫૧૦), દેવદિ પૂજ્ય પ્રમાણો રે;

ઉપગારી શુરુ વંદીઈ (એ આંકણી). ૧

આગમ જાતાં જાણીને, લખવા સૂત્ર ઉછાંહે રે;

મુનિપરિકર તેડયા સહુ, નયરી વલ્લભી માંહે રે. ઉપ૦ ૨

ખીજો રુકંદિલ સૂરિવરુ, પૂરવ દેસ સુઠાય રે;

મથુરા નયરઈ તેડીયા, સાધુ તણો સમુદાય રે. ઉપ૦ ૩

હોય ઠેકાણે હોય સૂરિ, જિનશાસન સણગાર રે;

સૂત્ર લિખ્યાં મુનિ મુખ થકી, કરવા જગ ઉપગાર રે. ઉપ૦ ૪

આચારંમદિક સહુ, આગમ પણ્યાલીસ રે;

જીમ જીમ મુનિને સાંભયો, તિમતિમ લખિયાં ઈસ રે. ઉપ૦ ૫

લખિઓ તેર વરસ પાછે, કેદપસૂત્ર શ્રુતરાજ રે;

તેથી નવસેં ત્રાણુંની, વાચના એહને કાળે રે. ઉપ૦ ૬

વલ્લભી મથુરી હો વાચના, હુઈ એકત્ર જીવારે રે;

ફેર અંતર કેઈ બોલના, સુણીઈ તેહ વિચાર રે. ઉપ૦ ૭

ત્રિશલા સિદ્ધારથ નરપતિ, બારમેં સરગે તે જાવે રે;

આચારાંગમેં પાઠ એ, આવશ્યક થોથે કહાય રે. ઉપ૦ ૮

એહવા કેઈ બોલના, ફેર છે આગમ માંહે રે;

“આપણુ હોય પ્રમાણુ છે”, એહની સંકા ન કાંહે રે. ઉપ૦ ૯

વલ્લભી મથુરી નયરીએ, સ્થાનકે હોય કહાયા રે;

જિમ જિમ મુનિને સાંભયો, તિમ તિમ પાઠ લખાયા રે. ઉપ૦ ૧૦

અંગમાંહે ઉપાંગની, દીધી ભલામણુ જેહ રે;

“જહાપન્નવણુ-નંદી”એ, ગણધર વચન ન એહ રે. ઉપ૦ ૧૧

લખતા ગ્રંથ ગૌરવ હોવે, તેથી દેવદિ સ્વામી રે;

જે જે ઉપાંગમેં પાઠ છે, દીધી ભલામણુ સામી રે. ઉપ૦ ૧૨

એ હેતુ સહુ જાણ્યો, અંગ પહેલાં ન ઉપાંગ રે;
ગણધર શુન્થના કિમ કરે, એ તો દેવાઈપૂજ્ય પ્રમાણ રે. ઉપ૦ ૧૩
શ્રી દેવાઈ શ્રી પૂજ્યજી, કીધો જગ ઉપગાર રે;
શાસન એકવીસ સહસનો, તેહમાં સૂત્ર આધાર રે. ઉપ૦ ૧૪
જગ ઉપગારથી પૂજ્યજી, લાભ લિયા શિવરાજ રે;
એક ભવે સિવ પામર્યે, દીપવિજય વડ લાજ રે. ઉપ૦ ૧૫

કુંડા

શ્રી કાલિકાશ્વાયવર્ણન—

વીરથી નવસેં ત્રાણુંઈ (૯૯૩), સંવત પાંચ ત્રેવીસ (૫૨૩);
ત્રીજા કાલિકાસૂરિજી, વિદ્યાધર ગછઈશ. ૧
સંખેપે વરણુવ કરું, તાસ ચરિત્ર વખાણુ;
શુણુવંતા શુણુવંતાના, શુણુ ગાવેં શુણુ જાણુ. ૨
વિચરંતા સૂરિરાજજી, બહુ પરિચારેં શોક;
ભૂમંડલ પર ભવિજના, તારતા ભવિલોક. ૩

ઢાલ-૧૪

(મારુજી, નિંદડલી નેણાં રે ગિય ધુલ રહી, ધુલ રહી નેણાં સેણાં ગિય હો,
સાહિબાણી ઢાલા—એ દેશી)

શુરુજી પયઠાણુ નગર પધારીયા, શાલિવાહન નૃપરાજ હો,
પટધારી સાહિબા;
શુરુજી વંદન નરપતિ આવીયો, પરિકર સખ સામ્રાજ હો; પટધારી સા.
શુરુજી, વીર પટોધર વંદીઈ (એ આંકણી) ૧
શુરુજી પંચાભિગમથી રે વંદિયા, કરવા આતમ કાજ હો; પટ૦
શુરુજી બહુ આડંબરથી કીઓ, નગરપ્રવેશ ગચ્છરાજ હો. પટ૦ શુ૦ ૨
સાહિબા એહવેં પશુષણુ પર્વના, મહોચ્છવના દિન આય હો; પટ૦
શુરુજી નૃપને કહેં પંચમી દિને, પર્વ સંવહરી યાય હો. પટ૦ શુ૦ ૩
શુરુજી નૃપતિ કહે ગચ્છરાજજી, એ દિન નહી અનુમાન હો; પટ૦
શુરુજી એ દિન લોકિક પર્વ છે, કૌમુદિકી અભિધાન હો. પટ૦ શુ૦ ૪

શુરુલ તેહથી આગલ છઠ દિને, કીલ્ઈ પરવ અમૂલ હો; પટ૦
 શુરુ કહે દિવસ જોલંધન હોઈ નહીં, ચોથ દિવસ અતુકલ હો. પટ૦ શુ૦ ૫
 શુરુલ બહુસૂરિ સંસત્તિથી કીઓ, ચોથ પળુસાણુ પર્વ હો; પટ૦
 સાજન નૃપતિઈ બહુ મોહોરજીવ કરી, ટાલ્યા કુમતિના ગર્વ હો. પ૦ શુ૦ ૬
 સાજન વિક્રમ નૃપને હણ્યો જિણે, શાલિવાહન નૃપ જેહ હો; પટ૦
 સાજન એકસો પાંત્રીસ વર્ષનો, અંતર કહિઓ છે તેહ હો. પટ૦ શુ૦ ૭
 સાજન એ શાલિવાહન ફિર હુઓ, સંવત પાંચસે માંહે હો; પટ૦
 શુરુલ જુગપ્રધાન કાલિકસૂરિ, પળુપણુ ચોથ ઉછાહ હો. પટ૦ શુ૦ ૮
 પ્રભુલ સીમંધર ભગવંતની, દેસના સુણી સુરરાય હો; પટ૦
 શુરુને વંદન કારણુ આવીઓ, વાંધા (આનંદ) અંગન માય હો. પ૦ શુ૦ ૯
 શુરુને પૂછીઆ સરૂપ નિગોદના, સીમંધર પરે તેહ હો; પટ૦
 શુરુઈ સહુએ પ્રકાસક તિમ કીયા, હરજ્યો હરિપતિ નેહ હો. પટ૦ શુ૦ ૧૦
 શુરુલ તુમ શુણુ સીમંધર હદ્યા, દેખ્યા તેહિ જ લાવ હો; પટ૦
 શુરુલ સેવક સૌધર્મા ઈંદ્ર હું, સુંણીઈ મુનિગણુ રાવ હો. પટ૦ શુ૦ ૧૧
 શુરુને વંદન કરી હરખિત થઈ, હરિ નિજ થાંનક આય હો; પટ૦
 શુરુલ ગણુધર કાલિકસૂરિતણા, દીપવિજય શુણુ ગાય હો. પટ૦ શુ૦ ૧૨

હુંડા

છા.૧૦ શ્રી સત્યભિન્નસૂરિવર્ણન—

વીર પ્રભુ નિર્વાણથી, વરસ હંજર પ્રમાણુ;
 સંવત પાંચસે ત્રીસમે, જુગપ્રધાન શ્રુતલાણુ. ૧
 સત્યભિન્ન સૂરીસંરુ, એક પૂરવધર સ્વાંમ;
 પૂરવ વિછેહ એહથી થયો, ભાવિ પદારથ જાંમ. ૨

યુગપ્રધાન શ્રી જિનભદ્રગણી ક્ષમાશ્રમણુ વર્ણન—

સીરથી એકાદસ પનેર, સંવત પાંચ (છસો) પેંતાલ; ૩
 તિણે સમે શ્રીજિનભદ્રગણી, ક્ષમાશ્રમણુ શુણુમાલ. ૩
 શ્રીજિનભદ્ર શુરે કીઓ, ધ્યાનસતક મન લાય; ૪
 આવશ્યકનિયુક્તિ વિચે, હરિભદ્રસૂરિ લિખાય. ૪

આ. શ્રીહરિમદ્સુરિવર્ણન—

છહાં પ્રસ્થાવેં વરણું, હરિભદ્રસૂરિ પ્રખંધ;
યાકિનીસુતુ નામ જસ, વરતું લેશ સખંધ. ૫

ઢાલ—૧૫

(મેંદી તે વાવી માલવેં રે, ફૂલી ફૂલી ગુજરાત, મેદી રંગ લાગ્યો—એ દેશી)

શીસોદિયા રાજવંશવર્ણન—

શ્રી ચિત્રકુટ ગિરિરાજ છેં રે, બીજું નામ ચિત્તોડ રે સાજનિયાં;
પહેલાં નૃપ મોરી હૂતા રે, પછી રાવલ સિર મોડ રે. સાં ૧
એઠલિંગ શિવ. પરસન થઈ રે, દિઓ મેવાડનો રાજ રે; સાં
શ્રીસુખ-વચનથકી કહ્યો રે, અખંડ રાજ સામ્રાજ રે. સાં ૨
બાપારાવલ નામ થો રે, પુન્ય તણો ઘણુ સાજ રે; સાં
સંવત એકે એકાણું (૧૯૧)માં રે, બાપારાવલ રાજ રે. સાં ૩
વંશપરંપરા પાટવી રે, પુન્ય તણો છે મોડ રે; સાં
અનુક્રમે ભાગ્ય ભૂખખલી રે, હોતેં કેડાકેડ રે. સાં ૪
ત્રેવીસમો રાવલ હુઓ રે, સમરસિ ગુણસાજ રે; સાં
દિલ્લીપતિ ઘેર પરણીયા રે, નૃપતિમુગટ પ્રધિરાજ રે. સાં ૫
ચથાનામ રાણી તણું રે, ચ્યાર હુઆં સંતાન રે; સાં
હોય કુંમર નેપાલનો રે, રાજ લીઓ ગુનખાંન. સાં ૬
કેડવી તેહના પાટવી રે, ગોરખીયા કેહેવાય રે; સાં
સંવત અગ્યારની (૧૨૧૧) સીમથી રે, વરતે રાજ સવાય રે. સાં ૭
રાવલજીની નંદની રે, ત્રીજું જે સંતાન રે; સાં
ચિતોડ પરણવા આવીયા રે, કુમારપાલ કુલ ભાંજુ. સાં ૮
ચોથો પુત્ર તે પાટવી રે, રાવલ કરણસી નામ રે; સાં
ચોવીસમો રાવલ થઈ રે, બેઠા તખત સુકામ રે. સાં ૯
તેહને અંજાજ તીન છે રે, માહપણ રાહપણ નામ રે; સાં
ત્રીજો પુત્ર છે ધીરજ રે, કેઠ હૂઓ તેસ જામ રે. સાં ૧૦
સાંડેર ગચ્છ શ્રીપૂજ્યજી રે, મેટી હકુત બલાય રે; સાં
વચનથી સુત વોહોરાવીઓ રે, પરિકર સહુ હુસાય રે. સાં ૧૧

“ચિત્રકૂટપતિ પુત્રને” રે, શિષ્ય કરે સૂરિરાય રે; સાં
 ઘર ઘર ફરસ્યે” ગોચરી રે, મેહેણ્યાં જગત ગવાય રે. સાં ૧૨
 તેથી સૂત પાછો લેઈ રે, ઘો ઠાઈ ગામ ગરાસ રે;” સાં
 સાંભલી રાવલજી તિહાં રે, માગે સુત ગુરુ પાસ રે. સાં ૧૩
 ગુરુ ઠહે દીક્ષા નહિ દિઆં રે, કરસ્યાં વણિક નિસાલ રે; સાં
 ઓસિયા માતની સાહાયથી રે, શ્રાવકે કિઓ ઓસવાલ રે. સાં ૧૪
 તેહનું ગોત્ર સીસોદિયા રે, તેહનાં વંશ મઝાર રે; સાં
 ગુર્જર દેશના શેઠજી રે, શાંતિદાસ પરિવાર રે. સાં ૧૫
 આસું પાતશાહી કહ્યા રે, જેહને બિરહ લખાય રે; સાં
 તેહના વંસમેં દીપતા રે, સાંપ્રત સહુ સુખદાય રે. સાં ૧૬
 દીપાશાહ બુશાલશાહ રે, વખતશાહ પુન્યવંત રે; સાં
 હિન્દુપતિના પાટવી રે, ગોત્ર સીસોદિયા વંશ રે. સાં ૧૭
 તેહની વંશ પરંપરા રે, સહસ્ર લખોધર હોય રે; સાં
 મરુધર દેશ મેવાડમેં રે, ગોત્ર સીસોદિયા જોય રે. સાં ૧૮
 શ્રીજિનશાસન દીપતા રે, છે વીસા ઓસવાલ રે; સાં
 દીપવિજય કવિ એ સહુ એ, જીવંત પ્રતિપાલ રે. સાં ૧૯

હુંહા

માહપતિ, રાહપતિ વર્ણન—

- માહપતિ રાહપતિ દો તનય, તેહ તણે અધિકાર;
 લેશ માત્ર વર્ણવ કરુ, વિક્રમ સંવત સય ખાર (૧૨૦૦). ૧
- વડા પુત્ર શ્રી માહપજી, મોંસાળે બહુ વાસ;
 રાહપજી રિસાઈ આલ્યા, ગઢ ઈરોડે નિવાસ. ૨
- રાવલજી આખર સુમો, સંવંત ખારસેહું ખાસ;
 વાસી સરગપુરી હૂઆ, પુત્ર નહિ દેા પાસ. ૩
- સોનગરા સાહ્યા તિણે, ગઢ કીધો નિજ હાથ;
 માહપજી પેઠણ નહિ દિયા, અછે ચિતોડા નાથ. ૪
- કેઈ ભાટ અમરખ ધરી, ગઢ ઈરોડે જાય;
 બ્યતિકર સહુ સુણાવીઓ, રાહપજી મન દયાય. ૫

રોમી પતશાહને મલી, લેઈ ફેળ સંભાર;
ચિત્રકૂટ કાયમ કીઓ, સોનંગરાઈ ખાર. ૧
સંવત ખાર ગુણતીસમે (૧૨૨૬), રાહપણ નૃપરાજ;
વડ બંધવ શ્રી માહપણ, આયા બેઠણ રાજ. ૭
રાહપ કહે વડ બંધવા ! રાજ અમારે ભાગ;
હવે હાવા પોએ નહિ, નહિ તમારો ભાગ. ૮
વડ બંધવ કહે છોડ દો, રાવલ ખિરહ સયાન;
એમ કહી રીસાઈ ચલ્યા, ગલિયા ઠોટ સુથાન. ૯
હુંગરપર વાસ્યો વલી, રાવલ ખિરહ કહાય;
સાપ્રત એહી જ રીત છે, વંસપરંપર રાય. ૧૦
ખાખા રાવલથી સહુ(સરુ), કરણસિ રાવલ સીમ;
ચોવીસ રાવલ ભણિઈ, સહસ વરસમે ખીમ. ૧૧

ઢાળ—૧૬

(જરે જરે સ્વામી સમોસર્યા—એ દેશા)

રાહપણ નૃપથી હુંઓ, રાણપ ખીરહ સવાય રે;
હિંદૂપતિ પાતશાહ છે, ગઢ ચિતોડ કહાય રે.
નૃપ સહુ(સો)ભાગ્ય બૂળબલી. ૧
ખીબ રે નૃપતિને ઓપમા, લખવી રાબધિરાજ રે;
ચિત્રકૂટ નાથને ઓપમા, મહારાજધિરાજ રે. નૃપ ૨
રાહપ રાણથી તેરમા, રાણા અજેસીંજી વારે રે;
તેહના પુત્ર છે સજજનસીં, તેરઈકસઠા(૧૩૬૧)મઝાર રે. નૃપ ૩
કોધથી ક્ષણિ આવિયા, તેહનો વંસ સતારે રે;
છત્રપતિ સાહુ નૃપતિ લગી, ત્રેવીશ પાટ ઉઢાર રે. નૃપ ૪
ચઢકમે રાણા હમીરસીહ, ઇકલિંગ દેહરો કરાયો રે;
કુંભોજી રાણ અઠારમે રે, કુંભલમેર વસાયો રે. નૃપ ૫
રાણકપુરને દેહ રે, થાંભા દોય કરાયા રે;
સંવત ચૌદ પંચાણુંઈ (૧૪૬૫), કુંભો રાણ ગવાયા રે. નૃપ ૬

વીસમો રાયમદલ રાણી, દેવદ્યો સોંહેર કહાયો રે;
 રાણ રતન એકવીસમો, પદમણી ઠાજ લડાયો રે. નૃપ ૭
 ખાર વરસ પાતસાહથી, લડિયો ભૂજબલ રાણ રે;
 સંવત સોલ ચોવીસમે' (૧૬૨૪), રાણ ઉદેશિંહ લાંણુ રે. નૃપ ૮
 અઠખર શાહથી બહુ લડ્યો, તુલ્યો ગઢ ચિત્તોડ રે;
 સંવત સોલ પચીસમે' (૧૬૨૫), વસીયો ઉદેપુર જોડ રે. નૃપ ૯
 અમરસી રાંણ પચીસમે', ભુજબલથી બલ જોડ રે;
 અઠખખર રાજ ઉઠાય રે, લીધો ફેર ચિત્તોડ રે. નૃપ ૧૦
 અઠાવીસમો જે રાણ છે, રાજસિંહ તે રાજે રે;
 દિલિપતિ પાતસાહ છે, ઔરંગજેબ સમાજે રે. નૃપ ૧૧
 તેહના હરથી રે નાથજી, આયા નાથદુવારે રે;
 સંવત સત્તર ખત્રીસમે' (૧૭૩૨), રાજસમુંદ્ર કીયો સાર રે. નૃપ ૧૨
 જોગણત્રીસમો રાંણજી, જયસિંહ રાણ કહાય રે;
 દેખર સરવર તિજો કીઓ, સંવત સત્તરમે' થાય રે. નૃપ ૧૩
 પીછો નામ છે જેહનો, જાતે તે વણુખરો રે;
 પીછોલો સરવર તિજો કીઓ, સમુદ્રની ઓપમા સાર રે. નૃપ ૧૪
 ઇમ સહુ રાણપરંપરે, સાંપ્રત લીમસી' લાંણુ રે;
 દીપવિજય કવિરાજ એ, * ગિરહ દીઓ એહ રાણ રે. નૃપ ૧૫
 રાવલ ને રાણા સહુ, ગિરહ ચિત્તોડાધીશ રે;
 ચિત્રકૂટ ગઢપતિ સહુ હુઆ, ભુજબલી સહુ નૃપ ઇશ રે. નૃપ ૧૬

ફાંડ!

આ. શ્રીહરિભદ્રસુવિષ્ણુ*

ચિત્રકૂટ ગઢમે' તંહા, સંવત પાંચ મહાર; *
 રાજ કરે મહાભુજ બલી, રાવલ સગતકુમાર.
 તેહ નયરમે' વિપ્ર છે, હરિભદ્ર ઇણુ નાંમ;
 પૂરવ સંજોગે હુઓ, વિદ્યાકુલ સુધામ.
 ચાર વેદ ખટ અંગ હે, ઉપનિષદ છત્તીસ;
 પરિશિષ્ટ બહોંતેર મિલી, સહુ ગ્રંથ લખ વીશ.

વીસ લાખ એ ગ્રંથ છે, ચાર વેદો માંન;
 વિદ્યા ચઉદ નિધિ સમા, હરિભદ્ર ભટ જાન. ૪
 ધરે ગૌરવ મનમાં ઇચ્છો, જગ નહિ વાદી કૈાચ;
 વિદ્યાવાદ વિના તવાં, પેટ આક્રેશ હોય. ૫
 જે વાદિ હારે તકો, ચરે ઘાસ પીછં નીર;
 મુજને છોતે તેહનો, શિષ્ય હોઈ તમ તીર. ૬
 પેટ પટખંધન કરી, કરી પ્રતિજ્ઞા એમ;
 નિજ પટકમે નિત રહે, ચિત્રકૂટ બિચ એમ. ૭

ટાળ—૧૭

(વાદલમ વેદેલા રે આવળો—એ દેશી)

એક દિન હરિભદ્ર ભટ તિહાં, જાવે ચઉટા મઝાર રે;
 ઉપાસરે મહાસતી સાધવી, યાદિની નાંમ ઉઠાર રે.

ધન ધન હરિભદ્ર સૂરિવરા. (એ આંકણી) ૧

સૂત્રની ગાથા રે સાંભલે, સમજિઓ નહી કાંઈ ભાવ રે;
 કાંન દેઈ કરી સાંભલે, માંતું ભવજલ નાવ રે. ધ૦ ૨

ગાથા:—ચક્ષુદુર્ગ દરિપણં પણં ચક્ષિ ચ કેસવો ચક્ષિ ।

કેસવ ચક્ષિ કેસવ કૃષ્ણકિ કેસવચક્ષિ ચ ॥૧॥

એ ગાથાનો અર્થ:—૧ ભરત, ૨ સગર એ બે ચક્ષિ જોડે

થયા, પછે ૧ ત્રિપૃષ્ઠ, ૨ દ્વિપૃષ્ઠ, ૩ સ્વયંભૂ, ૪ પુરુષોત્તમ ૫ પુરુ-
 ધાર્તિ એ પાંચ વાસુદેવ લાગલગી થયા, પછે ૩ મધવા, ૪ સનત-
 કુમાર, ૫ શાંતિનાથ, ૬ કુંથુનાથ, ૭ અરનાથ એ પાંચ ચક્રવર્તી
 લાગલગી થયા; પછે એક ૬ પુંડરીક વાસુદેવ થયો. પછી એક ૮
 સુભૂમ ચક્ષિ થયો, પછી એક ૭ શ્રીહત્ત વાસુદેવ થયો. પછી એક
 ૮ મહાપદ્મવર્મા ચક્ષિ થયો, પછે એક ૮ લક્ષ્મણ વાસુદેવ થયો,
 પછી ૧૦ હરિષેણ ચક્ષિ, ૧૧ જયચક્ષિ એ બે ચક્રી લાગલગી
 થયા, પછી એક ૯ કૃષ્ણ વાસુદેવ છેલ્લો થયો, પછી એક ૧૨
 બ્રહ્મહત્ત ચક્ષિ છેલ્લો થયો.

ગાથા એ સાંભલી યોદિઓ, ચક્રચક્રમે ન સમજાય રે;
 માત કહે ભટજી સુણો, સૂત્રની ગાથા કહાય રે. ધ૦ ૩

ભાષા પટ ચઢવેદના, વિદ્યા ચઢવેદના જાણુ રે;
 બિરદના ધાર છો એહવો, ખોટો બિરદ ન પ્રમાંણુ રે. ધ૦ ૪
 આગધી ભાસ નથી જાણતા, ભાષા પટ કિંમ હોય રે;
 સાંભલી ચિતવેં લટ તિહાં, કહિઈ માતણ સોય રે. ધ૦ ૫
 યાદિની. સાધવીઈ કદ્યો, ગાથા અર્થ વિચાર રે;
 સુણી ભટ મનમાં ચિંતવી, કરી પ્રતિજ્ઞા સંભાર રે. ધ૦ ૬
 “જીતે તેહનો શિષ્ય હવું”, એહ પ્રતિજ્ઞા મેં કીધ રે;
 તે ઈણી સાધવી જીતીઓ, સાચી પ્રતિજ્ઞા એ સિદ્ધ રે. ધ૦ ૭
 સંજમ દીઓ સુઝ માતણ, તુમે સુઝ શુરરાજ રે;
 માતણ કહેં ઘટતો નહી, સાધવી કર સુનિરાજ રે. ધ૦ ૮
 સુઝ શુરુ શ્રી ભટ્ટાચાર્યજી, ચાલો તેહની પાસ રે;
 આવીઓ તેહ કને જોલખી, લિઈ સંજમવત ખાસ રે. ધ૦ ૯
 સૂત્ર આગમ સહુ અભ્યસ્યાં, દીધો સૂરિ પદ જોગ રે;
 મઠ જોરાસી જે અન્ય તણા, જીતિયા પુન્ય સંજોગ રે. ધ૦ ૧૦
 દોય લાંબુજ છે સૂરિતણા, હંસ પરમહંસ નામ રે;
 તેહને જુઝવી દીખિયા, ગયા તે જોધને ઠામ રે. ધ૦ ૧૧
 બેહુ જણુ વેષ જુદો કરી, પાઠેં શાસ્ત્રના મર્મ રે;
 કાઈ એક ભેદથી જાણીયા, જોલખ્યા શ્રી જિનધર્મ રે. ધ૦ ૧૨
 તેહ પરીક્ષાને કારણે, જૈન ચૂરત કરી માંહે રે;
 ચાલતાં પગથીયામાં ચણી, ઉપર પગ દેઈ જાય રે. ધ૦ ૧૩
 તેડીયા દોયનેં છલ કરી, પગથિઈ જિનછળી દેખ રે;
 પગ ન દીધો ખડીથી કીયા, જનોઈ ભાવ ત્રિરેખ રે. ધ૦ ૧૪
 જાણીને જોલખ્યા જિનમતી, હણવાનેં કીધ ઉપાય રે;
 બેહુ જણે સમયને જોલખી, કીઓ તિહાં જ પલાય રે. ધ૦ ૧૫
 આગલે બેહુ જણા પાછલે, ફાંજનો છે સમુદાય રે;
 ચિત્રકુટ આવતેં આવતેં, સાંજ પડી ને અકુલાય રે. ધ૦ ૧૬
 સેહેરની પોલ છે સાંકલી, રહી ગયા બેહુ જણુ ખાર રે;
 આંતરી બેહુ જણાને હણી, ચલિયો ફાંજ સંભાર રે.
 જુઓ જુઓ કરમ વિચિત્રતા-(એ આંખી). ધ૦ ૧૭

પ્રેમ સમે તેહ માલીમ હુધ, પુસ્તક સહુ એ મંગાય રે;
 અશિનો સરણ તેહને કીઓ, સૂરિ બહુ શોધ કરાય રે. જી૦ ૧૮
 પુસ્તક માંહેથી નિકલ્યો, બોધનો એક આપ્તાય રે;
 વસુધારા નામ મહામંત્ર છે, દીપોચ્છવીઈ સુણાય રે. જી૦ ૧૯
 દોયના વિરહથી બહુધરે(પરે), સૂરિ મન હૂઓ ખેદ રે;
 ક્રોધથી બોધને મારવા, સૂરિને મનમાં ઉમેદ રે. જી૦ ૨૦
 મંત્ર આહ્વાનથી તેડિયા, બોધ તે અઉદસેંહે સુમાલ રે;
 તેલ કઠામાંહે હોમવા, સૂરિ હૂઆ ઉજમાલ રે. જી૦ ૨૧
 તે સમે શાસન દેવતા, આવી તિહાં મહંભાય રે;
 એહ મોટા શુરુ શાસને, ક્રોધથી કરે છે અન્યાય રે. જી૦ ૨૨
 એમ વિમાસીને ડોકરી, રૂપ કરી શુરુ કને આય રે;
 ડોકરી પાય આલોયણ, પુછેં શુરુ ગચ્છરાય રે. જી૦ ૨૩
 શુરુ કહે એહ આલોયણ, અઠમ તપ કરો એક રે;
 ડોકરી કહે એક ડોકરી, આલોયણ કહી છેક રે. જી૦ ૨૪
 પૂજ્ય આલોયણ કેટલી ? હોમચો અઉદસેંહે ચોમાલ રે;
 અઘટિત કાંમ એ પૂજ્યજી, જીવદયાપ્રતિપાલ રે. જી૦ ૨૫
 હું છું રે શાસનદેવતા, સાંભલી શુરુ તસ વાણ રે;
 ક્રોધ સાંભી સહુ બોધને, છોડયા શુરુ શુંબજણ રે. જી૦ ૨૬
 હરિભદ્રસૂરિ મન ચિંતવે, આલોયણ કુંજી જોય રે;
 દીપકવિ એ સૂરિરાજજી, પાપભીરુ નહી(સહી) હોય રે. જી૦ ૨૭

હુંહા

શુરુ કહે શાસનસૂરિ ! હુઓ મોટકો પાપ;
 આલોયણ એહની વડી, વડો એહનો જાપ. ૧
 જ્ઞાની પૂરવધરે નહી, નહી કેવલી આજ;
 અવધિ અઉગ્યાની નહિ, નહિ મોટો ગચ્છરાજ. ૨
 તે માટે દેવી તમે, જઈ સીમંધર પાસ;
 આલોયણ લાવી કહો, હોવે હંકૃત વિનાસ. ૩
 જઈ દેવી પૂછ્યો તદા, કહે સીમંધર સ્વામ;
 અઉદસેંહે સુમાલીસ કરે(૧૪૪૪), નવા ગ્રંથ વડ નામ. ૪

નિઃપાપી સૂરિ હોયે, દુઃકૃત સુકૃત એહ;
 લાઘવ કમીં એ સહી, જિનધર્મિ દહ મેહ. ૫
 પ્રભુ વચન દેવી કહ્યો, ક્રિયા ગ્રંથ સૂરિચાય;
 ચઉદસે'હે ત્યાલીસને સમે, આયુ અદ્ય જણાય. ૬
 સંસારદાવા એહ સ્તુતિ, ત્યાર ગ્રંથનો માન;
 ચઉદસે'હે ઓ'આલીસ કરી, પોહોતા અમર વિમાન. ૭
 સંવત પાચ પંચાસિધ(૫૮૫), પોહોતા સરગ મોહાર;
 લવલીરૂ એહવા સૂરિ, નામે જયજયકાર. ૮

ઠાળ—૧૮

(વહાલોજ વાઈ છે વાંસલી રે—એ દેશી)

૨૮—આ. શ્રી વિષ્ણુપ્રભસૂરિ. ૨૯—આ. શ્રી જયનાનંદસૂરિવર્ણન—
 અઢાવીસમે પટધર વંદીઈ રે, વિષ્ણુપ્રભ સૂરિરાજ;
 શ્રી જયનાનંદસૂરિ શુભત્રીસમા રે, સોહમ કુલની લાજ.

શુરુ મારો દિયે છે દેસના રે—(એ આંકણી) ૧

૩૦—આ. શ્રી રવિપ્રભસૂરિ, ૩૧—આ. શ્રી યશોદેવસૂરિ,
 ૩૨—આ. શ્રી પ્રદ્યુમ્નસૂરિ અને ૩૩—આ. શ્રી માનદેવસૂરિવર્ણન—
 ત્રીસમા રવિપ્રભ પટધર દિસતા રે, યશોદેવસૂરિ એકતીસ;
 સૂરિ પ્રદ્યુમ્ન નાથ બત્રીસમા રે, શ્રી માનદેવ તેત્રીસ. શુ ૨
 વા. શ્રી ઉમાસ્વાતિવર્ણન—

એહવે સંવત સાતસે વીસમે એ: (૭૨૦), જુગપ્રધાન જગીસ;
 વાચક ઉમાસ્વાતિજી હૂઆ રે, એકાવતારી સૂરીસ. શુ ૩
 આ. શ્રી અરુપભટ્ટસૂરિ—

વીરથી મારસે બહોતર (૧૨૭૨) બાણીઈ રે, સંવત આઠસે પૂર;
 અરુપભટ્ટસૂરિનો જન્મ હુઓ તદા રે, જિનશાસન વઠ નૂર. શુ ૪
 આમનૃપતિ શુરુજી પ્રતિબોધિઓ રે, પ્રભુશાસન શણગાર;
 ચરિત્ર પ્રભાવકમાંહે વખાણીયા, શુરુ શ્રાવક અધિકાર. શુ ૫
 આમનૃપતિ પૂરવ લવમાં હૂતો રે, જટધર તપસી નામ;
 શાસનદેવી કહ્યો ભવ બાણીઓ રે, હોતી જટા તિથે ઠામ. શુ ૬

વિક્રમ સંવત આઠ પંચાણ્ડી રે(૮૯૫), સૂરિ અમર પદ પાય;
 ધનધન આમનૃપતિ મહારાજને રે, ધનધન એ સૂરિરાય. શુ૦ ૭
 ૭૪—આ. શ્રી વિમલચંદ્રસૂરિ ૭૫—આ. શ્રી ઉદ્યોતનસૂરિવર્ણન—
 ચોત્રિસમા કહું સૂરિ પટધરું રે, વિમલચંદ્ર સૂરિરાજ;
 તેહના પટધર પાંત્રિસમે રે, ઉદ્યોતનસૂરિ ગચ્છરાજ. શુ૦ ૮
 બહુ મુનિ પરિકર સાથે પરવર્ચા રે, કરતા ભવિ ઉપકાર;
 અર્ધુદ ગિરિવર તીરથ ભેટવા રે, પ્રભુ દરશન મુખકાર. શુ૦ ૯
 ટેલી નામ તે ગાંમપરીસરે રે, વટ છાયા ગંભીર;
 વડતલે વિસામે શુરુ ભિતયાં રે, પરિકર સહુ શુરુ તીર. શુ૦ ૧૦
 તિથું સમે મુહૂરત ચોઘડીઓ લલો રે, આઠ સૂરિ તિહાં કીધ;
 વીરથી ચઉદસે ચોસઠ (૧૪૬૪) વરસમે રે, આચારજપદ કીધ. શુ૦ ૧૧
 આઠમે સર્વદેવસૂરિ છે પાટવી રે, સહુનો મલી સમુદાય;
 અનુકમે અનુકમે સૂરિપરંપરા રે, ગચ્છ ચોરાસી* કહાય. શુ૦ ૧૨
 વિક્રમ સંવત નવસે હૈ ચોરાણ્ડીએ(૯૯૪)રે, વડગચ્છ બિરહ ધરાય;
 વનવાસી બિરહમે વીસ સૂરિ ઠહો રે, હવે વડગચ્છ લિખાય. શુ૦ ૧૩
 વડગચ્છ કુલમે બહુ ગચ્છ નિકલ્યો રે, પાટ પરંપરા જાણુ;
 પાંચમે બિરહ એ વડગચ્છ હુઓ રે, દીપવિજય કુલભાણુ. શુ૦ ૧૪

ઇતિ શ્રી સત્તરમા પાટથી માંડીને છત્રીસ પાટ પર્યંત વીસ
 સૂરિ વનવાસી બિરહમે હૂઆ. છત્રીસમા સર્વદેવસૂરિ સમયે

સંવત ૯૯૪ વર્ષે વડગચ્છ બિરહ પંચમ.

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાદ્ગાત્રીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન અનોપ-
 ચંદ્ર મજલાલ આગ્રહાત સકલ પંડિત પ્રવર પ્રેમવિજય
 ગા. પં. રત્નવિજય ગણિના શિષ્ય પં. દીપવિજય કવિરાજ
 બહાદુરેણ વિરચિતે શ્રી સૌહમકુલરત્ન-પદ્માવલી-રાસ પ્રાકૃત
 પ્રખંધે વીસ સૂરિ પટાધર વર્ણન-શ્રી કાલિકસૂરિ, દેવદ્વિગણિ ક્ષમા-
 શ્રમણ, જિનભદ્ર ગણિ ક્ષમાશ્રમણ, હરિભદ્રસૂરિ, બખ્ખભદ્ર-
 સૂરિ, આમ નૃપતિ પ્રમુખ, વડગચ્છ પંચમ બિરહ નામ
 દ્વિતીયોલ્લાસ:

(દ્વિતીયોલ્લાસ 'સમાપ્ત')

તૃતીય ઉલ્લાસ

અથ તૃતીયોલ્લાસઃ પ્રારબ્ધતે

હુંહા

આ.૦ શ્રી જશોભદ્રસૂરિ વગેરેનું વર્ણન—

શ્રી વરદા વરદાઈની, વાહન હંસ ઉભસ;	
સાજનની સુપસાયથી, વરણું તૃતીય પ્રકાસ.	૧
સાંડેરા ગચ્છમે' હૂઆ, જશોભદ્ર સૂરિરાય*;	
નવસે'હે સત્તાવન(૯૫૭)સમે', જનમ વરસ ગચ્છરાય.	૨
સંવત નવસે'હે' અહસઠે' (૯૬૮), સૂરિ પદવી જોય;	
બહરીસુરી હાજર રહે', પુન્ય પ્રબલ જસ જોય.	૩
સંવત નવ અગણ્યોતરે (૯૬૯), નગર મુંડારા માંહે;	
સાંડેરા નગરે વલી, કીધી પ્રતિષ્ઠા ત્યાંહ.	૪
૧ યુહા ૨ કિંબુહરિષિવલી, ૩ ખીમરિષિ મુનિરાજ;	
૪ જસોભદ્ર ચોથા સહુ. શુરુભાઈ સુખરાજ.*	૫
યુહાથી ગચ્છ નિકલ્યો, મલધાર તસ નાંમ;	
કિંબુહરિષિથી નિકલ્યો, કિંબુહરિષિ શુનખાંન.	૬
ખીમરિષિથી નીપનો, કોરંવટવાલ ગચ્છ જોહ;	
જસોભદ્ર સાંડેર ગચ્છ, ચ્યારે ગચ્છ સનેહ.	૭
આયુરોહાઈ વિચે, ગાંમ પલાસી માંહે;	
વિપ્ર પુત્ર સાથે' બેહુ, ભણતાં લડિયા ત્યાંહે.	૮
ખડિયો ભાંગો વિપ્રનો, કરે' પ્રતિજ્ઞા એમ;	
"માથાનો ખડિઓ કુંડું, તો પ્રાદાણ સહિ નેમ."	૯
તે પ્રાદાણ જોગી થઈ, વિદ્યા સીખી આય;	
ચોમાસું નાહુલાઈમે', હુતા સૂરિ ગચ્છરાય.	૧૦
તિહાં આયો તેહિ જ જટિલ, પુરવ દેષ વિચાર;	
વાઘ સરપ વિંછી પ્રમુખ, કીધા કેઈ પ્રકાર.	૧૧
સંવત હસ દાહોતરે (૧૦૧૦), ક્રિયા ચોરાસી વાહ;	
વહલલીપુરથી આંબિયો, અપભદ્રેવ પ્રાસાદ.	૧૨

તેહ જોગી પણ લાવિઓ, સિવ દેહરો મન ભાય;
જૈનમતિ સિવમતિ જોહુ, દોય દેહરાં લ્યાય. ૧૩
તે હમણાં પ્રાસાદ છે, નહુલાઈ સેંહેર મજાર;
જોહનો વરણુન છે જહુ, કથાકૌસલ વિસ્તાર. ૧૪

ઢાળ—૧૯

(જઈને કહેંજયો મહારા બહાલાજી રે—એ દેશી)

૩૧—આ૦ શ્રી સર્વદેવસૂરિવર્ણન—

છત્રિસમેં પાટોં હૂઆ મહારા બહાલાજી રે, સર્વદેવસૂરિ ગમ્ધરાજ.
પટોધર વંદિઈ માહરા વાહલાજી રે.

વડગમ્ધભિરહ છે જોહથી મા૦, પાંચે બિરહની લાજ. પટો૦ ૧

વાહિવેતાલ આ૦ શ્રીશાંતિસૂરિવર્ણન—

જોહવા સમયને અંતરે મા૦, શાંતિસૂરિ વેતાલ; પટો૦
ઉત્તરાધ્યયન ટીકા કરી મા૦, ગમ્ધ ચિરાપદ્ર કહાય. પટો૦ ૨
સંવત હજાર ને નેંઉઈ (૧૦૬૦)મા૦, સૂરિ અમર પદ થાય; પટો૦
એ સૂરિ ઉપગારી થયા મા૦, શાસમેં સાળ લિખાય. પટો૦ ૩

૩૭—આ૦ શ્રીદેવસૂરિ, ૩૮—આ. શ્રીસર્વદેવસૂરિવર્ણન—

સાહત્રીસમા પટધર પ્રભુ મા૦, શ્રી દેવસૂરિ વડ નાંમ; પટો૦
તેહનેં પટ અહત્રીસમેં મા૦, સર્વદેવસૂરિ શુભ ધામ. પટો૦ ૪

૩૬—આ૦ શ્રીનેમિચંદ્રસૂરિવર્ણન—

શુભચાલીસમા પાટવી મા૦, યશોભદ્ર નેમિચંદ્ર દોય; પટો૦
જોહવેં વિમલ મંત્રી હૂઆ મા૦, તીરથ અરખદ હોય. પટો૦ ૫
એકહજાર અઠ્યાસીઈ (૧૦૮૮) મા૦, વિમલસી મંત્રી વખાણુ; પટો૦
અખુદ ગિરિ તીરથ કીઓ મા૦, પ્રગથ્યો નિજકુલ ભાંણુ. પટો૦ ૬

આ૦ શ્રી અભયદેવસૂરિવર્ણન—

એ અંતરાલમાં હૂઆ મા૦, અભયદેવસૂરિ મહારાજ; પટો૦
નવ અંગની ટીકા કરી મા૦, ઉપગારી ગમ્ધરાજ. પટો૦ ૭
સંવત અગ્યાર પાંત્રીસમેં (૧૧૩૫) મા૦, સરગલહ્યાં શુભ ધ્યાન; પટો૦
સાંપ્રત ટીકા જોહની મા૦, તેહનાં છે જહુ માન. પટો૦ ૮

આમ જિનવદલભાસૂરિવર્ણન—

એહિવે વાયઠ ગચ્છમે' માં, જિનવદલભાસૂરિ નાંમ; પટો ૦
 ૫૬ કુલ્યાણુ માનિયાં માં, ચિત્રકુટ નયર સુઠાંમ. પટો ૦ ૬
 ૪૦—આ. શ્રી સુનિચંદ્રસૂરિવર્ણન—

આલિસમો પટધર વિભુ માં, શ્રી સુનિચંદ્ર સૂરિરાજ; પટો ૦
 સંવત ઈગ્યાર ગુણુ સાઠમે' (૧૧૫૯) માં, પુનમીયા ગચ્છ સાજ. પટો ૦ ૧૦
 તે પુનમગચ્છ બોધવા માં, દસમા સૂત્રને માંજ; પટો ૦
 પાખી સિતારિ રચના કરી માં, તે સુનિચંદ્ર વડ લાજ. પટો ૦ ૧૧

૪૧—આ. શ્રી અભિતદેવસૂરિ તથા વાહિદેવસૂરિવર્ણન—

સુનિચંદ્રસૂરિના પાટવી માં, પટ એકતાલીસમે' હોય; પટો ૦
 અભિતદેવસૂરિ દેવળ* માં, એમ પટધારી છે' હોય. પટો ૦ ૧૨
 તેહમે' લઘુ શ્રીદેવળ* માં, સહસ્ર ચોરાસી પ્રમાણુ; પટો ૦
 રયાદ્રાદરેતનાકરે કર્યો માં, ગ્રંથ સવે ગુણુખાણુ. પટો ૦ ૧૩
 ફલવર્ધિ પાસળ થાપિયા માં, ક્રિયા દિગંબરાં વાહ; પટો ૦
 જયસિંહ નૃપતિ પાટણે' માં, દિયા જસ જયવાહ. પટો ૦ ૧૪
 ઈકતાલીસ પટ વરણુબ્યા માં, શ્રીજિનશાસનસૂર. પટો ૦
 દ્વીપવિજય ગચ્છરાજળ માં, દિનદિન ચઢતલો' નૂર. પટો ૦ ૧૫

હુંહા

આ. શ્રી હેમચંદ્રસૂરિ અને કુમારપાલ વર્ણન—

એહિ જ અવસરમે' હુંઆ, હેમસૂરિ ગચ્છરાજ;

કુમર નૃપતિ પ્રતિબોધીઓ, વરતું તસ સામ્રાજ. ૧

ચંદ્ર બિરહ કુલચંદમે', હુંઆ કેઈ પટધાર;

પુરણતદલે 'ગચ્છમે' હુંઆ*, દત્તસૂરિ ગણુધાર. ૨

તેહના પટધર શ્રી ગુરુ, યશોભદ્ર ગુરુરાજ;

તેહને' પાટે હીપતા, પ્રધુમ્નેસૂરિ મહારાજ. ૩

તસ પટધર ગુણુસેનળ, તેહના યશોભદ્રસૂર;

દેવચંદ્ર તસ પાટવી, હેમચંદ્ર સૂરિનૂર. ૪

તેહની ઉત્પત્તિ વરણુવું, પૂરવ જનમ સમેત;

ઓતા સાંભલ્યજ્યો સવે, ચરિત્ર તણે' સંકેત. ૫

હાલ—૨૦

(૧: ૧૬ જેટ માન મળી રે, મે વેદવંજી પાત રે, જુઓ અગમ મતિ
પુન્યની રે—એ દેશી),

સંવત અગ્યાર ચૌમાસમે (૧૧૪૪) રે, દેવચંદ્રસૂરિ ગમ્ધરા ૪ રે;
ધંધુકા નયર પધારીયા રે, વીના મોઢ સામ્રાજ રે,
જુઓ અગમ મતિ પુન્યની રે.

પુન્યે વાંછિત ધાય રે, સવિ હુઃખ દૂર પલાય રે,
મંગલગીત ગવાય રે, ગતવાંછિત કલ ધાય રે,
છત્રપતિ હોય રાય રે. જુઓ ૧

આચિદ નામ છે વાંછિયો રે, ચાહીરી નેહની નાર રે;
સ્વપ્ન લલો તેણી નારીઈ રે, કલિઓ તરુ સહકાર રે. જુઓ ૨
કલ દીધું છે શુરુજને રે, ભગી તેહ પ્રભાત રે;
શુરુ દહે “ સૂત હોસ્યે લલો રે, હોસ્યે જગત વિખ્યાત રે. જુઓ ૩
પણ અમને વોહોરાવળ્યો રે”, ઇમ દહી કીધ વિહાર રે;

સંવત અગ્યાર ચૌમાસમે (૧૧૪૫) રે, શુભ મુહૂરત શુભ ભાવ રે. જુઓ ૪
ચાહીરિ સૂત જનમ્યો યદા રે, વિદ્યા જળે રે વિવેક રે;
અંગદેવ હુઓ વર્ષ પાંચનો રે, આયા શુરુ સુવિવેક રે. જુઓ ૫
શુરુ દેખી આયો કને રે, પૂરવ લવને સનેહ રે;

રાગ હુઓ ને વેહેરાવીઓ રે, માતા વચન છે નેહ રે. જુઓ ૬
શુરુ લેઈ ખંભાત આવીયા રે, પાછલ તાતજી આય રે;
કહે સુઝ સુત પાછો દિઓ રે, સી થકી પુત્ર ન દેવાય રે. જુઓ ૭
સિદ્ધનાયજીનો પ્રધાન છે રે, ઉદયનજી શ્રી શ્રીમાલ રે;

શુરુઈ સહુ સંભલાવીયો રે, પુત્રનો પુન્ય વિસાલ રે. જુઓ ૮
હરખ્યો કહે સુણ શેઠીયા રે, દેઈ લાખ પસાય રે;
પુત્ર દિઓ સૂરિરાજને રે, માંન્યો વચન સવાય રે. જુઓ ૯
વિહરંતા શુરુ ચાલિયા રે, દિઈ શિક્ષા (દીક્ષા) ભય જાણ રે;

સંવત ઇગ્યાર પંચાસમે (૧૧૫૦) રે, પાંચ વરસ શુણખાણ રે. જુઓ ૧૦
આગલ નગર પધારિયા રે, તિહાં છે શ્રાવક એક રે;
કોટિધ્વજ પેહેલા હુતો રે, પુન્ય રહિત હુઓ નેક રે. જુઓ ૧૧

સોનિયા સહુ કોયલા હુઆ રે, કાઠયા ભુંચરા ખાહર રે;
 તિથે સમે સૂરિ ગયા ગોચરી રે, બોલ્યો શિષ્ય તિ વાર રે. ભુ૦ ૧૨
 કહો ગુરુ છંથે શ્રાવકે રે, સોનિયા કિમ કયો દૂર રે;
 તવ શ્રાવક મન ચિંતવે, એ છે પુન્ય પહુર રે. ભુ૦ ૧૩
 હાથ ગ્રહી હેમચંદ્રને રે, બેસાયાં તિથુ ઠામ રે;
 દેવી હુષ(દ) ગઈ પરી રે, દીઠા કંચન દામ રે. ભુ૦ ૧૪
 શેઠ કહે સૂરિરાજને રે, શિષ્ય છે સૂરિપદ ભોગ રે;
 સૂરિપદ મોહોચ્છવ હું કરું રે, ખરચી દ્રવ્ય અમોઘ રે. ભુ૦ ૧૫
 તે શ્રાવક બહુ બાવથી રે, મોહોચ્છવ સૂરિપદ કીધ રે;
 સંવત ઇગ્યારસોંહે છાસઠે (૧૧૬૬)રે, આચારજીપદ સિદ્ધ રે. ભુ૦ ૧૬
 શ્રીદેવચંદ્ર સૂરિરાજજી રે, પૂરણ આયુ સમાજ રે;
 તપ જપ સંજમથી લહો રે, દેવગતિ ગચ્છરાજ રે. ભુ૦ ૧૭
 શ્રીદેવચંદ્રસૂરિ ભૂતલે રે, વિચરે દેસ વિહાર રે;
 સોરઠમે એક ભૂપને રે, પદમણી છે તસ નાર રે. ભુ૦ ૧૮
 તે હોય કંપતીને પૂજ્યજી રે, આયા ગઠ ગિરનાર રે;
 નગનરૂપ સાંહમી રહી રે, કંત ગ્રહી તરવાર રે. ભુ૦ ૧૯
 ધ્યાન ધર્યો તવ આવીઓ રે, શ્રી વિમલેસર દેવ રે;
 મોટો નૃપ પ્રતિબોધવા રે, વર દીધો કરી સેવ રે. ભુ૦ ૨૦
 એ ગુરુ બાલ પ્રહાર્યારીને રે, વંદના વાર હબાર રે;
 દીપવિજય કવિરાજજી રે, નામે જય જયકાર રે. ભુ૦ ૨૧

॥ ઇતિ હેમચંદ્રાચાર્ય ઉત્પત્તિ ॥

હુંહા

ઇથિ સમયે વરણવ કરું, કુંભર નૃપતિકુલ બાંધુ;
 હેમસૂરિ પ્રતિબોધીઓ, વરણું તે મેંહેરાન. ૧
 પહેલાં નૃપતિ ચાવડા, કરતા પાટણુરાજ;
 મૂલદેવ નૃપથી હૂઓ, સોલંકી સામ્રાજ. ૨
 મૂલરાજ પાટ સાતમે, સંવત ઇગ્યારામાંહે;
 સિદ્ધરાજ જયસિંહજી, પાટણુ તખત ઉછાંહ. ૩

તિહુંણપાલ જયસિંધણ, એ બંધવ છે દોય;	
તિહુંણપાલને દેંથલી, પટ્ટો દીનો સોય.	૪
તિહુંણપાલને ત્રણ તનય, દેવપાલ કૃતપાલ;	
ત્રીને પુત્ર ભૂભગલી, નાંમે કુમારપાલ.	૫
તીનો બંધવ દીપતા, તિહુંણપાલના નંદ;	
સુતા દોય પરિકર સવે, દેંથલીરાજ આનંદ.	૬
હેમસૂરિ પણ વિહરતા, આયા પાટણ માંહે;	
પટ્ઠરશન પ્રતિપાલ નૃપ, આદર દિધ ઉછાંહ.	૭
બહુ પ્રાંદણ પંડિત પ્રવર, વલિ હેમસૂરિ ગણધાર;	
દોઢસો પંડિત જિનમુનિ, બહુ સોભા હરખાર.	૮
શ્રી હેમચાકરણ કીઓ, શ્રી સિદ્ધરાય હજૂર;	
બહુ પંડિત ચચો કરે, છંદ સોભા વડ નૂર.	૯
સિદ્ધરાય જયસિંહણ, સિદ્ધપુર નયર મહાર;	
રુદ્રમાલ કરી થાપના, સોમેશ્વર શિવ ખ્યાર.	૧૦
જૈનધરમ દેષી જુકે, કહે નૃપતને એમ;	
સવે લોક હરસન કરે, નહી હેમસૂરિ કેમ ?	૧૧
જો હરસન આવે નહી, તો ન રહે આપણ દેશ;	
ઇમ કહી અનુચર પાઠવ્યા, સૂરિ લલો તિહાં દેષ.	૧૨
સહુ પરિકર શ્રી આવિયા, શિવવંદનને કાજ;	
કર જોડી સ્તવના કરે, માનું ભવજલ ગા(ઝા)જ.	૧૩

ગાથા :—મવબોજાંકુરજનના રાગાધાઃ ક્ષયમુપાગતા ચસ્ય ।

ब्रह्मा वा विष्णुर्वा हरो जिनो वा नमस्तस्मै ॥૧॥

ભવ અંકુરો જસ નહી, નહી રાગાદિક જેવ;	
હરિ હર પ્રહ્મા જિન પ્રભુ, વંદન હો મુંઝ દેવ !	૧૪
વલી ઇક દિન દેષી કહે, સુષિધ શ્રી સિદ્ધરાય;	
પાંડવ હેંમાલે ગલ્યા, એ સિદ્ધગિરિ કહાય.	૧૫
સૂરિ કહે હેમાલે ગલ્યા, તે બીભ પાંડવ હોય;	
ભારતમે વાંચો સવે, પ્રયોક વિમાસી જોય.	૧૬

શ્લોક :—અન્ન ઘ્રોણશતે દર્ધં પાંડવામાં શતત્રયમ્ ।

દુર્યોધનસદ્ગ્રં ચ કર્ણસંખ્યા ન વિચતે ॥૧॥

ઈણી પરે નિત ચર્ચા કરે, નૃપ સિદ્ધરાય હજૂર;

હેમસૂરિ શુરુ પુન્યથી, વિધન સવિ હોવે દ્રર. ૧૭

ઠાલ—૨૧

(મીઠાં જૂઠા સસારમેં, તથા, વીરમતી કહેં રે વહુ—એ દેશી)

એક દિન નૃપ શુરુનેં કહેં, પુત્ર નહિં મુઝ કાચ હો;

કહોને શ્રી ગન્ધરાયજી, સૂરિ વિમાસજી હોય હો.

પુન્ય કરો જગજીવડા (એ આંકણી). ૧

અંબિકા દેવી આરાધિયાં, તીન કરી ઉપવાસ હો;

પ્રગટ થઇને રે અંબિકા, બોલેં વચન વિમાસ હો. પુ ૨

“નહી હોય પુત્ર સિદ્ધરાયનેં, પૂરવ હંકૃત નિપાત હો;

ગર્ભવતી રે નારી હણી, કીધો બાલક ઘાત હો. પુ ૩

હોય હત્યા થકી રાયને, નહી હોય પુત્રસંજોગ હો;

રાજ છે કુમારપાલ ભાગ્યનું, ભાવી એહવો છે જોગ હો.” પુ ૪

દેવી વચન સુણી રાયજી, કહિઓ નૃપ સમગ્રાય હો;

નૃપતિ બહુ હુઃખ લાવિઓ, હેં હેં હુઃકૃત બલાય હો. પુ ૫

નૃપતિ તવ મન ચિંતવે, નિશ્ચે દેવી વચન હો;

કુમર ભત્રિજાને રાજ છે, ચિંતે હુઃકૃત મન હો. પુ ૬

“છલથી કુમારપાલ મારવો, મુંઝ ધર લિધેં અવતાર હો;

પુત્ર હોસ્યે તવ માહરો, રેહોસ્યેં વંસ વિસ્તાર હો.” પુ ૭

પ્રગટ, હુધેં-તેહ વારતા, બાંણી કુમરનેં તાત હો;

દેંથલી ગાંમથી સજ થઈ, લડવા પાટણ આત હો. પુ ૮

સાંહમા સાંહમી સંગ્રામમાં, તિહુંજીપાલ સમાય હો;

ભરડાવેસથી કુમારજી, પાટણ નયરમાં આય હો. પુ ૯

શુભથી ગાહિર નીકસ્યો, આગલ ચલિઓઉ બાય હો;

પાછલ નૃપતિની ફેજ છે, દેસમેં માલિમ થાય હો. પુ ૧૦

ભૂખ્યો છે ત્રણ દિનનો, કલગિણુ ભાત પડાય હો;

આહાર કરી ચલ્યો આગલેં, ખંભાત નયરમેં આય હો. પુ ૧૧

સરિ હેમગુરુઈ રાખીયો, પુસ્તક ડાખડા માંય હો;
 આયા અનુચર શોધતા, હશે શુરુ પુસ્તક જોય હો. પુ૦૧૨
 જૂળ તરસનો રે પીડીઓ, જેળી દેઈક નાર હો;
 ઘેર તેડી ગઈ કુંભરને, પ્રયત્ન જોજન કરાય હો. પુ૦૧૩
 તિહાંથી આગત ચાલતો, જોઠો તાડની છાંહ હો;
 વાણિયાલાડની જાન છે, આવી ઉભરી (ઝીલી રહી) ત્યાંહ હો. પુ૦૧૪
 ખાંપાંપાં સહુ લોકેં હયો, દરી નહી કાંઈ મનુહાર હો;
 તીન પ્રતિજ્ઞા તિહાં કરી, બેસું રાજ્ય ઉદ્ધાર હો. પુ૦૧૫
 “તાડ ચાડ લાડ ત્રણને”, કાંડું હેઠ તરવાર હો;”
 એહવે જોસવાલ આવીયા, ધીકૂડીના વેંપાર હો. પુ૦૧૬
 લાતા માંહેથી રાયને, જેમને દરેં તે આહાર હો;
 “કુંભારપાલ રાજ સાંભલો, આજ્યો પાટણ મઝાર હો” પુ૦ ૧૭
 ઇમ દહી આગલ ચાલીયો, દીઠો ફલ્યો સહકાર હો;
 રખવાલા પાસ માંગિયો, કેરી ફલ દોય ચ્યાર હો. પુ૦ ૧૮
 દીધી ગાલ તસ ખાંધીઓ, લેઈ ફલ દો ચ્યાર હો;
 છોડીને આગલ ચાલિઓ, ગયો દેસ મારવાડ હો. પુ૦ ૧૯
 સૂતો તરુતલેં એહવે, ઉદરનો તિહાં ઠાર હો;
 એકવિસ મોહાર પર નાચિયો, લીધી કુંભર તે મોહાર હો. પુ૦ ૨૦
 લોલ થકી તેહ ઉંદરો, તડકડી મરણ લહાય હો;
 પશ્ચાતાપ કુંભરેં કીયો, તિહાંથી આગલ જાય હો. પુ૦ ૨૧
 પૂરવદેસ ખંગાલ નેં, કાચિમર દેશ ને નેપાલ હો;
 દક્ષિણદેશ કરણાટકેં, દ્વારકાં સોરઠ ને લાલ હો. પુ૦ ૨૨
 ઈશી પરે સહુ દેશ જેખતો, આયો લીમનાથ ઠામ હો;
 સુપન લહ્યો તેણી રાતમેં, સિદ્ધરાય મરણ હુઓ તામ હો. પુ૦ ૨૩
 નિરભથી રે નૃપ આવિયો, પાટણ નયરની સીમ હો;
 દીપવિજય કવિ ભૂપતિ, પુન્યખલેં રહ્યો ખીમ હો. પુ૦ ૨૪

હુડા

મરણસમે સિદ્ધરાયજી, શ્રી ઉદયન પરધાન;
 શપથ કરાવેં પગ છળી, સમઝાવે બહુ સાંન. ૧.

“કુમારપાલને મત કરે, રાજતણા અધિકાર;”
 ઇમ કહી પૂરણ આઉવે, પોહોતો સરગ દુવાર. ૨
 ગોત્રી કાઈક લાવીને, બેસાર્યો નૃપ જાંમ;
 કટિલંગ દુખિયો થઈ, આપેં ઊઠ્યો તામ. ૩
 બીજો બેસાર્યો તદા, મંદ હુઈ તસ દેહ;
 આપેં ઊઠીનેં અલ્યો, છોડી રાજ સનેહ. ૪
 ત્રિજો રાજતિલક સમે, બોલ્યો સુણા સભાય;
 “સુખ ઘોઈ આવ્યા પછે, ટીકા તિલક કરાય.” ૫
 ઈણી પરે દેખી થાકીયા, હાથણી ક્રિઈ તયાર;
 કુંમારપાલ તેહિ જ સમે, આયો પાટણ દાર. ૬
 હાથણી ચાલી તે દિસા, કુંમર નૃપતિયેં જાય;
 કલશ ઢાલ સિર પર ફીઓ, જોલખિયો સહુ આય. ૭
 પાટ થાપીઓ મહીપતિ, કરી મોહોઅછવ અભિષેક;
 કુંમારપાલ મહીપતિ તિલક, રાજ કરેં સુત્રિવેક. ૮
 દેશ ભ્રમણ કરતા સમે, જિણેં ક્રિઆ ઉપગાર;
 તે સહુ બોલાવી કરી, નૃપતિ કરેં સતકાર. ૯
 જોસવાલ ઘીફૂડીયા, તેડી આદર માંન;
 નગરશેઠ પદ થાપના, નૃપતિ સક્ત શુન જાન. ૧૦
 હેમસૂરિ પિણુ આવીયા, શ્રી પાટણ ચોમાસ;
 પૂરવ ભવ સંકેતથી, કરવા ધરમ પ્રકાસ. ૧૧

ઢાલ-૨૨

(કિહાંથી આવ્યા ગિડલાં, મોતીવાત્રા ભમરણ—એ દેશી)

નૃપતિ ભાગ્ય જીભખલી સુખકારી રે સાજનજી;
 જોલકાંકી કુલ સણગાર રે, ભાગ્યનો પૂરો કુંમર નૃપતજી;
 એક દિન નયરને બાહિરે સુઠ, નવ નવ બેલ વિચાર રે. ભા. ૧
 લોહ તવા ત્રણ માંડીયા સુઠ, વેધે બાણ પ્રહાર રે; ભા. ૨
 તિણેં સમેં સૂરિ નિકલ્યા સુઠ, ચંડિલ ભૂમિ વિહાર રે. ભા. ૩
 અવસર દેખી શ્રી પૂજ્યજી સુઠ, બોલાવેં નૃપનેં સનેહ રે; ભા. ૪
 તીન તવા ગુરેં વેધિયા (૧)* સુઠ, નૃપ મન અધિક સનેહ રે. ભા. ૫

- ખંભાતની સેહેનાંણીઈ સુઠ, ઝોલખીયા ગચ્છરાજ રે; ભાં ૦
 કહે સુઝ ઉપગારી તમે સુઠ, એ છે તુમારો સાઝાજ રે. ભાં ૪
 પૂજ્ય પધારજ્યો રાવલે સુઠ, ઇમ કહી નૃપ ઘર આય રે; ભાં ૦
 કેઈ અવસર નૃપ મંદિરે સુઠ, જાવે શ્રી શુરુ ગચ્છરાય રે. ભાં ૫
 જાવે આવે યોધશ્રી(થી) સુઠ, નૃપતિનું મન પલટાય રે; ભાં ૦
 ચિર કરવા પ્રાદાણ શુરુ સુઠ, નૃપ સાત પરિયાં યોદાય રે. ભાં ૬
 પરિયાં કહે કપૂત છે સુઠ, પિંડ તરપણ નહી કાંચ રે; ભાં ૦
 હેમસૂરિ શુરુઈ તિહાં સુઠ, એકવીસ પરિયાં યોદાય રે. ભાં ૭
 એકવીસ પરીયાં યોદિયાં સુઠ, તું છે સપુત કુલમાંહે રે; ભાં ૦
 ધરમ કરે છે તેહથી સુઠ, રાજ સદા દિલ માંહે રે. ભાં ૮
 હોય પરિયાના યોલથી સુઠ, વિભ્રમ હુઓ મનમાંહે રે; ભાં ૦
 હોયમે સાચું કુણુકર્યૈ સુઠ, નૃપ મન બહુ અકુલાય રે ભાં ૯
 નૃપ પૂછે સૂરિરાજને સુઠ, સાચી કહો સુજ વાત રે; ભાં ૦
 શુરુ કહે બહુ જૂઠ છે સુઠ, એ ઇંદ્રજાલ તમાસ રે. ભાં ૧૦
 તું પૂરવભવ કુંણ હતો સુઠ, કહે તેહ અખંડ રે; ભાં ૦
 તાહરા સુત સાર સાહર્યૈ સુઠ, કિમ નથી લેતો તું પિંડ રે. ભાં ૧૧
 થેંહલા નૃપતિ રાજવી સુઠ, કમ વસે હોમ જીવ રે; ભાં ૦
 નરગ સરગ સહુ કરમથી સુઠ, મેટણ કૌણ અતીવ રે. ભાં ૧૨
 સાચી એહ મનમાં વસી સુઠ, જૈન ધરમ મન લ્યાય રે; ભાં ૦
 દિનદિન ધરમને સેવતાં સુઠ, સાચી પ્રતીતિ મન લ્યાય રે. ભાં ૧૩
 બારે વ્રત નૃપ ઉચ્ચરે સુઠ, ચોખે રે દિલ મન લાય રે; ભાં ૦
 આ સ્ત્રી આઠ છે મોઢલી સુઠ, ઇગ્યારસેહે ગજ સમુદાય રે. ભાં ૧૪
 લાખ અઢાર તુરી ભલા સુઠ, અઢાર દેસ અમર પલાય રે; ભાં ૦
 ચોમાસે અસવારી નહી સુઠ, નહી હોય ફોજ સમુદાય રે. ભાં ૧૫
 શુરુ પૂછી આલોચણા સુઠ, કીઓ ઉઢરીઓ પ્રાસાદ રે; ભાં ૦
 તારંગા ને ઈંદરગઢે સુઠ, ઘણા પ્રાસાદ આહવાદ રે; ભાં ૧૬
 એક હજાર ને ચ્યારસેહે(૧૪૦૦)સુઠ, નવીન પ્રાસાદ ઉદાર રે; ભાં ૦
 સોલ હજાર પ્રાસાદનો સુઠ, જીરણ કીધ ઉદાર રે. ભાં ૧૭

ઇક દિન લાડે આડે સાંભળ્યા સુઠ, શુરુ કહે અઘટિત કામ રે; ભા૦
 ચેહેલા વ્રતની લંગના સુઠ, રાખયું વચનનું માન રે. ભા૦ ૧૮
 તરવાર ખાંધી ત્રપો લીધું સુઠ, કાઢ્યો છે આડ ને લાડ રે. ભા૦
 આસો સુધિ પડવે થકી સુઠ, કુલ દેવી કરે છે અનાડ રે. ભા૦ ૧૯
 ભેંસા બકરા માગ્યા સુઠ, કિમ દિધું જીવપ્રતિપાલ રે; ભા૦
 માર્યું ત્રિશૂલ કુલદેવીઈ સુઠ, સુખ કીયાં શુરુજી દયાલ રે. ભા૦ ૨૦
 દેવી હહેરામેં ભર્યા સુઠ, ભેંસાં ને બકરાં લ્યાય રે; ભા૦
 બગડયો દેહરો મૂત્રથી સુઠ, કહેં દેવી શુરુ કને આય રે. ભા૦ ૨૧
 દેવી કહેં દિન આજથી સુઠ, નહી માંશું નૃપતિને પાસ રે; ભા૦
 જીવદયા મેં આઠરી સુઠ, તુમ ચરણેં રે કલ્લાસ રે. ભા૦ ૨૨
 ધરમ રાજનૃપ પાલિયો સુઠ, ચઉઠ(૧૪) વરસ લગ સીમ રે; ભા૦
 અષાઢસ (૧૮) દેસાં લગે સુઠ, આંજી ચલી જસ ખીમ રે. ભા૦ ૨૩
 ઈણીપરે કુંભર નરેસરુ સુઠ, દઢ ધરમી નૃપ રાજ રે; ભા૦
 શ્રાવક શુરુ હોય જોડ છે સુઠ, દીપવિજય વડ લાજ રે. ભા૦ ૨૪

કુંડા

ધરમગાલ જગમાં ખૂરી, તેહનો કહું અધિકાર;
 કુંભર નૃપતિ ભગનિ અતિ, પરણાવી બહુ ખ્યાર. ૧
 વાઘ નૃપતિ તસ નાંમ છે, રમતા પાસા સાર;
 રાણી સાભલતાં કહે, સારી હેતાં માર. ૨
 રમતાં રમતાં ઈંમ કહે, “હેમ મુડ”નેં માર;
 સાંભલી રાણી નવિ સકે, પીડા હીઈ અપાર. ૩
 નિત પ્રતેં એહિ જ રીતથી, નૃપતિ દીએ શુરુ ગાલ;
 તે સદેસો પાટણે, લખિ મેલ્યો તત્કાલ. ૪
 કુંભર નૃપતિ અતિ ક્રોધ કરી, ઠરી ફોજ સંભાર;
 વાઘ નૃપતિ બાલી લિઓ, કાઠ પંજરે ડાર. ૫
 ધરમ પમાડી છોડિઓ, જીઓ ધરમનેં ગાલ;
 તે ઉપર એવડો કીઓ, સોલંકી નૃપ લાલ. ૬
 એહનો વરણુન છેં બહુ, થોડો કિઓ વખાંજી;
 હવે પૂરવલવ વરણુનું, શ્રોતા સુણો સુનાંજી ૭

એક દિન નૃપ સૂરિરાજને, કરે' વિનંતી એમ;
 પૂરવભવ મુંજ ઢાખિઈ, જીમ હોઈ પૂરણ પ્રેમ. ૮
 તવ શુરુ કહે' સુણીઈ નૃપતિ, નહી કેવલી આજ;
 પૂરવધર શ્રુતધર નહિ, નહિ ગ્યાંની ગચ્છરાજ. ૯
 પૂરવભવ કહેવા તણો, એહ જ્ઞાન નહિ મોય;
 કોઈક દેવી દેવતા, કહે' જ્ઞાનખલ સોય. ૧૦
 ઈમ કહી સિદ્ધપુર આવીયા, સરસ્વતી તટણી તીર;
 દેવી ત્રિભુવન સામિની, આરાધી શુરુ થીર. ૧૧
 માત્રુષોત્તર પરવતે', ઈહા દેવીનેા વાસ;
 સૂરિમંત્ર અધિષ્ઠાયિકા, વિધન કરે સહુ નાસ. ૧૨
 ત્રિજે' દિન હાજર હૂઈ, પૂરવભવ કહે' જેમ;
 સૂરિ પશુ નૃપને' કહે, સાંભલ નરપતિ એમ. ૧૩

ઢાળ—૨૩

(કપૂર હોવે અતિ બિજલો રે—એ દેશી)

જયપુર રાજનો ગોત્રવી રે, નાંમે છે નરવીર;
 ખીલું નામ જયતાકે છે' રે, વસનથી કીધો દૂર રે.
 રાજન ! સુણીઈ કર્મવિપાક. (એ આંકણી) ૧
 મેવાડ દેશના પાહડમાં રે, પદ્મીપતિ હુઓ આય;
 વણજરો ઈક હુટીયો રે, માલવનૃપ કને' ભય રે. રા૦ ૨
 વણજરો તિહાં લેઈ ગયો રે, ફેંજ તણો સંભાર;
 નરવીર નાઠો તેહની રે, ગરભવતી ગ્રહી નાર રે. રા૦ ૩
 પેટ ચીરી સુત કાઢીઓ રે, ક્રોધ કરી અતિ રીસ;
 શિક્ષા ઉપર પછાડિઓ રે, હૈ હૈ શ્રી જગદીસ રે. રા૦ ૪
 અગ્નિ દેઈ સહુ પાલમાં રે, જઈ નૃપ વાત સુણાય;
 દોય હત્યાનો પાતકી રે, દેસોટો તસ થાય રે. રા૦ ૫
 તે તપસી થઈ તપ તપી રે, હુઓ શ્રી સિદ્ધરાય;
 ખાર વરસ રહ્યો ગર્ભમાં રે, બાલહત્યા ફલ પાય રે. રા૦ ૬
 ઓરમાન માતાઈ ખિલિઓ રે, માતા બહુ દુઃખ બાણ;
 જલજંપા ચલી નર[મ]દા રે, આઈ ઠલોઈ સુયાંન રે. રા૦ ૭

જૈન મુનિ મતિ કલ્પના રે, જાણી એહ વિચાર;
 પુત્ર જનમ હુઓ એહવો રે, લખીઓ લેખ ઉદ્ધાર રે. રાં ૮
 લેખ તે પાટણ મોકલ્યો રે, નૃપ બહુ હરખિત થાય;
 જ્યોત્સ્ના માતાઈ દેખવા રે, કામ એ કાઢ્યો ઉભય રે. રાં ૯
 તે સમે પુત્ર જનમ હુઓ રે, હલોઈ નયર મજાર;
 શ્રી સિદ્ધરાજ જયસિંહજી રે, કીધો નાંમ ઉદ્ધાર રે. રાં ૧૦
 હે હે કર્મ અટારડા રે, તપથી નૃપપદ પાય;
 જયતાકને જસોભદ્રજી રે, મલિયા શુરુ ગચ્છરાય રે. રાં ૧૧
 ધર્મ દંદ્યો લહી વાસના રે, વિહરંતા સૂરિરાય;
 એક શિલાપુર તૈલગે રે, પાઉ ધાર્યા શુરુરાય રે. રાં ૧૨
 તિહાં જોઠર શ્રાવક ઘરે રે, રહિઓ શ્રી જયતાક;
 પેરવ પુણ્યપણમે કીઓ રે, ઉપવાસ વિજય પતાક રે. રાં ૧૩
 લીધાં શ્રી જિન પૂજવા રે, કોડિ અઠારનાં ફૂલ;
 ચઢતે ભાવે પૂજ્યા રે, શ્રી જિનરાજ અમૂલ રે. રાં ૧૪
 પારણા દિન શુરુરાજને રે, દીધો શુદ્ધ આહાર;
 તે ઉચ પુન્યથી તું હુઓ રે, કુમારપાલ નૃપ સાર રે. રાં ૧૫
 યશોભદ્રસૂરિ શુભ ધ્યાનથી રે, હેમસૂરિ હૂઆ એહ;
 જોઠર શ્રાવક તે હુઓ રે, ઉદાયન સચીવ સનેહ. રાં ૧૬
 સિદ્ધરાયને સુત નવિ હુઓ રે, ગર્ભવતી હણી કે'હે'ર;
 પૂરવલવને વેરથી રે, સિદ્ધરાય લીધો વેર રે. રાં ૧૭
 પૂરવલવ સૂણી થરથયો રે, કુમર નૃપતિ મનમાંહે;
 ફરી પૂછે શુરુરાજને રે, આગલ ગતિ કુંજુ હોય રે. રાં ૧૮
 સૂરિ તવ મન ચિંતવી રે, દેવી ફેર બોલાય;
 સીમધર કને મોકલી રે, પ્રભુજી સકલ સુંણાય. રાં ૧૯
 દેવીઈ શ્રી સૂરિરાજને રે, સકલ કહ્યો અધિકાર;
 તેથી શુરુ કહે ભૂપને રે, સાંભલ નૃપ સુવિચાર રે. રાં ૨૦
 આવતી જોનીસી માંહે રે, પદ્મનાભ જિનરાય;
 તેહનો ગણુધર તું થઈ રે, લે'હે'સ્યો સિવ સુખદાય રે. રાં ૨૧

મુંઝ ભવ સંખ્યાતા કહ્યા રે, સીમંધર લગવાન;
 કેવલજ્ઞાની ભાખીઓ રે, ધન ધન કેવલગ્યાન. રાં ૨૨
 નૃપ સુંણી ઉલસિત અંગથી રે, કહેં સુણો ગચ્છરાય;
 જે કાંઈ મુંઝ આતમ તથો રે, તે સહુ તુમ સુપસાય રે. રાં ૨૩
 ૧ કુમર નૃપતિ ને ૨ સોલંકી રે, ૩ પરમાર્ધંત કેહેવાય;
 ૪ રાજઋષિ ૫ રાજવી પછે રે, પાંચ નામ સોહાય રે. રાં ૨૪
 બારસેહે ઝોગણુ પંચાસમે' (૧૨૪૯) રે*, સૂરિ અમર પદ પાય;
 છત્રંવરસ આયુ લોગળ્યાં રે, પૂરણુતલ ગચ્છપતિરાય રે. રાં ૨૫
 કલિકાલસર્વજ્ઞ બિરહના રે, ધારક શ્રી ગુરુરાજ;
 સાઠીતીન કોટિ અંથના રે, કરતા શ્રુત સામ્રાજ રે. રાં ૨૬
 કુમારપાલ ધર્મરાજવી રે, સંપૂરણુ કરી આય;
 ભુવનપતિ માંહે જાપન્યો રે, એક ભવે શિવ જય રે. રાં ૨૭
 વરણુન એહનો ચરિત્રમાં રે, પ્રબલ કહ્યો અધિકાર;
 દીપવિજય કવિ ગાવતાં રે, હોવે જય જયકાર રે. રાં ૨૮

(ઇતિ શ્રીહેમચંદ્રાચાર્ય-કુમારપાલ-પ્રબંધ)

હુંડા

સંવત ગ્યાર સીમા લગે, ગચ્છ મત નહિ કોય;
 સંવત બારસેહે માંહેથી, ગચ્છ મત બહુ હોય. ૧
 સંવત ગ્યાર ગુણસાઠ(૧૧૫૯)મેં, પુનમિયા ગચ્છ-હોય;
 સંવત ગ્યાર અગણ્યોતરે (૧૧૬૯), અંચલગચ્છ* પણુ જોય. ૨
 સંવત બાર બારોત્તરે (૧૨૧૨), વાયડે ગચ્છથી જાણુ;
 શ્રી ખરતરગચ્છ* નીકલ્યો, ગઢ ચિતોડ પ્રમાણુ. ૩
 સંવત બાર પંચાસમે' (૧૨૫૦), ગચ્છ આગમિયા* જોય;
 સંવત બારસેહે છત્રંબ (૧૨૬૬), સાઠ પુનમિયા હોય. ૪
 પારસનાથ સંતાનીયા, કેસીકુમર ગચ્છરાય;
 તાસ પરંપરા આજ છે, કેવલાગચ્છ* કેહેવાય. ૫
 ઇક ઇક પદનો અંશ ગ્રહી, ખાંધી ગચ્છ-સમુદાય;
 આપ આપણા ગચ્છમેં, વરતે છે મન લાય. ૬

ઢાળા—૨૪

(દંણુ પર કંગલ કોઈ ન લેસી, તે તરીયા ભાઈ તે તરીયા—એ દેશી)

૪૨—આ. શ્રી વિજયસિંહસૂરિવર્ણન—

એહેંતાલીસમે પટધર વંદો, શ્રી વિજયસિંહ સૂરિરાયા રે;
વિવેકમંજરીની રચના કીધી, જગમે વડ જસ પાયા રે.

એ તરીયા ભાઈ, એ તરીયા. (એ આંકણી). ૧

૪૩—આ. શ્રી સોમપ્રભસૂરિ અને મણિરત્નસૂરિવર્ણન—

હોય સૂરિ પટ ત્રેહેંતાલિસમે, જેહનાં નામ સવાઈ રે;
સોમપ્રભસૂરિ મણિરત્નસૂરિ, મંગલ નામ વડાઈ રે. એ ૨

૪૪—મહાતપસ્વી આ. શ્રી જગન્ન્યાંદ્રસૂરિવર્ણન—

એહના પટધર ચૌમાલિસમા, જગન્ન્યાંદ્ર પટધર રાજે રે;
તિણું સમે મુનિ શિથિલાચારી, દેખી મનમે લાજે રે. એ ૩

પડવાઈ સૂરિ ચિર કરવાને હુઆ ઉચ વિહારી રે;
ખાર વરસ ખહુ તપસ્યા કીધી, દેવભદ્ર વાચક લારી રે. એ ૪

આપા(ધા)ટપુર છે દેશ મેવાડે, આહેડ આજ છે નામ રે;
તિહાં નૃપ ગર્દભસેન હુઓ છે, અગ્નિસરણુ તસ ઠાંમ રે. એ ૫

તે પાછલ ચઉ ખૂંણે ભરીયાં, સંજીવન રહે નીર રે;
ગંગોલેય (?) તે તીરથ દહે છે, દેવાધિષ્ઠિત તીર રે. એ ૬

પટ્ટણુ દટ્ટણુ તેહિ જ સમયે, તિહાં પણુ હુઓ તેહ જોગ રે;
આજ પ્રગટ છે દટ્ટણુમાંથી, “ગદ્દધ્યા”લીઈ લોગ રે. એ ૭

સંવત ખારસેહે પંચ્યાસીમે (૧૨૮૫), વિહરતા શુરુ તિહાં આયા રે;
સૂરિ દિગંબર બત્રિસ સાથે, કીધા વાઢ સવાયા રે. એ ૮

દિગંબરથી વાઢવિવાદે, હીરા પર નહી લેધા રે;
તેહથી જગન્ન્યાંદ્ર નામ હીરલા, કુમતી કુમત મત છેધા રે. એ ૯

જવજીવ આંખેલ તપ ધારી, ખાર વરસ તપ કીધો રે;
હિંદુપતિ સ્નાહનાથ ચીતોડે, રાંણો વંદન કીધો રે. એ ૧૦

તેહનું નામ છે નરતપત રાંણો, સંવત ખારપંચ્યાસી (૧૨૮૫)રે;
તપાખિરદ તેણે રાંણે લીધો, છટ્ટો ખિરદ ઉલ્લાસી રે. એ ૧૧

તપ ગુણધારી જનહિતકારી, સોહમ કુલમે' છાજે રે;
ચઉમાલીસ પટધર સૂરિ ગાયા, દીપવિજય કવિરાજે રે. ઐ૦ ૧૨

॥ ઇતિશ્રી સંવત બાર પંચાસીઈ તપા બિરદ છટ્ટો-૬ ॥

અથ સમય પ્રસ્તાવે વસ્તુપાલ-તેજપાલ સંબંધ વાર્તિક
લિખ્યતે—

શ્રી ગુજરાત દેસે અમદાવાદની પાસે વાડજ ગાંમ,
તેહમે' આબુનાસા નામે શ્રાવક. તેહની પુત્રી નાગકુંભાર દેવી
બાલરંડા છે. એકલા ગુરુને વંદન કરતે' પગને' લક્ષણે' ગુરુઈ
શિષ્યને કહ્યું જે એ બાલરંડાથી ૨ પુત્ર થાસ્યે'. તે જગતમે' નામ
કરસ્યે'. એહવે' તે બાઈના પિતાના ધરમાં આસે. પોરવાડ
ગુમાસ્તો રહ્યો છે', તે કર્માનુયોગે' તે બાઈ સાથે' સંબંધ થયો.
તે ગુપ્તણે' પાટણ ગયાં. તિહાં પુત્ર થયાઃ* ૧ વસ્તુપાલ, ૨
તેજપાલ નામે. મોટા થયા. ધીના વેપાર કરે' છે'. ચિત્રવેલ
સહિત ઘાસવેલાની ઉંઢવણી લેઈને' કણબણ ધી ગાડુઓ લાવી.
ધી ઠાલવી લીધું. ઉંઢવણી ઉપર મૂક્યો, ફરી ભરાયો. વાણીયા
સમઝા. ઉંઢવણી નાપી (ન આપી) એહવે' હરબારમે' રાજાને
ઘણું ધી ભેઈઈ છે'. તે પોતે હંભરો મણુ ધી એક કલમે' આપ્યું.
એ રીતે ચિત્રાવેલથી દ્રવ્ય પણ અખૂટ થયો. વલી અધિક
પુન્યાનુભોગે' સાદા ત્રણ ડગલે સોનાની કડાહ પ્રગટ થાઈ. એકલા
કોઈકે મેહેણું લીધું, તથા કન્યા અણુમિલવે' બે લાઈઈ માતાને'
મોસાલ પૂછ્યું; માતા લાજતીઈ પાછલી હંગીગત સવે' કહી. તે
ઉપર ૨ લાઈ ગાળને' બોલ્યા જે ૮૪ ચોરાસી જ્ઞાત લેલી
કરીને' જીમાડવી. એહવો વિચાર કરીને પાંચસે' કોસથી ૮૪
ચોરાસી જ્ઞાતના સેઠીયા તેડાવ્યા. તે ૮૪ ચોરાસી જ્ઞાતનાં નાંમ
લિખે' છે'.

ચોરાસી જ્ઞાતિ

૧ શ્રીમાલી, ૨ પોરવાડ, ૩ ઓસવાલ, ૪ ગુજર, ૫
ડીડું, ૬ ડીસાવાલ, ૭ ખડાયતા, ૮ ખંડેર, ૯ ખંડોલ, ૧૦

કાકડા, ૧૧ કઠણોરા, ૧૨ કપોલ, ૧૩ નાપલ, ૧૪ નાગર, ૧૫ નાંણાવાલ, ૧૬ લાક, ૧૭ લાડુશ્રીમાલ, ૧૮ હાલર, ૧૯ હરસોર, ૨૦ હુંબડ, ૨૧ સિંગરુ, ૨૨ જલોરા, ૨૩ જાંગડા, ૨૪ કડીયા, ૨૫ લડીયા, ૨૬ ભુંગડા, ૨૭ બ્રહ્માણી, ૨૮ વાધુ, ૨૯ વાયડા, ૩૦ ગોભુઅડા, ૩૧ મોઢ, ૩૨ માંડલીયા, ૩૩ પંચમ, ૩૪ પુકરા, ૩૫ જંબુસરા, ૩૬ મુંહડવાલ, ૩૭ મંડેસરા, ૩૮ અછીન, ૩૯ અચ્છીતવાલ, ૪૦ અડાલખ, ૪૧ સરહિયા, ૪૨ માથર, ૪૩ કંબોમ, ૪૪ કરહિયા, ૪૫ પરવાર (પારવાલ) ૪૬ સોરઠીયા, ૪૭ પટલીવાલ, ૪૮ મડા(હ)ડા, ૪૯ મંડોરા, ૫૦ મેવાડા ૫૧ વાલ્મીક, ૫૨ વાંછા, ૫૩ ચિત્રાવાલ, ૫૪ વાઘેરા, ૫૫ નરસિંગપરા, ૫૬ બહુરાસર, ૫૭ ખંડેરવાલ, ૫૮ નાગદ્રા, ૫૯ અગરવાલ, ૬૦ બળ્ગર, ૬૧ વધણોરા, ૬૨ વૈસુર, ૬૩ અસ્તિકી, ૬૪ અષ્ટવસિક, ૬૫ પમારકી, ૬૬ ગોવાલ, ૬૭ નાગોરા, ૬૮ તેંડોરા, ૬૯ સાચોરા, ૭૦ લાંડખ, ૭૧ જેરાણા, ૭૨ નીમા, ૭૩ કપડીયા, ૭૪ ઠેરંટવાલ, ૭૫ રાજસીખા, ૭૬ લહુડીસીખા, ૭૭ વડીસીખા, ૭૮ ચોસીખા, ૭૯ ઢોસીખા, ૮૦ સુરાણા, ૮૧ રાજોરા, ૮૨ મેડતવાલ, ૮૩ મંડોરા, ૮૪ અણુદોરા, ૮૫મી જ્ઞાતિ વાગરૂ.

વીશાદશાની ઉત્પત્તિ

એ ચોરાસી જ્ઞાતના સેડીયા લેખા કર્યા. લાખો ગમે દલિય સેડીયાને લાંચ આપીને ફેરવ્યા. સાંજ સવારમે સવે જ્ઞાત એકઠી જીમવા ત્યાર થઈ. એહવે પાટણનો વાસી સેડીયાનો પુત્ર નાંહની અવસ્થામાં પિતાનું મરણ થયું છે. તેહને ગરીબ જાણીને મુંતરે દીધું નહિ, તેડયો નહિ. તે ઉપર તે લઘુ બાળક સમસ્ત જ્ઞાતે પંચ સેડીયા ગિચે આવીને બોલ્યો જે-સેઠજી સમસ્ત પંચ સેડીયાને અરજ કરું છું જે-“માહરી માતા બાલરંડા છે, ગરીબ છે, તેહનો જન્મારો કિંમ નીકલસ્યે, માટે નાતરું કરાવીને ઠામ બેસારી આપો.” તે સાંમલીને બોલ્યા જે-વાંણિયાની જ્ઞાતિમે એ કિંમ થાઈ ? તિવારે તે બાલક ફરી બોલ્યો જે-“એ કિંમ

કરો છો ? અને માહરી માતાની વેલાઈ કિમ ના થઈ. માટે જરૂર કરો. ” તિવારે તે સેઠીયા કળ્યો મૂકીને જિભા થયા. જે ખાલકની સાથે જિભા થયા તે વીસા કહેવાયા અને બેઠા રહ્યા જીમ્યા તે દસા કહેવાયા. તે દસા વસ્તુપાલ તેજપાલના પક્ષના. વસ્તુપાલ, તેજપાલ દશાપોરવાડે શાંતિ બાણવી. ચોરાસી શાંતના સેઠીયા પોતપોતાને દેશ નગરે ગયા.

॥ ઇતિ વિશા દશા ઉત્પત્તિ ॥

હવે વસ્તુપાલ, તેજપાલ પૌઠ ભાગ્યસાલી ચિત્રાવેલી પ્રસન્ન તથા અઉંઠ હાથે કડાહ પ્રગટે. ઇત્યાદિ અખૂટ દ્રવ્ય સંભોગ પ્રભાવ થયો અને મોટા મોટા પાતસાહનાં માન્ય થયાં. શુરુ ઉપદેશ સાંભળવે શ્રીસિદ્ધાચલજીનો સંઘ ચલાવ્યો. તે સંઘનું વર્ણન લિખે છે.

એક લાખ, પંચાસ હજાર જિનબિંબ બરાબ્યાં. (૧૩૦૪) એક હજાર ત્રણસેઠે ચાર સિખરબદ્ધ નવા પ્રાસાદ કરાવ્યા. (૨૩૦૦) બે હજાર ત્રણસેઠે સિખરબદ્ધ જૂના પ્રાસાદ સમરાવ્યા. અઢાર કોડ છન્નુ લાખ દ્રવ્ય સિદ્ધાચલે વાવ્યાં. ત્રણ લાખનું તોરણ કરાવ્યું. અઢાર લાખ ત્રાસી હજાર દ્રવ્ય ગિરનારજી ખરવ્યા. બાર કોડ ને ત્રેપન લાખ દ્રવ્ય આણુજી વાવ્યાં. (૬૮૪) નવસેઠે ચોરાસી પોષધસાલા કરાવી, અઢાર કોડ દ્રવ્ય ભરૂઅચ્ચ ખંભાયતને સરસ્વતી જ્ઞાનજંડારે ખરવ્યાં. પાંચસે હાંતનાં સિંહાસન, પાંચસે પાંચ બહર પટકલનાં સમવસરણ કરાવ્યાં. ત્રણ હજાર બસે મહેસરીના પ્રાસાદ કરાવ્યાં. સાતસે ગ્રહશાલા કરાવી. સાતસેઠે સત્રુકાર (સત્રાગાર) મંડાવ્યાં; સાતસેઠે તપસ્વીના મઠ કરાવ્યા. (૬૮૪) છસે ચોરાસી પથ્થરબદ્ધ મોટાં સરોવર કરાવ્યાં. (૪૬૪) ચારસેઠે ચોસઠ વાવી કરાવી. (૪૦૦) ચારસે પથ્થરબંધ પરબ કરાવી. (૮૪) ચોરાસી મસીત કરાવી. ખંભાતમે એક મસીત ઉપર બે લાખ દ્રવ્ય થયાં. એક મિનારો કર્યો અને ત્રણ લાખનું તોરણ કરાવ્યું. ઉદયપ્રભસરિપ્રસુખ એકવીસ નવા

આચાર્યના પાટમહોત્સવ પોતે કર્યા. ચોવીસ હાંતનાં જૈન પ્રાસાદ કરાવ્યા. એકસોવીસ સાગનાં દેહરાં કરાવ્યાં. (૫૦૦) પાંચસેં બ્રાહ્મણુ નિત્ય વેદપાઠ કરતા. પાંચસેં ગચ્છવાસી મહાતમા વોહોરતા. એક હજાર ને આઠસેંહેં એકલમલ વિહારી મહાતમા ગોચરી વેહેંરતા. એક હજાર મઠવાસી તાપસ ભ્રમતા. ચાર હજાર પેંતાલીસ સેજવાલા, અઠારસેંહેં વાહિણી, સાતસેંહેં સુખાસણુ, પાંચ હજાર ને પાંચ પાલળી, સાતસેંહેં હાથી, સાત લાખ મનુષ્ય, ચાર હજાર ઘોડા, બે હજાર ઊંટ, પાંચ ઉપર ચારસેંહેં ભોજક જૈન ગાયક, ત્રણસેંહેં ત્રીસ બંદિજન, (૧૬) સોળ યુદ્ધ-વિજય, તેરસેં પાંચ દીવીધરા, સોભનદેવ પ્રમુખ પાંચસેં સુથાર, સો ભટવાહિ, એક સો આચાર્ય, બાવીસેં શ્વેતામ્બર, અગ્યા-રસેં દીગંબર.

સંવત ૧૨૮૬ આખૂણના દેશસરનો પ્રારંભ કર્યો, સંવત ૧૨૮૬ સિખરે બજારોપણુ. ઇત્યાદિ ધર્મકરણી કરીને સંવત ૧૨૮૮ વસ્તુપાલ સ્વર્ગગમન.

અથ ભંડાર દ્રવ્ય સંખ્યા—તેત્રીસેંહેં કોડ તિહોત્તર કોડ એંહેંસી લાખ, વીસ હજાર નવસેંહેં એતલો દ્રવ્ય સંખ્યા ભંડારમેં જાણવો.

ઈહાં કોઈકને સંકા ઉપણુ તેહથી સમજીઈ પૂછયું જે-એ શ્રાવક લોક થઈને મસીત મિનારા, ઈશ્વર પ્રાસાદ, વાવ, તલાવ, પ્રમુખ આરંભ કારણ કિણુ હેતેં કર્યાં ? તેહનો ઉત્તર એ જે મોટો રાજા પાતસાહેનાં બહુ માન્ય હતાં, રાજ્યકારભાર હુતો, કામદાર જાણીને રાજા પાતસાહેં કામ ભલાવ્યાં તે દ્રવ્ય પઈસા ખરચીને કામ કરી આખ્યાં એ પરમાર્થ. ઈહાં પ્રસ્થાવ સમય જાણીને વસ્તુપાલ તેજપાલનો સંખંધ લિખ્યો છે.

ઈહાં સમય પ્રસ્થાવેં જૂનાં એહાં તથા જે જે સંવતમેં સેંહર વસ્ત્યાં તે લિખેં છે:—

સંવત *૩૪૮ લાહોર શહેર વસ્યો. સંવત ૮૦૧ વર્ષે રાય પહોડહેણઈ મંડોવર વસાયો. સં. ૧૫૧૭ વર્ષે રાઠોડ

નરસિંહજીઈ મેડતો. ઉજ્જડ ખેડો ખીજી વાર વસાયો; આગે માંનધાતાઈ વાસ્યો હતો તે ઉજ્જડ હુતો. સંવત ૧૧૩૫ વર્ષે નાગોર મધ્યે કેસવદાસ મહાકવિ પ્રથીરાજ ચહુઆણુનેા મંત્રીસર હુઓ. સંવત ૧૫૦૦ વર્ષે રાવ જોધાજીઈ જોધપુર વસાયો. સંવત ૧૫૧૫ વર્ષે જોધપુરનો કીલો કરાવ્યો. સંવત ૬૦૨ વર્ષે ચિતોડનો કોટ ફરીને રાવલે કરાવ્યો. સંવત ૧૬૧, શાં ૪૧ વર્ષે મોરીને કાઠીને બાપા રાવલે ચિતોડ લીધ. સં. ૮૦૨ વર્ષે વનરાજ આવડે પાટણુ વસાયો. સંવત ૫૦૦ વર્ષે પાલણુસી ચઉઆણુ પાલણુપુર વસાયો. પછે ઉજ્જડ ખેડો થયો. વલી સં. ૧૦૧૦ પાલણુસી પરમારે પાલણુપુર ફરી વસાયો. જિનપ્રતિમા ધાતુનાં ગાલીને આખુજી ઉપર નાંદીઓ કયો. તે પાપથી કાઠ થયો. શીલવવલસૂરિ ઉપદેશે પદ્મવિયાપાસની પ્રતિમા સોનાની કરાવી પાલણુપુર વાસ્યો. સંવત બારસો બાર (૧૨૧૨) વર્ષે રાવ જેસેજી જેસલમેર વસાયો. સંવત ૧૫૪૨ રાવ વિકેંજી વીકાનેર વાસ્યો. સં. ૧૪૪૨ અહમદસાહ પાતસાઈ અમદાવાદ વાસ્યો. સં. ૧૩૧૩ રાવ કાન્હડજીઈ જૂનો ખેડો જિનનમાલ વસાયો. સં. ૮૦૨ ઉપલદે પરમારે શ્રીમાલ નગરેથી ઊઠીને સોનગઢ (બલોર)* વસાયો. સંવત ૧૩૩૭ અલાવદીને બલોર કિલ્લો લીધો. સં. ૮૨૬ વૈશાખ સુદ ૧૩ વ્યાસ જગતે સુહૃત આખ્યું. જૂની દિલ્લિમે ખૂંટી ગાડી અને ફરીને તુંઅરે વસાઈ. પ્રથમ પાંડવ વંશી તુઅર રાજ્ય સંવત ૧૨૦૨ સુધી. તુંઅર પાતસાહી પછે ચૌહાણની પાતસાહી થઈ. સંવત ૧૧૮૧ ફલગર્ધિ પાર્શ્વનાથ સ્થાપના. સં. ૧૪૬૫ ધન્ના પોરવાડે રાણુપુરો કરાવ્યો; કુંભારાણુના રાજમે રાણેજી ૨ (બે) થાંભા કરાયા. સં. ૧૨૧૫ જગહુઓ થયો. સં. ૧૦૮૮ વિમલ પ્રધાને આખૂ ઉપર દેહરા કરાયાં. સં. ૧૨૬૬ વસ્તુપાલ તેજપાલે આખુજીને દેહરે કળશ ચઢાવ્યો, અને ૧૨૬૮ સરગ સં. ૧૦૨૦ શિવસિંધ રાઠોડે સિવાણો વસાયો. સં. ૧૪૪૨ સહસ્રમલ્લ દેવડે સિરોહી વસાઈ. સં. ૧૫૬૬ નવોનગર વસાયો. સં. ૧૬૧૬ અકબરે આગરો વસાયો. સં. ૧૧૧૨

સિદ્ધપુર જૂનો ખેડો સિદ્ધરાય જયસિંધે વસાયો. સં. ૧૭૦૭માં
ઔરંગઝેબે ઔરંગાબાદ વસાયો.

સંવત ૧૧૧૩ સાતલપાતલ ચહુઆણે સાચાર વસાયો, જૂનો ખેડો.

„ ૭૧૨ ચિરાદ સોલંકીએ ચેરાદ વસાઈ.

„ ૧૨૧૫ બાહડદે રાઠોડે બાહડમેર વસાયો.

„ ૧૪૮૪ જેતારણુ વસાયો.

„ ૭૧૧ ઈંદ્રસંઘ રાઠોડે ઈંડર પાસેં ડખેડ વસાઈ, ખેસૂયા
પ્રાણીણુ થયા.

„ ૮૦૯ રાવહ મીરેં હમીરગઢ વસાયો.

„ ૮૩૪ પરમારેં આખૂલનો કાટ કયો, પછેં ચહુઆણે
લીધો, રાવ લાખણુદેને ઘેર દેવી આવી, તિહાંથી
દેવડા ચહુઆણુ કહેવાયા.

„ ૧૨૮૧ માહસિંઘ રાઠોડે મેહવો વસાયો.

„ ૧૩૭૧ ડુંગરપુર વાસ્યો.

„ ૧૪૩૧ રાવલ વીરસલેં વાંસવાલો વાસ્યો.

„ ૧૧૧૭ રાંમસિંઘ સિસોદે રામપુર વસાયો.

„ ૬૯૪ લોહાર મંડે મંડવગઢ વસાયો.

„ ૧૧૬૯ પાહાડસિંઘ હાડેં ખુદી વસાઈ.

„ ૧૬૧૬ માલખાંને માલપુરો વસાયો.

„ ૧૪૯૧ રાઠદરો વાસ્યો.

„ ૧૩૭૩ સોઝત વસાઈ.

„ ૧૪૬૧ ચીતોહના તેરમા રાંણુના પુત્ર સનજનસિંહણ
સતારાનો રાજ પાચો.

„ ૧૨૨૧ ઢોલો પરણ્યો પોહોકર ગઢના કુંડ-પર.

„ ૧૦૬૪ ભુજનગર વસાયો.

„ ૫૧૫ લોજ રાજ થયો ઉજેણી ધારમેં.

„ ૮૧૨ સુલતાન વસાઈ.

„ ૫૫૩ ચરો વાસ્યો.

„ ૧૬૨૪ અકબરે ચિતોહ તોડ્યો.

- સંવત ૧૬૨૫ ઉદ્દેસિંગ રાણે ઉદ્દેપુર વસાયો.
 ,, ૧૩૮૩ પાતસાહ અંમન(ત)ખાને સારણેશ્વરની સ્થાપના કરી.
 ,, ૧૫૮૧ અંકુદ બ્રહ્મચારી પ્રાગ(પ્રયાગ)માં દેહ હોમ કરીને મરણ પામીને અકબર પાતસાહ થયો.
 ,, ૧૨૪૧ લાખા કુલાણી થયો.
 ,, ૭૨૭ પારકર વસાયો.

કલિજીગના સંવત ચાલતે—*

- ,, ૨૬૦૦ વીરસ્વામી શ્રેણિક રાજા થયા.
 ,, ૧૫૪૧ કિસનસિંઘજીએ કીસનગઢ વસાયો.
 ,, ૧૫૯૩ રૂપનગર વસાયો.
 ,, ૧૪૬૭ કુંભારાણે કુંભલમેર વસાયો.
 ,, ૧૧૧૪ આંખા કછવાસે આંખેર વસાઈ.
 ,, ૧૪૦૭ યુરાનપુર વાસ્યો.
 ,, ૯૨૭ વીળપુર વાસ્યો.
 ,, ૧૦૧૬ ભાગનર(નગર) વાસ્યો.
 ,, ૭૮૧ સિંભર વસાઈ.

,, ૧૫૦૦ મધ્યે સુરતનો કિલ્લો ફિરંગિઈ કરાવ્યો. તિહાં થોડા દોઢ વસતા. એહવે સં. ૧૬૨૪ જાંઘાંગિર પાતસાહ રાંનેર આવ્યો. રાંનેરવાસી કોટીધ્વજ નાકૂદો (નાખુદો) તેણે રાંનેરથી તે વરીઆવ ૩ ગાઉ સુધી કિનખાપનાં પથરણાં પાથરીને સેહેરમે પાતસાહને પધરાવ્યા. સાહી પ્રસન્ન થયો. માંગ-માંગ. તિવારે સેઠે હાથણીનો સંજોગ જોવાનું માંગ્યું. સાહે ના કહી જે—હાથણીનો સંજોગ જોતાં તાહરો દ્રવ્ય જાસે. માંગ્યું નહિ. સંજોગ થયો. તે નાકુદાની લક્ષ્મી નાસ પામી. પાતસાહે જાંઘાંગિરપુર વાસ્યો. એ પાતસાહની પાતર નામે સૂરજ, તિણે પાતસાહની રબથી સં. ૧૬૨૫ સૂરત વસાવ્યું, અર્ને ઝોસવાલ ગોપીસા આવક તેણે ગોપી-

પુરું વાસ્તું. ૧ ગોપીતલાવ અને ચૌમુખી વાવ
કરાવી, અને સં. ૧૬૭૯ વર્ષે સૂરજમંડળ પારસ-
નાથજી સેનસૂરિજી પાસે પ્રતિષ્ઠા કરાવી. સૂરજ-
મંડળજીની પલાંઠી તથા પાછે લખ્યું છે.

(સં. ૧૬૭૯) એક જ વરસમાં કાવિ ગાંધમે સામુવહુનાં દેહરાની
પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સં. ૧૪૦૩ સાંગાનેર વસ્યો.

હવે જૂનાં ખેડા લિખે છે—

ઉજેણ જૂનો ખેડો, લડૂઅચ્ચ, પાલી જૂનો ખેડો, અજ-
મેર, દિલિલ, બિન્નમાલ, બહોર, તે સોનગઢ, ચિત્તોડ, કાલંદ્રી,
સિરોહી પાસે તેહમાં જરાસિંધનો જરાકુંભર બલિ મુચ્યો. કાલંદ્રિ,
પીરાંનપટ્ટણ, લાહોર, મેવાડમે ત્રંગાવતી, આઘાટપુરપટ્ટણ, આહોડ
એ ત્રણે એક જ નાંમ છે. તે જૂનો ખેડો. ખંભાત, રાયથલ,
અંપા, પાવા, રાજગ્રહી એ જૂનો ખેડો. પાડલીપુર તે પટ્ટણ,
જૂનો ખેડો, દુપટ્ટીનો ગાંમ ધુનાડો જૂનો ખેડો. અંદરાળ
પરણ્યો તે વિમલાપુરી નામ. દેવદિં ક્ષમાશ્રમણ જીઈ પુસ્તક
લિખ્યાં તે વારે વલ્લભીપુરનું બીજું નામ આજ વર્તમાન વલા,
અમારડી ત્રીજું નામ, એ જૂનો ખેડો. ઇંદર તથા બ્રહ્માની ખેડ
જૂનો ખેડો, વેરાટ તે ઘોળકું, એ જૂનો ખેડો. ભરતપુર ડીંગ
જૂનો ખેડો.*

હુહા

૪૮—મહાતપસ્વી આ. શ્રી જગતચંદ્રસૂરિવર્ણન—

જગતચંદ્ર શુરુ હીરલા, તપગચ્છ ખિરદ ધરાય;
શ્રી આઘાટકપુર થકી, નયર ઉજેણી આય. ૧
સંધ સુણી હરખિત હુચ્યો, હય ગય રથ સુખપાલ;
બહુ આડંબરથી કીચ્યો, નગરપ્રવેશ વિસાલ. ૨
બહુ બાલા શુરુ આગલે, સ્વસ્તિક કરે ઉદાર;
જાવે ગહુલી હરખભર, શ્રવણે સહુ નરનાર. ૩

અથ ગહુંલી

અમૃત સરખી રે, સુષ્ટિઈ વીરની વાંણી, અતિમન હરખી રે,
 પ્રભુમો કેવલનાંણી. (એ આંકણી).
 જોજનગામીની પ્રભુની વાણી, પાંત્રિસ શુભથી ભાખે;
 પૂરવ પુન્ય અપૂરવ જેહનાં, પ્રભુ વાંણી રસ ચાખે. અં ૧
 જેહમાં દ્રવ્ય પહારથ રચના, ધરમાધરમ આકાસ;
 પુદ્ગલ કાલ અને વલી ચેતન, નિત્યાનિત્ય પ્રકાસ. અં ૨
 દ્રવ્ય શુભ નેં પયાંય પ્રકાસેં, અસ્તિ નાસ્તિક વિચાર;
 નય સાતેથી માલકોષમેં, વરસેં છે જલધાર. અં ૩
 શુભ સામાન્ય વિશેષ વિસેખેં, દોય મલી શુભ એકનીસ;
 તસ ચઉભાંગી ચ્યાર નિદેષેં, ભાખે શ્રી જગદીસ. અં ૪
 ભીલ દૃષ્ટાંતે ખેચર ભૂચર, સુરપતિ નરપતિ નારી;
 નિજનિજ ભાષાઈ સહુ સમઝે, વાંણીની બલિહારી. અં ૫
 નંદીવરધનની પટરાંણી, ચઉમંગલ પ્રભુ આગેં;
 પૂરેં સ્વસ્તિક સુગતાદેલનો, ચઢવા સિવગિરિ પાખે. અં ૬
 ચઉ અનુભોગી આતમહરસી, પ્રભુ વાંણી રસ પીખે;
 દીપવિજય કહેં પ્રભુતા પ્રગટેં, પ્રભુને પ્રભુતા દીખે. અં ૭

॥ ઇતિ વીર ગહુંલી ॥

અહઉપમા ગહુંલી—

અથ પુનઃ નવઅહસદયોપમા, શુરુશુભમાલા બાલા ગીયતે—

દાલ—૨૬

(પીઠી ચોળા પીઠી ચોળા પીતરાંણી રે—એ દેશી)

તથા (પહેલા સ્વામિ સીમંધરા, ખીજ દેવ જુગંધર—એ દેશી)

માહરા શુરુ છે મોહનગારા રે, વારિ ભાંઈ જ્ઞાનતણા ભંડાર રે.

(એ આંકણી)

કહિઅ ન રાખેં ક્રોધ કષાય રેં, જેહના શુભ છત્તિસ મવાય રે. માં ૧
 શુરુ અહગણુ ઓપમાછાજેં રે, તખતેં ગણપતનાથ બિરાજેં રે;
 જરસે વાંણી તે અમિય સમાંણી રે, જેહની મધુરતા સરસ કહાંણી રે. માં ૨

શુરુ રવિ જીમ તેજ અપાર રે, વારે મિથ્યામત અંધાર રે;
 તારે ભવિજનને હિત દાખી રે, જેહને સૂત્ર સદા છે સાખિ રે. માં ૩
 અંદ્રવદન કમલ નિત દીપે રે, ગિરુઓ સોલ કલાનેં જીપે રે;
 જોહની સૌમ્ય દશાનેં આગે રે, કેહનેં જોપમ નાવી ભાગે રે. માં ૪
 માહરે મંગલ સમ ગણધાર રે, સાસન સોલ વધારણુહાર રે;
 દક્ષી પ્રતિપક્ષી શુણધાર રે, નિરજો અદ્ભુત તનુ આકાર રે. માં ૫
 શુરુની બુદ્ધિ સદા છે સુદ્ધિ રે, શુરુજી નહિ રિપુગ્રહથી વિદુદ્ધ રે;
 અભિનવ ગચ્છ તણો મંડાણુ રે, દીપે વાદી તિમિર કેા ભાંણુ રે. માં ૬
 શુરુઈ શુરુજીની બુદ્ધિ પ્રચંડ રે, કંઠે સરસતિ વાસ અખંડ રે;
 પૂજ્યજી જલધરની પરે ગાજે રે, કુમતિ ઝરવી તણા મહ ભાંજે રે. માં ૭
 શુરુ સદા શુકેપરે ઉનમાદ રે, શુરુજીની જીભલડીમાં સ્વાદ રે;
 હું તો લળિલળિ પ્રણયું પાય રે, ધન્ય ધન્ય જે હિન વંદન થાય રે. માં ૮
 પૂજ્યજીની વેગગતિ શાનિ સરખી રે, મહે તો ડગલે ડગલે નિરખી રે;
 હંસ ને ગચંદ સરખા હરાવે રે, તોહેં ખીજો જોહ સમ નાવે રે. માં ૯
 પાલે પંચ મહામત ભાર રે, ટાલેં સાવધ જોગ વેપાર રે;
 ધારેં જીવદયા ઉપગાર રે, આરે પંચમે છે આધાર રે. માં ૧૦
 કીરતિ જેહની દશ દિસિ વ્યાપી રે, વેલી જસની સઘલેં થાપી રે;
 ગણધર સોહમના પટધાર રે, સાસન સોલ વધારણુહાર રે. માં ૧૧
 શુરુજી ધૈર્ય સૌંડીયં ગાંભીર્ય રે, પાલે ચરણુ ધરમ સ્વવીર્ય રે;
 નિસહિન અપ્રતિબંધ વિહાર રે, સમદમ ખાંત્ય દિક આચાર રે. માં ૧૨
 ઈમ મેં ગ્રહણુ શુરુજી ગાયા રે, સહુને સુણતાં માંમ સવાયા રે;
 આંગણે કદપતરુવર દલિયા રે, દીપવિજયના વલ્લભ મલિયા રે. માં ૧૩

કહા

ઈમ શુણમાલા શુરુ તણી, ગાવેં મધુરેં વેણુ;
 સુગતા કુંસુમ વધાયકેં, શુરુમુખ નિરજેં નેણુ. ૧
 ધરમલાલ હેઠ પૂરે, આણી ધરમ સનેહ;
 પર ઉપગારી જગશુરુ, વરસેં નયું ધન મેહ. ૨

જ્ઞાનમાહાત્મ્યવર્ણન—

સુષો ભવિક જન ઇકમનાં, જ્ઞાન સમો નહિ કોય;
જ્ઞાને સંકટ સવિ ટલે, જ્ઞાને મંગલ હોય. ૩
હસપૂરવધર સુનિવરા, જેહ પ્રકાસે જ્ઞાન.
તે તીર્થકર સારીણુ, પ્રણમિજે ઇકધ્યાન. ૪

ઢાલ—૨૭

(આદિત દહે નું માનવી ને, આનીસરને ધ્યાઈછ—એ દેશી)
જ્ઞાનાવરણી કાય કરીને, ખાંધે પુન્ય અનંતછ;
તો પામે કાંઈ જ્ઞાનને, ઇમ ભાષે શ્રી ભગવંતછ. ૧
જ્ઞાન અપૂરવ ધન છે જેહને, તે લહે આહર માંનછ;
સહુ પંડિતમાં રાજસભામાં, પામે બહુ સનમાંનછ. ૨
અભવ્ય છવને પૂરવલખિ, ન કહી સૂત્ર મઝારછ;
પ્રાસિરૂપ છે ભવ્ય છવને, પાંચે જ્ઞાન ઉઠારછ. ૩
ત્રિપદી પાંખી તીર્થકરંથી, મુહૂરતમાં તતખેવછ;
દ્વાદશાંગીની રચના રૂડી, શુંથે ગણધર દેવછ. ૪
પૂરવધર મોટા ગીતારથ, સરખા જેહનાં જ્ઞાનછ;
દીપવિજય તે જ્ઞાનને નમતાં, પ્રગટે લખિ નિધાનછ. ૫

॥ ઢાળ ૧ ॥

ઢાલ—૨૮

(ઝીણા ઝરમર વરસે મેહ, ભીંજે મારી ચુનલડી—એ દેશી)

તથા (મારે દીવાલી થઈ આજ, જિનમુખ જોવાને—એ દેશી)

જગમાં ઉપગારી ઘણા પણુ, નહી કોઈ જ્ઞાન સમાન રે;
લોકિક રૂપ છે સહુએ બીજાં, લોકોત્તર છે જ્ઞાન.
જ્ઞાનને વંદો રે, છમ પામો પરમાણુંદ. (એ આંકણી) ૧
કામધેતુ ને કલ્પતરુ પણુ, નહી કોઈ તારણુ રૂપ રે;
તારણુ રૂપ જ્ઞાન છે જગમાં, જાણે જ્ઞાની સહુ રૂપ. જ્ઞાન૦ ૨
ઉપમા જ્ઞાની જ્ઞાનને બહુ, છાજે છે જગમાંહિ રે;
મહાગોપ મહામાંહણુ ને વલી, નિર્ધામક સથવાહ. જ્ઞાન૦ ૩

પંચમ અંગે સોહમ ગણુધર, વંદે શ્રુત ભગવાન રે;
તે જગલોચન જ્ઞાનને વંદો, વલી કરવા બહુ માન રે. જ્ઞાન૦ ૪
જ્ઞાનતણાં બહુ માન કરે તો, પામે' નહી સંદેહ રે;
દીપવિજય કહે' જ્ઞાનને સમરો, છમ બાપધરો મેહ. જ્ઞાન૦ ૫

॥ ઢાળ ૨ ॥

ઢાલ—૨૯

(અવિનાસીની સેફડીઈ રંગ લાગ્યો, માહરી સજની—એ દેશી)

જ્ઞાન વિણા બણે નહીં જે, ધ્યાતા ધ્યેય ને ધ્યાનલ;
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, ચેતન પરમ નિધાન.
જ્ઞાનને સેવોલ (એ આંકણી) ૧
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, પુદ્ગલ શુણુ પચાયલ;
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, અસ્તિ નાસ્તિ સહાય. જ્ઞાન૦ ૨
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, સહજ સહાવ વિભાવલ;
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, ભેદ છેદનો ભાવ. જ્ઞાન૦ ૩
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, હાંનિ વૃદ્ધિ સરૂપલ;
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, મોહ મિથ્યાતવિ રૂપ. જ્ઞાન૦ ૪
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, કાંઈ પુદ્ગલના ખેલલ;
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, પરમાનંદી ગેલ. જ્ઞાન૦ ૫
જ્ઞાન વિના બણે નહીં જે, શુણી શુણાગર જેહલ;
દીપવિજય કવિરાજ જ્ઞાનથી, બણે સધલા તેહ. જ્ઞાન૦ ૬

॥ ઢાળ ૩ ॥

ઢાલ—૩૦

(ભવિ તુમો વંદો રે, સંખેસર જિનરાયા—એ દેશી)

જ્ઞાની જ્ઞાન તણે' રસ ઝીલે, નિર્મલતા ઉપજાવે;
જ્ઞાની જ્ઞાનની ભક્તિ કરતાં, જ્ઞાન અભોષતા જાવે.
ભવિ દિલ ધરજ્યો રે જ્ઞાનતાણી સુખલડી (એ આંકણી) ૧
કેવલીની પરે ચોદ પૂરવધર, ભાખે દ્રવ્ય અનંતા;
અસંખ્ય ભવની વાત પ્રકાસે, વંદો જગ જયવંતા. ભ૦ ૨

મોટાનાં જે પાસાં સેવે, તે મોટાં પદ પાવે;
 જ્ઞાનપ્રભુની ભક્તિ કરતાં, જ્ઞાન અગ્રોધતા જાવે. ભ૦ ૩
 આગમ નોઆગમનો અરથ, સાંભલજ્યો એકધ્યાન;
 આગમ તો શ્રુતજ્ઞાન દહીજે, નોઆગમ શ્રુતજ્ઞાન. ભ૦ ૪
 તે સહુ લહિઈ ભક્તિ કરતાં, જ્ઞાન તણી ખલિહારી;
 દીપવિજય કવિરાજ જ્ઞાનને, સેવે બહુ નરનારી. ભ૦ ૫

॥ ઢાળઃ૪ ॥

ઢાલ—૩૧

(એ આગો રે દુગમંતકો લસકર, ઘટા ઉમટી આવનકી—એ દેશી)
 તથા (હું તો પ્રભુમું રે દરખીજી—એ તીર્થમાલની ખીજી ઢાલની દેશી).
 મતિના લેહ દહ્યા અઠ્યાવીસ, શ્રુતના ચઉદ લહાવેજી;
 પદ અવધિના દોય મનપજજવ, કેવલ એક કહાવે.
 ભવિ તુમે સેવો રે, સેવો રે ઉપગારી ઉછરંગે. (એ આંકણી) ૧
 સહુ મલી લેહ એકાવન યાવે, નંદીસૂત્ર મઝારજી;
 ભગવતિ સૂત્ર અને પન્નવણા, માંહે બહુ અધિકાર. ભ૦ ૨
 ભરતરાય નિજ કાજ સમાયો, જાઉં તસ ખલિહારીજી;
 મિથ્યા તમ અંતરથી દલિયા, અજશમર પદ ધારી. ભ૦ ૩
 જ્ઞાંની જ્ઞાનતણી આસાતન, વરજતાં ભવિ લોકાજી;
 પ્રગટે પંચમ નાણુ દિવાકર, જાંણુ લોકઅલોકા. ભ૦ ૪
 જ્ઞાન-તરી અવલંબી મુનિજન, ભવસાયર જીતરીઈ;
 કવિરાજ દીપ વરદત્ત તણી પદે, અવિચલ પદવી વરિંઈ. ભ૦ ૫

॥ ઢાળ ૫ ॥

કલસ

સેવિઈ શ્રુતરાજ ઈણુવિધિ, પામીઈ જીમ જ્ઞાનને,
 જ્ઞાનનાં બહુમાન કરીને, દીજીઈ વલી દાનને;
 પ્રેમરતન શુરુ જ્ઞાન નિસુણી, આત્મજ્ઞાનને અનુસરો,
 દીપવિજય કવિરાજ જંપે, સહજમેં ભવદધિ તરો. ૧ .

ઈતિ શ્રીજ્ઞાનવરણન ઓ પાંચ ગિરંવી સ્તવ, સૌભાગ્ય
પંચમી દિને જ્ઞાન પાછલ પૃ ફેરા ફરતાં ગવાઈ તથા પડિક્ક-
મણામેં રાતિજગામેં ગાવેં.

દુહા

જીવશિખામણ—

જ્ઞાનાવરણી કરમ જે, અનંત કરમ સમુદાય;
સમય સમય સાતે કરમ, ગાંધે ચેતન રાય. ૧
શિખામણ ચેતન સુણો, સકલ સલા સમુદાય;
લાઘવ ધર્મિં જીવડા, સુણિઈં એકચિત્ત લાય. ૨

ઠાલ—૩૨

(જાવડ સમરા રે હિદાર—એ દેશી)

તથા (ગોપી મહી વેચવાને ચાલી, મદુકામેં ગોરસ ધાલી—એ દેશી).

ચિત સમરું વીર જિણુંદ, એ તો સિવતરુ સુખનેા કંઈ;
જીવનેં શિખામણ કહું છું, જે આગમથી સહું લહું છું.
જીવ ઘણું રે ઘણું રે કહીઈં, જિનઆણા સિર પર વહીઈં. (એ આંકણી) ૧
સમયાવલીથી સહું આણો, કાલચક્ર અનંતાં જાણો;
જીવ ભમિયો નરક નિગોદે, મિથ્યાત તણેં મન મોદેં. જીવ ૨
વણુસસઈમેં કાલ અનંતો, જીવ ભમિયો યોધિ અલહંતો;
ઘોઠ રાજમેં એ કોઈ કાંણુ, ફરસ્યા વિણું નહિં રે સુભણુ. જીવ ૩
જીવ પોતા પુન્ય તપાસેં, કોઈ અવસર આવે વિમાસેં;
તેં તો સહજ સલાવ ન જાણ્યો, વિભાવતણો મત તાંણ્યો. જીવ ૪
રતનત્રઈં તે સહજ સલાવ, કર્મખંધ તે કહીઈં વિભાવ;
રતનત્રયી તે તાહરું સરૂપ, વિભાવ તે કહિંઈં વિરૂપ. જીવ ૫
કોઈ પુન્યેં નરભવ પાયો, વલી શ્રાવકકુલમેં આયો;
સુદ્ધ દેવ સુદ્ધ શુરુ મલિયા, સદહણા વિના જગ રલિયા. જીવ ૬
જમાલી સરખા કહાઈં, એ તો નિહવ સૂત્રેં જણાઈં;
ઉત્તરાધ્યયનેં સાત વખાણ્યા, કાલ અનંતો ભમરચેં અજાણ્યા. જીવ ૭
જિનઆણા સાચી ધરીઈં, તો વેંહેંલા સિવપદ વરીઈં;
જિન વચણુમાં સંસય જોલેં, તે તો કુમતિ કદાચક તોલેં. જીવ ૮

અભવ્ય ખાપને' પુત્ર પનોતો, તે તો જિનઆણા સદહતો;
 કાલિક ચોરને સુલસો દાખ્યો, તે તો ઉપદેશમાલામે' ભાખ્યો. જીવં ૯
 જિનવયણાં શ્રવણે' સુણીધ, જિનવયણમાં સંસય ન ગણીધ;
 દ્રવ્ય લોક અલોક વિચાર, જોજ્યો જીવાલિગમ અધિકાર. જીવં ૧૦
 ઇત્યાદિક જિનની રે વાંણી, સાંભલજ્યો ભવિ શુણખાંણી;
 જીવજયણા રૂડી કરજ્યો, ભવિ ભવજલ વે'હે'લા તરજ્યો. જીવં ૧૧
 માહરે' તો નથી કાંઈ સાંસો, શુણી જન તુમે કાંઈ વરાંસો;
 શ્રદ્ધા માહરે એ છે સાચી, જીમ મોર જીઈ છે નાચી. જીવં ૧૨
 સાસનનો જે આણાકારી, તસ વારી જાઉં વાર હજારી;
 એ સિખાંમણુ જે ગાઈ, દીપવિજય તે જોધિ નિપાઈ. જીવં ૧૩

કુંડા

રોહિણીતપવણન—

ઇજી અવસર શ્રોતા સઠલ, પૂછે' શ્રી શુરુરાજ;
 કૃપા કરી ઉપદેસિઈ, રોહિણી ફેલ સામ્રાજ. ૧
 કેહની પુત્રી કુણુ વધૂ, કવણુ પુન્ય વડ હેત;
 કિણુ વિધિ સંજમ સિવ વરી, ક્વામી પુત્ર સમેત. ૨
 જગત્પદ્રસૂરિ ઉપદિસે', શ્રવણે' સહુ નરનાર;
 દેખી અવસર પૂજ્યજી, ભાળે' સમય વિચાર. ૩

હાલ—૩૩

(હારે મારે હામ ધરમના સાગ પચવીસ દેશ જો—એ દેશી)
 તથા (હારે મહારે જોગનિયાનો લટકો દહાડા ચ્યાર જો—એ દેશી)
 હારે મારે વાસુપૂજ્યનો નંદન મધવા નામ જો,
 રાણી તેહની કમલા પંકજલોચણી રે લોલ;
 હારે મારે આઠ પુત્ર ને ઉપર પુત્રી એક જો,
 માતપિતાને વાહલી નામે રોહિણી રે લોલ. ૧
 હારે મારે દેખી જોવન વય નિજ પુત્રી ભૂપ જો,
 સચરા (સ્વયંવર) મંડપમાંડી નૃપતેડાવીયા રે લોલ;
 હાં રે મારે અંગ ખંગ ને મરુધર કેરા રાય જો,
 ચતુરંગી ફોજોથી અંખા આવીયા રે લોલ. ૨

હાં રે મારે પૂરવ લવને રાગે' રોહિણી તામ જો,
 ભૂપ અસોકને' કંઠે વરમાલા ધરે' રે લોલ;
 હાં રે મારે ગજ રથ ઘોડા દાન અને બહુ માંન જો,
 દેઈ ખોલાવી બેટી બહુ આડંબરે રે લોલ. ૩
 હાં રે મારે રોહિણી રાણી લોગવતાં સુખલોગ જો,
 આઠ પુત્ર ને' પુત્રી ચ્યાર સોહામણી રે લોલ;
 હાં રે મારે આઠમા પુત્રનું લોકપાલ છે નામ જો,
 તે ખોલે' લેઈ ગોખે' બેટી લામિની રે લોલ. ૪
 હાં રે મારે એહવે' કોઈક નગર વણિકનો પુત્ર જો,
 આયુક્ષયેથી બાલક મરણહશા લહે' રે લોલ;
 હાં રે મારે માતપિતાદિક સહુ તેહનો પરિવાર જો,
 રહતાં પડતાં ગોખતલે' થઈને' વહે' રે લોલ. ૫
 હાં રે વારી તે દેખી અતિ હરખી રોહિણી તાંમ જો,
 પિઉને' લાખે' નાટિક કુણુ એ જાતનું રે લોલ;
 હાં રે વારી દીપ કહે' એ પૂરવ પુન્ય સકેત જો,
 જનમથકી નવિ દીકું દુઃખ કોઈ વાતનું રે લોલ. ૬

॥ ઢાળ ૧ ॥

ઢાલ—૩૪

(આઘા આમ પધારો પૂજ્ય, અમ ધર વોહરણુ વેલા—એ દેશી)
 પિઉ કહે' રે જોવન મદમાતી, સહુને સરખી આસા;
 તે બાલકના દુઃખથી રોવે', તુંજને હોય તમાસા.
 ખોલો ખોલ વિચારી રાજ, ઈમ કિમ કીજે હાંસી. (એ આંકણી) ૧
 રાઈ રીસ કરી ખોલેથી, પુત્રને ખૂંચી લીધો;
 રોહિણી રાણી નજરે જોતાં, ગોખથી નાખી લીધો. ખોલો ૨
 તે દેખી સહુ અંતેહરમાં, રુદન પુકાર તે કીધો;
 રોહિણી ઈમ જાણે જો બાલક, કોઈઈ રમવા લીધો. ખોલો ૩
 નગર તણે' રખવાલે' દેવે', અધર ગ્રહો તિહાં આવી;
 સોનાને સિંધાસન થાપ્યો, આબૂવણુ પેહે'રાવી. ખોલો ૪

નગરલોક સહુ ભાગ્ય વખાણે, રાજ વિસ્મિત ધાવે;
દીપ કહે જસ પુન્ય સખાઈ, તિહાં સહુ નવ નિધિ આવે. બોલો ૦ ૫

॥ ઢાળ ૨ ॥

ઢાલ—૩૫

(મુનિ સુવ્રત જિન ' અરજ દમારી—એ દેશી)

એક દિન વાસુપૂજ્ય જિનવરના, અંતેવાસી મુનિરાજ વાલ્હા;
રૂપકુંભ ને સ્વર્ણકુંભજી, ચરિ જ્ઞાંની ભવ જીહાજ વાલ્હા.
રોહિણી તપકલ જગ જયવંતો. (એ આંકણી). ૧
પાકે ધાર્યા પ્રભુ નયર સમીપે, હરખ્યો રોહિણીકંત વાલ્હા;
સહુ પરિવારસું પદજીવ વંદી, નિસુણ્યો ધરમ અનેકાંત વાલ્હા. રો ૨
કર ભેડી નૃપ પૂછે ગુરુને, રોહિણી પુન્ય પ્રબંધ વાલ્હા;
સ્થ કીધું પ્રભુ સુકૃત ઈણીઈ, ભાજો તે સયલ સંબંધ વાલ્હા. રો ૩
ગુરુ કહે પૂરવ ભવમાં કીધો, રોહિણીતપ ગુણખાણ વાલ્હા;
તેહથી જનમ થકી નવિ દીડું, સુખ દુઃખ ભાણ અભાણ વાલ્હા. રો ૪
ભાજે ગુરુ હવે પૂરવ ભવનો, રોહિણીનો અધિકાર વાલ્હા;
દીપ કહે સુણજ્યો એકચિતે, કર્મપ્રપંચ વિચાર વાલ્હા. રો ૫

॥ ઢાળ ૩ ॥

ઢાળ—૩૬

(હું તો મોહિ રે નંદલાલ મોરલીને તાને—એ દેશી)

તથા (મહારે દિવાલી થઈ આજ, પ્રભુ મુખ જોવાને—એ દેશી)

ગુરુ કહે જંખૂણેત્ર ભરતમાં, સિદ્ધપુરનયર મઝાર રે;

પૃથવિપાલ નરેસર રાજ, સિદ્ધમતિ તસ નાર.

રાજન! સુણજ્યો રે, ઈહ પૂરવભવ અધિકાર

દિલમે ધરજ્યો રે (એ આંકણી)

ઇક દિન આબ્યા અંદ્ર ઉધાને, રાણી ને રાજન્ન રે;

ખેલે કીડા નવ નવ ભાતે, જોજ્યો કર્મ નિવાંત. રો ૨

એહવે કોઈ એકમુનિ તિહાં આબ્યો, ગુણસાગર તસ નામ રે;

રાજ તે મુનિવરને વંદી, રાણીને કહે તામ. રો ૩

ભઠો એ મુનિને વોહરાવો, જે હોય મુદ્ધ આહાર રે;
 નિસુંણી રાણી[ને] મુનિના ઉપર, ઉપનો ક્રોધ અપાર. રાં ૪
 વિષય થકી અંતરાય થયો તે, મનમાં બહુ દુઃખ લાવે રે;
 રીસે બલતી ઠઠવું તુંબડું, તે મુનિને વોહરાવે. રાં ૫
 મુનિને આહારથકી વિષ વાખ્યું, કાલધરમ તિહાં કીધો રે;
 રાખઈ રાણીને તત્પ્રિય, દેશનિકાલો દીધો. રાં ૬
 સાતમે દિન મુનિહત્યા પાપે, ગલતઠોઠ થયો અંગે રે;
 કાલ કરીને છઠ્ઠી નરકે, ઉપની પાપ પ્રસંગે. રાં ૭
 નારકી ને તિર્યચ તણા ભવ, ભટકી કાલ અનંત રે;
 દીપ કહે હવે ધર્મ જોગનો, કહિશ્યુ સરસ વૃત્તાંત. રાં ૮

॥ ઢાળ ૪ ॥

ઢાળ—૩૭

(અલવેસર અવધારીછ કેસરિયાલાલ—એ દેશી)

તે રાણી મુનિપાપથી કેસરિયાલાલ, ફિરતી ભવચક્ર ફેર રે રાજેસરલાલ
 તાહરા નયરમાં ઉપની કેં, ધનમિત્ર શેઠને ઘેર રે રાં

જુઓ જુઓ કર્મવિટંબના કેસરિયાલાલ (એ આંકણી) ૧
 ધનવતી કુખેં બિપની કેં, દૂરગંધા તસ નામ રે રાં;
 નગરવણિકના પુત્રને કેં, પરણાવી બહુ માન રે. રાંજી ૨
 સુખસંજ્યાને ઉપરે કેં, આવી કંતને પાસ રે રાં;
 બહુ દૂરગંધતા બિહલી કેં, સ્વામી પાખ્યો ત્રાસ રે. રાંજી ૩
 મૂકી પરદેશ ગયો કેં, હે હે કર્મસ્વભાવ રે રાં;
 એક દિન કન્યાનો પિતા કેં, ગ્યાનીને પૂછેં વિભાવ રે. રાંજી ૪
 ગ્યાનીઈ પૂરવભવ સહુ કેં, ભાખ્યો સહુ અવહાત રે રાં;
 ફિરી પૂછેં શુરાબને કેં, કિમ હોય હવે સુખસાત રે. રાંજી ૫
 શુરુ કહે રોહિણી તપ કેરે કેં, સાત વરસ સાત માસ રે રાં;
 રોહિણી નક્ષત્રને દિને કેં, ચોવિહાર ઉપવાસ રે. રાંજી ૬
 વાસુપૂજ્ય ભગવાનને કેં, પૂજેં કરી સુભ ભાવ રે રાં;
 ઈમ એ તપ આરાધતાં કેં, પ્રગટે શુદ્ધ સ્વભાવ રે. રાંજી ૭

કરજ્યો તપ પૂરણ ઘઈ કેં, ઉજમણુ ભલે ભાંત રે રાં;
 એહધી એક ભવ અંતરે કેં, લેહેર્યે જ્યોતિ મહંત રે. રાંબુ ૮
 ઈમ સુનિ સુખથી સાંભલી કેં, આરાધી તપ સાર રે રાં;
 એ તાહરી રાંણી ઘઈ કેં, રોહિણી નાંમે નાર રે. રાંબુ ૯
 ઈમ નિસુણી હરખ્યા સહુ કેં, રોહિણી ને વલી રાય રે રાં;
 દીપ કહેં સુનિ કુંભને કેં, પ્રણમી નિજ ઘર આય રે. રાંબુ ૧૦

॥ ઢાળ ૫ ॥

ઢાલ—૩૮

(ભરત નૃપ ભાવથુ એ—એ દેશી)

એક દિન વાસુપૂજ્ય એ, સમોસયાં મહારાજ નમો જિનરાજણને એ;
 રાય ને રોહિણી હરખીયાં એ, સિદ્ધાં સઘલાં કાજ. નં ૧
 બહુ પરિવારનું આવિયા એ, વંદે પ્રભુજના પાય નં;
 પ્રભુ સુખથી વાણી સુણી એ, આણુંદ અંગ ન માય. નં ૨
 રાય ને રોહિણી બેહુ જણે એ, લીધાં સંજમ ખાસ નં;
 ધનધન સંજમધર સુનિ એ, સુરનર જેહના દાસ નં ૩
 તપ તપી કેવલ પદ લહી એ, તાર્યાં બહુ નરનાર નં;
 સિવપદ અવિચલ પદ લહે એ, પામ્યાં ભવનો પાર. નં ૪
 ઈમ જે રોહિણી તપ કરેં એ, રોહિણીની પરેં જેહ નં;
 રાજપુત્ર ધન રિધ લહેં એ, વલી અજરામર ગેહ. નં ૫
 ધનધન વાસુપૂજ્ય તીર્થને એ, ધનધન રોહિણી નાર નં;
 એ તપ જે ભાવેં કરેં એ, પાંમે તે જ્યજ્યકાર. નં ૬
 સંવત અઢારઓગણસાઠનો (૧૮૫૯) એ, ઉજલ ભાદ્રવો માસ નં;
 દીપવિજય તપ ગાઈઓ એ, કરી ખંભાત ચોમાસ. નં ૭

॥ ઢાળ ૬ ॥

કલશ.

શ્રી વાસુપૂજ્ય જગપૂજ્ય સાહેબ, તાસ તીર્થે એ થયાં;

ચાર પુત્રી ને આઠ પુત્રથી, કંપતી સુગતે ગયાં.

તપગચ્છ વિજયાનંદ પટધર, શ્રી વિજયલક્ષ્મી સૂરીસરુ;
તાસ રાજે' રતવન કીધું, સઘલ સંઘ સુહંકરું.
સઘલ પંડિત પ્રવર ભૂષણ, પ્રેમરત્ન શુરુ ધ્યાઈયા;
કવિ દીપવિજયે' લાભ હેતે', રોહિણી શુણ ગાઈયા.

॥ ઇતિ રોહિણી તપ વિષયે રોહિણી કથા ॥

કુંહા

સંખંધ સૂણી રોહિણી તણો, સઘલ સભા તિણિ વાર;
કેઈ બાપુક ભવિજના, હરખિત હૃદય મઝાર. ૧
રોહિણી મત કેઈ ઉચ્ચરે, કેઈ પંચમી શુંણખાંણ;
કેઈ નિયમ મત આહરે, પરભવ સુકૃતકર્માણ. ૨

ભગવાન શ્રી મહાવીરસ્વામીના આયુષ્યનો પ્રશ્નોત્તર—

તિણ સમયે' શ્રોતા ભવિક, પૂછે' શ્રી ગચ્છરાજ;
વીર જગતશુરુ આઉખું, બહોત્તર વરસ કહાય. ૩
ચૈત્ર સુદી તેરસ જનમ, દીવાલી નિરવાણ;
વરસ બહોત્તર કિમ મિલે', કહિંઈ શુરુ શ્રુત જાંણ. ૪
તવ શુરુ કહે' શ્રોતા સુણો, વાતિકે લેશ વિચાર;
સુણતાં સહુ સંસય ટલે', પ્રગટે આતમ ધ્યાર. ૫

અથ લૌકિકે ભાષા

હમણાંના વર્તમાન ટીપણાના વર્ષ ૧ના દિવસ ૩૬૫ છે,
અને ત્રીજે વરસ માસ ૧ વધે છે. અને જૈનને' ટીપણે' વર્ષ ૧ના
દિવસ ૩૬૦ છે. ચારસળહં માસાણં ચોવિસળહં પક્ષાણં ત્રીનસેદે-
સાઠ રાહદિયાણં એ પાઠ પ્રમાણે' વરસ ૧ના દિવસ ૩૬૦
એ તો સિદ્ધાંતની પરિપાટી છે. પણ વર્ષ વર્ષ પ્રતિ દિન ૨ ઘડી
પેલ ૦૧ ઘટે' છે. એ ઘટ પ્રમાણે' વર્ષ ૧ના દિવસ ૩૬૮ થાઈ
છે. હવે વીર મહારાજ ચૈત્ર સુદી ૧૩ જન્મ્યા. અને કાતી વહિ
૦)) અમાવાસ્યાઈ મોક્ષ ગયા. એ તો ૭૨ વર્ષ પૂરાં મિલ્યાં
નહિ. ત્રણ દિન ઘાટ પાંચ માસે' ઓછે' મોક્ષે ગયા અને
પુરાં બહોતેર કીમ કહો છો ? તેહનો ઉત્તર એ જે ત્રણસેંહે ને'

સાઠના પાઠ પ્રમાણે ૭૨ વર્ષના દિવસ ૨૫૯૨૦ (પચીસ હજાર નવસોં ને વીસ) થાઈ, પણ વર્ષ પ્રતિ દિન ઘડી ૨ પલ ૦૧ ઘટે તે ઘટની તરફના ૧૪૭ દિવસ જાઈ તે વારે ૨૫૭૭૩ (પચીસ હજાર સાતસો ત્રણોત્તર) રહ્યા. તેની ગણના કરતાં ક્રાંતિ વહિ અમાવાસ્યાઈ મોક્ષ.

૧ ગૃહસ્થાવાસ

ગૃહસ્થાવાસ બત્રીસ દિન ઓછે ૩૦ વર્ષ. તેહના દિવસ ૧૦૮૦૦, તે મધ્યેથી દિન ૭૪ ઘટના તથા બીજા ૩૨ દિન ઘટાડતાં બાકી દિવસ ૧૦૬૯૨ ઓટલો ગૃહવાસ સંજોગ્યા જાણવી.

૨ છદ્મસ્થાવસ્થા

છમસ્થવર્ષ ૧૨, માસ. ૬, દિન ૧૫. તેહના દિવસ ૪૫૧૨ (૪૫૧૫) તે મધ્યેથી દિવસ ઘટના ૭૪, તિવારે માગસર વહી ૧૦ દીક્ષા અને વૈ. સુદ ૧૦ કેવલ હુઓ.

૩ કેવલાવસ્થા

કેવલાવસ્થા વર્ષ ૩૦, તેહના દિન ૧૦૫૬૫, તે મધ્યેથી ૭૪ ઘટના. બાકી ૧૦૫૨૯ ઓટલો કેવલકાલ. સરવાળે વર્ષ ૭૨, ઘટના ૧૪૭ દિન જાતાં વર્ષ ૭૧૧, માસ ૧, દિન ૩.*

અથ પૂર્વપરિપાટી લિખ્યતે

દુહા

૪૫—આ. શ્રી. દેવેન્દ્રસૂરિવર્ણન—

જગતચંદ્ર સૂરિતણા,	દોય હૂઆ પટધાર;	
પેંતાલીસમા પટધરુ,	દેવેન્દ્રસૂરિ ગણધાર.	૧
વસ્તુપાલ વઠ બંધવો,	તેજપાલ લઘુ જાણ;	
પુત્ર પ્રભાવે ભુજબલી,	ભાગ્યબલી શુંભાણ.	૨
તેહને ઘેર લાહિઓ હુતો,	વિજયચંદ્ર નામ;	
દેવભદ્ર વાચક કને,	પ્રવૃજ્યો ગુણધામ.	૩
દેવેન્દ્રસૂરિ વિભુરાજ,	વિજયચંદ્ર સૂરિરાજ;	
દો શુરુભાઈ સૂરિવરા,	જગતચંદ્ર પટ લાજ.	૪

શિથિલાચારી મોકલા, વિજયચંદ્રજી જામ;
 ખંભાચત્તે નગરે રહ્યા, ખાર વર્ષ એક ઠામ. ૫
 વિહરંતા માલવ ધરા, દેવેન્દ્રસૂરિ મહારાજ;
 શ્રી ખંભાચત પધારિયા, તપગચ્છ સામ્રાજ. ૬
 વિજયચંદ્રજી નહી ગયા, સનમુખ વંદન કાજ;
 લઘુ પોષાલે ભીતયાં, દેવેન્દ્રસૂરિ ગચ્છરાજ. ૭
 વંદન જાતે આવતે, જોલે ખાલ ગોપાલ;
 જઈ આગ્યા શુકુ વંદિયા, લહુડી વડી પોસાલ. ૮
 વિજયચંદ્ર સૂરીસને, ગચ્છ વડી પોસાલ.*
 દેવેન્દ્રસૂરિ ગચ્છરાજનો, ગચ્છ લહુડી પોસાલ.

ઠાલ—૩૯

(સિંહલ વૃષ કહે' ચંદને, રાજેન્દ્ર મોરા । સુત લાડકડા તું ભક હો—એ દેશી)
 દેવેન્દ્રસૂરિ શ્રીપૂજ્યજી સુજાની મહારા, કરતા ભવિ ઉપગાર હો;
 વીરધવલ પ્રતિજોધિયો સુઠ, હીધો સૂરિપદ ભાર હો.

ગચ્છરા નાયક મહારા ! પટરા લાયક ખ્યારા । વંદિઈ સુજાની !

તપગચ્છ તિલક સવાય હો. (એ આંકણી)

શ્રાવકહિનકર ને' વલી સુઠ, સિદ્ધપંચાસિકા નામ હો;
 ધર્મરત્નગ્રંથ એ તીનની સુઠ, વૃત્તિકરણ શુભધામ હો. ગ૦
 ભાષ્ય ને કર્મગ્રંથ પાંચ જે સુઠ, ચરિત્ર સુદર્શન સાર હો;
 ઇત્યાદિક બહુ ગ્રંથના સુઠ, કરતા જગ ઉપગાર હો. ગ૦
 વિહરંતા માલવ દેસમાં સુઠ, કરી ઉપગાર સવાય હો;
 સંવત તેર સત્તાવીસે(૧૩૨૭) સુઠ, સૂરિ અમરપદ પાય હો. ગ૦

૪૧—પ્રથમ પદધર આઠ શ્રી વિદ્યાનંદસૂરિવર્ણન—

તેર દિવસને અંતરે સુઠ, વિદ્યાનંદસૂરિ પટધાર હો;
 તે પણ સુરપદવી લહ્યા સુઠ, ભાવિભાવે વિચાર હો. ગ૦

૪૨—દ્વિતીય પદધર આઠ શ્રી ધર્મધોષસૂરિવર્ણન—

તેહથી પટ છે'તાલમે' સુઠ, ધર્મધોષસૂરિ લિખાય હો;
 તાસ ચરિત્ર સુંણે વર્ણવું સુઠ, ભાગ્યબલી ગચ્છરાય હો; ગ૦

વિહરંતા મહીયલ આવીયા સું, પેડેપાચલ નયર સુઠાય હો;
 પૃથ્વીધર સાહ પ્રતિખોધીઓ સું, ખારે મત ઉચ્ચરાય હો. ગ૦ ૭
 પાંચમે' મત દ્રવ્ય લક્ષ્નો સું, સેઠજી નીમ રખાય હો;
 જાણ્યો ગુરુજી જ્ઞાનથી સું, આગલ ભાગ્ય સવાય હો. ગ૦ ૮
 કેટિધ્વજ હોસે' સેઠજી સું, ખરચસ્યે' દ્રવ્ય સુઠામ હો;
 ઇમ જાણી નિયમ સંખેત્રીઓ સું, મંત્રીપણે હુઓ તાંમ હો. ગ૦ ૯
 કેટિધ્વજ દ્રવ્ય જળ હુઓ સું, સિદ્ધગિરિ સંઘ ચલાય હો;
 છાપન ધડી કંચન દેઈ સું, તિહાં ઇંદ્રમાલ પે'હે'રાય હો. ગ૦ ૧૦
 એહવે' કેઈ પરદેશીઓ સું, બ્રહ્મચર્ય વચ્ચે સુલ્યાય હો;
 કીધો સેઠનિ' લેટણો સું, પે'હે'યો વેસ મન ભાય હો. ગ૦ ૧૧
 વરસ બત્રીસ લગ પાલીઓ સું, બ્રહ્મચરજ મત સાર હો;
 સીલાલંકૃત લાભથી સું, સેઠજી સુરપદ ધાર હો. ગ૦ ૧૨
 તસ સૂત ઝાંઝણુ સાહ છે' સું, તાત જીસ્યો સૂત હોય હો;
 સેત્રુ'ભગિરિ આરોહીઓ સું, ધ્વજદંડ કનકમે'(મય) જોય હો. ગ૦ ૧૩
 ઇત્યાદિક બહુ જીવને સું, સફલ હોવે સવિ કાજ હો;
 દીપવિજય કવિરાજના સું, ધર્મધોષ ગચ્છરાજ હો. ગ૦ ૧૪

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાટજ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન સાહ
 અનોપચંદ્ર મજલાલ આગ્રહાત સકલપંડિતપ્રવર, પં. પ્રેમ-
 વિજય ગણિ પં. રત્નવિજય ગણિના શિષ્ય, પં. દીપવિજય
 કવિરાજ બહાદુરેણુ વિરચિતે શ્રી સોહમકલરત્નપટ્ટાવલી રાસ
 પ્રાકૃત પ્રથમધેજસોલદ્રસૂરિ, વડગચ્છ બિરહ, વિમલમંત્રી, અભય-
 દેવસૂરિ, શાંતિવેતાલ, હેમાચાર્ય, કુમારપાલ પૂરવલવ, બહુ
 ગચ્છલેહ, તપોબિરુદ, વસ્તુપાલ તેજપાલ સંબંધ, વણિક
 ચોરાસી જ્ઞાતિ, વીસાહસા ઉત્પત્તિ, જગતચંદ્રસૂરિ ઉજેણી નગર
 પ્રવેશ, શુરુ ઉપદેશ, પંચમી જ્ઞાન વર્ણન, રોહિણી ચરિત્ર,
 વીર ૭૨ વર્ષ સંજ્યા પ્રમાણ, પૃથ્વીધર, ઝાંઝણુસા, દેવેન્દ્રસૂરિ
 પ્રમુખ દસ પટ્ટાધર સૂરિ વર્ણનો નાંમ તૃતીયોલ્લાસઃ ૩

॥ ઇતિ તૃતીયોલ્લાસઃ ॥

ચતુર્થ ઉલ્લાસ

॥ અથ ચતુર્થોલ્લાસ પ્રારભ્યતે ॥

દુંડા

દાન સીલ તપ લાવના, આરો મંગલ ખાસ;
ચોથો પ્રકાસ વરણુવું, સુણીઈ જ્ઞાન વિલાસ. ૧

૪૭—આ. શ્રી સોમપ્રભસૂરિવર્ણન—

ધર્મધોષ ગચ્છરાજને, સુડતાલિસમેં પાટ;
સોમપ્રભ ગચ્છરાજણ, કુમતિ કરે નિર્ધાંટ. ૨
અડતાલીસમા પાટવી, શુરુભાઈ છે આર;
આર સૂરિ આરે ચતુર, ચરણકરણ મતધાર. ૩
પેહેલા વિમલપ્રભસૂરિ, જયાનંદસૂરિ જાણુ;
ત્રીજા પદ્મતિલકસૂરિ, સોમતિલક સૂરિલાણુ. ૪

૪૮—આ. શ્રી સોમતિલકસૂરિવર્ણન—

ત્રીન સૂરિ આયુ અલપ, સરગ લહ્યા ગચ્છરાય;
સોમતિલક અડતાલમેં, પટધર પટની લાજ. ૫
ક્ષેત્રસમાસ પ્રકરણ કીચો, વલી સિત્તર સો ઠાણુ;
થૂલિભદ્રાદિ ચરિત્ર બહુ, ગ્રંથ ક્રિયા શુણુખાણુ. ૬
સંવત ચૌદ ચોવીસમેં (૧૪૨૪), શ્રી શુરુ સુરપદ પાય;
સોમતિલક શુરુ નાંમથી, મંગલ માલ સવાય. ૭

ઠાલ—૪૦

(જેસીઝારી બેટી રૂપે આગલી વનડાળ, જેસીઝારી ગલિછ થેં મત જાઓ
સાહિબ, છોગો બિરાજે પંચરંગી પાધમેં વનડાળ—એ દેશી)

શુરુળ મીસોમતિલકના પાટવી સાહેબણ,

એશુણુપંચાસમેં પટધર આર, શુનિજન વંદો;

પેહેલા શ્રી પદ્મતિલક સૂરિરાજણ સાં,

બીજા ચાંદ્રશેખર સુખકાર શુનિજન વંદો.

વંદો વંદો રે એ ગચ્છરાજને સુજાંની (એ આંકણી) ૧

૪૬—આ૦ શ્રી દેવસુંદરસૂરિવર્ણન—

જ્યાનંદસૂરિ ગુરુ ત્રીજા વંદીઈ સા૦,

ચોથા શ્રી દેવસુંદર વડ લાજ ગુ૦;

એહમાંથી તીન સૂરિ સરગે ગયા સા૦,

પાટવી દેવસુંદર ગચ્છરાજ. ગુ૦ વં૦ ૨

વલિ એહ સૂરિને પટ પંચાસમે સા૦,

સૂરિ ગુણુરૂ પંચ કહાય ગુ૦;

જ્ઞાનસાગરસૂરિ કુલમંડલસૂરિ સા૦,

ત્રીજા શ્રી ગુણુરત્નસૂરિ સોહાય. ગુ૦ વં૦ ૩

ચોથા શ્રીસોમસુંદર સૂરિરાણ્યા સા૦,

પાંચમા સાધુરત્ન સૂરીંદ ગુ૦;

સદ્ગુરુ વરણું પાંચે જુજુઆ સા૦,

ધન ધન શ્રી જિનશાસનચંદ. ગુ૦ વં૦ ૪

જ્ઞાનસાગરસૂરિ જ્ઞાનનિધિ સમે સા૦,

પૂજ્યજી આવશ્યકચૂર્ણી કીધ ગુ૦;

આધનિયુક્તિ ચૂર્ણી સ્તવ કીઆ સા૦,

પ્રભૂજી નવખંડા સ્તવના સિદ્ધ. ગુ૦ વં૦ ૫

બીજે શ્રી કુલમંડલ સૂરિરાણઈ સા૦,

સૂત્ર આલાવા કીધ ઉદ્ધાર ગુ૦;

કાયસ્થિતિપ્રકરણ ગુણુગણુમાલિકા સા૦,

વંદે છે જેહના પાદ નરનાર. ગુ૦ વં૦ ૬

ત્રીજા ગુણુરત્નસૂરિ ગચ્છરાજજી સા૦,

કીધા જેણે ગ્રંથ તણા સમુદાય ગુ૦;

સમુચ્ચય પટદર્શન વૃત્તિ કરી સા૦,

ટીકા વલી કિયારતનસમુચ્ચય(ચ)ય. ગુ૦ વં૦ ૭

ચોથા શ્રી સાધુરત્ન સૂરીસરુ સા૦,

કીધી મુનિકલ્પવૃત્તિ સુખકાર ગુ૦;

ચોથે સૂરિ ગુરુજી અલ્પાયુ થકી સા૦,

પોહોતા તે અમરવિમાન મજાર. ગુ૦ વં૦ ૮

૫૦—આ. શ્રી. સોમસુંદરસૂરિવિવર્ણન—

પંચમ શુરુભાઈ સોમસુંદરસૂરિ સાં,

પાટે પંચાસમે પટધર ધીર શું;

વિચરંતા મુનિગણ સાથ અઠારસેંહેં સાં,

તપશ્વ આવરણા વડ વીર. શું વં ૯

દેખી શુરુ મહિમા દેખી ધર્મના સાં,

ચિંતે સૂરિ મારણ દુષ્ટ સ્વભાવ શું;

કોઈ અનુચરને લોભ દેખાડીઓ સાં,

આયો મધ્ય રચણી રાખી દાવ. શું વં ૧૦

રહિઓ તિહાં છાનો હાથ અસિ ગ્રહી સાં,

જેવેં તિહાં સૂરિતણો આચાર શું;

પૂંછ રજકરણે પાસું ફેરવું સાં,

સમજયો તેહ જીવ જતન સુખકાર શું વં ૧૧

ચિંતે મનમાંહે ધિગ મુંઝ જીવને સાં,

ધિગ ધિગ લોભને તે ધિક્કાર શું;

એ છે શુરુ નિરુપ્તહી જીવકયાનિધિ સાં,

કીધો મેં હંકૃત કુલ આચાર. શું વં ૧૨

એહવા સૂરિ સંતને હણતા બુઝીઈ સાં,

એહનાં છે જગમાં મોટાં પાપ શું;

અનુચરે એહ વિમાસણ ચિંતવી સાં,

વંદે શુરુચરણ પ્રગટ થઈ આપ. શું વં ૧૩

વ્યતિકર સહુ એ કુમતી તણો કહ્યો સાં,

ખામી સદ્ગુરુ ચરણ અપરાધ શું;

ધન્યધન્ય એ ઘડી તુમ દરસણ હુઓ સાં,

તરીઓ હું ભવજલ ઉઠધિ અગાધ. શું વં ૧૪

શુરુજી ઉપદેસી પાવન કીજીઈ સાં,

જગમેં જસ દીજે વધરયેં લાજ શું;

મુંઝનેં તારતા જગ જસ મોટકો સાં,

પ્રણમેં નિત દીપવિજય કવિરાજ. શું વં ૧૫

કુંડા

- ઈભુ પદે તે અનુચર તણી, પ્રાર્થના સુણી સ્વામ;
ધર્મબોધ દેવા બાણી, કહે સૂરીધર તાંમ. ૧
- મુત્પીઈ ચેતન રાયણ, કહ્યાં નહીં તુંજ વાંક;
"સદ્ગુણવ વશ હમને, કુણુ રાલ કુણુ રાંક." ૨
- અમ મન સરીખા દોય છે, શત્રુ મિત્ર અભિરામ;
પણુ તુંજને પાતિક હુઓ, કુણુ લેપ પરિણામ. ૩
- મુનિ હત્યા મિય આવીઓ, હુઓ પાપ સંભાર;
તસ સંબંધ કહીઈ મુણો, જો હો આતમ ખ્યાર. ૪

ઢાલ—૪૧

(નથુદલ દે નથુદલ—એ દેશી)

- મુનિહત્યા કહી મોટકી, એ સમ નહીં કે પાપ સાજન;
મુનિહત્યા ઉગ્ર પાપ છે, છે મોટો પરિતાપ. સાં
- મુનિહત્યા કહી મોટકી (એ આંકણી.) ૧
- જુઓને શહિણી જીવડે, કીધો મુનિનો ધાત સાં;
અનંતબ્રમણુ ભવ બહુ કીઓ, દુરગંધા હુઓ ગાત. સાં મું ૨
- દ્રૌપદી જીવડો પાતકી, મુકુમાલી ભવ જોય સાં;
કડવું તુંજ વોહોરાવીયું, અનંત બ્રમણુ ભવ હોય. સાં મું ૩
- નૃપતિ શ્રી મહિપાલજી, બાણુવેધ મુનિરાજ સાં;
સાતમી નરકે જીપનો, ઉગ્ર પાપ એક સાજ. સાં મું ૪
- ગલતકોઠ મુનિધાતથી, હુઓ નૃપ મહિપાલ સાં;
શ્રી સિદ્ધગિરિ સુપસાયથી, ટળિયાં નૃપનાં આલ. સાં મું ૫
- સઘલા જીવ નિઃપાતથી, હોવે પાતિક દોષ સાં;
મુનિ હિંસાથી નિપજે, અનંત બ્રમણુ ભવ પોષ. સાં મું ૬
- છંડયાં કંચન કામિની, છંડયાં રાજ ઉદાર સાં;
છંડયા મોહ કુટુંબના, ધન ધન એહ અણુગાર. સાં મું ૭
- કોધાદિક અહિ ચોઠકી, રાગાદિ અરિ દોષ સાં;
જેહને નહિ સમતા સહી, એહવા મુનિજન હોય. સાં મું ૮

ગામ નગર પુર વિહરંતા, તરણું માત્ર જ સાર સાં;
 સાધુ હોવે તે નવિ લઈ, અનુમત વિણું અણુગાર. સાં મું ૯
 અયમતા ઋષિરાજણ, ધન ધન્ના અણુગાર સાં;
 ધન્ના શાલિભદ્ર મુનિવરા, ઠંઠણ મેઘકુંભાર. સાં મું ૧૦
 નંદિખેણ મહાબલ મુનિ, અવંતિ ગજસુકુમાલ સાં;
 એલાચી આર્દ્રકુંભારણ, જીવહયા પ્રતિપાલ. સાં મું ૧૧
 ઇત્યાદિક મુનિરાજનાં, નામથી પાપ પલાય સાં;
 શત્રુ મિત્ર સમતુલ્ય છે, જગ બંધવ કહેંવાય. સાં મું ૧૨
 નિઃકારણ મુનિવર તણે, ફુટ કરે કોઈ ઘાત સાં;
 અનંત અનંત ભવ તે લહે, મારણ ઘાત નિપાત. સાં મું ૧૩
 ઇમ સૂરિ મુખ ઉપદેશથી, તે અનુચર પ્રતિબોધ સાં;
 પાંખી વ્રત ગ્રહેં શુરુ કરે, અંતરચિત્ત ગતકોધ. સાં મું ૧૪
 ધન શુરુ સોમસુંદરસૂરિ, જિનસાસન સણુગાર સાં;
 ભોગ શાસ્ત્ર વલી લાખ્યથી, ચૂર્ણી રચી મુખકાર. સાં મું ૧૫
 એ શુરુ પટ પંચ્યાસમે, સોહમકુલ શણુગાર સાં;
 દીપવિજય ઋષિરાજની, વંદણ વાર હબાર. સાં ૧૬

ફુલો

સોમસુંદર સૂરિરાજના, વંદ પટધર ચ્યાર;
 પહેલા મુનિસુંદરસૂરિ, જયસુંદર ગણધાર. ૧
 ત્રીજા જીવનસુંદરસૂરિ, જિનસુંદરસૂરિ જાણ;
 ચ્યાર પટધર દીપતા, જિનસાસનકુલભાણ. ૨
 કુંભારાણ રાજમે, પોરવાડ ધનરાજ;
 ચોરાસી મંડપ કીચો, દેવલ સખરે સાજ. ૩
 કુંભારાણ તિણ દેહરે, થંભા હોય કરાય;
 હોય લાખ દ્રવ્ય દેખીને, અમકયો શ્રી નરરાય. ૪
 લાખ નિવાણ દ્રવ્યથી, નિપાયો પ્રાસાદ;
 ત્રિજીવનતિલક સોહામણો, દેખતાં આહલાદ. ૫
 ચ્યાર સૂરિ તિહાં આવિયા, તેહ પ્રતિષ્ઠા કીધ;
 ધન ધન્ના પોરવાડને, જેણે જગમેં જસ લીધ. ૬

સંવત ચઉદ પંચાણ્ડી(૧૪૬૫),એહ પ્રતિષ્ઠા બાણ;
કુંભલમેર પિણ [એ] સર્મે, વાસ્થો કુંભે રાણ. ૭

ઠાલ—૪૨

(ચરણાલી ચામુંડા રણ ચઢે—એ દેશી)
તથા (જુઓ જુઓ અચરીજ એ બક્ષો—એ દેશી)

૫૧—આ. શ્રી. મુનિસુંદરસૂરિવર્ણન—

ચાર સૂરિ માંહે મોટકા, મુનિસુંદરસૂરિ ગચ્છરાજ રે;
એકાવનમા પટધરું, ગુરુ પાંચે કુલની લાજ રે.

સોહમ પટધર વંદિઈ (એ આંકણી). ૧

ચોવીસ વાર જીણે જાણે, સૂરિમંત્રના પાંચે પીઠ રે;
ત્રિભુવનસામિની દેવતા, ગુરુરાજને સાહાજ્ય છે ઈક રે. સો ૨
શ્રી ધારાનયરીઈ વિહરતા, પાઉ ધાર્યો ગુરુ ગચ્છરાજ રે;
માલવ દેશ છે મોટકો, તિહાં નૃપતિ પૂચ્છાર સામ્રાજ રે. સો ૩
મૃગીનો ઉપદ્રવ તિહાં બહુલ છે, તેથી વિનવે ગુરુને સંધ રે;
વડમંત્રગભિત સ્તવ તિહાં કીઓ, સંતિકરુસ્તવ ઉછરંગ રે સો ૪
વલી નયર સિરોહિનો રાવજી,સહસ્ત્રમહલજી નામ સવાય રે;
તિણુ દેશે પિણુ મૃગી રોગથી, તે મોટણ સૂરિ તિહાં આય રે. સો ૫
જેહને કાલીસરસ્વતી ગિરહ છે, ઉપગારી શ્રી ગુણવંત રે;
મુનિગણ ગયણ તારામંડલે, ગુરુ પૂનમચંદ મહંત રે. સો ૬
શ્રી જયસુંદર સૂરિરાજનો, સુણો ગિરહ વડો ગુંણખાણુ રે;
જેહનું વિયુધવિહંબન ગિરહ છે, જીસ્યો ગિરહ તિસ્યો.

ગુણુ બાંણુ રે. સો ૭

ત્રીજા શ્રી ભુવનસુંદર ગુરુ, આગમ પણુયાલીસનાં બાણુ રે;
ચંદ-સૂરપન્નતિ ટીપણાં, વરતારા સહુ ગુણુખાંણુ રે. સો ૮
હવે ચોથા શ્રી જિનસુંદરસૂરિ, શ્રી અંગ ઇચારના ધાર રે;
દીવાલીકદપ જેણુ ઉદ્યો, એ છે પરતખ જગ ઉપગાર રે. સો ૯
કદ્યો તીનનો પરિકર જીજીઓ, એકાવનમા પટધર સ્વામ રે;
મુનિસુંદરસૂરિ ગુરુ બાંણીઈ, સહુ મુનિગણના વિસરામ રે. સો ૧૦

સંવત પત્તર છિ(ત્રિ)ઠોત્તરે (૧૫૦૩), સૂરિરાજનો સરખ નિવાસ રે;
ધ્યાન સમરણ સૂરિરાજને, હોવે સફલી સધલી આસ રે. સો૦૧૧
પર—આ. શ્રી. રત્નશેખરસૂરિવર્ણન—

એહને પટ ખાવનમે વંદીઈ, શ્રી રત્નશેખર સૂરિરાજ રે;
કીધા શ્રાવક પઠિછમણા વૃત્તિ, શ્રાદ્ધવિધિ વૃત્તિ સાજ રે. સો૦૧૨
અંથ આચારપદીપની, કીધી રચના શ્રી ગચ્છરાય રે;
ખાખી લટજઈ શ્રીખંભાતમે, કાલીસરસ્વતિ
બિરહ કહાય રે. સો૦૧૩

સંવત પત્તરસૈહે સત્તરમે (૧૫૧૭), ગચ્છરાજ અમરપદ પાય રે;
એ છે દીપવિજય કવિરાજના, સૂરિ પટ ખાવનમે લખાય રે. સો૦૧૪

હુંહા

તેણે સમે લેખક હુતો, લક્ષ્મી લહિઓ નાંમ;
સંવત પત્તર આઠમે (૧૫૦૮), નિજ મતિ પ્રગટી તાંમ. ૧
જિનપ્રતિમા દેખી થયો, ઋષિ ભાંણા સમઝાય;
સંવત પત્તર એકત્રીસમે (૧૫૩૧), ગચ્છ હુંકા કેહેવાય * ૨
પર—આ. શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિવર્ણન—

ત્રેપનમો પટધર સૂરિ, શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂર;
શ્રી જિનસાસન દીપતો, દિન દિન ચઢતે નૂર. ૩

પર—આ. શ્રી સુમતિસાધુસૂરિવર્ણન—

ચોપનમા પટધર પ્રગટ, સુમતિસાધુ સૂરિરાજ;
નામ સુમતિ પરણતિ સુંમતિ, સુમતિકરણ ગચ્છરાજ. ૪
તેહના પટધર હો સૂરિ, કમલકલસ સૂરિરાજ;
કમલકલસ ગચ્છ તેહથી*, ખીજો કહું ગચ્છરાજ. ૫

ઠાલ—૪૩

(ફતમલ ગઈ થી રે પાણીડે તલાવ, કાંટા ભાંગા રે ઝીણા લાંપરા—એ દેશી)

પર—આ. શ્રી હૈમવિમલસૂરિ વર્ણન—

સાજન હૈમવિમલ ગચ્છરાજ, પંચાવનમો રે પટધર;
સાજન તેહના પટધર દોય, વરણું હું તેહ શુભાગરુ. ૧

સાજન સૌભાગ્યહરખસૂરિ જોય, ખીજા કૃત્તપ્રભસૂરજી*;
 સાજન સૌભાગ્યહરખસૂરિ જાંણ, લાહુડી પોસાલ ગણુ નૂરજી*. ૨
 તિણું સમે સિધિલ ક્રિયા બહુ દેખ, હૈમવિમલ સૂરિરાજજી;
 સાજન ઉત્કૃષ્ટ વિચરે વિહાર, સંવેગરંગ સામ્રાજજી. ૩
 સાજન લુંકામતિ જેહ સાધ, ઋષિ ગણુપત ઋષિ હાંનજી;
 સાજન તે શુરુચરણે રે આય, સેવ કરે બહુ માનજી. ૪
 સાજન સંવત પત્તરસેંહે ખાસઠ (૧૫૬૨), તિણું સમે હુઓ
 કુંડુઆમતિ*

સાજન પત્તરસેંહે સિત્તરમાંહે (૧૫૭૦), ગચ્છ હુઓ નાંમ
 વિજામતિ* ૫
 સાજન નાગોરી તપગણુ માંહે, પાસચંદ્રસૂરિગચ્છ* જાણીઈ;
 સાજન પત્તરસેંહે બહોત્તરમાંહે, પરંપર તાસ વખાંણીઈ. ૬

૫૧—કિયોદ્ધારક આ. ૦ શ્રી આણુંદવિમલસૂરિવર્ણન—

સાજન હૈમવિમલ ગણુધાર, તેહને પાટ પટોધરુ;
 સાજન આણુંદવિમલ સૂરિરાજ, પાટ છપનમે પ્રભાકરુ. ૭
 સાજન પત્તરસેં અઠતાલ (૧૫૪૮), જનમ્યા શ્રી ગચ્છરાજજી;
 સાજન ઈડિર નયર સુકાંમ, મંગલ ગીત ગવાયજી. ૮
 સાજન સંવત પત્તરસેંહે ખાવન (૧૫૫૨), સંજમવત શુરુઆદરે;
 સાજન પત્તરસેંહે સિત્તરમાંહે (૧૫૭૦), સૂરિપદ પાટ
 મહોચ્છવ કરે. ૯

સાજન એ સમે સિધિલાચાર, જિનપ્રતિમા દેષ જાંણીઓ;
 સાજન ચિર કીધા બહુ લોક, સંવેગરંગ મન આંણીઓ. ૧૦
 સાજન પત્તરસેંહે ખ્યાસી (૧૫૮૨) મઝાર, ક્રિયારો ઉદ્ધાર સૂરિ કરે;
 સાજન દીપવિજય કવિરાજ, આણુંદવિમલ બહુ સિરી વરે. ૧૧

દુહા

શુરુ વચનાંમૃત વરસતા, મહિતલ કરે વિહાર;
 એહવે સોરઠ દેશમે, જૂનેંગઠ ગિરનાર. ૧

પંડિત બહુ ચર્ચા કરે, શ્રી નૃપરાજ હજાર;
 દ્રેષી નૃપને સીખવે, અન્યમતિ વડ નૂર. ૨
 “જીતે” પંડિત વાહમે, તે રહે નગર મઝાર;
 નહી તો તે વનમાં વસે, એ નૃપ હુકમ વિચાર. ૩
 એ વ્યક્તિકર જાણી સચિવ, અરજ કરી નૃપરાજ;
 નામાંકિત કુરમાંન લિખ, જોલાયા ગચ્છરાજ. ૪
 સૂરિ સીધ પધારિયા, કરી વાહ બહુ રીત;
 તેહ નૃપ પ્રતિજોષિઓ, નૃપ મન અધિકી પ્રીત. ૫

ઠાળ—૪૪

(ભવિકા સિદ્ધચક્ર પદ વદો—એ દેશી)

સોમપ્રભસૂરિરાજજી પેહેલાં, મધુધર કરતાં વિહાર;
 થલમાં જલ મલિયાં નહી તેહથી, મુનિવિહાર નિવાર્યા રે.
 પ્રાણી ! સોહમ પટધર વદો. (એ આંકણી) ૧
 તિહાં જિનપ્રતિમા દ્રેષિ વ્યાખ્યા, જાણી બહુ ઉપગાર;
 વિદ્યાસાગર ગણી વાચકજીને, મેહેલ્યાં હેસ વિહાર રે. પ્રાં ૨
 જેસલમેર પ્રમુખ બહુ નયરે, કરી ઉપગાર સવાય;
 માલવ શુજર સોરઠ હેસે, ભવિજન ધર્મ સુણાય રે. પ્રાં ૩
 બાલપ્રહારી વાચકે શુરુજી, જાણો જાવજીવ છઠધારી;
 આણુંદવિમલ સૂરિરાજ સમીપે, વાચક એ શુણધારી રે. પ્રાં ૪
 સંવત પત્રર છન્તુઆ(૧૫૬૬) વરસે, રાજનગરમાંહે રાજે;
 આણુંદવિમલસૂરિ સુરગત પાવે, તપગચ્છપતિ સાઝાજ રે. પ્રાં ૫
 ૫૭—આં શ્રી વિજયદાનસૂરિવણ્ન—

એહના પટધર દાંનસૂરિજી, પાટે સત્તાવનમે;
 સંવત પત્રર ત્રેપન(૧૫૫૩)વરસે, જામલા નયરમે જનમે રે. પ્રાં ૬
 પત્રર સત્યાસિદ્ધ(૧૫૮૭)સૂરિપદ પાયો, ગંધાર નયર ચોમાસે;
 પ્રધાન કેમલસી મેહેમહસાનો, તેહને ધરમ પ્રકાસે રે. પ્રાં ૭
 નગર ગંધારનો રામજી સાહજી, તે પ્રતિજોષ કરાયો;
 હો શ્રાવક હુઆ સિદ્ધગિરિરાજે, સંઘપતિ તિલક ધરાયો રે. પ્રાં ૮

સંવત સોલ ને' બાવીસ (૧૬૨૨) વરસે, વટપદ્રનયરન સુઠાય;
સૂરિ અમરપદ પાવે' સુખ મતિ, નામથી મંગલ થાય રે. પ્રાં ૯
૫૮—આં શ્રી વિજયરાજસૂરિવર્ણન—

એહના પટધર દોય વખાણ્યા, અઠાવનમે' પાટે;
રાજવિજયસૂરિ હીરસૂરિજી, ગચ્છપતિ અધિકૈ' થાટે' રે. પ્રાં ૧૦
રાજવિજયસૂરિ વૃદ્ધ પટોધર, હૂઆ ઉગ્ર વિહારી+;
તપ જપ સાધન કિરિયા સખલા, ભૂતલ જગ ઉપગારી રે. પ્રાં ૧૧
ઝાલાવાડમે' ઈક દિન ગોચરી, પાઉ ધાર્યા ગચ્છરાયા;
રીસે' બલતી રાખ વોહોરાવી, સૂરિ ક્રોધ ન લ્યાયા રે. પ્રાં ૧૨
આહાર કયો તેહ રાખ ને' પાણી, ઇમ દુધઈ' તપ કરતા;
કામધેનુ ત્રપણીમે' પ્રગટી, સૂરિમંત્ર નિત ધરતા રે. પ્રાં ૧૩
દાનસૂરિ શુરુ આખર સમયે', હિતભર લેખ પઠાયો;
ગચ્છ સંઝાલ કરો ઇહાં આવી, પશુ સૂરિ ચિત્ત ન લાયો રે. પ્રાં ૧૪
ગચ્છનો ભાર ન ચાલે' મોથી, 'કરસ્યાં આતમકાજ;
બીજો સૂરિ કરી પટધર થાયો, શુરુજી ગરીબનિવાજ રે. પ્રાં ૧૫

૫૮—જગદ્ગુરુ આં શ્રી વિજયહીરસૂરિવર્ણન—

દાનસૂરિ શુરુ લેખ નિહાલી, મન નિરુપૃહ તસ બંણી;
હીરવિજયસૂરિ ગચ્છધર થાખ્યા, ધર્મબીજ સે'હે' નાંણીરે. પ્રાં ૧૬
હીરસૂરિ હૂઆ પાલણુપુરમાં, ધન ધન જસ અવતાર;
પાલણુપુર છે જૂનોં ખેડો, વરણુ' સમય વિચાર રે. પ્રાં ૧૭
પાલણુપુર વરણુ સહુ સુણીઈ, ગઝલ તાસ બનાઈ;
દીપવિજય કવિરાજ સહાઈ, મંગલગીત વધાઈ રે. પ્રાં ૧૮

અથ ગંઝલ

પાલનપુરનગરવર્ણન—

સરસતિ માત ચિત્ત લ્યાઉંકું, સદ્ગુરુચરન મન ધ્યાઉંકું;
બરનું પદલવીયા પાસ, પાલણુપુરાંકો જસ વાસ. ૧
બરનું આદસે' ઉતપત્ત, સુણિઈ શુનિજનાં એકચિત્ત;
ગિરિવર અર્બૂદાચલ નામ, બારો' પાજકો વિશ્રાંમ. ૨

- કે સુનિ ધરત નિર્મલ ધ્યાન, કે સુનિ કરત કિતરગાન;
 કે તપ તાપતે તપયાકું, કે જપ જપતે જપયાકું. ૩
- કે સુનિ ધરત ઓરધ બાહે, બેઠે તરવરાંકી છાંહે;
 રસકી કૃપિઠાકે થાન, બેઠે આસનાં ધર ધ્યાન. ૪
- લેઈ જપ કે લેતેકું, સોના સિદ્ધકે દેતેકું;
 જીહાં બહો[ત] દેવતાંકા વાસ, ઇસો અરધુદાયલ ખાસ. ૫
- સવત આઠસેં ચોતિસ (૮૩૪), હુઓ નરપતાંકા ઇસ;
 આસપાલે નામ રાજ સાર, જ્યાકી સાખથી પરમાર. ૬
- વાતેં કોટગઢ કીનોકું, સાત પટરાજ હી કીનોકું;
 વરસાં દોયસેં (૨૦૦) લગ સીમ, રહીઓ રાજ તાકો ખીમ. ૭
- ફિરકે ચહુઆણુકો રાજ, પાલણુ ભૂપકો સામ્રાજ;
 પાલણુ ભૂપતિ ચૌહાણુ, કીનો રાજ હકૂત બાણુ. ૮
- સંવત સહસ્ર એકે વરસ (૧૦૦૧), બેઠો તખતઅરધુદ સરસ;
 સિવજી નામ હેં અચલેશ, તાકો પોઠીયા ઉદેશ. ૯
- પીતલ ધાતકી જિનમૂરત, ગાલી કીધ નંદી તુરત;
 સિવકે ધામ વેગેં લ્યાય, નંદી થાપીઓ મન લાય. ૧૦
- પ્રતિમાભંગ કે બહો[ત] પાપ, પ્રગટ્યો કોઠકો સંતાપ;
 પ્રાકૃમ રહિત હુઓ જામ, ગોત્રિ રાજ લીનો તામ. ૧૧
- પાપી ભૂપકો નહિ ઠામ, નિરમુખ ફિરત આંધોગામ;
 દેખ્યા સીલધ્રુવ સૂરીશ, સૂરિ સુનિવરાંકા ઇસ. ૧૨
- આપેં જગત તારનતરન, વહે જાય તાકે ચરન;
 દીધા ધર્મકો ઉપદેસ, સુણીઓ ભૂપનેં સુલ લેસ. ૧૩
- બાલે ભૂપતિ ધર ધીર, સુનિઈ જગતકે વહવીર;
 મિથ્યામતિકે પરસંગ, કીની જૈન પ્રતિમા ભંગ. ૧૪
- કીનો પાપકો સંભાર, કીનો હુદકો આચાર;
 કીનો નરકકો આચરન, કીનો પાપ અધટિત કરન. ૧૫
- મુઘો સરગ સિવકો દાર, છૂટો મનુજકો ઓતાર;
 કીનો બહુત ભવકો ભ્રમણ, કીનો બહોત જામણુ મરણુ. ૧૬

કરતેં એહ કારજ હુષ્ટ, હુઓ રાજસેં બી બ્રષ્ટ;
 રહિઓ નાંહી એકે કામ, જડમતિ એહ કીનો કાંમ. ૧૭
 ફલિયો તુરત ઉગર પાપ, પાથો કુષ્ટકો સંતાપ;
 પાથો તુરત એ ફલ પત્ત, કીનો જેહ પૂરવ હત્ત. ૧૮
 કેતી કહું હુઃખકી વાત, સુનિધં જગકે પિત(તા)માત;
 કરકે મેંહેંર અખ મહારાજ, મોહું તારીધં ગમ્છરાજ. ૧૯
 તુમ હો જગતકે તારુકું, કહિધં રોગકો હારુકું;
 કીજેં રોગકો નિસ્તાર, મોહું તારીધં ગમ્છરાજ. ૨૦
 ઈસે નૃપતકે સુનીન બેન, બોલે સૂરિ જગકે સેન;
 પ્રતિમા જૈન કીનો ભાંગ, યાકો પાપ હેં વડ જાંગ. ૨૧
 તાકું નરકકી ગતિ હોય, ફિરકેં બોધિ હલ્લભ હોય;
 પિણુ તેં કિયો પશ્ચાતાપ, તાથેં ભયગો તવ પાપ. ૨૨
 પ્રતિમા નઈ કરકે પૂજ, જાવેં પાપ આપેં ધૂજ;
 સુનકે નૃપત ગુરુકે બેન, કીની પાસ પ્રતિમા ઈન. ૨૩
 પૂજેં દેવ નીત નૌ વાર, મિટિઓ કોઠકો સંભાર;
 ફિરકેં આયુગઠકો રાજ, પાથો બહોત હી સામ્રાજ. ૨૪
 પલ્લવ વૃક્ષ જેસો જોય, તેંસો દેહ પલ્લવ હોય;
 તાથે પલ્લવીયા પાસ, કીનોં નાંમ ઠવણા તાસ. ૨૫
 સંવત સહસ્ત્ર નેઈગ્યાર (૧૦૧૧), ફિરકેં સેંહેર વાસ્યો સાર;
 પાલણુપુર હેં ઝોહિ જ નામ, પલ્લવ પાસણકો ધાંમ. ૨૬
 દેહરો ગેંનમેં ગાજેં કું, કુમતિ માંન મહ બાજેં કું;
 પ્રતિમા કેનકેકી રાજેં કું, પલ્લવ પાસણ ગાજેં કું. ૨૭
 યા વિધ વરસ બહો[ત] લગ સીમ, રહિઓ નગર અવિચલ બીમ;
 પિછયો હૂઓ જૂનો ખેડ, ફિરકેં વસ્યો પાલણુ નયર. ૨૮
 ઈસો નયર પાલણુ સેંહેંર, જાપર દેવંતાકી મેંહેંર;
 કીનો આહિ બરનન એહ, ગુરુમુખ વરન સુનિઓ જેહ. ૨૯

કલશ—છાપય

શ્રી પલ્લવ પ્રભુ પાસ પાલણુપુરેં બિરાજેં,

શ્રી પલ્લવ પ્રભુ પાસ સુંદર તખત દિવાજેં;

શ્રી પદ્મવ પ્રભુ પાસ જનમમરણુ ભય વારન,
 શ્રી પદ્મવ પ્રભુ પાસ સંકટ સર્વે નિવારન;
 ધરણુરાજ પદ્માવતી અહનિસ પ્રભુ હાજર રહેં;
 દીપવિજય ઠવિરાજ બહાદર સકલ સંઘ મંગલ કરે.

॥ ઇતિ પાલણુપુર ઉત્પત્તિ ॥

દુંડા

શ્રી પાલણુપુર નયરમે', ઝોસવાલ વડ જ્ઞાત;
 કુરૌસા નાથી ભક્તી, હીરસૂરિની માત. ૧
 સંવત પન્નર ત્રાસિઈ (૧૫૮૩), જનમ વરસ ગમ્મરાજ;
 સંવત પન્નર બાણુઈ (૧૫૯૨), પ્રતધારક વડ લાજ. ૨
 પાટણુ નગરે' પરણુવા, આયા બહો[ત] ઇતિમાંમ;
 તે વરઘોડે પરણિયા, સંજમ રમણી તાંમ. ૩
 સંવત સોલસે'હે સાતમે' (૧૬૦૭), વાચક પદ અભિરામ;
 સંવત સોલસે'હે આઠમે' (૧૬૦૮), આચારજ ગુણુધામ. ૪
 વિચરંતા શ્રી નજરમે', પૂજ્ય રહ્યા ચોમાસ;
 લુંકામણુ ઋષિ મેઘણ, પચવિસ મુનિ ગણુરાય. ૫
 પ્રતિમા ઉથાપક તણો, જાંણી દોષ જ સૂર;
 લે આલોચણુ મુધ મને', સૂરિ હીર હજૂર. ૬
 તિહાંથી શ્રીશુરુ વિહરતા, શ્રી ગંધારે આય;
 ચોમાસે શુરુ ઠાઈઆ, મંગલ મોહોમ્છવ થાય. ૭

અકબર બાદશાહનું વર્ણન—

હવે દિલ્લીપતિ જાંણીઈ, અબકરસાહ સુલતાન;
 પૂરણુ ભાગ્ય ભૂળખલી, નૃપસેખર નૃપભાન. ૮
 એક દિન બ્રહ્મચારી ફેલિ, દેખી અકબર સાહે;
 ઇહાપોહ કરતાં પ્રગટ, જાતિ સમરન થાય. ૯
 દેખ્યો પૂરવલવ પ્રગટ, મુનિઈ ચતુર મુજાંણુ;
 સંસ્કૃત શ્લોક થકી કહું, છજપય કવિત પ્રમાન. ૧૦

અથ છાપયઃ*

તપસી બ્રહ્મચારી નામ હેં મુકુંદ જ્યાકો,
તીરથ ત્રયાગ કાંમ ધામ મન લ્યાયકે;
પન્નરસેંહેં એકાસી (૧૫૮૧) સંવતકો માન જાનો,
માઘ વદિ દ્વાદસી પ્રથમ જાંમ જાયકે;
અંગનકેં કુંડમેં મુકુંદ દેહ હોમ કીનો,
તપ જપ સાધનેં પ્રયત્ન બલ પાયકે;
કહત કવિરાજ દીપ અકબર પાતસાહ,
ભયોં હેં ભાન જેસો દિલિલ પર આયકે. ૧

હુંહા

બખર કરાઈ પ્રાગવક, મિલિયો સખ સંકેત;
પ્રમટ વાત અકબર કરે, બહુ પંડિતજન સેત. ૧૧
અશ્મિહોમ કરવતમરણુ, કરેં માફ સુલતાન;
આજ લગેં તેહ માફ છે, અકબર હુકમ પ્રમાણુ. ૧૨

ઢાલ—૪૫

(કરમ ન છૂટે રે ગ્રાણીઆ—એ દેશી)

તથા (થે મન મોહો ગુરુ હીરજી—એ દેશી)

વાસી હીલ્લી રે નયરના, થાનસિંઘ માનસિંઘ રિદ્ધ;
માતા ચાંપાદે તેહની, તપસ્યા હો માસી કીધ.

થે મન મોહો ગુરુ હીરજી (એ આંકણી) ૧

એક દિન કુલેકેં નિસર્યા, બાઈ ચાંપાદે માત;
સાહમી અસવારી આવીઓ, અકબરસાહ સુગાત. થેં ૨
પૂછે એ કેણુ લોક છે, સ્યો છેં મહોઅશ્વ એહ;
બાલે કાંમેતી સેઠિયા, હજરત! સુણીઈ સનેહ. થેં ૩
રોજા ધરિયા હો માસના, બાઈ ચાંપાદે નામ;
તેહનો કુલેકો એહ છે, એ સહુ રોજા ઈતમામ. થેં ૪
અકબરસાહ સુંણી બાલિઓ, એહમેં અધિકાઈ કાંય;
બાલક નાહનાં રોજા ધરેં, મહીના રમજાન માંય. થેં ૫

- બોલે' કામેતિ સેઠિયા, ઉન્હાં પાંણી ઉપવાસ; શેઠ ૬
- એહવા રાજા છે એહના, અન્ન ન લેવું દો માસ. શેઠ ૭
- અમકયો અકબર સાંભળી, આયો આંપાદે પાસ; શેઠ ૮
- દેખ્યો હુરબલ દેહને, પૂછે અકબર તાસ. શેઠ ૯
- બોલે' આંપાદે માવડી, દેવ ગુરુ ધર્મ પસાય; શેઠ ૧૦
- રાજા ધરિયા રે સાહિબા, સહુ તેહને સુપસાય. શેઠ ૧૧
- તે ગુરુ સૈફેર ગંધાર છે, સપરિવાર ચૌમાસ; શેઠ ૧૨
- નિસુણી અકબર રિઝીઓ, હુઓ મલવા ઉલ્લાસ. શેઠ ૧૩
- અકબર ફરમાન મોકલે, હીરજી! વાંચીને જોય; શેઠ ૧૪
- વહેંલા આજ્યો ગચ્છરાજજી, વિલંબ ન કિજે રે કોય. શેઠ ૧૫
- કાતી ચૌમાસે ઊતરે, સૂરિ હીર નિગ્રંથ; શેઠ ૧૬
- બહુ પરિવારથી પાંગયા, ચલિયા દિલિલને પંથ. શેઠ ૧૭
- હર દેસાંતર જાંણીને, રાજનગર સુભ કાંમ; શેઠ ૧૮
- પટધર થાખ્યો રે પ્રેમસું, સેનસૂરિ વડ નામ. શેઠ ૧૯
- પાલણપુરથી રે આગલે, રોહસરોતરા ગાંમ; શેઠ ૨૦
- ઠાકોર આહેડે' માચીઓ, તેહને બોધ્યો શુભધાંમ. શેઠ ૨૧
- ઈણી પરે પંચે રે ચાલતા, કરતા ભવિ ઉપગાર; શેઠ ૨૨
- આગરા નયર પધારીયા, વંદે બહુ નરનાર. શેઠ ૨૩
- માલમ હુઈ પાતસાહને, હરખ્યો ઉલ્લસિત અંગ; શેઠ ૨૪
- સંવત-સોલ શુભચાલમે' (૧૬૩૯), જેઠ વદિ તેરસે રંગ. શેઠ ૨૫
- પરીક્ષા જોવાને કારણે, ભૂમ બણી તેહમાંહે; શેઠ ૨૬
- બકરી ઘાલી રે જીવતી, ઉપર આસન થાય. શેઠ ૨૭
- ગુરુને મલવા બોલ વીયા, દીધો ગુરુ ઉપયોગ; શેઠ ૨૮
- આસન નહિ અમ કાંમનો, માંહે સચિત્ત સંજોગ. શેઠ ૨૯
- એ આસન તલે મોટકાં, ત્રીન પંચેન્દ્રિય હોય; શેઠ ૩૦
- અકબર મનમાંહે ચિંતવે, પૂરા સમજી નહિ સોય. શેઠ ૩૧
- ચિંતવી ભૂંયરું ઉઘાડીયું, બકરી જોવાને કાજ; શેઠ ૩૨
- બાલક દોય ને માવડી, દીઠો ત્રણેનો સાજ. શેઠ ૩૩

અકબરસાહ મન ચિંતવે, પરતળ પરવરદિગાર;
 પ્રણમે' પદ ગચ્છરાજના, ધરમ શ્રવણ મન ધાર. થે૦ ૨૦
 એક પ્રહર લગે' સાહને', ઉપદેસે ચુરુચ;
 હિંસાપાતક સાંભલી, પરણતી કુંભેરી થાય. થે૦ ૨૧
 અરજ કરે' સુલતાનજી, નિરુપક થે' સૂરિરાજ;
 ધન મણિ કંચન લ્યો નહિ, મુઝ પ્રાર્થન કૈણ કાજ. થે૦ ૨૨
 પુસ્તક તુમચા રે ધર્મનાં, વોહોરો શ્રી ગચ્છરાજ;
 સાહ વચનથી રે વહોરિયાં, પુસ્તક શ્રી શ્રુતરાજ. થે૦ ૨૩
 આગરાનયર ભંડારમે', પુસ્તક ઠવિયાં છે જેહ;
 પ્રથમ ચોમાસું જી તિહાં રહ્યા, જાણી ધરમ રનેહ. થે૦ ૨૪
 આગરા નગરના સંધને, ઉપદેસ્યો ગચ્છરાજ;
 દીપવિજય કવિરાજજી, હીરસૂરિ મહારાજ. થે૦ ૨૫

દુંહા

વાચક શાંતિચંદ્રગણિવર્ણન—

સાંતિચંદ્ર વાચકજીકે', જાવે' નિત દરબાર;
 સાહ નિત ધરમ શ્રવણ કરે', લાભે સમય વિચાર. ૧
 ઈક દિન અકબરસા કહે', વાચકજી મહારાજ;
 ચમતકાર કાંઈ કાજવો, તુમ વિદ્યા સામ્રાજ. ૨
 કહે' વાચક સાહી સૂણો, સાહી ખાગ મઝાર;
 આગત વાસર આવળ્યો, મહે' પણ આસ્યાં હાર. ૩
 ઇણ સંકેતે આવીયા, વાચક અકબર બાન;
 ધરમ ગોષ્ઠિ ચચાં કરે', રાગ રંગ અરુ ગાંન. ૪
 લોકપાલ પશિમ દિસા, દેવ વરુણ છે નાંમ;
 વાચકજીને' સહાય છે, સમરન કીધો તાંમ. ૫
 સાહી નોખત ગડગડી, ચમકયો શ્રી સુલતાન;
 હુકમ વિના નોખત બજી, કરે રીસ મહે'રાંન. ૬
 કહે' વાચક સુનિઈ નૃપત, શ્રી હુમાયુ તુમ તાત;
 તુમ મિલનેકું આન હે, નોખત સોઈ સુનાત. ૭

ઢાલ-૪૬

(ચાલ-સુરતી મહિનાની, ચૈત્રે ચતુર્ભુજ નાવિયા, રાધાજી કરે રે વિચાર-એ દેશી)
તથા (કાઈ લાવે પિઉની વધામણી, આપું એકાવલ હાર-એ દેશી)

- ચિત્ત ચમકયો ચંદની ચઢી, દેખે' શ્રી સુલતાન;
કૃષ્ણવરણ બહુ ગજઘટા, લાખો' ફેાજ પ્રમાણ. ૧
- તે વિચ ગજ અંબારિઈ, ચમર ઝપાટા હોય;
તાત હુઆઉ સાહને', દેખે અકબર સોય. ૨
- ઈમ આલ'તે આવિયો, સાહી બાગની પોલ;
પિતા પુત્ર દોઉ મિલ્યા, હરખતણે' કલ્લોલ. ૩
- બેઠા આસન એહવે', હુઈ રસોઈ તયાર;
પુત્ર પિતા લોજન કરી, આયા સભારે મઝાર. ૪
- દોય પ્રહર લગ દો જણે', કીધી ગોષ્ઠિ પ્રપંચ;
પાછી બાણ સમેટવા, વાચકણ મન સંચ. ૫
- અકબર તો બોલાવીઆ, મધ્ય સભામાંહે જાય;
વાત કરી કાઈ અલિનવી, ફેર કચેરીમે' આય. ૬
- દેખે નહિ નિજ તાતને, પૂછે' શુરુને' રાય;
શુરુ કહે આયા તિહાં ગયા, અકબર મન પસ્તાય. ૭
- ઈણી પરે સાત દિવસ લગ, પેઢી સાત દેખાય;
શ્રી અકબર મન રંછાઓ, ધન્ય હીરસૂરિ શુરુરાય. ૮
- હવે ચોમાસો ઉતરે, સૂરિ કરે' રે વિહાર;
ગામ નગર પુર પટ્ટણે, પ્રતિબોધ્યાં નરનાર. ૯
- ફેરોપુર દિલિ આવીયા, વિહરંતા આઉમાસ;
તેહ નયરના સંઘની, શુરુ સહુ પૂરે' આસ. ૧૦
- ફેરી શુરુને' અકબર મળ્યા, ધર્મ સુણાવે' સૂર;
ધરમ વાસના મન વસી, દિન દિન ચઢતે' નૂર. ૧૧
- અકબરસાહ અરણ કરે, સુણીઈ શ્રી શ્રીમંત;
હરસન કાળે તેડાવીઆ, ફેર દેસથી રે સંત. ૧૨
- કાંઈક માંગો મો કને, મો મન હરખિત થાય;
અવસર દેખી શ્રી પૂજયણ, માંગે આમાર(રિ)પસાય. ૧૩

અઠ્ઠાઈ મોહોછવને સમે, અમર પલે તુમ દેસ;	
વલી શેનુંભા જીજીઓ, ચઠલા જીભ વિશેષ.	૧૪
હામર નામ સરવર માંહે, જલ નાંખે સોય;	
એથી અધિક તુમ તરફથી, દીજીઈ અકબર મોય.	૧૫
નિસુણી રીઝયો સાહજી, અહો નિરપૃહ સૂરિરાજ;	
નૃપ કહે સૂરીસર સૂણો, પર ઉપગાર જહાજ.	૧૬
આઠ દિવસ અઠ્ઠાઈના, મુઝ તરફથી રે ચ્યાર;	
બાર દિવસ કેઈ જીવનો, હોવે નહિ સંહાર.	૧૭
ત્રીસ દિવસ નવરોજના, બાર દિવસ સંકરાત;	
અકબર જનમ માસ તણા, ત્રિ દિવસ એહ સંત.	૧૮
રવિવાર સહુ વરસના, જે હોવે તસ માંન;	
સવે ધંદિના વાસરા, સવે મિહર દિન જાંણુ.	૧૯
એ સહુ દિવસ ગણતાં, માસ સવે પદ્ હોય;	
તેહના કુરમાના દિયા, સાહ અકબર સોય.	૨૦
શુજ્જર માલવદેસના, દિલ્લિ - ફત્તેપુર જાંણુ;	
અજમેરાં ચોથો સહી, લાહોર શ્રી સુલતાંન.	૨૧
ઇમ સહુ દેસ હુકમ લગે, મોહોર છાપ ફરમાન;	
છકો શુરુ પાસે રહે, પાંચની ચાહ પ્રમાણુ.	૨૨
ષદ્ કુરમાના અકબરે, ગુરુપૂજન તિહાં કીધ;	
મિરહ જગતગુરુ થાપિઓ, દીપવિજય જય સિદ્ધ.	૨૩

ફહા

ધર આયો સુલતાંનજી, ધરતો સૂરિ ઉપગાર;	
અકબર લાગ જીભબલી, મંડલિક અવતાર.	૧
તિણી હિસે શુરુજી ક્રિયા, ચતુર ચોમાસાં ચ્યાર;	
વિહરંતા શ્રી મરુધરા, સિરોહી મુખકાર.	૨
રિષભદેવ ચોમુખ પ્રમુખ, અજિતદેવ ભગવાન;	
કિધ અતિષ્ઠા જગશુરુ, ચોમાસો તિણુ થાન.	૩
તિહાંથી વિહરંતા શુરુ, હીર સેન ગણધાર;	
પાટણુ નગર પધારીયા, કરતા ભવિ ઉપગાર.	૪

તિહાં ચોમાસો ઉતર્યે, અઠખર સાહ સુલતાન;
સેનસૂરિ ગુરુ તેડવા, ફિર આયો ફરમાન.

૫

ઠાળ—૪૭

(અમલી લાલ રંગાવો, વરનાં મોલિયાં—એ દેશી)

હવે હીરગુરુ પિણુ વિહરતા, જાવે પછમ દેસ સુવાસ રે;
છરે પાઉ ધાર્યાં નયર ઉનાઉઈ, છરે રહિયા છે અતુર ચોમાસ રે.

વંદો હીરસૂરિ ગચ્છરાજને. (એ આંકણી) ૧

છરે આખર સમય વિચારીને, મિલવાને શ્રી ગણધાર રે;
સૂરિ સેનને તેડવા મોકલે, આપે લખિયો છે લેખ વિચાર રે. વંદો ૨
વાંચી સેનસૂરિ છ લાહોરથી, સીધ પંથ પ્રયાણને કરતા રે;
નહી ભાવિને જોગ મિલાવડો, મન ધ્યાન સૂરિ છતાં ધરતા રે. વંદો ૩
છરે સંવત સોલસે હે ખાવને (૧૬૫૨), પૂજ્ય હીરગુરુ ગચ્છરાય રે;
પાલી આયુ સહુ વરસ સાઠનો (૬૦), લહ્યા દેવગતિ સુસાઆજ રે. વંદો ૪
છરે અધવીય મારગ ચાલતાં, સુણ્યો હીરગુરુ નિરવાંણુ રે;
ખહુ ગુરુ ઉપગાર સંભારતાં, ગુંણી સેનસૂરિ ગુંણખાંણુ રે. વંદો ૫
ગુરુ આયા શ્રીનયર ઉનાઉઈ, મલિયો સહુ ગુરુપરિવાર રે;
વંદો અઠ્ઠાવનમા પાટવી, વિજયહીરસૂરિ ગણધાર રે. વંદો ૬
પદ—આ. શ્રી વિજયસેનસૂરિવર્ણન—

હવે જોગણુસાઠમે પાટવી, વંદૂ સેનસૂરિ ગચ્છરાજ રે;
તાસ વરણુન ગુંણી જન સાંભલો, જે તપજગ્ગ તિલક સાઆજ રે.

વંદો સેનસૂરિ ગચ્છરાજને. (એ આંકણી) ૭

વિક્રમ સંવત સોલ ચિટોતરે (૧૬૦૪), જન્મે નડુલાઈ

નગર મઝાર રે;

એહ જનમ વરસ ગચ્છરાજનો, હુઓ નિજ કુલ ગુંણ સણુગાર રે. વંદો ૮
સૂરિ હીરગુરુ ઉપદેસથી, સહુ માતપિતા પરિવાર રે;
વિક્રમ સંવત સોલસે હેતેરમે (૧૬૧૩), લેવે સંજમભાર ઉદાર રે. વંદો ૯
છરે સંવત સોલ અઠાવીસે (૧૬૨૮), લલો રાજનગર સુખદાય રે;
તિહાં આચારજ પદ પાંખીયા, ગુરુ તપગણનાથ સવાય રે. વંદો ૧૦

વલી વિહરંતા દિલિલનગર ગયા, જહાં રાજે છે સાહ જહાંગીર રે;
 તેણે બિરહ દીઓ ગચ્છરાયને, સવાઇ જગતગુરુ વડ વીર રે. વંદો ૦૧૧
 સેંહેર કાવીમેં દેવલ દો ભલાં, તેહ સાસુ નેં વહુઈ કરાયાં રે;
 તેહ બિંબ પ્રતિષ્ઠા સૂરિ કરે, વલી સૂરજમંડણુ જિનરાય રે. વંદો ૦૧૨
 જીરે ઈંમ બહુ ઉપગારી હુઆ, કીધાં ધરમતાણાં મંડાણુ રે;
 ગુરુજી ઓગણસાઠમા પાટવી, હૂઓ જિનસાસન કુલભાણુ રે. વંદો ૦૧૩
 જીરે જંબુદ્વીપપત્નિની ટીકા, તેહ તણા ઉદ્ધાર રે;
 વલી કૃપારસકોસ જે અંથ છે, વલી ટીકા નૈષધની ઉદ્ધાર રે. વંદો ૦૧૪
 જીરે ઇંત્યાદિક બહુ અંથના, કરતા ગુરુ વાચક રાય રે;
 શાંતિચંદ્રજી વાચક રાજયા, સૂરિ હીરનેં સેન સહાય રે. વંદો ૦૧૫
 વંદુ હીરજી સેનજી જોડલી, દોઉ જિનસાસન વડ નૂર રે;
 જીરે મુનિમણુ તારકચંદ્ર છે, વલી સોહમકુલ નલ સૂર રે. વંદો ૦૧૬
 જીરે સંવત સોલ એકોત્તર (૧૬૭૧), સૂરિ ખંભાત નયન

મઝાર રે;

તિહાં અકબરપુરમાંહે પૂજ્યજી, નિરવાંણુ લહે ગણધાર રે. વંદો ૦૧૭
 ઇંમ ગુણસાઠ પટધર વરણુબ્યા, સહુ જીવહયા પ્રતિપાલ રે;
 વંદો દ્વીપવિજય કવિરાજનેં, હોઈ ઇચ્છિત મંગલમાલ રે. વંદો ૦૧૮

આણંદસૂરિગર્ય—વાર્ણન

કુંડા

ઈહાંથી ૧ દેવસૂરિ, ૨ આણંદસૂરિ ગર્ય થયા તે કહે છે—

૧૦—આ. શ્રી વિજયદેવસૂરિ આ શ્રી વિજયતિલકસૂરિવર્ણન—

- સેનસૂરિ પાટે પ્રગટ, પાટ સાઠમેં હોય;
દેવસૂરિ શ્રી તિલકસૂરિ, એ પટધારી હોય.* ૧
- શ્રોતા તસ વરણન સુણો, કહીઈ સમય વિચાર;
સેનસૂરીશ્વર થાપિયો, દેવસૂરિ પટધાર. ૨
- તિણે સમેં ધૂરમસાગર ગણી, વાચકરાય મહંત; *
કુમતિકુદાલ ઇતિ નામ છે, કીઓ ગ્રંથ ગુણવંત. ૩
- બહુ પંડિત સંમત સૂરિ, ગ્રંથ કીઓ અપ્રમાણ;
વાચક ગર્ય બાહિર ક્રિયા, પેઢી ત્રણ પ્રમાણ. ૪
- સંસારી સગપણ અછે, માંમા નેં લાણેજ;
દેવસૂરિ લાણેજ છે, વાચક માંમા હેજ. ૫
- લખી લેખ વ્યતિકર સહુ, મેંહેલ્યો તુરત જબાપ;
દેવસૂરિ વાંચી જુઈ, ચિંતિ મનમાં આપ. ૬
- પત્ર જુગાપ એહવો લખે, ફિકર ન કરસ્યો કોઈ;
શુરુ નિરવાણ હૂઆ પછે, લેસ્યું ગર્યમેં તોય. ૭

ઢાલ—૪૮

(મુજરો લ્યોને જલમ જટણી રે—એ દેશી)

કાગલ લઈને કાસિદ આવિઓ રે, બૂલેં હીધો ગરુને આય;
લાવિ જોગ મિટાવ્યો નહુ મિટેં રે, જો કરેં કોટિ ઉપાય.

જોજ્યો લાવિ પદારથ સાજનાં રે. (એ આંકણી) ૧

કાગલ વાંચી શ્રી શુરુ સેનજી રે, ઉપનો રોસ અતિ મનમાંહે;
ન ઘટેં સુવિનિત સૂરિ એહને રે, કરસ્યાં અવર સૂરિ ગર્યમાંહે. જો ૨

સુનિગણ ચારસેંહે વાચકઆઠસું રે, આયા ખંભનગર ગર્યરાય;
અકુખરપુરમેં દેવગતિ સમેં રે, વાચક આઠનેં સુનિ યોલાય. જો ૩

એક વાર જાણ્યો દેવસૂરિ કને' રે, જો મુઝ વચન કરે' સુપ્રમાણ;
તો પટધારી બીજો ન યાપયો રે, નહિતર કરજો સૂરિ મુજાંણ. જો ૦ ૪
સૂરિમંત્ર સંધની માળે' સુધિયો રે, કરજો આચારજ વડ નૂર;
ઈમ દહી સૂરિ સરગ સધારીયા રે, પન્ય ધન્ય શ્રીતપગચ્છનભસૂર. જો ૦ ૫
રાજનગરમે' દેવસૂરિ કને' રે, આયા પૂછણ વાચક આઠ;
તીણુ સમે' ધરમસાગર ગણિ દેખિયા રે, પૂજ્ય સમીપે'
સખરે' રે ઠાઠ. જો ૦ ૬

૧૦—આ. ધી તિલકસૂરિવર્ણન—

હગિજત દહી સદુ સેનસૂરિ તણી રે, દાને' ન ધરી તે ગણધાર;
રિસાવી અદુ પાછા આવીયા રે, યાખ્યા તિલકસૂરિ પટધાર. જો ૦ ૭
સોમકરણ મનિયા રાજનગર તણા રે, રાણ્યા વજિયા સાહ સુભંણ;
પટમોહોન્ધવ કીધો ગદુ ભાવસું રે, શ્રી શ્રીરાજનગરમાંહે જાણુ જો ૦ ૮
પિણુ કોઈ આશુ અલ્પના જોગથી રે, જીવ્યા તીન વરસ ગચ્છરાજ;
અરગ સધાર્યા દેવગતિ લહે' રે, સાઠમા પટધર તપગચ્છલાજ. જો ૦ ૯

૧૧—આ. શ્રી વિજયઆણુંદસૂરિવર્ણન—

શ્રી ગુરુ હીરસૂરિના શિષ્ય છે રે, લાયક પુન્યતણો સામ્રાજ;
ઠાકાગુરુ છે દોય સૂરિતણા રે, યાખ્યા આણુંદસૂરિ વડ લાજ. જો ૦ ૧૦
તેહને' મલવા પધારિયા રે, શ્રી દેવસૂરિ મહારાજ;
પરિકર રાજનગરમે' દો મલ્યારે, દો સૂરિ તપગચ્છપતિ સામ્રાજ. જો ૦ ૧૧
દોય મલી એક સંમતે' ચાલ્યો રે, દોય નામે પટ્ટો નવ દેસ;
તીન વરસ લગ એક સંમત રહ્યો રે, દોય સરિ મનમે' પ્રેમ વિસેસ. જો ૦ ૧૨
એહવે' ભાવિ પદારથ જોગથી રે, શ્રી વિજયદેવસૂરિ ગચ્છરાજ;
ચોથે' વરસે આપણુ નાંમનો રે, લખિયો પટ્ટો સુનિગણ કાજ. જો ૦ ૧૩
સુણી આણુંદસૂરિ તેહ વારતા રે, આપે' પિણુ કીધી ઇહ રીત;
એ દોય સૂરિનેનામે ગચ્છ હુઆ રે*આચરણા કુલ એકજ નીત. જો ૦ ૧૪
એહવે' સંવત સોલહીહાસિઈ રે(૧૬૮૬), સેઠજી સાંતિદાસ કહાય;
શ્રી સાગરગચ્છ હુઆ એહથી રે*, પટધર દેવસૂરિના કહાય. જો ૦ ૧૫

૧૨—આ. શ્રી રાજસૂરિવર્ણન—

એ ગુરુ પુન્યપ્રભાવક દીપતા રે, એહને' નાંમે ગચ્છ કહાય;
એહનો પટધર આસઠમો લલો રે, શ્રી શ્રીરાજ સૂરિ ગચ્છરાય. જો ૦ ૧૬

૧૩—આ. શ્રી વિં માનસૂરિ, ૧૪—આ. શ્રી વિં ઝઙ્ઘિસૂરિવર્ણન—
 પટધર એસઠમે સૂરિસરુ રે, શ્રી વિજેમાનસૂરિ પટધાર;
 પટધર એસઠમે મુનિનાથજી રે, શ્રી વિજેઝઙ્ઘસૂરિ

ગણધાર. જો૦૧૭

૧૫.—આ. શ્રી વિજયસૌભાગ્યસૂરિ આ શ્રી વિજયપ્રતાપસૂરિ—
 એહના પટધર હોય વખાણીયેરે, સૌભાગ્યસૂરિ વલી સૂરિ પ્રતાપ;
 હોયના હોય પટોધર હીપતા રે, પટધર પાંસઠમા વડ માપ. જો૦૧૮

૧૬—આ. શ્રી ઉદયસૂરિવર્ણન—

સૂરિ પ્રતાપના ઉદયસૂરીંદજી રે, વાંકલી જનમ ગચ્છરાય;
 નગર સુંકારે સૂરિપદ પાઈયા રે, ગુર્જર આયા સહુ પરિવાર. જો૦૧૯
 સૌભાગ્યસૂરિ કાકાશુરુ ભેટીયા રે, આગલ દક્ષણ દેસ વિહાર;
 બહુ ઉપગાર કરી પાઉ ધારીયા રે, સુરત બંદિર શ્રી ગણધાર. જો૦૨૦
 સંવત અઢારસોંહે સાત્રિસા (૧૮૩૭)સમેં રે, ઉજલ પોસદશમ મનુહાર;
 સૂરિ ઉદય શ્રીસરગ સધારીયા રે, જેહનો ગુનિ જન સહુ પરિવાર. જો૦૨૧
 લક્ષ્મીવિજય ગણી વાચકરાયજી રે, રામવિજય વિષુધ કહાય;
 દક્ષણ દેશે પુના નયરમાં રે, પેલવા શ્રી શ્રી માધવરાય. જો૦ ૨૨
 તેહને રાજે જિનમતિ દેખિયા રે, કીધો જિનપ્રતિમા ઉથાપ;
 તિથેં સમેં વાદ કરી સહુ જીતીયા રે, રાખી જૈન ટેક તિહાં આપ. જો૦૨૩

૧૭—આ. શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિવર્ણન—

વરનું ઉદયસૂરિના પટધરુ રે, શ્રી વિજેલક્ષ્મીસૂરિ મહારાજ;
 પટધર સડસઠમે એહ વંદીઈ રે, એ શુરુ હીપવિજય કવિરાજ. જો૦૨૪
 પેહેલાં સ્તુતિમાલા ગચ્છરાજની રે, વરન કીધો મેં શુંબજાણ;
 તે સ્તુતિમાલા અવસરેં વરણુ રે, સુણીઈ ઓતા અતુર સુજાણ. જો૦૨૫

કુંડા

મહાવીર જગ સુગટમણિ, વર્ધમાન વડવીર;

ધરાપાલ ત્રિજગધણી, ધરણીધર પરેં ધીર. ૧

પ્રણમું ગોયમ ગણપતિ, મોહન લક્ષ્મી મહંત;

કર કરસેં સુનિનેં કરે, કેવલકમલા કંત. ૨

દોલ—૪૯

(હારે હું તો ભરવા ગઈતી તટ જમુનાનાં નીર જો—એ દેશી)
તથા (હારે મારે ઠામ ધરમના સાગ પચવીસ દેસ જો—એ દેશી)

હારે વારી પ્રેમે પ્રણમી પ્રદાસૂતા પ્રદાણી જો,
જગદંબા જગજનની જે જગ બાણીઈ રે લોલ;

હારે વારી વંદી મુઝ ગુરુ ચરણકમલ હિત આણી જો,
ગચ્છપતિની ગુણુમાલા જેહ વખાણીઈ રે લોલ.

હારે વારી આગે હૂઆ હેમાચારજ હેમ જો,
પ્રતિબોધે જોણે રાજ કુંભરનરીંદને રે લોલ;

હારે વારી દેશ અઢારે અમર પળાવી ખેમ જો,
ધન ગુરુ ધન એ શ્રાવક ધન તે દેશને રે લોલ.

હારે વારી વલી હીરા સમ હીરગુરુ જગભાણુ જો,
પંચમ આરે જોણે જગમાંહે જશ વયો રે લોલ;

હારે વારી પ્રતિબોધે જોણે અકુખરસાહ સુલતાન જો,
જીવહયા ઝોળખાવી જિનધર્મ કયો રે લોલ.

હારે વારી અમર પળાવી કર છોડવીયા અનેક જો,
પ્રણમુ રે હું લગિ લગિ તે ગુરુ હીરને રે લોલ;

હારે વારી તાસ પરંપર લક્ષ્મીસૂરિ સુવિવેક જો,
હૂઓ રે સહસઠમે પાટે વીરને રે લોલ.

હારે વારી તેહ તણી સ્તુતિમાલા વરણુ આજ જો;
જનમ ગામ ગુરુ દીક્ષા સૂરિપદ જીમ લહું રે લોલ;

હારે વારી દીપવિજય કહે જયવન્તો ગચ્છરાજ જો,
તાસ ચરિત્ર પ્રબન્ધ તે સહુ આગલ કહું રે લોલ.

દોલ—૫૦

(આદિ જિનેશ્વર વિનતી હમારી—એ દેશી)

લઘુ મરુદ્ધર જે દેશ કહાઈ, જિહાં તીરથ બહુ સાથ વાહલા;
બંસણવાડ નેં દિયાણો લોટાણો, જીરાવલો જગનાથ વાહલા.

જયવંતા જિનતીરથ વંદો.

શ્રી સિરોહીમેં તેર દેરાસર, ઋષભ અજિત ભગવાન વાં; ૧
 સહુ જિનરાજનાં ખિંબ જીહારી, હૃદય ધરો તસ ધ્યાન. વાં જયં ૨
 ઝોટો તીરથ શ્રી આણુજી, જોતાં હોય આહ્વાદ વાં; ૩
 વિમલ મંત્રીસર તેહ કરાવ્યો, સુંદર જિનપ્રાસાદ. વાં જયં ૪
 પોતવાડવંશી વિમલ મંત્રીસર, પુન્ય પ્રતાપી ભાણુ વાં; ૫
 પાતસાહ ખારે ખાંધી આણ્યાં, ધર્મધોષસૂરિવચન પ્રમાણુ. વાં જયં ૬
 શ્રી દેવવાડામેં દેવલ કીધો, ખરચ્યા બહોલા વિત્ત વાં; ૭
 ધુધુઆ આરાસણુની ઠેરણિ નિરખી, જોઈ જોઈ હરખો ચિત્ત. વાં જયં ૮
 શુજરાતી શાંતિદાસ મનિયાનો, અચલગદેં છે પ્રાસાદ વાં; ૯
 અઉદસેંહે ચુંભાલીસ મણુ ધાતુની, પ્રતિમા પૂરે આસ. વાં. જયં ૧૦
 એ તીરથ છે તારણ રૂપી, વંદો ઉગમતે સૂર વાં; ૧૧
 દીપવિજય કહે એ તીરથની, મેં યાત્રા કરી ભરપૂરવાં. જયં ૧૨

ઢાલ—૫૧

(સમુદ્રવિજયસૂત ચંદ્રો શામલીયાજી—એ દેશી)

આણુજીની તલેટીઈ સુખકારી રે, પાલડી નયર છે ખાસ

જાઉં બલિહારી રે;

તિહાં શ્રી શાંતિનાથજી સું, સહુની પૂરે આશ. જાઉં ૧
 રાજનીતિનો રાજવી સું, રાજ ક્ષત્રિ સાર જાઉં; ૨
 પ્રધાન દીવાન ને સેઠિયા સું, નિવસેં વણુ અઢાર. જાઉં ૩
 માહાજનમાંહે દીપતો સું, પોરવાડે વંશ સવાય જાઉં; ૪
 હેમરાજ સા હીરલો સું, આણુંદખાઈ નારી સોહાય. જાઉં ૫
 કોઈક ઉત્તમ પ્રાણીઓ સું, ઉપનો કુંજે તાસ જાઉં; ૬
 સંવત સત્તર સત્તાણું (૧૭૯૭)એ સું, ઉજલ ચૈતરમાસ. જાઉં ૭
 પંચમી દિન શુરુ વાસરેં સું, જનમ્યો સુત શુંણધામ જાઉં; ૮
 સુર સુપન દીઠો તિણું સું, સુરચંદ્ર ઠવિયો નામ. જાઉં ૯
 બાલપણમેં શુરુ મલ્યા સું, શ્રી સૌભાગ્યસૂરીંદ જાઉં; ૧૦
 દીપવિજય કહે સાંભલો સું, એ લહેસ્યેં પરમાણુંદ. જાઉં ૧૧

ઠાલ-પર

(સુને સંભવ જિનસું પ્રીત અનિહડ લાગી રે—એ દેશી)
તથા (કોલ કરીને રે, આલ્યા ગુણભરિયા—એ દેશી)

સોભાગસૂરિજી રે સોભાગે ભરીઓ,
પુન્યવંત પનોતે રે જ્ઞાનગુણે દરિયો;
ષટ્ માસ ચિંતામણુ રે સુર જિણે આરાધ્યો,
તે પ્રગટ થઈને રે કાજ સવે સાધ્યો. ૧
એક દિન સુરચંદને રે બોલાવે પાસે,
લક્ષણુ જોવાને રે રંગભર ઉલ્લાસે;
સ્વસ્તિક ને ધ્વજાદિક રે તોરણુ જવમાલા,
વલી ઉરધ રેખા રે ચરણે સુકુમાલા. ૨
ઇત્યાદિક લક્ષણુ રે દેખી સૂરિ હરખે,
શ્રી જિનશાસનમે રે રતન સમી પરખે;
વલી સૂરિપદ લાયક રે આગમ અભ્યાસી,
એ આગલ હોર્યે રે બહુ ગુણનો રાસિ. ૩
પં૦ પ્રેમવિજયજી રે સુંખ્યા તેહ પાસે,
તે તિહાં અહનિસ રે આગમ અભ્યાસે;
હવે સૂરિ વિહરંતા રે સિનોર નગર ભવે,
શ્રી રેવાકાંઠે રે સંઘ ખુસી થાવે. ૪
અઠારસોંહે ચઉદે રે (૧૮૧૪) શ્રી ચૈતર માસે,
સુદિ દસમી દિવસે રે અતિહે ઉલ્લાસે;
દીક્ષા ને સૂરિપદ રે દેઇ પટોધર કીનો,
સૂરિ આયુ પૂરણથી રે સુરગતિ પદ લીનો. ૫
પછે મોહોઅધવ મોટો રે સૂરિપદનો તિહાં,
કરે છિતાવસનજી રે સંઘ મલી તિહાં;
ધન સોંહેર સીનોરને રે ધન સંઘ સુખદાયા,
શ્રી લક્ષ્મીસૂરિજી રે જિહાં સૂરિપદ પાયા. ૬
હવે સહુ સુંબજ્યો રે ગુરુનો જ્ઞાનપણો,
મેં નયણે નિરખ્યો રે વલી શ્રવણે નિસુણ્યો;

કવિ દીપવિજય કહે રે આણી સિર વહું છું,
જે ગ્રંથ લખ્યા છે રે તે વરણુવ કહું છું. ૭

ઢાલ—૫૩

(ભવિકા, સિદ્ધ્યક પદ વડો—એ દેશી)

શ્રી આચારંગ સુયગડંગ ઠાણંગ, શ્રી સમવાયંગ અંગ;
ભગવતી અંગ ને છટ્ટુ જ્ઞાતા, વલી ઉપાસક તે દશંગ રે ૦

પ્રાણી વંદો ગણુધર વાણી. (એ આંકણી) ૧

અંતગડ ને અણુત્તરવાઈ, પ્રશ્નવ્યાકરણુ જેહ;
વિપાક ઇચ્ચારમો અંગ ઇચ્ચારે, ટીકા સહિત લખ્યા તેહ રે. પ્રાં ૨
ઉવવાઈ ને રાયપસેણી, જીવાભિગમ ને ખજવણા;
જ'ભુક્તીપપત્તિ ને સૂરપત્તિ, ચંદ્રપત્તિની વચણા રે. પ્રાં ૩
કષ્પિયાકષ્પ વડંસિયા જાણો, પુષ્કિયા પુષ્કચૂલા સાર;
વલ્લિદશા વલી સૂત્ર વિસેષે, એ ઉપાંગહ બાર રે. પ્રાં ૪
અંગ ઉપાંગ મલીને ત્રેવીસ, દસ પચન્નાં તેત્રીસ;
હસ્ત દીક્ષિત પ્રભુજીના મુનિવર, શુંથે પચન્નાં વિસેસ રે. પ્રાં ૫
વૃદ્ધકલ્પ નિસિથ મહાનિસિથ, પંચકલ્પ વ્યવહાર;
હસાશ્રુતસ્કંધ છેદ ગ્રંથ એ, હવે કહું મૂલ સૂત્ર ચ્યાર રે. પ્રાં ૬
ઉત્તરાધ્યયન ને હસવૈકલિક, આવશ્યક પીડનિયુક્તિ;
અનુજેગદ્વાર ને નંદીસૂત્રની, જ્ઞાનતણી બહું યુક્તિ રે. પ્રાં ૭
એ પિસ્તાલી સૂત્ર અભ્યાસ્યાં, નિયુક્તિ ચૂરણી ને ભાસ;
ટીકા સૂત્ર એ કહીઈ પંચાંગી, તે લખ્યા અતિહે ઉલ્લાસ રે. પ્રાં ૮
હવે બીજા ગ્રંથ જે જિનશાસનના, આગલ કહું અધિકાર;
દીપવિજય કહે નિત નિત હોજો, જિનશાસન જ્યકાર રે. પ્રાં ૯

ઢાલ—૫૪

(ભરત વૃપ ભાવશું—એ—એ દેશી)

વિશેષાવશ્યક ભવભાવના એ, આગમસારોદ્ધાર-નમો શ્રુતરાજને એ;
આવશ્યકનિયુક્તિ વલી એ, પ્રવચનસારોદ્ધાર નમો ૧
કર્મગ્રંથ કર્મભેદી લખ્યા એ, સુંદર લોકપ્રકાશ નમો ૦;
શુંભાલા અર્થદીપિકા એ, આવશ્યકદીપિકા ખાસ નમો ૨

ઉપદેશમાલ વીરદેશના એ, તત્ત્વારથ અર્થ વિચાર નમો૦;
 ઉપદેશચિન્તામણુ મણિ એ, અર્થ પદારથ સાર. નમો૦ ૩
 પોડસક ને નયચક છે એ, વિચારરત્નાકર જેહ નમો૦;
 ઉપદેશરત્નાકર તણાં એ, અર્થ ગ્રહ્યા શુભુગેહ. નમો૦ ૪
 ત્રેષઠ શલાકા પુરુષના એ, સહુ એ ચરિત્ર વખાણુ નમો૦;
 તે સરવે અભ્યાસિયાં એ, ધન બુદ્ધિ ધન નાંણુ. નમો૦ ૫
 નાંહના મોટા સાતસેં એ, ગ્રંથ ભણ્યા ગચ્છરાજ નમો૦;
 આગમ તત્ત્વ લહી ઘણાં એ, સાર્યા આતમકાજ. નમો૦ ૬
 દિવસ એક વરસ તણાં એ, જે છે ત્રણ સેંહે સાઠ નમો૦;
 ત્રણસેંહે સાઠ દિવસ તણાં એ, સુંદર જેહમાં પાઠ. નમો૦ ૭
 આપે ગ્રંથ નવો કયો એ, શ્રી ઉપદેશપ્રાસાદ નમો૦;
 ચોવીસ થંભે સોહતો એ, સુણતાં હોઈ આહ્લાદ. નમો૦ ૮
 આંબિલતપ કરીનેં જખ્યો એ, સરસ્વતિમંત્ર સવાલાખ નમો૦;
 સ્વપ્ને પ્રગટ થઈ પાઈઓં રે, અમૃત ખ્યાલો ભાખ. નમો૦ ૯
 શુણુ કેતા શુરુના કહું એ, શ્રીતપગચ્છ પટધાર નમો૦;
 દીપવિજય કહે સાંભલો એ, પ્રતિષ્ઠાનો અધિકાર. નમો૦ ૧૦

ઢાલે—૫૫

(સાહેલડીયાં—એ દેશી)

ગામ નગર બંદિર તણી સાહેલડીયાં, કીધી પ્રતિષ્ઠા જેહ
 હાંરે શુણુવેલડીયાં;
 સાંભલજો ભવિભાવથી સાં, સહેપે કહું તેહ હાં ૧
 સુરત બંદિર દીપતો સાં, તિહાં રતનચંદ છે તેહ હાં૦;
 વાસુપૂજ્ય મહારાજ સાં, કીધી પ્રતિષ્ઠા તેહ હાં ૨
 રાનેર સિણોર નેં કેરવાડે સાં, આંમોદનયર મોજર હાં૦;
 છાયાપુરી ને ગોધરે સાં, વલી જંબૂસર સુખકાર હાં ૩
 ઢોલેં (ઢોલેં) વિહારેં કીધલા સાં, અંજનસિલાકા ખાસ હાં૦;
 શ્રી મેવાડમેં સાથિઈ સાં, પ્રભુ પ્રણમ્યાં લીલવિલાસ હાં ૪
 ઈત્યાદિક બહુ જિનતણી સાં, અંજનસલાકા કીધ હાં૦;
 ખંભાતે ભલીભાતસું સાં, અઢાર ચોમાસાં કીધ હાં ૫

સંઘમે' શ્રીચંદલ સા સાં, શ્રોતા સમણુ બાણ હાં; ૧
 વિશેષાવશ્યક તિહાં સાંભળ્યો સાં, પૂજ્યજીના મુખની બાણ હાં; ૨
 ફરી મોહોચ્છવ મોટો કીચો સાં, ભગવતીસૂત્ર મુંબાય હાં; ૩
 વચન ધ્વનિ ગુરુરાજની સાં, જિમ ગાજે ઘનરાય હાં; ૪
 જિહાંજિહાં ચોમાસો કિચો સાં, તિહાંતિહાં બહુ આદરમાનહાં; ૫
 જ્ઞાનીને આદર કુણુ ન કરે' સાં, કવિ દીપને નવેય નિધાન. હાં; ૬

હાલ-૫૬

(ધનધન સાચો સંપ્રતિ રાજ—એ દેશી)

શ્રી રિદ્ધિસૂરિજીને વારેથી, ગચ્છલેદ હુતો જેહ રે; ૧
 ગીતારથ સમુદાય મલીને, નિવત્યો સહુ તેહ રે.
 શ્રી તપગચ્છ પટધર જયકારી. (એ આંકણી) ૨
 સંવત અઢારસે'હે ઓગણપંચાસે' (૧૮૪૯), શુજરાત સે'હે' ૩
 મઝાર રે;
 શ્રી ઉદયસૂરિજીના પટધર થાપી, વરતાવ્યો જયકાર રે. શ્રી ૦ ૪
 રાજનગરનો સંઘ કરે બહુ, આદર ને સનમાન રે;
 એ પૂજ્યજીને' પુન્ય પસાઈ, પ્રમટયાં નવય નિધાન રે. શ્રી ૦ ૩
 ન્યાયવિજયજી ને જીતવિજયજી, માંનવિજયજી પંચાસ રે;
 શ્રી પૂજ્યજી વંદીને' સનમુખ, એહ કરે' અરદાસ રે. શ્રી ૦ ૪
 મરુધર દેશ પધારો રે સાહેબ, હોંસ્યે' ધર્મના થાટ રે;
 સાહેબ મુખથી સૂત્ર સાંભલી, સંઘ જોવે' છે વાટ રે. શ્રી ૦ ૫
 સાંભલી પૂજ્ય પધારે' તે દેસે', સિરોહી નયર સુઠાંમ રે;
 રાવ તિહાંનો અનમી કહાઈ, વે'રીસાલ તસ નાંમ રે. શ્રી ૦ ૬
 સે'હે'રે પ્રવેશ ક્યો બહુ જીગતે', તિહાંહીઝ કીધ નિવાસ રે;
 સાંભલી સૂત્રની અમૃતવાંણી, સંઘની પોહોતી આશ રે. શ્રી ૦ ૭
 રોહિડે બેહોડે' કાલિંદ્રી ને હરજી, વિહરતા પાલી આવે' રે;
 હેમચંદ પિંડિયો અતિહે આદર, સાહમધ્યો લેઈ આવે' રે. શ્રી ૦ ૮
 તિહાં ગોડીદાસ શ્રાવક છે શ્રોતા, પિણુ પ્રતિમા ઉથાપી રે;
 સૂત્ર આલાવા દેખાવી તેહને', પ્રતિબોધ્યા શુન થાપી રે. શ્રી ૦ ૯

એકવા લાવિ જીવ દેઈ પ્રતિજોખ્યા, દેતા કહું તસ નાંમ રે;
દીપવિજય દોડેછી ગચ્છરાજને, નિતનિત હોજ્યો સલાંમ રે. શ્રી૦૧૦

ઢાલ—૫૭

(સગી મદિનાની રંગા)

મંમ મરત રાનેરને, અંજનચિલાકા કાજ;
ચિનતિલેખ જે મોહ્યે, તે વાંચી ગચ્છરાજ. ૧
શીઘ્ર પ્રયાણે આલતા, આપ્યા વડોદરા સેંહેર;
અંધ આમદથી યોગાચારી, પૂન્યજીઈ કીધી મેંહેર. ૨
દેસે વરયાતા દેખને, પટધર ધાખ્યો પાટ;
શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરીજી, આડસઠમેં પટ ધાટ. ૩
આયુદ્ધનેં સંળધે, સરીરેં રયાતા ધાય;
મુદ્રિત અવસર બળીને, રાનેર બંદર આય. ૪
અંજનચિલાકા દર્શને, મરત કીધ પ્રવેશ;
તપ ઉપધાન માલાદિક, કિયો ઉપગાર વિસેસ. ૫
ધન મૂરતના સંધને, ધન વિમલચંદ શાહ;
શ્રી સૂરતનેં સંધે, લીધો ભક્તિનો લાહ. ૬
સંવત અઢાર અઠાવનેં (૧૮૫૮), મેરતેરસ દિનજેહ;
વરસ ચોસઠ (૬૪) આયુ પાલીને, ગયા મુરલોકેં તેહ. ૭
નિર્વાણ મોહોચ્છવ મોટો, કીધો સંધેં સાર;
અમર પલાવી જીવની, જીવદયા ઉપગાર. ૮
શુણવંતા ગુરુરાજના, શુણ સંભાલે લોક;
દીપવિજય શુણ ગાવેં, નરનારીના થોક. ૯

ઢાલ—૫૮

(લાજલદે માત મહાર—એ દેશી)

એ ગુરુ ગાત સુગાત, હુઓ જગ વિખ્યાત;
આજ હો આગમ જ્ઞાનખજાનેં જગજશ પાઈયોજી. ૧
વડસાગી ગચ્છરાજ, મહોટી જેહની લાજ;
આજ હો મુનિ મન માન્યા નેં વલી મોટા રાજવીજી. ૨

સમતાવંત મહંત, પ્રણમે મુનિજન સંત;
 આજ હો નિરલોભી નિઃકપાઈ એ ગચ્છરાજીઓળ. ૩
 ધન હેમરાજ સા તાત, આણુંદખાઈ જેહની માત;
 આજ હો પોરવાડ વશેરે જિણે કુલ અંતુઆલીઓળ. ૪
 પૂજ્યનાં પગલાં ઉછાંહિ, કુંદલભ વેલણ સાંહે;
 આજ હો સંઘવી થઈ થાપ્યા સિદ્ધાચલ ઉપરેંળ. ૫
 દીપવિજય જયકાર, મુઝ એ શુરુ ઉપગાર;
 આજ હો દીધું રે જેણે જ્ઞાનદાન અતિ મુંદરુ ળ. ૬

ઢાલ—પદ

(ગિરુઆ રે શુણુ તુમ તણા—એ દેશી)

ગાયો રે મેં ગચ્છપતિ ગાયો, ઉદ્ભટ હિયડે આંણીળ;
 એ શુરુની સ્તુતિમાલા શુંથી, મુઝ ઉપગારી જાંણીળ. ગાં ૧
 પંચમે આરે જ્ઞાન વિલાસી, પ્રગટયો પુન્ય પ્રતાપીળ;
 ભવિ જીવને ઉપગાર કયો તે, હિસોહિસ કીરત વ્યાપીળ. ગાં ૨
 ખારેજનગરે રહી ચોમાસું, સંઘતણા આગ્રહથીળ;
 વલી કુંઅરેળ સાહ કેહેણથી, એ સ્તુતિમાલા શુંથીળ ગાં ૩
 શુરુનો કદયાણુક મેરતેરસદિન, રાતીજગે મીલી ટોલીળ;
 એ શુરુની સ્તુતિમાલા ગાજ્યો, અનુભવ રંગ રસ લેલીળ. ગાં ૪
 એ શુરુના શુંણુ ભણતાં સુણતાં, ગણતાં સંપદ થાવેળ;
 દીપવિજય કવિ જગજસ પસરે, ગજપતિ લીલા પાવેળ. ગાં ૫

કેળશ

સૂરિમંત્ર ધારક દ્વરિતવારક હીર^૧ સેનર જંગમ્યાત એ,
 તિલકક આણુંદ^૪ શ્રીરામ^૫ માનથી^૬ ઋદ્ધિ^૭ સૌભાગ્ય^૮ પ્રતાપદએ;
 ઉદય^{૧૦} લક્ષ્મી^{૧૧} દેવેન્દ્ર^{૧૨} વંદિત, મહેન્દ્રસૂરિ^{૧૩} ગચ્છરાજ એ,
 તાસ રાજે સ્તુતિમાલા કરી ભવિ હિત કાજ એ;
 મેમરતન શુરુ વિબુધ તેહના પાય પ્રણમી હિતકરી,
 દીપવિજય ગચ્છરાજ ગાયો જગત જસ જયસીરી વરી. ૧
 ઇતિ સહસ્રદૃષ્ટો પટ્ટાધર શ્રી વિજયલક્ષ્મીસૂરિ

વર્ણન સ્તુતિમાલ

૧૮—આ. શ્રી વિજયદેવેન્દ્રસૂરિવર્ણન—

અસમૃદ્ધો પટધર કુંડ, હેવેન્દ્રસૂરિ મહારાજ;
સૂરત જાંઘિર જનમિયા, શ્રીમાલી વડ સાજ. ૧
સંવત અઢાર સતાવને (૧૮૫૭), વટપદનયર સુઢાજ;
આચારજ પદવી લડી, મંગલ ધરલ મનાય. ૨
નિનસાસન ચેલીતણાં, કમંઝંઝનાં ન્યાન;
આયુ અલ્પ ગચ્છરાજનું, લાવિ અધિકૌ જોન. ૩
સંવત અઢારસેંહે સાદમે (૧૮૬૦), રાજનગર ચીમાસ;
પામ્યા પૂરણ આલેખે, સરગાપૂરી નિવાસ. ૪

૧૯—આ. શ્રી. વિજયમહેન્દ્રસૂરિવર્ણન—

તસ પટધર સૂરિસરુ, મહેન્દ્રસૂરિ ગચ્છરાજ;
અગણ્યોતરમા પાટવી, તપગચ્છ તિલક સમાજ. ૫
સંવત અઢારસેંહે ધંકમે (૧૮૬૧), રાજનગર લિલાસ;
આચારજ પદ અતુલબુધું, નિજ કુલ કમલ નિલાસ. ૬
સંવત અઢાર પાંચલવરસ (૧૮૬૫), બિલપુરનયર મઝાર;
સૂરિ સરગ સધારીયા, તપગચ્છપતિ સરદાર. ૭

હાલ—૬૦

(અજોદા ન્યાને દો હો—એ દેગી)

૨૦—આ. શ્રી વિજયસમુદ્રસૂરિવર્ણન

સિત્તરમેા પટધારી વિહુજ, વિદ્યમાન ગચ્છરાજ;
પટોધર જગ જયવતો. ૧
સમુદ્રસૂરિ મહારાજ ચિરંજય, વરણું તસ સાંજાજ. પટો ૧
દેસ ગોઢાંણુમે નયર કવલા, પોરવાડ કુલ સજ્જાર. પટો ૨
હરનાથ તાત પુરાદે માતા, નિનસાસન સજ્જાર. પટો ૨
સંવત અઢારસેંહે એસિમે (૧૮૮૦) વરસે, મુગધિર માસ સોહાય પટો ૩
નયર પુનામાં સંઘ સવાઈ, સૂરિપદ ગચ્છરાજ. પટો ૩

દક્ષણ શુભજર મરુધર દેસે, કીધા સૂરિ વિહાર પટો૦;
 પંચતીરથી જિનરાજ જુહાર્યા, બહુ મુનિગણ જસ લાર. પટો૦ ૪
 શ્રી આયુજી તીરથ સુખદાઈ, વિમલમંત્રી શુંણ આંણ પટો૦;
 વસ્તુપાલ તેજપાલ ચૈત્ય કરાવ્યા, જિનસાસન કુલ ભાંણ. પટો૦ ૫
 અચલેંસર દેલવાડેં જૂહાર્યા, તાયાં આતમ નેહ પટો૦;
 ચઉદસેંહે ચૌમાલીસ મણુ ધાતુની, અચલગઢેં પ્રભુ દેહ. પટો૦ ૬
 બંલણવાડથી વીરજિણેસર, ત્રિસલાનંદન દેવ પટો૦;
 ભાવલક્ષિત જિનરાજ જુહારી, કીધી પદકજ સેવ. પટો૦ ૭
 સિરોહી સેહેરમેં તેર દેરાસર, ઋષભ અજિત ભગવાંન પટો૦;
 સહુ જિનરાજનાં વંદન કીધાં, દીધાં આતમ દાન. પટો૦ ૮
 દિયાણેા લોટાણેા ને જીવતસાંમી, નંદીવરધન રાય પટો૦;
 પ્રભુ જીવતાં બિંબ ભરાયો, નંદીપુરે સુખદાય. પટો૦ ૯
 રાંણકપુર ચોરાસી મંડપ, ત્રિભુવનતિલક છે નાંમ પટો૦;
 સાહ ધન્ના પોરવાડે નિપાયો, વંદ્યા પ્રભુ અભિરાંમ. પટો૦ ૧૦
 નડુલાર્ધ નય પ્રાસાદ જે, આણ્યા જશોભદ્રસૂરિ દયાલ પટો૦;
 ઋષભ જિણેસર બદવ સાંમી, વંદ્યા ત્રિભુવન પાલ. પટો૦ ૧૧
 શ્રી વરદા જગદંબ ભવાની, શ્રી સરસ્વતી મુજ માત પટો૦;
 નયર અઝારીમેં પર ઉપગારી, જેહનીજગમેં ખ્યાત. પટો૦ ૧૨
 સૂરિ ધનેસર હેમસૂરિજી, માનતુંગ ગચ્છરાજ પટો૦;
 કુમર નૃપતિ કાલિદાસ પ્રમુખને, દીધા વડ સામ્રાજ. પટો૦ ૧૩
 ઇમ પંચતીરથી વંદન કરતા, કરતા ભવિ ઉપગાર પટો૦;
 બહુ પંડિત મુનિગણ સમુદાઈ, સોહમકુલ સણુગાર. પટો૦ ૧૪
 ચિર પ્રતપો શ્રો સમુદ્રસૂરીસર, દીપવિજય કવિરાજ પટો૦;
 શશિ સૂરજ મહીધરલગ પ્રતપો, તપગચ્છનાથ સામ્રાજ. પટો૦ ૧૫

હુંહા

સોહમ પાટ પરંપરે, ગાયા એ ગચ્છરાય;
 જેહને નામે સંપજે, ઇચ્છિત ફલ મન લાય. ૧
 સોહમ કુલને ગાવતાં, ઇતિ ઉપદ્રવ ભય;
 કષ્ટભંજન શુણુ ગાવતાં, પ્રગટે રિદ્ધિ સવાય. ૨

ઠાલ—૬૧

(રાગ ધનાશી: તુઠો તુઠો રે મુઝ સાહેજ જગનો તુઠો—એ દેશી)
તુઠો તુઠો રે મુઝ, અનુભવ સાહિજ તુઠો;
સોહમ કુલનો રાસ કરતાં, જ્ઞાન અમૃતરસ તુઠો રે.

મુઝ અનુભવ સાહેજ તુઠો. (એ આંકણી) ૧

દોય હલાર નેં ચ્યાર સૂરીસર, પહેલા ઉદયમેં વીસ;
ખીલ ઉદયમેં ત્રેવીસ સૂરિ, ત્રીજે અઠાણું જગીસ રે. મુઝ ૦ ૨
તે અઠાણું મેં સંપ્રતિ વંદો, એકાદસમેં સૂરિ;
સરવાલે ચોપન સૂરિ પ્રગટયા, એકાવતારી સનૂર રે. મુઝ ૦ ૩
સૂરતખંદિર સેહેર નિવાસી, પોરવાડ કુલ સણુગાર;
કલા શ્રીપત શ્રાવક જિનધર્મિ, પ્રભુ આણા સિરધાર રે. મુઝ ૦ ૪
સાહ વધુસુત મજલાલ શાહજી, તસ સુત જિનશુંધારી;
અનોપચંદ શાહ આગ્રહથી કીધો, એહ પ્રખંધ વિચારી રે. મુઝ ૦ ૫

સાક્ષિ યથોનું વર્ણન—

મુનિચંદ્રસૂરિકૃત પટ્ટાવલી, ધરમસાગર ઉવજખાય;
દુષ્પસહયંત્ર દેવેંદ્રસૂરિકૃત, પ્રભાવકચરિત્ર કહાય રે. મુઝ ૦ ૬
કલ્પસૂત્ર થેરાવલી દેજો, પરંપરાગત જાણુ;
ગુરુમુખ બહુ પંડિત જન સુંણીયા, પ્રાચીન સૂરિ વખાણુ રે. મુઝ ૦ ૭
ચ્યાર* ગ્રંથ અનુસારે કીધો, એહ પ્રખંધ સવાઈ;
સોહમકુલ પટ્ટાવલી ગાતાં, મંગલગીત વધાઈ રે. મુઝ ૦ ૮

આલોચણા—

એકેંદ્રીયાદિ પંચેદ્રી હુહંયા, હાસ્યતણેં રસ જાણુ;
જ્ઞાન-દેવ-દ્રવ્ય ભક્ષણુ કીધાં, ભાગ્યાં વ્રત પરચખાણુ રે. મુઝ ૦ ૯
શુણી આચારજ વાચક મુનિના, અવરણુવાહ કહાયા;
શ્રાવક શ્રાવિકા જિનધર્મિ, તેહના મર્મ જતાયા રે. મુઝ ૦ ૧૦
નહી અણુવ્રત નહી મહાવ્રત મોમેં, નહી શુણુ સીલ સંતોસ;
થાંનક પાપ અઢારે સેવ્યાં, આતમ કીધો પોસ રે. મુઝ ૦ ૧૧
જિન આગમ પ્રરૂપણુ કરતાં, નિજ મતિ અધિક સુનાયા;
ઉત્સૂત્ર ભાષણુ પાતિક મોટો, જાણીને હઠ દયાયા રે. મુઝ ૦ ૧૨

કવેસર બિરહ ધરાવી જગમે, બહુ નૃપ સસ વખાણ્યા;
 ભુજબલ દોજ સંગ્રામ વખાણ્યા, આતમ દોષ નબાણ્યા રે. મુઝાં ૧૩
 મેં આ ભવમેં તપ નહી કીધા, નહી વ્રત નહી પચ્ચખાણ્ય;
 મુનિ મારગની નહિ આચરણ્યા, નહી કાંઈ સુકૃતકર્માણી રે. મુઝાં ૧૪
 આતમતારણ દોષનિવારણ, શ્રી સોહમકુલ ગાયો;
 જીભ પવિત્ર કરી સૂરિ સ્તવનાથી, ભવભવ હંકૃત મિટાયો રે. મુઝાં ૧૫
 સોહમકુલ નેં સઘની સાજે, એ સહુ પાપ પલાઈ;
 ત્રિકરણ સુદે મિચ્છા મિ]દુઝ્ઝકં, ભવભીરુ કહેવાઈ રે. મુઝાં ૧૬
 શ્રી સોહમકુલરતન-પટ્ટાવલી, એહ રાસનું નામ;
 એહમેં રતનસૂરીશ્વર ગાયા, સોહમ પટધર સ્વામ રે. મુઝાં ૧૭
 વીર જગતશુરુ સાસન અવિચલ, વરસ એકવીસ હજાર;
 ભગવતી સૂતમેં ગજગતિ સરખો, વરતરયે જયજયકાર રે. મુઝાં ૧૮
 તિહાલગ એહ રાસ જયવંતો, વલી રહો સસિ નલ સૂર;
 મેરુ મહીધર લગ જયવંતો, એ પુસ્તક વડ નૂર રે. મુઝાં ૧૯
 સંવત અઢારસિત્તોતર(૧૮૭૭)વરસે, શક સતરસે હે બે હેતાલ;
 શ્રી સૂરત બંદિરમેં ગાઈ, સોહમ કુલ ગણ માલ રે. મુઝાં ૨૦
 મેમરતન ગુરુરાજ પસાઈ, સોહમ પટધર ગાયા;
 મન ઇચ્છિત લીલા સહુ પ્રગટે, દીપવિજય કવિ રાયા રે. મુઝાં ૨૧

ઈતિ શ્રી પ્રાગવાટજ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન સાહ
 અનોપચંદ્ર મજલાલ આગ્રહાત સકલ પંડિત પ્રવર પં. શ્રી ગ્રેમ-
 વિજયગણિ, પં. રતનવિજયગણિના શિષ્ય, પં. દીપવિજય કવિ-
 રાજ બહાદરેણુ વિરચિતાયાં, શ્રી સોહમકુલરતન પટ્ટાવલી રાસ
 પ્રાકૃતપ્રબંધે જ્ઞાનસાગરસૂરિ પ્રમુખ પંચસૂરિ, મુનિહંત્યા પાતકી
 પ્રતિબોધન, ધત્તા પોરવાહકૃત રાંણપુર પ્રાસાદે ચ્યારસૂરિ
 આગમન, સંતિકર સ્તોત્ર નિષ્પત્ત, દીવાલીકલપકર્તા પ્રમુખ
 ચ્યારસૂરિ, લહુડી પોસાલ, કમલ કલસા, કતપરા, વિજમતી,
 કહુઆમતિ, પાર્થચંદ્રસૂરિ, લુંકાપ્રમુખ ગચ્છલેહ, હેમવિમલ-
 સૂરિ ક્રિયાઉદ્ધાર, રાજવિજયસૂરિગચ્છ, પાલણપુર તથા પદ્મ-
 વિયા પાસ ઉત્પત્તિ, અકબર શાહ પૂર્વલખ, હીરસૂરિદીલ્હીગમન,
 સાહીમિલન; હાંમરસર—ચિડીજીભ—જીજ્યાદિ—હિસામોચન;

સાહીરાજ પર્યંત પદ્ કુરમાના ગુરુદક્ષણા કરણ; જગતગુરુ બિરદ
પ્રાપણ; હીર-સેન ઉભય વરણન; શ્રી દેવસૂરિ; શ્રી વિજયાનંદસૂરિ
ઉભયગચ્છ નાંમ ધારણ, શ્રી વિજયાનંદસૂરિ, શ્રી વિજયદેવસૂરિ
ઉભય પટોધર મિલન, ઉભય ગચ્છ વરણન, શેઠ શાંતિદાસ કૃત
સાગરગચ્છ નિષ્પન્ન, શ્રી લક્ષ્મીસૂરિ પ્રમૂખ ચોવીસ સૂરિવર્ણન,
કેવેસર સમસ્ત સૂરિ સમક્ષે પાપ આલોચણાદિ પ્રમુખવર્ણનો નામ
ચતુર્થાદિલાસઃ સમાપ્તઃ શ્રી. શ્રી. શ્રી.

શ્રી વિજયાનંદસૂરિગચ્છ પંડિતમતં

૧.	પં. વિનય	(ગુરુ)	જિતસત્કમતં
૨.	પં. તીર્થ	,,	વિનોદ. સ. મતં
૩.	પં. પ્રેમ	,,	ગંભીર. સ. મતં
૪.	પં. નાયક	,,	વિનય. સ. મતં
૫.	પં. હર્ષ	,,	પં. તત્ત્વ સ. મતં
૬.	પં. જય	,,	પં. માન. સ. મતં
૭.	પં. કપૂર	,,	પં. કેસર સ. મતં
૮.	પં. ચતુર	,,	પં. હિત. સ. મતં
૯.	પં. ચતુર	,,	ધનસત્કમત
૧૦.	પં. પ્રતાપ	,,	પં. માન. સ. મતં
૧૧.	પં. રાજેન્દ્ર	,,	પં. ભક્તિ. સ. મતં
૧૨.	પં. લઙ્કિધવિજય	,,	પં. ગૌતમ. સ. મતં
૧૩.	પં. દયા	,,	પં. દેવ સ. મતં
૧૪.	પં. કૃતે	,,	પં. ક્ષમા. સ. મતં
૧૫.	પં. માન	,,	૩૫. સ. મતં
૧૬.	પં. ભાગ્ય	,,	પં. ગુણાગ. સ. મતં

શ્રી દેવસૂરિગચ્છ પંડિતમતં.

૧.	પં. સુષુદ્ધિવિજય ગણિ	(ગુરુ)	પં. વદ્યભ સત્કમતં
૨.	પં. વિવેક વિ. ગ	,,	કુંગર. સત્કમતં
૩.	પં. ખુશાલ વિ. ગ	,,	દેવ. સત્કમતં
૪.	પં. માણિક્ય વિ. ગ	,,	ગદાલ. સ. મતં

૫. પં. મુક્તિ વિ. ગ૦	„ ગણિ હંસ સ૦ મતં
૬. પં. સંવેગી પં. રૂપવિજય ગ૦	„ પદ્મ. સ૦ મતં
૭. સંવેગી. પં. વીરવિજયગણિ	„ શુભ. સ૦ મતં
૮. પં. દીપવિજય ગ૦	„ કૃષ્ણ. સ૦ મતં
૯. પં. વિનય વિ. ગ૦	„ કિલ્યાણ. સ૦ મતં
૧૦. પં. રાજવિજય. ગ૦	„ રૂપ. સ૦ મતં
૧૧. પં. અમર વિ. ગ૦	„ પ્રેમ. સ૦ મતં

શ્રી સાગરગચ્છ પંડિતમતં

૧. ભ. શ્રી શાંતિસાગરસૂરિમિમતં
૨. ઉ. શ્રી મુક્તિસૌભાગ્યગણિમતં
૩. પં. કલ્યાણસૌભાગ્યગણિ ઉ૦ શ્રી મુક્તિ.
૪. પં. કૃત્તેસાગરમતં [શુ સુખસાગર]

શ્રી રાજવિજયસૂરિગચ્છ

૧. પ. ઋદ્ધિરત્ન ગ૦ શ્રીજી. સત્કમતં
૨. પં. જિનેદ્રરત્નગણિ (શુરુ) રૂપરત્ન સત્કમતં

શ્રી લોહોડી પોસાલ ગચ્છ પં. મતં

૧. ભાગ્યહંસગણિ. (શુરુ) પં. જ્ઞાનહંસમતં

શ્રી વડીપોસાલ ગચ્છ પંડિતમતં

૧. પં. છુલ્લિસાગરગણિ (શુરુ) પુન્યસાગરમત

॥ અંથાઅંથ—૨૦૦૦ ॥

ઇતિ શ્રીસોહમકુલરત્નપટ્ટાવલી રાસ સમાપ્તં ભદ્રં ભૂયાત
 ભ. શ્રી ૧૦૦૮ શ્રી. ભ. શ્રી ઉદયસૂરીશ્વરજી શિષ્ય પં.
 ગલાલવિજયગણિ તત્ શિષ્ય પં. ગૌતમવિજયજી ગણિનાથે પં.
 દીપવિજય કવિરાજેન પુસ્તિકા લિખિતાસ્તિ સં. ૧૮૭૭ ના વૈશાખ
 વદી ૩ રવિ દિને ઈદં પુસ્તકં સમાપ્તં. ॥

દેવસૂરિગચ્છવર્ણન +

દોહા

૧૦—આ ૧૦ શ્રી વિનયદેવસૂરિવર્ણન—

- સેનસૂરિ પાટે પ્રગટ, પાટ સાઠમેં હોય;
શ્રી દેવસૂરિ શ્રી તિલકસૂરિ, એ પટધારી હોય. ૧
- સંવત સોલ ચોતિસમેં (૧૬૩૪), ઇડરનગર મજ્જાર;
દેવસૂરિ ગુરુ જનમિયા, જિનસાસન જયકાર. ૨
- સંવત સોલત્રેંહેતાલમેં (૧૬૪૩), લે સંજમ વ્રત ભાર;
સંવત સોલસેંહે છપનેં (૧૬૫૬), સૂરિપદ ગનધાર. ૩
- વિહરંતા ઇડરનગર, પાઉ ધાર્યા ગચ્છરાજ;
કલ્યાણમદલ નૃપ બોધિઉં, તપગચ્છપતિ મહારાજ. ૪
- માંડવગઢ પાતસાહ છે, અકબરસુત જહાંગીર;
ગુરુનેં મલવા તેડીયા, પાઉ ધાર્યા ગનધીર. ૫
- પ્રસન હોય દીધો બિરહ, મહાતપા વડ નાંમ;
તિહાંથી ભૂમંડલ વિભુ, વિહરંતા શુનધામ. ૬
- તેણે સમે ધરમસાગર ગણિ, વાચકરાય મહંત;
કુમતિકુદાલ ઇતિ નામ છે, કીઓ અંથ શુનવંત. ૭
- બહુ પંડિત શ્રી સેનસૂરિ, અંથ કીઓ અપ્રમાણ;
વાચક ગણ બાહિર કીઆ, પેઢી ત્રણ પ્રમાણ. ૮
- સંસારી સગપણ અછેં, મામા ને ભાણેજ,
દેવસૂરિ ભાણેજ છે, વાચક માંમા હેજ. ૯

+ આ રાસની ૪૭મી ઢાળ, જે આ પુસ્તકના દ્વપમા પાને પૂરી થાય છે, ત્યાંસુધીમાં પદ પદધરનું વર્ણન આપ્યા પછી ૬૦મી પાટ પછી આણંદસૂરિગચ્છ અને દેવસૂરિગચ્છ એમ બે ગચ્છ જુદા પડ્યા. કવિ દીપ-વિનયજી પોતે આણંદસૂરિગચ્છના હોવાથી ૪૮મી ઢાળથી આણંદસૂરિ-ગચ્છનું વર્ણન શરૂ કરી રાસ પૂર્ણ કર્યો, અને ત્યારપછી દેવસૂરિગચ્છનું વર્ણન આપવું એમને જરૂરી અને ઉચિત લાગ્યું હશે તેથી રાસ પૂર્ણ કર્યો પછી ફરીથી ૪૮મી જ ઢાળથી શરૂ કરીને ૫૧મી ઢાળ સુધીમાં દેવસૂરિ-ગચ્છનું વર્ણન આપ્યું છે.

લખી લેખ વ્યક્તિકર સહુ, મેહેલ્યો તરત જવાખ;
 દેવસૂરિ વાંચી કરી, ચિંતી મનમેં આપ. ૧૦
 પત્રજીવાખ એહવો લખ્યો, ફિકર ન કરસ્યો કાય;
 ગુરુ નિવારણ હુઆ પછે, ગચ્છમેં લેસ્યાં તોય. ૧૧

ઢાલ—૪૮

(મુજરો લ્યોનેં જલમ જટણી રે—એ દેશી)

કાગઢ લઈને કાસઢ આવીયો રે, બૂલેં દીધો ગુરુનેં આય;
 ભાવિ જોગ મિટાવ્યો નહુ મિટેં રે, જો કરે કાટાકોટિ ઉપાય;
 જોજ્યો ભાવી પદારથ સાજનાં રે. (એ આંકણી). ૧
 કાગઢ વાંચી શ્રી ગુરુ સેનજી રે, ઉપનો રોસ અતિ મનમાંહે;
 ન ધટે સુવિનિત સૂરિ એહને, કરસ્યાં અવર સૂરિ ગચ્છમાંહે. જો ૨
 મુનિગણ ચચારસેંહેં વાચક આઠસ્યું રે, આયા ખંભનયર ગચ્છરાય;
 અકખરપુરમેં દેવગતિ સમે રે, વાચક આઠનેં મુનિ ખોલાય. જો ૩
 એક વાર જોજ્યો દેવસૂરિ કને રે, જો મુંઝ વચન કરેં સુપ્રમાણ;
 તો પટધારી ખીજો ન થાપસ્યો રે, નહીંતર કરજ્યો સૂરિ સુખાંણ. જો ૪
 સૂરિમંત્ર સંધની સામે સુંપિડ રે, કરજો આચારજ વડ નૂર;
 ઈમ કહી સૂરિ સરગ સધારિયા રે, ધન્ય ધન્ય શ્રી તપગચ્છ નભસૂર. જો ૫
 રાજનગરમેં દેવગુરુ કને રે, આયા પુછણ વાચક આઠ;
 તિણુ સમે ધરમસાગર ગણિ દેખીયા રે, પૂજ્ય સમીચે સખરેં ઠાઠ. જો ૬
 હળીગત કહી સહુ સેન ગુરુ તાણી રે, કાંને ન ધરી તે ગનધાર;
 રીસાવી સહુ પાછા આવીયા રે, થાખ્યા તિલકસૂરિ પટધાર. જો ૭
 કોઈ આયુ અલપના જોગથી રે, જીવ્યા તીન વરસ ગચ્છરાજ;
 કાકા ગુરુ જે હોય સૂરિતણા રે, થાખ્યા આણુંદસૂરિ વડ લાજ. જો ૮
 તેહનેં મલવા આપ પધારીયા રે, શ્રી શ્રી દેવસૂરિ મહારાજ;
 પરિકર રાજનગરમેં દો મલ્યા રે, દો સૂરિ તપગચ્છપતિ સાસ્રાજ. જો ૯
 હોય મલી એકસંમતેં ચાલવ્યો રે, હોય નાંમે પટ્ટો નવ દેશ;
 તીન વરસ લગ એક સંમત રહ્યો રે, હોય સૂરિ મનમેં પ્રેમ વિશેષ. જો ૧૦
 એહવે ભાવિ પદારથ જોગથી રે, શ્રી દેવસૂરિ ગચ્છરાજ;
 ચોથે વરસેં આપણુ નામનો રે, લખિયો પટ્ટો મુનિગણકાજ. જો ૧૧

સૂણી આણુંદસૂરિ તેહ વારતા રે, આપે પણ દીધી ધંહ રીત;
એ દોય સૂરિને નામે ગચ્છ હુઆ રે, આચરણા કુલ એક જ નીત જો ૦૧૨
શ્રી વિજેદેવસૂરિ ગચ્છરાજી રે, કરતા મહિમંડલ સુવિહાર;
એહવે સંવત સોલહિઆસીધં(૧૬૮૬)રે, કોઈક ભાવિ જોગ ઉદાર. જો ૦૧૩
પાતસાહિ માંસુ જેહને બિરધો રે, જેહના રાજનગરમે વાસ;
આગર ગચ્છ જે તેહથી નિપનો રે, ગુર્જરથેઠ શ્રી શાંતિદાસ. જો ૦૧૪

૧૧—આ ૦ શ્રી વિજયસિંહસૂરિવર્ણન—

શ્રી ગુરુ દેવસૂરિ નિજ પાટવી રે, શ્રીવિજયસિંહસૂરીશ્વર દીધ;
એકેસઠમે એહ પટધર વંદીધ રે, આયુ અદ્ય અમરપદ દીધ. જો ૦૧૫

૧૨—આ ૦ શ્રી વિજયપ્રભસૂરિવર્ણન—

ખાસઠમે પટધર પ્રભસૂરિજી રે, હુઓ વડલાગી ગચ્છરાજ;
ગંધારખંદિરમે પ્રભુ પાધ્યા રે, શ્રી શ્રી સૂરિપદ સામ્રાજ. જો ૦૧૬
તપગચ્છ ગયણ વિસાલ પ્રભાકરું રે, તપગચ્છનાથ પ્રભાકર ભાન;
સંવત સત્તરસેહે ગુણુવંતાસમે(૧૭૪૯)રે, પાવે સદ્ગુરુ અમર

વિમાન. જો ૦ ૧૭

તેહનો પરિકર બહુ સુનિ થોક છે રે, એ ગુરુ સોહમકુલની લાજ;
જેહને નામે સંકટ સહુ ટલે રે, એ ગુરુ દીપવિજય કવિરાજ. જો ૦ ૧૮

ફાલ

૧૩—આ ૦ શ્રી વિજયરત્નસૂરિવર્ણન—

ત્રેસઠમા પટધર પ્રભુ, પ્રભવસૂરિને પાટ;
શ્રી વિજયરત્નસૂરિસરુ, કુમતિ કરે નિર્ધાટ. ૧
શ્રી પ્રભસૂરિ ઉપદેશ સુંબ, હીરો હીરાં માત;
પિતા માતા હો નાંમ એ, હો ગુણુવંતા બ્રાત. ૨
અયારેજણુ સંજમ લિઉ, સંવત સત્તરબતિસ(૧૭૩૨);
આચારપદ પાધ્યા, હુઆ સુંનિગણુ ઇસ. ૩

ઠાલ—૪૯

(વાડીના ભમરા દ્રાખા મીઠી રે ચાંપાનેરની—એ દેશી)

જીરે સંવત સત્તરસેહે ચોસઠે(૧૭૬૪), ગુરુજી ઉદેપુરનયર ચોમાસ રે;
સમકિતના ભમરા વાંણી મીઠી રે ધારા પૂજ્યની. (એ આંકણી).
તિહાં અમરસી શ્રીમહારાણુ છે, તેહને પ્રતિજોધ્યો ગુંથુરાસ રે. સં ૧

જીરે ચીડીમાર આહોડી નેં ખાટકી, વલી હિંસાકારી જીવ જેહ રે સં;
 જીરે પળસણ પર્વમેં તે સહું, કિઓ દેસ અમરપદો તેહ રે. સં ૨
 ગુરુજી ઈમ ભવિજીવ ખહું બુઝ્યા, સૂરિ વિહરંતા દક્ષણ દેશ રેં સં;
 જીરે ઉદેપુર સરગ સધારીયા, જેહની કીરત દેસ વિદેશ રે. સં ૩
 ૧૪—આં શ્રી વિજયદશમીસૂરિવર્ણન—

હવે ચોસઠમા પટધર સૂરિ, પ્રણમું ક્ષમાસૂરિ ગચ્છરાજ રેં સં;
 જીરે પાલીનગર ગચ્છરાજનો, ભલો જનમ સમય વડ લાજ રેં. સં ૪
 જીરે સાહ ચતરાજી કુલ ઉપનો, બાઈ ચતુરાંદે માત મલ્હાર રે સં;
 વિક્રમ સંવત સત્તર સાત્રિસેં (૧૭૩૭), ગુરુને સૂરિપદ હૂઓ

જયકાર રે. સં ૫

જીરે ઉદેપુર નયર શ્રી રાણાનો, તિહાં મોહોચ્છવ પાટ સવાય રે સં;
 જીરે દીવખંદિર ગચ્છરાયજી, ગુરુજી સરગ લલો સુભ કાય રે. સં ૬
 ૧૫—આં વિજયદશમીસૂરિવર્ણન—

વરણ પાંસઠમા પટધર પ્રણ, વંદુ દયાસૂરિ ગચ્છરાજ રે સં;
 જીરે દીવખંદર પ્રણ પાઈયા, રૂડો પટધર સૂરિ સામ્રાજ રે. સં ૭
 ૧૬—આં વિજયદશમીસૂરિવર્ણન—

કહું છાસઠમા પટધર પ્રણ, વિજયધરમસૂરિ કુલ ભાંણ રે સં;
 ભલો ઉદેપુરનયર શ્રી રાણાનો, તિહાં પટધર પદ સુપ્રમાણ રે. સં ૮
 જીરે દેશ નગર પુર નવનવા, જીરે કરતા ભવિક ઉપગાર રે સં;
 ગુરુજી જવાનગર માંહે બેહુ મલ્યા, દોય સૂરિ સકલ પરિવાર રે. સં ૯
 જીરે દયાધરમ જગ જોડલી, જો તો સોહમકુલ નભ સૂર રે સં;
 સૂરિ ધરમગુરુ બુવિ વિહરંતા, પૂજ્યજી કુમતિ હરણ વડ સૂર રે. સં ૧૦
 જીરે નગર બહું દો મારુ દેશમેં, કીધો સંઘ આગહથી ચોમાસ રે સં;
 ગુરુજી સૂત્ર સિદ્ધાંતની વાયણા, સહું સંઘની પૂરી છે આસ રે. સં ૧૧
 જીરે છાસઠમા જો પટધર, સાતે ધિરદતણા ધરણાર રે સં;
 વંદુ દીપવિજય કવિરાજજી, શ્રી શ્રી ધરમસૂરિ ગણધાર રે. સં ૧૨

કુહા

સંવત અઠારઠકતાલમેં (૧૮૪૧), શ્રી તપઃગણપતિ ગુણધામ;
 સૂરિ સરગ સધારીયા, સોહેર બહુંદા. કામ. ૧

૧૨—આં બિજયજિનેંદ્રસૂરિ—

જેદના પટધર ગણપતિ, સૂરિસઠમે। સૂરિરાજ;
 યી વિજયજિનેંદ્રસૂરીસર, તપાગચ વડ તાજ. ૨
 ચિરંજીવી ગુરુ વિહરના, વરણ તામ વખાણ;
 હડખા રાગેં વરાણુ, આશિય વચન પ્રમાણ. ૩
 હડખો મંત્રતરૂપ છે, હડખો છત હડાય;
 હડખો અરિમહંન દરણ, તાયેં સઠલ લિખાય. ૪

ઢાલ—૫૦

(મંગલપ હડખા રાગેજ ગીયતે)

સૂરિ ગચ્છરાજ મહારાજ છવો ધણું, દીપ કવિરાજ આશિય ખોલેં;
 અવર સૂરિ બાહુ બાતરેં દેખતાં, નાંદિ આવેં ઠાઉ આપ તોલે,
 સૂરિ ગચ્છરાજ મહારાજ છવો ધણું. (એ આંદણી) ૧
 હીરસૂરિ વિજેસેનસૂરીસરા, દેવસૂરિ વિજયચિહ્નરાજે;
 પટધર પ્રભસૂરિ રતનસૂરિ ક્ષમા-સૂરિ ગચ્છરાજ ચઢતેં દિવાજેં. સૂં૨
 દીનદયાલ દયાસૂરિ દીપનો, ધરમ મૂરતસમે ધર્મસૂરિ;
 જિનેંદ્રસૂરિ તમુ પટઉદયાચલેં, ઉદય કીનો નવે ખંડ બૂરી. સૂં૩
 વંશ જોસવ કુલેં દેશ મરુધર ધરા, તાત હરચંદ ગુમાન ભયો;
 સંવત અઢાર ઈકતાલ કે (૧૮૪૧) વરસમેં, બહુદા નયરમેં
 પાટ પાયો. સૂં૪

શોહમ જંબૂપટેં પાટ તપગચ તણેં, લાયકો ઉદય ઉદયો પ્રતાપી;
 કલિબુગેં હીરસમ પુન્ય વડભાગીઉં, દેશદેશાંતરાં કીર્તિ વ્યાપી. સૂં૫
 ચંદ સૂરજ પરેં ગેંણુ તપગચ તણેં, ચંદ સૂરજપરેં ગયણુ છાજેં;
 દીપ કવિરાજ ગચ્છરાજ બહાદર ધણી, ગચ્છપતિ નાથ ચઢતેં
 દિવાજેં. સૂં૬

દુહા

શોહમ પાટપરંપરેં, ગાયા એ ગચ્છરાય;
 જેહને નામેં સંપજે, ઈચ્છિત ફલ મન લાય. ૧
 શોહમ કુલને ગાવતાં, ઇતિ ઉપદ્રવ જાય;
 કષ્ટ ભંજ ગુણ ગાવતાં, પ્રગટે ઋદ્ધિ સવાય. ૨

ઠાલ—૫૧

(રાગ ધન્યાશ્રી : તુઠો તુઠો રે મુઝ સાહેળ જગનો તુઠો—એ દેશી)

તુઠો તુઠો રે મુઝ, અનુભવ સાહેળ તુઠો;

સોહમ કુલનો રાસ કરતાં, જ્ઞાન અમૃતરસ વૂઠો રે,

મુઝ સાહેળ જગનો તુઠો (એ આંકણી) ૧

દોય હબર ને વ્યાર સૂરિમેં, પેહેલા ઉદયમેં વીસ;

ખીજા ઉદયમેં ત્રેવીશ સૂરિ, ત્રીજેં અઠાણું જગીસ રે. મુઝ ૨

તેહ અઠાણુંમેં સંપ્રતિ વંદો, એકાદશમેં સૂરિ;

સરવાલેં ચોપન સૂરિ પ્રગટયા, એકાવતારી સનૂરી રે. મુઝ ૩

સૂરત બંદિર સેંહૈર નિવાસી, પોરવાડ કુલ સણગાર;

કલાશ્રીપત શ્રાવક જિનધર્મિ, પ્રભુ આણા શિરધાર રે. મુઝ ૪

શાહ વધુસૂત મજલાલ સાહજી, તસ સૂત જિનગુંથુધારી;

અનોપચંદ સાહ આગ્રહથી કીધો, એહ પ્રખંધ વિચારી રે. મુઝ ૫

સાક્ષિ થંથોનું વર્ણન—

મુનિચંદરસૂરિકૃત પટ્ટાવલી, ધરમસાગર ઉવજગાય;

દુષ્પસાહ યંત્ર દેવેંદ્રસૂરિકૃત, પ્રભાવકયરિત્રઃ કહાય રે. મુઝ ૬

હલ્પસૂત ચેરાવલી દેખો, પરંપરાગત બાંણ;

ગુરુમુખ બહુ પંડિતજન સુણિયા, પ્રાચીન સૂરિ વખાણ રે. મુઝ ૭

વ્યાર પ્રંધ અનુસારે કીધો, એહ પ્રખંધ સવાઈ;

સોહમકુલ પટ્ટાવલી ગાતાં, મંગલગીત વધાઈ. મુઝ ૮

આલોચણા—

એકેંદ્રીયાદિ પંચેંદ્રી હુહંચ્યા, હાસ્યતણેં રસ બાંણ;

જ્ઞાન-દેવ-દ્રવ્ય ભક્ષણ કીધાં, ભાગ્યાં વ્રત પચખાણ રે. મુઝ ૯

શુણી આચારજ વાચક મુનિના, અવરણુવવાહ કહાયા;

શ્રાવક શ્રાવિકા જિનધર્મિ, તેહના મર્મ ખતાયા રે. મુઝ ૧૦

નહિ અનુવ્રત નહી મહાવ્રત મોમેં, નહિ શુંણ સીલ સંતોસ;

થાંનક પાપ અઠારે સેવ્યાં, આતમ કીધો પોસ રે. મુઝ ૧૧

જિન આગમ પ્રરૂપણ કરતાં, નિજમતિ અધિક સુનાયા;

ઉત્સૂત્ર ભાષણ પાતિક મોટો, બાણી નેંહ હલાયા રે. મુઝ ૧૨

કવેસર ખિરદ ધરાવી જગમે, ગહુ નૃપ સસ્ર વખાંણ્યા;
ભુજબલ ક્ષેજ સંગ્રામ વખાણ્યા, આતમ દોષ ન ભાંણ્યા રે. સુ૦ ૧૩
મેં આ ભવમેં તપ નહી કીધાં, નહી મત નહી પચ્યખાંણ્ય;
મુનિમારગની નહી આચરણા, નહિ કાંઈ સુકૃત કર્માણ્ય રે. સુ૦ ૧૪
આતમ તારણુ દોસ નિવારણુ, શ્રી સોહમકુલ ગાયો;
જીમ પવિત્ર કરી સૂરિસ્તવનાથી, ભવભવ હુકૃત મિટાયો રે. સુ૦ ૧૫
સોહમકુલ નેં સંઘની સામેં, એ સહુ પાપ પલાગી;
ત્રિકરણુ સુધેં મિચ્છા[મિ] હુકકડ, ભવભીરૂ કેહેવાઉં રે. સુ૦ ૧૬
અંથનામ તથા સમાસિવચન—

શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી, એહ રાસનું નામ;
એહમેં રત્નસૂરીસર ગાયા, સોહમ પટધર સ્વામ રે. સુ૦ ૧૭
વીર જગતશુરુ શાસન અવિચલ, વરસ એકીસ હજાર;
ભગવતીસૂત્રમેં ગજગતિ સરખો, વરતસ્યેં જયજયકાર રે. સુ૦ ૧૮
તિહાંલગ એહ રાસ જયવંતો, વલિ રહો નભ શશિ સૂર;
મેરુ મહીધર લગ જયવંતો, એ પુસ્તક વડ નૂર રે. સુ૦ ૧૯
શ્રી વિજયાનંદસૂરિ પટધારી, સમુદ્રસૂરિ ગચ્છરાજ;
તસ રાજેં સ્તવના કીધી, દિનદિન ચઢત દિવાળ રે. સુ૦ ૨૦
સંવત અઢાર સત્યોત્તર(૧૮૭૭) વરસે, શક સત્તર બેંહેંતાલ;
શ્રી સુરત બંદિરમેં ગાઈ, સોહમ કુલગણુમાલ રે. સુ૦ ૨૧
પ્રેમરત્ન શુરુરાજ પસાઈ, સોહમ પટધર ગાયા;
મન ઇચ્છિત લીલા સહુ પ્રગટેં, દીપવિજય કવિરાયા રે. સુ૦ ૨૨

ઇતિ શ્રી પ્રાગવાટજ્ઞાતીય સાહ કલા શ્રીપત કુલોત્પન્ન સાહ
અનોપચંદ્ર મજલાલ આગ્રહાત સકલ પંડિત પ્રવર પ૦ શ્રી
પ્રેમવિજય ગ. પં. રત્નવિજયજગણિના શિષ્ય પં. દીપવિજય
કવિરાજ બહાદરેણુ વિરચિતે શ્રી સોહમકુલરત્ન-પટ્ટાવલી-રાસ
પ્રાકૃત પ્રખંધે જ્ઞાનસાગરસૂરિ પ્રમુખ પંચસૂરિ, મુનિ હત્યા પાતકી
પ્રતિબોધન, ધન્ના પોરવાડકૃત રાણપુર પ્રાસાદે ચ્યારસૂરિ
આગમન, શ્રી સંતિકર સ્ત્રોત્ર નિષ્પન્ન દીવાલી કલ્પકર્તા પ્રમુખ
ચ્યારસૂરિ વર્ણન, લહોડી પોસાલ, કમલકલસા, કતપરા, વિજ-
મતી, કહુઆમતી, પાર્થિવંદ્રસૂરિ, હુંકા પ્રમુખ ગચ્છભેદ, હેમ-

વિમલસૂરિ ક્રિયા ઉદ્ધાર, રાજવિજયસૂરિમાહાત્મ (ગંચ), પાલણપુર
પદલવિયા ઉત્પત્તિ વરણન ગઝલ, અકબરશાહ પૂર્વલંબ, હીરસૂરિ
દીલ્લીગમન, સાહિ મિલન, હામરસર ચિદીજલ જીજીઆદિ
હિંસામોચન, સાહીરાજ્ય પર્યંત અમારી પરકુરમાના દક્ષણ, ગુરુ
પૂજન કરણ, જગતગુરુ બિરદ પ્રાપણ, હીર-સેન ઉભય વરણન,
શ્રી દેવસૂરિજી શ્રી વિજયાનંદસૂરિ ઉભય ગચ્છ વરણન, ઉભય
પટોધર મિલન, શેઠ શાંતિદાસકૃત સાગરગચ્છ નિષ્પન્ન, શ્રી
જાંહંગીરપાતસા દત્ત શ્રી દેવસૂરિજી મહાતપા બિરદ પ્રાપણ,
શ્રી રત્નસૂરિ મહારાણા શ્રી અમરસિંહ પ્રતિબોધિત પર્યુષણ પવ
અમારી લેખ કરણ, પ્રમુખ ઉગણિસ સૂરિ વરણન, કવેસર
સમસ્તસૂરિ સમક્ષે પાપઆલોચણાદિ વર્ણનો નાંમ અતુર્યોદ્ધાસઃ ૪

॥ ઇતિ શ્રી સોહમકુલરત્ન પટ્ટાવલી રાસ ॥

શ્રી દેવસૂરિગચ્છ પંડિતમતં

૧. પં-યાસ વિવેકવિજયગણી કુગરં સત્કમતં.
૨. પં- સુષુદ્ધિ વિં ગં વલ્લભં સત્કમતં.
૩. પં- ખુશાલ વિં ગં દેવં સત્કમતં.
૪. પં- માણિક્ય વિં ગં ગલાલં સત્કમતં.
૫. પં- મુક્તિ વિં ગં હંસં સત્કમતં.
૬. સંવેગી પં- રૂપવિજયજી પં- પદ્મં સત્કમતં.
૭. સંવેગી પં- વીરવિજયજી ગં શુભં સત્કમતં.
૮. પં- દીપવિજયજી ગં કૃષ્ણં સત્કમતં.
૯. પં- વિનય વિં ગણિ કલ્યાણં સત્કમતં.
૧૦. પં- રાજવિજય ગણિ રૂપં સત્કમતં.
૧૧. પં- અમરવિજયજી પં- ગ્રેમં સત્કમતં.

શ્રી રાજવિજયસૂરિગચ્છ પંડિતમતં

૧. પં- ઝદિરત્નગણી શ્રીજી સત્કમતં.
૨. પં- જિનેન્દ્રરત્નગણી પં- રૂપરત્નમતં.

શ્રી વિજયાનંદસૂરિગચ્છ પંડિતમતં

૧. પં- વિનયવિજય ગણિ જીતં સત્કમતં.
૨. પં- તીર્થવિજય પં- વિનોદં સત્કમતં.
૩. પં- ગ્રેમવિજયગણિ ગંબીરં સ

૫. પંચ નામકવિન્ય પંચ વિનય મન્દમતં
૫. પંચ દાંનિન્ય ગમ્મિ તત્ત્વ મન્દમતં
૬. પંચ જ્ઞાનિન્ય ગન્ પંચ જ્ઞાન મન્દમતં
૭. પંચ ચત્ત્વિન્ય પંચ દિન મન્દમતં
૮. પંચ દૃષ્ટ પંચ દેવ મન્દમતં
૯. પંચ ચત્ત્વિન્ય મન મન્દમતં
૧૦. પંચ પ્રતાપવિન્ય પંચ જ્ઞાન મન્દમતં
૧૧. પંચ રાત્રિવિન્ય પંચ ભક્તિ મન્દમતં
૧૨. પંચ લગ્નિવિન્ય પંચ ગૌતમ મન્દમતં
૧૩. પંચ દયાવિન્ય ગન્ પંચ દેવ મન્દમતં
૧૪. પંચ કૃતે પંચ ક્ષમા મન્દમતં
૧૫. પંચ જ્ઞાન પંચ રૂપ મન્દમતં
૧૬. પંચ ભાગ્ય પંચ ગુણ મન્દમતં

સાગરગન્ધે પંડિતમતં

૧. બન્ શ્રી જ્ઞાનિસાગરમૂરિ બન્ મતં
૨. હિન્ શ્રી મુક્તિસૌભાગ્ય ગમ્મિ મતં
૩. પંચ કૃતેસાગર ગમ્મિન્ સુખસાગર મતં
૪. પંચ દયાળુસૌભાગ્ય ગન્ હિન્ મુક્તિ મન્દમતં

શ્રી લોહિાડી પોસાલગન્ધે પંડિતમતં.

૧. પંચ ભાગ્યહસન્ ગમ્મિન્ જ્ઞાનહસન્ મન્દમતં

વડી પોસાલગન્ધે પંડિતમતં

૧. પંચ જીવિસાગર ગમ્મિન્ પુન્યસાગર મતં

ઉપાધ્યાય શ્રી ધર્મસાગર ગમ્મિ મહારાજે વૃદ્ધ પટ્ટાવલિમે પંડિતની મતાં કરાવ્યા, તે રીતે કરાવ્યાં છે.

આ. શ્રી પ્રજ્ઞાતિલકસૂરિશિષ્યવિરચિત

કચ્છૂલી (ગચ્છ) રાસ

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૩૬૩; લેખન સંવત-વિ. સં. ૧૪૦૮]

ગણુવઈ ને જિમ હરીઉવિડંડણુ, રાલનિવારણુ તિહૂયણુમંડણુ,
પણુમવિ સામીઉ પાસ જિણુ;

સિરિ ભદ્રેસરસૂરિહિં વંસો, બીજી સાહક વંનિસુ રાસો,
ધમીય રાહુ નિવારીઉ.

સગગખંડુ જિમ મહિયલિ જાણુઉં, અટ્ટારસઉં દેસુ વખાણુઉં,
ગોવલિ (ગોઉલી) ધન્નિ રમાઉલઉં;

અનલકુંડ સંભમ પરમાર, રાજુ' કરઈ તહિં છે સવિવાર,
આણુ ગિરિવર તહિં પવરો.

વિમલવસહીં આદિ જિણુ'દો, અચલેસર સિરિમાસિરિ વિ'દો,
તસુ તલિ નયરી ય વન્નીય એ;

જણુમણુ નયણુહ કમ્મણુમૂલી, કચ્છૂલી કિરિ લંકવિસાલી,
સર-પ્રવ વાવિ મણોહરીય ॥ છ ॥

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

તન્નિહ નયરી ય તન્નિહ નયરી ય વસઈ બહુ લોય,
ચિંતામણિ જિમ હૃથીયઈ હીઈ દાનુ સવિવેય હરિસી ય,

સન્નયઈ સીલિ વવહરઈ કૂડ ઠપટુ નવિ તે ય જાણુઈ,

ગલીઉં જલુ વાડી પીઈ ધન્નમ કન્નિમ આણુરત્ત,

એક જીહઈ કિમ વન્નીઈ કચ્છૂલી સુપવિત્ત. ॥ છ ॥

હિમગિરિ ધવલઉ જિસુ કવિલાસો, શુરમંડપુ પૂતલીય વિણુસો,
પાસ બૂયણુ રલિયામણુઉં;

ભવીયઈ શુરુમણિ આણુ'હ આણુઈ, જસહકેનંદણુ તં પરિમાણુઈ;

સત્તરિ લેહિ સંજસુ પરિપાલઈ, વિહિમગિસિરિપહસૂરિ શુણુ ગાજઈ.

એગંતર ઉપવાસ કરઈ, બીજા દિણુ આંગિલ પારઈ;

સાસણુદેવતિ દેસણુ આવઈ, રચણિહિ બ્રહ્મસંતિ શુરુ વંદઈ;

કવિલ કોટિ શ્રીયસૂરિ વિહરંતઈ, માલા રોપણુ કીયાં તુરંતઈ.

સઘં નર આવીય પંચસયાઈ, સમક્રતિનં દર્ધ બહૂય વયાઈ;
છાહડનંદાણુ બહુ શુણ્વંતઉ, દિકખ લીધં સંસાર વિરત્તઉ.
લાષણુ છંદ પમાણુ પરિકખણુ, આગમ ધમ્મ વિચાર વિચકખણુ;
છત્રીસી શુરુશુણિ જીત્તઉ, જાણિઉ નિય પદિ ઠવિઉ નિરુત્તઉ.

માણિકપહુ સૂરિ નામુ, શ્રીયસૂરિ પ્રતીકીઉં;

કછૂલી પૂરી પાસજિણુ, બૂયણિ અહિઠીઉં.

સાવયલોય કાઈ તસુ ભત્તી, નવ નવ ધમ્મ મહૂસવ જીત્તી;
શ્રીયસૂરિ આરાસણિ અ ઠાહી, અણ્ણસણુ વિહિ પહુત્તઉ સુરમાહી.
નિવીય આંબિલિ સોસીય નિય કાયા, માણિકપહુસૂરિ વંદઉ પાયા;
વિણુક દેહ જસ ધવલહ રાણી, પાય પખાલણિ હુઈય પહાણી.

માણિક સૂરિ જે કીધ, જિણુધમ્મ પભાવણુ;

ધક મુહિ તે કિમ વન્નઉ, ભવ પાવ પણાસણુ.

કાલુ આસન્નુ જાણેવિ માણિકસૂરિ,
નયરિ કછૂલિ જાણેવિ શુણ્ણમણિ ગિરિ;
સેઠિ પાસલસૂઓ વાહિગયકેસરી,
વિરસ સંસારસરિયેનાહ તારણુતરી.
સધુ મેલ્લવિ સિરિ પાસ જિણુમંદિરે,
વેગિ નિય પાટિ શુરુ ઠવિઉ અધસર્ધપરે;
ઉદયસિંહસૂરિ કીઉ નામિ નાચંતી એ,
નારીગણુ ગચ્છભરુ સયલુ સમપીજએ,
સૂરુ જિમ ભવિય કમલાઈ વિહસંતઓ,
નયરિ ચઢાવલિ તાવ સંપત્તઓ;
વન્ન ચત્તારિ વર વાણિ જો રંજ એ,
રાઉલો ધંધલો દેઉ મણિ ચમક એ.
કોઈ કમ્મમાલી ઓ પાણિયારૂઠઓ,
ગયણિખા(ખો)પરિથીઈભણુઈ હઉ વાદીઓ;
પંડિતે બંભણુ તાપસે હારિયં,
રાઉલો ધંધલો દેવિહિં ચિતિયં.

વાદીહિં જીતઉં નયરો, નવિ ઠોઉ હરાવર્ધ;
ઉદયસૂરિં જઈ હોએ, અમ્હ માણુ રહાવર્ધ.

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

જિત્ત નયરી ય જિત્ત નયરી ય સયલ મુણિ સીહ,
નીરંતર્ધ નીસેવડો (નિરૂપડો) ગરૂય દંડ કંબરૂ કરંતર્ધ,
ધંધલુ રાઉલુ વિન્નવર્ધ સામિસાલ પર્ધ મજિત્ર સંતર્ધ;
ખંભણુ તપસી ય પંડીયા જં ત ન ખંધર્ધ ખાલા,
સુશુરુ કમ્માલિઉ નિજગણીઉ અમ્હ અપ્પઉ વરમાલા ॥ છ ॥
ધંધલ જિણુહરિ સવિ મિલિય, રાણાલોય અસેસ;
ઉદયસૂરિ સ ઘિહિ સહિઓ, નિવસધ એ નિવસધ એ નિવસધ વર હરિ પીઠિ.

....
સત્થિ પમાણી હરાવિઉં મંત્રિહિં એ મંત્રિહિં એ મંત્રિહિં વાહુ કમઠો.
સેયંવર તઉ હિવ રહિએ, જે શુરુ સિદ્ધિહિં ચંડો;
વિસહરુ આવતુ પરિષંજિ લે, લંખિઉ એ લંખિઉ એ લંખિઉ દંડુપ્પયંડો.
તઉ શુરિ મુહંતાં મિલિહરિ, હોઈ ગરૂડુ પણેણુ;
ધાઈઉ લીધઉ ચંચુપુડે, ગિલીઉ એ ગિલીઉ એ ગિલીઉ કાલબૂયંગો.
ખાળપિહિ વિ સંમુહીય, ડર ડરંતુ થીઓ વાઘો;
જેવણુહાર સવિ ખલલલીય, હીયડધ એ હીયડધ એ હીયડધ પડીઓ દાઘો.
તઉ સૂરિ મૂઝીઉ રયહરણુ, કીધઉ સીહુ કરાલો;
વાધહજતાં દૂરિથીઉ, હરિસીજિ એ હરિસીજિ એ હરિસીઉ નયરૂ સખાલો.
ધંત્યંતરિ મુણિ ગયણુઠિય, તમ્મ સિરિ પાડીય ઠીમ;
હૂઓ કમાલીઓ કાલમુહો, લોકહિં એ લોકહિં એ લોકહિં વાધય ખૂંખ.
છંડિઉ માણુ કવાલધરો, ધાઈઉ વંદર્ધ પાય;
ખમિ ખમિ સામિ ! પસાઉકરી જીતઉં એ જીતઉં એ
જીતઉ તર્ધ મુણિ વાય ॥ છ ॥

વસ્ત (વસ્તુ છંદ)

તાવ સંધીઉ તાવ સંધીઉ ઠીખ મંતેણુ,
ગણુહરિ કરિ કમ્માલીયહ મિકખ ભરીઉ અપ્પઉ મુહત્તિણુ;

રાગિ દિં નિમ વાયસદ હકિતુ નિમ્મત્ત(તુત્ત) શુ હરીકે સત્તીજી;
 પારાવરણિ ક્યંત અગિભિંડીન્નો ડિંગીડ તામ,
 પ્રતપકે દેવિ વરીસ જિનકેદયસૂરિ રવિ લગ. ॥ ૭ ॥
 ચુદાવલિલિં રિદરીક, પ્રભુ પદનકે મેવાડિ.
 પાણુ નમંરીકે નાગદ્રવે, સગોસરીકે આલાડિ.
 જાણુ કુદાલી ય નીચરણી, દીવકે પાટકે ચેટિ;
 વાદીય ટોડર પદ મરને, પદુતકે ખમણુકે ખેટિ.
 દેવલિ ભુક્તિ ન જિણુ ભણુએ, નાગિલિં સિદ્ધિ સલણિ;
 ઉદયસૂરિ પમણુકે પલીકે, જયતલ રાયઅધાણિ.
 દેવલિ ભુક્તિ મ ભંતિ દરે, નારી નંતિ મુવ સિદ્ધિ;
 તિસમય સિદ્ધા વલિનં, છય લીધં આહારુ વિચુદ.
 ખીચ ખીર દિઠંતુ દીકે, જિણુ નંદિયુણિ દેવિ;
 ગયકુંભયલિ આરૂદીય, પદમ સિદ્ધ મરુદેવિ.
 વિવરણુ પિંડવિચુદ્ધિ દીકે, ધમવિહી અંશુ પ્રસિધ્ધુ;
 સ્ત્રીયવંદણુદીવીય રચિય, ગણુહરુ ભૂયણિ પ્રસિધ્ધુ.
 અમ્હકં સાજણુ રોઠે, હમ્માસકં કલો;
 વસતિણિ ઉયરિ ઉપનકે, પદિ કાવિજિ ખાલો.
 તેરકુરોત્તર (૧૩૦૨) વરિએ, અપકે સાધેઈ;
 ચુદાવલિ દિવિહો, જગિ લીક લિહાવી ॥ ૭ ॥
 કહુલી જાએવિ પરમકલ શુ ગચ્છભારુધરો;
 પંચમ વરિસ વહંતિ, સાજણુનંદણુ દીખીકે.
 દેવાએસુ લહેવિ ગોડીય, સત્તમે વરિસ લહે;
 ચકે દિસિ મેલીકે સંધુ, આરિઠવણુકે વિવિહપરે.
 ગૌતમ સામિહિં મંત્રુ, આષાત્રીજઈ દિણિ દીધંએ;
 જોગ-વહાણુ વહેવિ, અંગ હગ્યારઈ સો પઢએ.
 ત સંજમિ રણિ જીતુ, સયરકે ચૂકકે પંચસરો;
 ગૂજરધર મેવાડિ, માલવ ઉજ્જેણી ખડુ ય.
 સાવય કીય ઉવચાર, સંઘ પલાવણુ તહિં ઘણી ય;
 સાત્રીસઈ (૧૩૭૭) આસાદિ, લખમણુ મયધર સાહુ સૂએ.

છયણી નયર મઝારિ, આરિઠવણુઉં 'લીમિકીઓ;
 કમલસૂરિ નિય પાટિ, સર્ધ હયિ પ્રજ્ઞાસૂરિ ઠવીઓ.
 ખમીઉ ખમાવીઉ જીવુ અણુસણિ અપ્પા સૂધુ કીઓ;
 વણિ પહુત્તઉ સુરલોઈ, ગણુહરુ ગંગાજલ વિમલો.
 તાસુ સીસુ ચિરકાલુ, પ્રતપઉ પ્રજ્ઞાતિલકસૂરે;
 જિણુસાસણિનહયંહ, સુહગુરુ ભવીયહં કલપતરો.
 તા જગે જયવંતઉ હોઉ, જાં જગિ ભિગઈ સહસકરો;

....

તેરત્રિસઠઈ (૧૩૬૩) રાસુ, કોરિંટા વડિ નિમ્મિઉ;
 જિણુહરિ દિંત સુણુતં, મણુવંછિય સવિ પૂરવઉ ॥ છ ॥

॥ કછૂલીરાસ : સમાપ્ત : ॥

નોંધ :--પાટણના શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય જૈન જ્ઞાનમંદિરમાંના 'શ્રીસંઘ
 તાડપત્રીય જૈન જ્ઞાનમંડારની ડબ્બો નં. ૧ વસ્ત્ર પર લખેલ પ્રત. ૦
 નં. ૧ પરથી ભોજક ચીમનલાલ પૂનમચંદે કરેલ નકલ તથા વડોદરાની
 ગાયકવાડ ઓરિએન્ટલ રીરિઝ વો. XIII (૧૩) 'પ્રાચીન ગૂર્જર કાવ્ય
 સંગ્રહ'મા છપાયેલ રાસના આધારે આ રાસ અહીં આપ્યો છે.

અજ્ઞાતકર્તૃક

તપાગચ્છ-ગુર્વાવલી-રાસ

[રચનાસંવત-વિં સં ૧૪૫૦]

- વીર નમેવિણુ લણિસુ ગુરાવલી, દિપ્પધ દિણુયરુ જીમ કિરણાવલી,
તારાવલી સસિ અંગો. ૧
- તિમ ધુરિ ગણુહર ગોયમસામી, સોહમ જંણુ ચૂલભદુ નામી,
પ્રામીજઈ સુહસંગો. ૨
- સામી વચરકુમાર નમીજઈ, વચરસેણુ ગુરુરાડે શુભીજઈ,
ખીજઈ કમ્મકિલેસ. ૩
- ધણિ કમિ ચઉદહ-દસ-પૂરવધર, લમધિવંત સુચકેવલિ જીગવર,
પૂરવ રિવિ પ્રણમેસુ. ૪
- પહિલઉ દેવભદ્રગણિ ગુણુમાલિઉ, સંજમ મારગુ જિણિ ઉજીઆલિઉ;
લાલિઉ ધમ્મનરિદો. ૫
- સૂસિગણિ તપ તેજઈ દિણુકારો, દૂસમિ દુઃકર ચારિત ધારો,
સૂરિ શ્રી જગચંદો. ૬
- દેવિદસૂરિ દેવે વંદિઉ, વિદ્યાણુંદસૂરિ જગુ આણુંદિઉ;
ધંદ્રિયદમણુ નિસંકો. ૭
- ધર્મધુરંધર શ્રી ધર્મધોષસૂરિ, સોમવચણુ શ્રી સોમપ્રભસૂરિ,
સૂરિજ જિમ નિકલંકો. ૮
- વિમલપ્પહ શ્રી વિમલપ્પહસૂરિ, પરમાણુંદકર પરમાણુંદસૂરિ,
પૂરિઉ હરણિ નમામિ. ૯
- ભાવઈ વંદઉ પાવ-તિમિરહર, પઉમતિલયસૂરિ સાસયસુહકર,
ગણુહરપઈસિર નામિ. ૧૦
- જસુ કેરઉ જસપડહઉ વાજઈ, આજી લગઈગુણિ ગુહિરઉ ગાજઈ,
બા(ભા)જઈ સંકટ નામિ. ૧૧
- સો શ્રીસોમતિલયસૂરિ નંદઉ, ઉદયુ તવગચ્છિ નિરમલુ ચંદઉ,
વંદઉ દંડ પ્રણામિ. ૧૨

ચંદ્રકિરણસમ ગુણુરયણાયત્વ, ચંદ્રોદરસૂરિ ધ્યાનિ સુનિશ્ચિત્વ,
 અવિચલ ચિત્તિ બુહારો. ૧૩
 શ્રીજયાણુંદસૂરિ જગિ સુપ્રસિદ્ધા, તપિ જપિ સંજમિ સીલિસમૃદ્ધા,
 સિદ્ધિ-વધૂ ઉરિ હાર. ૧૪
 શ્રીમચ્છનાયક જગિ જયવંતા, ચિર જયુ દેસણિ જણુ મોહંતા,
 મોહંતા બહુ દેસો. ૧૫
 શ્રી દેવચુંદરસૂરિ ચૂડામણિ, જામલિ કોઈન દીસઈ તિહુચણિ,
 સુવિહાણુઈ પ્રણુમેસુ. ૧૬
 મોહનરેશ્વર વિશ્વવિદીતઉ, બાલપણા ધુરિ જિણિ રણિ જીતઉ,
 વરતઉ જયજયકારો. ૧૭
 જ્ઞાનસરોવરિ કીડાહંસો, જ્ઞાનસાગરસૂરિ મુણિ-અવતંસો,
 પ્રણુમઉ સોહગસારો. ૧૮
 જે બાપડુલા કુત્રહિ જડિયા, લોક વિચારઈ ભલેટી પડિયા,
 ચડિયા માણુગઈદે. ૧૯
 જિણિ લીલાં તીકં લવભમુ ચૂરી, જયુ જયુ શ્રીકુલમંડણુસૂરિ,
 સૂરિસિરોમણિ વંદે. ૨૦
 જિણિ લહુઅતણિ તિજીઉ સંસારો, નિરુપઉ લખઉ સંજમ ભારો,
 સારો હુત્તર તારો. ૨૧
 સૂરિ શ્રી ગુણુરયણુ વષાણુઉં, ગરૂડ ગણુહરૂ ગરૂં પ્રમાણુ.
 પ્રણુમઉ જ્ઞાનભંડારો. ૨૨
 એ સવિ ગણુહરૂ તિહુચણિ ભાણુ, વચનિ સુકોમલુ કરઈ વષાણુ,
 વાણિ વસઈ કિરિ વચણુ ૨૩
 ચિંતામણિ એ કપ્પદુમ, કામઘેણુ એ તીરથ જંજમ,
 અમિઉ ધરઈ કિરિ નયણુ. ૨૪
 ધ્યાનિ લીણા પરમ જોગેસર, છન્વિહ જીવાભય દાનેસર,
 કટરે લખધિ ઉદાર. ૨૫
 વાધઈ દિણિ દિણિ અધિક પ્રતાપો, દરિસણિ તકબણિ નાસઈ પાપો,
 બપુરે સંઘ સાધાર. ૨૬

માયાવયર વિરોધિં રહિયા, ઉવસમ પંચ મહાવધ સહિયા,
 અહિરે (?) સીલંગધાર. ૨૭

એ ગુર સરણાગય વજ પંજર, મહિમા શાગિ સુભાગિહિં જુગિર,
 કુંજરગતિ પય આર. ૨૮

નવ દલપદ્ય પ્રભુ દરદ્ય વિહાર, દોસ બાયાલિસ સુદ્ધાહાર,
 તારણ તરણ સમત્ય. ૨૯

જ' બોલદ્ય તં સહુદ્ય નિશ્ચલ, ભાવઠિ ભંજણ સેવક વચ્છલ,
 ભવજલ નિહિ બોહિત્ય. ૩૦

આગમ સારવિચાર વિચક્ષણ, વાદ્યિ વાદિ હરાવિય તકખણિ,
 લક્ષણવંત સરીર. ૩૧

પુર પાટણમેં ધન ધન નરવર, જીહં વિહરદ્ય જે સેવદ્ય સિવકર,
 ગણકર સાહસ ધીર. ૩૨

વર ઉવગાય વણારીય ગણિમણિ, ગુરુણીય મહત્તર પવત્તિણિ સાહુણિ,
 અણુદિણુ પય સેવંત. ૩૩

સાવય સાવિય સંધિહિં પૂરા, પ્રતપઉ જાં ધૂ-મહિ-ચંદ-સૂરા,
 ગરુયા સુરગુરુ પંતિ. ૩૪

અનુ પરિપાટિહિં એ ગુરુમાલા, સોહદ્ય જીમ ચંપકવરમાલા,
 સાલા સુકખનિહાણુ. ૩૫

નિતુ બિલટિ જે કંઠિહિં પહિરદ્ય, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ ક્લીદ્ય તીહં હુદ્ય,
 અનુ હુદ્ય સદ્ગુલ વિહાણુ. ૩૬

॥ इति गुर्वावली—रास संबंधी समाप्ता ॥

નોંધ —આ. શ્રી કુલમંડનસૂરિનું સૂરિપદ સં. ૧૪૪૨, સ્વર્ગ ૧૪૫૫.
 આમાં સોમસુદરસૂરિનું નામ નથી, જેમનું સૂરિપદ સં. ૧૪૫૭મા થયું હતું.
 નકલ કરનાર—સુનિ મહારાજ શ્રીઅમરવિજયજીના શિષ્ય સુનિ
 ચતુરવિજયજી.

આ રચના 'જૈનયુગ' પુસ્તક ૫, અંક ૪-૫ (સં. ૧૯૮૬ મામશર-
 પોષ)ના પત્ર ૧૫૨-૧૫૩ના આધારે અહીં આપી છે.

પં. શ્રી જ્ઞાનકીર્તિગણિવિરચિત શ્રીસોમસુંદરસૂરિ-સ્તુતિ

[રચનાસંવત - વિ. સં. ૧૪૭૦]

સિરિ સોમસુંદરસૂરિ શુરુ, શુરુ શુભરચણ ભંડાર;
ભાવિહિં ભગતિઈ વીનવડે, જિજ્ઞાસાસળ સિંગાર. ૧

સિરિ દેવસુંદર પદ્ધર, સાદુણિ સાદુ સણાહ;
ભવસાથર ખુડુંત જણ, હૃદયાલંબણ ખાદુ. ૨

આગમિ જાણીય તરવ નવ, છવાછવ વિચાર;
બાલપણિ પામિઅ ચરણ, સિકિણય સ્વભાચાર. ૩

ઉવસમિ સામિઅ ઠેહ હવ, મદવ મદિઅ માણુ;
અજગવ તનિજય માયભર, વર સંતોષ નિહાણ. ૪

હૃદમ પિંચિંદિય દમણ, રાગદોષ પરિહાર;
નવ બંધગુન્તિહિં શુભ તણ, ફુજગય નિનિજય માર. ૫

તસ થાવર રકળણ નિરત, પંચ મહાનય ધાર;
ગામાગરિ પદ્ધણ નયરિ, નવ કૃપિ વિહિય વિહાર. ૬

દેસણ રંજિય સયજ જણ, પયડિય ધમ્માધમ્મ;
જે તુમ્હ વહઈ ભવ જણ, તાહ સદ્ગતિ નરજમ્મ. ૭

જણ મણ વંછિય કપ્પતરુ, જગબંધવ જગનાહ;
જઈ સુચિરં નિમ્મલ ચરણ, દંસણ નાણ સણાહ. ૮

એવં શુભે જંપઈ સો શુરુણ, ચંદુજગલે ભત્તિભરેણ ભંવો;
સંસાર કારાગિહવાસ હકળં, સુતુણ સો જાઈ કમેણ સુકળં. ૯

ધતિશ્રીસોમસુંદરસૂરિસ્તુતિ-પં. જ્ઞાનકીર્તિગણિભિઃ કૃતાઃ શુભં ભવતુ.

નોંધઃ આ રચના 'શ્રી જૈન સાત્ય પ્રકાશ' વર્ષ ૭ અંક ૯ પૃષ્ઠ ૪૬૩માં
સાક્ષર મો. ૬ દેસાઈએ સંગ્રહીત ક્ષેત્રને આધારે અહીં આપી છે. આ
સ્તુતિના રચયિતા પં શ્રી જ્ઞાનકીર્તિગણિનો પરિચય આ પ્રમાણે છે:—

શ્રીમંત. શ્રુતશેખરાહ્વચિવુધા શ્રીશ્રીરમ્ભુદેશ્વરા,
શ્રીસોમાદિમશેશ્વરાશ્ચ વિદુરા. શ્રીજ્ઞાનકીર્ત્યાહ્વયઃ ॥
ચન્ધારઃ શ્રુતવિશ્રુતાશ્ચતુરતાસંજોમિતાઃ સંશયાન્,
દ્વન્નન્તિ સ્માડસુમતાં તમાંસિ તરણેર્દીપ્તાઃ કરૌવા હ્વ ॥

સોમસૌભાગ્ય કાવ્ય, સં ૧૦, શ્લોક ૫૭ ।

આ. શ્રી. ભુવનસુદરસૂરિશિષ્યવિરચિત

શ્રીતપાગચ્છ-ગુર્વાવલી

[રચનાસંવત—વિ. સં. ૧૪૬૦]

- વીર નિલેસરસીસ, ગોઅમસામિય પય નમિઅ; (૧)
પંચમ સોહમસામિ, જંબૂ પલવાતુકમિ હુઅ.
સિલજંભવુ સુઅસારુ, સિરિ જસભદુ સુભદંકરૈ;
જયઉ સામિ સંભુઅ-વિજય ભદ્રબાહુ સુગુરૌ. (૨)
શ્રવભદ્ર સુણિરાઓ, રાઉતુ અભિનવુ સીહસરિ;
નિણિ લીધઉ જસવાઓ, મોહનરેસર ભાઈ ધરિ. (૩)
અનજ મહાગિરિસૂરિ, નિણિ નિણુકપ્પહ તુલહ કિઅ;
અનજ સુહરિય સુસૂરિ, સંપઈ નિવુ નિણુ ખૂઝવિઅ. (૪)
કલિ કરાલિ હુકલિ, ને ગયણંગણિ નિનજ બલિ;
લેવિ સંઘ સુભ દેસિ, પૂરિ મણોહર કૂલિ કલિ. (૫)
દેવહં કિઉ આણુંદ, ગાલ કાલિ શુરુ જણુ વસિ;
સિરિ સંઘહ જયકારુ, હોઉ સુસામિઉ વધરિ રિસિ. (૬)
વયરસેણુ તસ સીસુ, અમિયવાણિ શુણુરાસિ શુરુ;
વિનજાહર નાગિંદં, નિવુઈ અંદ અઉ સીસ કરુ. (૭)
તિહિં નામિહિં સુયસિદ્ધ, ચઉર સાખુ અતુકંમિ હુઅ;
અંદગચ્છિ ગણુહાર, ભુવણુઅંદસૂરિ સંઘથુઅ. (૮)
તિણિ કમિ સિરિ ઉજઝાય, દેવભદ્રગણિ શુણુનિલઉ;
તસ સીસ તવારઉ, સિરિ જગઅંદ ગણેસુ હુઉ. (૯)
તઉ શુણુમણિ ભાંડારુ, સિરિ દેવિંદં મુણિંદં વરુ;
ને આગમ બહુલીણુ, સાર સુત વર વિત્તિ કરુ. (૧૦)
તસ પય પઉમ સુભિંગ, વિનજાણુંદ ગણેસુ વરુ;
ધરમધુરંધર ભાઓ, ધરમધોસસૂરિ જીગપવરુ (૧૧)
તસ પય સોમસરિચ્છ, સોમઅપભસૂરિ અવચરિઉ;
તે વંદિય મણુઈસ, પૂરઉ ને શુણુજણુ ભરિઉ. (૧૨)
વિમલચરિત્તિ સુલીણુ, વિમલપ્પભસૂરિ સાતિસઉ;
સિરિ પરમાણુંદસૂરિ, પઉમતિલયસૂરિ મણિનિસઉ. (૧૩)

ગણધર અતિશય અગ્ગલુ, ચશોભદ્ર શુરુરાય;
જલદવૃષ્ટિ જાણી કરી, સપત્તુ રવિ હાય. ૧૦
લાવિં ભગતી પુસ્તકતણી, કરઈ ભેટિ ગ્રહનાથ;
અવલોઈ આપુ સ શુરુ, લેસિં આવી હાય. ૧૧

સંઈ હતિશ્રીશુરિ પુસ્તકલિદ્ધઉ દિદ્ધઉ શ્રુતઉપયોગ,
મનમોહા બોહા આપુ પુસ્તક જોવાનું નહીં યોગ;
રાખિતાં રાહડિ પેખઈ પાહુંડ પાહુંડ રવિ કરિ લિદ્ધ,
ખલિ વિજગાઠેરઈ “નયરસઠેરઈ” “પાલી” નું ધૃતકિદ્ધ. ૧૨

રેવઈગિરિ સંઘસહિત શુરુ ચડતા નડતા ખોદ્ધ અભંગ,
વિદ્યાખલિ બોહઈ તબિ ઠાયુ “જીરણુ” નામિ દુરંગ;
નિજ ભુજખલિ ભૂમિરૂહશિર વાલી તેહ મદકંઠ,
શ્રી સંઘસહિત સાનંદઈ વંદઈ ચદુકુલ કૈરવચંદ. ૧૩

તસ પદ્મિ પ્રભાકર શુભમણિ આગર સાગર જિમ ગંભીર,
સંભૂતિવિજય શુરુસેવક સુરતરુ સુંદર સાહસધીર;
તસ જોડઈ મોડઈ વાલી કેરા માણુમહાગિરિ ઈંદ,
ઉપસર્ગ હર તવણુ તણુઈ પરભાવે મારિ હરિણુ ધરણિંદ ૧૪

તીણી નયરી વરાહમિહર સુપયાસીય જ્ઞાન નરિદં વહીત;
દિસિ પુન્વહ ભાગિ મધ્ય વિભાગિઈ કુંડક નિય કિર કિત્ત;
ઉત્તર દિસિ ચડતા ધન ગડગતા પડતા શકર પ્રમાણુ,
પલ ખાવન પૂરાં નહીં અણૂરાં તું રાજન શુણુજાણુ. ૧૫

નૃપઆગલિ શ્રુતકેવલિ ઈમ જંપઈ નહીં ઉત્તર ઇશાન;
પલ ખાવન ભાવન જાણુ નૈરૂતિ પલ પંચાસહ માંન;
ઇણિ પરિ શુરિ વરાહમિહર ઉથાપીય વ્યાપીય સુજસ અનંત,
તે ભદ્રપાહું ગણધર જગતીજનભયભંજન ભગવંત. ૧૬

તસ પદ્મિ વિભૂષણુ વિગલિતદ્વપણુ શૂલિભદ્ર ભૂઅંગ,
કેશા મનિ વસીઓ નવરસિરસીઓ ઉદ્ધસીઓ અનંગ;
વેશ્યા સિઈ ખાર કેાડિ ધન ખાધી લાધી વાહ વિશેષ,
વૈરાગિં વલિઓ સમરસિ ભદ્રીઓ કલિઓ મુનિવર વેષ. ૧૭

ચોમાસઈ લાગઈ મુનિવર માગઈ આગઈ જિહાં મનરંગ,
તે કૌશામંદિરિ ષડરસ જિમસ્યું દમસ્યું સખલ અનંગ;
સારંગાનયણી શશિહરવયણી મંડઈ નવલ ઉપાય,
વિવહૃપરિ હાવભાવ કરી ભાગી લાગી નિજ પતિ પાય. ૧૮

સંસાર મહાવન ભીતરિ ભૂલી તું લીધું આધાર,
હિવ તારિ તારિ કરુણાપર સ્વામી પામીજઈ ભવપાર;
ચુરાસી જિણહ તણી ચુવીસી તાં જપસિં સહુ નાંમ,
શ્રી થૂલીભદ્ર મુનિવર પય વંદઈ નંદઈ જાં દ્રુ તાંમ ૧૯

મહાગિરિ-સુહસ્તી દ્વૌ તચ્છિણ્યૌ દશપૂર્વિણૌ ।

સુહસ્તિશિણ્યૌ જગન્મુખ્યૌ સુસ્થિતસુપ્રતિવદ્ધકૌ ।૨૦॥

તચ્છિણ્ય વિશિષ્ય સલક્ષણુ લક્ષત ઇંદ્રદિન્ન સૂરિંદ,

દ્વાદશમઈ પટ્ટિ પ્રભાકર ઉદ્યુ દિન્નસૂરિ દિણંદ;

તત્પટ્ટિહિં સીહસૂરિ શુરુ સમરણિ કુમરણિ ન મરઈ કૌઈ,

જસ સીલતણાં અવદાત અનંતા વચરસ્વામિ શુણુ જોઈ. ૨૧

દ્વૌહો—ખાલપણઈ આકળિયા, નાગલોક ભૂપીઠ;

છાત્રતણી તે પઠઈ, ઇસ્યુ કવણુ શુરુ દિઠ. ૨૨

વિકરાલ કાલ હુકાલ હુકઈ માંણુ મૂંકઈ નરવરા;

અતિ અશ્વ પશુવધ લોક મંડઈ કે વિછંડઈ પુરવરા;

દશે પુન્વદ્ધારહ કરઈ સારહ વાહર તવ વેગિ ચડઈ,

મુખવસ્ત્રિકૌપરિ સંઘ રોપિઅ દેસિ ઉત્તમે દડવઈ. ૨૩

તાસ પટ્ટિવાદી સિરિ સ(મ)લ્લહ, શુડધૃત વલ્લા જિંમતુ કુલ્લહ;

ગી વિભાણુગયણુ-ગછઈ, છઠઈ માસિ જ ઉત્તર પુછઈ. ૨૪

શુરુલાભ જાણી નયર સોપારક પધારીયા,

દ્વિર્ભિંક્ષ ડરતા મરણુ કરતા ચતુર ખંધવ તારીયા;

શ્રી ચદ્ર સિઈ નાગેંદ્ર નિવૃત્તિ શાખ વર વિદ્યાધરી,

તે વચરસેન મુણિંદ ચપ્પિય ચતુર શાખા વિસ્તરી. ૨૫

દ્વૌહો—તપાગચ્છ સુરતરુ સસુ, ચંદ્રગચ્છ સુવિશાલ;

અમિઅ સરિસ ફલ દખવઈ, ચંદ્રસૂરિ ચુ સાલ. ૨૬

ચુસાલ સામંતભદ્રપદિ દેવસૂરિ પાયયા,
જિણુભવણુ વાલણુઘણાયતી સરસ ગુરમારગિ ઠાયયા;
તત્પદિ પ્રદ્યોતન પ્રસિદ્ધિ માનદેવ મહીતલે,
પદ્માદિ દેવી નત નિરંતર શાંતિકર મહિમા બલે. ૨૭

દૂહો—માનતુંગ મહિમા ઘણું, કવિ જીતા બાણુ મયૂર;
શ્રી ભક્તામર તવનબલિ, શૃંગલ ક્રિય ચકચૂર. ૨૮
ચકચૂર શૃંગલ કરવિ ભુવિનાયક સુમારગિ ઠાવિઉ,
શ્રી લોજ ભૂપ નરિંદ નિજ મનિ જૈનધર્મંદ ભાવિઉ;
તસ પદિ પંચાનનતાણી પરિ વીર ગુરુ ગણિ ગમજે,
જયદેવસૂરિ દયાલ ત્રેવીસમઇ પદિહિં છજખે. ૨૯

દૂહો—જિનસંખ્યાપદિપ્રવર, દેવાનંદમુણિંદ;
શ્રીવિક્રમસૂરિદપય, સેવઈ નરહ નરિંદ. ૩૦

નરનાથ ઠોડિનામંતી સીસ, નરસિંહસૂરિ પૂરઈ જગીસ;
તકાંગમલક્ષણુ શ્રુતસમુદ્ર, શ્રીસૂરિરાય સોહઈ સમુદ્ર. ૩૧
જિણુ જીતા 'ક્ષપનક' કરીય વાદ, થગ્પિઉ નાગહંદ વર પ્રાસાદ;
તેહ વારઈ કાલિક ગુરુ પ્રસિદ્ધ, જિણુઈ ચુધિં પચુંબણા કિધ. ૩૨
તત્પદિ મનોહર માનદેવ, સુરકિત્તર જેહની કરઈ સેવ;
ગુરુ ધ્યાનતાણું મહિમા અનંત, અંબિકા સમગ્પિચ્ચો સૂરિમંત. ૩૩
વિણુધ્રમલ સુધાં વાદિ સદલ, મનમથ સિઉ જીતુ મોહમલલ;
જય જય જયાનંદ કરણ હાર, તસ પદિ રવિગ્ધ ગુણુ સમાહ. ૩૪
ગુરુ સુરતિ મોહનવલ્લિ કંદ, સિરિ વિમલ વિધાયક વિમલચંદ;
ઉદ્યોત કીઉ જિનમતિ અનંત, ઉદ્યોતન ગુરુ ગુરુઈ ભદંત. ૩૫
વટવૃક્ષ હેઠિ ગુરિ વડઉગચ્છ, ચુરાસી પદ થાગ્પિઉ અતુચ્છ;
આચારિ ચતુર ચાલઈ સુચગ, ગુરુ રાખઈ રવિતલિ ઘણું રંજ. ૩૬

પંચત્રિંશત્તમે પદે, વિશ્વચાતો વિશ્વરક્ષનઃ ।

સર્વદેવો ગુરુઃ સેવા, દેવનામપિ દુર્લભા ॥૩૭॥

દૂહો

ગુરુ વાદિકુલ વૈતાલ, શ્રી અજિતદેવ દયાલ;
તસ પદિ ગુરુ ચિરજીવિ, શ્રી વિજયસિંહ પદવ. ૩૮

તત્પદિ ગુરુસર ઝોક, સુઅચ્છ કહધંસુ છેક;
 સિરિ સોમખપહ ગુરુ સૂરિ, જસ નામિ દુકકુત દૂરી. ૩૬
 તત્પદિ શ્રીમુનિચંદ, ગુરુ વાદિગરુડ મુકુંદ;
 શ્રીઅજિતસિંહ કૃપાલ, ગુરુ ચરણુ ગુણુ પ્રતિપાલ. ૪૦
 જય વિજયસેન દિણુંદ, તત્પદિ શ્રીમુનિચંદ;
 તવ ગુણુ રમા ઉરિ હાર, જસ નામિ જયજયકાર. ૪૧
 અવર તિમિરહર તેઅભારિ, દિખ્યધ જિમ રવિ ચંદ;
 તપાગચ્છ ઉદ્યોતકર, ઉદ્યુ જગિ જગચંદ. ૪૨
 જરે સખલ મિથ્યાત માતંગ મોડઈ, જરે અતુલ કલિકાલ
 અરિ અણુખોડઈ;
 તપાગચ્છનંદણુ વણે સિંહ સોહઈ, જગચંદસૂરિસરો ભુવણુ મોહઈ. ૪૩
 જરે વરસ દસદૂઅ ગુરિ વિગય છંડી, જરે અમલ આંખિલ તપતેજ મંડી;
 જરે ગુર્જરાધીશ જયસિંહ દિધુ, તપાગચ્છ અભિધાન
 તિહાંથી પ્રસિધુ. ૪૪
 જય જગચંદ સુગુરુ મુકટામણિ, તાસ પદિ દેવિંદ દિવામણિ;
 વિધાનંદ વિચાર વિચક્ષણુ, ધર્મધોષસૂરિંદ સુલક્ષણુ. ૪૫
 સુરનારી ચચારઈ સવિ સરિખી, ગુરમૂરતિ નિરખી સા હરખી;
 સચણિ સહિત લિદ્ધઉ ગુરુ રચણિહિ, ચડચડ ચલલઈ ગઈ
 તવ ગચણિહિ. ૪૬
 જવ ગઈગચણુમાર્ગ ઉદંડ પવણુ વાગઈ સુગુરુ નયણુ જાગઈ સચણિ ગ્રહી,
 સા રૂપિ જિસી રંભ સુગુરિ જાણીય દંભ થંભીય ચારિ થંભ ગગનિ રહી;
 સા સુરી બેકર બેડિ સ્વામી અખલા છોડિ નમઈનરિંદ કોડિતુમ્હ સહી,
 તે ધર્મધોષસૂરિ ગુરુ ક્ષમા ખડગધર કરઈ વિહાર વર ઉત્તમ મહી. ૪૭
 તાસ પદિ સોમપ્રભસૂરી, જસ કિરિ ખિલિ મંડવ પૂરી;
 તપાગચ્છ ભામનિ ભાલ સ્થલિ, સોમતિલક દિખ્યધતિલક છલી. ૪૮
 દીપઈ દીપઈ તિલકછલિ એણુઈ વિષમ કલિ નિજ તપ તેજ બલિ
 સુગણુધરો,
 માનઈ માનઈ જેહની આંણુ તિરિઅ અચિઅમાંણુ સુણુઈ ગુરુ
 વખાંણુ વિણુય પરો;

કહ્યું વડું કણ્ઠ્યરી પાય નીજ સીસ પ્રતિભાય સુશુરુવંદણિ બાઈ સિદ્ધવરો,
શ્રી દેવસુંદર ગુરુ નરમણિ તણુધર અભિનુવુ ગણુધર સુખકરો. ૪૯
દૂહો--સોમનામ સમરતાડા, દુરિય પલાઇ દૂરિ;

વિષમ ગ્રંથ વિગતા ક્રીયા, માતિનિજિતસુરસુરી. ૫૦

જીતુ જીતુ વિષુધસૂરિ નિજમતિતણુધ પૂરિ સોમસુંદરસૂરિ સોહમસહી,
લીઈ લીઈ અપરપણિ આલોઅણુ ગુરુમુખિ દેસિવિદેસિ લખિ
સ્વપક્ષિ લહી;

જેહ વચનરચન પાત્રી ત્રેલોક્યદીપ નામિ ધરણુવિહાર દામિ
ઉત્તમ કીઉ,

વલી તારણુ દુરંગ સિરિગોવિદ સાહસૂધરિ અજિત ઠવી ગુરુ
સુજસ લીઉ. ૫૧

દૂહો—શ્રી મુનિસુંદરસૂરિનું, મહિમા અવનિ અનંત;

રત્તકાલ સોમા સુરી, શ્રી મુખિ આપિઉ મંત. ૫૨

આપિઉ આપિઉ શ્રી મુખિમંત કીઉ અશિવઅંત મરક વિકારજંતિ
સંતે કરઈ,

વલી ગગનિ લગન તીક લખઈ તે વન તીક કરઈ કરસણુ પીડ દેસડરઈ;
શુરિ ધરીય વિમલ ધ્યાન વહઈ ત્રિદિનમાંન જનપદિ અનપાન

સુમક્ષ સઈ,
જટ લઈ દુર્ભિક્ષડમરણીતિ સાતઈ અળલ ઇતિ શત્રુમિત્ર સમ-
પ્રીતિ સુશુરુ ધરઈ. ૫૩

નોટક

અનુકંમિ જયું જયયંદ ગુરુ, વર કૃષ્ણસારદા બિરુદ ધરુ;

વાલીમહકંદ નિકંદ કરુ. નવયૌવન આરિત ચુરતિ અરુ. ૫૪

શ્રોમશ્ચંદ્રગણાન્મોધિ-સમુલ્લાસનસદ્વિધુઃ ।

દ્વિપંવાશત્તમે પદે, જીયાત શ્રીરત્નશેષરઃ ॥ ૫૫ ॥

દૂહો—ગ્રંથગવિલ-રાસ બાંધીયા, તેહ પાર ન પામઈ કોઈ;

તાસ પદિ ત્રઇપન્નમઈ, શ્રી લક્ષ્મીસાગર લેઈ. ૫૬

મનમોહન મૂરતિ આરતિ ચૂરતિ પૂરતિ કામિત કામઘટ,
મદીમંડલિ ભૂરિ મણોરહપુરિ અછઈ બહુ સૂરિ શરો સુકટ;

સુવિચાર અઢાર સઘ પરિવાર મઝારિ અગ્યારહ સૂરિવરા,
ગુર યરિપય અંગ વખાણુઈ અંગ હયા ઘણુરંગ શીલંગધરા. ૫૭

કુહો—શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિની, આંણુ વહંતી જોઈ;
પુર સંખ્યા નવિ પામઈ, દેસ સુણુ સહુ કોઈ. ૫૮
(અકખઈ)

દેશનામ—

ધુરિ અંગ ખંગ દલિંગ, વરમેદપાદ તિલંગ;
ખંગાલ ડાહલ લાટ, પંચાલ નઈ કણોટ. ૫૯

શ્રીમાલ માલવ લોટ, નેપાલ નઈ મહાલોટ;
કાસ્મીર કુંકણુ ચીણુ, ઉટ્ટીસ ગુલ મહાચીણુ: ૬૦

મરહકું સોરકું કચ્છ, વલી ઉંદ્ર પુદ્ર સુવચ્છ;
કંભાજ કાસી ગોક, આલીર જંગલ ચોક. ૬૧

વધરાટ સિંધુ સુવીર, વલી દ્રવિડ કુરુ કાસ્મીર;
મરુદેશ ટક્ક આલીર, તોરક્ક ગૂર્જર કીર. ૬૨

જલધરા હન જાણિ, ખસ કન્યકુખજ વખાણિ;
ભાલેરિ કૌશલપિંડ, હર મજજ મગધ ઉદંડ. ૬૩

વર તિલક પુહવી ભાલિ, વૈદેહ મલય કુણાલ;
શ્રી સુરસેન ન અંત, વૈદેહ વાલંખ કંત. ૬૪

નર્મદાતટ કેકાણુ, ઉટ્ટીસ દેસ લયાણુ;
શ્રીરાષ્ટ્ર કુંતલ લાઠ, સવાલક્ષ છઈ ગહું આઠ. ૬૫

શ્રીકામરૂપ કિરાત, સુણીઈ સુસિંહલ વાત;
તાપીતટાવનિ ભૂરિ, શાકંભરી છઈ દૂરિ. ૬૬

કૌશાત ઉત્તર જોઈ, હુર હુંણુ ખર્જર હોઈ;
વર વરણુ લાંજી અંધ્ર, પારસી કન્હડ સિંધુ. ૬૭

પારકર પશ્ચિમ દ્રોણુ, ઉચ્ચ મૂલતાણુ સગૌણુ;
વાહલીક દક્ષણુ કાંમ, સુદેસના એ નામ. ૬૮

કિંબહુના ? જેતઈ રવિકર જીગઈ, તેતઈ શ્રીગુરુ આંણુ;
જી જીહા કોડી હવઈ, તુ કવિ કરઈ વખાંણુ. ૬૯

તાસ પાટિ ગિરુઉ ગછનાયક, સુમતિસાધુસૂરિ સુમતિવિધાયક;
 ભૂપતિભાંણુ તણુ વ્યાપારી, શ્રી શ્રીપાલિહિ ઉસવ કારીય. ૭૦
 ત્રણિ માસ આંખિલતપ તપીઉ, સૂરિમંત્ર સૂધર્ધ મનિજપીઉ;
 તવ તુઠી શાસનધણીઆંણી, વર દીધુ શ્રીફલ સહ નાંણી. ૭૧

જાવડ-પ્રતિષ્ઠા-ઉત્સવ—

મંડવગઢનું મહિમા મોટકે, જાણે લલિ ઘરંગણિ ઉટકે;
 જિમઈ ગવીલધૂત ખાટઉ રોટકે, પૌરલોક પ્રાહી નહીં ખોટકે. ૭૨
 સખલ નરિંદ ગ્યાસશાહ ચપ્પિય, વડવિવહાર ગિરુહ તસ અપ્પિય;
 સંઘાહીવ જાવડ લીલાપતિ, તેડાવઈ ખહુભાવિ ગચ્છપતિ. ૭૩
 ચુરાસી જોડાં નકેરી, વાજંઈ ઢોલ દદાંમાં ભેરી;
 સરસ સદિ સરણાઈ સીંગા, તંતી તાલ તિવિલ મૃદંગા. ૭૪
 અભિનવ દેવભુવન દેવાલા, શત ઉપરી ચ્યારઈ ચઉસાલા;
 કણુય રજત પીતલમય કારીય, ખિંખ પ્રતિષ્ઠા જગ સાધારીય. ૭૫
 હહ દીસી લેખ લીખી પઠાવઈ, સંઘસહિત ભિમાદ્યા આવઈ;
 જાવડ કિત્તિ જગત્રય વાસી, ચુપટ જ્ઞાતિ મિલઈ ચુરાસી. ૭૬

ચોરાસી જ્ઞાતિનાં નામ—

શ્રીમાલી ઉસવંશ અલવેસર પોરવાડ આનંદ પૂરા,
 ચુરાણા ડીંડૂવાલ હચુરા નાગર નાણાવાલ વરા;
 બટેરા ભાંભુ નઈ ભુંગડીયા લેડિયડા ભાડિયા ઘણા,
 માથુહડા મેડતવાલ સંડેરા મડાહડાની નહીંઅ મણાં. ૭૭
 જાલહરા જયવાત જેહરાંણા જેસાવાલ વાઘેર કહું,
 જગિ સુણીઈ જાંખૂસરા જીણાડી લાડીસખા લલાટ બહું;
 હરચુરા હાલર હુંબડ બંભણવાલ લોહાણા લાખ મિલી,
 પંથિ પંચમ પુન્કરવાલ પલંતા આવઈ અછિતવાલ વલી. ૭૮
 કંખોડ કપોઈ અનંઈ કરહેઆ કાયયરા કાકલી ખવા,
 ખંડોચડ વીઘૂ સિરિખંડેરા ખડાયતા ખંડેરક વા;
 શુણવંતા ગૂજર અનંઈ ગજઉંડા ગોહીલરા પંકવાલ ઘણાં,
 વધણુરા વયસ વાયડા વાગડ વાલમીક વિદ્યાનિપુણા. ૭૯

કેરંટાવાલ સોઢવા ચુરાસી નીમા નાગદ્રહા નિપુણા,
નાગઉરા સુહડવાલ નરસિંહયા ઉદિય ચિત્તાવાલ ઘણા;
મેવાડા ધાકડ બસ્તકિ ખંભણ પઉમાવય પૌરૂઆ બહુ,
શ્રીગુડ નઈ ટંકણવાલ તિસલા તેલઉટા દોહિલ્લ કહું. ૮૦

અડવર્ગી સોની સોધિત ડીસાવાલ અગર પલ્લીય નિશા,
ચીત્રુડા સેહરીયા સાચુરા મહુખરા આવંતિ ધશા;
કલિરવ કવિ કેલિ કવિતા જન સાજન મનિ આણુંદ બહુ,
મોહક ઘૂતપૂર સુરભિ ઘૂતપૂર સરસ રસકુર જિમંતિ સહુ. ૮૧
વિહરઈ મુનિવર સંઈત્રીસ સાર, આરોગઈ મગ્ગણુત્ય હબાર;
ઇણિ પરિ માસ ત્રય રંગરોલ, સંઘાહિવ બવડ કરઈ કલ્લોલ. ૮૨

વેષ-ભૂષા-વર્ણન—

તેણઈ અવસરિ મહિઅખ્ખઈ તુંગ, અણી તિહાં અંબતણા તંગ;
દ્વિપટી વરચિત્રિત ચોલરંગ, તનમનસુખ અખ્ખઈ તે તરંગ. ૮૩

ગડગડતા ગૌટિક તણા રેડ, પીતાંબર પોઠી પવર હેડ;
શિકલા હશિ લહતી શ્રીપ્રતાપ, ભલભૂલી ભઈરવ ધન પ્રતાપ. ૮૪

સિરિખંડા સાલુ ધૂમરાઈ, મંદીલ અનઈ મહીમુંદ શાહિ;
ખીરોહક મોહક કરંત દિકં, પદ્મઉલી પોતા પવર પીઠું. ૮૫

સુખસાગર સણીઆં અતિસુગંધ, કલગઈ કુંતાઈણુ કમરખંધ;
કમખાખ કતીફા કમલવન્ન, કખાહિ કહિજજઈ વિવહ વન્ન. ૮૬

પાર કરી કંબલિ નિરમસિંધુ, સાઉલા સમખ્ખઈ સુ સિરખંધ;
નીરંગી ચંગી અઘલ ચીર, કેતકી કણા ગુણુ ગંગનીર. ૮૭

જંમર તલીખૂના અતિ જમાલ, હારેવીજિયાઈ હમાલ;
સોહવાં નવાં ખાસચ્છવત્ય, જર બજ ફરંગીય બહુઅ અચ્છ. ૮૮

છાયલ ફાડા જસૂનં ફૂલ, મૂડાસા મિશ્રૂ બહુ અમૂલ;
ખંડિકી ખેસ ખરખાસ ઉલિ, ચજવાલાં વીટીતણી અમોલિ. ૮૯

સિર છટાંતી ધરી ચુપટ અટાંણુ, દામણી ગણી કુણુ કરંઈ માણુ;
દોહડા હયા પાર દીઈ કેહિ, કવિ કરંઈ કિત્તિ કરકમલ જોહિ. ૯૦

દ્વેષા

સહિસ ચુરાસી ચુકડા, દીધા સુશુરુ પ્રવેસિ; ૯૧
 પ્રતિષ્ઠા અવસરિ પનર, લાખ કહું સુવિશેષ. ૯૧
 શ્રી સુમતિસાધુ સૂરિ'ં, ગુરિ ખિંબ પ્રતિષ્ઠા કિંદ; ૯૨
 સંધાહિવ જલવડ સહિત, ગુરિ ગિરુઓ જસ લિંદ. ૯૨
 તાસ પદ્મ ઉદયાચલિહિં, ઉદયુ અભિનવ ભાંણુ; ૯૩
 પાપ તિમર ભર ઉપહરં, ગુરુ નામિ સુવિહાંણુ. ૯૩
 લઘુવર્ધ લક્ષણ અગ્ગલા, દેખી હરિષ અપાર; ૯૪
 શ્રી સુમતિસાધુ સૂરિ'ં, ગુરિ સુપિઓ તપગચ્છભાર. ૯૪
 અથ ખેલી (ગદ્ય ભાષા)

શ્રી હેમવિમલસૂરિ—

અહો ભવિક લોકો નિર્મલવિવેકો, સાવધાન થઈ મન ઉછેડી,
 સાંભલુ જિમ સદા સુખસંપત્તિ મિલુ, યુગપ્રધાન સંપ્રતિવિજયમાન,
 તપાગચ્છાધિરાજ શ્રીહેમવિમલ સૂરીશ્વર તણા શુણુ તે વણુઈ જે હુંઈ
 સુરશુરુ મતિ સમાન,
 જે શુરુ લઘુ વઈ પંડપાચલિ ચડયા, નિજ નિસ્તુષ વિદ્યાવાહનકિં
 વિવિધ વાહીંદ્ર નડયા.

શ્રી સુમતિ સાધુસૂરિ આનંદપૂરિ, સાહ' શ્રી પાતરાજ;
 ઇસિં નામિ પંચલાસ ગ્રામિ, અનેક દેસવિદેસ નગર પુરતણા
 સંધ મેલી,

જાણે દુગ્ધમાંહિં શર્કરા ભેલી,
 શ્રી હેમવિમલ સૂરીંદ્ર થાપી, આપણી પ્રૌઠ પદવી આપી;
 માર્ગણુતણા રૌર દ્રારિંદ્ર દોર કાપી, કીર્તિ પ્રતાપ દહ દિશિ વ્યાપી.
 જે વિજયવંત ગચ્છનાયક શ્રી હેમવિમલસૂરિ.

લઘુ લંકા ત્રંભાવતી તણુ સુરતરુ જેહે શુરે,
 સ્તાંભતીર્થ ચતુર્મોસિક રહી દેવતાદત્ત સ્વમ્મ લહી,
 શ્રી શત્રુજય મહાતીર્થ યાત્રાતણુ પ્રતિજોષ દીધું.
 ચતુર્વિંશ શ્રી સંધ મન મનોરથ કીધુ;
 ચેહવા શુણુતણુ પાર ન લહીઈ તે કવણુ કવણુ સંધાધિપતિ કહીઈ.

શત્રુંજયના સંઘ—

લીલાપતિ સંઘપતિ લટુ કિદ્ધ, સંઘાહિવ કાલુ સુજસ લિદ્ધ;
 શ્રી જાગજીવ જયવંત જોડિ, જે પૂરવઈ મગ્ગણુ તણાં કોડ. ૯૬
 શ્રી હેમ ખીમ લખરાજ લક્ષ, વિત્ત વેચઈ શ્રીવંત સંઘમુખ્ય;
 સંઘાહિવ સુણીઈ સાહસધીર, પુણ્યવંત પ્રસિદ્ધિ પરનારી વીર. ૯૭
 સેજવાલાં પાલાં નહીં પાર, લહલહઈ ધન અંબરિ ઉદાર;
 પાલખી સુખાસણુ સુઘટસાર, કુજંત કૃમેલક ભરીય ભાર. ૯૮
 રથવાહિણિ જ્યૈઈ વૃષભ તુરંજ, વેગવતી રવકિ દ્વય દુરંજ;
 પરદલ પંચાનન સુહડ સૂર, સાથિ છઈ વરણાવરણુ ભૂરિ. ૯૯
 સરણાઈ સીંગા ઢોલ ઢક્ક, ઢડવડી ઢમામાં ઢમઢમક્ક;
 તૂતૂ રણુકિ તૂરકિ રણુરણુંતિ, નદેરિ નદિ કાયર ધુણુંતિ. ૧૦૦
 નીસાંણુ ધ્રસૂક્કઈ નવલ નાદિ, ભંભારવ વજજઈ શુહિર સાદી;
 વર તંતિ તાલ વાજઈ મૃદંગ, તિમતિમ સંઘાહિવ ધરઈ રંગ. ૧૦૧
 પીંપરાલી ઉછવ ઘણુ કિધ, સંઘાહિવ પદવી સુશુરિ દિદ્ધ;
 સિરિ વિમલાચલ શૃંગારહાર, રિસહેસર વંદઈ વારવાર. ૧૦૨
 જિન પૂજી પરમાનંદ પ્રિ, શ્રી સઘલગતિ તિહાં કિધ ભૂરિ;
 અગ્યાર ગણાધિપ મુનિ ન પ્રાર, સઘપુજ સુપરિ કિધિય ઉદાર. ૧૦૩
 કળાહિ કનકટંકા પ્રવાહિ, કે કાંણુદાણુ પંચવિધ આહિ;
 મગ્ગણુજણુ પૂરિ અતુલ આસ, તિમતિમ સંઘાહિવ મનિ ઉલ્લાસ. ૧૦૪
 ગયગમણી રમણી રાસા દિતિ....ગછણાયક ગાઈ એક ચિંતિ;
 આચારિજ દોઈ ચપ્પિય સુભાંણુ, મહીમંડલિ વરતઈ સુગરુ આંણુ. ૧૦૫

શ્રી હેમવિમલ ગછપતિ તણીં, દહ દિસિ પસરી હૂક;
 વાદિ વિડંબન બિરુદ બલિ, વાદી કીધા મુંક. ૧૦૬

હેમસરિસ અમરસ ધરઈ, તિહંપિ સુણપઈ બહુ ચૂક;
 હુમન નયન નવિ ભિયઈ, જિમ રવિ દિહઈ ધૂક. ૧૦૭

હરાંમખોર ઘૂક ઘોર છડિ જોર છપ્પએ....

સુગામિ ગામી ઠાંમિ ઠાંમિ હેમનાંમ દિપ્પએ;

શ્રી ગુણસાગરસૂરિ ગુણભંડાર, તમિહ વંદિહ ભનિયણ સંવેવાર. ૧૪
 જિનશાસન ભાસન ભાનુસ્વય, સમતાગુણિ ગંજઈ મોહભૂપ;
 તસુ પદિ પદ્ધિય ઝગમગંતિ, શ્રી ગુણસમુદ્રસૂરિ શુરુ જયંતિ. ૧૫
 કલિયુગિ કલપત્તર કામધેનુ, ચિતામણિ સુરવદ્ સગુણ શ્રેણિ;
 તસ્સ પદિ પૂરવ ગણહર સમાન, શ્રી સુમતિપ્રભુસૂરિ ઉદયઉ
 ભાણુ. ૧૬

તસ બંધવ નંદન અતિ ઉદાર, બાલાપણિ ધરિઉ ગચ્છભાર;
 જન રંજન શુરુ સેવક સાધાર, શ્રીય પુણ્યરયણસૂરિ પુનિ
 ભંડાર. ૧૭
 તસુ પાટિ પ્રગટ શુરુ ગુણનિહાણ, શ્રી સુમતિરયણસૂરિ જીગપહાણ;
 જસ વાણી સરસ અમી સમાણ, તુમિ વંદુ ભવિયણ નિત સુખાણ. ૧૮

॥ ઇતિ ગુરુવલી ॥

આજ હરિખ હર્ધઈ મઝ અતિ ઘણા, ગુણ ગાવા શ્રી સહશુરતણા;
 પૂનિમપાખિ નિરમલ જસ ધરુ, શ્રી સુમતિરતતસૂરિ મુનિવરુ. ૧
 અન્તરાય સંઘે નિરાકરી, ચતિધર્મ ચિતામણિ ચિતિ ધરી;
 સાત વરીસે સંયમ શ્રીવરી, શુરુચરણ કમલ સેવા કરી. ૨
 સ્વયં નિરુપમ ભાગ્ય સોહામણા, લક્ષણ ગુણ લાવણ્યે નહી મણા;
 દિન થોડે આગમ બહુ ભણ્યા, એ મહીયલિ મહિમા પુણ્યતણા. ૩
 સહજઈ સલલિત રલીઆમણા, વિધિ વિનયાદિક ગુણમણિ તણા;
 સોભાગઈ સિરિ જંખૂ જશ્યા, નિરખંતા શુરુનઈ મનિ વશ્યા. ૪
 મંડવગદિ સાહ દેવા તણુ, પુત્ર કરઈ મહોત્સવ તિહા ઘણુ;
 માન માગઈ શુરુપદ થાપણુઈ, ધન વિલસઈ ભાવઈ આપણુઈ. ૫
 પન્નરસ તતાલઈ (૧૫૪૩) વૈશાખ ધરિ, શુરુ પંચમિ જંગ માહિઉ સપરિ;
 સવિ સુજન રોમાંચિજિ સહશા, વેગઈ કરઈ સભાઈ હસમશા. ૬
 કર જોડી પૂજ્ય પાએ નમઈ, પ્રભુ પાત્ર કહુ જે તુરુહ ગમઈ;
 પરિવાર પુછી તવ દાખીઆ, જોગરાજ જસાદિક હરખીઆ. ૭
 નહવણ આવાર કરાવીઆ, અનુપમ અલંકાર પહરાવીઆ;
 સૂઢવિ સવિ હેજિ વધાવીઆ, દૂરિ દૂજણ દોષ નિવારીઆ. ૮

- નાંદિ મંડપ ઘાલયા મોકલા, ચિહું દિસિના સંઘ જોવા મલ્યા;
રંગિ ધવલ મંગલ મહિલા દીધં, આવી લગન વેલા આણુંદીધં. ૯
- ગુરુઈ સઈ હાથિ વાસ આરોપીધ, વિધિ મારગ કિસિઉ ના લોપીધ;
શ્રી સૂરિમંત્ર કાને નિસ્યા, પરમાણુંદ હૃદય કમલિ વસ્યા. ૧૦
- વરીસ પનરમઈ સૂરિપદ લહઈ, નામઈ સુમતિરતનસૂરિ ગહઈ;
ગુરુ આદેશઈ ઉપદેશ રીધ, સુધારસ વચન વિલાસ કીધ. ૧૧
- ઘણુ વાજિત્ર વાજઈ મધુર સરઈ, યાચિકજન જયજય ઉચ્ચરઈ;
સાહમીવતસલિ સવિ કહઈ પોપીધ, ચક્રાસી ગચ્છ સંતોષીધ. ૧૨
- સાતે ક્ષેત્રે નિજ વિત વાવરઈ, જીવરાજ કીરતિ જગિ વિસ્તરઈ;
આચારિજ દિન દિન દીપતા, તપ તેજઈ રવિ સસિ જીપતા. ૧૩
- દઢ પંચ મહાવ્રત સાદરુ, છછતાલીસ દોષ નિરાદરુ;
જિનશાસન મંડન સુંદરુ, સવિ સુવિહિત સાધુ પુરંદરુ. ૧૪
- ગુરુ પાયકમલિ અહનિશિ વસઈ, પ્રમાદ પ્રતિઈ નવિ વીસસઈ;
ક્રોધ માન માયા લોભ મદ હરુ, ભવીયણુ તારઈ સહિ ગરુ. ૧૫
- પ્રવચન આરાધક સમરથૂ, નિજ આણુ મનાવિકે મનમથૂ;
લક્ષ્મીવંત જંગમ તીરથૂ, સેવકજન કરણુ કૃતારથ. ૧૬
- સિદ્ધાંતપયોનિધિ સસિધરુ, વાણી જસી સજલ પયોધરુ;
પ્રતિન્યા મેરુ મહીધરુ, છત્રી સૂરિવર ગુણુધરુ. ૧૭
- આઠ પ્રવચન માત રક્ષાકરુ, અત્રાણુ તિમિર ભર દિનકરુ;
ત્રસ થાવર જીવ કૃપાકરુ, નવ બ્રહ્મચર્ય વિધિ તત્પરુ. ૧૮
- ભવિયણુ જણુ કામિત સુરતરુ, સંસાર સમુદ્ર તારણુ તરુ;
પંચાચાર વિચાર ચતુર નરુ, પ્રજાખલિ નિર્જિત સુરગુરુ. ૧૯
- વિહરઈ મહિમંડલિ શ્રુતધરુ, શ્રાવય કુલ કમલ પ્રભાકરુ;
લખિધવંત જીહં કરઈ સિરિકરુ, તીહં મંદિરિ રુદ્ધિ પ્રભાભરુ. ૨૦
- શ્રીવંશ મંત્રિ મુંધાગરુ, સુત માતા પૂગી જયુવિરુ;
શ્રી અરિહં દેવ આરાધકૂ, પુહવઈ પરમારથ સાધકૂ. ૨૧

એ શુરુ ગુણ શ્રેણી નિત ગુણુઈ, ઘરિ વિલસઈ વંછિત તીહ તણુઈ;
પ્રભુચરણુરેણુ હું ભામણુઈ, સીસ ઉદયસમુદ્ર વલી વલી બણુઈ. ૨૨

કલશ

અંદ્રગણિ શ્રી શુરુ રતનસાગર, સૂરિ શ્રી ગુણુસાગર;
સૂરિ ગુણુસમુદ્ર શ્રી સુમતિપ્રભરણે, સીસ નમિત ચતીશ્વર;
જયવંત શ્રી શુરુ શુરુચગણુધર, પુણ્યરતન સૂરીશ્વર;
પાટિ સુમતિરતનસૂરિ ગુણુ જયંતાં, સુખસમૃદ્ધિ સ્વયંવર. ૨૩
નોંધ:—આ કલશમાં આપેલ આચાર્યોના સંવત નીચે પ્રમાણે છે—

રતનશેખરસૂરિ—સં. ૧૪૩૨

રતનસાગર—સ.

ગુણુસાગરસૂરિ—સં. ૧૪૮૩થી ૧૫૦૪

ગુણુસમુદ્રસૂરિ—સં. ૧૪૯૨થી ૧૫૧૨

સુમતિપ્રભસૂરિ—.. ...

પુણ્યરતનસૂરિ—સ. ૧૫૧૫થી ૧૫૬૦

સુમતિરતનસૂરિ—સં. ૧૫૬૮થી ૧૫૮૭

આ ગુર્જાવલી “જૈનયુગ”ના પુસ્તક ૫, અંક ૪-૫ (સં. ૧૯૮૬) ભાગસર-પોપ)ના પૃ ૧૬૭થી ૧૭૦માંથી લેવામાં આવી છે.

આચાર્ય શ્રીજયકલ્યાણસૂરિશિષ્યવિરચિત

તપાગચ્છ કમલકલશાશાખા-ગુર્વાવલી

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૫૯૦]

- મનિ સમરીય સરસતિ સામિણી, માગેસિઉં કવિત કલા ઘણી;
ગચ્છનાયક શ્રીજયકલ્યાણસૂરિ, હું વનિસું અનુકમિ હરષ પૂરિ. ૧
- ચુવીસમું જિનવર વીરદેવ, જસ પયતલિ ગૌતમ કર્દઈ સેવ;
તસ પદિ દુરંધર સુહમ સામિ, મનવંછિત સીઝઈ જસ નામિ. ૨
- જંબુ શુર અંતિમ કેવલી, પ્રભવુ પ્રથમ શ્રુતકેવલી;
શયંભવ શ્રી યશોભદ્રસામિ, સંભૂતિવિજય ભદ્રબાહુ નામિ. ૩
- સીલવંતહ ધુરિ થુલભદ્ર માન, ચઉરાસી ચઉવીસીઅ જામ;
મહાજિરિ આચં સુહસ્તિ સૂરિ, વજસામિ હુઆ દસપુન્નધુરિ. ૪
- તસ પાટિ હુઆ ગણધર બહુ, મન શુદ્ધિઈ વંદું તે સહુ;
ધણિ અનુકમિ શ્રી જગચંદ્રસૂરિ, પ્રભુમંતાં પાતકજાય દૂરિ. ૫
- ખાલાપણિ બહુ બુદ્ધિઈ કરી, જિણિ આગમ રહસ હીઈ ધરી;
ખાર વરસ આંબિલ તપ આદરી, જિન ભાષિત ક્રિયા આચરી. ૬
- જિણિ પામિએ ધિરુદ તપા પ્રસિદ્ધ, મહિમંદલિ કીરતિ
અચલ કીદ્ધ;
- તસ પાટિ પ્રભાવક વેદ જાણુ, દેવિંદસૂરીસર જુગપહાણુ. ૭
- સોહાવી જિણુઈ વડી સાખ, પ્રતિખોધ્યા શ્રાવકતણા લાખ;
વિદ્યાવંત વિદ્યાણુંદ સૂરિ, વરી કન્યા જિણિ પરિહરિય દૂરિ. ૮
- ગચ્છ ભાર દુરંધર ધર્મધોષ, જપુ જસ મુષિ અમીય સમાન ઘોષ;
ગયુ સૂરિમંત્ર જિણિ વાલીઉ, ઉસવંસ વિશેષ ઉજલીઉ. ૯
- વિદ્યા બલિ બલવંત શાકિની, ભૂત પ્રેત નસાડી ડાકિની;
જસ વારઈ પેથડ દેવસાહ, પુણ્યકાજ ક્રીયાં મનનઈ ઉચ્છાહિ. ૧૦
- તસ સીસ સોમપ્રભ સૂરિરાય, જસ સોહઈ સોવનવત્ર કાય;
સિરિસોમતિલકસૂરિ સરસ વાણિ, રસ રંછાઅ નરવર કર્દઈ વખાણુ. ૧૧
- સિરિ દેવસુંદરસૂરિ ચિર જયુ, જસ મહિઅલિ મહિમા ધિર ધયું;
સા સારંગ ડીસાવાલ ન્યાતિ, હુંક શ્રાવક જસ ઉવએસ ખ્યાતિ. ૧૨

તસ પાટિ પ્રભાવક શુભનીલો, અવતરીઓ ગૌતમ સા ચિહ્ન;
શ્રી સોમસુંદરસૂરિ વીનવું, શુભ પાર ન પામું કિમ કલું? ૧૩
જે આપ પળી અપર પળીઅ જાણુ, વહઈ મસ્તકિ શ્રી શુર.

તણી આ આણુ;

જસ વારઈ સુવિવર સઈ અઢાર, સમકિતધર શ્રાવક ન લહું પાર. ૧૪
હુંઆ દેશવિદેશ તણા વિહાર, શત્રુજય તીરથ યાત્ર સાર;
સંઘાહિવ ગણિઓ જાસ રાજ, સાંભલીઈ મોટા પુણ્ય કાજ. ૧૫
શ્રી અણહિલપુર નરસિંહ સાહ, પદ ઠવણ કરાવી મન ઉગ્ગાહ;
તારંગઈ અજાઅ જાણુંદ રંગિ, સાહ ગોઈદ થાપિઉ કરીય યંગ. ૧૬
દંદશીલ સુદર્શન જાણીઈ, સંઘ નાયક દેરાણુ વખાણીઈ;
રાણિગપુર ચઉમુખ થાપિઉ, નિજ કીરતિથંભ આરોપિઓ. ૧૭
શુર શ્રી સુનિસુંદર સૂરિરાજ, સંતિ કરઈ સારઈ પુણ્ય કાજ;
એ સામલ સરસતિ ખિરદ સાર, શ્રી જયચંદ્ર સૂરીસર ઉઠાર. ૧૮
વરહડિઆ ગોત્ર વિશાલરાજ, સૂરિસર ગાતાં સરઈ કાજ;
શ્રી રત્નશેખરસૂરિ થાપિઆ, જાણિ મોટા ગ્રંથ નવા કીયા ૧૯
તસ પાટિ પ્રભાવક સૂરિરાય, શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ પાય;
જાણિ-ગણધર પદ વલી ખહું પછકું, ઉત્સવ થિઉ દીક્ષા (?) જગત દીકું. ૨૦
પંડિત પદ મહત્તર પવતણી, સંખ્યા કુણુ કહીઈ દીક્ષા તણી;
ગચ્છનાયક જામલિ શુભનિહાણુ, શુર શ્રી સોમદેવસૂરીદ જાણુ. ૨૧
ખાલપણી જાણિ શ્રી કુંભરાણુ, રજવિઓ કવિત કલા વિનાણુ;
સમસ્યા પદ પૂરી ઘણીઅ વાર, રાય મંડલિક રંજવિઓ અપાર. ૨૨
અહિકું જેણિ નિવારીઉ, શુર જામલિ કુણુ ઉપગારીઓ;
જસ પાવાપતિ જેસિંગદેવ, વાણી રસિ રંજિઉ કરઈ સેવ ૨૩
વલી થંભનયરી જાણિ વાદ કીધ, નિશીલોજન ઉત્થાપિઉ પ્રસિદ્ધ;
એ સાચું મોતી જાણિ જહીયુ, ગચ્છ મેલી મહત્ત ઘણું ચડિકું. ૨૪
ઈમ ખિરદ અનોપમ ઠામિ ઠામિ, શુર રૂપિઈ વિદ્યા વઈરસામિ;
શ્રી સુધાનંદનસૂરિ ચિરજયુ, જાણિ થાપિઉ તપગચ્છ ગહગહિક ૨૫.
મહેવઈ જાણિ કીધી પછકું, જલયાત્રા પાણી જગત્ત દીકું;
શ્રી સુમતિસુંદરસૂરિ શુભનિવાસ, દંદશીલ સગલ ઉપએસ જાસ. ૨૬

આબુ ગિરિ ચુમુખ પુણ્ય કાજ, કરાવઈ સંઘપતિ સહસ્રરાજ;
 રાજપ્રીય સૂરીસર સુભણ, વંદીજઈ જસ મણ નહીઅ માણ ૨૭
 સાહ પતા હરિચ દિ વિત્ત વેચિઉં ઘણું, ઇંડરગઢ જસ પદ બંધંણું;
 શ્રી કમલકલશસૂરિ શુભભંડાર, ગચ્છનાયક પદ ઉદ્ધરણુહાર. ૨૮
 ખાલાપણિ થ ભનયરિ સુકામિ, માણિક ચુક કહીયા સહસ નામ;
 સીરોહી લખપતિ તણઈ રાજિ, જો ગાગરઉ જલ કાજ રાજ. ૨૯
 તુજ સહસભિધાની મિરુદ દીધ, જિનશાસનિ મોટાં કાજ કીધ;
 શ્રી અહમદાવાદ નયર મઝારી, સંઘની વછા વેણા અતિ ઉદ્ધાર. ૩૦
 વિત્ત વેચિઉં આણિ હરષ પૂરિ, જિણે થાખ્યા શ્રી જયકલ્યાણસૂરિ;
 માલવ મંડવગઢિ કીઉ વિહાર, દિનઈ દિનઈ ઉત્સવતુ નહિ પાર. ૩૧
 તસ પાટપભાવક પ્રકટ સૂરિ, ગચ્છનાયક શ્રી કલ્યાણસૂરિ;
 માહડીઈ સંઘવી લાખરાજ, કરાવઈ ઉચ્છવ પુણ્ય કાજ. ૩૨
 શ્રી ચરણસુંદરસૂરિ થાપીઆ, ચુવિહ સંઘ સઘલે હરખીયા;
 જયવંતા પૂરુ સંઘ આસ, વંદાવઈ શ્રી સંઘ ઉલ્લાસિ ૩૩
 ઈઅ ભત્તિ પવિત્તઈ, નિર્મલ ચિત્તઈ, તપા ગમ્મિ ગણધર ધુણી;
 આ ભક્ત વહિત પૂરુ, સંકટ ચૂરુ, સયલ સંઘ મંગલ કરણ ૩૪
 ભો કવિયા વંડુ, શુરુ ચિર નંડુ, શ્રી જયકલ્યાણસૂરીંદ વર;
 સુનિહિત શુરુ રાજ, પુણ્યઈ તાજ, જિમ મઝધારઈ દિન સકલ. ૩૫

॥ ઇતિ શ્રી ગુર્વાવલી સ્વાધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

નોંધ:—આ સ્વાધ્યાય રાધનપુરમા અખી દોશીની પોળમાંના શ્રી લાવણ્યવિજય જૈન જ્ઞાનભગારમાંની ડાખડા નં. ૩૧ની પ્રત નં. ૧૬૫૭ ઉપરથી ઉતારીને અહી આપી છે.

આ. શ્રી સોમવિમલસૂરિવિરચિત

તપાગચ્છનાયક-પટ્ટાવલી-સજ્જાયા.

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૦૨ : લેખનસંવત-વિ. સં. ૧૭૦૦. લેખક-આા શ્રી વિશાલસોમસૂરિ આજ્ઞાધારી પં જયસુંદર શિષ્ય પં જ્ઞાનસુંદરજી]x

॥ શ્રીહિમવિમલસૂરિગુરુભ્યો નમઃ ॥

- સરસતી હુ મતિ સુજ અતિ ઘણી, હું છઉં સેવક નિજ તેહ બાણી; ૧
ગાઇસુ વીરજિણેસરપાટ, જસુ નામિ હુંધ ગહગાટ.
વીરજિણેસર કેરા સીસ, ઇચ્છારિ પ્રણમું નિસદીસ; ૨
પટ્ટધાર સોહમ ગણધાર, તસ પાટિ જંછુ સુવિચાર.
નિન્નાણું કંચનની કેડિ, કન્યા આઠ સહિત તે છોડી; ૩
અભવ પ્રમુખ પણસઠ વીસસાત, સાથિ સંયમ એ અવિદાત.
અભવ પાટધર વાંડું વલી, સોહિ પહિલઉ શ્રુતકેવલી; ૪
જિનપ્રતિમા દેખી પ્રતિબોધ, શિજાંભવ વાંડું અવિરોધ.
દશવૈકલિક શ્રુતકેદાર, મનકે પુત્રની કીધી સાર; ૫
યસોભદ્ર તસુ પાટિ મુણિંદ, મંત્ર પત્ર જસ દીધં દિણુંદ
પટ્ટોધર છટુંડું તું જણિ, શુરુ સંભૂતિવિજય ગુણખાણિ; ૬
શૂલિભદ્ર મુનિવર તસુ શિષ્ય, જાસ તણા ગુણ અછિ પ્રતખ્ય.
ભદ્રખાહું પટ્ટોધર બાણું, જાસ ચરિત્ર છઈ સોહામણું; ૭
ઉવસગહર તવન તવિ પાસ, સયસ દોકની પૂરી આસ.
તાસ મહાગિરિ પહિલો સીસ, ખીજઉ સુહસ્તી નમું નિસદીસ; ૮
સંપ્રતિરાજ દીધઉ પ્રતિબોધ, એહ સમ અવર કહું કુણુ યોધ.
તાસ સીસ સુસ્થિત મુનિરાજ, સુપ્રતિબદ્ધ સારઈ નિજ કાજ; ૯
કૌટિક કાકદ્ધિક ગણુ દોઈ, કૌટિકગણુ તિહાં શુંતું જોઈ.
તાસ પાટિ શ્રી દ્વિદિગ્ગસૂરિ, નામિ પાપ પણાસઈ દુરિ; ૧૦
જસ વારિ કાલકે ગુરુરાજ, ગર્દભિલ્લુ લીધું રાજ.
દિગ્ગસૂરિ તસ પાટિ ઉદાર, જિણુંધ સમિ પાલિત જય જયકાર; ૧૧
સીહગિરિ પટ્ટોધર તાસ, ધનગિરિ રિષિ સીસ હુઓ જાસ.

- તસ પદ્મિ વયરસ્વામિ વિખ્યાત, જેહના પ્રસિદ્ધ અછિ અવદાત;
પઉઠિ પાલણુઈ પઢિયા અંગ, સંઘ ઉદ્ધરી રાખિઉ રંગ. ૧૨
- વજસેન ગુરુ વાંદું ભાવિ, સુલિક્ષ કહિઉ ગુરુવચન પ્રભાવિ;
લક્ષ્મીભયકજ શ્રાવક પુત્ત, પ્રતિભોધી દિધઉ ચારિત્ત. ૧૩
- નાગેંદ્ર ચંદ્ર નિવૃત્તિ નર ભણિ, વિદ્યાધર વલી પ્રકટ પ્રમાણિ;
ચારિં શાખ ચિહુંથી નીસરી, ચંદ્ર સાખ સધલે વિસ્તરી. ૧૪
- ચંદ્રપાટિ સામંતભદ્રસૂરિ, તાસ પાટિ વૃદ્ધવાદિ ગુણુભૂરિ;
જસ સીસ વાહિ વિહંગમસેન, વિક્રમ પ્રતિભોધક સિદ્ધસેન. ૧૫
- પદ્યોતન ગણનાયક હવે, પદ્મપ્રભાવક શ્રીમાનદેવ;
માનતુંગુ ગચ્છનાયક વલી, ભગતામર કીધું મનરુલી. ૧૬
- પદ્યોધર સૂરીસર વીર, જય જયદેવ ગચ્છપતિ ગંભીર;
દેવાણુંદસૂરિ તસ સીસ, સંઘલોક પુરવઈ જગીસ. ૧૭
- પ્રગટ પાટધર વિક્રમસૂરિ, વિદ્યાઈ ભણેતું સુરસૂરિ;
શ્રી નરસિંહ નમું ગુરુ રાય, નરવર મુનિવર સેવિં પાય. ૧૮
- જસ વારિ થંભણુપુરિ પાસ, અભયદેવસૂરિ પુરી આસ;
શ્રી સ્મરુદ્રસૂરિસર નમું, પદ્યોધર સત્તાવીસમુ. ૧૯
- પ્રણમું માનદેવ મુનિનાથ, કાલિકેસૂરિ નમિત સુરસાથ;
જસ વારિ શાલિવાહન ભૂપ, ચઉથિ પજૂસણુતણું સરૂપ. ૨૦
- વિષ્ણુધ્રુવસૂરિ સુપ્રભાવ, જયાનંદ વંદું સુભ ભાવિ;
રવિપ્રભસૂરિ નમું સુવિસાલ, જસ વારિ ઠિતિ થઈ પોસાલ. ૨૧
- વીર સંવત્સરથી પોસાલ, સ્થિતિ અગ્યાર સાત સુવિસાલ;
વિક્રમ સંવત્સર સત સાત, હુંતઈ પૌષધસાલા વાત. ૨૨
- પદ્મિ જશેદેવસૂરિ સુભંણુ, જેહની ભવિઅણુ માનિ આણુ;
વિમલચંદ્રસૂરિ ગુણુગેહ, સૂરિ ઉદ્યોતન સોવન દેહ. ૨૩
- સ્વર્ણદેવ ગચ્છનાયક ચંગ, વડગચ્છની સાખ સુરંગ;
અજિતદેવસૂરિ વિખ્યાત, જે વાંહિ તેહ ધન સુપ્રભાત. ૨૪
- વિજયસિંહસૂરિ ચંદ્રગચ્છ ધણી, પુરુ આસ સદા મન તણી;
શ્રી મુનિચંદ્રસૂરીસર વાંહિ, પદ્મ સોમપ્રભ નમું આણુંદિ. ૨૫

(ઢાળ-જયંભાલાની)

હિવઈ તપગચ્છ કેરુ વાસ, જિંહા અધિકુ તેજ પ્રકાસ;
 શ્રી જગચ્છંદ્ર ગણધાર, આંખિલ તપ વચ્છર ખાર. ૨૬
 દેખી તપ ક્રિયા સ્વરૂપ, મનમાંહે રંજયા બૂપ;
 સંવત્સર ખાર પંચાસી, તપાખિરુદ્ધ હીનું સુપ્રકાસી. ૨૭
 દેવિંદ ગણધર ધુરિ પાટ, ક્રિય લઘુસાલા આઘાટ;
 સ્તંભનયરિ આબૂ વંશધારી, સોની સંગ્રામ માલાકારી. ૨૮
 ગચ્છનાયક તે લઘુસાલા, આચારયથી વૃદ્ધસાલા;
 વિદ્યાપુરિ સાક્રિષ્ટિ સીધી, ધર્મધોષસૂરિ વશ કીધી. ૨૯
 સોમપ્રભસૂરિ સોહિ, સોમતિલકસૂરિ મન મોહિ;
 પેથડદે મત આરોપ, સેત્રુંજ યાત્રા આટોપ. ૩૦
 તસ પાટિ સૂરિ જયાણુંદ, દેવસુંદરસૂરિ સૂરિંદ;
 કલિયુગમાંહિ યુગહ પ્રધાન, સોમસુંદરસૂરિ નિધાન. ૩૧
 હસ અઠ સઘ ઉપરિ ચાર, તારંગિ પ્રતિક્ષા સાર;
 ખહુ દેસ પ્રતિષાધ, જિણિ જીતિઉ રતિપતિ ચોધ. ૩૨
 આચારજ પદ ક્રિય તન્નિ, તેહ માહિ નિજ સીસ હુન્નિ;
 શ્રી જયચ્છંદ્રસૂરિ સોમદેવ, તે સારિ ગચ્છપતિ સેવ. ૩૩

(માધ ધન સંપુત્રનું—એ ઢાળ)

તસ પટ્ટિ પુરંદર સુંદર શ્રી ગુરુરાજ,
 સુનિસુંદર નામિં સારિ નિજ પર કાજ;
 જે સહસાવધાની સહસવાટલી નાદ,
 ઉલખીયા નિજ મનિ જીતા પરમતવાદ. ૩૪
 શ્રી સંતિજિજ્ઞેસર સ્તવનિ નિવારી મારી,
 ગુરુ ગોયમ સોહમ સમવડિ જે આચારિ;
 તસ પાટિ હીપઈ જીપિ મારવિકાર,
 શ્રી રચણસેહરસૂરિ સૂરિરચણ ગુણધાર. ૩૫
 પાટિ લખમીસાગર નાગર સેવિય પાય,
 ખંભનયર ભલી પરિ ગચ્છમેલ કરિ ગુરુરાય;

- અગ્યાર આચારિજ પદ કીધાં સુવિચાર,
પાટિ યાખ્યા સુમતિ સુમતિસાધુ ગુણધાર. ૩૬
- વર વડલી નયરિ સૂરિમંત્ર આરાધઈ,
તુઠા સવિ સુરપતિ કારય સઘલાં સાંધઈ;
માંડવગઢ મોટઉ સોહ જાવડે શ્રીમાલ,
કુલ અતિ અનુઆલઈ પાલિ હયા વિસાલ. ૩૭
- મનિ ભાવ ધરી નિત ગણપતિ પધરાવિ,
લાખ ચઉકડ વેચી સહુમા રંગ રહાવિ;
ઈગ્યાર સેર સોના રૂપા સેર ખાવીસ,
દોઈ પડિમા કરાવી પૂરઈ મન્ન જગીસ. ૩૮
- ખિલચી ગ્યાસ બૂપતિ અવિહડ પાલઈ રાજ,
જિન પડિમ પઈઠા કેરુ મંડઈ કાજ;
રૂપા ચઉકડીયા ખરગ્યા લાખ ઈગ્યાર,
ઇમ ઉતસવ અધિકા કહિતું ન લહું પાર. ૩૯
- ગુરુ વિહાર કરંતા પુહતા પુર પંચલાસિ,
હૈમવિમલસૂરીસર થાખ્યા મન ઉદ્ધાસઈ;
પન્નર અઠતાલિ પદ ઉછવ અધિકાર,
તિહાં સંધપતિ પાતુ વેચઈ વિત્ત અનિવાર. ૪૦
- ઇડરગઢ મોટઉ સોહઈ ભાણુ બૂપાલ,
તિહાં વસિ કોઠારી સાયર નિ શ્રીપાલ;
માંડઈ ગણનાયક પદઉછવ સુજંગ,
ચિહું દિસના શ્રીસંધ આવઈ કરતા રંગ. ૪૧
- સંધવચનિં આચારિય થાખ્યા માંડી નંદિ,
શ્રીકમલકલસ નઈ ખીજા શ્રીઈદ્રનંદિ;
વિહરંતા પુહતા ખંભનયર મઝારિ,
ગુરુનયર પ્રવેસિ ધવલમંગલ દિં નારિં. ૪૨
- સુર વચનિ સેત્રુંજ તીરથ કેરી યાત્ર,
ગુણ ગાઈ ગૌરીનાચઈ નવરંગ પાત્ર;

લાલપુરિ પાઉ ધારા સૂરિમંત્ર કીય જાપ,
સુર પરતિખ હુઆ વાધિઉ અધિક પ્રતાપ. ૪૩

સોની વરજાગુ છવઉ જયત સુવિચાર,
ખંભનયર નિવાસી પદ ઉચ્છવ વિસ્તાર;
આચારિજ થાપ્યા આણુંદવિમલસૂરિંદ,
સત પત્તર આગાસ ઋષિ (૧૫૭૦) માન હુઆ મુણિંદ. ૪૪

વર વિશુધ હર્ષકુલ કરિ સત અર્થ વિચાર,
સુલતાન સનાખત વાલ્યા સહસ અઠાર;
ધમ ગચ્છપતિ કેરા કેતા કહું અવદાત,
જે દેસ વિદેસિ નર નરપતિ વિખ્યાત. ૪૫

શ્રી તપગછવછલ વિસલિનયરિ પહુત,
પાટિ સૌભાગ્યહર્ષસૂરિ થાપ્યા હરખ ખહુલ;
પટ્ટયા (પટવા) લીમ રૂપા દેવદત્ત કવિરાજ,
શ્રીપતિ વિત વેચઈ કિરિય પદઉછવ કાજ. ૪૬

ખંભનયર નિરુપમ સાહ સોમસીહ ઉદાર,
અતિ ઉછવ કરીનિ આપઈ તપગછ બાર;
વીજાપુરિ પુહતા ઉવજાયાપદ તિહિ કીધ,
શ્રી સોમવિમલનઇ તે જગિ જગિ જસ લીધ. ૪૭

વલી કીધ પ્રતિષ્ઠા ઈંદરનયર મઝારિ,
વિત વેચિ નવ લખ આસરાજ બાઈ ચ્યાર;
જિનસાસન વાધિઉ મહિમા મેરુ સમાન,
પાટિ સોમવિમલસૂરિ થાપઈ મહિમનિધાન. ૪૮

શ્રીસકલહર્ષસૂરિ આચારિજપદ લીધ,
દોઈ ઉવજાયાપદ કીધાં ઇણિ જગિ ખહુ જસ લીધ;
ગચ્છપતિ આચારિય છવુ કોડિ વરીસ,
ધમ ચતુર્વિધ શ્રીસંધ દિ અનુદિન આસીસ. ૪૯

કલ્પસ

ધણિપરિ ધણિપરિ પટ્ટપરંપરા એ, જે લણ્ણધ જે લણ્ણધ ઉગતિ લાણ્ણ કિ;
 તે નર રાજરમા વરિ એ, શ્રી સોમ સોમવિમલસૂરિ વાણિ. ૫૦
 ધણિપરિ પટ્ટપરંપરા જે ગાઈસિ શુભ આગલી,
 તેહ ટલી આપહ મિલ્લઈ સંપહ ઋદ્ધિવૃદ્ધિ લલ્લઈ વલી;
 સંવત સોલ ખિડોત્તરિ એ રચી પટ્ટપરંપરા,
 વર જેઠ માસિ મન ઉદ્ધાસિં તેરસિં રસિ સુખકરા. ૫૧

॥ પુષ્પિકા ॥

ધતિ શ્રી મહાવીર તીર્થેશ્વર શિષ્ય પંચમ ગણ્ણધર શ્રી
 મુધર્માસ્વામી પ્રમુખ ગચ્છનાયક પટ્ટાવલી સ્વાધ્યાયઃ ॥ શ્રીસ્તુ
 તપાગચ્છશ શ્રી વિશાલસોમસૂરિમંડિત મંડલી સિરોમણિ ૫૦
 શ્રી જયસુંદરશિષ્ય જ્ઞાનસુંદર લખિતં ॥ મુઠ કીર્તિસુંદરપઠનાર્થ
 સંવત ૧૭૦૦ વર્ષે કાર્તિક વદિ ૫ દિને શ્રીરસ્તુ શુભ લવણ ॥

श्रीमुनिरत्नसूरिशिष्यविरचिता

श्रीआगमगच्छ-पट्टावली

धन्यं दृष्टियुगं दिनं च सफलं प्रागादियं दुःपमा,
चित्ते प्रोल्लसितः प्रबोधदिवसः ध्वस्तं तमोमंडलम् ।
प्राप्तः कल्पतरुर्गृहे सुरगवी चितामणिः स्वे करे,
यद्दृष्टं गुरुराजवक्त्रकमलं संपूर्णचंद्रोपमम् ॥१॥

श्रीमद्वीरजिनात्सुधर्मगणभृत् तस्माच्च जंबूस्ततः,
संख्यातेषु गतेषु सूरिषु भुवि "श्रीवज्रशाखा"ऽभवत् ।
तस्यां 'चन्द्रकुलं' मुनीन्द्रविपुलं तस्मिंश्च "सैद्धान्तिकाः",
स श्रीशीलगणाऽधिपप्रभृतयः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥२॥

श्रीमान् श्रीलगणाधिपः प्रथमकः श्रीदेवभद्रप्रभु-
धर्मोद्धारधुरीणतां विधृतवान् श्रीधर्मघोषस्तथा ।
भद्रं श्रीयशसः पुरो गणधरं सर्वदिशानन्दकः,
पूज्यास्तेऽभयदेवसूरिगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥३॥

श्रीसिद्धांतविचारसारमतयः श्रीवज्रसेनाभिधाः,
श्रीमन्तो जिनचंद्रसूरिगुरवः श्रीहेमसिंहस्ततः ।
श्रीरत्नाकरसूरयो विनयसिहाख्याः श्रताऽलंकृता,
रम्यानर्घ्यगुणा गुणादिकसमुद्राश्च प्रसीदंतु मे ॥४॥

श्रीमन्तोऽभयसिंहसूरिगुरवो बोधिप्रदा भाविनां,
विद्यानंदितचित्तसोमतिलकः सूरीश्वरो वादिराट् ।
सूरिभूरिगुणोदयो विजयवान् श्रीसोमचंद्रस्तथा,
तस्मात् श्रीगुणरत्नसूरिगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥५॥

श्रीमत्संयमपालनैकनिरतः सद्ग्रन्थविद्याधरः,
श्रीजैनस्मरणेन पापविरतः सिद्धांतशुद्धांतरः ।

श्रीजातश्रुतिखंडनप्रवणधीसारोदयः श्रीयुतो,
 नित्यं श्रीमुनिसिंहसूरिसुगुरुः सौख्यावलीं मे क्रियात् ॥६॥
 विद्याभिश्च जयंतु सव(संघ ?)सहिता यत्पादपद्मद्वयं,
 सेवन्ते नितरां स संयमधैरः आ(ख्या)ताऽवदाता मताः ।
 ते नदन्तु जयन्तु संघसहिता नित्यं लसद्दर्शना,
 मांगल्यं मम सूरयो वितनुत श्रीशीलरत्नाभिधाः ॥७॥
 तत्पादांबुजयुग्मपांशुविलसत्पीयूषपानान्विताः,
 श्रीमंघेन समं समुद्रवसनापीठे विरंसं प्रहं (?) ।
 श्रीमन्तो वितरन्तु सौख्यमनिशं सिद्धांतपारंगमा,
 आनंदप्रभसूरयः सुगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥८॥
 सालंकारवचःसुधारसलसद्दाराधर(राः) प्रीणतः,
 प्रत्येकाऽऽस्तिकचातका सुविहिता विज्ञाततत्त्वश्रियः ।
 गंभीरा जलराशिवद्विजयिनः श्रीमण्यपुण्योदया,
 नित्यं श्रीमुनिरत्नसूरिगुरवः कुर्वन्तु वो मंगलम् ॥९॥

॥ इति गुरुकाव्यानि ॥ ॥छ॥

श्री मुनिरत्नसूरिशिष्य विरचित

श्रीभागभगवच्छ-पट्टावली

सिरि सयल सुरासुर विहिय सेव, सिरि वीर जिणुसर नभउ' देव;
 तस पट्टोधर गणुधर सोहम्म, जिणि वीलां निहल्लीय अकू कम्म. १
 तस पाटि पसिद्धो ज'णुसामि, केवल सिउ' पुहता सिद्धिहामि;
 धण्डि अनुकेमि हुआ वयरसामि, मनव'छीय सीअर्थ जह नाभि. २
 तस सीस वयर हज्जिउ समय पार, सपसिद्ध विसद्धउ शुण्णि अपार;
 सोपारध पाटणि "गच्छ"अ्यारि, तीणुध थाय्या पुण्यतणुध प्रहारि. ३
 तिहां अ'द्रगच्छि गुरु गुगपहाणु, सिरि शीलगुणुहिव गुणुनिहाणु;
 तेणुध पाटि महोदय देवसाह, सूरिसर निहिलीय मोहनिह ४
 तसि पाटि लवियणु रदीय आभ, सिरि धम्मघोषसूरि सूयनिवास;

જસભદ્રસૂરિ તસ પાટિ બાણી, શુભ ભાવઈ નિમ્મલ હીય આણિ પ
 સૂરિ સ્વચ્છાણુંદ મુણીંદસાર, સંસાર તારણ દેસણુ વિચાર;
 તઓ અભયદેવસૂરિ સુદ્ધભાવ, જિણુસાસણિ પયડીય કંઈ પમાવ. ૬
 જે સંઘભાર ઉદ્ધર સમત્ય, જીણિઈ વિવરીયાં સમયતણાં મહત્ય;
 જીણઈ જીતીય મોહમહિંદસેન, વાંદૂ તે સહિ શુર વયરસેન. ૭
 જેહે કોહ મહાભડ માણુ મગન, જસ ચિંતિ દયારસમયિ લગન;
 જીણઈ કીધાં વાદીય વાદ દૂરિ, વાંદૂ તે સિરિ જિણિચુંદસૂરિ. ૮
 સિરિ હેમસિંહસૂરિ હેમકાય, જગિ સિરિ રયાણુયર સૂરિરાય;
 સિરિ વિનયસિંહસૂરિ વિનયજત, ગુણુસમુદ્રસૂરિ શુરુ શુણિહિંપત.
 સિરિ અભયસિંહસૂરિ અભયદાન, દીધું જે મહીયલિ લહીય માન;
 માનવગણિ સેવા કરીય ભાવ, જસ નામઈ નાસઈ સંઘ પાવ. ૧૦
 તેહે શુરુપદિ થાપ્યા પરમખુદિ, સિરિ સોમતિલકસૂરિ જગપસિદિ;
 જીણઈ વચણુ વિલાસઈ બાલકલિ, મિથ્યાતી બુઝબ્યા ઈણિ કલિ ૧૧
 તસુ પદોદય ગિરિવર દિણુંદ, જસ પાય નમઈ નિતુ નિતુ મુણિંદ;
 હહ દિસિ ધવલણુ જસ ધવલચુંદ, પણુમું સૂરિસર સોમચુંદ. ૧૨
 તઓ સહિ શુરુ થાપ્યા સૂરિ સાર, બાણી શુણુમંડણુ રચણુસાર;
 મનપુરી આનંદિ નીર પૂરિ, પણુમઈ તે સિરિ ગુણુરયાણુસૂરિ. ૧૩
 સિરિ પદિ પયડીય શુરુવચંસ, ભવિયણુ-મણુ-પંકજ રાજહંસ;
 ઝીલ્યા જે ઉપશમ વચણુ પૂરિ, વાંદૂ તે સિરિ મુનિસિંહસૂરિ. ૧૪
 “વિધિગચ્છહ” મંડણુ રચણુસાર, જસ નિવસઈ સરસએ મુખિ અપાર;
 ભવિયણુ પણુમઈ જનિત વિહાણુ, સિરિ સીયલરયાણુસૂરિ શુરુપહાણુ ૧૫
 તસ પદિ ધુરંધર સુશુરુરાય, જસ પણુમઈ ભવિયણુ ધરીય ભાવ;
 મહી મંડલિ વિહિરઈ ધમ્મ હંતિ, સિરિ આણુંદ પ્રભસૂરિ
 વિરજઈ અંતિ. ૧૬

તઓ “આગમ” ગણુધર સ+ સીહ, નિતુ નવરસ વરસઈ એ સરસજીહ;
 સુશુરુ તહઉ ભવીયણુ હરખ પૂરિ, જયવંતી શ્રી મુનિરત્નસૂરિ. ૧૭

॥ ઇતિ આગમપક્ષગુર્વાવલી સમાપ્તા ॥

ઉપા૦ શ્રી મુનિસાગરચેણુ શ્રા૦ માની યોગ્ય, પુસ્તિકા

પઠનાર્થે લિખાપ્ય હતા ॥ છ ॥

અથ ગુરુસ્તુતિઃ ।

સો દેસો જત્ય તુમ્હં, તે દીઠા જેહિં દિસસે નિચં ।
 નયણા તે સુકયત્યા, જે તુમ્હ મુહં પલોયંતિ ॥૧॥
 જત્ય ન દીસંતિ ગુરુ, સુપ્પમાળ ઉટ્ટિણ્હિ સપ્પસન્ના ।
 તત્ય કથં જાણિજ્ઞહ, જિણવયણં અમીયસારિચ્છં ॥૨॥
 જહ્વિ તમ્હં પરદેસે, અંનરોયા વહુવિહેહિં રક્ષેહિં ।
 તહ વિ તુમ્હં મમરિજ્ઞમિ, જં સરવરં રાયહંસેહિં ॥૩॥
 જિં સુરહં સરહ વચ્છો, વસંતમાસંમિ કોડલા સુરહ ।
 વિંસં સુરહ ગયંદો, અમ્હાણ મણં તુમ્હં સરહ ॥૪॥
 જિમ પાય(ડ)સમ્મિ મોરા, દિણયરુદયંમ્મિ કમલવણસંઢં ।
 વિહસન્તિ જેમંતચ્ચિય, તુહમ્મે દંસણ તુમ્હ હં ॥૫॥
 ધન્ના તે ગામાગર-નગરાસણપટ્ટણાયણો ઠાણા ।
 વિહરન્તિ જત્ય ગુરુણો, સુવિહિયમગ્ગં પયાસંતા ॥૬॥
 શીતકાલે યથા દીનો, પ્રાર્થયતિ દિવાકરમ્ ।
 ઉદયંતં નિરીક્ષંતે, તથાહં તવ દર્શનમ્ ॥૭॥
 અજ્ઞાનતિમિરાન્ધાનાં, જ્ઞાનાઞ્જનશલાકયા ।
 નેત્રમુન્મીલિતં યેન, તસ્મૈ શ્રીગુરવે નમઃ ॥૮॥

બહુયાં બહુયાં દિવસડાં, જુ મધ સુગુરુ દિઠું;
 લોચન જે વિકસી રહ્યાં, હીયડધ અમીય પધઠું. ૯
 વાટ જોયંતાં ગુરુતણુધ, દિવસહ ગયા અપાર;
 આજ ગૃહાંગણિ કલ્પતરુ, લેટયા અમ્હ ગુરુ સાર. ૧૦

ઈતિ ગુરુસ્તુતિઃ

શ્રીય આદિજિણુ'દહ શાંતિનાથ, નેમિ પાસ વીર વંદ્ જોડી હાથ ;
 જોય પાંચઈ પણુમીસું ભાવ ધરી, નિત પૂજિસુ હૈયા સુધિ કરી. ૧
 અતીત અણુગય વટ્ટમાણુ, જે સાસઈ અસાસઈય જિણુહ ઠાણુ;
 સંપઈ વિહરંતા જિણુઈ વીસ, તેય સવિ જિણુ પૂરુ મણુ જગીસ. ૨

ચૌદ પૂરવ નઈ અંગહ અગ્યાર, નવ તત્તિ જે સિદ્ધાંત સાર;
 એ જિણવર અણહર સિઉંસીલી, તેય વાણીય પૂરુ મનરલી. ૩

॥ ઇતિ પંચતીર્થસ્તુતિઃ ॥ છ ॥ શ્રીઃ ॥

નોંધ—પૂર્ણિમા ગચ્છના આચાર્ય શીલગુણસૂરિ અને આચાર્ય દેવેન્દ્ર-
 સૂરિએ અંચલગચ્છ સ્વીકાર્યો. પછી તેમણે અંચલગચ્છને ત્યામ કરી
 સં. ૧૨૫૦માં આગમિક યાને ત્રિસ્તુતિક મત ચલાવ્યો. (જુઓ—પ્રવચન-
 પરીક્ષા)

આચાર્ય રત્નાકરસૂરિ વિ. સં. ૧૪૯૪માં થયા.

આચાર્ય શીલરત્નસૂરિએ વિ. સં. ૧૫૦૭માં પ્રતિષ્ઠા કરી છે. આ
 સિવાય તેમણે અને આચાર્ય આદિપ્રભસૂરિએ વિ. સં. ૧૫૧૨માં પ્રતિષ્ઠત
 કરેલ જિનપ્રતિમા બાદનવાડામાં વિદ્યમાન છે.

આચાર્ય આણુંદપ્રભસૂરિ વિ. સં. ૧૫૧૩થી ૧૫૧૭.

આચાર્ય મુનિરત્નસૂરિ ૧૫૪૨.

આગમગચ્છ પટ્ટાવલી માટે જુઓ જૈન ગુર્જર કવિઓ ભાગ ૧,
 પૃ. ૪૧૫, ૪૫૨, ૬૧૫, ૭૦૨; ભાગ ૨, પૃ. ૨૨૨૪.

તપોગચ્છાચાર્ય શ્રી વિજયસેનસૂરિઆજ્ઞાવર્તી
મુનિ શ્રીવિનયસુંદરગણિવિરચિત

શ્રીતપોગચ્છ ગુર્વાવલી-સ્વાધ્યાય

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૫૦]

સકલ સુરાસુર સેવિત પાય, પ્રભુમી વીર જિજ્ઞેસુર રાય;
તસ શાસન ગુરુપદ પટધરુ, જમતિઈ યુષ્કયું સોહાકરુ. ૧
પહિલું પ્રભુમું ગૌતમ સ્વામી ૧, સર્વસિધિ હુઈ જસ લીધઈ નામિ;
સુધર્મસ્વામી ૨ પંચમ ગણધાર, જંબુસ્વામિ ૩ નામિ જયકાર. ૨
પ્રભવસ્વામિ ૪ તસ પટધર નમઉ, શય્યંભવ ૫ પટધર પાંચમઉ;
યશોભદ્ર ૬, ભદ્રબાહુ ૭ મુણિહં, શુભભદ્ર ૮ નમતાં આણુંહ. ૩
તેહના શિષ્ય હોઈ પટધાર, સૂરીશ્વર ગુણમણિ ભંડાર;
આર્ય મહાગિરિ આર્ય સુહસ્તિ ૯, સંપ્રતિરાય ગુરુ ભણિ પ્રશસ્તિ. ૪
શ્રી કૌટિક કાકંદક સૂરિ ૧૦, ઈંદ્રદિન્ન ૧૧ દિન્નસૂરિ ૧૨ ગુણભૂરિ;
તસ પટિ સિંહગિરિ ૧૩. શ્રીવયરસ્વામિ ૧૪, વજ્રસેન ગુરુ ૧૫
નમઉ સિર નામિ; ૫

નાગેન્દ્રાદિક કુલ હુઆં વ્યારી, પણિ હુઓ અંદ્રગચ્છ વિસ્તાર;
અંદ્રસૂરિ ૧૬ અંદ્ર જિમ નિરમલુ, સામંતભદ્રસૂરિ ૧૭ ગુણનિલઉ. ૬
દેવસૂરિ ૧૮ અભિનવ દેવસૂરિ, પ્રદ્યોતનસૂરિ ૧૯ શમસુખસૂરિ;
શાંતિસ્તવનકર સૂરિ માનદેવ ૨૦, માનતુંગસૂરિ ૨૧ કૃતસુરસેવ. ૭
વીરાચાર્યસૂરિ ૨૨ જયદેવ ૨૩, દેવાનંદસૂરિ ૨૪ પ્રભુમઉ હેવ;
વિક્રમસૂરિ ૨૫ સૂરિ નરસિંહ ૨૬, સમુદ્રસૂરિ ૨૭ ખુંમાણકુલસિંહ. ૮
હરિભદ્રસૂરિ મિત્ર માનદેવ ૨૮, - વિબુધપ્રભસૂરિ ૨૯ સારઉં સેવ;
જયાનંદસૂરિ ૩૦ રવિપ્રભ ૩૧ વલી, યશોદેવસૂરિ ૩૨ નમઉં મન રલી. ૯
વિમલચંદ્રસૂરિ ૩૩ સોવનસિદ્ધિ, પ્રદ્યોતનસૂરિ ૩૪ બહુત પ્રસિદ્ધિ;
સર્વદેવસૂરિ ૩૫ ગુરુ તસ પાટિ, જ્ઞાનાદિક ગુણનઈ નહીં ધાટી. ૧૦
અખુંહ પરિસરિ ટેલી ગામિ, શુભ સુહૂરતિ વડતરુ ઠામિ;
આઠ પટોધર ગુરુ થાપના, કરતાં ભય ભાગા પાપના. ૧૧

વડચછ નામ હૂંઈ તે ભણી, આજ લગઈ તસ મહિમા ધણી;
 રૂપ શ્રી ગુરુ શ્રી દેવસૂરિ ૩૬, સર્વદેવસૂરિ ૩૭ નમઈ ગુણભૂરિ. ૧૨
 યશોભદ્રસૂરિ ૩૮ શ્રી નિમિચંદ્ર ૩૯, તસ પટિ પ્રણુઈ શ્રીમુનિચંદ્ર. ૪૦;
 અન્નિતદેવસૂરિ ૪૧ ગરિમાવંત, વાદિદેવસૂરિ ૪૨ અતિબલવંત. ૧૩
 વિજયસિંહસૂરિ ૪૩ કરઈ પ્રણામ, સોમપ્રભસૂરિનઈ ૪૪ લિઈ નામ;
 તાસ પાટિ ગુરુ શ્રી મણિરત્ન-સૂરિ ૪૫ સુગુરુમંડલિ સિર રતન. ૧૪
 વડતપગચ્છ જલનિધિ ચંદ્રમા, જગચંદ્રસૂરિ ૪૬, વિમલ આતમા;
 સવત ખારખંચ્યાસી (૧૨૮૫) વરસિ, તિણિ તપગચ્છ થાપિઈ મન
 હરસિ. ૧૫

તસ પટિ સૂરિ શ્રી દેવેંદ્ર ૪૭, વિદ્યાનંદસૂરિ ૪૮ સહા અતંદ્ર;
 સુવિહિત યતિ ગુરુશ્રી ધર્મધોષ, ધર્મકીર્તિગુરુ ૪૯ કૃતગુણધોષ. ૧૬
 માલવ મંડલિ મંડપ દુર્ગિ, પૃથ્વીધર સાહ ગુરુ સંસર્ગિ;
 અઠહુંતરિ જિણહર ઉદ્ધરિ, નિજ સંપદ સુકૃતારથ કરી. ૧૭
 સોમપ્રભસૂરિ ૫૦ તસ પટિ ભલઈ, સોમતિલકસૂરિ ૫૧ ગુણગણનિલઈ;
 શ્રી દેવસુંદરસૂરિ ૫૨ મુનિરાય, જ્ઞાનસાગરસૂરિ ૫૩ પ્રણુમઈ પાય. ૧૮
 શ્રી સોમસુંદરસૂરિ ૫૪ તસ પટધણી, અષ્ટવિધ ગણિસંપદ જસ ધણી;
 મુનિસુંદરસૂરિ ૫૫ અતિગુણવંત, રત્નસેખરસૂરિ ૫૬ મહિમાવંત. ૧૯
 શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિંદ ૫૭, સુમતિસાધુસૂરિ ૫૮ નમઈ મુણિંદ;
 હેમવરણુજિમ નિરમલ કાય, શ્રીહેમવિમલસૂરિ ૫૯ નમઈ મુનિરાય. ૨૦
 તસ પટિ ગુરુ મુનિજન અવતંસ, યુગપ્રધાન સમ જસ પ્રશંસ;
 આનંદવિમલસૂરિ ૬૦ આનંદકાર, દૂરિ કરિઈ જિણિ સિથિલાચાર. ૨૧
 ભવ્ય જીવ પ્રતિબોધ્યા ધણા, ગીતારથ મુનિની નહિ મણા;
 ઉદયવંત જિનશાસન થયઈ, કલિકશમલ સખ દૂરઈ ગયું. ૨૨
 વિજયદાન. દાયક સપરાણુ, શ્રી વિજયદાનસૂરિ ૬૧ શાસનભાણુ;
 વિજયવંત જિનશાસન કરી, વડલીપુરિ પામિઈ સુરપુરી. ૨૩
 સંપ્રત. વિજયમાન ગુરુરાજ, તસ પટિ -હું જિન અવિચલ રાજ;
 શ્રી હીરવિજયસૂરિ ૬૨ સુગુરુમુણિંદ, તા પ્રતપઈ જાં મેરુગિરિંદ. ૨૪
 શ્રી આચારિજ પદવી ધાર, શ્રી વિજયસેનસૂરિ ૬૩ ગણધાર;
 તસ પટિ વર મણિ તિલક સમાન, ઉદયવંત હું યુગહ પ્રધાન. ૨૫

(ધરમસાગર ઉવભાય પ્રધાન, વિમલહરષ નિરમલ અભિધાન;
કલ્યાણવિજય ગુરુ કર્ષ કલ્યાણ, ત્રિષ્ટિ ઉવભાય ગછિ મેરુ સમાણ. ૨૬)
શ્રી વિજયહંસ પંડિત ધુરિ લીહ, ઇમ અનેક પંડિત મુનિસિંહ;
સુવિહત સાધુ સાધવી જેહ, દિનિ દિનિ ઉદયવંત હું તેહ ૨૬
તપગચ્છ ગુરુની ગુરવાવલી, ભગતિ ભણત પુહતી મન રલી;
અનુકંમિ અનુકંમિ લેઈ નામ, વિનયસુંદર કરઈ તાસ પ્રણામ. ૨૭

॥ ઇતિ શ્રી તપાગચ્છ-ગુર્વાવલી-સ્વાધ્યાય સંપૂર્ણ ॥

લિખિત—પં. વિનયસુંદરગણિભિર્વિદ્યાપુરે

નોંધ—‘જૈન ધર્મ પ્રકાશ’ પુ. ૪૦, અં. ૨, પૃ ૫૭માં સાક્ષરરત્ન
શ્રીયુત મોહનલાલ દલીચ દેશાષ સંગૃહીત લેખના આધારે અહીં આપી છે.

પં. દેવવિમલગણિશિષ્ય પં. વીરવિદ્યાધરવિરચિત

શ્રીહીરવિજયસૂરિનો સલોકો

[લેખક:—પં. વિદ્યાવિજય ગણી; રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૫૨;
લેખનસંવત-વિ. સં. ૧૮૬૫ લેખનસ્થળ-વૈલાદ.]

શાસનદેવી તુમ પાયે લાગું, ગુરુ ગુણ ગાઠિં બુદ્ધ્ય જ માગું;
હીરવિજયસૂરીસર સલોકો, વણુંવી કહું છું સાંભલભે લોકો. ૧
પાલનપુરે નગર કહેવું વખાણું, અમરપુરીથી અધકેદું આણું;
સાહુકારો વસે તિહાં વિવહારી, સતીયસિરોમણી નાધીક નારી. ૨
સિંહસુપન દેખી સુત જાયો, મહોત્તમ મોટકો તાતે કરાવ્યો;
લક્ષણ બત્રિસૈ રત્નરંગિલો, કુંવર વાઘે છેલછળીલો. ૩
ભણીયા સિદ્ધાંત અંગ અગિઆર, હીરહસખ મુનિ સિરદાર;
વૈરાગ્ય પામી આરિત્ર લીધો, કુંવર વાંછે કામ અવલ કિધું. ૪
શ્રી આણુંદવિમલ સૂરિસિરોમણી, જિણૈ દિપાવ્યુ શ્રી જિનશાસણી;
આગરા લાહોર દિલ્લી સુલતાને, મરુધર માલવ મેવાડ માને. ૫
સોરઠ કચ્છ ગુજર હાલાર, કુંકણુ દક્ષિણ મરહઠ સાર;
એહવે દેશ કરિયા વિહાર, પ્રતિખોધિ શ્રાવક કીધા સુવિચાર. ૬
સમલ પંથ જે દૂરે ટાલિ, શ્રી જિનશાસન સુધુ અશ્રુઆલી;
શ્રી આણુંદવિમલસૂરિ પાટ દિપાવ્યો, વિજયદાનસૂરીસર પાયો. ૭
સૂરિમંત્ર જપે સૂરીસર ધ્યાને, શાસનદેવી આવિ દે માન;
હીર ગુરુ કરજ્યો બહુલ પ્રતાપિ, શાસનદેવી એહવિ મત્ય આપી. ૮
હીરવિજય સૂરીસર કિધા, પટ દરશનમે હુઆ પ્રસિદ્ધા;
દેશ વિદેશ કિધા વિહાર, ચોમાસું પહોંત્યા નયરી ગંધાર. ૯
પુરે પકવાને સ્વામીજન પોખ્યા, ચાચક જનનૈ દાનૈ સંતોખ્યા;
પૂજા સનાત ઉત્તમ રંગરોલ, દેવરાઈ રાતિજગે તંખોલ. ૧૦
હવે આગરામાંહિ હુઈ ખ્યાત, થાનસંગ માનસંગ ફેરડી માત;
નામે તે બાઈ અંખા પ્રસિદ્ધા, મોટો તે તપ ચોમાસી કિધ. ૧૧
શહેર આગરામાંહિ હુઈ તે ખ્યાત, પાદશાહિ સાંભલી તે તપવાત;
બુદ્ધ આ ગોલે હિંદુઆ કાફર, પાતશાહને પેટે ચઢી છે આફર. ૧૨

હકમ કરીને ચંપા બોલાવી, સુખપાલ બેસીને દરબાર આવી;
 તપને તેજે પાતશાહી કંપે, પૂછે જવાબ તવ ચંપા જંપે. ૧૩
 અનાજ વિગર કયું કરિ રહેવાઈ, ચાર મહિનેકે રાજે કયુ થાઈ;
 ચોકિય છોડું મહેલાંમે' રહેણાં, તવ મેં અબાણું સાધી જો કહેણાં (૧). ૧૪
 મહેલાંમાં બેઠા તપ આરાધે, તપને તેજે બહુ જસ વાધે;
 કહો રે ચારે કિનકું કયા સૂઝે, ઇસકિ કરામત કહો કુણુ બુજે. ૧૫
 કયા હૈ કરામત ચંપા તુમ પાસે, પાતસાહી પૂછે મનને ઉલ્લાસે;
 રાજે કરુ મેં દેવશુરુ ધ્યાને, પાતશાહ બોલૈવે દેઈ બહુ માંને. ૧૬
 તેરે રાજેકું બહુત શાખાશી, તેરે બેઘયે સો માંગ ઉલ્લાસે;
 દલિપતિ પાતશાહી' બહુલ નિબાણ, પાતસાઈ નોબત ચારાઈ વાગી. ૧૭
 બારહબરી મોટા દીવાન, પાતશાહી માંહિ હુંઆ પ્રધાન;
 થાનસિંગ રહે છે પાતશાહ હબૂર, પાપતણી મત્ય તેહથી દૂર. ૧૮
 પાદશાહ મનમે' એહવો સંદેહ, શુરુકિ કરામત રાજા કરે એહ;
 ઉનકે શુરુકું ઇલા બોલાઈ, ઉસકી કરામતકે મેં લિ પાઈ. ૧૯
 તુમારા શુરુકા કહો ચંપા નામ, કિહાં વસે નેં કહો કુંણુ ગામ;
 હીરવિજયસૂરિ શુરુણુ હમારા, સકલ દુનિયામાં કરે ઉપગારા. ૨૦
 દેશ વિદેશ કરે વિહાર, સુંણીયા ચોમાસું નયરી ગંધાર;
 ચંપા શુનો કયો જે મહેલ તેડયા, બહિન માનીને ઘેર સંલેજયા. ૨૧
 હકમ કરીને હજરત બોલાવે, એ હાથ ભેડીને આગલ આણે;
 બડા ફરમાન લખો એક ત્યાંઈ, હીરશુરુકું પાતસ્યા બોલાઈ. ૨૨
 તરત શુજરાતે મેવાડા ચલાવ્યા, દિન સાત પાંચ શુજરાતે આવ્યા;
 શુજરાતી સુબેકે ફરમાન દીધા, તેહ સલામ કરીને હાથમે' લીધા. ૨૩
 પાતશાહણ લિખ ઇસિય કેણી, સતાવી ચલણા અજર નંદણી (૧);
 રાજા મહિના પાતશાહી દેણા, હલુઈ હલુઈ આરામ લેના. ૨૪
 સુબે તવ ઇહિ તરત ચલાવ્યા, અસવાર દો શ્રીગંધાર આવ્યા;
 પાતશાહી ફરમાન આગલ છોડે, હીરશુરુ વાંચે મનમે' કોડે. ૨૫
 સંઘ સહુ કો મનમે' વિમાસે, હીર શુરુ તેડયા અકબર પાસે;
 અકબર પાતશાહ જે મહા બુની, વિનતી ન માને ઉમરાવ કેહની. ૨૬
 પૂજ્યજી ! પાતશાહ પાપીષ્ટ દુષ્ટ, મહા મુગલ ને રખેં ઘે ઠબટ;

ઈદ્રિયં કુઠ કપટ રચિઈ, વાહાણુ યેસારી દીવ પોચવીઈ. ૨૭
 વલતું નેહિ હીરશુર ઇમ પ્રકાસ્યે, ધર્મ પ્રભાવે મંગલિક થાસ્યે;
 શ્રી જિનશાસન સખલિય સમ, નાસીય જાતાં નવિ રહે ધર્મ. ૨૮
 ચારુઅ મહુરતે કિધાં પ્રસ્થાન, જયપતાકા કુસલ કલ્યાણુ;
 કન્યા તિહાં ઉભી મોતિયે વધાવે, આગલે શુકન રહેરા થાએ. ૨૯
 ડાવિઅ દેશિ તોરણીઓવાસ, જિમણી લૈરવ પુરયે છે આસ;
 ખેર ડાખો ને ડાખાં જલાલિ, જીમણુ તોરણુ ખાંધ્યાં મલાલિ. ૩૦
 શુકન સખલા હુઆ ઉછાહે, હીરશુર ચાલ્યા ચોમાસા માંહિ;
 પાતશાહીમે વડાઈ સંઘાતે, હીરશુર ચાલ્યા પરીવાર સાથે. ૩૧
 અમદાવાદિ સંઘ અતિ ખહુ લાવિ, આવી આડંબર સામઘ્યાં લાવે;
 રાજનગરમાં પૂજ્ય પધરાવે, ખાંનખાંના સાહિબ વાંદવા આવે. ૩૨
 નિકાય નીકી શુરજી ચલણે, પાતશાહી તુમેકું ચાતે હે મિલણે;
 ઇમ કહિને નવાખ વલિયા, રાજનગરમાં શ્રાવક સહુ મલિયા. ૩૩
 શાહ વહોશે તે કુંવરજી ઝવેરી, મનિયા સા પ્રમુખ મોટા વ્યવહારી;
 પૂજ્યજી કહો તો નવાખ ફરેવીઈ, પર્વ પજુષણુ ઇહાં કિણુ કરઈ. ૩૪
 પૂજ્યજી બોલ્યા મનમે ઉછાહે, છ છિંડી બોલિ છે સિદ્ધાંત માંહિ;
 પરભાતી તેણે કારણ પાગરવું છું, પાતશાહી હોઠમ પાછો ન
 ફેરવું. ૩૫

અનુચાન વાચક અને પન્યાસ, સાથિ પાંત્રીસે ઠાણુ ઉલ્લાસ;
 મેણિયા માફક રીસ્તે જવાલા, વેહેલું વલિ સાથિ હોંસિય ચાલે. ૩૬
 આડંબરે ચાલ્યા શ્રી શુરરાજ, મેસાણા સિદ્ધપુર પાલનપુર સાજ;
 અનુક્રમે સરોતરે પોહતા ઉલ્લાસ, તિહાં કણે સખલો શ્રાવક વાસ ૩૭
 સહેસા અરજનના મોટા મેવાસ, ઘેર બેઠો નિત્ય આવે છે ગ્રાસ;
 સહેસા અરજન મેવાસી બલિયા, શુર પાચે લાગી આવીને મલિયા. ૩૮
 શુરજી ચોમાસું ઇહાં કિણુ કરઈ, પૂજ્યજી પરમેસરથી ઇહાં કરીઈ;
 કહો તો મ્હેજીને મારીય કાઢું, કુસલ ને ખિમે સેહર પોહોંચાડું. ૩૯
 શુર કહે અઘટતું એ કિમ કરિઈ, પાતશાહ કને જાતાં ઘણો યશ લઈઈ;
 પર્વ પજુસણુ ઇહાં કિણુ કરઈ, પારણો કરીનેઈ આગલ

પળુસણુ કરવા પૂજ્યજી રહીયા, નવે વખાણુ કહા સાંભલીઆં;
 સંવચ્છરી દાન સોનઈ આખ્યા, જાચક જનતાના દાલિદ્ર કાખ્યાં. ૪૧
 પારણા પૂજા ને સખલી સજઈ, ધન ધન હીરશુરની કમાઈ;
 સહેસો ને અરજીન તે પ્રતિગોધી, જીવ નવિ મારુ બાધાઈ લિધી. ૪૨
 પળુસણુ કરી પૂજ્ય પધારિયા, નયરી સિરોહી આવિ ઉતરિયા;
 રાય સુલતાન આવીને મતિયા, તિહાંથી આગલ હીરશુર સંચરીયા. ૪૩
 જાલોર જોધપુર મેડતામાંહે, પૂજ્યજી પોતા નમે ઉછાહે;
 સહસ્ર દારગ જોગજીવ દીધ, હુછણે યાચકને હાથીયા દીધ. ૪૪
 પાતશાહી મેવાડા આગલેં ચાલીયા, હીરશુર ક્રિયા અકબર સંભલાવ્યા;
 થાનસિંગ માનસિંગ સખલી સજઈ, દલિસા આગલેં દિધી વધાઈ. ૪૫
 મેડતે પૂજ્યે કરયા પ્રયાણુ, નગર ફતેપુર હુઈ તે જાણુ;
 સેખુજી પાદશાહ સામા મોકલીયા, અઠારાઈ સંઘ મનોરથ ફલિયા. ૪૬
 પાતશાહી નેજા વડા નિસાણુ, નોખત વાજેં મોટેં મંડાણુ;
 પાતશાહી હાથી પાંખરિયા, ઘોડા કુંતલ દોરીને આગલ કરીયા. ૪૭
 પંચ શબ્દ નિશાણુ બાજે, ઢાલ ધ્રુસકે અંખર ગાજે;
 માદલ તાલ અને સરણાઈ, ઠોરય ઠોરે દેતા વધાઈ. ૪૮
 આગરાઈ સંઘે કરયો સામઈયો, વણુવી કાંઈ ન જાચ તે કહિયો;
 જોગજીવ મોટે પૂજ્ય પધરાવે, હીરવિજયસૂરિ આગરામાં આવે. ૪૯
 પ્રભાવના હુઈ સખલી રૂપઈ, એ શ્રાવકે જાચકને સંતોખ્યા એ સહુ;
 આગરાઈ સંઘ ચતુરસુજાણુ, થાનસંગ માનસંગ માનું
 કહયાણુ. ૫૦

શુરુજી ચ ઉતરીયા દરબાર નેઠા, પ્રભાતે પાતસ્યા મોલમાં તેડિયા;
 હીર શુર સાથે ઠાણું જે જે સાત, પતાસા પૂછે સી સી વાતે. ૫૧
 આશીશ હઈ આગલેં રહીયા, દરીસણુ દેખી પાતશાહ ગહગહીયા;
 દલીસા દેખી દરીસણુ આણુદે, હાથ જોડીને ઉંખરાવ વંદે. ૫૨
 પાતશાહી જલેવા સોનેરી દિઠા, કાંબલી ખિછાવી આગલ યેઠા;
 પાતશાહી કહે શુર જેસોં જલેવેં, સાધુ એક બોલો જીવ હુવેં વિશેષ. ૫૩
 મોહલાંમાં જનાવર કિહાંસ્યું હોવેં, પાતશાહી મોંજે બોલિય જોવેં;
 જોયતાં નાવિ કિમ વિચાર, દેખ્યોરિ ચમક્યો રીદય મજાર. ૫૪

એ નહિ માનવ આદ્યમરૂપ, અલ્લા જોદાદા એહ સરૂપ;
 અખદલ કાબુલ સેખ દીવાન, માનસંગ કહુઓરતુ સુરસેન લાણે. (૧) ૫૫
 ખીરખલ રાજા તોડરમલ, રતનસંધ હાડો ઉઘરો અવલ;
 સહુ સલામાં પાતશાહી આવે, હીર શુરુ નાંમ જગતગુરુ થાયે. ૫૬
 પાતશાહી બોલ્યા બોલ્ય વિચાર, કેશીઈ ઇલમ શુરુજી તુમારા;
 જીવ ઉગારું જીઠ ન બોલું, ચોરી નવી લું ને નાડી ન બોલું. ૫૭
 ફુનિયા ન જોડું રાતિ ન ખાઉં, ઇસી ઇલમ સહી વીર વાંદું;
 વાત સુણિને પાદશાહી દિલ ગેહી, હુકમ હુગો નઈ શુરુજીય ઉઠે. ૫૮
 મજલસ ખીજી પૂજ્ય પધારે, ષટ દરશનમાં લાજ વધારે;
 સુકંદ સન્યાસી ગોદડી સુકિ, દીધી હક્કારી નવિ ઘાઇ ઉંચી. (૧) ૫૯
 જંગમ શુરુ કહે ગોદડી ઉઠાડે, પાતશાહી રિઝાયો એ હઠ માંડે;
 શુરુ આખરૂ આપણી રાખો, ગોદડી ઉઠાડી અલગીય નાંખો. ૬૦
 માલદેવ ચિંતે હવે ઇહાં આજે, કિમ કરી જોઈઈ દરિસણુ લાજે;
 હકારી વીર ગોદડી ઉઠાડી, સોફીઈ કરામત એક માંડી. ૬૧
 નિજ માથાથી ટોપી ઉઠાડી, ઉડી આકાશે પાતશાહી નીહાલી;
 દિલીશ બોલે તવ ઇકતારી, ગોદડી ટોપી લાઉં ઉતારી. ૬૨
 ગોદડી ટોપી માલદેવ ખીલ્યા, સોફી સન્યાસી અંગ થયાં ઠીલ્યાં;
 પાતસા હુકમ કરે છે ફેરી, ગોદડી મંગાવો અબકિય વેગી. ૬૩
 આપણો આઘો માલદેવ ચલાવે, ગોદડી ટોપી મારીને લાવઈ;
 સોફી સન્યાસી દો થયા વીતા, પાતશાહ દરબાર હીરશુરુ જીત્યા. ૬૪
 જગદગુરુ બિરુદ રાખ્યું બે જાનુ, અઈ અઈ હીર શુરુ પૂજ્ય જ માનું;
 બ્રાહ્મણ સન્યાસી અતિત ઉન્માદ, ષટદરશનશું જીત્યો છે વાદ. ૬૫
 માલદેવ મુનિ લીધો છે અભિગ્રહ, આજથી હીરશુરુ માથે તે કીધો;
 દલોસા અકબર હીરશુરુ ગાય, પાતશાહ કહે માંગો ખહોત પસાય. ૬૬
 હાથી ઘોડા ને પરણણુ ગામ, જે જોઈએ તે નકાલ્યો નામ;
 માગ્યા રયો દો તો અમર પલાવો, નવ મોહરે તુમે છાય ચલાવો. ૬૭
 પરવ પજીસણુ અમર ચલાવો, શેતરુંજો તીરથ સુગતો કરાવો;
 હુકમ ફરમાને ગાય છોડાવો, ખંદીવાન લાખ છૂટાં સુકાવો. ૬૮
 પંખી મૃગલાંને ઘણું ઉધરીયા, ડાખર સરોવર જીવ છોડાવીયા;

જીજ્યા ધુવા દાણ મેલાવી, શ્રી જિનશાસન થીર થપાવી. ૬૯
 શ્રી જિનશાસન સળસો જે ધર્મ, હીરસૂરિનું મોહું જ કર્મ;
 પહેલું ચોમાસું આગરે રહીઈ, બીજું ચોમાસું ક્ષેત્રપુર કરઈ. ૭૦
 પાતશાહી બહોત કરમાન લે'જે', ત્રીજું ચોમાસું આગરે રહીજે;
 અકબર શાહને આગ્રહ જ નાણી, ધન ધન હીર ગુરની કમાણી. ૭૧
 ત્રીજું ચોમાસું આગરે આવે', સળસ સામઈયુ પૂજ્ય પધરાવે;
 અકબર સામે સાંખેલા તે રીઝયો, શ્રી ગુરુ વચને ઘણું પ્રતિબુઝયો. ૭૨
 પામરી પુસ્તક લેટણું કીધું, અકબર આગ્રહે કેઈ ન લીધું;
 અકબરે આગરે કીધો ભંડાર, જગતગુરુ કીધા મનુહાર. ૭૩
 લાખ પિસ્તાલીશ પુસ્તક સંચે, પડ્દરશનનાં શાસ્ત્ર પ્રપંચઈ;
 કરી પારણું પૂજ્ય પાંગરીયા, હજરત સલામ કરી ઉસા રહીયા. ૭૪
 પાતશાહ કર્યો બહોત સન્માન, જો તુમ ચાહેં સો ઉનકા લ્યો નામ;
 શ્રેણીક વાલો શ્રી મહાવીર, અકબર વાલો શ્રી ગુરુ હીર. ૭૫
 કેસીય કીધો શ્રી પરદેશી સીધો, શ્રી ગુરુ અકબર તેમ પ્રતિબોધ્યો;
 શાન્તિચંદ્ર વાચક પાસે હજુર, તીહાંથી પાંગરીયા હીરવિજયસૂર. ૭૬
 મરુધર ગુર્જર પાવન કરતા, શ્રી જિનશાસન માંહે ગહગહતા;
 મેઘજી શીખ્ય આચારજ લુકે, ઠાણું સત્યાવીસ નિજ મતકે. ૭૭
 પ્રતિમા બુહારી સંસાર તરીયા, હીરગુરુ દરીશણ પામી ગહગહીયા;
 પંચ મહાવ્રત ઉચરીયા ફેરી, લુંકામત પાપ કાઢ્યો ઢંઢેરી. ૭૮
 હીરવિજયસૂરિ ગુણ જે ગાઈ, દિન દિન પ્રતાપો કોડિ સવાઈ;
 વીવાહ મોરછવ મંગલિક કાજે, એહ સલોકો ભણવો વરરાજે. ૭૯
 આણું દિવિમલસૂરિ સીસના શિખ્ય, દેવવિમલ ગુરુ પંડિત પ્રતીખ્ય;
 તસ સીસ મંગળીક સલોકો ગાયો, વીર વિદ્યાધર આણું પાયો. ૮૦
 હીરવિજયસૂરિ તણો સલોકો, સાંભલો લોકો પરીહરો સોકો;
 જે કોઈ ભણે ગણે એહ શલોકો, કોડિ કલ્યાણ મંગલીક થોકો. ૮૧
 ॥ ઇતિ શ્રી હીરવિજયસલોકો સંપૂર્ણ ॥

શ્રી ધર્મનાથ પ્રસાદાત્ સં. ૧૮૬૫નો પોષ શુદ્ધિ ૧૫
 રવિવારે શ્રી વૈલાહ નગરે લી. પં. વિદ્યાવિજય ગણી.

શ્રીઆત્મકમલલખિયસૂરીશ્વરશાસ્ત્રસંગ્રહ ઇંડરની હસ્તલિખિત
 પ્રતિ નં. ૬૭૩નાં પત્ર ૪ના આધારે આ રાસ અહીં આપ્યો છે,

નોંધ:—આ. શ્રી આણંદવિમલસૂરના શિષ્ય વાનરજપિ કે નેમનું બીજુ નામ વિજયવિમલ છે તેમણે વિ. સં. ૧૬૨૨ પહેલાં ગચ્છાચારપયનાની ટીકા ભાવપ્રકરણ સ્વોપનજ્ઞતિ; સં. ૧૬૨૩માં ગંગોદયમતાપ્રકરણ સ્વોપન અવચૂરિ, સં. ૧૬૩૪માં ગચ્છાચારપયનાની મોટી ટીકા વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે. તે પૈકીની ગચ્છાચારપયનાની મોટી ટીકાનું સંશોધન તથા લેખનકાર્ય પં. વિદ્યાવિમલ, પં. વિવેકવિમલ તથા પં. આણંદવિજય ગણીએ કરેલ છે. આ વિદ્યાવિમલ ગણીએ જ પ્રસ્તુત “હીરવિજયસૂત્રોક્તો” બનાવેલ છે.

કવિ દુલિચંદવિરચિત હીરવિજયસૂરિ—સવૈયા

સમે સમે મૃગનેણી ચક્ષી ગુરુવંદનકે ગજરાજ ઘટા,
કરિ કંકણ ચુક અલખ તિને વરદાર બિન્ધેા સિર ઘુટલટા;
ગાવતિ મંગલ ગાતિ સુહાન પૂરણ મોતીકે ચોક છટા,
કવિ સૌ કહે ગુરુ હીર ભટ્ટારક ઔર કરે સળી પેટનકા. ૮૩
સોવનકે અલગ એ દુરમાણુ કે ગુજરદેશ પઢાઈ જયું,
સાહ અકબર આપ કહે ગુરુ હીરવિજયસૂરિ ગાઈયે જયું;
પાપ કે તાપ સંતાપ ટરે, પુનઃ બિગસહ ફલ પાઈ જયું,
કવિ દુલિચંદ કહે ગુરુ હીરવિજયસૂર ધ્યાયી જયું. ૮૪
(એક હિન્દી કવિતાઓના ગુટકામાંથી ઉદ્ધૃત: ‘જૈન સત્ય પ્રકાશ’
ક્રમાંક ૮૪ માંથી)

ભાવનગરની જૈનઆત્માનંદ સભાએ પ્રકાશિત કરેલ જૈન ઐતિહાસિકગૂર્જર કાવ્યસંગ્રહમાં—(કાવ્ય ૨૦મું) જ. ગુ. આ. વિજયહીરસૂરિશિષ્ય પં. વિજયચંદ્રશિષ્ય પં. નયવિજયશિષ્ય પં. કુઅર વિજયકૃત “હીરવિજયસૂરિશ્લોકો”; (કાવ્ય ૨૧મું) આ. શ્રી આણંદવિમલસૂરિશિષ્ય પં. શ્રીપતિશિષ્ય પં. હર્ષાનંદ શિષ્ય ઉ વિવેકહર્ષકૃત “હીરવિજયસૂરિનિર્વોણ રાસ” અને (કાવ્ય ૨૨મું) ઉ. કલ્યાણવિજયશિષ્ય પં. જયવિજય ગણિકૃત હીરવિજયસૂરિ ખાનિ છપાયેલ છે. આ સિવાય પં. હર્ષાનંદ શિષ્ય પં. પરમાણુદે “હીરવિજયસૂરિરાસ” અને કવિ ઋષભદાસે “હીરવિજયસૂરિરાસ” બનાવેલ છે.

જગદ્ગુરુ શ્રી વિજયહીરસૂરિ-સવૈયા

ગજ ચોરાસી લખ સખલ ધરઅંગણુ ગેહેંવર,
કેડ અઢાર તુરંગ ચપલ ત્યાહા દીસે હેંવર;
નવ નિધિ ચૌદહ રચણુ સેહેસ ચોસઠ અંતેઉર,
અલંબધન દસ કોડ સેહેસ બોહેતરે પરવર;
છંનૂએ કેડ પાયક નમો સેહેસ બત્રીસા મુગટધર,
પાંચમો ચકી સોલમો જિન શ્રી શાંતિનાથ શ્રી શાંતિકર. ૧

સવૈયા

જિને હીરબીજેસૂરિ ગોર કીયો, ઉને ચોરસુ ગોર કીયો ન કીયો,
જિને હીરબીજેસૂરિ નામ લીઉ, ઉને ચોરકે નામ લીઉ ન લીઉ;
જિને હીરબીજેસૂરિ ચિત્ત ધરો, ઉને ચોરકું ચિત્ત ધરો ન ધરો,
જિને હીરબીજેસૂરિ પાઉ પરો, ઉને ચોરકે પાઉ પરો ન પરો. ૨
હીર જગ ગુરુ સાહી અકબર, દો ઉદયે પ્રમ ધારનકું,
મનમોહન મૂરત સુંદર સૂરત, તિમિર પાપ બિહારનકું;
નિજ દેસ મુખે સમે ગૌ બછકું, જીવહાન દીયો પ્રથી તારનકું,
સુકવિ કહે સાધ સંગત કરો, ભવદુર્ગત દૂર નિવારનકું. ૩

ઉતર ઉલે દેસ આંણુ સેહે ગોરનિં જંપે,
પૂરવ પ્રસિધ પ્રમાણુ સકલ વાદી નર કંપે;
દબણુ ધર્મ સુધ્યાન ચિત્ત નવકારસુ રખે,
પરછમ કુંડુ વખાણુ હરમજ આદન સેહેર ખખે,
ગણુદાસ કહે ગોર નરમલો શ્રી વિજેદાંન પટે લણો,
શ્રી હીરવિજેસૂર વંદતાં ધર્મલાલ હોએ અતિ ઘણો. ૪
સૂતન અત્ર આકાસ ગોવિંદ સૂત તપગણ સૂણીએ,
ઓ કલા સોલ સંપૂન્ય આ કલા બોહોતેર લણીએ;
ઓહ કલા હીણુ ખીણુ આ કલા દિન દિન ચઢંતે,
ઓહ રાહ ને ચોરકે આહ લાએ અનંગ ભડંતે;
આ અમી કેહને નવ દીયે આ વચન અમ્રતરસ વરસે બહુ,
પ્રાગવાટ સસી ઉવઝાય જે શ્રી સકલચંદ વંદો સદૂ. ૫

નોંધ— આ કૃતિ ઐતિહાસિક સજ્જાયમાલા ભા. ૧માંથી અહીં આપી છે.

ઉ. શાંતિચંદ્રશિષ્ય પં. અમરચંદ્રજીવિરચિત

શ્રી યુગપ્રધાન—સંખ્યા સંજ્ઞાયા

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૬૭૦]

સમરી સારદ કવિજન માય, શાંતિચંદ્ર ગુરુ પ્રણુમી પાય;
તેવીસ ઉદય તણા ગણુધાર, પલણીશ તેહનો વર વિસ્તાર.
પહેલે ઉદયે ગણુધર વીસ, સુધર્મા આદિ હું નામી સીસ;
બીજે ઉદયે ગુરુ તેવીસ, વચરસેન આદિ પ્રણુમીસ.
અઠાણુ ગુરુ ત્રીજે જાણુ, પાડિવાયાદિક ગુણુની ખાણુ;
હરિસહાદિક ચોથે સહી, અઠ્યોતેરની સંખ્યા કહી.
નંદીમિત્ર આદે ગણુધાર, પંચોતેર નમીયે ગુણુધાર;
નેળ્યાસી ગુરુ છટું કહ્યા, સુરસેન ગુરુ આદે લહ્યા.
સત્તમે ઉદયે એકસો જોય, રવિમિત્રાદિક વંદુ સોય;
સત્યાસી ગુરુ મહિમનિધાન, શ્રીપ્રભ આદિ યુગહપ્રધાન.
નવમે શ્રી મણિસૂરિ મુનીશ, પ્રમુખ પંચાણુ ચિત્ત ધરીશ;
દશમે સત્યાસી ગુણુવંત, યશોમિત્ર આદિ ભગવંત.
એકાદશમે ધનસિંહ આદિ, છહોતેર નમતાં બહુ જસ વાદ;
સત્યમિત્ર આદિ ખારમે, અઠોતેર મુજ મનમાં રમે.
શ્રીધન્નિમલ પ્રમુખ તેરમે, ચોરાણુ ગુરુ સહુએ નમે;
શ્રી ગુરુ વિજયાનંદ મુનીંદ, આદે અઠોતેર સેવંદ.
શ્રી સુમંગલ મંગલકાર, ત્રિકોત્તર સય મહિમાગાર;
સોલસમે ગુરુ શ્રી જયદેવ, એકસો સાત નમું નિતમેવ.
એકસો ચાર મુનીશ્વર ચાર, ધર્મસિંહાદિક સંજમધાર;
અષ્ટાદશમે શ્રી સુરદિન, એકસોપત્તર ગુરુ કૃતપુત્ર.
વિશાખસૂરિ નમીયે નિશદિશ, યુગપ્રધાન એકસો તેત્તીસ;
શ્રી ઠાડીન મહીધર ધીર, ઉદય વીસમે એકસોવીસ.

- શ્રી માધુર્ય શુરુ આદિ આજ, પંચાંગ પ્રકૃતિ સદેશ્યઃ
પાણિયમિત્ર શુરુ મદિમાર્ગત. નવ્યાનું પ્રકૃતિ મદત. ૧૨
- જનસરિ આદિ વાદિય, વેવિયને કે કરીયા શુનીયઃ
સર્વ મલીને મંત્રા પાત, શાદત દોય ને વાધિયે વ્યાર. ૧૩
- પરોતા પુરોતા મુગને દોય, ઓડાવનારી મોલ ભેદ.
મંત્રમ આદે મર્માધાર, મંત્રમ પાતે નિન્નિવાર. ૧૪
- નિહાં જો શ્રી શુરુ કરે વિદાર, મલીને તુ જાદિ નિન્નિવાર.
નિહાં નહીં મરદી આને દુહાદ, કે મંત્રમ મદત. ૧૫
- તેલ મમાલ શુરુ આ, નિન્નિવાર, વિજયનેનદારિ મુગપ્રધાન
શાનિચંદ વાચકેના મિત્ર, મમરનાંદ ને નિન્નિવાર. ૧૬

ઉપાધ્યાય શ્રી વિનયવિજયજીવિરચિત શ્રી ગણુધરપટ્ટાવલી-સજ્જાયા

[રચનાસંવત-વિં સં૦ ૧૭૧૦]

કુંડા

પ્રહ્લાણી વાણી દિઓ, આણી અધિક સનેહ;	૧
હું સેવક હું તુમ તણો, મન અવધારો તેહ.	
શુણુ બોલીશ ગણુધર તણાં, જિહાંકે સિસ પવિત્ર;	૨
ગંગાજળ પરિ નિરમલા, જેહના સરસ ચરિત્ર.	
શુરુ પરિવાડી વેલિનું, મૂલ નમું મહાવીર;	૩
ફલદાયક તેહ જેહથી, પસરિ ગૂંહિર ગંભીર.	
ઈંદ્રભૂતિ આદિ નમું, શુરુ ગણુધર ઈગ્યાર;	૪
સચલ સૂત્ર જેણિં રચ્યાં, જિનશાસન જયકાર.	
ગણુધર માંહી પાંચસો, નમો સુધર્માસ્વામિ;	૫
પાટ પરંપર જેહની, વર્તી શુણુ અભિરામ.	

ઢાલ

[તુમ સાથે નહી બોલું રીખવજી, તમ મુઝનઈ વીસારીજી-એ દેશી]

વીર તણુઈ પાટિ ધુર ધોરી, સમરું સોહમ સ્વામીજી;
બીજો જંબુ જગિ જયવંતો, અંતિમ સિવગય ગામીજી.
ભવિજન વંદો ભાવિ ગણુધર, સફલ કરો અવતારજી (એ આંચલી). ૬
જેણિ નવ્વાણું કંચન કોડી, આઠઈ અખલા છોડીજી;
.... સંયમસ્થું મતિ જોડીજી. ભવિં ૭
તસ પાટિ પ્રભવો શુણુધોરી, કીર્તિ સજી જસ ગોરીજી;
જંબૂથી જેણિ કંચણુ છોડી, લીધું ચારિત્ર ચોરીજી. ભવિં ૮
સચ્ચંભવ તસ પાટિ પ્રગટયા, નામ ભલઈ તસ લીધૂંજી;
જિણિ નિજ સુત ઉપગારનઈ હેતિ, દશવૈકલિક કીધૂંજી. ભવિં ૯
શ્રી. યશોભદ્રસૂરિ તસ પાટિ, [તસ પાટિ] હૂઆ દોષજી;
શ્રી સંભૂતિવિજય ગચ્છધોરી, ભદ્રળાહુ શુરુ હોષજી. ભવિં ૧૦

તસ પાટિં જિનશાસન દીપક, થૂલઈલદ્ર અણુગારણ;
 શીલવંત ગુણવંત સોલાગી, નાગરકુલ સિણુગારણ. ભવિં ૧૧
 નંદ નરેસર નયરી સુંદર, કૌશ્યા મંદિર આયોણ;
 મંત નઈનુતી આવંતો જાણી, સામો સખલ ખનાયોણ. ભવિં ૧૨
 કૌશ્યા કૂચ ભૂધર વિચિત્ર ગઠ, તિહાં જઈ પૂર્યો વાસણ;
 વેણિ કૃપાણુ કળાણુ ભમૂહ ક્રિય, બાણુ નયણુ વિશાલોણ. ભવિં ૧૩
 નાસાયુટ ખંધુક ખનાઈ, તસ સુખિ સુગતા ગોલીણ;
 શ્રવણપાલિ ગોક્ષુ ગુણુ સાંધી, ઝાલિ ચક્ર રહ્યો તોલીણ. ભવિં ૧૪
 વેધક વચન કુંભ અંતિ તીખા, ભુજભોગલ ઉલાલીણ;
 નેઉર પર વરણુ તૂર વળવઈ, કાયરના મદ ગાલઈણ. ભવિં ૧૫
 તેગસવેગ ગ્રહી તવ સુનિવર, ધ્યાનફલક કરી લીધુંણ;
 જિન ઉપદેશ ભલ્લ ઉલાલી, મયણુનઈ મહઈણું દીધુંણ. ભવિં ૧૬
 ઉઠિ અનાડી હવઈ કિહાં જાઇસ, આજ હરુ તુલ પ્રાણુણ;
 નંદિખેણુ આદમસુતકેરાં, વાલુ વચર સુખણુણ. ભવિં ૧૭
 ખલ કરિ આગઈ ખયલ છેતરીયાં, તેણુઈ ન કલ્યો તુઝ તાગણ;
 હું તુઝ મૂલ મરમ સવિ જાણું, ઈહાં નહી તુઝ લાગણ. ભવિં ૧૮
 અરણુક સુનિ રહનેમી સંભારી, મ કરિસિ મતિ ઉન્માદણ;
 જંખૂ પ્રમુખ પણુઈ સુનિરાવઈ, સુઝ ઉતાયો માદણ. ભવિં ૧૯
 જાણું છઉં હું સવિ માટીપણું, મરમ કસ્યા કહું આજણ;
 શાતાદિક તારી જખ જીતો, કિસી રહી તુજ લાજણ. ભવિં ૨૦
 ઈમ અતુલીખળ કામનિકંદી, અકહ કહાંણી કીધીણ;
 કૌશ્યા મનિ ગઠિ ધર્મ વસાવી, વિજયપતાકા લીધીણ. ભવિં ૨૧
 ચઉરાસી ચઉવીસી સુધી, રાજ્ય અવિચલ નામણ;
 થુલિલદ્ર સુનિના ચરણુઈ, હોયો વિનય પ્રણામણ. ભવિં ૨૨

હંડા.

તસ પાટિં આર્ય મહાગિરિ, ખીજા આર્ય સુહસ્તિ;
 જિણુઈ તુલના જિનકલ્પની, કીધી સાધુ ગભસ્તિ. ૨૩
 દીક્ષા દેઈ હ્રમકનઈ જિણુઈ, સંપ્રતિ નૃપ કીધ;
 જિન મંડિત પૃથ્વી કરી, ત્રિણુઈ ખહુલો જસ લીધ. ૨૪

નોમઈ પાટઈ વીરથી, સુસ્થિત સુપ્રતિષ્ઠિત;
 કોટિ મંત્રના બળથી, કોટિક નામ પ્રસિદ્ધ. ૨૫
 ઇંદ્રદિન સૂરીસરં, તાસ પટ્ટોધર ધીર;
 દિનસૂરિ તસ પટધણી, રતનાકર ગંભીર. ૨૬
 પ્રભુથી પાટઈ ખારમઈ, દિનસૂરિના સ્ત્રીસ;
 સિંહગિરિ નામઈ હૂઆ, અધિકી જીસ જગીસ. ૨૭

ઢાલ

[રાગ-રામગિરિ; રામ બળુક હરિ ઉદ્ધિ, હું બાળ્યો છું
 નીર રે—એ દેશી અથવા લલનાની દેશી]

ધનિ ધનિગિરી નંદન, માત સુનંદાનો પુતઈ;
 બતીસમરણ જનમથી, પામ્યા અતિ અદ્ભુત રે.
 ધનિ ધનિગિરિનંદન (એ આંકણી). ૨૮

સયંમ લેવાનંઈ કારણઈ, રુદન કરઈ નિતિમેવ રે;
 આકુલિ માઈ વહોરાવિઓ, ધનગિરિઈ તતખિવ રે. ધનિ૦ ૨૯
 આણિ ગુરુ કરિ આપીયું, વળ ખરાખરિ ભાર રે;
 નામઈ વળઈ બોલાવિઓ, વાધઈ જિમ સહકાર રે. ધનિ૦ ૩૦
 અંગ ઇગીયાર પઠાવિયાં, સુતા પાલણા માંહિ રે;
 લહુપાણિ ચારિત્ર આદર્યું, આણી અધિક ઉત્સાહ રે. ધનિ૦ ૩૧
 પુરવ સૂરિજન સુરવરઈ, આવી પારખા હેતે રે;
 કોહલાપાક દેખાડિઓ, નવિ વિહરઈ સાવચેત રે. ધનિ૦ ૩૨
 વિદ્યા હઈ નહોગામની, તૂઠા દેવ તે વારે રે;
 ઇમ પરિખા વલી છેતરઈ, વૈક્રિય લખિ દિ સાર રે. ધનિ૦ ૩૩
 કન્યા રુદમણી રાગિણી, કચણ કોડિ સમેત રે;
 ધનપતિ તાતઈ આગલિ ધરી, નવિ પરણઈ પુન્ય હેત રે. ધનિ૦ ૩૪
 લેઈ સુભિક્ષ હુભિંક્ષથી, લખી ચોહ વામ્યો સંધ રે;
 આણી કુલ પરદેશથી, રાખ્યો જૈનનો રંગ રે. ધનિ૦ ૩૫
 તે શ્રી વયરસ્વામી હૂઆ, પ્રભુથી તેરમઈ પાટિ રે;
 શ્રી વયરસેન સૂરીસરું, તસ પાટઈ ગુણહાટ રે. ધનિ૦ ૩૬

નિજ ગુરુ વચણ તે સંભરી, પોસોતા સોપારઈ ગામિ રે;
 ભોજનમાં વિખ બેતતો, હીઠો વિવદારી તામ રે. ધનિં ૩૭
 બાર વરસ પૂરાં ઘમાં, ઘાસિ ઠાલિં સુગાલ રે;
 ઇંમ દાલી તેહ ઉગારીયા, વચન કૃપ્યાં તતઠાળ રે. ધનિં ૩૮
 વિવહારી વ્યાપારી પુત્રસ્થુ, લીઈ સંયમ બાર રે;
 પાલી સંયમ નિરમલો, પામ્યો ભવતણો પાર રે. ધનિં ૩૯
 આચારિય પદ યાપિઆ, તે વ્યાપારઈ અણુગાર રે;
 શાખા ચ્યાર તેહધી હત્રી, જિનશાસન સિણુગાર રે. ધનિં ૪૦
 નાગેંદ્ર ચંદ્ર નિ નિવૃત્તિ, વિદ્યાધર ગણુધાર રે;
 તેહમાંહિ ચંદ સૂરીસરુ, પાટિ પત્તરમઈ સાર રે. ધનિં ૪૧
 સામંતભદ્ર સૂરીસરુ, પાટિ સોલમઈ સેવિ રે;
 સત્તરમઈ પાટિ સુખકરુ, સૂરીસર વૃદ્ધદેવ રે. ધનિં ૪૨
 પ્રદ્યોતનસૂરિ તસ પાટિ, તસ પાટિ શ્રી માનદેવ રે;
 હધુ શાંતિ સ્તવ બેડતાં, શાંતિ કરી તતખેવ રે. ધનિં ૪૩
 માનતુંગસૂરિ તસ પટોધરુ, ભક્તામર જેબઈ કીધ રે;
 બેડી તાલાં ઉઘાડતાં, જગી મોટો જસ લીધ રે. ધનિં ૪૪
 વીરા વીરાય તસ પાટિ, જસદેવ ગણુધર તાસ રે;
 દેવાનંદસૂરીસરિ કિસ, તસ પાટઈ પ્રકાશ રે. ધનિં ૪૫
 વિક્રમસૂરીસ હવિ હૂવા, નરસિંહ તેહના સીસ રે;
 સમુદ્રસૂરિંહ પરછી હૂવા, વલિ માનદેવ સૂરીસ રે. ધનિં ૪૬
 વિષુધ પ્રભુ તસ પટ ધણી, સુરીસર જયાણુંદ રે;
 સૂરિ રવિપ્રભ તસ પટિ, જસોદેવ તસ પટી ચંદ રે. ધનિં ૪૭
 જે શાસનના રે રાજા, સૂરિ પ્રદૂત જાણિ રે;
 વલિ માનદેવ સૂરિસરુ, વિમલસૂરિંહ વખાણિ રે. ધનિં ૪૮
 ઉદ્યોતનસૂરી તસ પટિ, સૂરિ શ્રી સર્વદેવ રે;
 દેવસૂરિ તસ પટધણી, વળી સૂરિ સર્વદેવ રે. ધનિં ૪૯
 શ્રી ચશોભદ્ર સુરીસરુ, સૂરિ શ્રી નેમિચંદ રે;
 પાટઈ જો ગુણુ ખ્યાલમઈ, દોઈ પરછી મુનિ વંદ રે. ધનિં ૫૦

દુહા

અજિતદેવ સૂરીસરું, વિજયસિંહ વર પદ્મ;
 શ્રી મણિરત્ન સૂરીસરું, સોમપ્રભ પરગદ્. ૫૧
 પાટિ' ચઉઆલીસમંઈ, મહાવીરથી જાણી;
 શ્રી જગન્નંદ્ર સૂરીસરું, તપકિરિઆ ગુણખાણી. ૫૨
 ખાર વરસ આંખીલ કરી, આવ્યા આહઠ માંહિ;
 “તપા” મિરુદ ત્યારિ દીઓ, રાણુઈ ધરી ઉત્સાહ. ૫૩
 વાદ ચઓરાસી જીતીઆ, કીરીઆ કીઓ ઉદ્ધાર;
 મિરદ ધરાવ્યું “હીરલા”, ધનિ ધનિ એ ગણધાર. ૫૪
 શ્રી દેવેન્દ્ર સૂરીસરું. તસ પાટંઈ શૃંગાર;
 કર્મગ્રંથિ જેણુઈ કીયા, ભાખ્યાહિ સુવિચાર. ૫૫

ઢાલ

[સારદ જુદિ દાઇ—એ દેશી]

તસ પાટિ ધુરંધર સૂરિ શ્રી ધર્મધોષ,
 ઉજેણી માંહિ જેણુ કીધો ધર્મધોષ;
 જોગી ઇક જીયો મુનિનંઈ વિધન કરંતો,
 જન સર્વ વખણાઈ ગુરુની શક્તિ અનંતો.

સુટક

ગુરુની સક્તિ અનંત વખણો, સોમપ્રભ તસ સીસ,
 સોમતિલક તસ પદ્મધુરંધર, દેવસુંદરહ ચઈ ઇસ;
 તસ પાટિં શ્રી સોમસુંદર ગુરુ, રાણુપુરિ જસ વારિ,
 ધરણો સંઘપતિ દેઉલ કરાવઈ, દેવભવન અનુકારિ. ૫૬
 તિહાં ખિંખ પ્રતિષ્ઠા શ્રી ગુરુ કીધા રંગિ,
 પાટિં તસ ઉદ્યા મુનિસુંદર ગુરુ ચંગિ;
 સંતિકરુ તેણુઈ કીધું જગમાંહિ મારિ નિવારિ,
 શ્રી રત્નશેખરસૂરિ હૂઆ તસ પટધારી.

ત્રુટક

હૂઆ તસ પટધાર ધુરંધર, મુનિ મધુકર અરવિંદ,
જેણુઈ સખલા ગ્રંથ નીપાયા, સરસ સુધારસકંઠ;
વિધિ શ્રાવકની કીધ બલેરી, વંદિતાની વૃત્તિ,
વલી આચાર પ્રહીપ નીપાયો, ઠારઈ પંડિત ચિત્ત. ૫૭
પંડિત ચિત્ત ઠારઈ લક્ષ્મીસાગર સૂરિ,
ઉદયા તસ પાટિં સુમતિ સાધુ ગુણપુર;
હૂઆ હેમવિમલસૂરિ પંચાવનઈ પાટઈ,
આણુંદવિમલ ગુરુ અણુઆલઈ પુણ્યવાટ.

ત્રુટક

પુણ્યવાટ અણુઆલઈ, સહગુરુ કિરિયાનિ ઉદ્ધારઈ,
કુમત પંકમાંહિ પડતા પ્રાણિ, વિહાર કરંતા તારઈ;
વીરતણું શાસન અણુઆલ્યુ, કલિયુગિં કિંઈ અછેરું,
વિદ્યાસાગર કરઈ સખાવત, જોડું એહ બલેરું. ૫૮
તસ પાટિં નભોગણુ દિનમણિ તેજ નિધાન,
પટોધર પ્રગટયા સૂરિ શ્રી વિજયદાન;
પ્રતિબોધ્યા ભવિભન જેણુંઈ કીધા ઉપગાર,
....

ત્રુટક

લહું તરીઈ સંસાર મહાજલ, રમતાં ગુરુ પદપદ્મ,
તસ પાટિં શ્રીહીરવિજયગુરુ, ઉદયા ગુણમણિસદ્ગ;
જેણુંઈ અકળર પ્રતિબોધ્યો, વર્તાંઅવી અરમારિ,
અકર અનીતિ અનેક ટલાવ્યા, સયલનું હિતકાર. ૫૯
શ્રી હેમસૂરિંદઈ.....હી હુઝર નરેસ,
પ્રતિબોધ્યો એહમાં અવર જ નહીં લવલેસ;
આ મોટું અચરજ મુગલ કિયો મહરવાન,
ધનિ ધનિ રે જગગુરુ જગિ વાધ્યો તુઝ વાન.

ત્રુટક

જગિ વાઘ્યો તવ વાન ઘણેરો, સત્રુંજ નઈ ગિરીનારિ,
કર મુકાબ્યો યાત્રા કેરો, ઓશકુલ સિંહગાર;
લુંકાનો ગચ્છપતિ રિષિ, મેઘજી ગુરુ પાર્સી લઈ દિબ્યા,
શ્રી ઉદ્યોતવિજય આરાધું, મેઘતણી પરિ સિખ્યા. ૬

તે સાથી મુનિવર આવધ અઠાવીસ,
તે સહુની આશા પુરઈ હીર સૂરીસ;
જગિ માંહિં હૂઈ એ પણી અચિરજ વાત,
પુણ્યકેરો વલી નિસુણો અવદાત.

ત્રુટક

વલી જીઓ ગુરુની પુણ્યઈ, ગોપાલ નઈ કલ્યાણ,
મલિક સહસ્રકરણના કુંઝર, ઘમ્મ-મમ્મના જાંણ;
ખાર વરિસ કુંવર ગોપાલઈ, અધિકી કીધી વાત,
જંખૂ પરિ લીધું ચોથું મત, હુઃખ આણુંઈ મનિ તાત. ૬

અનુમતિ નવિ પામઈ માય ખાપની તેહ,
લૂખઈ મની વસીઆ સિવકુમાર પરિ ગેહ;
પણિ કેતે વરસે માય ખાપ અભાવઈ,
દિબ્યાનિં હેતિં રાજનગરમાંહિ આવઈ.

ત્રુટક

રાજનગરી આબ્યા ભગનીપતિ, સહો હનુઆ આવાસિં;
વસતા પુરુષ ઘણાનિ કીધો, સંયમનો ઉલ્હાસ;
છ મહીના ફૂલેકે ફૂરીઆ, ધન છત્રીસ હજાર,
રૂપઈઆ ત્યારઈ ખરચાણા, દીખ્યામહોત્સવ સાર. ૬૨

જગગુરુનઈ હાથઈ સાથઈ જણુ અઠાર,
દોઈ બંધવ ભગનિ ત્રિણિ ત્રિભુવનસાર;
સાધવી વિમલશ્રી સોમવિજય ઉવજ્જાય,
શ્રી કીર્તિવિજય ગુરુ હુયા વાચકરાય.

નુટક

દુઆ વાચક શિષ્ય જોડના, વળી અનેક ધનેરા,
શ્રી હૃદયાદિવિજય વાચકશ્રુષ, સમભાંજી ગુરુ કેરા;
ઇન્દ્રિ પરિ શિષ્ય અનેક નીપાયા, તપ વલિ બહોળા કીધા,
ભાદ્રવ સુદિ ઇન્દ્રારસ દિવસર્ગ, ઉનામાંસિ સ્ત્રીધા. ૬૩

વલી મોદં અગિરજ નિહાં ગુરુનો સંસ્કાર,
તિહાં દલીઆ ઠાલઈ વિજ્ઞ કાલઈ સસકાર;
તસ પાટિં પદોધર પ્રગટયા ગુરુ જેસિંગ,
જેણુઈ રાજમલાઈ છત્યા વાહ અભંગ.

નુટક

વાહ અભંગ જેણુઈ જાહુ છત્યા, મોડયા કુમતિ માન;
બિજ પ્રતિષ્ઠાદિ ઉત્સવના, કુણુ જોલઈ તસ માન;
જેણુઈ ઉત્સૂત્ર નિવારિ દૂરઈ, વિમલ કિંકિ મુનિપંથ,
વિજયસેનસૂરિ શિરોમણી ઉદયો મહાનિગ્રંથ. ૬૪

તસ પાટિ ઉદયાચલ નિરમલ ભાનુ સમાન,
શ્રી વિજયદેવસૂરિ ઉદયા યુગહપ્રધાન;
શ્રી વીરજિજ્ઞેસર સાસન શોભાકાર,
ઈણુ પંચમ આરઈ ગુરુ ગૌતમ અવતાર.

નુટક

ગૌતમ ગણધર સમ એ મુનિવર, લઘિધવંત સોભાગી,
ગુણ ગંભીર પુરુષોત્તમ, જનમથકી વૈરાગી;
હરીસણ દીઠઈ સવિ દુઃખ નાસઈ, લહીઈ પરમાણુંદ,
કોડી વરસ છવો જગવલ્લભ, ભવિજન લોચનચંદ. ૬૫

ધનિ ધનિ ઇંડરપુર ધનિ ધનિ સાહ વીરપાલી,
ધનિ ધનિ રૂપાઈ સુકુલીણી સુકુમાલ;
જેણુઈ જનરથાં ગચ્છપતિ મુવિહિત મુનિ અણુગાર,
જિનશાસન દીપક ઓસવંસ સિણુગાર.

ત્રુટકે

ઝોસવંશ સિણુગાર સુલક્ષણુ જાણી ગુણુ આધાર,
ખંભનચરમાંહિ પાટિ થાપઈ, શ્રી વિજયસેન ગણુધાર;
શ્રી મલ્લ સખલ પદમહોત્સવ, ઉન્નતિ કરઈ અપાર,
રૂપઈઆ ચઢત ઈમ તરંગઈ, ખરચઈ સહસ અઠાર. ૬૬
તે ગુરુ જસવંતા વિચરઈ દેસ વિદેસ,
અહનિશિ ઉપગારી ભવિકનઈ દિઈ ઉપદેશ;
કનડી વિભપુર સોરઠ પ્રમુખ વિહાર,
કીધી દેસઈ ગુજ્જર મરુધર.....

ત્રુટકે

ગુજ્જર મરુધર દક્ષણુ દેસઈ, ણિખ પ્રતિષ્ઠા કીધી,
કરિ ઉન્નત જગમાંહિ જિનશાસનિ, શિખિર પતાકા લીધી;
ઠામઠામના મોટા નરપતિ, આવી પ્રણમઈ પાય,
જીવ અમારી પ્રમુખ કિનહિન પ્રતિ, ધર્મમહોત્સવ થાય. ૬૭
તસ પાટઈ પ્રતપઈ જયવંતા યુવરાજ,
શ્રી સૂરિશિરોમણી વિજયસિંહ મુનિરાજ;
ગચ્છભાર ધુરંધર બુદ્ધિઈ અભયકુમાર,
શ્રુતધર સંવેગી ગુણુ મહિમા ભંડાર

ત્રુટકે

ગુણુ મહિમા ભંડાર મુનીસર, ઉપસમ રસ ભરપૂર,
દીપાબું જિનશાસન જગમાં, જિમ ગયંગણુ સૂર;
થિર ગંભીર પ્રકૃતિ ઉત્તમ, ણિમાવંત માંહિ લીહ,
વીર પરંપર શોભાકારક, વિજયસિંહ મુનીસીહ. ૬૮

મેદનિપુર મંડણુ સાહ નથમલ્લ સુજાણુ,
નાયકદે પરણી તસ સુભ કરણિ ખાણિ;
તેણુઈ જનમ્યા તપગચ્છ મુગટ છત્ર,
શ્રી સૂરિ શિરોમણી જંગમ તીરથ ધન્ય.

ત્રુટકે

જંગમ તીરથ ધનિ એ જેણુઈ, લીધો સંજમભાર,
રામારંગ રમારસ છાંડયો, જાણી અથિર સંસાર;

સાત ખેત્રે ધન કરી કનક કૃતારથ, નિજ પરમારથ સાધઈ,
માતા પિતા ત્રિહું ખંધવ સાથઈ, શુભ સંયમ આરાધઈ. ૬૯
શુભવંત વધરાગી કનકવિજય અણુગાર,
દિન થોડઈ પામ્યા શાસ્ત્ર સચલનો પાર;
અનુકમઈ પામ્યા પુણ્યઈ પદ ઉવજ્જાય,
સૂઝઈ મનિ સેવઈ શ્રી વિજયદેવસૂરિ પાય.

ત્રુટકે

શ્રી વિજયદેવસૂરીસર જાણી, જોગ્ય સખલ શુભવંત,
ધર નગરમાંહિ પટિ થાપઈ, જિમ સોહમનઈ ભગવંત;
દિનિ દિનિ ઉદય અધિક હોઈ સાસનિ, શ્રીશુરુ પુણ્ય પ્રતાપઈ,
કુમતિ માન ગલઈ મહિમંડલિં, જસ કીરતિ જગ વ્યાપઈ. ૭૦
કલિયુગ અનુભાવઈ વિજયસિંહસૂરીશ,
સુરલોકી પધાયાં નહી તસ રાગ નિ રીસ;
તવ નિજ પટી થાખ્યા શ્રી વિજયદેવ સૂરીદઈ,
વિજયપ્રભ ગણધર ગચ્છદીપક આણુંદઈ.

ત્રુટકે

આણુંદઈ નિજ પાટિં થાખ્યા, વિજયપ્રભ મુનિરાય,
કચ્છ દેશ મંડળ શિવગણ સુત, લાણીકુઅર સુહાઈ;
ઓસવંશ ઉત્તતિકર ઉદયો, સીલવંતમાંહિ લીહ,
સંવેગી જિનશાસન મોહન, નિરમલ ચિત નિરીહ. ૭૧

કલસ

એ વીરજિનવર પદ્મદીપક, મોહજીપક શુભધરા,
કલ્યાણકારણ દુઃખનિવારણ, વરણ્યા જગિ જયકરા;
હીરવિજયસૂરિ શીસ સુંદર, કીર્તિવિજય ઉવજ્જાય એ,
તસ સીસ એમ નિસદીસ લાવઈ, વિનય શુરુશુભ ગાય એ. ૭૨
॥ ધતિ શ્રી પદાવલી સંજ્ઞાય: સંપૂર્ણ. શ્રીરસ્તુ, કલ્યાણમસ્તુ. ॥

નોંધ—આ પદાવલીની સંજ્ઞાય 'જૈનયુગ' માસિકના પુસ્તક ૫,
અંક ૪-૫ (વિ. સં. ૧૯૮૬ માગસર-પોષ) ના પૃ ૧૫૬થી ૧૬૧
ઉપરથી ઉતારીને અહીં આપી છે.

મુનિ માલવિરચિત

બૃહદ્ગરુડ-ગુર્વાવલી

[લેખનસંવત-વિ. સં. ૧૭૫૧]

દોહરા.

- શ્રી આદીશ્વર પ્રમુખ, જિન નમીયૈ ત્રિકાલ; ૧
જે પાદૈં જિણુઆણુ મુનિ, તિન્હુંહિ વંદીયૈ માલ.
યુગપ્રધાન પંચમ અરૈ, દોઈ સહસ્ર નૈ ચારિ; ૨
આદિ મુખમ્માસ્વામી તૈં, અરુ દુપસહ મંજારિ.
યુગપ્રધાન સમ આદીયૈ, હોસૈં પંચમ કલિ; ૩
પોડ સહસ્ર ઇચાર લાખ, તે સંભારે મુનિ માલ.
ગુરુ પંચાવન કોડિ લાખ, પણ ધન કોડિ સહસ્ર; ૪
સંખ્યા ચઉપન કોડિસ્યઉ, મનિ સભરૈ અવસ.
ચઉમાલીસા કોડિસ્યઉ, લાખ વલિ તેતીસ; ૫
સહસ્ર છવીસા ચારિસઈ, એગાણુવઈ મુનીસ.
એ સંખ્યા મઝિમ ગણહિ, હોસઈ ઇણિ કલિકલિ; ૬
સમઈ સમઈ જુ અણુંતગુણ, હાણિ કહી સંભાલિ.
રોહણુગિરિ સાગર જિસૌ, એ જિણુસાસણુ જાણિ; ૭
ઉત્તિમ મધ્યમ હોઈ બહુ, માલ રતનજહ બાણિ.
આગમિ આચારજ કહ્યાં, ચારિ કરંડ સમાન; ૮
સદ્દિયૈ નિરતા હિયઈ, જિણુવર આણુ પ્રમાણુ.
શ્રી જિનવર અનુક્રમે, ઇન્દ્રભૂતિ ગણધાર; ૯
સુશુર (૧) મુદ્દેમ્માસ્વામિ મુણિ, (૨) જખૂસ્વામી કુમાર.
સાસન રખવાલો જિસૌ, જખૂ તિસૌ ન કોઈ; ૧૦
તીનિ રતન અનુપમ દીયા, ચૌરહનૈ પણિ જોઈ.
(૩) પ્રભુ વર (૪) સન્યલવ નમો, (૫) જસોભદ્ર (૬) સંઝય (સંભૂઈ); ૧૧
(૬) ભદ્રબાહુ ગુરુ પૂલભદ્ર, શ્રુતકેવલી છ હુંધ.

- (૧૦) મહાશય પદ પદ્ય રૂ . પદ્યનાય પ્રતિપાદ.
ચૌસાસી ચૌસાસી, જન્મ મરિ નમિ મુનિ માત્ર. ૧૨
- (૮) મહાશયિરિ અર્થ, મહાશય પદ્ય, ૧૦૦૦૦૦૦૦ નામ મુલિંક;
(૧૧) ઉદ્ધવિ ૬૦ (૧૨) ચૌસાસી પૂર પિપાકંઠ. ૧૩
- (૧૩) વયરેશ્વરિ કવિ પૂરેશ્વર, વંદનિ દેવ જગીશ્વર;
જિનસાસનમંડળ દુગા, (૧૪) વચ્ચેન તમ્ સીસ. ૧૪
- તાસ સીસ ચાર પ્રગટ ચાર દોષે નિર્મલ;
ચંદ્ર અર્થ નિવૃત્ત પદ્ય, વિદ્યાધર નાગિંદ. ૧૫

ભાસા

- (૧૫) ચંદ્રશૂરિ (૧૬) સાંગનભટ્ટ આરણ્યક વાસી,
સેતુજ અર્થ, સ્વરૂ નિમિત્તિ શુર ચલીયા વિમાસી;
આયા દોરટા સ્વા મામ તદ ચેત્ય નિવાસી,
સંવેગી દેવચન્દ્ર નામ દેખ્યો સુહૃદાસી. ૧૬
- દીધી ઉપસંપદા તિસલી આચાર્ય આખ્યો,
(૧૭) વદો દેવસૂરિ જુગપ્રસિદ્ધ તમ્ નામ મુઆખ્યો;
શુભ્ર છત્તીસ વિરાજમાન ગણપતિ એ કહિયે,
(૧૮) પ્રદોતનસૂરિ તામ્ પદ્ધિ ગીતારથ લહીયે. ૧૭
- જય-વિજય અપરાજિતા એ પજાવતિ દેવી,
સુહૃદુરુ નામત ચરનકમલ વંદ્ય તે સેવી;
(૧૯) માનદેવસૂરિ તામ્ સીસ શાંતિસ્તવ કીધો,
સંધ ઉપદ્રવ તિણી નિવાર જગમાહિ જસ લીધો. ૧૮
- આચારજ દેવીદસૂરિ ગહુ પ્રકરણકારક,
જિનસાસન આધાર સાર પ્રગટ્યો ગણધારક;
(૨૦) માનતુંગસૂરિ જિણુ ક્રિયા લક્ષ્તામર ભયકર,
રાજ લોજ સભા સમક્ષ સાસન મહિમાકર. ૧૯
- તામ્ પદ્ધિ (૨૧) શ્રી વીરસૂરિ જિણિ નેમિજિણુંદ,
કરીયે પ્રતિષ્ઠા નાગપુરે શુર (૨૩) દેવાનંદ;
(૨૪) વિક્રમસૂરિ મહાસુણિંદ (૨૫) નરસિંહ હુવા શુર,
નારસિંહ જિણુ યક્ષ કીયો શ્રાવક જિમ આણુચરુ. ૨૦

તાસુ પદ્મિ (૨૬) સમુદ્રસૂરિ નિજિ નાગેન્દ્રહપુર,
પાર્શ્વચૈત્ય ઉદ્ધાલિ લીઓ જે હુય દિગમ્બર;
પદ્માવતિનૈ બલહ તેન અદ્ધરિધ કીયૌ,
કરિ પ્રભાવના જૈન તણી શુરિ જગ જસ લીયૌ.

૨૧

(૨૭) માનદેવશુર સૂરિમંત્ર વીસયો કિણિહિ પરિ,
અંબાઈ ગિરનારિ બાઈ આરાધી તપ કરિ;
સીમંધર નિજુ પાસિ ગઈ સૂરિમંત્ર લીયૌ તિણિ,
વિદ્યાશુર હરિભદ્રસૂરિ જેહનૌ ભાઈ પિણી.

૨૨

(૨૮) વિષ્ણુસૂરિ (૨૯) પ્રભુ જયાણુંદ આચારજ વંદૌ,
(૩૦) રવિપદસૂરિ હુવઉ મહંત નામિ પાપ નિકંઢૌ;
સાતસુએ દસ (૭૧૦) નિજુ સંવત નડૂલનગર જહં,
ચૈત્યપ્રતિષ્ઠા કરીય જેણિ પ્રાસાદ પ્રગટ જહં.

૨૩

(૩૧) જસોદેવ (૩૨) પ્રદ્યુનસૂરિ શુણવંત ચરણધર (ધર),
(૩૩) માનદેવસૂરિ તાસુ પદ્મિ વલી હુવા સુશુરુ;
જેગ અને ઉપધાને તણી વિધિ નિજુ મહી લહીયૌ,
'વિધિપ્રભા' તિણિ અંથ કીયૌ ગછપતિ સો કહીયૌ.

૨૪

(૩૪) વિમલચંદ શુરુ ચરણ નમો અડ સઈ બાવીસઈ (૮૨૨),
સ્વર્ણસિદ્ધિની લખિ હુંતી ઉપગાર જગીસઈ;
ચિત્રકૂટિ નૈ ગોપાલગિરિઈ નિજુનિખ પતીકા,
જીત દિંગમ્બરવાહ તિહાં ધન તૈ નિજુ દીકા.

૨૫

(૩૫) શ્રી ઉદ્યોતનસૂરિ હુવા તિહું સૈ પરિવારૈ,
લોકડીયા વડ હેઠિ જેઠિ આઠમિ રવિવારૈ;
નવસૈ ચૌરાનવે (૬૬૪) વરસિ થાખ્યા બહુ સીસૈ,
ચેલી દેખી અમીય તણી સૂરીસ જગીસૈ.

૨૬

(૩૬) સર્વદેવસૂરિ વડૌ શિષ્ય તિણિ પાટિ ભંદારક,
હુવા પ્રસિદ્ધ વડગાછ તહા ભવિયણુ ઉપગારક;
દસસૈદસ (૧૦૧૦) સંવત જેણિ ચંદ્રપ્રભસ્વામી,
કરીય થાપના ચાર સૂરિ પદવી વલિ પામી.

૨૭

રૂપવંત (૩૭) રૂપદેવસૂરિ (૩૮) સર્વદેવ મુનીસર,
(૩૦) જસોભદ્રસૂરિ નેમચંદ્ર (૪૦) મુનિચંદ્ર સૂરીસર;
ખાર વસ્તુ ઉપરાંતિ વિગઈ પરિત્યાગ કીયા તિથિ,
આછણુ પાણી જવજીવ આંબિલતપ કીયો જિથિ. ૨૮

દોહરા

દેવસૂરિ વાદી હુવૌ, દીપૈ ભાગ નિલવદિ;
ચારહસૈ ચૌહતરૈ શુરુ થાખ્યૌ નિજ પદિ. ૨૯
હક્ષિનથી આયો તવૈ, ખમણૌ પંડિત એક;
અનહલપુર પાટણ વસૈ, સિતપટ તહાં અનેક. ૩૦
તિથિસ્થૌ વાહ ન કરિ સકૈ, દેવસૂરિ વિણ કોઈ;
રણ ખૂઝહિ કેમ સૂરિવિણ, એહ પ્રગટ જગિ ભેઈ. ૩૧
છમ્માસૈ ખમણૌ જિતૌ, કીયો જૈન ઉદ્યોત;
“ પહિરત કો મુનિ વસ તનિ, જૈ ઇહુ સુશુરુ ન હોત. ” ૩૨

ભાસા

વિમલચંદ ઉવઝાઈ ભાઈ તસુ પદિ પ્રસૂધી,
“ તતની અરુ ઉવઝાઈપણૌ તસુ પછે ન કીધી ”
(૪૨) માનદેવસૂરિ હુવા વલિ (૪૩) હરિભદ્ર મુનીસર,
(૪૪) પૂર્ણભદ્રસૂરિ (૪૫) નેમિચંદ વલિ પ્રગટ સુહંકર. ૩૩
ગછપતિ (૪૬) શ્રી નયચંદ્રસૂરિ મુનિ રતન વિદીતા,
(૪૭) મુનિસેખરસૂરિ જીગપ્રધાન અંતરઉર જીતા;
કાવસગ્ગ જિથિ માગિ (નામ ?) લેયા શુભ મનિ આઈ,
ભટ્ટદ્રિંગ ખેઠા સેત્રુંજૈ કી જિથિ આગ યુઝાઈ. ૩૪
(૪૮) તિલકસૂરિ તસુ પદિ હૂવા (૪૯) ભદ્રેશ્વર ગછપતિ,
સૂરિ (૫૦) મુનીશ્વરસુ મણિ ભટ્ટારક સુભ મતિ;
(૫૦) રતનપ્રભસૂરિ ગછધાર પરમાર્થ ન જૂયા,
એહથી ભટ્ટારક અને આચારજ હૂવા. ૩૫

નમીયૈ સુશુરુ (૫૧) મહિંદ્રસૂરિ (૫૨) રતનાકરસૂરૈ,
 સૂરિ મૈરુપ્રભુ (૫૩) રાજરતન મહિમા ભરપૂરે;
 સૂરીસર (૫૪) મુનિદેવ (૫૫) રતનશેખર શુરુ લહીયૈ,
 (૫૬) પુન્યપ્રભુસૂરિ (૫૭) સંજમરાજ શુરુ તસુ પદ્મિ કહીયૈ. ૩૬

(૫૮) ભાવસૂરિ (૫૯) ઉદૈરાજ ગછપતિ ગુણઆગર,
 (૬૦) ભટ્ટારક શ્રી શીલદેવ (૬૧) સૂરેન્દ્ર (૬૨) પ્રભાકર;
 સપરગછ પાતાંતિ જિઠે જિણુ આગ્યા માલ,
 આચારજ ઉવઝાઇ સાહુ તે નમો ત્રિકાલ. ૩૭

ગછપતિ (૬૩) શ્રી માણિકદેવ ગુણવંત સમિધૌ,
 (૬૪) હામોદર (૬૫) દેવસૂરિ હુવૌ જગમાંહિ પ્રસિદ્ધૌ;
 તાસુ પદ્મ (૬૬) નરેન્દ્રદેવ મિલિ સંઘહિ કીધૌ,
 વૈદ્યક વિદ્યા ગુણનિધાન પગ બહુલી ઋદ્ધૌ,
 નામ લેહ જૈ જુગપ્રધાન તિહ સંકટ લાજૈ;
 પ્રાત ભઠિ જૈ નામ લેહિ તિહિ નવનિધિ સાજૈ.

॥ ઇતિ શ્રી બૃહદ્ગણીય ગુર્વાવલી સમાપ્તેતિ ।

ચિરંજીવી દલપતરાધજી પઠનાર્થે । શુભં ભૂયાત્ ॥

નોંધ—આ ગુર્વાવલી જિઠાનેર રોટ લાધબેરીના ગુટકા નંબર ૧૧૪, લેખનસંવત ૧૭૪૬ થી ૧૭૫૧માં લખેલ, તેના આધારે શ્રીયુત અગરજીંદ નાહટા સંગૃહીત અને “જૈન સત્ય પ્રકાશ” વર્ષ ૭, અંક ૫, પૃષ્ઠ ૩૧૭ માં પ્રકાશિત છે.

શ્રી હીરવર્ધનશિષ્ય શ્રી ખેમવર્ધનવિરચિત

પુણ્યપ્રકાશરાસ-કળશ

[તપગચ્છ સાગરશાખા પદ્માવલી; તપગચ્છ વર્ધનશાખા પદ્માવલી]

[રચનાસંવત-વિ સં. ૧૮૭૦ : રચનાસ્થળ-અમદાવાદ]

- સોહમપાટ પરંપર પ્રગટયા, શ્રી હીરવિજય સૂરીદાજી; ૧
ખુજબ્યો અકળરશાહ નરીદા, મોહનવેલી કંદાજી.
- કાળર સરવર જાળ મુકાયા, જીજ્યા કર છોડાયાજી; ૨
મહીતલમાં મુજસ ગવાયા, અમારિપડહ વજડાયાજી.
- અઠાવનમે' પાટ મુકાયા, જગશુરુ નામ ધરાયાજી; ૩
વિજયસેનસૂરિ તસ પાટે, પંડિત નામ ઠરાયાજી.
- વાદી અનેક જીત્યા તેણે, સૂરિ ગુણે કરી છાજેજી; ૪
તપગચ્છ મહણ દુરિતવિહંડણ, દિનદિન અધિક દીવાજેજી.
- તાસ પાટ પટોધર સુંદર, ભવિષ્યને ઉપગારીજી; ૫
શ્રી રાજસાગરસૂરિ જયવંતા, શુદ્ધ પ્રરૂપણકારીજી.
- શાંતિદાસ શેઠને ત્રૂઠા, મનવંછિત ફળ પાયાજી; ૬
અગીઆર લાખ ધન ખરચ્યું જેણે, ગુરુ ઉપદેશ મુકાયાજી.
- વૃદ્ધિસાગરસૂરિ નાસ પટોધર, મનમોહન મુખકારજી; ૭
કીર્તિલતા આરોપી જગમાં, કહેતાં કિમ લહું પારજી.
- શ્રી લક્ષ્મીસાગરસૂરિ ગિરુઆ, પ્રબળ વિદ્યાએ પૂરાજી; ૮
વૃદ્ધિસાગરસૂરીશ્વર પાટે, ધરમકરણ થયા સૂરાજી.
- કેદ્યાણુસાગરસૂરિ શીલવંતા, તત્પટે ગુણવંતાજી; ૯
શ્રી પુન્યસાગરસૂરિ પ્રસિદ્ધા, વિદ્યા ગુણે મહમહંતાજી.
- દશેઠશ કીર્તિલતા આરોપી, સમતા રસ ભંડારજી; ૧૦
જિનેશ્વર ગુરુએ નયણે નિરખ્યા, ધન તેહનો અવતારજી.
- રૂપ અનોપમ અંગ ખિરાજે, લક્ષણવંત મુર્ખીદાજી; ૧૧
દેખત અચરીજ પામી મનમાં, પ્રણમે નરના વૃંદાજી.
- મુધારસ વરસી પ્રભુ વચણે, ભવિજન સંશય ભાજેજી; ૧૨
તત્પટે ઉદયાચળ ઉદયો, શ્રી ઉદયસાગરસૂરિ રાજેજી.

- આણુંદસાગરસૂરિ તસ પાટે, ભવિયણને હીતકારીલ;
 તેહ ગુરુ પાટ પટોધર પ્રગટયા, શાંતિસાગર સુખકારીલ. ૧૩
- સૂરિગુણ તસ અંગ બિરાજે, સોભાળી સિરદારણ;
 સાગરગચ્છ ગુરુ ભાર ધુરંધર, નિર્વહે સુખકારણ. ૧૪
- અદલહનપુરપત્તન ચોમાસું, સંપ્રતિ સૂરિ બિરાજેલ;
 એહ રાસની રચના કીધી, સુંદર તેહને રાજેલ. ૧૫
- હીરવિજયસૂરીશ્વર શિષ્ય, નગવર્દ્ધન ગણી જાણીલ;
 લુંકામત છાંડી ઉપદેશે, ઠાણુંગ સૂત્ર સુખણલ. ૧૬
- ટીકા રચના સરસ કરી તીણે, પંડિત પદવી સોહેલ;
 વચનકળા ચતુરાઈ સુણીને, શ્રોતાનાં મન મોહેલ. ૧૭
- જ્ઞાનવૃદ્ધિ ગુણ જાણી આચારજ, વર્દ્ધન શાખા ધારીલ;
 વાસક્ષેપ કરી ગુરુ માથે, આશિષ દે તિહાં સારીલ. ૧૮
- તસ શિષ્ય કમળવર્દ્ધન ગુરુ ગીર્યા, પંડિત પદવી રાજેલ;
 તાસ શિષ્ય વાચકપદ ધારી, પચવીશ ગુણે કરી છાજેલ. ૧૯
- આ શ્રી રવિવર્દ્ધન સુખકારી, જ્ઞાનતણા દાતારીલ;
 ધ્યેનવર્દ્ધન તસ શિષ્ય પંકાઈ, પંડિતમાં અધિકારીલ. ૨૦
- વિનયવંત વિદ્યાએ પુરા, વિનીતવર્દ્ધન તસ શિષ્યલ;
 તાસ સીધ્ય વિદ્યા અભ્યાસી, શુભ મુહૂર્ત દીએ દીધ્યલ. ૨૧
- વૃદ્ધિવર્દ્ધન ગુરુ ચરણકમળ નમું, જસ ગુણનો નહી પારલ;
 લંકમીસાગરસૂરિને હેતે, આળ્યા તે અણગારલ. ૨૨
- તાસ શિષ્ય શુભ લક્ષણધારી, ઉપાધ્યાય પદ આપેલ;
 વૃદ્ધિ કારણ ગણવર્દ્ધન આળ્યા, દેઈ પદવી હીત થાપેલ. ૨૩
- ૐ શ્રી પ્રીતિવર્દ્ધનસાગર, ઉપાધ્યાય પદ ધારીલ;
 ગચ્છનાયક જાણી સુખદાયક, અધિક ધરે બહુ પ્યારલ. ૨૪
- તાસ શિષ્ય શુભ લક્ષણકારી, વિદ્યાખલ પણ ભારીલ;
 વિદ્યાવર્દ્ધન નામ એ સાચું, શિક્ષા દીએ હિતકારીલ. ૨૫
- તસ સેવક સુજ ગુરુ એ રૂઠા, હીરવર્દ્ધન ગુરુ હીરાલ;
 તેહ તણે ઉપગાર એ જાણે, મધુરી ભણાવી ગિરાલ. ૨૬
- ગુરુવાદિક ગુણ કિમ કહેવાયે, સુજ મતિ નહી અતિ ભારીલ;
 આળલીલાએ રાસ બનાવ્યો, પંડિત લેજ્યો સુધારીલ. ૨૭

ભટ્ટારક શ્રી સિદ્ધસૂરિશિષ્યવિરચિત ઉપકેશ-કવલાંગચ્છ-પટ્ટાવલી

[રચનાસંવત-વિ. સં. ૧૯૬૦]

॥ શ્રી કૌમલગચ્છાનાં પટ્ટાવલી લિખ્યતે ॥

પ્રથમ પદ અધિરૂઢ પાર્શ્વજિન જ્ઞાન પ્રકાશક,
સંજમ દ્યુત સંપન્ન અખિલ અજ્ઞાન વિનાશક;
અહિભાલક પ્રતિપાલ કમઠ કુત્સિત મુનિ ત્રાસક;
શરણાગત ભય હરણુ ભયે ભવિજન ભય નાશક.
વસુદેવ(૮૪) સંખ્ય જિનપદ અવરાજત શુભ જિનધર્મધર;
સન્નિયયા ચરણુ સેવન નિરત સિદ્ધસૂરિ શ્રીપૂજ્યવર. ૧
દ્વિતીય પદ (૨) શુભદત્ત તૃતીય (૩) હરદત્ત સુમનહું,
ચતુરથ (૪) આર્યસમુદ્ર સકલ ગુન સાગર માંનહું;
પંચમ (૫) કેશી કુમર, ભૂપ પરદેસિય બુદ્ધે.
ષષ્ઠ (૬) સ્વયંપ્રભસૂરિ, યક્ષકે તનમન સુદ્ધે. વસુ ૨
(૭) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિ પદ સપ્તમ જવ લિન્નહું,
મંત્રીસુતહિ જિવાય ગચ્છ ઉપકેશ સુકિન્નહું;
ઠર પ્રસન્ન સન્નિયયાય કમં હિંસાદિક સુદ્ધે,
લક્ષ ત્રીન સિદ્ધિ વ્યૂહ સહ શિષ્યન પ્રતિબુદ્ધે. વસુ ૩
અષ્ટમ પદ પ્રવિષ્ટ યક્ષ પ્રતિબોધપ્રકાશક,
(૮) યક્ષદેવ આચાર્ય સંધજન વિદ્ધ વિનાશક;
નવમ પદ અધિરૂઢ (૯) કલ્લસૂરિ ગુનપૂરન,
(૧૦) દેવગુપ્તસૂરિસુ પદ દ્વિગદોષ વિચૂરન. વસુ ૪
પદ ઇકાદશ પૂજ્ય (૧૧) સિદ્ધસૂરિ પુન બારહું,
(૧૨) શ્રીરત્નપ્રભસૂરિ ત્રયોદશ પદ વિચારહું;
(૧૩) યક્ષદેવસૂરિસુ (૧૪) કલ્લસૂરિ મનુસંસક,
વીરપ્રકૃતિકી વિકૃતિ સ્નાન શુભ વિધિ સનભંજક. વસુ ૫
(૧૫) દેવગુપ્તસૂરિસુ પંચદશ પદ પ્રમાંનહું,
શશિરસ પટ્ટારૂઢ (૧૬) સિદ્ધસૂરિ પુન માંનહું;

- (૧૭) શ્રીરત્નપ્રભાસૂરિ સપ્તદશ પદ વખાનિય,
 (૧૮) ચક્ષુદેવસૂરિસુ, પદ અષ્ટાદશ જાનિય. વસુ ૬
 અંકનંદ પદ (૧૯) કલ્લસૂરિ, ગુનજ્ઞાન પ્રવિન્નહું,
 (૨૦) દેવગુપ્તસૂરિસુ વિંશ પદ અઘતતિચ્છિન્નહું;
 (૨૧) સિદ્ધસૂરિ પદ ઐકવિંશ સિદ્ધસંપત્ત પૂરિય,
 નેત્રનેત્ર પદ પૂજ્ય વિજ્ઞ (૨૨) રત્નપ્રભાસૂરિય. વસુ ૭
 (૨૩) ચક્ષુદેવસૂરિસુ નયનંશુન પદ ભાનીજ,
 અક્ષિવેદ પદ (૨૪) કલ્લસૂરિ ગુનવન્ત ગનીજે;
 લોચનશર પદ (૨૫) દેવગુપ્તસૂરિ સુખદાયક,
 (૨૬) સિદ્ધસૂરિ ષટ્વિંશ પદ મુનિજન ગનનાયક. વસુ ૮
 (૨૭) શ્રીરત્નપ્રભાસૂરિસુ ત્રિનવ પદ પૂજિત જાનિય,
 (૨૮) ચક્ષુદેવસૂરિસુ અષ્ટવિંશતિ પદ માંનીય;
 ઉનત્રિંશ પદ (૨૯) કલ્લસૂરિ ગુન ગંભીરહું,
 (૩૦) દેવગુપ્તસૂરિસુ પદ ગુનનભ અત(તિ) ધીરહું. વસુ ૯
 શિવલોચનશશિ પદ (૩૧) સિદ્ધસૂરિ સુખકારિય,
 (૩૨) શ્રીરત્નપ્રભાસૂરિ સકલ ભવિજન ભવ હારિય;
 દ્વાત્રિંશત પદ પૂજ્ય પ્રખર પંડિત અવધારિય,
 (૩૩) ચક્ષુદેવસૂરિસુ દેવગુન પદ વિચારિય વસુ ૧૦
 (૩૪) કલ્લસૂરિ ચંપતીસ પદ મેઅત પધારિય,
 જિનખંધન પુન ત્રિપત સેઠ સોમકકી ટારિય;
 દેવી દર્શન પ્રતખ છંદ ભંડાર સુકારિય,
 નામ ઉભૈ દ્વાવિંશ, અપર ગણશાખા નિકારિય. વસુ ૧૧
 (૩૫) દેવગુપ્તસૂરિસુ પદ ગુનશેખર જાંનીય,
 (૩૬) સિદ્ધસૂરિ ગુનભૂરિ રામરસ પદ વખાનિય;
 શિવલોચનમુનિ પદ (૩૭) કલ્લસૂરિ ચિત્ત આનિય,
 (૩૮) દેવગુપ્તસૂરિસુ પદ, પાવકસિદ્ધિ માંનિય વસુ ૧૨
 ગુનનિધિ ગુનનિધિ પદ (૩૯) સિદ્ધસૂરિ સુખ જાંનહું,
 (૪૦) કલ્લસૂરિ તપ ભૂરિ પદ વિધિસુખખં વખાનહું;
 (૪૧) દેવગુપ્તસૂરિસુ પદ, વારધિશશિ માનહું,

વીણા વાદ્ય પ્રવીન હીનક્રિય કષ્ટક પ્રમાનહું. વસુ ૧૩
 સકલ સંપ મિલ (૪૨) સિદ્ધસૂરિ મુનિનાયક થયો,
 વારિધિ લોચન પદ અખિલ તપ તેજ અમ્મયો;
 પદ વરણુશન (૪૩) ક્ષેત્રસૂરિ શ્રાવક અધ્યક્ષારક,
 નિજ મુખ પંચ પ્રમાણુ ગ્રન્થ રચ જ્ઞાન પ્રસારક. વસુ ૧૪
 વેદવેદ પદ (૪૪) દેવગુપ્તસૂરિ દુઃખહર્તા,
 સ્વોપજ્ઞા ટીકા મુગ્ધન્ય નવપદ પર કર્તા;
 વારિધિખાંભુ મુપદ (૪૫) સિદ્ધસૂરિ સિદ્ધિધર્તા,
 સાગરરસ પદ (૪૬) ક્ષેત્રસૂરિ મુહમંગલ ભર્તા. વસુ ૧૫
 હરિભુજમુનિ પદ (૪૭) દેવગુપ્તસૂરિ ગુરુ જ્ઞાનિય,
 વરણુસિદ્ધિ પદ (૪૮) સિદ્ધસૂરિ બહુ બુદ્ધિ નિધાનિય;
 નિરધિનિધિ પદ (૪૯) ક્ષેત્રસૂરિ જ્ઞાનિય શુનખાનિય,
 તાસ ચરણ ચિત લાય, નામ નિત સ્વમુખ વખાનિય. વસુ ૧૬
 (૫૦) દેવગુપ્તસૂરિમુ પદ પંચાસત લિન્નો,
 તવ ભૈંસા નિજ ભક્ત સમ લખ ધન વ્યય કિન્નો;
 તાત કોટિન કોટ દ્રવ્ય તાકો ગુરુ દિન્નો,
 સરથશિ પદારૂઢ (૫૧) સિદ્ધસૂરિ પુન ચિન્નો. વસુ ૧૭
 (૫૨) ક્ષેત્રસૂરિ ખાવન્ન પદ પૂજિત જળ ધારે,
 નૃપવય હેમાચાર્ય, શિષ્ય નિર્દયી નિકારે;
 (૫૩) દેવગુપ્તસૂરિમુ પદ તેપન્ન વિરાજે,
 ભક્ષ દ્રમ્મ નિજ ત્યાગ સાધુ સાજન સવ સાજે. વસુ ૧૮
 બાણુવેદ પદ (૫૪) સિદ્ધસૂરિ, પૂરનશુન પૂજહું,
 બાણુબાણુ પદ ક્ષેત્રસૂરિ કીરતકી કુંજહું,
 જિન દિય કોટ મરોટ પ્રગટ આત્યંત સુસોભિત,
 (૫૬) દેવગુપ્તસૂરિમુ પત્રિરસ પદ અલોભિત. વસુ ૧૯
 સાયકમુનિ પદ (૫૭) સિદ્ધસૂરિ શરનાગત ત્રાતા,
 (૫૮) ક્ષેત્રસૂરિ શરસિદ્ધિ પદ શુનજ્ઞાન વિધાતા;
 (૫૯) દેવગુપ્તસૂરિમુ પદ ઇષુનિધિ સિદ્ધિહાતા,
 રસનભ પદારૂઢ (૬૦) સિદ્ધસૂરિ જગખ્યાતા. વસુ ૨૦

ઋતુવિધુ પટ્ટા૩૬ (૬૧) કલ્લસૂરિ જિનમંડન,
 (૬૨) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ રસ મુજ અધખંડન;
 રાગરાંમ પટ્ટ (૬૩) સિદ્ધસૂરિ પૂરન ગુનવન્તહું,
 શાસ્ત્રવેદ પટ્ટ (૬૪) કલ્લસૂરિ જપ તપ જસમન્તહું. વસુ૦ ૨૧
 (૬૫) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ રસશર શુભ ધારિઉ,
 તીર્થોટન કર દેશ લાટિ ભકતનકો તારિઉ;
 દર્શનદર્શન પટ્ટ (૬૬) સિદ્ધસૂરિ જખ લિન્ના,
 આદિનાથકો પૂજ્ય પ્રતિષ્ઠાપન જિન કિન્ના. વસુ૦ ૨૨
 રસઋષિ પટ્ટા૩૬ (૬૭) કલ્લસૂરિ તપ ધારિય,
 તિન કિય ગમ્છપ્રખંધ સકલ સાધુન સુખકારિય;
 (૬૮) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ષટ્વસુ બુદ્ધિવારિધિ,
 (૬૯) સિદ્ધસૂરિ મુનિરાજ પટ્ટ વડભાગ રાગનિધિ. વસુ૦ ૨૩
 મુનિનભ પટ્ટા૩૬ (૭૦) કલ્લસૂરિ બુદ્ધિભાગર,
 ઈતિ વિનાશન કરન શરન ભય હરન ચ નામર;
 (૭૧) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ઋષિરસા સુખનિય,
 સ્વરલોચન પટ્ટ (૭૨) સિદ્ધસૂરિ દુઃખ મોચન માંનીય. વસુ૦ ૨૪
 દ્વીપદેવ પટ્ટ (૭૩) કલ્લસૂરિ જપ તપ ધારિય,
 (૭૪) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ ઋષિવેદ વિચારિય;
 તાલુત્રિલોચનવહન (૭૫) સિદ્ધસૂરિ પટ્ટ માંનહું,
 (૭૬) કલ્લસૂરિ ગુનભૂરિ પટ્ટ મુનિરસ પહિયાનહું. વસુ૦ ૨૫
 (૭૭) દેવગુપ્તસૂરિસુ પટ્ટ પુનિ મુનિમુનિ મન્નિય,
 ઋષિવસુ પટ્ટા૩૬ (૭૮) સિદ્ધસૂરિ ચિત અન્નિય;
 તરુનિધિ પટ્ટપ્રવિષ્ટ (૭૯) કલ્લસૂરિ ચિત લાવહું,
 દ્વિગગજનભ પટ્ટ (૮૦) દેવગુપ્તસૂરિ ગુન ગાવહું. વસુ૦ ૨૬
 સિદ્ધિઅવનિ પટ્ટ (૮૧) સિદ્ધસૂરિ સંતનકુલભૂષન,
 ભૂધરભૂજ પટ્ટ (૮૨) કલ્લસૂરિ પૂરનતપપૂષન;
 વિધિલોચનગુન (૮૩) દેવગુપ્તસૂરિ પટ્ટમંડન,
 પાવન પૂજ્ય પ્રતાપ, ભવિજન ભયખંડન.

વસુદેવ (૮૪) સંખ્ય જિણ પદ, અવરાજત શુભ જિનધર્મધર;
સન્નિધયાય ગરબુ સેવન નિરત, સિદ્ધસૂરિ શ્રી પૂજ્યવર. ૨૭

દોહા-સોરઠા

સિદ્ધસૂરિ શ્રી પૂજ્યવર, કોમલ ગચ્છાધીશ,
વિરચી ચહ પટ્ટાવલી, જાગુ વચનધર શીસ. ૧

જો નર યા પટ્ટાવલી, પઠહ સુનહિ ચિત ધાર;
સો પાવત સંસારમે, શીઘ્ર પકારથ ચાર. ૨

ગનિયત બહુ ગ્રંથ મહી, વહ ગતીતૈ અંકુ;
યામે તો ઋણુ રીતતૈ, ગુનિગન ગનો નિશંક. ૩

ચૈત્ર શુકલ તૃતીયાસ દિન, ચંદનંદરસબ્યોમ (૧૯૬૦)
લિખી ચહ પટ્ટાવલી, વત્સર વાસર લોમ. ૪

॥ ઈતિ સંપૂર્ણઃ ॥

મુનિરાજ શ્રી દર્શનવિજયલલિત કલ્પસૂત્રવર્ણિત સ્થવિરાવલી

(રાગ-ગઝલ: નન્દ કે લાલા હો મતવાલા)

શ્રી મહાવીરકી પાટપરંપરા, સૂરિ મુનિકો નમો નમો;
નિર્ગન્થ કૌટિક ચંદ્ર વનૌકસ, તપસ્વી મુનિકો નમો નમો. (ટેક)
પાંચવે ગણધર સ્વામી સુધર્મા ૧, કેવલી જગજૂકો ૨ નમો નમો;
પ્રભવ ૩ શય્યાંભવ ૪ શ્રી ચશોભદ્રો ૫, સંભૂતિસૂરિકો ૬.
નમો નમો. શ્રી૦ ૧

સ્થૂલભદ્ર ૭ સુહસ્તિસૂરિ ૮, સુસ્થિતસૂરિકો ૯ નમો નમો;
ધંદ્રદિન ૧૦ દિન ૧૧ સિંહગિરિ ૧૨, વજ્રસ્વામીકો ૧૩
નમો નમો. શ્રી૦ ૨

વજ્રસેન શુરુ ૧૪ પુખ્તગિરિ ૧૫, કલ્પમિત્રકો ૧૬ નમો નમો;
ધનગિરિ ૧૭ શિવભૂતિ ૧૮ ભદ્ર ૧૯ નક્ષત્ર ૨૦, રક્ષસૂરિકો ૨૧
નમો નમો. શ્રી૦ ૩

નાગ ૨૨ જોહિશ ૨૩ શ્રી વિષ્ણુ ૨૪ કાલક ૨૫, શ્રી સંપલિતકો ૨૬
નમો નમો;

વૃદ્ધ સૂરિ ૨૭ સંઘપાલિત ૨૮ હસ્તિ ૨૯, ધર્મસૂરિકો ૩૦
નમો નમો. શ્રી૦ ૪

હસ્તિ ૩૧ શ્રીધર્મ ૩૨ શ્રીસિંહ ૩૩ શ્રીધર્મ ૩૪, જગજૂ ૩૫ નંદિતકો ૩૬
નમો નમો;

દેશી ગાંધુ ૩૭ સ્થિરશુભસૂરિ ૩૮, કુમારશુભકો ૩૯
નમો નમો. શ્રી૦ ૫

શ્રી દેવધિક્ષમાશ્રમણ ૪૦, પૂર્વવેદીકો નમો નમો;
ચારિત્ર દર્શન જ્ઞાનકે સ્વામી, ન્યાયી મુનિકો નમો નમો. શ્રી૦ ૬

મુનિરાજ શ્રી દર્શનવિજયલ્લવિરચિત

ગુરુ-વંદન

(રાગ-શ્રી સિદ્ધગિરિકો વંદન)

મહાવીરકે પાટકો વંદન હો, પટધારી મુનિકો વંદન હો (ટેક)
પંચમ ગણધર સુધર્મ ગણી, શ્રી જંબૂસ્વામી પ્રભવ મુણિ;
શ્રી શયંભવ યશોભદ્ર ગણી, સંભૂતિ ગણિ સ્થલભદ્ર મુણિ. મં ૧
સુહસ્તિસૂરિ સુસ્થિતસૂરિ, શ્રી ઇન્દ્રદિનન ગણિ દિનનસૂરિ;
શ્રી સિંહસૂરિ શ્રી વજ્રસૂરિ, શ્રી વજ્રસેન ગણિ ચંદ્રસૂરિ. મં ૨
સોમન્તભદ્ર ખડે દેવસૂરિ, પ્રદ્યોતન શ્રી માનદેવસૂરિ;
શ્રી માનતુંગ ગુરુ વીરસૂરિ, જયદેવ વ દેવાનન્દસૂરિ. મં ૩
વિક્રમ નરસિંહ સમુદ્રસૂરિ, શ્રી માનદેવ વિષ્ણુદસૂરિ;
જયાનન્દ રવિ જશદેવસૂરિ, પ્રદ્યુમ્ન માન વિમલેન્દ્રસૂરિ. મં ૪
ખડ ગચ્છમે' શ્રી ઉદ્યોતસૂરિ, સર્વદેવ દેવ સર્વદેવસૂરિ;
યશોભદ્રસૂરિ મુનિચન્દ્રસૂરિ, શ્રી અજિતદેવ શ્રી સિંહસૂરિ. મં ૫
શ્રી સોમપ્રભ મણિચન્દ્રસૂરિ, તપગચ્છમે' શ્રી જગદ્યાન્દ્રસૂરિ;
દેવેન્દ્રસૂરિ ધર્મધોષસૂરિ, શ્રી સોમપ્રભ સોમતિલકસૂરિ. મં ૬
શ્રી દેવસુન્દર સોમસુન્દરલ્લ, મુનિસુંદરલ્લ રતનશેખરલ્લ;
લક્ષ્મીસાગર સુમતિ ગણિલ્લ, શ્રી હેમવિમલસૂરિ મુણિલ્લ. મં ૭
આનન્દવિમલ વિજયદાના, શ્રી હીરસૂરિ જગગુરુ માના;
શ્રી સેન-દેવ-સિંહ-સૂરિ જાના, શ્રી સત્યવિજય ગણિ મુનિરાના. મં ૮
કર્પૂર-ક્ષમા-જિન-વિજય ગણી, શ્રી ઉત્તમ-પદ્મ-વિજયલ્લ ગણી;
શ્રી રૂપ કીર્તિ કસ્તૂર ગણિ, ગુરુ દાદા શ્રી મણિવિજય ગણી. મં ૯
શ્રી પુદ્ધિવિજય શ્રી મુકિત ગણિ, શ્રી વિજયકેમલ સૂરીયમણી;
શ્રી વિનયવિજયલ્લ સ્થવિર ગુણી, ચારિત્રવિજયલ્લ પૂજ્ય મુનિ. મં ૧૦
ભારતમે' આજ મુનિ વિચરે, શત આઠ સદા પ્રતિબોધ કરે;
શ્રી દર્શન જ્ઞાન વ ન્યાય ધરે, સખ જીવકે શ્રી કલ્યાણ કરે. મં ૧૧

પટ્ટાવલી સમુચ્ચય

ભા. ૨

પૂરવણી

પુરવાણી

પૃષ્ઠ ૩-૬૬ી ૧૯ : આર મંગળ :

મંગલ મંગલાન કીરો. મંગલ મોતમપ્રભુ : ।

મંગલ સ્થૂલભદ્રાણા. જનમર્મોડસ્તુ મંગલમ્ ॥૧॥

આમાં મોન મંગળ તરીકે આ સ્થૂલભદ્રસૂરિનું નામ છે.

પૃષ્ઠ ૪. ૬૬ી ૧ : (ચરણ પદેલ) આં શ્રીમદગ્યાલુસ્વામીના ૪ શિષ્યો—

૧ સ્થવિર ગોદાસ, ૨ સ્થવિર અમિદત, ૩ સ્થવિર યશદત, ૪ સ્થવિર સોમદત. (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી).

(ચરણ પીઠ) આં શ્રીમંતૂતિવિજયસૂરિના ૧૨ શિષ્યો—

આં નંદનભદ્ર, આં ઉપનંદનભદ્ર, આં તિષ્યભદ્ર, આં યશોભદ્ર, આં સ્વપ્રભદ્ર, આં મગ્નિભદ્ર, આં પૂર્ણભદ્ર, આં સ્થૂલભદ્ર, આં મન્ત્રુમતિ, આં જગ, આં દીર્ઘભદ્ર અને આં પાદુભદ્ર.

(ચરણ ત્રીઠ) આં શ્રીમંતૂતિવિજયની ૭ શિષ્યાઓ—

યજ્ઞા, યજ્ઞદિ-ના, જૂતા, જૂતદિત્તા, સેણા, વેણા, રેણા. આ સાતે આં સ્થૂલભદ્રની બહેનો હતી, વિદુષી હતી અને આં સંભૂતિવિજયજીની શિષ્યાઓ બની હતી. (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી).

પૃષ્ઠ ૪, ૬૬ી ૫ : આર્યમહાગિરિજીના શિષ્યો—

સ્થવિર ઉત્તર, સ્થવિર બલિસહ, સ્થવિર ધનાઢ્ય, સ્થવિર શ્રી આઢ્ય, સ્થવિર ક્ષોડિ-ય, સ્થવિર નાગ, સ્થવિર નાગમિત્ર, સ્થવિર પદ્મલૂક રોદગુપ્ત ત્રૈરાશિક. (કલ્પસૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૪, ૬૬ી ૬. આર્યમહાગિરિજીની વાચક પરપરા—

આર્યમહાગિરિ, આર્ય બદુલ-બલિસસહ, આર્ય આર્ય સ્વાતિ, સ્વામાર્ય, આર્ય જીતધર, શાંડિલ્ય (સ્ક દિલ), આર્ય સમુદ્ર, આર્ય મણુ, આર્ય ધર્મ, આર્ય ભદ્રગુપ્ત, આર્ય વજ્રસ્વામી. (નદીસૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૪, ૬૬ી ૧૧ : આં સંડિલસૂરિ—

આ આચાર્યનાં સંડિલ, પાંડિલ્ય, ખંદિલ, સ્કંદિલ એમ વિવિધ નામો મળે છે. નદીસૂત્ર પદ્માવલીમાં આ નામના બે આચાર્યો બતાવ્યા છે.

૧ આં સંડિલ-જેઓ વિદ્યાધર વંશના બારમા વાચક છે અને યુગપ્રધાનોમાંના ૧૩ મા યુગપ્રધાન છે. તેઓ વીર સં ૩૭૬ થી ૪૧૪ સુધી યુગપ્રધાનપદે હતા.

૨ આં ખંદિલ-જેઓ વિદ્યાધર વંશના ૧૯ મા વાચક છે, તેઓ
વીં સં ૮૫૦ પહેલાં વિદ્યમાન હતા. તેમણે ઉત્તરાપથના મુનિઓનું
સમ્મેલન મેળવી માથુરીવાચના કરી હતી. (પ્રભાવકચરિત્ર, હિમવંતસ્થં)

પૃષ્ઠ ૫, કડી ૧૨. આર્ય ક્લેશુમિત્રસૂરિ પરંપરા—

૧ ગણુધર સુધર્માસ્વામી, ૨ કેવળી શ્રીજંખુસ્વામી, ૩ આં પ્રભવ-
સ્વામી, ૪. આં શયંભવસૂરિ, ૫ આં યશોભદ્રસૂરિ, ૬ આં સંભૂતિ-
વિજય, ૭ આં રથૂલિભદ્રસ્વામી, ૮ આં સુહસ્તિસૂરિ, ૯ આં
સુસ્થિતસૂરિ, ૧૦ આં ઇન્દ્રદિનસૂરિ, ૧૧ આં દિનસૂરિ, ૧૨ આં
સિંહગિરિજી, ૧૩ આર્ય વજ્રસ્વામી, ૧૪ આં રથ, ૧૫ આં પુષ્ય-
ગિરિજી, ૧૬ આં ક્લેશુમિત્રજી, ૧૭ આં ધનગિરિ, ૧૮ આં શિવ-
ભૂતિ, ૧૯ આં ભદ્ર, ૨૦ આં નક્ષત્ર, ૨૧ આં રક્ષ, ૨૨ આં
નાગસૂરિ, ૨૩ આં જોહિલ, ૨૪ આં વિષ્ણુ, ૨૫ આં કાલક, ૨૬
આં સંપક્ષિત, ૨૭ આં વૃદ્ધ, ૨૮ આં સંધપાલિત, ૨૯ આં હરિત,
૩૦ આં ધર્મ (આવકગોત્રી), ૩૧ આં સિંહ, ૩૨ આં ધર્મ, ૩૩ આં
જંખૂ, ૩૪ આં નદિત, ૩૫ દેશિગણી ક્ષમાશ્રમણ, ૩૬ સ્થિરશુભ ક્ષમા-
શ્રમણ, ૩૭ સ્થં. કુમારધર્મ, ૩૮ દેવાધગણિ ક્ષમાશ્રમણ. (કલ્પસૂત્ર સ્થં)

પૃષ્ઠ ૫, કડી ૧૩ : આં સુહસ્તિસૂરિના ૧૨ શિષ્યો, ૬ ગણો,
૨૪ શાખાઓ, અને ૨૭ કુલો—

૧. આં રોહણ. તેનાથી ઉદ્દેહ ગણુ નીકળ્યો ૪ શાખાઓ—ઉદ્દુંખ-
રિન્નિજયા, માસપૂરિયા, મધપતિયા, પુણ્ણપતિયા. ૬ કુલો—નાગભૂય,
સોમભૂધય, ઉલ્લગચ્છ, હત્યલિન્ન, નંદિન્ન, અને પરિહાસય.

ઉદ્દેહગણુ અને નાગભૂત કુલનો કનિષ્ઠ સં ૭ નો શલાક્ષેષ મળે છે.

૨. આં જસભદ્ર. તેનાથી હિડુવાડિયગણુ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—
ચંપિન્નિજયા, ભદ્દિન્નિજયા, કાકન્દિયા, અને મેહલિન્નિજયા. ૩ કુલો—
ભદ્રજસિય, ભદ્રગુત્તિય, અને જસભદ્ર.

૩. આં મેહગણી. સંભવ છે કે, આં ધનસુદર આં ગુણસુદર અને
આં ગુણાકર તે આ આચાર્યના જ ખીજ નામો હોય.

૪. આં કામિઠ્ઠિ. તેનાથી વેસવાડિયગણુ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—
સાત્વિથયા, રન્નપાલિયા, અંતરિન્નિજયા અને ઝેમિલિન્નિજયા. ૪ કુલો—
ગણિય, મેહિય, કામિઠ્ઠિય, અને ઈન્દુપુરગ.

૫-૬. આં સુદ્ધિય, આં સુપડિયુદ્ધ. તેઓથી ઠાડિયગણુ નીકળ્યો.

૪ શાખાઓ—ઉચ્ચાનાગરી, વિન્નહરી, વર્ધરી, અને મન્નિમિદ્ધા. ૪ કુલો—
અંભલિન્ન, વત્થલિન્ન, વાણિન્ન, અને પણ્ણવાહણ.

૭. આં રક્ષિય.

૮. આ રોહિત્ત.

૯. આં ધસિયુત્ત. તેનાથી માણવગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—
કાસવલિન્નયા, ગાયમલિન્નયા, વાસિક્કિયા, અને સોરકિયા. ૩ કુલો—ધસિ-
યુત્ત, ધસિક્કિ, અને અલિન્નયન્ત.

૧૦. આં સિરિયુત્ત. તેનાથી ચારણગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—
હારિયમાલાગારી, સંકાસીઆ, ગવેધુયા, અને વન્નનાગરી. ૭ કુલો—
વત્થલિન્ન, પીર્ધમ્મિયં, હાલિન્ન, પુસમિત્તિન્ન, માલિન્ન, અન્નવેડય,
અને કણ્ણસહ.

૧૧. આં અંભગણી.

૧૨. આં સોમગણી.

આ સિવાય આં ભદ્રઆહુના શિષ્ય આં ગોદાસથી ગોદાસગણ
નીકળ્યો. ૪ શાખા—તામલિત્તિયા, કોડીવરિસિયા, પહુવક્કણિયા અને
દાસીખ્ખમ્મિયા. તથા આં મહાગિરિના શિષ્ય આં ઉત્તર અને આં
અલિરસહથી ઉત્તર અલિરસહ ગણ નીકળ્યો. ૪ શાખાઓ—કોસમ્મિયા,
સોધવિત્તિયા, કોડઆણી અને ચંદાનાગરી.

આ બન્ને ગણોનાં જુદાં કુલો નથી.

આ રીતે ૮ ગણ, ૩૨ શાખાઓ અને ૨૭ કુલો જાણવાં. (કલ્પ-
સૂત્ર-સ્થવિરાવલી)

પૃષ્ઠ ૬, કડી ૧૦ : મુનિવિહાર.

મૌર્ય સમ્રાટ સંપ્રતિએ પોતાના રાજ્યનો વિસ્તાર આદિ અને દ્રાવિડ
સુધી વધાર્યો હતો અને અનાર્ય દેશ સુદ્ધામાં જૈનધર્મનો પ્રચાર કરાવ્યો હતો.
આં સુહસ્તિસૂરિના શ્રમણો ૬ ગણો, ૨૪ શાખાઓ અને ૨૭ કુલોમાં
વહેંચાઈ ગયા હતા. એટલે જૂના જૈન વસ્તીવાળા દેશો અને નવા જૈન
વસ્તીવાળા દેશોમાં શ્રમણોએ પોતાનો ધર્મપ્રચાર સતત રીતે ચાલુ
રાખ્યો હતો. આં ઋષિગુપ્તનો પરિવાર સોરઠમાં વિચરતો હતો.

“વીરવશાવલી”માં લખ્યું છે કે—પુનઃ સંપ્રતિએ ઉત્તરદિસ મરૂધરિ
ધંધાણીનમરિ શ્રીપદ્મપ્રભસ્વામીનો પ્રાસાદબિંબ નિપજ્ઞવ્યો. વીજ્ઞ-
મરિ પાસનો પ્રાસાદ નિપજ્ઞવ્યો. બ્રહ્માણીનમરિ શ્રીહમીરગદિં શ્રીપાસ-

પ્રાસાદ બિંબ નિપજાવ્યો. ધક્કારગિરિ શિખરે શ્રીનેત્રિબિંબ સ્થાપ્યો, તે દક્ષિણ દિસે જાણવો. પૂર્વ દિસિ રોહિણિગિરે શ્રીસુપાસનો પ્રાસાદબિંબ નિપજાવ્યો. પશ્ચિમે દેવપત્તને પુનઃ ધડરગઢે શ્રીશાંતિનાથનો પ્રાસાદબિંબ નિપજાવ્યો.

“બૃહત્કલ્પસૂત્ર” ઉં ૧, સૂં ૫૦ નિર્ચુકિત ગાથા ૩૨૭૫ થી ૩૨૮૯ માં લખ્યું છે કે—સમ્રાટ્ સંપ્રતિએ પોતાના રાજ્યમાં ગરીબો માટે દાન-શાળાઓ સ્થાપી, રથયાત્રાઓમાં પોતે જતો હતો. તેના સામત રાજાઓ પણ પોતપોતાના રાજ્યમાં રથયાત્રામાં જતા હતા. સમ્રાટ્ સંપ્રતિએ સીમાડાના રાજાઓને ખોલાવી સમ્યક્ત્વધારી બનાવી તેના દેશમાં મોકલ્યા. વેશધારીઓને મોકલી મુનિમાર્ગ ખોલાવ્યો અને પછી સાચા સાધુ મોકલી ત્યાં જૈનધર્મનો પ્રચાર કરાવ્યો.

પૃષ્ઠ ૬, ઢાળ ૩, કડી ૧ અને પૃષ્ઠ ૨૭, ઢાળ ૧૪મી પૂરી : આં કાલિકસૂરિ.

શ્રીકાલિકાચાર્ય અપરનામ સ્વામાચાર્ય ચાર થયા છે.

૧ વીર સં. ૩૨૦ થી ૩૩૫ માં થયા, જે આં સ્વાતિસૂરિના શિષ્ય હતા. તેમણે ઇંદ્રને પ્રતિજ્ઞા કર્યો અને પ્રજાપતાસૂત્રની રચના કરી.

૨. વીર સં. ૪૫૩માં જે થયા, જેમણે અવિનયી શિષ્યોનો ત્યાગ કરી તેમને સન્માર્ગે સ્થાપ્યા. નિમિત્તશાસ્ત્રના બળે ધરાનના શાહીઓને પ્રતિજ્ઞા કરી જૈનધર્મ બનાવ્યા. સતી સાધ્વી આર્યો સરસ્વતીના શિષ્યની રક્ષા માટે વ્યભિચારી મર્દબિલ્લ રાજાને ઉચ્છેદ કરાવ્યો. ઇંદ્રને પ્રતિજ્ઞા કર્યો અને ભાં ૧૦ શું ૪ ને દિવસે સંવત્સરી પર્વ સ્થાપ્યું.

૩. વીર સં. ૭૨૦ માં થયા, જે આં વિષ્ણુસૂરિના શિષ્ય હતાં.

૪. વીર સં. ૯૮૦ થી ૯૯૩ માં થયા, જે આં ભૂતદિનગણિના શિષ્ય હતા. આં દેવર્ષિગણીના સમકાલીન હતા. માયુરી વાચનાના ધારક હતા. તેમણે વલ્લીની આગમ વાચનામાં પૂરી સહાય કરી. વડનગરમાં શ્રીસંઘ સમક્ષ કલ્પસૂત્ર વાંચી સંવત્સરીને દિવસે કલ્પસૂત્ર વાંચવાની મર્યાદા સ્થાપી અને વલ્લીવંશના રાજા ધરસેનનો શોક દૂર કરાવ્યો.

આ પ્રમાણે ચાર કાલિકાચાર્યો થયા છે. શ્રી કાલિકાચાર્ય કથાઓમાં આ ચારે આચાર્ય દેવોનું મિશ્રત ચરિત્ર મળે છે.

(પટ્ટાવલી સમુચ્ચય ભાં ૧, પૃષ્ઠ ૧૯૮ ÷)

અધ્યાપક ડોલરરાય રંગીલદાસ મોકડ "પશ્ચિમી ક્ષત્રપો" માં લખે છે કે—એમના સંબંધમાં એક બીજી વાત નોંધવા જેવી છે. કાલકાચાર્ય ગર્દભિલ્લ ઉપર પોતાનું અંગત વેર વાળવાને પરદેશીઓને હિન્દીમાં લાવ્યા એવો દોષ એમના પર મૂકી શકાય, પણ મળે છે તે પુરાવા ઉપરથી એમ લાગે છે કે કાલકાચાર્ય પોતાના પ્રભાવથી આ પરદેશીઓને હિન્દી અને આર્ય બનાવી દીધા હતા, તે એટલે સુધી કે શરૂઆતના ક્ષત્રપો તો સ્પષ્ટ-પણે જૈનધર્મના અનુયાયીઓ થયા હોય એમ લાગે છે. આ વાત નીચેના મુદ્દાઓથી સ્પષ્ટ છે (૧) ઉપવદાતનો લેખ બતાવે છે કે એ જૈનધર્મ માનતો. (૨) દામર્જદશ્રી કે રુદ્રસિંહ વખતનો એક ત્રુટક શિલાલેખ મળ્યો છે. તેનાં અમુક વચનો "કેવળજ્ઞાન સપ્રાપ્તિ" વગેરેના પરથી મુનિશ્રી વિજયેન્દ્રસૂરિએ બતાવ્યું છે કે, આ ક્ષત્રપોએ જૈનધર્મ અપનાવ્યો હતો. (૩) જૈન ગ્રંથોમાં આ શકોને જૈન જ ગણવામાં આવ્યા છે. દા. ત. કાલકકથામાં આ શકોને "જૈનધર્મપ્રભાવકા:" કહ્યા છે. આવી રીતે આ ક્ષત્રપોએ અહીં આવીને જૈનધર્મનો સ્વીકાર કર્યો હતો. તે કાલકાચાર્યની અસરને લીધે જ હતું તે દેખીતું છે અને કાલકાચાર્ય પાડેલા આ આર્ય હિન્દી સંસ્કારો ચક્રનના વંશમાં ખૂબ ફાલ્યાફાલ્યા લાગે છે કેમકે એનો પૌત્ર રુદ્રદામા તો શુદ્ધ આર્ય કેળવણી પામ્યો હતો અને ખરેખરો આર્ય હિન્દી હતો. મૂળ વિદેશી એવા આ શકો હિન્દીમાં આવીને હિન્દી બની ગયા. પોતાના નામોમાં પણ સંસ્કૃત શબ્દો (જય, રુદ્ર) વાપરવા મડયા. પોતાના લેખોમાં સંસ્કૃત ભાષા વાપરવા મડયા અને પોતાની આખી સંસ્કૃતિને હિન્દી બનાવવા મડયા. એ બધું કાલકાચાર્યે આ વિદેશીને પણ શુદ્ધ સંસ્કૃતિ આપવાની અખત્યાર કરેલી નીતિનો વિજય બતાવે છે. ('ઇતિહાસ સમ્મેલન નિબંધસંગ્રહ' પૃષ્ઠ ૬૫)

પૃષ્ઠ ૭, કડી ૫ : નમોઽર્હતની સમજૂતિ :

નમોઽર્હત સિદ્ધાચારજનં આનો સમ્પૂર્ણ પાઠ નીચે પ્રમાણે છે.

નમોઽર્હતસિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ ।

પ્રાકૃત નવકાર મત્રનાં પાંચ પદોનું આ સંક્ષિપ્ત રૂપાતર છે.

— પૃષ્ઠ ૭, કડી ૧૫ : યસ્મિન્ હરં આ સંપૂર્ણ શ્લોક નીચે પ્રમાણે છે

યસ્મિન્ હરપ્રમૃતયોઽપિ હતપ્રમાણાઃ,

સોઽપિ ત્વયા રતિપતિઃ ક્ષપિતઃ ક્ષણેન ।

વિધ્યાપિતા હુતબુજઃ પયસાઽથ ચેન,
પીતં ન કિં તદપિ દુર્ધરવાહવેન ॥ ૧૧ ॥

[કલ્યાણમંદિરસ્તોત્ર]

પૃષ્ઠ ૮, કડી ૧૮ : વિક્રમસંવત્ :

વીર સં૦ ૪૭૧ થી વિક્રમસંવત્ શરૂ થાય છે. પ્રસ્તુત પટ્ટાવલી રાસમાં આ બંને સંવતો આપ્યા છે. વીર સં૦ ૪૭૦ સુધીની ઘટનાઓમાં વીરસંવત્ અને ત્યાર પછીની ઘટનાઓમાં મોટે ભાગે વિક્રમસંવત્ આપ્યા છે. વીર સં૦ ૪૭૦ પછીની ઘટનાઓમાં આ૦ શ્રીવજ્રસ્વામીનું સ્વર્ગ ગમન, ચંદ્રગચ્છનું બિરુદ ઇત્યાદિ. કોષ કોષ સ્થાને તો ચાલુ કડીઓમાં એક વધુ ચરણ બમેરીને એટલે પુનરુક્તિ કરીને બંને સંવતો પણ દર્શાવ્યા છે. આ રાસમાં વિક્રમ સંવત્ માટે માત્ર સંવત્ શબ્દ જ વાપર્યો છે.

પૃષ્ઠ ૧૦, ઢાળ ૫, કડી ૨ : અણ્મિસ નયણાં મણકનજ સાહણાં આની સંપૂર્ણ ગાથા નીચે પ્રમાણે છે.

અણિમિસનયણા મણ-કજ્જસાહણા પુષ્પદામઅમિલાણા ।

ચઢરંગુલેણ મૂર્મિ, ન છિવંતિ જિણા જિતિ ॥ ૧૧૧ ॥

(મલધારી આ૦ હેમચંદ્રસૂરિ શિષ્ય કૃત “ બૃહદ્સંગ્રહણી ”)

પૃષ્ઠ ૧૧, કડી ૧૦ : સંવત્ એકસો આઠે વર્ષે. ”

અહીં સંવત્ શબ્દથી વિક્રમ સંવત્ સમજવો.

પૃષ્ઠ ૧૩, કડી ૧૬ : ઊંઠ હાથ :

ગુજરાતીમાં સાડી એક માટે હોઠ, સાડી બે માટે અઢી, સાડી ત્રણ માટે ઉંઠ (ઉંઠા) અને સાડીચાર માટે ઢોંસા, શબ્દો વપરાય છે. અહીં “ ઉંઠ હાથ ” શબ્દથી એ સૂચન છે કે, હે રુકિમણી ! તું મારાથી સાડી ત્રણ હાથ દૂર રહીને મારી વાત સાભળ.

પૃષ્ઠ ૧૩, કડી ૨૨ :

આ કડીના પહેલા ચરણમાં વીર સંવત્ આપ્યો છે અને પછી તે જ ચરણની પુનરુક્તિ કરી તેમાં જ વિક્રમ સંવત્ આપ્યો છે. આ રીતે આ કડીમાં ચારને બદલે પાંચ ચરણો છે, પરંતુ વાચકે તે બંને ચરણોને એક ચરણરૂપે માની, એક જ રાગે પુનરુક્તિ કરીને બોલવાં.

પૃષ્ઠ ૧૫, કડી ૧૪ :

આ કડીના ત્રીજા ચરણમાં વીર સંવત્ આપ્યો છે અને પછી તે જ ચરણની પુનરુક્તિ કરી તેમાં જ વિક્રમ સંવત્ આપ્યો છે, આ રીતે આ

કડીના ઉત્તરાર્ધમાં એને બદલે ત્રણ ચરણો થાગ છે કિન્તુ વાચકે બન્ને ચરણોને એક ચરણ રૂપે માની એક જ રાગમાં પુનરુક્તિ કરીને બોલવા.

પૃષ્ઠ ૧૫, કડી ૨. “ પ્રાચીન ૮૪ ગરબો.”

પ્રાચીનકાળમાં ૮૪ ગરબો હતા. તે દરેકની પ્રરૂપણા અને સમાચારી એક જ હતી. તેનાં પૂરાં નામો મળતાં નથી પરંતુ કેટલાંએક નામો નીચે પ્રમાણે મળે છે.

નિર્ગન્યગરબ, કૌટિકગણ, ઉદ્દેહ, ઉડુવાડિય, વેસવાડિય, ચારણ, માનવ, ગોદાસગણ, બલિસદગણ, નાગેંદ્રગરબ, ચદ્રગરબ, નિર્વૃત્તિગરબ, વિદ્યાધરગરબ, આરણ્યકગરબ (વિટપીગરબ, વિહરકગણ), મલ્લવાદીગરબ, કાલિકાચાર્યગરબ, હારીલગરબ (હારિજગરબ), કૃષ્ણર્ષિગરબ, ઉપકેશગરબ, કોરટાગરબ, દ્વિવંદનીકગરબ, મન્નિઝમા શાખા (હર્ષપુરીય) બ્રહ્મદીપિક (વરમાણુગરબ), રાજગરબ (ધર્મધોપગરબ, સુરાણાગરબ) ચૈત્રપુરીગરબ, ધનેશ્વરગરબ, મોઢેરાગરબ, ચૈત્યવાસીગરબ ભટેવરાગરબ, કુર્યપુરીયગરબ, વાયડગરબ, ભાવડારગરબ, સંડેરકગરબ, હાથુંડીગરબ, પૂર્ણતલમગરબ, હર્ષપુરાયગરબ, વડગરબ વગેરે.

વડગરબ થયા પછી ઉપરમાંના કેટલાએક ગરબો સમયના પ્રવાહમાં નાશ પામ્યા છે અને કેટલાએક ગરબો ખીજી નામ પામ્યા છે. એ રીતે વડગરબમાંથી ખીજીરીતે જ ૮૪ ગરબો થયા છે, જેની યાદિ આગળ આપી છે.

પૃષ્ઠ ૧૬, કડી ૮ :

આ કડીના પહેલા ચરણને બેવડાવી વીર સંવત અને વિક્રમ સંવત એમ બે સંવત આપ્યા છે, એટલે કડીમાં ચારને બદલે પાંચ ચરણો બન્યાં છે વાચકે તે બન્ને ચરણોને એક જ ચરણ માની એક જ લયમાં પુનરુક્તિ કરીને બોલવાં.

પૃષ્ઠ ૧૮, કડી ૧૫ :

આ કડીના પહેલા અને ખીજા ચરણમાં વીર સંવત આપ્યો છે અને પછી તે બન્ને ચરણોની પુનરુક્તિ કરી તેમાં જ વિક્રમ સંવત આપ્યો છે. આ રીતે આ કડીમાં ચારને બદલે છ ચરણો છે પરંતુ વાચકે તે ચારે ચરણોને બે ચરણરૂપે માની એક જ લયમાં પુનરુક્તિ કરીને બોલવાં.

અહીં એ વિશેષતા છે કે, ‘વળા’ એવો શબ્દ વાપરીને વિક્રમ સંવત આપ્યો છે. આથી અંચકારને ચરણો વધારીને પણ બન્ને સંવતો રાખવા ઇચ્છે છે, એમ નક્કી થાય છે.

પૃષ્ઠ ૨૩, કડી ૪, અને પૃષ્ઠ ૨૪, કડી ૩ : તાળાં ૪૮, પદો-૪૮ :

આં માનતુગચ્છરિએ ધારાનગરીમાં ભોજ રાગની જેલમાં 'ભક્તામર સ્તોત્ર'નાં ૪૪ પદો બનાવી ૪૪ તાળાં તોડ્યાં હતાં. એટલે ભક્તામર સ્તોત્ર વસ્તુતઃ ૪૪ શ્લોકવાળું છે. તેની પ્રાચીન ટીકા તથા પ્રબંધચિંતામણિ વગેરેમાં તેનાં ૪૪ પદો બતાવ્યાં છે.

કલ્યાણમદિર સ્તોત્રની સરખામણીમાં પણ તેનાં ૪૪ શ્લોકો જ બ્યાજબી છે પરંતુ દિગમ્બર આચાર્યે ચાર પ્રાતિહાર્ય વિશ્વતિનાં ચાર નવાં પદો બનાવી તેમાં દાખલ કર્યાં છે તેમજ બીજા એક દિગમ્બર આચાર્યે એ જ ચાર પ્રાતિહાર્યનાં બીજાં ૪ ચાર નવાં પદો બનાવી તેમાં દાખલ કર્યાં છે. આ રીતે દિગમ્બર સમાજમાં ભક્તામર સ્તોત્રનાં ૪૮, અને પર પદો મનાય છે. પરંતુ આ આઠે પદો પોતાની કૃત્રિમતાને જાહેર કરે એવી કોટિનાં છે. તે ૪૪ પદોની શૈલીનાં નથી, એમ વાંચનાર સહેજે સમજી શકે તેમ છે કવિ બહાદુર દીપવિજયજીએ આ રાસમાં એ માન્યતાના આધારે ભક્તામરનાં ૪૮ પદો બતાવ્યાં છે. પણ ખરી રીતે ભક્તામર સ્તોત્રમાં ૪૪ પદો જ છે. (વિશેષ માટે જુઓ, 'જૈન સત્યપ્રકાશ' ક્રમાંક ૮૫, પૃ. ૨૫).

પૃષ્ઠ ૨૪, કડી ૭ : દિગમ્બરના બે મતો :

વિં સં ૧૬૬ માં દિગમ્બર મત નીકળ્યો, જે આજીવક, ત્રૈરાશિક, અબ્ધિક અને ષોટિક મતના એકમ રૂપે છે. આં અર્હદ્બલિએ આ મતને સિંહ સંધ, નંદિ સંધ, સેન સંધ અને દેવ સંધ, એમ ૪ વિભાગમાં વ્યવસ્થિત કર્યો હતો ત્યાર પછી દિગમ્બર સંપ્રદાયમાંથી મૂળ સંધ, દ્રાવિડ સંધ, યાપનીય સંધ, કાળા સંધ, માથુર સંધ, તારણ પથ, ભદ્રારક, તેરહ પથ, શુમાન પથ અને સમૈયા પથ એમ વિવિધ પથો નીકળ્યા છે. આને દિગમ્બરોમાં ૧ વીશપથી અને ૨ તેરહપથી એમ બે મુખ્ય મતો છે. વીશપથી જૈનો શ્રાવકોના સિંદૂરપ્રકરણોક્ત ૨૦ કર્તવ્યોને માને છે. તેઓ પ્રાચીન દિગમ્બર જૈનો છે. તેરહપથી તેમાંના ૧૩ કર્તવ્યોને માને છે. તેઓ વિં સં ૧૬૮૦ માં નીકળ્યા. ('શ્વેતામ્બર-દિગમ્બર સમન્વય' ભાગ ૩ જો.)

પૃષ્ઠ ૨૮, કડી ૩ : આં શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ :

આ કડીમાં નવું ચરણ વધાર્યો વિના જ ચાલુ ચરણમાં વીર સંવત અને વિક્રમ સવત એમ બે સંવતો આપી શ્રીજિનભદ્રગણિનો સમય બતાવ્યો

છે પણ અહીં વિક્રમ સં. ૫૪૫ આપ્યો તેને બદલે વિ. સં. ૬૪૫ જોઈએ.

૫૪ ૨૯, કડી ૩ : શીસોદિયા વંશાવલી :

રાજા કનકસેન વિ. સં. ૨૦૦, તેણે સૌરાષ્ટ્રના વાલાક પ્રદેશમાં રાજ્ય સ્થાપ્યું, એથી પેઢીએ રાજા વિજયસેને વલભી શિહોર અને વૈરાટ (ધોળકા) વસાવ્યાં. કુલ સાત પેઢી રાજ્ય આવ્યું. વિ. સં. ૩૭૫ (ટાડ-રાજસ્થાન). પછી શિલાદિત્ય રાજા થયો, જે વાલાકરાજ પણ કહેવાય છે. ગુ. સં. ૧ થી ૬૦. મ્હેચ્છોએ વલભી ભાંગ્યું અને શિલાદિત્ય મૃત્યુ પામ્યો, વીર સં. ૮૪૫, વિ. સં. ૪૩૫ (જૈન ઇતિહાસ).

આ રાજાથી મુખ્ય બે શાખાઓ ચાલી છે. ૧. મૈત્રક, ૨. શીસોદિયા.

૧. મૈત્રકવંશ—શિલાદિત્ય મૂળે સૂર્યનો પુત્ર છે. સૂર્યનું બીજું નામ “મિત્ર” છે. એટલે તેનો વંશ તે મૈત્રકવંશ.

મૈત્રકવંશની પાંચ—છ પેઢીઓ ગુપ્તવંશના સેનાપતિ તરીકે રહેલી છે. એટલે તેનું બીજું નામ “સેનાપતિ” વંશ પણ છે અને ત્રીજું નામ “વલભીવંશ” છે. વલભીવંશે ગુ. સં. ૧૮૦ થી ૪૫૦ સુધી વલભીનું રાજ્ય કર્યું છે. તેની રાજાવલી આ પ્રમાણે છે.

૧ ભટ્ટાર્ક, ૨ દ્રોણસિંહ, ગુ. ૨૦૦, ૩ પહેલો મુવસેન, ૪ ગુહસેન ગુ. ૨૫૦, ૫ બીજો ધરસેન ગુ. ૨૮૦, ૬ પહેલો શિલાદિત્ય ગુ. ૨૮૫ ૭ પહેલો ખરગ્રહ, ૮ ત્રીજો ધરસેન, ૯ બીજો મુવસેન, ૧૦ એથો ધરસેન ગુ. ૩૩૧, ૧૧ ત્રીજો મુવસેન, ૧૨ બીજો ખરગ્રહ, ૧૩ બીજા શિલાદિત્યનો પુત્ર ત્રીજો શિલાદિત્ય, ગુ. ૩૭૦, ૧૪ એથો શિલાદિત્ય, ૧૫ પાંચમો શિલાદિત્ય ગુ. ૪૨૦, ૧૬ છઠ્ઠો શિલાદિત્ય, ૧૭ સાતમો શિલાદિત્ય, ગુ. ૪૫૦ વિ. સં. ૮૨૫.

(‘ગુજરાતના ઐતિહાસિક ક્ષેત્રો’ ભા. ૧, ૨, ૩.)

૨. શીસોદિયાવંશ—જેનાં બીજાં નામો ગિહલોત, આહડિયા, રાવલ, શીસોદિયા, રાણા વગેરે વગેરે છે; તેમાં આજે શીસોદિયા નામ પ્રસિદ્ધ છે તે શીસોદા કે એવા ગામથી મૂળ ગાદીએ આવ્યા હોય માટે શીસોદિયા કહેવાયા એમ વિદ્વાનોની ધારણા છે. એના શબ્દાર્થનો વિચાર કરીએ તો શીસોદિયાનું સંસ્કૃતરૂપ શીર્ષોદિતાઃ—શીર્ષોદિયાઃ થાય. જેમ બ્રાહ્મણો બ્રહ્માજીના મુખમાથી નીકળ્યા મનાય છે તેમ શીસોદિયા પણ બ્રહ્માજીના

મસ્તિષ્ઠમાથી નીકળ્યા છે એમ તેના શબ્દાર્થ ઉપરથી તાગ્વી શકાય છે. ઐતિહાસિક ઉદ્દેશ્યો મળે છે કે, વલભીવંશનો શિલાદિત્ય રાજા બ્રાહ્મણ સંતાન છે. તેની પરંપરામાં ભટ્ટાર્ક અને બાપા રાવલ વગેરે થયા છે અને બાપા રાવલના વંશજો તે શીસોદિયા છે, એટલે કે શીસોદિયા તે બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિમાથી ઊતરી આવેલ રાજવંશ છે. અને તેથી જ શીસોદિયા એ તેઓનું સાર્થક નામ છે.

શીસોદિયાની વંશાવલી, વિવિધ સાધનોદ્વારા આ પ્રમાણે તૈયાર થાય છે:

૧ ભટ્ટાર્ક યાને પહેલો બાપા રાવલ, ગુ. સં. ૧૯૦, ૨-ધરભટ્ટ, ૩ શુહસેન, ગુહિલ, ગુહદત્ત, ગ્રહાદિત્ય, તેના વંશજો ગહિલોત તથા ગોહિલ કહેવાયા, ગુ. સં. ૨૫૦, ૪ ભોજ, તે ઇડરનો રાજા બન્યો, ૫ મહેંદ્ર, ૬ નાગાદિત્ય. ટોડ જોમ્સ લખે છે કે, ઇડરના બીલોએ નાગાદિત્યને મારી તેના કુટુંબને નસાડી મૂક્યું. ૭ શિલાદિત્ય ૮. અપરાજિત, ૯ બીજો મહેંદ્ર, ૧૦ કાલભોજ, બીજો બાપા રાવલ, જે ઇડરથી નાસી મેવાડમાં આવ્યો, નાગદામાં મોટો થયો અને ચિત્તાડના મૌર્ય રાજાને મારી ચિત્તોડનો રાજા બન્યો. ૧૧ ખુમાણ પહેલો, ૧૨ મત્તટ, ૧૩ ભર્તૃભટ્ટ પહેલો, ૧૪ સિંહ, ૧૫ બીજો ખુમાણ. ૧૬ મહાયક, ૧૭ ત્રીજો ખુમાણ, ૧૮ બીજો ભર્તૃભટ્ટ. તેને મહાલક્ષ્મી નામની રોડોડ પુત્રી રાણી હતી, ૧૯ અલ્લટ વિ. સં. ૧૦૧૦, ૨૦ નરવાહન, ૨૧ શાલિવાહન, ૨૨ શક્તિકુમાર વિ. સં. ૧૦૩૪, ૨૩ અંબાપ્રસાદ, ૨૪ શુચિવર્મા, ૨૫ નરવર્મા, ૨૬ કાર્તિવર્મા, ૨૭ યોગરાજ, ૨૮ વૈરાટ, ૨૯ વંશપાલ, ૩૦ વૈરસિંહ, ૩૧ વૈરસિંહ વિ. સં. ૧૧૬૪, ૩૨ અરિસિંહ, ૩૩ ચૌડસિંહ, ૩૪ વિક્રમસિંહ, ૩૫ રાણો રણસિંહ, તેનાથી રાવલ અને રાણા એમ બે શાખાઓ આવી વિ. સં. ૧૨૧૧, ૩૬ ક્ષેમસિંહ, ૩૭ સામંતસિંહ, ૩૮ કુમારસિંહ, ૩૯ મયનસિંહ, ૪૦ પદ્મસિંહ, ૪૧ જૈત્રસિંહ વિ. સં. ૧૨૭૦ થી ૧૩૦૯, ૪૨ તેજસિંહ, ૪૩ સમરસિંહ સં. ૧૩૫૬, ૪૪. ભુવનસિંહ, ૪૫ જયસિંહ, ૪૬ લક્ષ્મીસિંહ, મૃત્યુ સં. ૧૩૬૦, ૪૭ અજયસિંહ, ૪૮ બાતા અરિસિંહ, મૃત્યુ સં. ૧૩૬૦, ૪૯ હમીરસિંહ, ૫૦ ખેતસિંહ, ૫૧ લક્ષરાજ, ૫૨ મોકલસિંહ વિ. સં. ૧૪૮૫, ૫૩ રાણો કુંભ, મૃત્યુ સં. ૧૫૩૦, ૫૪ રાયમલ્લ, મૃત્યુ. સં. ૧૫૭૫, ૫૫ સંત્રામસિંહ, ૫૬ રત્નસિંહ, ૫૭ વિક્રમજીત, ૫૮ ઉદયસિંહ, ૫૯ રાણો પ્રતાપ, ૬૦ અમરસિંહ, મૃત્યુ વિ. સં. ૧૬૭૭, ૬૧ કર્ણસિંહ.

(રાણકપુરમાં ત્રૈલોક્યદીપકપ્રાસાદનો શિલાલેખ: જુઓ-પ્રકાશક : અગવિલાસ પ્રેસ આંકિપુર (પટના) ના હિંદી ટોડરાજસ્થાનમાં ૫૦ ગૌં હીં ઓઝાની ટિપ્પણી.)

શીસોદિયા વંશના રાજાઓ જૈનધર્મી કે જૈનધર્મપ્રેમી હતા, તે અંગે નીચે મુજબ કેટલાએક ઉદાહરણો મળે છે.

૧૧ ખુમ્માણુ—તેના વંશમાં થયેલ સમુદ્રકુમાર દીક્ષા લઈ જૈનાચાર્ય બન્યા. તેમણે દિગંબરોના હાથમાં જતા નાગદા તીર્થને બચાવી રક્ષણ કર્યું હતું. (ગુર્વાં શ્લોક ૩૬)

૧૩ ભર્તૃભટ—તેણે ભટ્ટવરનો કિલ્લો બનાવ્યો, તેમાં જ ગોહિલ-વિહાર બનાવી તેમાં ખુડામણીના હાથે ભં આદિનાથની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી ચિત્તોડગઢ પર ગોમુખ કુંડની જૈન ગુફામાં ભં આદિનાથની પ્રતિમા છે. તેના પરિકરના લેખથી સમજાય છે કે, આ પ્રતિમાની ભટ્ટવર ગચ્છના આં આબ્રહેવસૂરિએ અંજનશલાઠા કરી હતી. એટલે કે ગોહિલરાણાના વંશજો જૈનધર્મી હતા.

આજે પણ એવી લોકમાન્યતા છે કે, " મેવાડમાં નવો કિલ્લો બને કે ત્યાં ભં આદિનાથનું દેરાસર બને. " ભટ્ટવર કિલ્લાના ઉક્ત ગોહિલ-વિહારથી અને કુંભારાણાના એક ફરમાનથી પણ એ વાતને સમર્થન મળે છે.

૧૭ ખુમ્માણુ—તેને બ્રાહ્મણો પ્રત્યે અત્યંત તિરસ્કાર હતો. તેણે ધણા બ્રાહ્મણોને મેવાડમાંથી ઠાઢી મુકાવ્યા હતા. એટલે આ બ્રાહ્મણધર્મી કે શૈવધર્મી નહોતો.

૧૯ અદ્વૈત—આ રાજા વિં સં ૧૦૦૦ લગભગમાં થયેલ છે. તે આં નન્નસૂરિનો ઉપાસક હતો તેની રાજસભામાં શ્વેતામ્બર દિગમ્બરોનો શાસ્ત્રાર્થ થયો થતો જેમાં શ્વેતામ્બર આં પ્રહુમ્નસૂરિ અને તર્કપંચાનન આં અભયદેવસૂરિએ દિગમ્બરાચાર્યહને છતી પોતાનો શિષ્ય બનાવ્યો હતો ને વિજય મળ્યો હતો. અને તેના જ પ્રતીકરૂપે શ્રીમંત્ર તરંગથી ચિત્તોડના કિલ્લામાં મોટો કીર્તિસ્તંભ બાંધો કરવામાં આવ્યો હતો. જેનો મં. ૧૪૮૫ માં ગણા મોકલસિંહના આદેશથી મં. ગુણરાજે અર્ચોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. આજે પણ એ સ્તંભ ચિત્તોડના કિલ્લામાં જૈન-ધર્મની કીર્તિ દેલાવનો અગવળે બાંધો છે. અદ્વૈત રાજની ગણી દાંડેલીએ હર્ષપુર વસાવ્યું, જે આજે અજમેર પાસે દાંસોટ નામથી પ્રસિદ્ધ છે. ત્યાંથી હર્ષપુરીય ગચ્છનો પ્રાદુર્ભાવ થયો છે. અદ્વૈત રાજની એક

રાણીને દેવતીનો રોગ હતો, જે સાંડેરકગચ્છની હસ્તિકુંડી શાખાના આંબલબ્રહ્મરિના વાસલેપથી મટી ગયો હતો. આ રાજા જૈનધર્મી હતો. તેનો બીજો પુત્ર ભુવનપાલ આંબલધર્મીના સ્થાપક હતો.

૩૫ રાણો રણસિંહ—સંગ્રામસિંહ અને સમરસિંહ એ તેના જ બીજાં નામો છે. રાણા રણસિંહથી શીસોદિયા રાજાઓ “રાણા” તરીકે ઓળખાય છે. તેનો સમય વિ. સં. ૧૨૧૧ છે. તેને એક કરણસિંહ નામે પુત્ર હતો. તેના પુત્ર ધીરસિંહે સં. ૧૨૨૬ ની આસપાસમાં જૈનધર્મ સ્વીકાર્યો હતો, જેનાથી “શીસોદિયા ઓસવાળ” વંશની સ્થાપના થઈ છે. શીસોદિયા ઓસવાળો મેવાડની નૈઋત્યમાં જૂલાનગરમાં રહેતા હતા. જૂલાનગર દૈન્યપદન ચર્ચા તેમાંનું એક કુટુંબ અમદાવાદ આવી વસ્યું, જે આજે નગરશેઠના કુટુંબ તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. જૂલાનગરની પાસેના પ્રદેશમાં પાંચમની તિથિ માટે “પાંચમના કામમાં પચાત પડે” એવી માન્યતા છે, એ જ રીતે નગરશેઠના કુટુંબમાં પણ પાંચમનો દિવસ અશુભ લેખાય છે, તે માટે એવી દંતકથા મળે છે કે, શીસોદિયા વંશની એક કુમારિકા પાંચમને દિવસે શુભકામ માટે જતી હતી. તેને રસ્તામાં ખૂબ જ પળવણી થઈ અને રસ્તામાં જ તેનું મૃત્યુ થયું ત્યારથી શીસોદિયા ઓસવાળો પાંચમને દિવસે કોઈ પણ જાતનું શુભ કામ કરતા નથી. પાંચમ માટેની આ માન્યતા જૂલાવતી નગર અને નગરશેઠના કુટુંબનો પ્રાચીન સંબંધ હોવાનું પુરવાર કરે છે. થોડાં વર્ષો પહેલાં જૂલાનગરનું ખોદકામ થયેલ છે, તેમાંથી અનેક જિનપ્રતિમાઓ મળી આવી છે, જે આજે રાહિડાના દેરાસરમાં વિદ્યમાન છે.

૪૧ રાણો જૈત્રસિંહ—આ રાણાનાં જયતલ, જયમલ, જયસિંહ અને જયંતસિંહ એમ વિવિધ નામો મળે છે. તેનો સમય વિ. સં. ૧૨૭૦ થી ૧૩૦૬ મળે છે. તેણે છ લડાઈઓમાં વિજય મેળવ્યો હતો. તેણે વિ. સં. ૧૨૮૫ માં આહડમાં હીરલા આચાર્ય શ્રીજગદ્ગચ્છ સ્મરિને “તપા”ના બિરુદથી શોભાવ્યા હતા. ત્યારથી તપગચ્છ એ નામની શરૂઆત થઈ છે આ રાણો અને તેની રાણી પરમ જૈન બન્યાં હતાં. ત્યારબાદ પણ તેની ત્રણ પેઢી સુધી રાણીઓએ જૈનધર્મનું પાલન કર્યું હતું.

૫૨ રાણો મોહલસિંહ—તેણે ચિત્તોડ પરના જૈન કીર્તિસ્તંભનો સં. ૧૪૮૫માં સં. ગુણરાજ પાસે જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો. આજે પણ ચિત્તોડના કિલ્લામાં બે મહાવીરસ્વામીના મંદિર પાસે તે જૈન કીર્તિસ્તંભ વિદ્યમાન છે.

૫૩ રાણા કુંભાજી—તેણે વિં સં. ૧૪૯૬માં રાણકપુરના ત્રિલોક્ય દીપક પ્રાસાદમાં બે પાપાણુ સ્તંભો કરાવ્યા છે. જે તેવા જ સ્વરૂપમાં આને પણ વિદ્યમાન છે. તેના પૌત્ર રાણા રાયમદલજીએ દેવકુલપાટણને વિકસાવ્યું છે, જ્યાં આને ચાર મોટાં જિનાલયો છે.

૫૯ રાણા પ્રતાપસિંહ—જગદ્ગુરુ શ્રીહીરવિજયસૂરિ મોગલ બાદ-શાહ અકબરને પ્રતિબોધી જીજીઆવેરો માફ કરાવી ગુજરાત તરફ આવતા હતા ત્યારે રાણા પ્રતાપે લગભગ વિં સં. ૧૬૪૩ માં તેઓને મેવાડ પધારવા નિમંત્રણપત્ર પાઠવ્યો હતો, જે પત્રમાં રાણાજીએ પોતાના રાજ-વંશને તપગચ્છના આચાર્યોના ઉપાસક તરીકે ઓળખાવેલ છે.

એક દોહરો મળે છે કે—

શીસોદિઆ સંડેસરા, ચઉદસીયા ચઉહાણુ,
ચૈત્યવાસીયા ચાવડા, કુલગુરુ એહ પ્રમાણુ. ૧

એટલે શીસોદિયા સાંડેરક ગચ્છના ઉપાસકો હતા, અને રાણા જૈનસિંહ પછી તપાગચ્છના ઉપાસક બની રહ્યા હતા. એકંદરે શીસોદિયા વંશના અનેક રાજાઓ જૈનધર્મી કે જૈનધર્મ પ્રેમી બન્યા છે. (જૈન સાય-પ્રકાશ, ક્રમાંક. ૭૩, ૭૪, ૭૫, ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦).

૫૪ ૨૯, કડી ૧૧ અને ૫૪ ૩૮ કડી ૨, ૫ : સાંડેરકગચ્છની પદાવલી—

મારવાડમાં સાંડેરાવ ગામથી આ ગચ્છ નીકળ્યો છે, જેમાં અનેક પ્રાભાવિક આચાર્યો થયા છે. તેની પરંપરા આ રીતે મળે છે—

(૧) આં ધ્વિરસૂરિ. તેમને મુડારાની બદરીદેવી પ્રત્યક્ષ હતી.

(૨) આં યશોભદ્રસૂરિ. તેમનો સં. ૯૫૭ માં જન્મ, સં. ૯૬૮ માં સૂરિપદ, સં. ૧૦૧૦ માં ચોરાશીવાદનો જય અને સં. ૧૦૨૯ કે ૧૦૩૯ માં સ્વર્ગવાસ થયેલ છે. પાંડવાડા પાસે પિલાર્ધ ગામના વ્યં પુણ્યસારની પત્ની ગુણસુંદરના તે પુત્ર હતા. છ વર્ષે દીક્ષા લીધી. તેમને બદરીદેવી પ્રત્યક્ષ થઈ હતી. તેમણે મુડારામાં જ આચાર્ય થયા પછી જવજીવ સુધી છ વિગધનો ત્યાગ કર્યો હતો. અને હમેશાં આઠ કોળિયા માત્ર આહારના આભેલમાં ફરતા હતા. તેમને મંત્ર, યંત્ર, અંજનકૃપિકા, ગગનગામિની વિદ્યા, આઠ મહાસિદ્ધિઓ વગેરે અનેક વિદ્યાઓ પ્રાપ્ત થઈ હતી. તેમણે આહડ, કરકેડા, કવિલાણુ, સાંભર, અને બેસન્માં એક વર દિવસે એક જ મુહૂર્તે પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. મેવાડ નરેશ અદ્વૈતરાજ અને

ગૂર્જરેશ્વર મૂળરાજ વગેરે અનેક રાજા, મહારાજા, મંત્રીઓ, ઉપાસકો તેમના ભક્તો હતા. તેમને અયપણુમા નિશાળમા પિલાધના કેશવ બ્રાહ્મણ સાથે કળ્યે થયે હતા. આ કેશવે યોગી થઈ આચાર્ય મહારાજને મારવા ધણુ પ્રયત્નો કર્યા. આચાર્ય મહારાજે તે સર્વ પ્રયત્નોને પોતાના વિદ્યા બળથી નિષ્ફળ બનાવ્યા તેને શાસ્ત્રાર્યમાં પણ હરાવ્યો અને વિદ્યાબળથી વલ્લભી કે ખેડબ્રહ્મથી ભગવાન ઋષભદેવનું દેરાસર એક જ રાતમાં લાવી નાડલાઈમાં સ્થાપિત કર્યું. આ સિવાય બીજા અનેક ચમત્કારો તેઓએ બતાવ્યા હતા. તેઓ નાડલાઈમાં જ સ્વર્ગસ્થ થયા હતા.

(૩) આં શાલિસૂરિ. તે ચોહાણુવંશના સર્વ વિદ્યાપારગત અને બદરીદેવી સેવિત હતા. (૪) સુમતિસૂરિ, (૫) શાંતિસૂરિ, (૬) ઈશ્વરસૂરિ, (૭) શાલિસૂરિ સં ૧૧૮૧, (૮) સુમતિસૂરિ, (૯) શાંતિસૂરિ, સં ૧૨૨૯ મા શીસોદિયા ઓસવાળ બનાવ્યા, (૧૦) ઈશ્વરસૂરિ, તેમના ઉપદેશથી સં ૧૨૪૫-૧૨૬૧માં આણુ-લૂણુવસહીમા મંત્રી યશોવીરે ૩ દેરીઓ કરાવી પ્રતિષ્ઠા કરાવી. (૧૧) શાલસૂરિ (૧૨) સુમતસૂરિ (૧૩) શાંતિસૂરિ (૧૪) ઈશ્વરસૂરિ. તેમણે જીવવિચાર વિવરણ, લલિતાંગ ચરિત્ર, શ્રીપાલ ચોપાઈ, ષડ્ભાષાસ્તોત્ર-સટીક, નંદિપેણુમુનિ ગીત, યશોભદ્રસૂરિ પ્રબંધ, મેવાડસ્તવન-સટીક, સુમિત્રચરિત્ર વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા હતા. તથા સં ૧૫૯૭ વૈ ૦ શુ ૬ શુકવારે પુનર્વસુ નક્ષત્રમાં નાડલાઈની સાયર જિનવસહીમાં ભગવાન શ્રીઋષભદેવની ફરી પ્રતિષ્ઠા કરી હતી.

આં યશોભદ્રસૂરિના બીજા શિષ્ય આં બલિભદ્રસૂરિ યાને આં વાસુદેવસૂરિથી હસ્તિકુંડી ગચ્છ શરૂ થયો, જેમાં અનુક્રમે વાસુદેવસૂરિ, પૂર્ણભદ્રસૂરિ, દેવસૂરિ અને બલિભદ્રસૂરિ-એ ચાર નામના જ આચાર્યો થયા છે. બીજા ઉલ્લેખ પ્રમાણે વાસુદેવસૂરિ, પૂર્ણભદ્રસૂરિ, વીરસૂરિ અને દેવસૂરિ એ ચાર નામના આચાર્યો થયા છે.

એક રાસમાં બોહાઝપિ, કૃષ્ણઝપિ, ખિમાઝપિ અને યશોભદ્રસૂરિને ગુરુભાઈ બતાવ્યા છે તે ઠીક નથી. યશોભદ્રસૂરિ ગુરુ છે. તેને બોહાઝપિ, શાલભદ્રસૂરિ, બલિભદ્રસૂરિ વગેરે શિષ્યો હતા. બોહાઝપિનું તપસ્વી નામ જ ખિમાઝપિ છે. અને કૃષ્ણઝપિ બોહાઝપિના શિષ્ય થાય છે.

આં યશોભદ્રસૂરિનું ચરિત્ર ઉપર આવી ગયું છે. ખિમાઝપિ અને કૃષ્ણઝપિનું ચરિત્ર આ પ્રમાણે છે.

ચિત્તોડ પાસેના વડગામના બોહાએ દુઃખી થતાં કર્મની વિચિત્રતા સમજી આં યશોભદ્રસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી. નામ તો બોહાઋષિ હતું પણ તેઓ મહાન તપસ્વી અને ક્ષમાભાવથી ઉપસર્ગો સહતા હોવાથી ખિમાઋષિના નામથી પ્રસિદ્ધ થયા છે. તેમને તપસ્યાના પ્રભાવે દેવ-સહાયક હતો. અનેક લખિંધઓ ઉત્પન્ન થઈ હતી. તેમણે તપસ્યાના પારણા માટે વિકટ અભિગ્રહો લીધા હતા, જે દરેક પૂરાયા છે અને પારણુ થયું છે આવી રીતે તેના ૮૪ અભિગ્રહોની સંખ્યા મળે છે. ધારાપતિ મુળનો ભાર્ષિ સિધુલ તો તેનો ખાસ ભક્ત હતો. તેણે ગુરુમંદિર બનાવી ખિમાઋષિના ચરણોની પાદુકાની સ્થાપના કરી હતી. તેમની ૩૦ વર્ષે દીક્ષા અને ૯૦ વર્ષે સ્વર્ગગમન થયેલ છે

કૃષ્ણઋષિ તેમના શિષ્ય થાય જે ધારાનગરીના યુવરાજ સિધુલના માનીતા રાવત (રાજપૂત) હતા. ખિમાઋષિએ પહેલવહેલો અભિગ્રહ એવો કર્યો હતો કે—“રાવત કૃષ્ણ સ્નાન કરી છૂટા કેશ રાખી ઉદ્વિગ્ન મનનો હોય અને એકવીસ પુલ્લાને આહાર આપે તો ખિમાઋષિ પારણુ કરે” તેમને આ અભિગ્રહમાં ૩ મહિના ને ૮ દિવસના ઉપવાસ થયા હતા. નવમે દિવસે સિંધુલે રાવત કૃષ્ણને કાઢી મૂક્યો હતો તેથી તે તેના છૂટા કેશ કરી ખિતમને બિભો હતો, ત્યાં જ ઋષિ પધાર્યા. કૃષ્ણે ભાલાની અણીથી પુલ્લા ઉપાડી ઋષિના પાત્રમાં નાખ્યા ગણતરી કરી તો ૨૧ પુલ્લા હતા. આ પ્રમાણે અભિગ્રહ પૂરો થતાં ખિમાઋષિએ પારણુ કર્યું ઋષિએ એક પછી એક આવા ૮૪ અભિગ્રહો કર્યા હતા

રાવત કૃષ્ણને આ અભિગ્રહનું જ્ઞાન થતાં આશ્ચર્ય થયું. તે ઋષિની પાછળ પાછળ ગયો તેણે ઋષિને પોતાનું આયુષ્ય પૂછ્યું ત્યારે છ મહિનાનું આયુષ્ય બાકી છે એમ જણી ખિમાઋષિ પાસે દીક્ષા લીધી. દીક્ષા થતાં દેવોએ કુસુમવૃષ્ટિ કરી, તેનું નામ કૃષ્ણઋષિ પાડવામાં આવ્યું કૃષ્ણ ઋષિ છ મહિનાનું આરિત્ર પાળી સ્વર્ગે ગયા

આં શ્રીયક્ષદેવસૂરિના શિષ્ય કૃષ્ણઋષિ થયા તેઓ પણ ધણા મહાન તપસ્વી લખિંધસંપન્ન અને પ્રાભાવિક હતા. જેનાથી કૃષ્ણર્ષિ ગમ્મ નીકળ્યો છે, તે કૃષ્ણઋષિ આ કૃષ્ણઋષિથી બે સદી પૂર્વે થયા છે.

ખિમાઋષિના ગુરુભાર્ષિ આં બલિભદ્રસૂરિ પણ મોટા પ્રભાવક થયા છે તેમને પાલીના સૂર્યમંદિરના અધિષ્ઠાયક પાસેથી અંજન કૃપિકા, સ્વર્ણ-સિદ્ધિ, આકાશગામિની વિદ્યા વગેરે મળ્યાં હતા. જૂનાગઢનો રાણો

ખેંગાર (સં. ૯૧૬) બૌદ્ધ બની ગયો હતો, જૈનોને યાત્રા કરવા દેતો ન હતો. એક મોટો સંધ જૂનાગઢ ગયો અને યાત્રા વિના ૧૨ વર્ષ સુધી ત્યાં જ પડ્યો રહ્યો. આં બલિભદ્રસૂરિએ આઠાશ માર્ગે ત્યાં આવી રાજને જૈનધર્મી બનાવી, બૌદ્ધોને હઠાવી ગિરનારને ફરી જૈનતીર્થ બનાવ્યું તથા સંઘને યાત્રા કરાવી. મેવાડના રાણા અલ્લટ બલિભદ્રસૂરિને આચાર્ય બનાવી વાસુદેવસૂરિ નામ આપ્યું તેની પરંપરા તે હસ્તિકુંડી ગચ્છ કહેવાય છે.

શીસોદિયા વંશના ક્ષત્રિયો અને ઓસવાલો સાંડેરક ગચ્છના ઉપાસક હતા. તે માટે દોહરો પણ મળે છે કે—

શીસોદિયા સંડેસરા, ચઉદસીયા ચઉહાથુ;

ચૈત્યવાસીયા ચાવડા, કુલગુરુ એક પ્રમાણુ. ૧

મેસાણાથી પાટણ અને કંબોધ તીર્થજતી રેલવે લાઈનમાં મહુદ-રોડ સ્ટેશન છે, ત્યાંથી દોઢ માઈલ દૂર સંડેર ગામ છે. આ ગામ પણ પ્રાચીન છે, જે કે તે સાંડેરકગચ્છનું ઉત્પત્તિ સ્થાન નથી કિન્તુ તેનો સાંડેર ગચ્છ સાથે વિશેષ સંબંધ હશે એમ લાગે છે. આં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિએ સં. ૧૭૪૬માં આ સંડેર ગામમાં જ મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિનયજી મહારાજની આગ્રા પ્રમાણે ક્રિયાદ્વાર કરી સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર્યો હતો.

(શા. જૈ. આ વિનયધર્મસૂરિ સંશોધિત 'અં રાસસંગ્રહ' ભા. ૨ ને તથા 'શ્રી જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦.)

સાંડેરક ગચ્છના જૈન ગોત્રો—ગુંમલીયા, બંડારી, ચૂતર દુધોરિયા, ધારોલા, કાંકરેયા, બહોરા, શીસોદિયા વગેરે ૧૨ જાતિ.

આ સાંડેરાવ ગચ્છની જાતિઓ છે. કોઈ સાંડેરાવ ગચ્છના મહાત્મા પોતાની વહી આસોપના ખરતર ગચ્છના મહાત્માને આપી ગયા, ત્યારથી તે મહાત્મા આમાંની કેટલીએક જાતિની વહી લખે છે.

મલધાર ગચ્છના જૈનગોત્રો—પગારિયા, (ગોલિયા કોઠારી સિંઘી), કોઠારી, ગિરિયા, બંચ, ગેહલડા, ખીમસરા વગેરે.

(મલધાર ગચ્છના કુલ ગુરુની વહીના આધારે)

૫૪ ૩૦, કડી ૧૫ નગરશેઠ શાંતિદાસજીની વંશાવલી :

૧. પદમશાહ—જે હરપાલના વંશમાં થયા છે. આ વંશ પ્રથમ મેવાડની નૈઋત્ય સીમા પર આવેલ ભૂલાનગરમાં (રોહિડા પાસે) હતો. તે નગરનો નાશ થતાં તે અમદાવાદ આવી વસ્યો અને કુલ્યો. ફાલ્યો, રોહિડાના પ્રદેશમાં અને શિસોદિયા ઓસવાલોમાં પાંચમનો દિવસ આજે

પણ નેષ્ટ મનાય છે. શૂલાનગરની પ્રાચીન જિનમૂર્તિઓ આજે રોહિડામાં વિરાજમાન છે.

૨. વત્સાશાહ

૩ સહસ્રકિરણ

૪. નગરશેઠ શાંતિદાસ—તે તીવ્ર બુદ્ધિવાળા શ્રેષ્ઠ ઝવેરી અને રાજમાન્ય પુરુષ હતા. તેમની પાસે અઢળક ધન હતું, જે ગુરુકૃપાથી મળ્યું હતું. શેઠે ગુરુજીને વાચકપદ અપાવવા નિરધાર કર્યો કિન્તુ આં શ્રી-વિજયસેનસૂરિએ સાક્ષ મના કરી. પછી શેઠે થોડાં વર્ષો બાદ ખંભાતના નગરશેઠ મારફત આ. શ્રીવિજયદેવસૂરિ પાસેથી યુક્તિથી વાસક્ષેપ મેળવ્યો અને પં. યુક્તિમાગરજીને સં. ૧૬૭૯માં ઉપાધ્યાય પદ તથા સં. ૧૬૮૬ માં અમદાવાદના બં મહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં આચાર્યપદ આપ્યું. તેમણે સં. ૧૬૯૪માં સરસપુરમાં ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર બનાવ્યું હતું. જેને ઔરંગઝેમે તોડી નાખ્યું. આથી શાંતિદાસે ન્યાય મેળવવા માટે ઠેઠ દિલ્હી સુધી ખૂબ લાગવગ વાપરી જહંમત ઊઠાવી અને તેથી બાદશાહ શાહજહાંએ સં. ૧૭૦૦માં રાજ્યના ખર્ચે ફરીવાર તે બનાવી આપ્યું, જે ચિંતામણિ પાર્શ્વનાથની મૂર્તિ આજે ઝવેરીવાડા-વાઘણપોળમાં વિરાજમાન છે. તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૭૧૫માં થયું હતું. તેમને પત્નિ વગેરે પાંચ પુત્રો હતા.

૫. નગરશેઠ લક્ષ્મીચંદજી.

૬. નગરશેઠ ખુશાલચંદજી. તેમણે મરાઠાઓની ફોજે અમદાવાદને ઘેરો ઘાલ્યો ત્યારે પ્રજાનું તન-ધનના ભોગે રક્ષણ કર્યું હતું. ફજરવરૂપ પ્રજાએ શેઠને સરકારની જમાબંધી સિવાય રૈયતની નિસબતમાથી સેકડે ચાર આના લેવાનો હક્ક બાંધી આપ્યો હતો. તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૮૦૫ માં થયું હતું.

૭. નગરશેઠ વખતચંદજી. પાલીતાણાના ઠાકોર ઉનડજી તેમને બહુ માનતો હતો. કંપની સરકારના ગાર્ડન સાહેબે પેશવાના સુબા બાપુજી પંડિતને ભગાડી અમદાવાદમાં પ્રવેશ કર્યો, અને શહેરને લૂટવાનો હુકમ કર્યો ત્યારે, સં. ૧૮૩૬ મ. શુ ૮ ના દિવસે આ નગરશેઠ તથા કાજી શેખ મહમ્મદસાહે તથા દીવાન મિયા મીરજીએ સાહેબને સમજાવી લૂટ બંધ રખાવી હતી. તેને ઇચ્છાબાર્ધ વગેરે સાત પુત્રો હતા, તે પૈકીના પુત્ર મોતીચંદશેઠની પરંપરામાં અનુક્રમે ફતેહબાઈ, બચુબાઈ, દલપતબાઈ, સરદાર લાલબાઈ અને શેઠ કરતુરબાઈ થયેલાં છે, તેમનાં છેલ્લા તે આજે

બાહોશ કાર્યકર્તા, બુદ્ધિવાન અને તેજસ્વી ઉદ્યોગપતિ છે. શેઠ વખતચંદનું મૃત્યુ સં. ૧૮૭૦માં થયું હતું.

૮. નગરશેઠ હેમાભાઈ-પાલીતાણાનું રાજ્ય તેને ત્યાં ઈમરે હતું. તેમણે શત્રુજયતીર્થને ઘણું સમૃદ્ધ બનાવેલ છે. ટુંકા વગેરે બંધાવેલી છે. તેમના વંશવારસદારો માટે શત્રુજયતીર્થનો રખોપા કર માફ હતો. તેમણે પ્રજા ઉપયોગી કામો-નિગાળ, કન્યાશાળા, હોસ્પીટલ વગેરેમાં ઘણી મદદ કરી છે તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૯૧૪માં થયું હતું. તેમના બેન ઉજ્જમબાઈએ મં. ૧૯૨૬માં તપાગચાધિરાજ પૂ. શ્રીમૂલચંદણ મહારાજના ઉપદેશથી પોતાનું ઘર જૈન ધર્મશાળા તરીકે સમર્પિત કર્યું.

૯. નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ તે બહુ બાહોશ હતા ગવ બદાદુર હતા. આજ સુધી અમદાવાદની જઠાતની રકમ નગરશેઠ પ્રસાદચંદના વંશવારસદારોને મળતી હતી. અંગ્રેજ સરકારે તેને બદલે રૂપિયા ૨૧૩૩ બાંધી આપ્યા. શેઠશ્રીએ શોકશાહી પદ્ધતિએ શ્રીજૈનસંઘના પ્રતિનિધિ રૂપ "આણંદજી કલ્યાણજીની પેઢી" ની સ્થાપના કરી. સીવીલ હોસ્પીટલ, હેમાભાઈ ઇન્સ્ટીટ્યૂટ, નગરશેઠ પ્રેમાભાઈ હોલ, ગુજરાત કોલેજ, મુંબઈ મેડિકલ કોલેજ, મ્યુઝિયમ રાણીઆગ, ગુજરાત વર્નાક્યુલર સોસાયટી, (ગુજરાત વિદ્યાસભા) વગેરે શોકોપયોગી જાહેર સંસ્થાઓ સ્થાપી, મદદ કરી. ધર્મશાળાઓ અને દેરાસરો બંધાવ્યાં. તે તપગચાધિરાજ પૂ. શ્રી-મુક્તિવિજયજી ગણિ મહારાજ અપરનામ શ્રીમૂળચંદણ મહારાજના અનન્ય ઉપાસક હતા. તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૯૪૩માં થયું હતું તેમને ૧ મયાબાઈ, ૨ લાલબાઈ અને ૩ મણિબાઈ એમ ત્રણ પુત્રો હતા.

૧૦. નગરશેઠ મણિબાઈ. તે નગરશેઠ પ્રેમાભાઈના ત્રીજા પુત્ર થાય. તે બહુ પરગણુ હતા. તેમણે સં. ૧૯૫૬ના દુકાળમાં ગરીબોને અનાજ વગેરેની અને પશુઓને ધાસપાણી વગેરેની મદદ કરી બચાવ્યાં હતાં તે એવા દયાવાન હતા કે આ કામમાં બીજા પર ભરોસો ન રાખતાં જાત મહેનતથી કામ લેતા હતા. તેમને ૧ કસ્તુરબાઈ અને ૨ ઉમાબાઈ-એમ બે પુત્રો હતા.

૧૧. નગરશેઠ ચમનભાઈ. તે શેઠ લાલબાઈના પુત્ર થાય. જાહેર-હિતની બાબતમાં ખૂબ ઉત્સાહથી કાર્ય કરતા હતા. તેમણે નાની ઉંમરમાં જ પ્રજા પર સુંદર છાપ પાડી હતી. અમદાવાદમાં કસાઈખાનાના વિરોધમાં મોટી હડતાલ પડી ત્યારે શેઠે જ સરકારને અને પ્રજાને સમજાવી બંને વચ્ચે સમાધાન કરાવ્યું હતું અને કસાઈખાનું બંધ રખાવ્યું હતું.

તેમનું મૃત્યુ સં. ૧૯૬૮માં થયું હતું તેમના પરિવારમાં આજે નગર શેઠાણી મદાદવાદમાં એન તથા પુત્ર શેઠ જાગ્રાસાહેબ વગેરે વિદ્યમાન છે.

૧૨ નગરશેઠ કરતુરભાઈ-તે નગરશેઠ મણિભાઈના મોટા પુત્ર થાય. તે તીર્થજી સુદિવાળા અને જાણેશ કાર્યકર્તા હતા. તેમણે સં. ૧૯૬૦માં અમદાવાદમાં નગરશેઠના પંડામાં ગોરું " મુનિમમ્મેલન " કરાવ્યું હતું અને સરજતાથી કાર્ય પાર પાડ્યું હતું. તેમનું મૃત્યુ સં. ૨૦૦૪ પો. ૧૦ ૬ સુધવારે તા ૨૮-૧-૪૮ થયું તેમના પરિવારમાં આજે નગરશેઠાણી માણેકબેન તથા પુત્રો શેઠ પ્રિયકાંત જાર. એટ્. લો. અરુણભાઈ, જમદીશભાઈ વગેરે વિદ્યમાન છે.

૧૩. નગરશેઠ વિમળભાઈ, તે નગરશેઠ મયાભાઈના પુત્ર થાય. તે સ્વભાવે શાંત અને પરોપકારી છે. લાલ નગરશેઠ તરીકે તેઓ વિદ્યમાન છે. તેમના પરિવારમાં માતાજી મુક્તાબા, લલુચંધુ સારાભાઈ, નગરશેઠાણી લલિતાબેન, પુત્ર અરવિંદભાઈ તથા શેઠાણી પદ્માબેન વગેરે વિદ્યમાન છે.

અમદાવાદમાં આજે શીસોદિયા ઓસવાલ નગરશેઠ કુટુંબનાં લગભગ દોઢસો ઘર વિદ્યમાન છે.

શેઠ કરતુરભાઈ લાલભાઈ દલપતભાઈ, શેઠ નેમચંદ કેશવલાલ ઘેલાભાઈ, શેઠ જ્ઞેસંગભાઈ લીલચંદ, શેઠ રમણલાલ સારાભાઈ ડાહ્યાભાઈ (શ્રી સારાભાઈનો સ્વ. ૧૯૯૪ અ. શુ. ૧) વગેરે નગરશેઠ શાંતિદાસ શેઠના જ વંશજો છે.

નગરશેઠ કુટુંબના નખીરાઓ શેઠ વાડીલાલભાઈએ " શેઠ વાડીલાલ સારાભાઈ હોસ્પિટાલની, શેઠ ભોળાભાઈએ "શેઠ ભોળાભાઈ જ્ઞેસંગભાઈ વિદ્યાભવન"ની અને શેઠ કરતુરભાઈ લાલભાઈએ " શેઠ લાલભાઈ દલપતભાઈ કોલેજ "ની સ્થાપના કરી છે.

એકંદરે અમદાવાદના નગરશેઠનું કુટુંબ બહુ પ્રસિદ્ધ છે. તેના નખીરાઓએ મોટી મોટી સખાવતો કરી છે. લોકોપયોગી સંસ્થાઓને જન્મ આપ્યો છે અને અનેક રીતે જનતા ઉપર ઉપકાર કર્યો છે. (' પુણ્ય-પ્રકાશ-રાસ ' તથા ' જૈન સત્ય પ્રકાશ ' ક્રમાંક ૧૫૮, ૧૫૯, ૧૬૦)

પૃષ્ઠ ૩૨, કડી ૧૫ : કવિરાજ :

આ ઉલ્લેખ ઉપરથી નક્કો થાય છે કે, ઉદ્દેપુરના રાણા ભીમસિંહે શ્રીદીપવિજયજીને ' કવિરાજ 'નું ગિરુદ આપ્યું હતું, અને બીજા ઉલ્લેખો ઉપરથી નક્કો થાય છે કે, ગાયકવાડ નરેશ તેમને ' કવિ બહાદુર 'નું

બિરુદ આપ્યું હતું. ગ્રંથકારે જુદે જુદે સ્થાને પોતાને માટે આ બંને વિશેષણો વાપર્યાં છે.

પૃષ્ઠ ૩૨, કડી ૧ : સંવત પાંચ :

દા. ૧૫ કં ૩ માં બાપા રાહલનો સં. (ગુ. સં.) ૧૯૧ આપ્યો છે. તેની પરંપરામાં રાહલ શક્તિકુમાર થયેલ છે. અહીં તેનો સં. ૫ બતાવ્યો છે અને તરત જ આ. હરિભદ્રસૂરિનું વર્ણન શરૂ કરી દા. ૧૮ દુદા ૮ માં આ. હરિભદ્રસૂરિનો સ્વર્ગવાસ સં. ૫૮૫ બતાવ્યો છે. હવે આ બંનેનો પરસ્પર સંબંધ મેળવીએ તો સં. ૫ તે સં. ૫૦૫ માટે વપરાયો હોય એમ લાગે છે. ગ્રંથકારની આ ખાસ વિશિષ્ટ શૈલી છે. દા. ૧૫ કં ૭ માં પણ ગ્રંથકારે સં. ૧૧ બતાવ્યો છે અને તેનો પરસ્પર સંબંધ જોઈએ તો સં. ૧૨૧૧નો સવત થાય એ સ્પષ્ટ વાત છે; અહીં પણ એ જ રીતે સં. ૫ થી સં. ૫૦૫ હોવા એ વ્યાજબી માન્યતા છે.

પૃષ્ઠ ૩૬, કડી ૩ : વાચક ઉમાસ્વાતિ મહારાજ :

સ્વાતિ નામના ત્રણ આચાર્યો થયા છે. ૧. સ્વાતિસૂરિ-તેઓ આ. બહુલ પછીના વાચનાચાર્ય છે. હારિય ગોત્રના હતા. તેમનો સત્તાસમય વીર સં. ૩૪૦ લગભગમાં આવે છે તેમની પછી આ. સ્યામાચાર્ય વાચક-વંશના આચાર્ય થયા છે. ('નંદીસૂત્રસ્થવિરાવલી' ગા. ૨૬)

૨. વાચક ઉમાસ્વાતિ—તેઓ પ્રયાગના કૌભીષણિ સ્વાતિ બ્રાહ્મણના પુત્ર આ. ઘોષનંદી શ્રમણના શિષ્ય, વાચનાચાર્ય મૂલના વિદ્યાશિષ્ય અને ઉચ્ચાનાગર શાખાના વાચનાચાર્ય હતા. તેમનો સત્તાસમય વીર સં. ૩૦૦ લગભગનો છે. તેમણે 'તત્વાર્થસૂત્ર' વગેરે ૫૦૦ ગ્રંથ બનાવ્યા છે. આ. હરિભદ્રસૂરિ અને દિગમ્બરાચાર્ય પૂજ્યપાદ વગેરેએ તેમના તત્વાર્થસૂત્ર પર ટીકા બનાવી છે. ('જૈન સત્યપ્રકાશ'. ક્રમાંક)

૩. ઉમાસ્વાતિ—તેઓ શ્રીજિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ પછીના યુગપ્રધાન છે. તેમનો સત્તાસમય વીર સં. ૧૧૧૫ થી ૧૧૬૦ છે. તેમણે ચૌદશે પાખી વ્યવસ્થિત કરી છે. ('દુસ્સમકાલસમણસંધયથ', 'લોક પ્રકાશ' વગેરે).

પૃષ્ઠ ૩૭, કડી ૧૨ : ચોરાશી ગચ્છ : જેની નોંધ નીચે પ્રમાણે મળે છે—

ઓસવાલ, જીરાવલા, વડગચ્છ, પુનમિયા, ગંગેસરા, કોરંટા, આન-પુરા, ભરૂઆચ્છા, ઉઢવીયા, ગુદવિયા, ઉ(દ)કાઉઆ, ભિન્નમાલ, લુડાસીયા,

દાસવિહાર, ગરુડપાલ, ગોપવાલ, મગોડી, આહાણીઆ, જલોરા, જોક-
રિયા, ગુરુગરુ, ગિરોડા, સાગોરા, કચડીયા, સિદ્ધાંતીયા, રામસેનીયા,
આગમિક, મલપાર, બાવડાર. પદ્મીવાલ, (નાગગલ), કોરંટવાલ, નાગેન્દ્ર,
ધર્મગોપ, નાગોરી, ઉદ્ધનવાલ, નાણાવાલ, સાડેરક, મંડોવરા, સુરાણા,
ખજાતી, વડોદરીયા, ગાપાર, માડલીયા, કોડીપુરા, જગલા(ડા), છાપરીયા,
(જાવગવાલ), જોગસડા, દિવદનીક, ગિરવાલ, વેગડા, વાયડ, વિજાહરા,
કતગપરા, દાહોલિયા, કંઠોલી, (કંઠપાલીય) મહુ(દેવ)કરા, કપુરસીયા, પૂર્ણતલ,
દેવકયા, પદ્મક, યંબાણા, પંચવલ્લીયા, પાલગુપુરા, ગંધારા, ગુવેલિયા,
સાધર્મનમીયા, નગરકોટીયા, દોસારીયા, ભટનેરા, છતહરા, (સોરઠીયા),
જગાયન, જોગમેન, આ(તા)ગડીયા, કંજોળ, સેવંતરીયા, વાધેરા, વા(વ)-
દેડીયા, સિદ્ધપરા, મોધા(ધ)રા, નિગમ, મંજના(તી), ખારેળ, (બરડેવા),
મુરડવાલ. (મરડવાલ), નાગહલા

૧૨ મતાનિ—આંચલિક, પાચચંદ, ખીળ, આગમિક, કાળ, તપા,
(વડગચ્છ), હુડા, પાટણીયા, સાકર, કોયલા, કડુઆ, આત્મમતી.

() મતાતગણિ (' જૈનસાહિત્યસંશોધક ' ખં ૩ અં ૧
' પદાવલી સમુચ્ચય ' ભા ૧ પૃ ૨૦૩)

પૃષ્ઠ ૩૮, કડી ૧ થી ૪ : આં યશોભદ્રસૂરિ.

આ ચારે આચાર્યોનું વર્ણન અને પદાવલી ૬૦ ૧૫ કડી ૧૧મીની
પુરવણીમાં (પૃષ્ઠ ૨૧૩) માં આપેલ છે. કોરંટવાલગચ્છ ઉપકેશગચ્છની શાખા
છે. તેમજ કૃષ્ણર્ષિગચ્છ પણ ઉપકેશગચ્છની શાખા હોવાનું વિક્રમની તેરમી
સદીમાં ઉપકેશગચ્છની પદાવલીમાં સૂચન મળે છે.

કૃષ્ણર્ષિગચ્છના આચાર્યોના ઉલ્લેખ પ્રમાણે કૃષ્ણર્ષિગચ્છ ચંદ્રકુલના
હારિલવંશનો પેટાગચ્છ છે.

જરાવલામાં જરાવલા પાર્શ્વનાથના દેરાસરના શિલાલેખોમાં સં
૧૪૮૩ કૃષ્ણર્ષિગચ્છે તપાવક્ષે આં પુણ્યપ્રમસૂરિ ધત્યાદિ ઉલ્લેખ છે.
સંભવ છે કે, આ પરંપરામાં આં શ્રીજગચ્છદ્રસૂરિજીની ઉપસપદા હશે.

પૃષ્ઠ ૩૯, કડી ૭ : આં શ્રીઅભયદેવસૂરિની પરંપરા :

(૧) આં ઉદ્યોતનસૂરિ.

(૨) આં વર્ધમાનસૂરિ. તેઓ ક્રોટિગણના ચંદ્રકુલની વજ્રશાખામાં
થયા છે.

(૩) આં જિનેશ્વરસૂરિ—આં જુહિસાગરસૂરિ. તેઓ બનારસના
પંડિત કૃષ્ણગુપ્તના શ્રીધર અને શ્રીપતિ નામના પુત્રો હતા. તેઓ

ધારાનમરીમાં ગયા જ્યાં શેઠ લક્ષ્મીપતિને ત્યાં જન્મતા હતા. એકવાર તે ધરમા આગ લાગતાં લેણુદેણુનો હિસાબ નાશ પામ્યો, જ્યારે આ બંને વિદ્વાનોએ પોતાની યાદ પ્રમાણે તેની સાચી નોંધ કરાવી. શેઠે તે બંનેને બુદ્ધિશાળી જાણી આં વર્ધમાનસૂરિનો પરિચય કરાવ્યો. અને તે બંનેએ યોગ્ય ગુરુ પામી દીક્ષા લીધી તથા સૂરિપદ મેળવ્યું; જેમનાં નામો આં જિનેશ્વર અને આં બુદ્ધિસાગર રાખવામાં આવ્યાં. આં જિનેશ્વરસૂરિએ સં. ૧૦૮૦માં જાળાલિપુર (જાહેર)માં હારિભદ્રીય ‘અષ્ટકપ્રકરણ’ વૃત્તિ, છઠાણુ પગરણુ ગાં. ૧૧૧, પંચલોંગી પગરણુ ગાં. ૧૦૧, પ્રમાલક્ષણુ શ્લો. ૪૦૫, તેની વૃત્તિ ૪૦૦૦, સં. ૧૦૯૨માં આશાપદલી (અમદાવાદ)માં લીલાવધકહા ગાં. ૧૮૦૦૦, સં. ૧૦૯૬ વૈશાખમાં જાળાલિપુરમાં ચૈત્યવંદન વિવરણુ શ્લો. ૧૦૦૦, અને મં. ૧૧૦૮ કાં. ૫૦ પ ડોંડીઆણુકમાં કહાકોસ પગરણુ ગાં. ૩૦ તેની કહાવિવરણુ વૃત્તિ’ વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે. આં બુદ્ધિસાગરસૂરિએ સં. ૧૦૮૦માં જાળાલીમાં ‘પચગ્રંથી વ્યાકરણુ’ શ્લો. ૮૦૦૦ની રચના કરેલ છે.

આં જિનેશ્વરસૂરિને આં જિનચંદ્રસૂરિ, આં અભયદેવસૂરિ અને આં ધનેશ્વરસૂરિ વગેરે શિષ્યો હતા અને તેમની પાટે અનુક્રમે આં જિનચંદ્રસૂરિ આં અશોકચંદ્ર અને આં હરિસિંહ વગેરે થયેલ છે. આં જિનચંદ્રસૂરિએ સં. ૧૧૨૫માં ‘સંવેગરગણાલા કહા ગાં. ૧૮૦૦૦, દિનચર્યા શ્લો. ૩૦૦ અને ઉપદેશસંગ્રહ’ બનાવેલ છે. આં ધનેશ્વરસૂરિનું બીજું નામ જિનભદ્રસૂરિ છે. તેમણે સં. ૧૦૯૫માં ચણાવલીમાં ‘સુરમુંદરી-ચરિય’ રચ્યું.

(૪) આં અભયદેવસૂરિ.^૧ તેમણે નવાંગીવૃત્તિ વગેરે અનેક વૃત્તિ-ગ્રંથો તથા મૂળગ્રંથો બનાવ્યા છે. સં. ૧૧૩૫ અથવા ૧૧૩૯માં સ્વર્ગે ગયા. તેમણે પોતાની પાટે આં વર્ધમાનસૂરિને રચાવ્યા હતા; જેમણે સં. ૧૧૪૦માં ‘મણોરમા કહા, સં. ૧૧૬૦માં આદિનાહચરિય’ અને સં. ૧૧૭૨માં ધર્મરત્નકરંડક-સવૃત્તિ’ની રચના કરી છે.^૨

૧ વડગચ્છના (૪) આં અભયદેવસૂરિ શિષ્ય (૫) આં જિનભદ્રસૂરિ શિષ્ય (૬) આં શાંતિપ્રભસૂરિ શિષ્ય (૭) આં હરિભદ્રસૂરિ શિષ્ય (૮) આં પદમાણુદસૂરિએ સં. ૧૩૧૦માં “સત્તરિસયત્ર”ની પ્રતિષ્ઠા કરી. (‘આરાસણાના શિલાલેખો’)

૨ આં અભયદેવસૂરિના સહોદરે પણ દીક્ષા લીધી હતી, જેમનું નામ આં દેવચંદ્રસૂરિ છે, જેઓ ૬૦ સં. આં હેમચંદ્રસૂરિના ગુરુ છે. (‘ઠાણુપગરણુવૃત્તિ’)

(૫) આં પ્રસન્નચંદ્રસૂરિ. તેઓ આં જિનેશ્વરસૂરિના શિષ્ય (?) હતા. આં અશોકચંદ્રે તેમને સૂરિપદ આપી આં અભયદેવસૂરિની પાટે સ્થાપ્યા હતા અને તે જ સમયે આ દેવભદ્રને પણ સૂરિપદ આપ્યું હતું.

(૬) આં દેવભદ્રસૂરિ. તેઓ ઉં મુખતિના ગુણચંદ્રગણી નામના શિષ્ય હતા. તેમણે ‘સંવેગરંગશાલાધન, સં ૧૧૩૯માં મહાવીરચરિય’, સં ૧૧૫૮માં ભરૂચમાં કહારચણુકાસો અને સં ૧૧૬૮માં ભરૂચમાં સિરિપાસનાહચરિય’, પ્રમાણુપ્રકાશ, અનતજિનથય’, થભણુપાસથય, વીતરાગ સ્તવન’ વગેરે બનાવ્યાં છે. તેમણે સં ૧૧૬૭માં ચિતોડમાં આં જિનવલ્લભને સૂરિપદ અને સં ૧૧૬૯ના વૈશાખમાં આં જિનદત્તને સૂરિપદ આપ્યું હતું.

(૭) આં તેમણે પ્રભાચંદ્રસૂરિ, ‘વીતરાગસ્તોત્ર’નું વિવરણુ રચ્યું હતું.

૫૫૪ ૪૦, કડી ૧૩ : “દેવજી”

અહીં “દેવજી” તે આં વાદી દેવસૂરિનું દૂકું નામ છે. આ. વાદી દેવસૂરિની શિષ્યપરંપરા (નાગોરી તપા).

(૪૧) આં વાદી દેવસૂરિ. તેમનો સં ૧૧૪૩માં મહારમાં પોરવાડ કુંડુબમાં જન્મ, સં ૧૧૫૨માં ભરૂચમાં આં મુનિચંદ્રસૂરિ પાસે દીક્ષા, સં ૧૧૭૪માં સૂરિપદ, સં ૧૨૨૬માં સ્વર્ગગમન. તેમણે પોતાની પાટે ૨૪ આચાર્યોને સ્થાપ્યા, ૩૫૦૦૦ ધરોને નવા જૈન બનાવ્યા, સં ૧૧૮૧ વૈ ૧૦ શુ ૧૫ દિવસે ગુર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજ જયસિંહની સભામાં દિગમ્બરાચાર્ય કુમુદચંદ્રસૂરિને હરાવી જયપતાકા મેળવી, જેના ઉપલક્ષમાં સિદ્ધરાજ જયસિંહે એક લાખ સોનૈયા ખરચી બં આદિનાથનું દેરાસર કરાવી તેમાં સં ૧૧૮૩ના વૈ ૧૦ શુ ૧૨ પ્રતિષ્ઠા કરાવી. આચાર્યશ્રીએ ‘પ્રમાણુનય તત્ત્વાલોકાલકાર’ મૂળ સૂત્ર ૩૭૪ અને તેની ઉપર ‘સ્યાદ્વાદરત્નાકર’ મહાગ્રંથની રચના કરી. સં ૧૨૦૪માં ક્ષેત્રાધિ તીર્થમાં તેમજ આરાસણમાં પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી નાગોરમાં દિગમ્બર ગુણચંદ્ર સાથે શાસ્ત્રાર્થ કરી, તેને પણ હરાવ્યો હતો નાગોરનો રાજા આલિણુદેવ આચાર્યશ્રીનો ભક્ત હતો, તેથી તેણે આચાર્ય મહારાજને નાગોરમાં રાખ્યા હતા. આ જ કારણે તેમની શિષ્ય પરંપરા “નાગોરીશાખા” તરીકે વિખ્યાત હતી. આચાર્યશ્રીની પરંપરા (૧) બૃહદ્ગચ્છ, (૨) નાગોરીશાખા, સં ૧૨૮૫ પછી તપગચ્છ સાથે સંબંધ હોવાથી નાગોરીતપા તરીકે જાહેર થયેલ છે. (૩) મિન્નમાલ-વડગચ્છ, (૪) જીરાપદ્મીવડગચ્છ અને (૫) મહાહડગચ્છ ઇત્યાદિ અનેક

શાખામાં વિસ્તાર પામેલી છે. જીરાવલાના દેરાસરમાં વડગચ્છ અને જીરા-
પલ્લીગચ્છના શિલાલેખો છે.

(૪૨) આં પદ્મપ્રભસૂરિ 'ભુવનદીપક'ના કર્તા.(૪૩) આં પ્રસન્ન-
ચંદ્રસૂરિ. (૪૪) આં ગુણસમુદ્રસૂરિ ૨૧૦ સંં ૧૩૦૮.

(૪૫) આં જયશેખરસૂરિ. તેમણે ક્રિયોદ્ધાર કર્યો હતો, સંભવ છે કે
તેમનાથી "નાગોરીતપા" શાખા ચાલી હશે. (૪૬) આં વજ્રસેનસૂરિ.
(૪૭) આં હેમતિલકસૂરિ, તેઓ ભાટીરાય અને દુલભીરાયના ગુરુ હતા.
(૪૮) આં રત્નશેખરસૂરિ. (૪૯) આં પૂર્ણચંદ્રસૂરિ. (૫૦) આં હેમચંદ્ર-
સૂરિ (૫૧) આં રત્નસાગરસૂરિ.*

(૫૨) આં હેમસમુદ્રસૂરિ. આ સમયમા ઉં પદ્મચંદ્ર થયા છે,
જેમને સત્રાટ અકબર બહુ માનતો હતો અને જેમને અકબરે ગામ તથા
પાલખી આપ્યા હતાં. તેઓ વિદ્વાન હતા, વાદી હતા. તેમણે 'પ્રમાણુસુદર
(ન્યાય), રાયમલ્લાભ્યુદય મહાકાવ્ય, પાર્શ્વનાથ મહાકાવ્ય, ધાતુપાઠ અને
જંબૂચરિય" વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૩) હેમરત્નસૂરિ. (૫૪) સોમરત્નસૂરિ. સંં ૧૫૪૫ થી ૧૫૭૯.
(૫૫) રાજરત્નસૂરિ (જયસ્વામી).

(૫૬) ચંદ્રકીર્તિસૂરિ. તેમણે 'સારસ્વત-ટીકા, શારદીયનામમાલા,
યોગચિંતામણિ (વૈદ્યક)' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૭) હર્ષકીર્તિસૂરિ (ઉં પદ્મચંદ્રજી) તેમણે 'સારસ્વત-ટીકા'
પ્રથમાદર્શ લખી હતી. સંં ૧૬૬૮માં 'કલ્યાણમંદિરસ્તોત્ર-વૃત્તિ, વૈદ્યક-
સારોદ્ધાર' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

નાગોરીતપગચ્છના જૈન ગોત્રો—૧. ગોહલાણી, નવલખા, બૂતેડિયા,
૨. પીપાડા, હીરણુ, ગોગડ, શીસોદિયા, ૩. રૂલીવાલ, વેગાણી, ૪.
હિંગડ, લાંગા, ૫. રામસોની (સેની), ૬. ઝાખક, ઝમડ, ૭. છલાણી,
છજલાણી, ઘોડાવત, ૮. હીરાઉ, કેલાણી, ગોખર, ચોધરી, ૧૦. જોગડ,
૧૧. છોરિયા, સામડા, ૧૨. લોઢા, ૧૩ સૂરિયા, મીઠા, ૧૪. નહાર, ૧૫.
જડિયા ('નાગોરીતપાના મહાત્માની વહી'ના આધારે)

* ૪૮ થી ૫૧ નો ક્રમ જીરાવલાના સંં ૧૪૬૨ના શિલાલેખ પ્રમાણે
આપ્યો છે પટ્ટાવલીમા તે (૪૮) આં રત્નશેખર, (૪૯) આં હેમચંદ્ર,
(૫૦) આં પૂર્ણચંદ્ર, (૫૧) આં હેમહસ, (૫૨) આં રત્નસાગર એવો
ક્રમ મળે છે.

(૪૧) આં વાદી દેવસૂરિ, (૪૨) આં ભદ્રેશ્વરસૂરિ, (૪૩) આં વિજયચંદ્રસૂરિ, (૪૪) આં માનભદ્રસૂરિ, (૪૫) આં ગુણભદ્રસૂરિ. તેમને બાદશાહ મહમ્મુદે તેમની શ્રેષ્ઠ રચનાથી પ્રસન્ન થઇ અયુત સૌનૈયા આપવા ધાર્યું, કિન્તુ તેમણે સ્વીકાર્યા નહોં અને શુદ્ધ સાધુભાગની સ્થાપના કરી. તેઓ વ્યાકરણ, છંદ, સાહિત્ય-અલંકાર, નાટક અને ન્યાયના અન્નેડ અભ્યાસી હતા. (૪૬) આં મુનિભદ્રસૂરિ. તેમને બાદશાહ પીરોજશાહ ખૂબ માનતો હતો. તેમણે આં વાદી દેવસૂરિએ રચેલ ‘શાંતિનાથ-મહાકાવ્ય’ના આધારે સં. ૧૪૧૦ માં ‘શ્રીશાંતિનાથમહાકાવ્ય’ બનાવ્યું.

(૪૧) આં વાદીદેવસૂરિ, (૪૨) આં જયપ્રભસૂરિ, (૪૩) આં રામ-ભદ્રસૂરિ, તેમણે ‘પ્રયુદ્ધરોહિણેય-નાટક’ તથા ‘કાલિકાચાર્ય-કથા’ બનાવેલ છે. જલોરમાં ચૌહાણ સમરસિંહ રાજા હતો, ત્યારે તેના ભંડારી પાસના પુત્રો-૧ યશોવીર અને ૨ અજયપાલ મંત્રીઓ હતા મંત્રી અજયપાલે જલોરમાં બં બાદીશ્વરનું મંદિર બનાવ્યું હતું, તેમાં યાત્રોત્સવ પ્રસંગે આ ‘પ્રયુદ્ધરોહિણેય’ નાટક ભજવાયું હતું.

(૪૧) આં વાદી દેવસૂરિ, (૪૨) આં વિજયચંદ્રસૂરિ, (૪૩) આં માણિક્યસૂરિ, સં. ૧૩૮૪.

(૪૧) આં વાદી દેવસૂરિ સન્તાનીય ભિન્નમાલ વડગચ્છ. (૧) આં વીરદેવસૂરિ, (૨) આં અમરપ્રભસૂરિ, (૩) આં કનકપ્રભસૂરિ. તેમના ઉપદેશથી સં. ૧૫૫૧ વૈં શુ. ૬ શુક્રવારે પુનર્વસુ નક્ષત્રમાં માંડવગઢની દક્ષિણ તળેટીમાં આવેલા તારાપુરમાં શ્રીમાલી વહોરા ગોપાળે બં શ્રી સુપાર્શ્વનાથનો પ્રાસાદ કરાવ્યો. (‘જૈન સત્ય પ્રકાશ’ ક્રમાંક : ૨૫)

મડાહડગચ્છ, ચારાપદ્રગચ્છ અને પિષ્પલગચ્છ પણ વડગચ્છની જ શાખાઓ છે. (‘આખૂ’ ભા. ૫, લેખાંક ૬૬, ૨૭૮).

બૃહદ્ગચ્છના ચારાપદ્રીયગચ્છમાં વાદિવેતાલ શાંતિસૂરિ થયા તેઓ ચંદ્રકુલના ચારાપદ્રગચ્છના આં જયસિંહસૂરિના શિષ્ય હતા. તેઓ મહા-તાર્કિક આં અભયદેવસૂરિ પાસે ન્યાય ભણ્યા હતા અને આં સર્વદેવસૂરિ પાસે આગમ ભણ્યા હતા. તેમણે આં ગુણસેનસૂરિના કહેવાથી પાટણમાં ભિલ્લમાલવંશીય મંત્રી શાત્રુની વસતીમાં રહી ‘ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર-ટીકા’ બનાવી અને ‘અંગવિજ્ઞા’નો ઉદ્ધાર કર્યો સ્વર્ગ સં ૧૦૯૬. તેમની પરંપરામાં આં શાંતિસૂરિ થયા તેમણે આઠ શિષ્યોને આચાર્યો બનાવ્યા અને પોતાના ગચ્છનું “પિષ્પલગચ્છ” એવું નામ ગણ્યું (સં. ૧૨૨૨) ચંકશ્વરીદેવીએ તેમની પૂજા પ્રવર્તાવી હતી, અને તેમણે સિદ્ધ શ્રાવકને નમસ્કાર કરવા

યોગ્ય બનાવ્યો હતો. તેમની પાટે અનુક્રમે આં વિજયસિંહ આં દેવભદ્ર આં ધર્મધોષસૂરિ, આં શીલભદ્ર (આં પરિપૂર્ણદેવ), આં વિજયસેન, આં ધર્મદેવ, આં ધર્મચંદ્ર, આં ધર્મરત્ન, આં ધર્મતિલક, આં ધર્મસિંહ, આં ધર્મપ્રભસૂરિ થયા છે.

પૃષ્ઠ ૪૦, કડી ૨ : પૂર્ણતેલ્લગચ્છ પટ્ટાવલી-

૧ આમ્રદેવસૂરિ, જે નિત્ય વિહારી હતા.

૨ આં દત્તસૂરિ, જે રાજગોથી સેવાતા હતા.

૩ આં યશોભદ્રસૂરિ. તેઓ વાગડદેશના રતનપુર નગરના રાજા હતા. તેમણે ડિંડુઆણા જઈ ત્યાં ચોવીશ દેવકુલિકાવાળું મોટું જિનાલય બનાવી આં દત્તસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી શાસ્ત્રાભ્યાસ કરી આચાર્યપદ મેળવ્યું. વૃદ્ધાવસ્થામાં ગિરનાર તીર્થમાં જઈ ૧૩ દિવસનું અનશન કરી સ્વર્ગગમન કર્યું. તેમને ઘણા રાજાઓ ગુરુ તરીકે માનતા હતા.

૪ આં પ્રહુમ્નસૂરિ. તેમણે 'ઠાણુય-પગરણુ' બનાવ્યું.

૫ આં ગુણુસેનસૂરિ તેઓ સિદ્ધાંતવિશારદ નૈષ્ઠિકશીલધારી અને મોટા ઈંદ્રિયજેતા હતા. તેમની પ્રેરણાથી વાદિવેતાલ આં શાંતિસૂરિએ ઉત્તરાધ્યયનસૂત્ર પર 'શિષ્યહિતા' નામની ટીકા રચી હતી.

૬ આં દેવચંદ્રસૂરિ તેઓ નવાંગીટીકાકાર આં અભયદેવસૂરિના સહોદર હતા અને આં ગુણુસેનસૂરિ પાસે દીક્ષા લઈ શાસ્ત્રજ્ઞાન મેળવી તેમની પાટે આવ્યા હતા તેમણે સં ૧૧૪૬માં 'ઠાણુગપગરણુ' પર ટીકા, સં ૧૧૬૦માં 'સતિનાહચરિય' ગ્રં ૧૨૧૦૦, અપભ્રંશભાષામાં 'સુલસા-કખાણુ' કડવક ૭, તથા 'કાલિકાજ્ઞકહા' ગ્રં ૩૬૦ રચ્યાં છે.

૭ કં ૨૦ આં શ્રીહેમચંદ્રસૂરિ. તેઓએ ગૂર્જરચક્રવર્તી મહારાજા કુમારપાળને ઉપદેશ આપી જૈન રાજા બનાવ્યો. અનેક ગ્રંથોની રચના કરી.

૮ આં રામચંદ્રસૂરિ તેમણે 'નલવિલાસ નાટક, દ્રવ્યાલંકાર-સવૃત્તિ, નાટ્યદર્પણુ-સવૃત્તિ, સત્યહરિશ્ચંદ્ર નાટક, નિર્ભયભીમવ્યાયોગ, રાધવાબ્યુદય, યાદવાબ્યુદય, મલ્લિકામકરંદ, રોહિણીમૃગાંક, વનમાલા, કુમાર વિહારશતક, 'સુધાકલશ' હૈમીન્યાસ, બત્રીશીઓ, સ્તોત્રો, સ્તવનો, ઈત્યાદિ ૧૦૦ ગ્રંથો રચ્યા છે.

પૂર્ણતેલ્લગચ્છમાં આં વર્ધમાનસૂરિ શિષ્ય આં શાંતિસૂરિ થયા છે તેમણે વિવિધ કઠીન સંસ્કૃત ગ્રંથો પર ટીપ્પન-ટીકાઓ રચેલી છે.

પૃષ્ઠ ૪૧, કડી ૨ : ચાહીરી :

અર્હો આં દેવચંદ્રસૂરિના પિતાનું નામ 'આચિદ્ર' અને માતાનું નામ 'ગાદીરી' લખાવેલ છે. પરંતુ 'પ્રભાવકચરિત્ર' વગેરેમાં તેમની માતાનું નામ 'પાદિની' આપેલ છે. એટલે 'પાદિની' નામ યરાચર છે.

પૃષ્ઠ ૪૨, કડી ૧૯ : "નગનરૂપ સાદગી રહી રે" :

અર્હો સોનપટ્ટમા નગન પદ્મણીને સામે રાખી મંત્રારાધન કર્યાનું સૂચન કરેલ છે. પરંતુ 'પ્રભાવકચરિત્ર'માં આ ઘટનાનો આ રીતે ઉલ્લેખ નથી તેમાં તો લખાવ્યું છે કે, સોમચંદ્ર મુનિએ ગીતાર્થની અનુમતિથી ગિરનાર પર નાસિકાના અગ્રભાગે દદિ રચાવી ધ્યાન કર્યું. આથી તેમને સ્વર્ગવતી દેવીએ પ્રત્યક્ષ ચર્ષ દર્શિત વરદાન આપ્યું. વળી 'વીરવંશાવલી'માં લખ્યું છે કે, આં દેવચંદ્રસૂરિ, ઋષિ મોમચંદ્ર અને આં મલયગિરિજા એ ત્રણેએ કુમારિયા ગામમાં બં ઋણમદેવના દેરાસરના ભોંયરામાં દિગ-ચર ચર્ષ સામે નગન પદ્મણીને જીભી રાખી તેણીના સ્વામી શ્રીમાળા જેઠને દાયમાં નાગી તલવાર આપી અને વિકાર થાય તો તેનું માથું કાપી નાખવું એવી બલામણુ કરી ધ્યાન કર્યું આથી મંત્રાધિષ્ટાયક દેવ હાજર થયો અને તે ત્રણેને અનુક્રમે ૧ વીરવસ્ય થશે, રાજને પ્રતિબોધ કરી શકશે. ૨ અને ૩ સિદ્ધાંતની ટીકા બનાવી શકશે એવાં વરદાન આપી ચાલ્યો ગયો. ત્યાર પછી આં દેવચંદ્રસૂરિ શિષ્ય સાથે વિહાર કરી ગિરનાર પધાર્યા.

પૃષ્ઠ ૪૬, કડી ૩ "તીન તવા ગુરે વેધિયા" :

અર્હો ગુરુજીએ ત્રણ કોઠાના તવા વીંધ્યાનું સૂચન છે. પરંતુ આ ઘટના 'પ્રભાવકચરિત્ર' વગેરેમાં મળતી નથી. એટલે આ ઘટના કેટલી સાચી છે, તેનો નિર્ણય થઈ શકે તેમ નથી.

પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૨૫ : "બારસેહે ઝોગણુપચાસમે રે" :

અર્હો ૬૦ સં શ્રીહેમચંદ્રસૂરિનો સ્વર્ગ સંવત સં ૧૨૪૬ બતાવ્યો છે, તે યરાચર નથી, સં ૧૨૨૯ જોઈએ.

પૃષ્ઠ ૫૧ કડી ૨ : અંચળગચ્છ પદાવલી :

(૩૫) આં ઉદ્યોતનસૂરિથી વડગચ્છ કહેવાયો. (૩૬) આં સર્વ-દેવસૂરિ, તેઓ શંખેશ્વર તીર્થમાં વધુ રહેતા, તેથી તેમનો 'શંખેશ્વરગચ્છ' કહેવાયો. (૩૭) આં પદ્મદેવસૂરિ તેઓ આં સર્વદેવસૂરિના લઘુ ગુરુભાઈ હતા.

(૩૮) આં ઉદ્યપ્રભસૂરિ. આ સમયથી કુલગુરુઓએ જૈનોની વંશા-વલી લખવાની શરૂઆત કરી. આ આચાર્ય અનેક કુટુંબોને પ્રતિબોધી જૈન બનાવ્યા હતા. આ સમયે શંખેશ્વરગચ્છમાં નાણાનો 'નાણકગચ્છ' અને નાડોલનો 'વલભીગચ્છ' એક બે ભાગ પડ્યા.

(૩૯) આં પ્રભાનંદસૂરિ. 'વીરવંશાવલી'માં આ આચાર્યનું નામ સૂચ્યું નથી. આ નાણુકગચ્છના આદિ આચાર્ય છે. (૪૦) ધર્મચંદ્રસૂરિ. (૪૧) આં વિનયચંદ્રસૂરિ. (૪૨) આં ગુણસાગરસૂરિ. (૪૩) આં વિજયપ્રભસૂરિ. (૪૪) આં નરચંદ્રસૂરિ. (૪૫) આં વીરચંદ્રસૂરિ. તેઓ પાલખીમાં બેસતા હતા. વઢવાણમાં સ્વર્ગે ગયા.

(૪૬) આં જયસંઘસૂરિ તેમના ગુરુ ભાષ તિલકસુનિથી પાટણમાં 'તિલકશાખા' નીકળી.

(૪૭) આં આર્યરક્ષિતસૂરિ. તેમનો સંં ૧૧૩૬માં દંત્રાણમાં જન્મ, સંં ૧૧૪૬માં દીક્ષા, સંં ૧૧૫૯માં સૂરિપદ, સંં ૧૧૬૯માં ભાલેજમાં ફરી વાર સૂરિપદ, અને સંં ૧૨૩૬માં પાવાગઢમાં સ્વર્ગ. તેમનું બીજું નામ હંં વિજયચંદ્ર પણ હતું. તેમણે ૨૧ ઉપવાસ કરી કાલીને આરાધી સંં ૧૧૬૯માં ૭૦ બોલ પ્રરૂપી 'વિધિપક્ષગચ્છ' સ્થાપ્યો. જેનું સંં ૧૨૧૩માં 'અંચળગચ્છ' એવું બીજું નામ પડ્યું. પાવાગઢની દેવી મહાકાલી આ ગચ્છની અધિષ્ઠાયિકા હતી. આ આચાર્યે અનેક જૈન ગોત્રો બનાવ્યા છે.

(૪૮) આં જયસિંહસૂરિ આં વાદી દેવસૂરિએ દિગમ્બર વાદી બંં કુમુદચંદ્રને જીત્યો ત્યારે આ આચાર્ય તેઓના સહયોગી હતા. તેમના ઉપદેશથી હસ્તિકુંડીના રાજ્યએ સંં ૧૨૦૮ માં પોતાના નગરમાં બંં મહા-વીરસ્વામીનું ભવ્ય મંદિર કરાવ્યું હતું. આ સમયે સંં ૧૨૧૭થી 'હર્ષ-શાખા' નીકળી. આ આચાર્યે ધણી નવા જૈનો બનાવ્યા છે અને જુદા જુદા ગ્રંથો ઉપર દીકા રચી છે.

(૪૯) ધર્મધોષસૂરિ. સ્વ. સંં ૧૨૬૮. તેમણે 'શતપદી' ગ્રંથ રચ્યો છે.

(૫૦) મહેંદ્રસૂરિ. તેમણે પ્રાકૃતમાં 'તીર્થમાલા' તેની ઉપર ૩૦૦૦ શ્લોકપ્રમાણુ દીકા, 'શતપદીનું વિવરણુ' અને 'શુરુગુણપટ્ટત્રિંશિકા' વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યા છે.

(૫૧) સિંહપ્રભસૂરિ. તેમનો સંં ૧૨૮૩માં જન્મ, સંં ૧૨૪૧ માં દીક્ષા, સંં ૧૩૦૯માં સૂરિપદ અને સંં ૧૩૧૩માં સ્વર્ગ.

(૫૨) આં અન્નિતસિંહસૂરિ. સ્વં સંં ૧૩૩૯. (૫૩) આં દેવેંદ્રસૂરિ. (૫૪) આં ધર્મપ્રભસૂરિ. (૫૫) આં સિંહતિલકસૂરિ. (૫૬) આં મહેંદ્રપ્રભસૂરિ.

(૫૭) આં મેરુતુંગસૂરિ. તેમણે સંં ૧૪૩૮માં 'અંચલગચ્છની પટ્ટા-વલી' બનાવી. તેમજ 'બાલબોધ વ્યાકરણુ, ભાવકર્મ પ્રક્રિયા, શતકભાષ્ય

જેન મેધહૃત, નમુત્યુણું ટીકા, સુત્રાદ્ધકથા, ઉપદેશમાલાની ટીકા વિચાર-
શ્રેણી' વગેરે બનાવ્યા છે. આ સમયમાં 'શેખરશાખા' નીકળી

(૫૮) જ્યકીર્તિસૂરિ. સ્વર્ગ સં ૧૫૦૦. આ સમયે 'કીર્તિશાખા' નીકળી.

(૫૯) જ્યકેસગ્નિસૂરિ. સ્વર્ગ સં ૧૫૪૨. (૬૦) સિદ્ધાંતસાગરસૂરિ.
સ્વર્ગ સં ૧૫૬૦. (૬૧) ભાવસાગરસૂરિ. (૬૨) ગુણનિધાનસૂરિ

(૬૩) ધર્મમૂર્તિસૂરિ. તેમણે સં ૧૬૧૪માં શત્રુજય ઉપર ક્રિયોદ્ધાર
કર્મો. તેમણે પાવાપુરી, સમેતશિખરજી વગેરે યાત્રાઓ કરી હતી. તેઓ
આગરા ધણીવાર પધાર્યો હતા. તેમના ઉપદેશથી લોઢાસંઘપતિ કુંરપાલ
સોનપાલે આગરામાં બે મંદિર તથા ઉપાશ્રય વગેરે બનાવ્યા હતા.
સ્વર્ગ સં ૧૬૭૦.

(૬૪) આં કલ્યાણસાગરસૂરિ. તેમના ઉપદેશથી શેઠ વર્ધમાન પદ્મસિંહ,
શેઠ રાયસિંહ વગેરેએ જામનગરમાં વિશાળ જિનાલયો બનાવ્યાં. આ
આચાર્યે સં ૧૬૭૧ના વૈ ૦ સુ ૦ના દિવસે આગરામાં શેઠ કુંરપાલ અને
શેઠ સોનપાલનાં બે દેરાસરોમાં બં ૦ શ્રેયાંસનાથ અને બં ૦ મહાવીરસ્વામી
વગેરે મૂર્તિઓની અંજનશલાકા પ્રતિષ્ઠા કરી. આગરામાં અંચલગચ્છનો
ઉપાશ્રય કરાવ્યો અને પૂર્વદેશની કલ્યાણક ભૂમિઓનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો.
આગરાની ઉક્ત જિન પ્રતિમાઓની-ગાદીમાં બાદશાહ જહાંગીરનું નામ
હતું. આ માટે કોઇના બહેરવાથી બાદશાહને ગુરસો ચડ્યો, જેને યુક્તિ-
પૂર્વક સમજવી શાંત કરવામાં આવ્યો હતો. તેઓ સં ૧૭૧૮ ની અખા-
ત્રીને સ્વર્ગે ગયા.

(૬૫) અમરસાગરસૂરિ. તેમણે સં ૧૬૯૧માં 'વર્ધમાન-પદ્મસિંહ
ચરિત્ર' બનાવ્યું.

(૬૬) વિદ્યાસાગરસૂરિ. (૬૭) ઉદયસાગરસૂરિ. (૬૮) કીર્તિસાગરસૂરિ.
(૬૯) પુણ્યસાગરસૂરિ. (૭૦) રાજેન્દ્રસાગરસૂરિ. (૭૧) યુક્તિસાગરસૂરિ.
(૭૨) રત્નસાગરસૂરિ. (૭૩) વિવેકસાગરસૂરિ. સ્વં સં ૧૯૪૮. (૭૪)
બં ૦ જિનેન્દ્રસાગરસૂરિ.

(૬૪) આં કલ્યાણસાગરસૂરિ. સ્વર્ગ સં ૧૭૧૮, (૬૫) મહોં
રત્નસાગરજી, (૬૬) હં ૦ મેધસાગરજી, (૬૭) હં ૦ વૃદ્ધિસાગરજી, (૬૮)
હં ૦ હીરસાગરજી, (૬૯) પં ૦ સહજસાગર, (૭૦) પં ૦ માનસાગર, (૭૧)
પં ૦ રત્નસાગરજી, (૭૨) પં ૦ ક્રોધસાગરજી, (૭૩) શ્રીદેવસાગરજી, (૭૪)

શ્રીસ્વરૂપસાગરજી, (૭૫) મુનિ શ્રીગૌતમસાગરજી. તેમણે સં. ૧૯૪૬માં પાલીમાં ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. તેઓ આજ વિદ્યમાન છે.

(' અંચલગચ્છીય મોટી પટ્ટાવલી ' વગેરે)

પૃષ્ઠ ૪૦, કડી ૯ અને પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૩ : પટ્ટકલ્યાણક્રમત તથા ખરતરગચ્છ પરપરા—

(૧) આં જિનવલ્લભસૂરિ. તેમણે છ કલ્યાણકની પ્રરૂપણા કરી. સ્વં. સં. ૧૧૬૭, (૨) આં જિનદત્તસૂરિ. તેમનાથી સં. ૧૨૦૪ 'ખરતરગચ્છ' શરૂ થયો (૩) આં જિનચંદ્રસૂરિ. સ્વ. સં. ૧૨૨૩, (૪) આ. જિનપતિ-સૂરિ, (૫) આં જિનેશ્વરસૂરિ, (૬) આં જિનપ્રબોધસૂરિ, (૭) જિનચંદ્રસૂરિ, (૮) આં જિનકુશલસૂરિ, (૯) આં જિનપદ્મસૂરિ, (૧૦) આં જિનલખિધસૂરિ, (૧૧) આં જિનચંદ્રસૂરિ, (૧૨) આં જિનોદયસૂરિ, (૧૩) આં જિનરાજસૂરિ, (૧૪) આં જિનભદ્રસૂરિ, (૧૫) આં જિનચંદ્રસૂરિ. સ્વં. સં. ૧૫૩૦, (૧૬) આં જિનસમુદ્રસૂરિ, (૧૭) આં જિનહંસસૂરિ, (૧૮) આં જિનમોહિકચસૂરિ, (૧૯) આં જિનચંદ્રસૂરિ. જન્મ સં. ૧૫૬૫, આં. સં. ૧૬૧૨, સ્વ. સં. ૧૬૭૦, (૨૦) આં જિનહંસસૂરિ, (૨૧) આં જિનરાજસૂરિ, (૨૨) આં જિનરત્નસૂરિ, (૨૩) આં જિનચંદ્રસૂરિ, (૨૪) આં જિનસુખસૂરિ, (૨૫) આં જિનભક્તિસૂરિ. સ્વં. સં. ૧૮૦૪, (૨૬) આં જિનલાભસૂરિ. સ્વં. સં. ૧૮૩૪, (૨૭) આં જિનચંદ્રસૂરિ, સ્વં. સં. ૧૮૬૫, (૨૮) આં જિનહર્ષસૂરિ. સ્વં. સં. ૧૮૯૨, (૨૯) આં જિનસૌભાગ્યસૂરિ. સ્વં. સં. ૧૯૧૭ (૩૦) જિનસિંહસૂરિ. સ્વં. સં. ૧૯૩૫ બીકાનેર, (૩૧) જિનચંદ્રસૂરિ, (૩૨) જિનકીર્તિસૂરિ.

પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૪ : 'આગમિકગચ્છ' તેની પટ્ટાવલી આ પુસ્તકમાં પૃષ્ઠ ૧૫૮માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૧, કડી ૫ : 'કવલાગચ્છ'

કવલાગચ્છ તે 'ઉપકેશગચ્છ'નું બીજું નામ છે. તેની પટ્ટાવલી પૃષ્ઠ ૧૯૩ માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૨, કડી ૪ : "પડવાધસૂરિ" :

વડગચ્છની પટ્ટાવલી આ પુસ્તકમાં પૃષ્ઠ ૧૮૬માં આપી છે.

પૃષ્ઠ ૫૨, કડી ૭ : "ગદ્દધ્યા" :

જૂના શહેરો દરેણુપટ્ટણ ચર્ધ ગયા હોય ત્યાંથી ગધેડાની છાપવાળા જૂના સિંહા નીકળે છે, જે "ગદ્દધ્યા" તરીકે ઓળખાય છે. અને આ

સિદ્ધાંતો ગદ્યભાષાના છે એવી લોકમાન્યતા છે. આહેડના ટીલાઓમાંથી અચકારના સમયે ગદ્યરચના થતા હતા; એમ આ ઉદ્દેશ્ય પરથી સમજી શકાય છે.

પૃષ્ઠ ૫૩, દાળ ૨૪ : વસ્તુપાલ (ભાષાવાર્તિક) :

આ ઘટનામાં કુમારદેવીએ વિધવાવિવાહ કર્યાનું સૂચન છે : પરન્તુ તે વાત વસ્તુપાલના સમકાલીન વિદ્વાનોના કોઈ અંશમાં લખાયેલ નથી. જેમકે—કવિ ગોમેશ્વરકૃત 'કીર્તિકૌમુદી' અને 'સુરથોત્સવ'ના છેલ્લા સર્ગ, 'ઉલ્લાસરાધવ'ના સર્ગાન્ત શ્લોકો (સં ૧૨૮૨), 'ગિરનાર પ્રશસ્તિ' 'આખૂ પ્રશસ્તિ' (સં ૧૨૮૮) આં જયસિંહસૂરિકૃત 'હમ્મીરમદમદન', 'વસ્તુપાલ પ્રશસ્તિ કાવ્ય', આં ઉદયપ્રભકૃત 'ધર્માબ્યુદયકાવ્ય', 'સુકૃતકીર્તિકલ્પલિની' અરિસિંહકૃત 'સુકૃતસંકીર્તન' (સં ૧૨૮૫), આં જાલચક્રકૃત 'વર્મતવિલાસ કાવ્ય', આં જિનપ્રભકૃત 'તીર્થકલ્પ', આં રાજશેખરકૃત 'અતુર્વિશતિ પ્રબંધ' સં ૧૪૦૫, આં જિનહર્ષકૃત 'વસ્તુપાલચરિત્ર' સં ૧૪૯૭ વગેરે, વગેરે.

મંત્રી વસ્તુપાલની વંશાવલી :

(૧) પોરવાડ મંત્રી ચંડપ, (૨) મંત્રી ચંડપ્રસાદ, (૩) મંત્રીશ્વર મંત્રી સોમ, મંત્રી સોમ તે સિદ્ધરાજને કાષાધ્યક્ષ હતો. તે અરિહંત ભગવાન, આં હરિભદ્ર અને ગૂર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજને જ માનતો હતો. તે ધર્મપ્રિય, શુભવાન, વિદ્વાન અને દાની હતો. તેને સીતા નામે પત્ની હતી. (૪) આસરાજ. તે દંડપતિ આજૂની પુત્રી કુમારદેવીને પરણ્યો તેને ૧. હુણિગ, ૨. માલદેવ, ૩. વસ્તુપાલ, ૪. તેજપાલ, એમ ૪ પુત્રો અને જાલૂ, માળી, સાળી, ધનદેવી, સોહગા, વયજૂ, અને પરમલ, એમ ૭ પુત્રીઓ હતી. આલદેવને લીલાદેવી તથા પ્રતાપદેવી પત્ની અને પુત્ર પૂર્ણસિંહ, પુત્રવધૂ આલહણદેવી અને પૌત્ર પેથડ હતો. મંત્રી વસ્તુપાલને પત્ની લીલાદેવી અને વેંજલદેવી, પુત્ર જૈત્રસિંહ મંત્રી તેજપાલને પત્ની અનુપમાદેવી અને સુહડાદેવી. અનુપમાદેવી પુત્ર લૂણસિંહ. સં ૧૨૯૬માં ભરચનો હાઠેમ હતો. તેને પત્ની રચણાદેવી લખમાદેવી અને પુત્રી ગહીરીદેવી હતાં. તેજપાલને સુહડાદેવીથી પુત્ર સુહડ અને પુત્રી જડલા નામે હતા. સુહડસિંહને પત્ની સુહડાદેવી અને સુલખણાદેવી હતા, તેજપાલનું સં ૧૩૦૮માં ચંદુરમાં મૃત્યુ થયું. (૫) મંત્રી વસ્તુપાલ, પત્ની લીલાદેવી. તે જહુ શુદ્ધિશાળી હતી. અને વેંજલદેવી, (૬) લીલાદેવી પુત્ર જત્રસિંહ, સં ૧૨૭૯માં અંભાતને

સુખો હતો તેમની પ્રાર્થનાથી આં બાલચંદ્રે ‘વસંતવિલાસમહાકાવ્ય’ બનાવ્યું, અને ખંભાતમાં આં જયસિંહસૂરિકૃત ‘હમ્મીરમદમદન-નાટક’ બજવાયું. વિશલદેવ રાજાએ તેને પેટલાદનો સુખો નીમ્યો હતો. તેણે મંત્રી તેજપાલના મૃત્યુ સ્થાને ચંદુરમાં મોટું દેરાસર, તલાવ, ધર્મશાળા અને દાનશાળા બનાવ્યાં હતાં.

(‘વસ્તુપાલચરિત્ર, વસંતવિલાસ, જૈનસત્યપ્રકાશ વ૦ ૨ પૃ૦ ૬૭ વગેરે)

તે સમયે મંત્રી પત્નીઓ માટે પણ મહં શબ્દ વપરાતો હતો, જેનો ઉલ્લેખ આ પ્રમાણે મળે છે.

સં ૧૨૯૩ વર્ષે પોષ શુક્લ ૧૩. મહં શ્રીમનુપમાદેવ્યા આત્મચેયોર્થે શ્રીઓઘનિર્યુક્તિપુસ્તકં શ્રીમદનચંદ્રસૂરિભ્યઃ પ્રદત્તં ।

(‘જન લીટરેચર એન્ડ ફિલોસોફી, પ્રશસ્તિ સંગ્રહ’, ભા. ૧ પૃના)

દંડપતિ આબૂની વંશાવલી:

પ્રાગ્વાટવંશમાં (૧) સામંતસિંહ, (૨) શાંતિ, (૩) બ્રહ્મનાગ, (૪) નાગડ (૪) દંડપતિ આબૂ.

સંડેરપુરમાં પોરવાડ (૧) આબૂ, (૨) આસડ, (૩) ચંડસિંહ, (૪) પેથડ. પેથડે સંડેરક, પાટણ અને વીજપુરમાં મદિર કરાવ્યાં, પ્રતિમાઓ બરાવી, આણુ ઉપર બં નેમિનાથ ચૈત્યનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો, સિદ્ધાચલ, ગિરનારના સંઘ કાઢ્યા, ખીજ ૬ યાત્રાઓ કરી. સં. ૧૩૭૭ ના દુકાળમાં ઘણું દાન આપ્યું, આગમશ્રવણમાં ચીર ગોત્તમના નામે ચાંદી ટંક મૂક્યા આં સત્યસૂરિના ઉપદેશથી ૪ ગ્રંથ બંડારો લખાવ્યા, નવ ક્ષેત્રે ધન વાવર્યું. (૫) પદ્મ, (૬) લાડણ, (૭) આલહણ, (૮) મંડલિક, (૯) વ્યવહર, (૧૦) પવંત, (૧૧) કાન્હા. કાન્હાએ સં. ૧૫૭૧ માં આગમિક આં વિવેકરત્નને ‘બ્રહ્મચારકરણ વૃત્તિ’ વહોરાવી. સં. ૧૫૭૬ માં ગધારમાં ‘જંબૂદ્વીપચૂર્ણ’ લખાવી.

(‘પ્રશસ્તિસંગ્રહ’ ભા. ૧ પૃના.)

‘નાગેન્દ્રગચ્છ’ પરંપરા :

(૧) આં મહેન્દ્રસૂરિ, (૨) આં શાંતિસૂરિ, (૩) આનંદસૂરિ. અમરચંદ્રસૂરિ. આ બંને આચાર્યો બાલપણથી સમર્થ વાદી હતા. ગૂર્જરેશ્વર સિદ્ધરાજ જયસિંહ તેઓને બચપણથી જ વ્યાધિશિષુ તરીકે સંબોધતો હતો. (૪) આં હરિભદ્રસૂરિ; જેઓ કલિકાલ ગૌતમ તરીકે પ્રસિદ્ધ હતા. (૫) આં વિજયસેનસૂરિ. તેઓ પ્રખર વક્તા હતા. પચાસર પાર્શ્વનાથના તીર્થમાં તેઓ ઉપદેશ દેતા હતા. તેમની વાણી અમોઘ મનાતી હતી. મંત્રી

વસ્તુપાલ-તેજપાલ તેમના ઉપાસક હતા. (૬) આં ઉદયપ્રભાસુરિ તેમણે ' સંધપતિચરિત્ર ' શ્લો. ૫૨૦૦, ' આરંભસિદ્ધિ-ત્રય ' ' સુકૃત કલ્પોલિની ' ' નેમિનાથ ચરિત્ર ', ' પડશીતિ-ટિપ્પણુ, ' ' કર્મસ્તવ-ટિપ્પણુ ' અને ઉપદેશમાલાની ' ઉપદેશકર્ણિકા-વૃત્તિ ' બનાવ્યાં છે. મંત્રી વસ્તુપાલે સં. ૧૨૯૦ એ. શુ. ૧૧ ના દિવસે ખંભાતમાં ' સંધપતિ ચરિત્ર ' યાને ' ધર્માબ્યુદય મહાકાવ્ય ' લખાવ્યું હતું. (૭) આં મલ્લિષેણસુરિ, તેમણે ' સ્યાહવાદમંજરી ' રચી.

પૃષ્ઠ ૫૬, ઢાળ ૨૪ : ભાષાલેખ : જૂનાં ખેડા વગેરેની યાદી સાલવારીના ક્રમે નીચે મુજબ છે. ખીજાં છુટક પાનાંઓમાં જે મતાંતર મળે છે તે સાથેસાથ ()માં આપેલ છે.

ઉજેણુ, ભરૂઅચ્ચ, પાલી, અજમેર, દિલ્લી, બિન્નમાલ, જલોર, તેનું ખીજુ નામ સોનગઢ, ચિતોડ, કાલંદ્રી-સિરોહી પાસે કાલંદ્રી છે, તેમાં જરાસંધનેા જરાકુમાર બળી મૂઓ. પીરાણુપટ્ટન, લાહોર, મેવાડમાં ત્રંબાવતી, તેનું ખીજું નામ આઘાટપુર પટ્ટણુ, ત્રીજું નામ આહેડ, એ ત્રણે એક જ નામ છે, ખંભાત, રાયચલ, ચંપા, પાવા, રાજગૃહો, પાડલિપુર, તેનું ખીજું નામ પટ્ટણુ, ધુનાડો, જે ધુપદીનું ગામ છે વિમલાપુરી, જ્યાં ચદ રાજા પરણ્યો, તેનું ખીજુ નામ વલ્લભીપુર, જ્યાં દેવર્ધિગણી ક્ષમાશ્રમણુએ પુસ્તકો લખ્યાં. તેનું ત્રીજુ નામ વળા, ચમારડી, જે આજે વર્તમાન છે. ધડર, બ્રહ્માની ખેડ, વૈરાટ, તેનું ખીજું નામ ધોલકું, ભરતપુર, ડીગ. તે જૂનાં ખેડાં છે.

કલજીગના સં. ૨૬૦૦ બ. મહાવીર તથા શ્રેણિક ગજ યયા.

શહેરોની સાલવારી :

સં. ૩૪૮ લાહોર વચ્ચું.

(સં. ૩૦૩ મુજબર) (સં. ૪૦૪ શંખેશ્વર ગામ)

સં. ૫૦૦ પાલણુસિંહ ચૌહાણે પાલનપુર વસાવ્યું હતું, તે નાશ પામ્યું એટલે સં. ૧૦૧૦માં પાલણુસિંહ પરમારે ફરી પાલનપુર વસાવ્યું. (સં. ૪૦૭).

(સં. ૫૫૧ વડનગર વચ્ચું)

સં. ૫૧૫ ઉજેણીઘાટમાં ભોજરાજ યયો. (મં. ૭૭૧)

સં. ૫૫૪ ચરો વચ્ચે (સં. ૫૨૫ નાડોલ વચ્ચું)

• ભરતપુરથી ૨૪ માઈલ ડીગ છે

(સં ૬૦૯ ચિત્રાગદ મોરીએ ચિત્તોડ વસાવ્યું.)

ગુપ્ત સં ૧૯૧ આપા રાહલે મોરીને મોરીને ચિત્તોડ લીધું.

સં ૬૯૪ લાહોરમંડે માંડવગઢ વસાવ્યો.

સં ૭૧૧ ઇદ્રસિંઘ રાઠોડે ઇડર પાસે ખેડ વસાવી, ખેડસૂયા
બ્રાહ્મણ થયા.

સં ૭૧૨ ચિરાદ સોલંકીએ ચરાદ વસાવી (૧૦૧)

સં ૭૨૭ પારકર વસ્યો (સં ૧૫૧).

સં ૭૮૧ સીંભર વસી. (સં ૭૯૭ વડોદ વસ્યું.)

સં ૮૦૧ રાવ પહાડદેજીએ મંડોવર વસાવ્યો. (સં ૧૧૦૦ નાહડરાવે
મંડોવર ફરી વસાવ્યો)

સં ૮૦૨ વનરાજ આવડે પાટણ વસાવ્યું. (સં ૮૦૨ મહા શુદ્ધિ
૭ શનિવારે પાટણ વસ્યું) (સં ૮૦૨ વૈં શુ ૬ વીરસેને પાટણ
વસાવ્યો, જેનું બીજુ નામ પીરાણપદ્મ નરસમુદ્ર છે)

સં ૮૦૨ ઉપલદે પરમારે શ્રીમાલનગરથી જીડીને સ્વર્ણગઢ વસાવ્યો.
(સં ૮૦૪ વડોલી વસી.)

સં ૮૦૬ રાવ હમીરે હમીરગઢ વસાવ્યો.

સં ૮૧૨ મુલતાન વસી.

સં ૮૨૬ વૈં શુ ૧૩ પાડવોએ પ્રથમ દિલ્લી વસાવી હતી અને
પછી તુંખરે વ્યાસ જગતનું મુદ્દત લઈ ત્યા જ ફરીવાર દિલ્લી વસાવી
સં ૧૨૦૨ સુધી તુંખર પાતસાહી રહી. પછી ચૌહાણ પાતસાહી થય.
(સં ૬૭૮, સં ૭૦૭, સં ૮૦૬). (સં ૮૦૬ વૈં શુ ૧૩ અનગપાલ
તુંખરે દિલ્લી વસાવી)

સં ૮૩૪ પરમારે આણુજનો કોટ કરાવ્યો. પરમાર પછી ચૌહાણે
લીધો. રાવ લાખણદેને ઘેર દેવી આવી ત્યારથી તે દેવડા-ચૌહાણ કહેવાયા.

સં ૯૦૨ રાવલે ચિત્તોડનો કોટ ફરીવાર કરાવ્યો. (સં ૯૦૨
અમરસિંહ રાણાએ ચિત્તોડગઢ વસાવ્યો, તેનો ગઢ કરાવ્યો.)

સં ૯૨૭ બીજાપુર વસ્યું.

(સં ૯૨૧ ધોલપુર-ધંધુકા વસ્યું.)

સં ૧૦૧૦ પાલણુસિંહ ચૌહાણે સં ૫૦૦ માં પાલણુપુર વસાવ્યું
હતુ ત્યા જ પાલણુસી પરમારે ફરી પાલનપુર વસાવ્યું. પાલણુસી પરમારે
નિન પ્રતિમા ગાળાને તે ધાતુનો આણુ ઉપર નાંદિયો કરાવ્યો હતો તે

પાપથી તેને કોઠ થયો. તેના નિવારણ માટે આં શીલધવલસૂરિના ઉપદેશથી પલ્લવિયા પાશ્વનાથની સોનાની પ્રતિમા કરાવી, પાલનપુર વસાવ્યું.

સં ૧૦૧૬ ભાગનગર વસ્યો.

સં ૧૦૨૦ સિવસિંધ રોઠોડે સિવાણો વસાવ્યો.

સં ૧૦૬૪ જૂજનગર વસાવ્યો (સં ૧૨૧૧).

(સં ૧૦૭૭ ભોજ પરમારે નારાયણગઢ વસાવ્યો.)

(સં ૧૦૭૮ નાહડ પડિહારે નાગોર વસાવી.)

સં ૧૦૮૮ વિમલ પ્રધાને આણુ ઉપર દેહરા કરાવ્યાં. (સં ૧૦૮૮ શેત્રુંજે વિમલવસહી કરાવી.)

સં ૧૧૧૨ સિદ્ધરાજ જયસિંધે સિદ્ધપુર જૂનો ખેડો વસાવ્યો.

સં ૧૧૧૩ સાચોર જૂનો ખેડો હતો, તેને સાતલ પાતલ ચહુઆણે ફરી વસાવ્યો.

સં ૧૧૧૪ આંબા કછવાહે આંબેર વસાવી.

(સં ૧૧૧૫ વડોદરું વસ્યું.)

સં ૧૧૧૭ રામસિંધ શીસોદે રામપુર વસાવ્યો.

(સં ૧૧૨૧ વીશનગર વસ્યું.)

સં ૧૧૩૫ પૃથ્વીરાજ ચૌહાણનો મહામંત્રી કેશવદાસ નાગોરમાં થયો. (સં ૧૧૧૫ વૈં શું ૩ પૃથ્વીરાજના મંત્રીએ જે સ્થાને ગાડર-સિંહ ભેગા ખેઠેલાં જોયા ત્યાં નાગોર વસાવ્યો.)

સં ૧૧૬૯ (૧૧૯૬) પાહાડસિંધ હાડે ખુંદી વસાવી.

સં ૧૧૮૧ ફલવર્ધિ પાશ્વનાથની સ્થાપના.

(સં ૧૧૮૪ સિદ્ધરાજે સિદ્ધપુર રુદ્રમહેલ બનાવ્યો)

સં ૧૨૦૨ દિલ્લીમાં ચહિહાણ પાતશાહી થઈ.

(સં ૧૨૦૨ અજૈયાસારે અજમેર વસાવ્યું. સં ૧૩૦૦ અજમેરમાં વિસલદેવ રાજ થયો.)

સં ૧૨૧૨ રાવલ જેસાળએ જેસલમેર વસાવ્યું (સં ૧૨૧૨ શ્રાં ૫૦ ૧, શ્રાં ૫૦ ૧૨)

સં ૧૨૧૫ જગડુઓ હુઓ (સં ૧૨૧૩, ૧૨૧૪, ૧૨૧૫.)

સં ૧૨૧૫ બહાડદે રોઠોડે બહાડમેર વસાવ્યો.

સં ૧૨૨૧ પોહોકર ઘાટના કુડપર ઢોલો પરણ્યો.

(સં ૧૨૨૪ વીરમગામ વસ્યું.)

સં. ૧૨૪૧ લાખા કુલાણી થયો.

(સં. ૧૨૭૦ મહેસાણા વસ્થું.)

સં. ૧૨૮૧ મહાસિંધ રાઠોડે મેહવો વસાવ્યો.

સં. ૧૨૯૬ વસ્તુપાલ તેજપાલે આણુજીને દેહરે કલશ ચઢાવ્યો.

સં. ૧૨૯૮ વસ્તુપાલ તેજપાલ સ્વર્ગ.

(સં. ૧૩૦૦ રાવ કાન્હડદેએ જલોરગઢ ઉપર સોનગિરિ ગઢ કરાવ્યો, પહેલો રાજા ભિન્નમાલથી આવેલ થાનસિંધ હતો.)

(સં. ૧૩૧૧ માંડલ વસ્થું.)

સં. ૧૩૧૩ રાવ કાન્હડદેએ જૂના ખેડાના સ્થાને ભિન્નમાલ વસાવ્યું.

સં. ૧૩૩૭ અલાવદીને જલોર કિલ્લો લીધો.

(સં. ૧૩૫૧ રાવ કાન્હડદે સોનગિરિ ઉપર અલોપ થયો. પુત્ર વીરમહેવે આપઘાત કર્યો, તેનું માથું પાતશાહ લપ્ત ગયો અને પાતશાહની બેટી તે માથાને લપ્તને સતી થઈ.)

સં. ૧૩૬૦ સુખા અલપખાને પાટણમાં કિલ્લો, મસીદ બનાવ્યાં. આસાહીલીનો કિલ્લો બાંધ્યો.

સં. ૧૩૬૧ ચિત્તોડના તેરમા રાણાના પુત્ર સજ્જનસિંહે સતારાનું રાજ્ય મેળવ્યું.

સં. ૧૩૭૧ કુંભરપુર વસ્થું.

સં. ૧૩૭૩ સોજત વસી.

સં. ૧૩૮૩ પાતશાહ સુમતખાને સારણેશ્વરની સ્થાપના કરી.

સં. ૧૪૦૩ સાંગાનેર વસ્થું (સં. ૧૦૧૩.)

સં. ૧૪૦૭ જુરાનપુર વસ્થું.

સં. ૧૪૩૧ રાવલ વીરસહે વાંસવાલો(ડો) વસાવ્યો.

સં. ૧૪૪૨ સહસ્રમલ્લ દેવડે શિરોહી વસાવી. (સં. ૧૪૫૨ વૈ. ૧૦૭)

સં. ૧૪૬૮ અહમદશાહ પાતશાહે અમદાવાદ વસાવ્યું. (સં. ૧૪૭૧

અમદાવાદ વસાવ્યું.)

સં. ૧૪૬૭ કુંભા રાણાએ કુંભલમેર વસાવ્યો. (સં. ૧૪૮૬.)

(સં. ૧૪૮૨ દક્ષિણમાં અહમદનગર વસ્થું)

સં. ૧૪૮૪ જેતારણ વસાવ્યો.

સં. ૧૪૯૧ રાડદેરો વસ્થો.

સં. ૧૪૯૫ ધન્ના પોરવાડે રાણપુરો કરાવ્યો. કુંભા રાણાના રાજ્યમાં રાણાજીએ બે થંભા કરાવ્યા.

સં ૧૫૦૦ રાવ જોધાજીએ જોધપુર વસાવ્યું.

સં ૧૫૦૦ ફિરંગીએ સુરતનો કિલ્લો કરાવ્યો, ત્યાં થોડા લોક વસતા હતા.

(સં ૧૫૧૧ સાંતલપુર વસ્યું.)

સં ૧૫૧૫ જોધપુરનો કિલ્લો થયો. (સં ૧૫૧૫ જ. શુ. ૧૧)

સં ૧૫૧૭ પહેલાં માંધાતાએ મેડતો વસાવ્યો હતો, તે જૂનો ખેડો ઉત્તર થઈ ગયો. ત્યાં રાઠોડ નરસિંજીએ બીજી વાર મેડતો વસાવ્યો.

સં ૧૫૪૧ કિસનસિંધજીએ કિસનગઢ વસાવ્યો.

સં ૧૫૪૨ રાવ વીકાજીએ વીકાનેર વસાવ્યું. (સં ૧૫૪૫)

(સં ૧૫૫૪ સમી વસી.)

સં ૧૫૮૧ મુકુંદ બ્રહ્મચારી પ્રયાગમાં દેહ હોમી, મરણ પામી, અકબર પાતસાહ થયો.

સં ૧૫૯૩ રૂપનગર વસાવ્યો.

સં ૧૫૯૬ નવાનગર વસાવ્યો. (સં ૧૫૯૬ રાવ જામે કચ્છમાંથી આવી નવાનગર વસાવ્યું.)

(સં ૧૫૯૬ રાવ વિદે અમરકોટને સ્થાને મેહવો વસાવ્યો. સં ૧૨૮૧.)

સં ૧૬૧૬ માલખાંને માલપુરો વસાવ્યો.

(સં ૧૬૧૯ પંવાર માલદેવે માલપુરા વસાવ્યું)

સં ૧૬૧૯ અકબરે આગરો વસાવ્યો.

(સં ૧૬૧૨ અકબરે આગરા વસાવ્યું.)

સં ૧૬૨૪ અકબરે ચિત્તોડ તોડ્યો. (સં. ૧૬૧૯.)

સં ૧૬૨૫ રાણા હિંદેસિંહે હિંદેપુર વસાવ્યો. (સં ૧૫૦૦).

સં ૧૬૨૪ જહાંગીર પાતસાહ રાનેર આવ્યો, રાનેરવાસી કોટિ-ધ્વજ નાકુદાએ રાનેરથી વરિઆવ સુધી ૩ ગાઉ કિનખાખનાં પાથરણાં પાથરી પાતસાહને શહેરમાં પધરાવ્યા. શાહ પ્રસન્ન થયો. માગવાનું કહ્યું ત્યારે નાકુદાએ હાથણીનો સંભોગ જોવાનું માગ્યું. શાહે ના કહી, જે હાથણીનો સંભોગ જોતાં તારું ધન નાશ પામશે પણ તેણે માન્યું નહીં. સંભોગ જોયો અને તે નાકુદાની લક્ષ્મી નાશ પામી. પાતસાહે જહાંગીરપુર વસાવ્યું.

સં. ૧૬૨૫ જહાંગીર પાતશાહની પાતર નામે સૂરજ તેણે પાતશાહની રજાથી સુરત વસાવ્યું.

સં. ૧૬૨૫ ઓસવાલ ગોપીશાહ જૈને સુરતમાં ગોપીપરું વસાવ્યું. ગોપીતળાવ અને ઐમુખી વાવ કરાવ્યાં.

(સં. ૧૬૩૪ વરકાણાતીર્થનો જીર્ણોદ્ધાર.)

(સં. ૧૬૪૨ રાવ હમીરે ક્ષેત્રીનો કોટ કરાવ્યો. સં. ૧૫૧૩, સં. ૧૫૪૫).

(સં. ૧૬૬૯ કીસનસિંહજીએ કિસનગઢ વસાવ્યો.)

સં. ૧૬૭૯ ગોપીશાહે આ. વિજયસેનસૂરિ પાસે સૂરજમંડન પાર્શ્વનાથની પ્રતિમાની પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તે પ્રતિમાજીની ગાદીમાં ચારે બાજુ લખ છે.

સં. ૧૬૭૯ કાવી મંધારમાં સાસુ વહુના દેરાની પ્રતિષ્ઠા થઈ.

સં. ૧૭૦૭ ઔરંગઝેબે ઔરંગાબાદ વસાવ્યો.

(સં. ૧૮૮૭ સવાઈ જસિંગે જયપુર વસાવ્યું. સં. ૧૭૩૫)

પૃષ્ઠ ૫૭, ઢાળ ૨૪ : બિન્નમાલની ઉત્પત્તિ (ભાષાલેખ) :

શ્રીમાલનગર તે ગ્રામીન શહેર છે. તેમાં અનેક બ્રાહ્મણો વ્યાપારીઓ વગેરે સુખી હતા. માધ પંડિત પણ ત્યાંનો વતની હતો. કર્મચોગે ધન નાશ પામતાં તે નિર્ધન થઈ ગયો અને ધારામાં આવી વસ્યો. ત્યાં પણ તેણે પોતાનું દ્રવ્ય યાચકોને આપી દીધું અને તે ગરીબાઈમાં જ મૃત્યુ પામ્યો. આથી ભોજ રાજાએ, શ્રીમાલનગરમાં માધ પંડિતની નાતના માણસો ધનવાળા હોવા છતાં આ પંડિતનો જૂખમરાથી અંત આવ્યો, એ જોઈ તેની બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિનું બિલ્લમાલ એવું નામ આપ્યું અને ત્યારથી શ્રીમાલનગર બિન્નમાલ નગર તરીકે પ્રસિદ્ધિ પામ્યું. ('અર્બંધચિંતામણિ')

પૃષ્ઠ ૧૮ ઢાળ ૨૪ ભાષાલેખ :

વિ. સં. ૧૩૫ માં ઉજ્જૈનમાં નાહડ રાજા હતો ત્યારે જલોર પાર્સેના સ્વર્ણગિરિ પર મઢમાં માત્ર કોડપતિ જ રહેતા હતા. નવ્વાણુ લાખવાળાને પણ ત્યાં રહેવા સ્થાન ન હતું, તે જલોર પાર્સેના સ્વર્ણગઢમાં નાહડ રાજાએ 'યક્ષવસતિ' નામનો મોટો જિનપ્રાસાદ બનાવી તેમાં સં. ૧૩૫ માં (આ. પ્રલોતનસૂરિના હાથે) મ. મહાવીરસ્વામીની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. ('વિચારશ્રેણિ, પટ્ટાવલી, જૈનપરંપરાનો ઇતિહાસ.')

૨૪૫૭ ગિરિનાં ખીન્ન નામે સ્વદામય તથા સોનગઢ છે. પાસેના શહેરનાં નામે નવાપાનિપર તથા જાલેર છે.

પૃષ્ઠ ૫૬, દાખા ૨૪ "કવિનૃમ ગવત" બાપાલેખ :

કવિનૃમને પ્રાચીન યુગે ત્યારથી આ ગવત ગણાય છે, જેનો પ્રારંભ ૧૮ સંવત્ ૧૧૦૦ કેશુઆરીની ખીન્ન તારીખ યાને ચૈ. શુ. ૧ થી મળ્યા છે. કૈલાસિ વિક્રમ ગવતમાં ૩૦૪૪, શક ગવતમાં ૩૧૭૬, અને ૬૦ મ્વ માં ૩૧૦૧ જોડવાથી કલિ સવત આવે છે. આ સંવતનાં ખીન્ન નામે 'ભારતગઢ ગવત' અને 'યુધિષ્ઠિર સંવત' પણ મળે છે. કૈલાસિ પદ્ય દર્શાવે છે કે, મદા શુદ્ધિ ૧૫ દિને મદાભારતનું યુદ્ધ સમાપ્ત થયું અને મ્વ ૫૦ ૧ યુધિષ્ઠિરને ગાંધ્ય મળ્યું હતું.

ગદાદર્શિન મઠ સંવતમાં ૩૫૦૬ જોડવાથી યુધિષ્ઠિર સંવત આવે એમ જણાવે છે. ('કલિ સત્ય પ્રદર્શ', ભાગ ૧૦૦ પૃ. ૨૬૮).

પૃષ્ઠ ૬૦, દાખા ૨૪ બાપાલેખ "ડીગ."

બરનપુરથી ૫૫૦ દિશામાં લગભગ ૨૪ માઈલ દૂર ડીગ નામે જૂનું શહેર છે.

પૃષ્ઠ ૭૨, કહી ૫ : "લૅક્ટિક બાપા"ને છેડે વીરવર્ધનિર્ણય.

આજ વર્ષ ૭૨, આજ ગર્ભથી ગણવો, આદિત્ય સંવત્સરે આશુદ્ધ્ય દુઓ, તેના દિન ૩૬૬, ઋતુ ૩૦ દિન ૩૬૦, પાંચ વર્ષનાં યુગ. એક યુગમાં આદિત્ય સંવત્સર ૧૮૩૦ અને ઋતુ સવત્સરના દિન ૧૮૦૦ હોય. આદિત્ય સંવત્સરમાં એક માસ યાકતા ઋતુ સંવત્સર લાગે.

આ લેખે—ઋતુ સંવત્સરના ચોથે માસે ગ્રીષ્મઋતુ આષાઠ સુદિ ૬ દિને અવન અર્ધથી આદિત્ય સંવત્સર લેખે ૭૨ વર્ષે ઋતુસંવત્સર યુગના ચૌદ માસ વધતા થયા, ત્યારે આષાઠ સુદિ ૬ થી ૧૪ મે માસે ભાદ્ર શુદ્ધિ ૬ દિને આદિત્ય સંવત્સરે ૭૦ વર્ષ થયા, ત્યાંથી બીજે ચંદ્ર-સંવત્સરે નિર્વાણ થયું. અર્ધી ચંદ્ર સંવત્સરના ૩૫૪ દિન હોય, પહેલેથી ૧૨ દિન આદિત્ય સંવત્સર પૂર્ણ હોય, તે વારે જે કલ્યાણક તિથિઓ ઋતુસંવત્સર લેખે લેવી, એમ 'જ્યોતિષકરંડક' અને 'કલ્પસૂત્ર'માં કહે છે. પુષ્કે ચંદ્રસંવત્સરે ઇત્યાદિ કલ્પસૂત્રમાં છે.

અર્ધી ઋતુ સંવત્સરના વર્ષ ૭૧ માસ ૨ થયા, ચંદ્ર સંવત્સરે ચોવીસ દિન વધતા લેવા તેથી ભાદ્ર શુદ્ધિ ૬ થી ૨૪ દિન વધતાં, આસો વદિ ૧ દિને આદિત્ય સંવત્સરે ૭૨ વર્ષ થયાં, તે સંવત્સર પૂર્ણ થતાં

એક માસ બીતરે ઝડતુ સંવત્સર લાગે તે પૂઠે લખ્યો છે. તે લેખે જે શુદ્ધિ ૧૫ ગીષ્મઝડતુ પૂરી થઈ, અને આવાઠ વદિ ૧ થી વર્ષાઝડતુ લાગી, ત્યારે આવાઠ તે શ્રાવણ થયે મારવાડી પંચાંગ પ્રમાણે ફેર દેખાય છે. જેથી લૌકિક આસો આગમોક્ત કાર્તિક વદ ૦)) થઈ. ઇતિ ૭૨ વર્ષ.

ઇતિ જિનલાભસૂરીણામાન્યા પાદકરામવિજયગણિના કૃતા.

(‘દિનશુદ્ધિપિકા’, પરિશિષ્ટ ૨, પૃ ૪૬૧).

પૃષ્ઠ ૭૪, કડી ૧૪ : વડીપોપાલ તપગચ્છ—રત્નાકરગચ્છ પરંપરા:—

(૪૪) મહાતપસ્વી આં શ્રીજગચ્ચંદ્રસૂરિ, (૪૫) વિજયચંદ્રસૂરિ, (૪૬) આં હેમકીર્તિસૂરિ સં૦ ૧૩૩૨, (૪૭) હેમકલશસૂરિ, (૪૮) યશોભદ્રસૂરિ, (૪૯) રત્નાકરસૂરિ. સં૦ ૧૭૭૧ સમરાશાહે શત્રુજયનો ઉદ્ધાર કર્યો. તેમનાથી રત્નાકરગચ્છ શરૂ થયો. સં. ૧૩૮૪, (૫૦) આં રત્નપ્રભસૂરિ, સોમતિલકસૂરિ, હેમચંદ્રસૂરિ, (૫૧) મુનિશેખરસૂરિ, (૫૨) ધર્મદેવસૂરિ, (૫૨) જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ. સિંહદત્તજી (૫૪) અભયસિંહસૂરિ, (૫૫) હેમચંદ્રસૂરિ (૫૬) જયતિલકસૂરિ, તેમના શિષ્યો જિનતિલકસૂરિ, રત્નસિંહસૂરિ, ઉદયવલ્લભસૂરિ સંધતિલકસૂરિ, પં૦ દયાસિંહગણી. પ્રશિષ્યો—માણેકસૂરિએ ‘રત્નચૂડામણિ ચૂડરાસ’ સં૦ ૧૫૭૧ માં બનાવ્યો, શિષ્યો—શિવસુંદર, ઉદયધર્મ, ચરિત્રસુંદર. અહમદાવાદના સુલતાન અહમદશાહે આં રત્નસૂરિની ચરણ પૂજા કરી હતી. (૫૭) ઉદયવલ્લભસૂરિ, શિષ્ય પરંપરા મતિસાગર શિષ્ય-ઉદયધર્મ શિષ્ય મંગલધર્મ વિં૦ સં૦ ૧૫૮૫. શિષ્યાઓમાં મહત્તર રત્નચૂડા પ્ર૦ વિવેકશ્રી વ્યાખ્યાના હતી. (૫૮) જ્ઞાનસાગરસૂરિ. સં૦ ૧૫૧૭ માં ‘વિમલનાથ ચરિત્ર’ બનાવ્યું. તેના લલિયા લોંકાએ સં૦ ૧૫૨૮ થી લોંકાગચ્છ ચલાવ્યો, જેમ મહમદઅલી ઝીણાએ અખંડ હિંદુસ્તાનના બે દુકડા કરાવ્યા, તેમ આ લોંકાએ પણ અવિભક્ત જૈન શ્વેતાશ્વર સંધના બે દુકડા કરાવ્યા, પ્રાચીન આર્ય સંસ્કૃતિનો ખ્વંસ કરી સુસલમાન સંસ્કૃતિને અપનાવી નવો મત ચલાવ્યો. ત્યારથી જૈન સંધર્મા શુદ્ધિ અને સગઠનની વ્યવસ્થા તૂટી ગઈ. આં જ્ઞાનસાગરસૂરિનો સમય સં૦ ૧૫૨૫ થી ૧૫૩૧. (૫૯) ઉદયસાગરસૂરિ, (૬૦) લખિંધસાગરસૂરિ, સં૦ ૧૫૫૭ માં ‘શ્રીપાલકથા’ રચી. (૬૧) ધનરત્નસૂરિ શિષ્ય સૌભાગ્યસૂરિએ ‘ચંપકમાલારાસ’ રચ્યો. તેની પરંપરામાં ઉદયધર્મ, જયદેવ, લાવણ્યદેવ થયા. ધનરત્નસૂરિ શિષ્ય પં૦ ભાનુમેરુગણિ તેના શિષ્ય નયસુંદરે સં૦ ૧૬૩૭ માં ‘રૂપચંદરાસ’ અને સં૦ ૧૬૩૮ માં ‘શત્રુજય રાસ’ રચ્યો અને તેની શિષ્યા હેમશ્રીએ ‘કનકાવતી

આખ્યાન' મં ૧૬૪૪માં બનાવ્યું. (૬૨) અમરરત્ન જેનું બીજા નામ સુરરત્ન છે તથા તેજરત્નસૂરિ. (૬૩) દેવરત્નસૂરિ શિષ્ય વિદ્યારત્નસૂરિ, તેના શિષ્ય ઉં કનકસુંદરે સં ૧૬૬૩ થી ૬૭માં 'શંગાલશા રાસ' બનાવ્યો. દેવરત્નસૂરિ શિષ્ય ભાનુમેરુગણિ શિષ્ય ૧ માણેકરત્ન ૨ નયસુંદરે રાસ બનાવ્યા. (૬૪) જયરત્નસૂરિ, (૬૫) રત્નકીર્તિસૂરિ સ્વં સં ૧૭૧૦, (૬૬) રત્નકીર્તિસૂરિ સ્વં મં ૧૭૩૪ પો ૦ વ ૦ ૨. ઉ. રાજસુંદર શિષ્ય પદ્મસુંદરે 'ભગવતી' પર 'ટબો' પૂર્યો. (૬૭) ગુણુસાગરસૂરિ, આં રત્નકીર્તિસૂરિના ચાર શિષ્યો હતા. તે પૈકીના ચોથા ગંગવિજયજીને અમદાવાદના સંધે મં ૧૭૩૪માં પદ્મધર સ્થાપી ગુણુસાગરસૂરિ નામ આપ્યું. ('ગુર્વાવલી-વડીપોષાળ પદ્માવલી.'))

પૃષ્ઠ ૭૫, કડી ૧૧ : “અહ્યર્થવસ્ત્ર” :

કોઈ એક ધનિક શ્રાવકે હિંદુસ્તાનના ચતુર્થઅહ્યર્થ વ્રતધારક દરેક શ્રાવકને વેપની પહેરામણી મોકલી તેણે પોતાના ગુમાસ્તાને બજાવ્યું હતું કે—“તું માંડવગઢ જાય ત્યારે ત્યાં મહાદાની અને મહાધર્મી સાધુ પેથડશાહને પણ સાધમિકભક્તિ રૂપે એક પહેરવેષ આપજે.” ગુમાસ્તાએ પણ માંડવગઢ આવી મંત્રી પેથડકુમારને એક વેષ આપ્યો. પેથડે તરત જ વિચાર કર્યો કે “આ પહેરવેશ અહ્યર્થારીઓને મારે છે મને માત્ર મહર્ષિક માની પહેરવેશ મોકલ્યો છે પણ અહ્યર્થારી બન્યા વિના મારે આ વેષ ક્ષેવે ન શોભે અને સ્વાભાવિક રીતે આવેલી આ વસ્તુને પાછી વાળવી એ પણ ન શોભે. તો હવે સુંદર રસ્તો એ જ છે કે મારે અહ્યર્થારીનો સ્વીકાર કરી આ વેષ પહેરવો.” એટલે પેથડકુમારે બત્રીશ વર્ષની ઉંમરમાં જ ગુરુજી પાસે જઈ સંજોડે ચોથું વ્રત સ્વીકાર્યું અને આ પહેરામણી પહેરી લઈ જવજીવ અહ્યર્થારીનું પાલન કર્યું

પૃષ્ઠ ૮૨, કડી ૨ : લોકાગચ્છ પદ્માવલી (વડોદરાની ગાદી)—

તપગચ્છની વડીપોષાળના આં જ્ઞાનસાગરસૂરિના લલિયા લોકાએ ગૃહસ્થી નવો જ લોકામત ચલાવ્યો.

(૧) ભાણુજી ઋષિ, (૨) ઋષિ ભીદાજી, (૩) ઋષિ નુતાજી, (૪) ઋં ભીમાજી, (૫) ઋં જગમલજી, (૬) સરવાજી, (૭) ઋં રૂપજી, (૮) ઋં જીવાજી, (૯) ઋં વરસિંગજી તેમને વડોદરાના ભાવસારોએ સં ૧૬૧૩ જે ૦ વ ૦ ૧૦ શ્રીપૂજની પદવી આપી ત્યારથી તેની ગાદી વડોદરામાં થઈ અને “ગુજરાતી લોકાગચ્છ મોટી પક્ષ” એવું નામ જાહેર થયું. આ જ અરસામાં અમદાવાદમાં અસલી ગાદીના શ્રીપૂજ નાની પક્ષવાળા કુંચરજી

ઋષિના ઉત્તરાધિકારી મેઘજી ઋષિએ ૨૮ યતિઓની સાથે જગાં આં શ્રી હીરવિજયસૂરિ પાસે સંવેગી દીક્ષા સ્વીકારી સં. ૧૬૨૮માં. (૧૦) ખીજ વરસિંગજી સ્વ. સં. ૧૬૫૨, તેના શિષ્ય કલાજી એ પણ સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર્યો. નામ વિજયનદસૂરિ (૧૧) ઋષિ યશવંતજી, (૧૨) ઋષિ રૂપસંગજી, (૧૩) ઋ. દામોદરજી, (૧૪) ઋ. કર્મસિંહજી, (૧૫) ઋ. કેશવજી ઋષિ. ગુજરાતી લોકાગચ્છની મોટી પક્ષનું ખીજી નામ કેશવજી પક્ષ છે. (૧૬) ઋ. તેજસિંગજી, (૧૭) ઋ. કાનજી, (૧૮) ઋ. તુલસીદાસજી (૧૯) ઋ. જગદ્ગુપ્તજી, (૨૦) ઋ. જગજીવનજી, (૨૧) ઋ. મેઘરાજજી, (૨૨) ઋ. સોમચંદજી, (૨૩) ઋ. હરખચંદજી (૨૪) ઋ. જયચંદજી, (૨૫) ઋ. કલ્યાણચંદજી, (૨૬) ઋ. ખુળચંદજી, (૨૭) શ્રીપૂજ ન્યાયચંદસૂરિ.

(ખાલાપુરની ગાદી) (૮) ઋષિ જીવાજી (૯) ઋષિ કુંવરાજી તેને ખાલાપુરના શ્રાવકોએ શ્રીપૂજની પદવી આપી ત્યારથી તે ગાદી ખાલાપુરમાં થઈ અને તેનું “ગુજરાતી લોકાગચ્છ નાની પક્ષ” એવું નામ જાહેર થયું. તેના શિષ્ય મેઘજીઋષિ અમદાવાદની ગાદીએ હતા. તેણે સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર્યો (૧૦) ઋ. મલજી (૧૧) રત્નસિંહજી (૧૨) ઋ. કેશવજી સ્વ. સં. ૧૬-૮૬ (૧૩) ઋ. શિવજી. તેમના શિષ્ય ધર્મસિંહજીના શિષ્ય ધર્મદાસજીએ “દુઃદિયામત” ચલાવ્યો. (૧૪) સંધગજી સ્વ. સં. ૧૭૨૫માં આણંદ ઋષિએ ખંભાતમાં પોતાના ચેલા ઋષિ તિલકને શ્રીપૂજ બનાવી નવો અચ્છ રચાવ્યો જે “અઢારિયા” તરીકે પ્રસિદ્ધ થયો. (૧૫) સુખમલજી સ્વ. સં. ૧૭૬૩ (૧૬) ભાગચંદજી (૧૭) વાલચંદજી (૧૮) માણેકચંદજી (૧૯) મૂલચંદજી. સ્વ. સં. ૧૮૭૬ (૨૦) જગતચંદજી (૨૧) રતનચંદજી (૨૨) નૃપચંદજી (મુનિ મણિલાલ કૃત, ‘પ્રાચીન સંક્ષિપ્ત ઇતિહાસ.’)

વિક્રમ સં. ૧૫૮૫માં લખાયેલ સિદ્ધાંતચોવીશી, વગેરેમાં છે કે-લોકાએ તીર્થ, પ્રતિમા, જિનપૂજ, સર્વવિરતિ દેશવિરતિ ધર્મની બિન્નતા, દાન, જન્મકલ્યાણુક ઉત્સવ, પૌષધ, વ્રતપચ્ચક્રખાણુ, પ્રતિજ્ઞાકાળ, દીક્ષા, સમ્યક્ત્વભેદ, સ્થવિરાચાર, વગેરેનો નિષેધ કર્યો હતો પરંતુ પછીના લોકાગચ્છના શ્રીપૂજેએ તે તે વસ્તુઓનો યથાનુકૂળ સ્વીકાર કરેલ છે.

(‘જૈન સત્ય પ્રકાશ’ ક્રમાંક-૧૪૭)

ગુજરાતી લોકાગચ્છની પૂજ્ય પરંપરા-() પૂ. જયરાજજી () ઋ. મેઘરાજજી () ઋ. કૃષ્ણજી () ઋ. અખતમલજી () પૂ. ઋ. પરસરામજી () જ્યોતિરૂપ, મં. ૧૮૯૫ ()-હર્ષજી () જિનદાસજી સં. ૧૯૧૦ આગરા.

૫૪૬ ૮૨, કડી ૫ : તપાગચ્છ કમલકલશશાખા પદાવલી :

(૫૧) આ રત્નશેખરસૂરિ ૨૩૦ મં. ૧૫૧૭ (૫૩) આં લક્ષ્મી-સામરસૂરિ. આં સોમદેવસૂરિ. આં સોમદેવે કવિતકળાથી કુંભા રાણા, રાપ માંડવિક અને પાવાપતિ જેસિગદેવને રંજિત કર્યા હતા. અંભાતમાં વાદ દરી રાત્રિભોજન ઉત્પાપ્યું હતું. (૫૪) આં સોમદેવસૂરિ પદે આં સુધાનંદનસૂરિ (૫) આં સુમતિમુદરસૂરિ, જેની ઉપદેશશક્તિ મહાન હતી. (૫૬) આં કમલકલશસૂરિ, જેના નામથી મં. ૧૫૫૫થી 'કમલકલશગચ્છ' આલ્યો. તેમને ગિરોલીનો રાગ બહુ માનતો હતો તેમનું "સહજાવધાની" ગિરુદ હતું. (૫૭) જયકલ્યાણસૂરિ. તેમણે મં. ૧૫૬૬ કાં શુ. ૧૦ અચળગદ ઉપર પોરવાડ સદસાએ કરાવેલ ચોમુખજી મંદિરમાં મૂળનાયકની પ્રતિષ્ઠા કરી. (૫૮) ચારિત્રસુંદરસૂરિ. તેઓ પણ મં. ૧૫૬૬ની અચળગદની પ્રતિષ્ઠામાં હાજર હતા. ('તપાગચ્છ કમલકલશશાખા પદાવલી,' તથા આયુ-અચળગદના શિલાલેખના આધારે). (આ પદાવલી ૫૦ ૧૪૯માં છપાઇ છે.)

(૫૬) આં કમલકલશસૂરિ (૫૭) મતિલાવણ્ય (૫૮) કનકકલશ. (૫૯) નર્મદાચાર્ય. તેમણે મં. ૧૬૬૫માં 'કોકશાસ્ત્ર ચક્રપાઠ' બનાવી.

૫૪૬ ૮૩ કડી ૨ : ૫ 'કુતુબપુરાગચ્છ નિગમગચ્છ પદાવલી'—

૫૨ આં શ્રીરત્નશેખરસૂરિ, ૨૩૦ મં. ૧૫૧૭, ૫૩. આં લક્ષ્મીસાગર-સૂરિ. આં સોમદેવસૂરિ. ૫૪. આં સોમદેવસૂરિપદે આં રત્નમડનસૂરિ. ૫૫. આં સોમજશસૂરિ. ૫૬. આં ઈંદ્રનંદિ. તેમણે પાટણ પાસેના કતપુર કે કુતુબપુર ગામથી 'કુતુબપુરાગચ્છ' ચલાવ્યો, જે ગચ્છનાં બીજાં નામો કતપુર અને કતકપુર પણ મળે છે.

આં કમળકલશથી મં. ૧૫૫૫ થી 'કમળકલશગચ્છ' શરૂ થયો છે. અને આં હેમવિમલસૂરિની શિષ્ય પરપરા 'તપગચ્છ પાલનપુરા ગચ્છ' અને 'હેમશાખા' એમ ત્રણ નામથી જાહેર થઈ છે, કુતુબપુરા ગચ્છમાંથી જ 'નિગમગચ્છ' નીકળ્યો હતો.

૫૭. ધર્મહંસસૂરિ, ૫૮. ઈંદ્રહંસસૂરિ.

૫૬. આં ઈંદ્રનંદિસૂરિ ૫૭. આં સૌભાગ્યનંદિસૂરિ ૫૮. આં હંસ-સંયમસૂરિ ૫૯. આં ઈંદ્રનંદિસૂરિ ૬૦. આં સંયમસાગરસૂરિ ૬૧. આં હંસવિમલસૂરિ.

કુતુબપુરા ગચ્છના આં હર્ષવિનયે 'નિગમમત' ચલાવ્યો હતો, જેનું બીજું નામ "શૂકટિયા" મત હતું. જો કે આં હર્ષવિનયે પાછળથી તે

મતને છોડી દીધો હતો કિન્તુ બ્રાહ્મણોએ તે મતનું રક્ષણ કર્યું છે. નિગમ મતમાં તે સમયમાં રચાયેલ 'ઉત્તરારણ્યક' વગેરે ૩૬ ઉપનિષદોની પ્રધાનતા છે. એ ૩૬ ઉપનિષદનાં નામ અને અનુક્રમ નીચે પ્રમાણે છે :

૩૬ ઉપનિષદો : (૧) ઉત્તરારણ્યક, (૨) પંચાધ્યાય, (૩) બહુઋચ, (૪) વિજ્ઞાનધનાર્ણવ, (૫) વિજ્ઞાનેશ્વરાખ્ય, (૬) વિજ્ઞાનશુભાર્ણવ, (૭) નવતત્ત્વનિદાનનિર્ણય, (૮) તત્ત્વાર્થનિધિરત્નાકર, (૯) વિશુદ્ધાત્મશુભંગભીર, (૧૦) અર્હદધર્માગમનિર્ણય, (૧૧) ઉત્સર્ગોપવાદવચનનૈકતા, (૧૨) અસ્તિનાસ્તિવિવેકનિગમનિર્ણય, (૧૩) નિગમનોનયનાદ્યાદ, (૧૪) રત્નત્રયનિદાનનિર્ણય, (૧૫) સિદ્ધાગમસંકેતરત્નક, (૧૬) ભગ્યજનભયાપહારક, (૧૭) રાગિજનનિર્વેદજનક, (૧૮) ઓમુક્તિનિદાનનિર્ણય, (૧૯) કવિજનકલ્પદ્રુમોપમ, (૨૦) સકલપ્રપંચપથનિદાન, (૨૧) શ્રાદ્ધધર્મસાધ્યાપવર્ગ, (૨૨) સમનયનિદાન, (૨૩) બંધમોક્ષાપગમ, (૨૪) ઇષ્ટકમનીયસિદ્ધિ, (૨૫) બ્રહ્મકમનીયસિદ્ધિ, (૨૬) નૈષ્ઠકર્મકમનીય, (૨૭) ચતુર્વર્ગચિંતામણિ, (૨૮) પંચજ્ઞાનસ્વરૂપવેદન, (૨૯) પચ્ચર્શનસ્વરૂપરહસ્ય, (૩૦) પચ્ચારિત્રસ્વરૂપરહસ્ય, (૩૧) નિગમાગમ વાક્યવિવરણ, (૩૨) વ્યવહારસાધ્યાપવર્ગ, (૩૩) નિશ્ચયૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૪) પ્રાયશ્ચિત્તૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૫) દર્શનૈકસાધ્યાપવર્ગ, (૩૬) વિરતાવિરતસમાનાપવર્ગ.

પૃષ્ઠ ૮૩ કડી ૨ : તપાગચ્છ લઘુશાલા યાને લઘુપોવાલિક સોમ-શાખા પટ્ટાવલી (હર્ષકુલ પટ્ટાવલી)—

(૫૫) આં શ્રી હેમવિભસૂરિ. સ્વં સંં ૧૫૮૩. તેમની પાસે લોકામતના ઋં હાના, ઋં શ્રીપતિ, ઋં ગણપતિએ દીક્ષા લીધી (શ્રીપતિના શિષ્ય હર્ષાનંદ અને તેના શિષ્ય ઉ. વિવેકહર્ષ તથા પરમાનંદ)

(૫૬) ક્રિયોદ્ધારક આં શ્રીઆણુદિવિમલસૂરિ સ્વં સંં ૧૫૯૬, આં શ્રીસૌભાગ્યહર્ષસૂરિ, શતાર્થી પંં હર્ષકુલ, ૫ં સંધહર્ષ, પંં કુશલસંયમ, ૫ં શુભશીલ, ૫ં હર્ષકુલે 'સ્યગડાંસૂત્ર દીપિકા' રચી. 'કવિકલ્પદ્રુમ' સટીક રચ્યો.

(૫૭) આં સોમવિમલસૂરિ. ખંભાત પાસેના કંસારી ગામમાં પોરવાડ મત્રી સમધરના વશના રૂપવંતની પત્ની અમરાદેવીએ પિત્રિદાસ અને જસવંતને જન્મ આપ્યો. જસવંતકુમારનો સંં ૧૫૭૦ માં જન્મ, સંં ૧૫૭૪ માં વૈ. શુ. ૩ શનિવારે રોહિણી નક્ષત્રમાં આં હેમવિમલસૂરિના હાથે મુનિ સૌભાગ્યહર્ષના શિષ્યરૂપે અમદાવાદમાં સંં ભૂભાંચે કરેલ દીક્ષા ઉત્સવમાં દીક્ષા. નામ સોમવિમલ, તેમના ગુરુજીને સંં ૧૫૮૩માં

સુરિપદ. ત્યાર પછી સુનિ સોમવિમલને સં. ૧૫૯૦માં ખંભાતમાં મણિપદ, સં. ૧૫૯૪ ડા. વ. ૫ ગિરોહીમાં પંચાસ પદ, સં. ૧૫૯૫ વીજાપુરમાં ઉપાધ્યાય પદ, સં. ૧૫૯૭ આ. શુ. ૫ ગુરુવારે અમદાવાદમાં ગુરુજીના દાયે સુરિપદ, સં. ૧૬૦૫ ના મહા શુદ્ધ ૫ ખંભાતમાં ગચ્છનાયક પદ, અને સં. ૧૬૦૬ માગરમાં સ્વર્ગગમન. તેમણે ૪ વર્ષની ઉંમરે દોહા લીધા દત્તા. અગ્નિ તીર્થમાં જઈ શારદાની આરાધના કરી વર મેલગો દત્તો. તેમના ઉપદેશથી વિજાપુરના દોશી તેમજ સિદ્ધાચલનો સંધ દાદગો દત્તો. તેમણે ૪ લાખ દ્રવ્ય ખર્ચ્યુ હતું. તેમણે સં. ૧૫૯૯માં પાટણમાં, સં. ૧૬૦૦ માં દીવમાં, ઘોળકામાં, ખંભાતમાં સં. ૧૬૦૧માં આમોદમાં, સં. ૧૬૦૨ માં અમદાવાદમાં, સં. ૧૬૦૩ માં અમદાવાદમાં, ગોલનગરમાં, દડરમાં, સં. ૧૬૦૯ માં રત્નપુરમાં સં. ૧૬૧૯ માં ખંભાતમાં, સં. ૧૬૨૦ માં નંદરગારમાં, સં. ૧૬૨૩ માં અમદાવાદમાં, એમ જુદા જુદા સ્થાનમાં વિવિધ અભિગ્રહો લીધા હતા, જે દરેક પૂરા થયા દત્તા. તેમણે સં. ૧૬૧૧ માં પાટણમાં અંજનશલાકા તથા પ્રતિષ્ઠા કરાવી. તેઓ શતાર્થી ગિરુદના ધારક હતા. તેમણે 'કલ્પસૂત્ર'નો ટીપો, 'સંધ્યારિત્ર, નવદાર ચોપાઈ' સં. ૧૬૦૫, ધર્મલક્ષ્મીનારાસ ખંભાતમાં સં. ૧૬૧૫, ચંપકશ્રેષ્ઠિનારાસ વિરાટનગરમાં સં. ૧૬૨૨, શ્રેણિકનારાસ સં. ૧૬૩૦ કુમારગિરિમાં, હુલ્લકકુમારનારાસ અમદાવાદના રાજપરામાં સં. ૧૬૩૩, કુમારગિરિમાં ૩૯, પગલા દિનપ્રમાણ અને લગનમાન હુલ્લ ૨૫, 'સ્તવન ગીત' વગેરેની રચના કરી છે.

તેઓ અષ્ટાવધાની, ઈચ્છાલિપિવાચક, વર્ધમાન વિદ્યા, સૂરિમંત્ર સાધક, ચૌર્યાદિભય નિવારક, સંદેશદારા વંદનથી વિવિધ રોગના હરનાર, પાદ પ્રક્ષાલનથી સુખપ્રસૂતિકરણ પ્રભાવવાળા ઈત્યાદિ અભિમાવાળા હતા.

તેમને આં. આણંદસોમ, આં. હસસોમ, ઉ. દેવસોમગણિ પં. વિદ્યારત્નગણિ, પં. વિદ્યાવિજયગણિ, પં. હર્ષદત્ત, પં. લક્ષ્મીભદ્ર વગેરે ૨૦૦ સાધુ શિષ્યો હતા.

આં. આણંદસોમસૂરિનો ૧૫૯૦ માં જન્મ, સં. ૧૬૦૧ માં કાં. શુ. ૧૫ દીક્ષા, સં. ૧૬૧૧માં પંચાસ પદ, સં. ૧૬૨૫ માં પાટણમાં સૂરિપદ અને સં. ૧૬૩૬ આં. વં. ૫ માં સ્વર્ગ. તેમણે સં. ૧૬૧૯ માં નંદરગારમાં 'સોમવિમલસૂરિ નામ' ગાં. ૧૫૬ની રચના કરી છે. તેઓ ગુરુજીની વિદ્યમાનતામાં જ કાલધર્મ પામ્યા એટલે આં. સોમવિમલસૂરિએ આં. હેમસોમને સૂરિપદ આપી પદ સોંપ્યો. આં. હંસસોમસૂરિપદે

આં વિશાલસોમ શિષ્ય પંચ બિનકુશલ શિષ્ય લક્ષ્મીકુશલે સં ૧૬૮૪ માં 'વૈદ્યકસારત્નપ્રકાશ' બનાવ્યો. પંચ હર્ષદત્તે સં ૧૬૦૧ માં 'અગડદત્ત રાસ' બનાવ્યો. પંચ લક્ષ્મીભદ્રની શિષ્ય પરંપરાના ઉદયશીલ, ચારિત્રશીલ, પ્રમોદશીલના શિષ્ય દેવશીલે સં ૧૬૧૬ના બીજા આવણીમાં વડગામમાં 'વેતાલપચ્ચીશી' બનાવી.

(૫૮) આં હેમસોમસૂરિ-તેમનો સં ૧૬૨૩ માં વીસા પોરવાડ બેઠરાજની પત્ની રૂડીબાઇની કુખથી જન્મ, સં ૧૬૩૦ માં વડગામમાં દીક્ષા, સં ૧૬૩૫ માં પંચાસ પદ, સં ૧૬૩૬ ના વૈ ૧૦ ૨ સૂરિપદ, અને સં ૧૬૭૯ માં સ્વર્ગ.

(૫૯) આં વિમલસોમસૂરિ સ્વં સં ૧૬૮૮. (૬૦) વિશાલસોમસૂરિ.

(૬૧) આં ઉદયવિમલસૂરિ-આં ઉદયસોમસૂરિ, આં શાંતિસોમસૂરિ, પંચ વિમલગણિ, પંચ વિમલગણિ શિષ્ય પંચ ધનવિમલે સં ૧૭૭૧ 'પન્નાવણીસૂત્ર ટીપો' બનાવ્યો.

(૬૨) ગજસોમસૂરિ તેમણે અગસ્તપુરમાં શાંતિસોમસૂરિનું અપમાન કર્યું તેણે રાખેલ પંચકેશ ખેંચી કાઢ્યા એટલે શાંતિસોમસૂરિએ ગજસોમસૂરિનો પટો બંધ કર્યો.

(૬૩) મુનીંદ્રસોમસૂરિ. (૬૪) રાજસોમસૂરિ. (૬૫) આણંદસોમસૂરિ. (૬૬) દેવેન્દ્રવિમલસોમસૂરિ. (૬૭) તત્ત્વવિમલસૂરિ. (૬૮) પુણ્યવિમલસૂરિ.

(૬૫) આનંદવિમલ સોમસૂરિ, (૬૬) મુનીંદ્રસોમસૂરિ, (૬૭) કેસર-સોમજી, (૬૮) સોમજી, (૬૯) કસ્તૂરસોમજી, (૭૦) રત્નસોમજી, (૭૧) રાયચંદજી સં ૧૮૬૯ આં શુ ૨ છુધવાર મુ ૩ડા.

(‘લઘુપોષાલિકગચ્છ પટ્ટાવલી’ તથા જૈન ઐતિહાસિક ગૂર્જરકાવ્ય સંચય’ રાસ સારના આધારે)

પૃષ્ઠ ૮૩, કડી ૫ : કહુઆમતની પટ્ટાવલી—

(૧) કહુઆશાહ નાડોલાઇના મહં કાનજીના પુત્ર કડવાએ આચલિક આવકના ઉપદેશથી વૈરાગ્ય પામી રૂપરમાં આગમિયા ગચ્છના પંચ હરિકીર્તિ પાસેથી શાસ્ત્રજ્ઞાન મેળવી પાંચમા આરામાં મુનિપણ પાળવું દુષ્કર જાણી ગૃહસ્થવેષે સંવરી બની “કહુઆમત” ચલાવ્યો. તેણે પ્રરૂપણા કરી કે ૧ સ્થાપના પ્રમાણ, ૨ આવકપ્રતિષ્ઠા કરે, ૩ સ્ત્રીઓ પૂજા કરે, ૪ દેરાસરમાં પાધડી ઉતારીને દેવવંદન કરવું, ૫ દેવવંદનમાં થોથો ત્રણ કહેવી, ૬ શાસ્ત્રાનુસાર

સામાયિક પ્રતિક્રમણ કરવાં, ૭ વિશેષ સામાયિક કરવાં, ૮ સામાયિકમાં મુહુર્પત્તિ ચરવલ્લો રાખવાં, ૯ સામાયિક લાઘ ધરિયાવહી કરવી, ૧૦ પર્વ સિવાય પણ પોષધ કરવો, ૧૧ પોષધ ત્રિવિહાર ચોવિહાર થાય, ૧૨ ખીજું વાંદણુ બેઠાં બેઠાં દેવુ, ૧૩ પુનમે પાખી કરવી, ૧૪ ચોથે સંવત્સરી કરવી, ૧૫ બે શ્રાવણુ હોય ત્યારે ખીજા શ્રાવણુમાં સંવત્સરી કરવી, ૧૬ બે ક્રાંતક હોય ત્યારે ખીજા કાર્તિકે ચોમાસી કરવી, ૧૭ માલારોપણ નહીં, ૧૮ વાસી કઠોળનો ત્યાગ, ૧૯ કિદલ ભક્ષવાનો ત્યાગ, ૨૦ વીરનાં પાંચ કલ્યાણકમાન્ય, ૨૧ અત્યારે દશમુ અચ્છેરું ચાલે છે, ૨૨ સૂત્રપંચાંગી ધત્યાદિ અનેક બોલની પ્રશ્નપણા કરી. વધુમાં સંવરી ગૃહસ્થના ૧૦૧ બોલ પુરુષને, શીલપાલનના ૧૦૪ બોલ, સ્ત્રીઓને શીલપાલનના ૧૧૩ બોલની પ્રશ્નપણા કરી. ધણા સંવરી શ્રાવક બનાવ્યા. ધણા શહેરોમાં પોતાનો મત ફેલાવ્યો. મૃત્યુ સં ૧૫૬૪ (૧૫૬૨), (૨) શા. ખીમજી મૃત્યુ સં ૧૫૭૧, (૩) વીરા મૃત્યુ સં ૧૬૦૧, (૪) શા. જીવરાજ મૃં સં ૧૬૪૪, (૫) શાં તેજપાલ મૃં સં ૧૬૪૬, (૬) શાં રતનપાલ મૃં સં ૧૬૬૧, (૭) શા. જિનદાસ મૃં સં ૧૬૭૦, (૮) શાં તેજપાલ વિદ્યમાન સં ૧૬૮૪, (૯) શાં કલ્યાણ વિદ્યમાન સં ૧૬૮૪, (૧૦) શાં ભલ્લુ, (૧૧) શાં બાણ, ('કહુઆમતની લઘુપદાવલી' જૈં સાં સં ખં ૩ અં ૩ સં ૧૯૮૪)

પૃષ્ઠ ૮૩, કડી ૫ : વિજયમતપરંપરા—

(૧) વિજયઋષિ. તેમના નામથી વિજયમત ચાલ્યો, વિં સં ૧૫૭૦, (૨) ઋષિ ધર્મદાસજી, (૩) બેમસાગરજી, (૪) પદ્મસાગરજી, (૫) ગુણસાગરજી. તેમણે સં ૧૬૭૬માં 'ઢાલસાગર રાસ' બનાવ્યો, (૬) ઋષિ કેશરાજજી. તેમણે સં ૧૬૮૩માં આંતરોલી કે આતગુઆમાં ૬૦ સં આં શ્રીહેમચદ્રસૂરિના રામચરિત્રના આધારે 'રામચશોરસાયન રાસ' બનાવ્યો. સ્થાનકમાર્ગી સમાજમાં આ રાસ પ્રત્યે ધણો આદર છે.

* અમદાવાદના મોતીલાલ મનસુખરામ શાહ 'જનહિતેન્દુ'ના તત્ત્વો આ રાસ પ્રકાશિત થયાં હતાં પરંતુ તે પૂર્વાગ્રહવાળા સ્થાનનાર્થી જૈન દોષથી તેમણે મૂળ રાસમાં રહેલ જિન પ્રતિમાના પાદોને દૂરથી તેને ધ્યાને રાખી પ્રમાણે પાદો ગોઠવી તે રાસ છપાવ્યો હતો. પણ મુરતના શેઠ જીવરાજ સાહરચંદ જવેરીએ સં ૧૯૭૦માં શેઠ દેવચંદ લાલભાઈ પુરેશભાઈ જેટલેની 'શ્રીઆન દશાવ્ય મહોદધિ' ઓક્તિ બીજામાં આ રાસ અસહ્યકપમા પ્રકાશિત છે. સાથોસાથ મોતીલાલશાહે રહેલ પાદોની દૂરવગીરીને પણ મુખ્યભાગમાં સાદ સપ્રમાણ નહેર દરી દીધી છે. રાસની રચનાની અમદાવાદની રચના છે.

પૃષ્ઠ ૮૩, કડી ૬ : પાયચંદ્રગચ્છ પટ્ટાવલી—

(૫૪) પાર્શ્વચંદ્રસૂરિ, આં વાદીદેવસંતાનીય નાગોરીતપગચ્છની પરં-
પરામાં આં પૂર્ણચંદ્રસૂરિ, આં હેમહંસ, આં લક્ષ્મીનિવાસ, પંં પુણ્ય-
રત્ન, પંં સાધુરત્નના શિષ્ય હિં પાર્શ્વચંદ્ર થયા છે. તેમણે બં સોમરત્ન-
સૂરિ પાસે બણી સંં ૧૫૭૨માં ‘પાયચંદ્રમત’ ચલાવ્યો. તેમને વિજયદેવ
શિષ્ય હતા, તે પ્રથમ આચાર્ય બન્યા હતા, તે જ આં વિજયદેવે હિં
પાર્શ્વચંદ્રને આચાર્યપદ આપ્યું. તેમજ બ્રહ્મર્ષિને પણ સૂરિપદ આપી આં
વિનયદેવસૂરિ બનાવ્યા. આં વિજયદેવસૂરિ સંં ૧૬૦૧માં સ્વર્ગે ગયા, આં
પાર્શ્વચંદ્રને જોધપુરનો રાજા માલદેવ બહુ માનતો હતો. ‘હીરસૌભાગ્ય’ પ્રશ-
સ્તિમાં લખ્યું છે કે જ્યારે જગર્ષિએ વાદ જાહેર કર્યો ત્યારે આં પાર્શ્વચંદ્રે
જોધપુરના રાજા માલદેવનું શરણ લીધું હતું. તેમનું સંં ૧૧૬૨માં જોધપુરમાં
સ્વર્ગગમન થયું

(૫૫) સમરચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં ૧૬૨૬ (૫૬) રાજચંદ્રસૂરિ (૫૭)
વિમલચંદ્રસૂરિ, તેમના શિષ્ય પૂંજા ઋષિ મોટા તપસ્વી હતા. (૫૮)
જયચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં ૧૬૯૯ (૫૯) પદ્મચંદ્રસૂરિ. તેમણે રાસ, સ્તવનો,
સજાઓ, પૂજા રચેલા છે. સ્વં સંં ૧૭૪૪, (૬૦) મુનિચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં
૧૭૫૦ (૬૧) નેમિચંદ્રસૂરિ, સ્વં સંં ૧૭૯૭ જગચંદ્ર ગણિ શિષ્ય લક્ષ્મીચંદ્રે
‘જ્યોતિષની સારણી’ બનાવી (૬૨) કનકચંદ્રસૂરિ (૬૩) શિવચંદ્રસૂરિ સ્વં
સંં ૧૮૨૩ (૬૪) બાનુચંદ્રસૂરિ, (૬૫) વિવેકચંદ્રસૂરિ, (૬૬) લખિયચંદ્રસૂરિ,
હિં સાગરચંદ્ર શિષ્ય જગત પંડિત જિનચંદ્રગણિએ સંં ૧૮૫૪થી ૧૮૮૩
માં ‘સિદ્ધાંતરત્નકા વ્યાકરણ’ તથા ‘જાતકત્રય’ બનાવ્યા છે. તે મહાન વિદ્વાન
સમર્થ વ્યાખ્યાતા હતા, તેના ઉપદેશથી ઉદેપુરના દીવાન પદવા જોરાવર
મલજીએ પચ્ચીસ લાખ રૂપિયા ખરચી સિદ્ધાચળનો સંઘ કાઢ્યો હતો અને
ત્યાં ભાટોનો ઉપદ્રવ હતો તેને દૂર કર્યો હતો. (૬૭) હર્ષચંદ્રસૂરિ સ્વં મંં
૧૯૧૩ શખેશ્વરમાં, (૬૮) હેમચંદ્રસૂરિ સ્વં સંં ૧૯૪૦ (૬૯) આં
બ્રાતૃચંદ્રસૂરિ તેમણે ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. સ્વં સંં ૧૯૭૨ (૭૦) આં સાગર-
ચંદ્રસૂરિ. સ્વં સંં ૧૯૯૩ (‘નાગપુરીય બૃહત્તપાગચ્છની પટ્ટાવલી’ના આધારે)

સુધર્માગચ્છની પરંપરા-૧ વિજયદેવસૂરિ. આં પાર્શ્વચંદ્રસૂરિને
વિજયદેવ શિષ્ય હતા. તે પ્રથમ આચાર્ય બન્યા અને પછી તેમણે જ હિં
પાર્શ્વચંદ્રને તથા બ્રહ્મર્ષિને સૂરિપદ આપ્યું. બ્રહ્મર્ષિનું નામ વિનયદેવસૂરિ.
૨ બં વિનયદેવસૂરિ. તેમણે સંં ૧૬૦૨માં ‘સુધર્માગચ્છ’ ચલાવ્યો ૩ બં

વિનયપ્રીતિસૂરિ. ૪ બાં વિજયપ્રીતિસૂરિ. ૫ બાં જ્ઞાનપ્રીતિસૂરિ. ૬ બાં સુમતિપ્રીતિસૂરિ.

૫૪ ૮૪, કુટી ૯ : “વટપદનગર.”

આઠી વટપદનગર શબ્દથી પાટણ પાસેનું વડાલી ગામ સમજવું કેમકે આં વિજયદાનસૂરિનું વડાલીમાં સ્વર્ગે ગયા છે અને ત્યાંથી તેમની ચંભુપાદુકા પણ મળેલ છે.

૫૪ ૮૫, કુટી ૧૨ : નપારતન પદાવલી—

(૫૭) આં હીરવિજયદાનસૂરિ, (૫૮) આં વિજયરાજસૂરિ, તેઓ અસલમાં હિંદુશાસ્ત્રની દ્વિવંદનીક શાખાના ૬૯મા પદ્ધતર હતા. તેમનું પ્રથમ નામ હવકલશ મુનિ, તે મંં ૧૫૮૪માં કચ્છસૂરિ નામે આચાર્ય થયા હતા. તેમણે ચૌદશ પુનમના શાસ્ત્રાર્થમાં ચૌદશની પાખી રચાવી. મહમ્મુદખાનને ચરત્તાર બતાવી “રાજવલ્લભ” ગિરુદ ગેળવ્યું. આથી લોકો તેમને રાજવલ્લભસૂરિ તરીકે ઓળખતા હતા. પછી તેમણે સંં ૧૫૮૪માં મગશીલમાં આં આણંદવિમલસૂરિના હાથે ફરી યોગોદ્ધત કરી મુનિ-માર્ગ સ્વીકાર્યો. તેનું અસલ નામ રામકુમાર હતું. ગિરુદ રાજવલ્લભનું હતું એટલે રાજવિજય નામ રાખ્યું અને આં વિજયદાનસૂરિના શિષ્ય બનાવી યુવરાજપદે સ્થાપ્યા. તે ત્યાગી હતા એટલે ધણી લખિંધઓ ઉત્પન્ન થઇ અને તેમાં ફસાઇ શિથિલ બની ગયા. આ તરફ આં વિજયદાનસૂરિએ સંં ૧૬૧૦માં આં હીરવિજયસૂરિને સૂરિપદ આપ્યું એટલે તેઓ પણ શિથિલાચાર અને બારેજનો પરિગ્રહ છોડી, ગુરુ પાસે આવ્યા. ગુરુએ તેમને સૂરિપદે રાખ્યા અને તેઓ સંં ૧૬૨૪માં ઝીંબુવાડામાં સ્વર્ગે ગયા તેમનાથી તપગચ્છની ‘રત્નશાખા’ નીકળી. તેમના શિષ્ય દેવવિમલગણિએ ‘પાડવચરિત્ર’ બનાવ્યું છે. (૫૯) રત્નવિજયસૂરિ, (૬૦) હીરરત્નસૂરિ, (૬૧) જયરત્નસૂરિ સ્વર્ગે સંં ૧૭૩૪, (૬૨) ભાવરત્નસૂરિ, (૬૩) દાનરત્નસૂરિ, (૬૪) કીર્તિ-રત્નસૂરિ, (૬૫) મુક્તિરત્નસૂરિ, (૬૬) પુણ્યોદયરત્નસૂરિ, (૬૭) અમૃત-રત્નસૂરિ, (૬૮) ૬૮ ચંદ્રોદયરત્નસૂરિ, (૬૯) સુમતિરત્નસૂરિ, (૭૦) ભાગ્ય-રત્નજી, જે ખેડાની માદીએ હતા ત્યારે અવસાન પામ્યા છે.

(૫૭) વિજયદાનસૂરિ, (૫૮) વિજયરાજસૂરિ, (૫૯) રત્નવિજયસૂરિ, (૬૦) હીરરત્નસૂરિ, (૬૧) લખિંધરત્ન, (૬૨) મેઘરત્ન, (૬૩) શિવરત્ન (૬૪) સિદ્ધિરત્ન, (૬૫) ઉપાં ઉદયરત્નજી, જેઓ સમર્થ કવિ હતા, અને દરેક રસોને યથાર્થે રચાને ઉપસાવી શકતા હતા (૬૬) ઉત્તમરત્ન, (૬૭)

જિનરત્ન, (૬૮) ક્ષમારત્ન, (૬૯) રાજરત્ન, (૭૦) અનોપરત્ન, (૭૧) તેજ-
રત્ન, (૭૨) ઉં ગુણુરત્નજી આઠેલામાં અવસાન પામ્યા.

(૬૦) હીરરત્ન, (૬૧) લઙ્ગિધરત્ન, (૬૨) સિદ્ધિરત્ન, (૬૩) હર્ષરત્ને
સં ૧૬૯૬માં 'નેમિરાસ-વસન્તવિલાસ' રચ્યા.

(૫૩) આં લક્ષ્મીસાગરસૂરિ (૫૪) ઉં ચંદ્રરત્ન (૫૫) ઉભયભૂષણ-
ઉભયલાવણ્ય, (૫૬) પં. હર્ષકનક - હર્ષલાવણ્ય, (૫૭) પં. વિવેકરત્ન (૫૮)
પં. શ્રીરત્ન, (૫૯) ઉં રાજરત્ન આં વિશાલસોમરાજ્યે સં ૧૬૯૬માં
વિદ્યમાન.

પૃષ્ઠ ૮૯, કડી ૧૦ : મુકુન્દ પ્રહાચારીનો પરિચય—

પ્રયાગના પ્રં મુકુન્દે આદશાહતથી લોભાષ્ટ બીજા ભવમાં આદશાહ
થવાનું નિચાળું કરી સં ૧૫૯૮માં જૂના પીપળાને સળગાવી તેમાં પોતાનું
બલિદાન આપ્યું અને આદશાહ હુમાયુની પત્ની મરિયમ મહાની અપરનામ
હમીદા બેગમની કુક્ષિથી સં ૧૫૯૯ કાં ૧૦ ૬ ને દિને બીધોગઢમાં
જન્મ લીધો તેજ આદશાહ અકબર થયો. પ્રં મુકુન્દનો મોટો ચેલો મરી
સં ૧૫૬૨માં જન્મ લઈ કવિ નરહરિ તરીકે પ્રસિદ્ધ થયેલ છે. પ્રં
મુકુન્દે પોતાનો હોમ કર્યો તે સ્થાનેથી આં અકબરને તપાસ કરતાં એક
તામ્રપત્ર મળ્યું હતું તેમાં નીચે પ્રમાણે શ્લોક હતો.

જસુનિધિશરચંદ્રે તીર્થરાજપ્રયાગે,

તપસિ બહુલપક્ષે દ્વાદશીપૂર્વયામે ।

શિશિનિ તનુ જુહોમ્યઃખણ્ડમૃમ્પાધિપત્યે,

સકલદુરિતહારી બ્રહ્મચારી મુકુન્દઃ ૧૧।

(નરહરિ મહાપાત્રકૃત છાપ્ય, કવિ દયાલજીકૃત કવિત્ત, 'વિશાલભારત'
સન ૧૯૪૬ ડિસેમ્બર, બીજા અંક, સન ૧૯૪૮ એપ્રિલનો અંક વગેરે.

પૃષ્ઠ ૯૧, કડી ૧ અને પૃષ્ઠ ૯૫, કડી ૧૫ : ઉં શ્રી શાંતિચંદ્રગણિ
વગેરેની પરંપરા—

(૫૭) શ્રી વિજયદાનસૂરિ (૫૮) આં શ્રી વિજયહીરસૂરિ, પં. સહજકુશલગણિ, (૫૯) ઉપાધ્યાય શ્રી સકલચંદ્રગણિ. જેમણે સં ૧૬૪૩માં
'મૃગાવતી આખ્યાન, વાસુપૂજ્ય જિનપુણ્યપ્રકાશ રાસ, સાધુવંદના, સત્તર
ભેદી પૂજા, એકવીશ પ્રકારી પૂજા, આરભાવના સજ્જાય, વીરવર્ધન જિનવેલી,
ગણધરવાદ રતવન, સાધુ કદંપલતા, મહાવીર હોંચ રતવન સં ૧૬૬૦,
ઋષભ સમતા સરળતા રતવન કડી ૩૧, દીવાળી રતવન, સીમંધરસ્વામીને

કુમતદોષ વિનતિ, ગૌતમપૃચ્છા, દેવાનંદા સ્વાધ્યાય, સજ્જાયો, પ્રતિષ્ઠાકલ્પ' વગેરે યનાવ્યા છે. (૬૦) ઉં શ્રી શાંતિચન્દ્રગણિ. તેમણે ધરમાં નારાયણ રાગની સભામાં દિગમ્બરવાદી બૂપણુને જીત્યો, જ બૂદ્ધોપપ્રજ્ઞાસિની 'પ્રમેયરત્ન-મંજૂષા' ટીકા વગેરે ગ્રંથો યનાવ્યા, બાદશાહ અકબરને દયાપ્રેમી યનાવ્યો. (૬૧) અમરચંદ્ર. સં. ૧૬૭૮માં 'કુલધ્વજ રાસ' પ્રકાશ્યો છે. સં. ૧૬૭૯માં 'સીતાવિરહ લેખ' રચ્યો. 'યુગપ્રધાન સજ્જાય' ગાથા ૧૬ યનાવી.

(૫૭) આં વિજયદાનસૂરિ (૫૮) ઉં શ્રીકરણ, તેમણે 'સીમંધર-સ્વામી સ્તવન' યનાવ્યું (૫૯) પં. તેજપાલ. તેમણે પ્રતિમા પાઠગર્ભિત ભગવાનપાર્શ્વનાથનું સ્તવન યનાવ્યું.

(૫૭) આં વિજયદાનસૂરિ (૫૮) આં વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉં સકલચન્દ્રગણિ (૬૦) મુનિ લક્ષ્મીચંદ્ર (૬૧) મુનિચંદ્રજી (૬૨) વૃદ્ધિચંદ્રજી (૬૩) માનચંદ્રજી (૬૪) તેજચંદ્રજીએ 'પુણ્યસાર રાસ' યનાવ્યો.

(૫૭) આં શ્રીવિજયદાનસૂરિ (૫૮) આં શ્રીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપાધ્યાય સકલચન્દ્રગણિ (૬૦) ઉં સૂરચંદ્રગણિ (૬૧) ઉં ભાનુચન્દ્ર-ગણિ (૬૨) પં. દેવચંદ્રગણિ પોતાની માતા, પોતે રામચંદ્ર તથા નાનો ભાઈ ત્રણેએ આં વિજયસેનસૂરિના ઉપદેશથી દીક્ષા લીધી. યન્નેનું નામ મુનિ દેવચંદ્ર, મુનિ વિવેકચંદ્ર રાખવામાં આવ્યું. મુનિ દેવચંદ્રજીએ ઉં ભાનુચન્દ્રજી ગણિ પાસે અભ્યાસ કર્યો આં વિજયસેનસૂરિના હાથે સં. ૧૬૬૫માં પં.ન્યાસપદ લીધું. ત્યારથી તેઓ નિત્ય એકાસણ, ગંઠસી, દ્રવ્ય મર્યાદા, ગોળનો ત્યાગ, કડાઈ વિગ્રહનો ત્યાગ, દર મહિને છ ઉપવાસ વગેરે તપસ્યા કરતા હતા. તેમણે સં. ૧૬૯૭માં સરોતરામાં પાંચ દિવસનું અનશન કરી સ્વર્ગગમન કર્યું. તેમણે 'જ્ઞાનશતક, વિચારષટ્ટત્રિશિકા, પૃથ્વીચંદ્રરાસ સં. ૧૬૯૬, નવતત્ત્વ, શત્રુજય પરિપાટી સ્તવન ગા. ૧૧૮, મહાવીરભવ સ્તવન, પોસીના પાર્શ્વ-સ્તવન, શબ્દેશ્વર પાર્શ્વસ્તવન, નેમિનાથ સ્તવન' વગેરે યનાવ્યા છે.

('જ્ઞાન સત્યપ્રકાશ' વ. ૨ પૃ. ૬૨૭)

(૬૧) ઉં શ્રીભાનુચંદ્રગણિ (૬૨) કપૂરચંદ્રગણિ (૬૩) પં. કનક-ચંદ્રગણિ (૬૪) મયાચન્દ્રગણિ (૬૫) ભક્તિચન્દ્રગણિ (૬૬) મુનિ ઉત્તમચંદ્ર-ગણિ (૬૭) જ્ઞાનચંદ્રગણિ (૬૮) પ્રેમચંદ્રગણિ (૬૯) પ્રાગચંદ્રજી તેમણે બં. વિજયજ્ઞાનેન્દ્રસૂરિ સુધીની પદાવલી પાનાં ૧૭ લખી. (પાલનપુર બ. ૩૨)

(૬૧) મહોં ભાનુચંદ્રગણિ (૬૨) પં. ભાવચંદ્રગણિ (૬૩) પં. કનકચંદ્રગણિ (૬૪) પં. કપૂરચંદ્રગણિ (૬૫) પં. મયાચંદ્રગણિ (૬૬)

પં ૦ ભક્તિયદ્રગણિ (૬૭) પં ૦ ઉદયચંદ્રગણિ. (૬૮) પં ૦ ઉત્તમચંદ્ર ગણિ.
તેમણે સં ૦ ૧૮૦૧ વૈ ૦ ૧૦ ૧૩ જુલે દીસામાં 'વૃંદારવૃત્તિ ટપો' ગ્રં ૦ ૨૭૨૦
રચ્યો. (પ્રશસ્તિસંગ્રહ, પૂના)

(૫૮) આં હીરવિજયસૂરિ (૫૯) મેઘજીઋષિ અપરનામ ઉદ્યોત-
વિજયજી તે લોકાગચ્છોય કું'અરજી ઋષિના શિષ્ય હતા. તેમણે ૨૮ ઋષિઓ
સાથે આં હીરવિજયસૂરિ પાસે આવી સં ૦ ૧૬૨૮માં આં વિજયસેનસૂરિ
હાથે સંવેગી દીક્ષા સ્વીકારી. તેમને સં ૦ ૧૬૫૬માં ઉપાધ્યાય પદ મળ્યું
(૬૦) ઋષિ અપરનામ જીજીવિજયગણિ (૬૧) સંધ્યવિજય, તેમણે સં ૦ ૧૬૭૪માં
'કલ્પ પ્રદીપિકા ગ્રં ૦ ૩૩૦૦, સં ૦ ૧૬૬૯માં ઋષભ સ્તવન, સં ૦ ૧૬૭૯માં
અમરસેન વયરસેન આખ્યાન, સિંહાસન યત્રીશી' વગેરે યનાવ્યાં.

(૫૮) આં હીરવિજયસૂરિ (૫૯) મેહમુનિ (૬૦) કલ્યાણકુશલ (૬૧)
દયાલકુશલ. તેમણે સં ૦ ૧૬૪૯માં 'લાભોદય રાસ તથા તીર્થમાલા' યનાવ્યાં.

(૫૯) મેહર્ષિ (૬૦) દામર્ષિ (૬૧) રતનકુશલ. તેમણે સં ૦ ૧૬૫૨માં
'પાર્શ્વ સ્તવન' રચ્યું.

(૧) પં ૦ શ્રીપતિ. તેમને આઠ વિદ્વાન શિષ્યો હતા, (૨) પં ૦
જગર્ષિ મહાતપસ્વી અને લઙ્ઘિસંપન્ન હતા. તેમણે સૌરાષ્ટ્રમાં લુકામતનો
પ્રચાર કર્યો. ઉં પાર્શ્વચંદ્રને શાસ્ત્રચર્ચ માટે ચેલેજ આપી. ઉપાધ્યાય
જેઠપુરમાં માલદેવ રાજને શરણે ચાલ્યા ગયા. તેઓ પ્રકાંડ વિદ્વાન હતા.
(૩) પં ૦ સિંહવિમલગણિ તેઓ વિદ્વાન અને વાદી હતા. (૪) પં ૦
દેવવિમલગણિ. તેમણે સ્વોપગ્રીકાયુક્ત 'હીરસૌભાગ્ય મહાકાવ્ય' રચ્યું.

(૫૫) આં હેમવિમલસૂરિ (૫૬) પં ૦ કુશલમાણિક્ય (૫૭) પં ૦
હનર્ષિ અપરનામ સહજકુશલગણિ (૫૮) મેહર્ષિ (૫૯) પં ૦ કલ્યાણકુશલ-
ગણિ (૬૦) પં ૦ દયાકુશલગણિ (૬૧) પં ૦ રવિકુશલગણિ (૬૨) પં ૦
દેવકુશલગણિ તેમણે સં. ૧૭૫૧ ચૈ. વ. ૧૪ શ્રીપુરમાં 'પ્રાકૃત પટ્ટાવલીની
પૂરણી' સાથે ભ. વિજયરત્નસૂરિ સુધીની જીજરાતી 'તપગચ્છ પટ્ટાવલી' પાનાં
૧૦ રચ્યાં (૬૩) પં ૦ વિદ્યાકુશલ, પં ૦ ચતુરકુશલ (૬૪) પં ૦ ચતુરકુશલ શિષ્ય
રાજકુશલ, પ્રેમકુશલ સં ૦ ૧૭૫૧, શ્રીપુર જંદર.

(૫૫) આં હેમવિમલસૂરિ (૫૬) ઉં જિનમાણિક્ય અમદાવાદમાં
સં ૦ ૧૫૨૯માં તેમણે મંત્રી ગદાકે લખાવેલ 'સિદ્ધપ્રાભૂત ટીકા'નું સંશોધન
કર્યું. (૫૭) મહોં અનંતહંસગણિ. તેમના ઉપદેશથી શિરોહીમાં સં ૦ ખીમાએ
સં ૦ ૧૫૪૪માં 'અનુત્તરૌપપાતિકસૂત્ર' લખાવ્યું અને સં ૦ ૧૫૫૭માં

શ્રેષ્ઠીઓથી શોભતા બીલડી નગરમાં પોરવાલ ચોકસી પાસવીરે ગ્રંથ ભંડાર સ્થાપ્યો. ૬૩૬૦૦૦ શ્લોકો લખાવ્યા. ૫૦ શુભભૂષણે તેને સંશોધ્યા. (‘જીવાભિગમસૂત્ર પુષ્પિકા’-પૂના)

(૫૮) આં વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપાધ્યાય કીર્તિવિજયગણિ તેમના શિષ્ય ૫૦ જ્ઞાનવિજયગણિએ સં ૧૭૨૨માં ‘કલ્પજ્ઞાન દીપિકા’ બાલબોધ બનાવી. (૬૦) ઉં વિનયવિજયગણિ સમર્થ વિદ્વાન અનેક-ગ્રંથપ્રણેતા સ્વ. સં ૧૭૩૮. તેમને ઋદ્ધિવિજય, ૫૦ મતિવિજય ૫૦ નયવિજય વગેરે અનેક શિષ્યો હતા. (૬૧) ૫૦ નયવિજય (૬૨) ૫૦ ઉત્તમવિજય (૬૩) ૫૦ નરવિજય (૬૪) ૫૦ મેઘવિજય (૬૫) ૫૦ કેશરવિજય (૬૬) ૫૦ શાંતિવિજય (૬૭) ૫૦ વિદ્યાવિજય (૬૮) ૫૦ લક્ષ્મીવિજય ધોરાજીમાં સ્વર્ગગમન (૬૯) ૫૦ ગુલાબવિજય (૭૦) ૫૦ ચારિત્રવિજય પૂનામાં સ્વં સં ૧૯૮૫.

(૫૮) આં વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉપાં વિમલહર્ષગણિ (૬૦) ૫૦ જયવિજય. તેમણે સં ૧૬૭૭ કાં શુ ૬ ‘કલ્પદીપિકા’ ગ્રં ૩૪૩૨ રચી. (૬૧) ૫૦ વૃદ્ધિવિજયગણિ.

(૫૮) આં શ્રીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉં કલ્યાણવિજય. તેમના શિષ્ય શિવવિજયે સં ૧૬૪૮માં ‘તપાગચ્છી પટ્ટાવલી’નો પ્રથમાદર્શ લખ્યો. ઉપાધ્યાય શિષ્ય ધનવિજયે ‘હીરસૌભાગ્ય’ તથા ‘કલ્પપ્રદીપિકા’નું સંશોધન કર્યું. ઉપાધ્યાયજીના શિષ્ય ૫૦ જયવિજયગણિએ સં ૧૬૫૨ લગભગમાં “હીરવિજયસૂરિપુણ્યખાણિરાસ” સં ૧૬૫૫માં ‘ઉં કલ્યાણવિજય ગણિરાસ’ અને સં ૧૬૬૧માં ‘સમ્મેતશિખર રાસ’ બનાવ્યા છે. ઉપાં કલ્યાણવિજયજી. સં ૧૬૦૧ લાલપુરમાં જન્મ, મહેસાણામાં દીક્ષા સં ૧૬૧૬. તેઓ સમર્થ વિદ્વાન સચોટ વ્યાખ્યાતા અને પરમતાક્રિક હતા. તેમણે રાજપીપળામાં છ હજાર બ્રાહ્મણોની સભામાં જગતકર્તૃત્વનું ખડન કરી શ્રુતિ, સ્મૃતિ અને દલીલોથી જગતને અનાદિ સિદ્ધ કરી બતાવ્યું આથી ત્યાનો રાજ ઉપાધ્યાયજીનો પરમ અનુરાગી બન્યો. તેમણે સં ૧૬૪૪માં વૈરાટના ઈન્દ્રવિહારની પ્રતિષ્ઠા કરાવી હતી. મહેાપાધ્યાયજી શ્રી ધર્મસાગરજી ગણિના સંશોધન મંડળમાં તેઓ પણ એક હતા.

(૬૦) ઉં લાલવિજયગણિ. તેઓ સમર્થ વિદ્વાન હતા. જગદ-ગુરુની સત્રાટ્ અકબર સાથેની પહેલી મુલાકાતમાં ૧૩ સાધુઓમાં તેઓ પણ હતા. તેમણે નમોદુર્વારરાગાદિ શ્લોકના ૫૦૦ અર્થ કર્યા હતા. ‘ઈન્દ્રવિહાર પ્રાસાદની પ્રશસ્તિ અને ઉં કલ્યાણવિજય રાસ’ બનાવ્યા છે.

તથા 'ઋષભશતક, મંડલપ્રકરણ, જિનસહસ્ર, પ્રમેયરત્ન મંજૂષા, ચિંતા-
મણિ પાર્શ્વજિનાલય પ્રશસ્તિ'નું સંશોધન કર્યું છે.

(૬૧) પં ૦ નયવિજયગણિ (૬૨) પદ્મવિજયગણિ લઘુભ્રાતા ઉપા-
ન્યાં ન્યાં મહોં યશોવિજયગણિ ઉપાધ્યાયજી તે સમયના અજોડ
વિદ્વાન હતા. વ્યાકરણ, ન્યાય, સાહિત્ય વગેરેમાં સંપૂર્ણ જ્ઞાની હતા. તેમણે
અનેક ગ્રન્થો બનાવ્યા છે. તેમને શ્રીમોહનવિજય, પં ૦ ગુણવિજય, દયાવિજય,
મયાવિજય, મણિવિજય, માણેકવિજય વગેરે શિષ્યો હતા. સ્વં સં ૧૭૪૫.

(૬૨) પં ૦ ગુણવિજય શિષ્ય સુમતિવિજય શિષ્ય ઉત્તમવિજયે સં
૧૮૩૦માં 'નવપદ પૂજા' બનાવી. (૬૩) પં ૦ કેસરવિજય (૬૪) પં ૦ વિનીત
વિજય (૬૫) પં ૦ દેવવિજયગણિ. તેમણે સં ૧૭૯૭માં 'યોગદષ્ટિ સંજ્ઞાય,
સં ૧૮૨૧માં અષ્ટપ્રકારી પૂજા' રચ્યાં.

(૫૮) આં વિજયહીરસૂરિ (૫૯) ઉં કનકવિજય (૬૦) પં ૦ શીલ-
વિજય (૬૧) પં ૦ સિદ્ધવિજય (૬૨) પં ૦ કૃપાવિજય (૬૩) ઉપાં મેઘ-
વિજયગણિ. વ્યાકરણ, કાવ્ય, સાહિત્ય, ન્યાય, ચરિત્ર, ચર્યાના અનેક ગ્રંથ
પ્રણેતા, તેમના શિષ્યો પં ૦ ભોજવિજય, પં ૦ મેરુવિજય, સુનિ તેજવિજય,
સુંદરવિજય, પ્રેમવિજય, ધનવિજય, અજબસાગર, સ્થિરવિજય, રૂપવિજય
વગેરે (૬૪) પં ૦ મેરુવિજય (૬૫) પં ૦ માણેકવિજય, પં ૦ બાણવિજય (૬૬)
પં ૦ બાણવિજય શિષ્ય પં ૦ કુશલવિજય. તેમણે આગરામાં સં ૧૮૧૦માં
ચોમુખજી તથા બં શીતલનાથની પ્રતિષ્ઠા કરી. (૬૭) તત્ત્વવિજય (૬૮)
પં ૦ બુદ્ધિવિજય (૬૯) પં ૦ સુખવિજય (૭૦) પં ૦ રત્નવિજય (૭૧) વિનીત-
વિજય (૭૨) ઉત્તમવિજય (૭૩) જસોવિજય સં ૧૯૦૪ વિદ્યમાન.

(૬૪) પં. મેરુવિજય (૬૫) પં ૦ પ્રેમવિજય (૬૬) પં ૦ મહિમાવિજય
(૬૭) ગુણવિજય (૬૮) પં ૦ મોહનવિજય સં ૧૮૨૯.

(૫૮) જગત્ ગુરુ આં વિજયહીરસૂરિ, (૫૯) ઉં સોમવિજય, (૬૦)
ઉં ચારિત્રવિજય, (૬૧) પં ૦ ધર્મવિજય, (૬૨) પં ૦ ભીમવિજય. તેઓ
પોરવાડ જશવંત શાહની પત્ની જસવંતદેવીના પુત્ર હતા. ક્રિયાશીલ, પ્રભાવ-
શાળી વિદ્વાન હતા. તેમણે શત્રુજય, ગિરનાર, આણ, કેસરિયાંજી, મગસીજી
શ્લોકધિ, રાણકપુર, વરકાણાજી, ગોડીજી, શંખેશ્વરજી, વગેરેની યાત્રાઓ કરી
હતી. તેમણે બં વિજયરત્નસૂરિની આજ્ઞાથી સં ૧૭૩૫માં ઔરંગાબાદમાં
ચોમાસુ કર્યું હતું અને ત્યાં બાદશાહ ઔરંગઝેબના નવાબ અસતખાનનો
પુત્ર જીલુકકાર માદો પડી ગયો ત્યારે પં ન્યાસજીએ તેની જન્મપત્રી જોઈ

કહ્યું કે તે પુત્રને બે પહોરમાં ઠીક થઇ જશે. સાંજે નવાખની સાથે ખાણું ખાવા બેસશે. તેની પત્નીને પાંચ મહિનાનો ગર્ભ છે. ઇત્યાદિ તેમની વાત સાચી પડી એટલે નવાખે તેમને ઘણું સન્માન આપ્યું અને પંન્યાસ તથા નવાખ વચ્ચે ધનિષ્ઠ રનેહ જામ્યો. સં. ૧૭૩૬માં આદશાહ ઔરંગઝેબ અબમેર ઉપર ચઢી આવ્યો હતો ત્યારે તેણે નવાખ અસતખાનના સમ-જવવાથી પં. ભીમવિજયને ફરમાનપત્ર આપી અબમેર, મેડતા, સોજત, જયતારણ અને નેધપુર વગેરે સ્થાનોના ઉપાશ્રય ખાલસા કરી લીધા હતા, તે દરેકને છૂટા કર્યા અને શ્રીસંધને સુપ્રત કર્યા પંન્યાસજીનું સ્વર્ગગમન કિસનગઢમાં સં. ૧૭૭૧માં ભા. ૦ વ. ૦)) રવિવારે મધ્યરાત્રે અનશન-પૂર્વક થયું. ત્યાં સંધે ૫૦ ભીમવિજયજીનો સ્તૂપ કરી પરકોટો બનાવી લીધો. જોકે તેની રોનકથી આકર્ષાઈ ત્યાંના નવાખે એકવાર આ સ્થાન પોતાના કબજામાં લઇ લીધું હતું કિન્તુ પછી પંન્યાસજીના પદ્ધર પં. મુક્તિવિજયગણિના પ્રયત્નથી તે પુનઃ સંધને સોંપવામાં આવ્યું હતું. ('જૈન સત્ય પ્રકાશ' ક્રમાંક ૧૫૦) સંભવતઃ આ સ્થાન આજે જ. ૦ શુ. ૦ હીર-વિજયસૂરિની દાદાવાડી તરીકે પ્રસિદ્ધ છે અને કિસનગઢ પણ તે સમયે તપગચ્છના કોટવાલની ગાદીનું સ્થાન ગણાતું હતું.

(૬૩) પં. મુક્તિવિજય (૬૪) પં. પ્રમોદવિજય (૬૫) રવિવિજય (૬૬) નવનિધિવિજય. જેમણે મકસુદાઆદમાં 'મુહૂર્ત' ચિંતામણિ' ગ્રંથ લખ્યો.

(૬૨) પં. ભીમવિજય, (૬૩) પં. હરિતવિજય, (૬૪) ચતુરવિજય. તેમણે સં. ૧૮૦૪ કા. ૦ શુ. ૧૪ ગુરુવારે 'શ્રીપતિજાતકર્મપદ્ધતિ' નામનો ગ્રંથ લખ્યો.

પૃષ્ઠ ૯૬, કડી ૧ : આ. ૦ શ્રીવિજયસેનસૂરિ પછી તપગચ્છ પાંચ શાખાઓમાં વહેંચાઈ ગયો હતો, તે આ પ્રમાણે—

(૧) સવેગીશાખા, જેમાં આજે અનેક મુનિવરો વિદ્યમાન છે.

(૨) દેવસૂરગચ્છ, જેનું બીજું નામ ઓસવાળગચ્છ હતું.

(૩) આણંદસૂરગચ્છ, જેનાં બીજા નામો (આણસૂરગચ્છ) ઉપાધ્યાય-મત (ઉપાધિમત) અને પોરવાલગચ્છ હતું.

(૪) સાગરગચ્છ સં. ૧૬૮૬.

(૫) વિમલગચ્છ સં. ૧૭૪૯થી શરૂ થયો.

આજે આ શાખાઓમાં વિદ્યમાન નથી. માત્ર સવેગી પરંપરા વિદ્ય-

માન છે, જેમાં વિજય, સાગર અને વિમલ એમ ત્રણું નામોતવાળા મુનિઓ છે.

પૂ. શ્રી મોહનલાલજી મહારાજની શિષ્ય પરંપરા “મુનિ” એવા નામવાળી તપગચ્છમાં છે.

તપગચ્છના ૧૩ ખેસણાંની એક જ સમાચારી છે, જેનાં નામો નીચે મુજબ છે—

૧ તપગચ્છ, ૨ સાડેરગચ્છ ૩ ચક્રિસિયાગચ્છ, ૪ કમલકલશગચ્છ, ૫ ચંદ્રગચ્છ, ૬ કોટિકગચ્છ, ૭ કતકપુરાગચ્છ, ૮ કોરંટગચ્છ, ૯ ચિત્રોડાગચ્છ, ૧૦ કલ્લપુરાગચ્છ. ૧૧ વડગચ્છ, ૧૨ ઓસવાળગચ્છ, ૧૩ મલધારીગચ્છ (‘ભાષા પટ્ટાવલી’ પાનાં ૯)

તપગચ્છના હિપગચ્છો નીચે પ્રમાણે છે.

(૧) તપગચ્છ સં. ૧૨૮૫માં નામ પડ્યું.

(૧) લઘુપોશાળ તપાગચ્છ આં. વિજયદેવેન્દ્રસૂરિની મૂળ પરંપરા.

(૨) વડીપોશાળ આં. વિજયચંદ્રસૂરિની પરંપરામાં. આ ગચ્છતુ ખીજી નામ “રત્નાકરગચ્છ” પડ્યું છે. આં. જ્ઞાનસાગરસૂરિના લલિયા લોકાથી “લોકાગચ્છ” નીકળ્યો, જેમાંથી અનુક્રમે સ્થાનકમત, વિગમત, છકોટિ, આદકોટિ, તેરાપંથી, વીરપંથી નીકળ્યા.

(૧) હેમવિશાખા-તપાગચ્છની આં. હેમતિમલસૂરિની મૂળ પરંપરા, જેનાં ખીજાં નામો ‘તપગચ્છ’ અને ‘પાલનપુરાગચ્છ’ છે.

(૩) કમલકલશા-સં. ૧૫૫૫થી આં. કમલકલશની પરંપરા.

(૪) કુતખપુરા-આં. ઇન્દ્રનંદિસૂરિની કુતપુરામાં રિયત પરંપરા.

(૫) લઘુશાલા-આં. સૌભાગ્યહર્ષની પરંપરા સં. ૧૫૮૩.

(૬) તપારત્ન-આં. વિજયરાજસૂરિની પરંપરા સં. લગભગ ૧૬૧૦. આનું ખીજું નામ ‘તપા-કોરંટકગચ્છ’ પણ છે.

(૧) દેવસૂરિસંધ-તપાગચ્છની આં. વિજયદેવસૂરિની મૂળ પરંપરા, જેનું ખીજું નામ ‘તપાગચ્છ’, અને ‘ઓસવાળગચ્છ’ છે.

(૭) આનંદસૂરિસંધ-આં. વિજયાનંદસૂરિની પરંપરા સં. ૧૬૭૩.

(૧) વિજય-તપગચ્છની આં. વિજયહીરસૂરિની મૂળ પરંપરા.

(૮) સાગરગચ્છ-આં. રાજસાગરસૂરિની પરંપરા સં. ૧૬૮૬.

(૯) વિમલગચ્છ-આં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિની પરંપરા સં. ૧૭૪૯.

(૧) સંવેગીમત-તપગચ્છની જગદ્ગુરુ આં શ્રીહીરવિજયસૂરિ, આં શ્રીવિજયદેવસૂરિ, પં. શ્રીસત્યવિજયગણિની મૂળ શ્રમણપરંપરા.

તપગચ્છના ઉપાસક જૈન ગોત્રો—

૧. વરડિયા, બરડિયા, બાહુડિયા, ૨. બાઠિયા, કવાડ, શાહ, હરખા-
વત, ૩. હરિયા, ૪. ડકરિયા, ૫. લલવાણી, ૬. ગાંધી, વેદગાંધી, રાજ-
ગાંધી, ૭. ખજનચી, ૮. ખૂરડ, ૯. સંઘવી, ૧૦. મૂણોચત, ૧૧. પમરિયા
૧૨. ચોધરી, ૧૩. સોલંકી, ૧૪. ગુજરાણી, ૧૫. કચ્છોડચે, ૧૬. મેરલ,
૧૭. સોલેચે, ૧૮. કોઠારી, ૧૯. ખટોલ, ૨૦. બિનાયકિયા, ૨૧. સરાક,
૨૨. લોકડ ૨૩. મીત્રી, ૨૪. આચલિયા, ૨૫. ગોલિયા, ૨૬. ઓસવાલ,
૨૭. ગોટી, ૨૮. માદરેચ, ૨૯. લોલેચ, ૩૦. માલા, વગેરે વગેરે.

તેમજ નાગોરીતપગચ્છ, ધર્મધોષગચ્છ, કમલકલશાગચ્છ, કૌરંટગચ્છ,
સાંડેરાવગચ્છ અને મલધારગચ્છના ગોત્રો વગેરે વગેરે તપગચ્છમાં છે.

પૃષ્ઠ ૯૬, કડી ૩ : “કુમતિકુદાલ”.

મહોપાધ્યાય શ્રીધર્મસાગર ગણિએ આ ગ્રંથની પ્રરૂપણા કરી
હતી, તેમજ ‘તત્ત્વતરંગિણી’ ગ્રંથ બનાવ્યો હતો, જેમાં ઇતર ગચ્છોની
કડક સમાલોચના કરી હતી. આં વિજયદાનસૂરિ અને આં વિજયહીર-
સૂરિએ તે ગ્રંથોને જળશરણ કરાવ્યા, અને ઉપાધ્યાયજીએ પણ તે પ્રરૂપણા
માટે ‘મિચ્છામિ દુક્કડ’ આપ્યો હતો, જેનો લેખ આ પ્રમાણે છે—

“સ્વસ્તિ શ્રીશાન્તિજનં પ્રણમ્યઃ ॥ તિરવાડાનગરત. પરમશુર

શ્રી. વિજયદાનસૂરિ સેવી હ. શ્રીધર્મસાગરગણિ લિખતિ સમસ્તનગર સાધુ-
સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકા યોગ્યમ્ ॥ આજ પછી અમે પાંચ નિન્હવ ન કહઈ.
પાંચ નિન્હવ કહ્યા હુમ તે ‘મિચ્છામિ દુક્કડ’ ॥ ઉત્સુત્ર-કંદ-કુદાલ-ગ્રંથ ન
સદહઈ, પૂર્વધ સદહઈ હુમ તે “મિચ્છામિ દુક્કડ” ॥ ૫૮૫ર્વી ॥ ચતુર્ધર્વી
આશ્રી જીમ શ્રીપૂજ્ય આસિ (આદેશ) દેખ છધ તે પ્રમાણ ॥ છઃ ॥ સાત
બોલ જીમ ભમવન આસિલ્લ છધ તે પ્રમાણ ॥ ચતુર્ધર્વ સંધની આસાતના
કોધી હુમ તે “મિચ્છામિ દુક્કડ” ॥ આજ પછી પાંચના ચૈત્ય વાંદવા ॥
તિરવાડામાંહિ શ્રીપૂજ્ય પરમ-શુર શ્રીવિજયદાનસરિનર્ધ “મિચ્છામિ
દુક્કડ” ॥ દીધઈ છધ સંધ સમક્ષ એ બોલ આશ્રી જીણ્ધ ખોટો સદહઈ
હુમ તે “મિચ્છામિ દુક્કડ” દેખ્યો ॥ છ ॥”

(‘જૈનયુગ’, વર્ષ ૫, પૃ. ૪૮૩)

જગદ્ગુરુ આં વિજયહીરસૂરિ શિષ્ય ઉં સુમતિવિજય શિષ્ય કવિ
સિંહવિજયજી સં ૧૬૭૪ દીવાલી દિવસે બનાવેલ 'સાગર બાવની'માં
લખે છે કે—

“ પહિલુ ધરમ રચિઉ ધર્મસાગર, ગ્રંથ કરિઉ એક મોટા;
ચુરાસી ગચ્છ તેહમાં નંદા, તત્ત્વતરંગિણી મોટા. ૨૨
સુણ્યો સરઘ ન પોતર્ધ સાગર, રંકિતણી પરિ રોળ્યા;
કુમતિકુંદાલ ને તત્ત્વતરંગિણી, પાણીમાહિ બોળ્યા. ૨૪

પછી મહોપાધ્યાયજીએ તે જ ધોરણે 'પ્રવચન પરીક્ષા' ગ્રંથ
બનાવ્યો છે અને જગદ્ગુરુ શ્રીહીરવિજયસૂરીશ્વરે તેને પંડિત મુનિવરો
પાસે શોધાવી પ્રચારની આજ્ઞા આપી છે.

આં વિજયપ્રેમસૂરિજીના શિષ્ય આં જબ્બસૂરિએ 'તત્ત્વતરંગિણી'નું
ભાષાંતર “પર્વતિથિપ્રકાશ” એવા નામથી બહાર પાડેલ છે.

તપગચ્છમાં નીચે મુજબ મર્યાદા પદકે મળે છે :

૧. ગચ્છાચારપચન્નો.

૨. આં દેવેન્દ્રસૂરિકૃત ૧૧ બોલ (પદ્માવલી).

૩. આં સોમસુદરસૂરિ કૃત સંવિસસાધુયોગ્ય નિયમકુલક ગાથા ૪૭.

૪. આં મુનિસુદરસૂરિકૃત અધ્યાત્મ કલ્પદ્રુમ.

૫. આં આનંદવિમલસૂરિકૃત સાધુમર્યાદા પદક (જેં સં કં ૧૫).

૬. આં વિજયદાનસૂરિકૃત ૭ બોલ.

૭-૮. જમદગુરુ આં વિજયહીરસૂરિકૃત સાધુ મર્યાદાપદક (કં ૧૪)
૧૨ બોલ (કં ૧૪).

૯. આં વિજયદેવસૂરિકૃત સાધુ મર્યાદાપદક.

૧૦. આં વિજયસિંહસૂરિકૃત સાધુમર્યાદાપદક (કં ૧૪૯).

૧૧. બં વિજયક્ષમાસૂરિકૃત યતિમર્યાદાપદક (કં ૧૮).

ચૃષ્ટ ૯૭, કહી ૧૪ : શ્રીવિજયદેવસૂરિગચ્છની શ્રીપૂજ્ય પરંપરા—

૬૦. વિજયદેવસૂરિ.

૬૧. વિજયસિંહસૂરિ સ્વં સં. ૧૭૦૬ અં શુ ૨.

૬૨. વિજયપ્રભસૂરિ-ગચ્છના વીસા ઓસવાળ ધોષાગોત્રી શાં
શિવગણુની પત્ની બાણીએ વીરજીને જન્મ આપ્યો. તેનો સં ૧૬૭૭ માં
જન્મ, સં ૧૬૮૬ માં દીક્ષા, સં ૧૭૦૧માં પંચાસ પદ, સં ૧૭૧૦માં
ગંધારમાં આં વિજયદેવસૂરિના હાથે સૂરિપદ. સં ૧૭૧૩ માં ઉનામાં

બદારકપદ અને મંં ૧૭૪૯ ઉનામાં સ્વર્ગ. તેમનું દીક્ષાનું નામ વીરવિજયજી. સૂરિપદનું નામ વિજયપ્રભસૂરિ હતું. તેઓ આં વિજયસિંહસૂરિજીને પણ શુરુ તરીકે મંંભોધે છે. શિવપુરી (શિરોહી)ના પ્રદેશમાં યતિવિહાર એ વર્ષથી બંધ હતો તે છટો થયાના સમાચાર તેમની બદારક પદવીના દિવસે મળ્યા હતા. સંં ૧૭૧૫, સંં ૧૭૧૭, મંં ૧૭૨૦માં સોરઠ તથા ગુજરાતમાં મોટા દુષાળ હતો પણ જનતાને સૂરિકૃપાથી ધાન્યની સગવડ થઇ ગઇ. તેમણે ઘણી પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી, અને સંં ૧૭૩૨ જલોરમાં (નાગોરમાં) વિજય-રત્નસૂરિજીને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા. સ્વં સંં ૧૭૪૯ ઉના.

૬૩. વિજયરત્નસૂરિ—પાલનપુર કે જેને જૈન કાંતિપુરનું બિરુદ છે, ત્યાંના હીરાશાહને હીરાદેવીથી ૧. ન્યાનજી, ૨. વીરજી, ૩. જેઠા એમ ત્રણ પુત્રો થયા. જેઠાનો જન્મ સંં ૧૭૧૧ મા થયો. સંં હીરાશાહ સંં ૧૭૧૬ માં મૃત્યુ પામ્યા એટલે હીરાદેવીએ ત્રણે પુત્રો સાથે શત્રુંજય તથા ગિરનારની યાત્રા કરી. સંં ૧૭૧૭ માં જૂનાગઢમાં બિરાજતા આં વિજય-પ્રભસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી, જેમાં ત્રણે પુત્રોનાં નામ અનુક્રમે ૧. જ્ઞાન-વિજય, ૨. વિમલવિજય અને ૩. જીતવિજય રાખવામાં આવ્યાં. જીત-વિજયની ખુદ્દિ તીવ્ર હતી. તે એક દિવસમાં ૩૬૦ ગાથા કંઠાત્ર કરી શકતા હતા. આથી આચાર્યે તેને સંં ૧૭૨૬ મા પન્થાસ પદ, સંં ૧૭૩૨ મહા વદિ ૬ રવિવારે નાગોરમાં સૂરિપદ આપી, વિજયરત્નસૂરિ નામ રાખી પોતાને પદે સ્થાપ્યા અને સંં ૧૭૫૦ માં તેમને બદારક પદ મળ્યું. વિજયરત્નસૂરિએ રાજસભામાં વાદીને જીતી અષ્ટાવધાન કરી વાગડના રાવ ખુમાણસિંહને ખુશ ખુશ કરી નાખ્યો. આથી રાણીએ તેમના સત્કારમાં મોતીનો સાથીઓ પૂર્યો હતો. એક સન્થાસી અમદાવાદમાંથી એક બાળકને ઉઠાવી મયો હશે તેથી સુખા આજમશાહે સન્થાસી તથા ફકીરોને અમદા-વાદમાં રહેવાનો મનાઇ હુકમ કાઢ્યો. સૂરિ મહારાજે સુખાને સમજાવી આ મનાઈ હુકમ પાછો ખેંચાવી લીધો અને પોતાના ભાઇ વિમલવિજયજીને ઉપાધ્યાયપદ આપ્યું હતું. સંં ૧૭૬૪ મહા શુ. ૬ મેવાડના રાણા અમરસિંહને પ્રતિજ્ઞા આપ્યો, કાશીના બદને હરાવ્યો અને રાણા પાસે હિંસા, અત્યાચારો તથા કરો બંધ કરાવ્યા. સંં ૧૭૭૦ માં જોધપુરમાં ચોમાસુ કરી જોધપુર નરેશ અજિતસિંહને પ્રતિજ્ઞાધ્યો. મેડતામાં રાણા સંત્રામસિંહને પ્રતિજ્ઞા આપ્યો. ત્યાં એક ઉપાશ્રયને મસ્તીદ બનાવી દેવામાં આવ્યો હતો તેને મેળવી તેનો ફરીવાર ઉપાશ્રય બનાવ્યો. સંં ૧૭૭૩ બાં

શુ. ૮ ઉદ્દેપુરમાં આ. વિજયક્ષમાસૂરિને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા અને ભા. ૧૦ ૨ સ્વર્ગપ્રયાણ કર્યું. શ્રીસંઘે ત્યાં સ્તૂપ કરાવ્યો હતો. ૫૦ લોજસાગર ગણિએ આ સૂરિજીના શાસનકાળમાં 'દ્રવ્યાનુયોગતક'ણા' બનાવેલ છે. આ સમયે ૫૦ ભીમવિજયજી પ્રભાવક વિદ્વાન થયા.

૬૪. વિજયક્ષમાસૂરિ. પાલીના ઓસવાલ ચતુરશાહની પત્ની ચતુરાદેવીએ સ્વપ્નમાં ગણેશને જોયા અને તે સ્વપ્નસૂચિત એક બાળકને તેણે જન્મ આપ્યો, જેનું ખીમસિંહ નામ રાખ્યું તેમનો સં. ૧૭૩૨ માં જન્મ, સં. ૧૭૩૯માં દીક્ષા, નામ ખિમાવિજય, સં. ૧૭૫૬ માં ૫૦-યાસપદ, સં. ૧૭૭૩ ભા. શુ. ૮ ઉદ્દેપુરમાં સૂરિપદ, નામ વિજયક્ષમાસૂરિ. સં. ૧૭૭૪ મહા શુદ્ધિ ૫ ઉદ્દેપુરમાં રાણા સંગ્રામસિંહની ઉપસ્થિતિમાં શાહ નાનજી બાણજી તથા મહેતા હરજીએ કરેલ ઉત્સવમાં ભટ્ટારક પદ, સં. ૧૭૮૪ મહા શુદ્ધિ ૨ દીવખંદરમાં દયાસૂરિને સૂરિપદાપ્તિ થયું શુ. ૯ દયાસૂરિને ભટ્ટારક પદાપ્તિ અને સં. ૧૭૮૪ ના ચૈ. શુ. ૧૩ માંગરોલમાં સ્વર્ગગમન. તેઓએ કલ્પસૂત્રને ગુજરાતીમાં બનાવેલ છે, જે 'ખેમાશાહી કલ્પસૂત્ર' તરીકે પ્રસિદ્ધ છે. ૫૦ જસવંતસાગરના શિષ્ય ૫૦ જિનેદ્રસાગરે તેમનો 'શ્લોકોક્તિ' કહી ૬૨, બનાવેલ છે.

૬૫. વિજયદયાસૂરિ. તેમને સં. ૧૭૮૪ મ. શુ. ૨ દીવમાં સૂરિપદ મળ્યું. તેના ઉત્સવ મીઠીબાઈએ કર્યો હતો. સં. ૧૭૮૪ ચૈ. શુ. ૯ માંગરોળમાં ભટ્ટારક પદ મળ્યું. તેમણે સુરતમાં ૧૪ ચોમાસાં કર્યાં. બાદશાહના સુબા વગેરે ઉપર પોતાનો સારો પ્રભાવ પાડ્યો હતો. સં. ૧૮૦૯ ચૈ. ૧૦ ૭ ધોરાજીમાં સ્વર્ગગમન કર્યું.

૬૬. વિજયધર્મસૂરિ. મેવાડના રૂપનગરમાં ઓસવાલ ગ્રેમચદની પત્ની પાટમદેવીની કૃપે જન્મ, સં. ૧૮૦૩ મા. શુ. ૫ ઉદ્દેપુરમાં સૂરિપદ, સં. ૧૮૦૯ કછોલીમાં ભટ્ટારક પદ. તેઓ સાત બિરુદના ધારક હતા. નવાનગરમાં તેઓ અને ભ. વિજયલક્ષ્મીસૂરિ સાથે રહ્યા હતા, મળ્યા હતા તેથી જનશાસનની સારી પ્રભાવના થઈ હતી. તેમણે ૧૮૨૨ જ. શુ. ૧૧ બુધે તારંગા પર કોટિશિલાની દેરીમાં ભ. આદિનાથની પાદુકા સ્થાપી. સં. ૧૮૨૭ માં કચ્છનરેશને મલમાંસ છોડાવ્યા હતા, તેમજ કચ્છવાગડમાં કુમતિનો કદાચહ ટાળ્યો હતો. સં. ૧૮૪૧ માં મારવાડના બલૂંદગામમાં તેમનું સ્વર્ગગમન થતાં મેડતાના ભંડારી ભગવાનદાસે તેમનો નિર્વાણ મહોત્સવ કર્યો હતો.

૬૭. વિજયજિનેન્દ્રસૂરિ. ગં. ૧૮૦૧ માં સોજતમાં મુ. હરખચઢની પત્ની ગુમાનપાઈની કુળેથી જન્મ, ગં. ૧૮૧૭ માં દીક્ષા, સં. ૧૮૪૧ માં શુ. ૫ સૂરિપદ, ગુદિ ૧૦ ભદ્રારક પદ. તેમણે સં. ૧૮૪૧ મં. શુ. ૧૧ ના દિવસે શત્રુંજયતીર્થ પર ગોદીની ટૂંકમાં પ્રતિષ્ઠા કરાવેલ છે. સં. ૧૮૭૫માં શત્રુંજયતીર્થ પર જિનેન્દ્ર ટૂંકની સ્થાપના કરી છે. સં. ૧૮૭૭ માં માં. શુ. ૩ શુક્રવારે જિનેન્દ્ર ટૂંકમાં રહેલ કુડની ૪ દેરીઓમાં ૧-ભં. ગોડીપાઈનાથ, ૨-ભં. ત્રડપભદેવ, ૩-ગૌતમસ્વામી અને ૪-ભં. વિજય-ધર્મસૂરિની પાદુકાઓ સ્થાપેલ છે. શિહોરમાં પણ સુખદેવમહાદેવના સ્થાન પાસે તેમના જ નામની જિનેન્દ્ર ટૂંક યાને જિનેન્દ્રદાદાવાડી છે, જેમાં સં. ૧૯૧૨માં પ્રતિષ્ઠિત દાદા જિનેન્દ્રસૂરિની પાદુકા વગેરે છે. સં. ૧૮૮૪ (૧૮૯૪) પો. વં. ૧૧ સ્વર્ગ. તેમના સમયમાં ૫૦ ખુશાલવિજય યતિ થયા છે, જે ઇતિદાસપ્રેમી હતા તેમની સં. ૧૮૭૯માં જાટવાડામાં રચેલ અને સં. ૧૮૮૯માં શિરોહીમાં રચેલ પદાવલીઓ મળે છે. બીજી પદાવલીમાં ઘણો ઇતિદાસ સંગ્રહ છે.

૬૮. વિજયદેવેન્દ્રસૂરિ. મારવાડના સેત્રાવ નગરમાં જન્મ, સં. ૧૮૭૭ માં શત્રુંજયતીર્થમાં દીક્ષા, સં. ૧૮૮૪ મં. શુ. ૧ શિરોહીમાં સૂરિપદ. તેમના સં. ૧૮૯૩થી સં. ૧૯૧૯ સુધીના શિલાલેખો મળે છે.

૬૯. વિજયધરજીવેન્દ્રસૂરિ. સ્વં. સં. ૧૯૪૧-૪૨.

૭૦. વિજયરાજ સૂરિ. સં. ૧૯૪૯માં વિદ્યમાન.

૭૧. વિજયમુનીન્દ્રસૂરિ.

૭૨. વિજયકલ્યાણસૂરિ.

ચૃષ્ટ ૯૭, કૃદી ૧૪ : તપાગચ્છ વિજયદેવસૂરિ સંઘ સંવેગીમુનિ પદાવલી—

૬૦. આ. ૧૦ શ્રીવિજયદેવસૂરિ. તેઓ મહાપ્રાભાવિક હતા. ખભા-તના દેવચક્રે અને ઘોઘાના સોમચક્રે દેવ ચક્રને પોતાના કુટુંબને આચાર્યની સેવા કરવા હુકમ કર્યો હતો અને તેમ કરવાથી તે બન્ને કુટુંબમાં અશાંતિ દૂર થઈ હતી. આ આચાર્યશ્રીના વાસકેપથી ક્રમો પરમાર અમદાવાદના વ્યાપારીનો પુત્ર અને મેડતાના ચાનમલનો પણ વળગાડ દૂર કર્યો હતો. આથી તેઓનો મહિમા ખૂબ વધ્યો હતો. તેઓના ગુણથી આકર્ષાઈ બાદશાહ જહાંગીરે સં. ૧૬૭૩માં માંડવગઢમાં તેઓશ્રીને “સવાઈ મહાતપા”નું બિરુદ આપ્યું. ઉદેપુરના રાણાએ વરકાણા તીર્થમાં પોષ દશમીના મેળાની જઠાત

માફનો તામ્રપટ્ટા કરી આપ્યો. તેમજ સં. ૧૬૮૬ લગભગમાં ઉદેપુરમાં ચોમાસું કરાવી, ચોમાસા પછી રાજમહેલમાં પધરાવી વ્યાખ્યાન સાંભળી ગુરુદક્ષિણામાં (૧) પીછોલા તથા ઉદયસાગરમાં જળ નાખવાની મના (૨) રાજ્યાભિષેકના દિવસે તથા દર ગુરુવારે હિંસા બંધ, (૩) જન્મ માસ અને ભાદરવામાં હિંસાબંધ તેમજ (૪) મરિચદુર્ગ અને કુંભારાણાએ કરાવેલ દેરાસરોનો રાજ્ય તરફથી જીર્ણોદ્ધાર કરાવવો, એમ ચાર જદપ આપ્યા. તેઓના પ્રથમ પટધર આં વિજયસિંહસૂરિ સં. ૧૭૦૯માં સ્વર્ગે ગયા. એટલે પં. સત્યવિજયજીને સ્થાપવા વિચાર્યું પણ તેમણે મના કરી, આથી સં. ૧૭૧૦માં આં વિજયપ્રભસૂરિને પોતાની પાટે સ્થાપીને સં. ૧૭૧૩માં ઉનામાં સ્વર્ગે ગયા.

૬૧. આં શ્રીવિજયસિંહસૂરિ. મેડતામાં ચોસવાલ નથમલ-શાહ પત્ની નાયકદેએ ૧ જોડો ૨ જસો ૩ કેશવજી ૪ કર્મચંદ ૫ કપૂરચંદ એમ ૫ પુત્રોને જન્મ આપ્યો. ભાદ્ર કેશવજીએ નાની ઉમરમાં દીક્ષા લીધી હતી, જેનું નામ કીર્તિવિજય હતું. કર્મચંદનો જન્મ સં. ૧૬૪૪ શ. શુ. ૨ રવિવારે થયો હતો. શેઠે પોતે પોતાની પત્ની કરમચંદ, અને કપૂરચંદ સાથે સં. ૧૬૫૪મા મહા શુદ્ધિ બીજે આં શ્રીવિજયસેનસૂરિ પાસે દીક્ષા લીધી, કર્મચંદનું દીક્ષાનું નામ કનકવિજય હતું. આં વિજયસેનસૂરિએ તેને સં. ૧૬૭૦માં પંન્યાસ પદ, સં. ૧૬૭૩માં પાટણમાં વાચકપદ અને સં. ૧૬૮૨ મહાશુદ્ધિ ૬ ઇડરમાં (સં. ૧૬૮૧ વૈ. શુ. ૬ ઇડરમાં) સૂરિપદ આપી, આં વિજયસિંહસૂરિ એવું નામ રાખ્યું. સં. ૧૬૮૪માં જલોરમાં વાંદણા મહોત્સવ થયો અને આચાર્યો એ સાથે વિહાર કર્યો. આં સિંહસૂરિની વ્યાખ્યાનશક્તિ અજબ હતી. તેમની વાણી મીઠી હતી. આથી જનતા બહુ આકર્ષિત થતી હતી. મેવાડનો રાણો જગતસિંહ તો તેઓનો ખાસ શ્રાવક જ બન્યો હતો અને તેણે આં વિજયદેવસૂરિને વિંધ્યનગરના ચોમાસામાં વરકાણાના મેળાની જકાત માફ કરી તામ્રલેખ લખી આપ્યો હતો. તેમજ ઉદેપુરના ચોમાસા પછી ચાર જદપ આપ્યા હતા. ફરી સં. ૧૬૯૯માં આં વિજયસિંહસૂરિને ઉદેપુર ચોમાસુ કરાવી ઔદશનો શિકાર બંધ કર્યો હતો અને ૭૦ ઋષભદેવની પૂજા શરૂ કરી હતી. એટલે કે તે આં સિંહસૂરિની વાણી સાંભળી જૈનધર્મી બન્યો હતો. આં સિંહસૂરિજીના ઉપદેશથી ઝીંઝુ-વાડામાં સાગરના રેલામાં તથાપ આવતાં માછલાંનો શિકાર બંધ થયો. આ આચાર્ય અજોનોમાં પણ ૬૦ સં. આં હેમચંદ્રસૂરિજીની જેમ બહુ લોકપ્રિય બન્યા હતા. તેમનું સં. ૧૭૦૯ અ. શુ. ૨ અમદાવાદમાં રાજપુરા

પાસે નવાપરામાં પૂજા ગુરુદેવના ચરણમાં અનશનપૂર્વકે સ્વર્ગગમન થયું. ઉપાં કીર્તિવિજયજી અને આં વિજયસિંહસૂરિ એ બન્ને સહોદર હતા, તેથી જ તેઓના શિષ્ય ઉં વિનયવિજયજી અને પં સત્યવિજયજીમાં ગાઢ પ્રેમ હતો. તે બન્નેએ સાથે મળીને સવેગી માર્ગેના ક્રિયોદ્ધાર કર્યો છે. આં સિંદસૂરિના મુખ્ય શિષ્ય પં. સત્યવિજયજી ગણિ પ્રસિદ્ધ છે. બીજા શિષ્ય ઉદયવિજયજીએ સં. ૧૭૨૮માં કિસનગઢમાં 'શ્રીપાલરાસ' બનાવ્યો છે, જેના ઠળાશમાં તેમણે જરૂરી પરિચય આપ્યો છે.

૬૨. પં. સત્યવિજય ગણિ, તેમણે ઉં શ્રીવિનયવિજયજી ગણિ અને મહોં શ્રીયશોવિજયજી વાચક વગેરે ચારિત્રગી મુનિવરોના સહયોગથી ક્રિયોદ્ધાર કર્યો અને શુદ્ધસંવેગી મુનિમાર્ગ ચલાવ્યો. આ ક્રિયોદ્ધારમાં ૧૭ મુનિઓ સાથે હતા. તેઓને પં. શ્રીકપૂરવિજયજી ગણિ અને પં. શ્રી-કુશલવિજયજી ગણિ એમ બે શિષ્યો હતા. ૨૩૦ સં. ૧૭૫૬ આ અરસામાં સં. ૧૭૧૦માં ગોલામાં મહોં શ્રીયશોવિજયજી મહારાજના હાથે પં. ઋદ્ધિવિમલ ગણિએ અને સં. ૧૭૪૯માં સંડેરમાં તે મહોંપાધ્યાયજીના ઉપદેશ પ્રમાણે આં શ્રીજ્ઞાનવિમલસૂરિએ ક્રિયોદ્ધાર કરી સંવેગી પક્ષ સ્વીકાર્યો હતો.

૬૩. પં. કપૂરવિજય ગણિ—૨૫૦ સં. ૧૭૭૫. તેઓને શ્રીવૃદ્ધિ-વિજયજી તથા પં. ક્ષમાવિજયજી એમ બે શિષ્યો હતા, જે બન્ને બાઈ હતા.

૬૪. પં. ક્ષમાવિજયજી ગણિ—૨૫૦ ૧૭૮૭.

૬૫. પં. જિનવિજયજી ગણિ—૨૫૦ ૧૭૯૯. આ અરસામાં પં. સુરચંદ્રના શિષ્ય પં. હેમચંદ્રગણિએ ક્રિયોદ્ધાર કર્યો.

૬૬. પં. ઉત્તમવિજયજી—૨૫૦ સં. ૧૮૨૭. તેમના સમયમાં સં. ૧૮૧૮ સ્થાનકમાર્ગી રઘુનાથજીના શિષ્ય બીખમજીએ બગડીથી “તેરા-પન્થ” ચલાવ્યો.

૬૭. પં. પદ્મવિજયજી ગણિ—૨૫૦ સં. ૧૮૬૨.

૬૮. પં. રૂપવિજયજી ગણિ—૨૫૦ સં. ૧૯૧૦. કવિ મોહન-વિજયજી લટકાળા, કવિબહાદુર દીપવિજયજી, કવિવર વીરવિજયજી વગેરે આ સમયના વિદ્વાનો છે.

૬૯. પં. કીર્તિવિજયજી ગણિ—આ અરસામાં ચિદાનંદજી મહારાજ થયા છે.

૭૦. પં. કસ્તૂરવિજયજીગણિ.

૭૧. પં મણિવિજયણ દાદા. સ્વં સં ૧૯૮૫ તેઓને સાત શિષ્યો હતા, જેનો પરિવાર આજે વિશાલ સંખ્યામાં વિદ્યમાન છે.

૭૨. પં બુદ્ધિવિજયણ ગણિ. જેમનું ખીલું નામ બુટરાયણ મહારાજ છે, તેમણે સંવેગમાર્ગને પુનઃ સંજીવન આપ્યું છે, તેમને પણ સાત સમર્થ વિદ્વાન શિષ્યો હતા. પૂં મુક્તિવિજયણગણિ પૂં વૃદ્ધિચંદ્ર મહારાજ, પૂં આત્મારામણ મહારાજ વગેરે સ્વં સં ૧૯૩૮.

૭૩. પૂ. મુક્તિવિજયણ ગણિ. જેમનું ખીલું નામ મૂલચંદ્ર મહારાજ છે, તેમણે ચારિત્રનો યુગ પ્રવર્તાવ્યો હતો. સ્વં સં ૧૯૪૫. માં ૫૦ ૬.

૭૪. આ. શ્રી વિજયકમલસૂરિ—તેઓ પરમ શાંત કચ્છાભંડાર અને મહાતપસ્વી હતા. સ્વં સં ૧૯૭૪ વિજયાદશમી. તેમના શિષ્યો પ્રશિષ્યો વિદ્યમાન છે. તેમણે પૂં શ્રીમુક્તિવિજયગણિ સ્વર્ગે ગયા પછી સં ૧૯૬૭-૬૮ માં વડોદરામાં મુનિસમ્મેલન મેળવી મર્યાદાપટ્ટક બાંધ્યો હતો, જે આ પ્રમાણે છે.

(૧) ફરેક સાધુ સાધ્વીએ પોતાના ગુરુની નિશ્રાએ રહેવું, સ્વચ્છંદે એકલા વિચરવું નહિ.

(૨) નવકદ્ધી વિહાર કરવો. છૂટા કાળમાં એક સ્થળે રહેવું નહિ, પણ જીદા જીદા પ્રદેશોમાં વિચરવું.

(૩) ઉપદેશ પદ્ધતિ બદલાવવી. હાલમાં નવાં દેરાસર બંધાવવામાં તેમજ સ્વામીવત્સલમાં પૈસા ખરચાવવાને બદલે જીજ્ઞાસુ, પુસ્તકોદ્ધાર શ્રાવકોદ્ધાર કરવા બનતો ઉપદેશ આપવા પ્રયત્ન કરવો.

(૪) સાધુ સાધ્વીએ આપસ આપસમાં સંપત્તિ વૃદ્ધિ કરવી.

(૫) યોગ્યતા તપાસી લાયકને દીક્ષા આપવી.

(૬) ગુરુથી વિના પ્રયોજને જીદા થયેલા શિષ્યને તેના ગુરુની રમ્મ સિવાય ભેગો રાખવો નહિ.

પૃષ્ઠ ૯૭, કડી ૧૪ : વિજયાનંદસૂરિ ગચ્છની શ્રીપૂજ્ય પરંપરા:

પદ. આં શ્રીવિજયસેનસૂરિ. બં મહાવીરસ્વામીથી ઓમણ-સાદમી પાટે થયા હતા.

૬૦. વિજયતિલકસૂરિ. વીસનગરમાં વીસા પોરવાડ શા. દેવજી રહેતા હતા. તેની પત્ની જયવંતીએ ૧ રૂપણ અને ૨ રામજી એમ બે પુત્રોને જન્મ આપ્યો. આં શ્રીવિજયસેનસૂરિ ખંભાતમાં શેઠ રાજિયા-વાજિયાએ બંધાવેલા મંદિરની પ્રતિષ્ઠા કરાવવા પધાર્યા હતા ત્યારે તે જ

ઉત્સવમાં ગા આરે જણે આચાર્યજીના હાથે દીક્ષા લીધી, તે પૈકીના પુત્રોનું ૧ રત્નવિજય અને ૨ રામવિજય નામ રાખ્યું. મુનિ રામવિજયજીનો જન્મ સં. ૧૬૫૧, દીક્ષા મં. ૧૬૬૨. રામવિજયજી બુદ્ધિશાલી હતા એટલે શાસ્ત્રો ભણી મં. ૧૬૬૩ માં પંન્યાસ થયા હતા તેમને ઉ. સોમવિજયજી વગેરેએ સં. ૧૬૭૩ માં શિરોહીમાં વડગચ્છના બ. વિજયસુદરસૂરિના વાસક્ષેપથી સૂરિપદ આપી આ. શ્રીવિજયસેનસૂરિની પાટે સ્થાપ્યા અને તેમનું વિજય-તિલકસૂરિ નામ રાખ્યું. તેઓ સં. ૧૭૭૬માં પો. સુ. ૧૪ સ્વર્ગે ગયા.

૬૧. વિજયઆણંદસૂરિ. મારવાડના રોહા ગામના પોરવાડ શા. શ્રીવંત ચૌહાણની સ્ત્રી શણુગારદેએ સં. ૧૬૪૨ આ. શુ. ૮ ના કલા નામના પુત્રને જન્મ આપ્યો. કલા કુમારે પ્રથમ લોકાગચ્છના શ્રીપૂજ વર-સિંગજી પાસે દીક્ષા લીધી હતી અને પછી સં. ૧૬૫૧માં મહા શુદ્ધિ ૬ દિને શિરોહીમાં માતા, પિતા, ભાઈ, બેન, કુવાજી વગેરે સાથે જમદગુરુ આ. શ્રીવિજયહીરસૂરિ પાસે સવેગી દીક્ષા સ્વીકારી હતી. અહીં તેમનું નામ કમલવિજય રાખવામાં આવ્યું. તેમને ઉ. સોમવિજયજીએ શાસ્ત્ર જ્ઞાન આપ્યું, આ. વિજયસેનસૂરિએ પાટણમાં પંન્યાસપદ આપ્યું અને વિજયતિલકસૂરિએ સં. ૧૬૭૬માં શિરોહીમાં સૂરિપદ આપી વિજયાનંદસૂરિ નામ રાખી પોતાની પાટે સ્થાપ્યા. તેમણે ગૌતમમત્ર સાધ્યો. મગશ્રી પાર્શ્વનાથ, અંતરિક્ષપાર્શ્વનાથ, છુરાનપુર વગેરે સ્થાનોમાં વિહાર કર્યો અને પછી વિજયરાજસૂરિને પોતાની પાટે સ્થાપ્યા. તેઓશ્રીના ઉપદેશથી શિરો-હીના સં. આળા તથા તેના ભાઈ સં. મેહાજલીએ શત્રુંજય, ધોધા, ગિર-નાર, શંખેશ્વર, તારંગા, આખૂ અને બ્રાહ્મણવાડજીનો સંધ કાઢ્યો. શિરોહી, નાડલાઈ વગેરે ૬૧ દેરાસરનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો. તેઓ સં. ૧૭૧૧ અ. શુ. ૧૫ ખભાતમાં અકબરપુરામાં સ્વર્ગે ગયા.

૬૨. વિજયરાજસૂરિ. તેમનો સં. ૧૬૭૯ વૈ. શુ. ૩ કઠીમાં શ્રીમાળી ખીમાશાહ મણિયારની પત્ની ગમતાદેની કુંખે જન્મ, નામ કુંઅરજી, સં. ૧૬૮૯માં અમદાવાદમાં (વજીરપુરામાં) પિતા પુત્રની દીક્ષા, પુત્રનું નામ કુશલવિજય રાખવામાં આવ્યું. સં. ૧૭૦૧ માં આપાનેરમાં પંન્યાસપદ. સં. ૧૭૦૪માં શિરોહીમાં વિજયાનંદસૂરિએ તેમને હાથે સૂરિપદ અને પદ્ધર પદ આપી નામ વિજયરાજસૂરિ સ્થાપ્યું સં. ૧૭૦૬ અ. વ. ૧૩ ખભા-તના અકબરપરામાં બદારકપદ, શ્રીમાલી પારેખ વંજિયાએ તેનો પદોત્સવ કર્યો. તેમાં પરવાલાની માળા વહેચી. લોહાના વ્યાપારની પ્રતિષ્ઠા કરી

અરસામાં સં૦ ૧૭૦૨ તથા ૧૭૨૦ માં મોટા દુકાળ પડ્યા હતા, જેમાં અમદાવાદના શ્રીમાલી શેઠ મનિયા શાહ તથા તેમના પુત્ર શાંતિદાસે ધણું દ્રવ્ય વાવર્યું હતું, જેનું વર્ણન ‘મનિઆ શાહ રાસ, ધર્મસંગ્રહ પ્રશસ્તિ અને ભ૦ વિજયરાજસૂરિ ચરિત્ર’ વગેરેમાં વર્ણિત છે, જેનો સાર આ પ્રમાણે છે.

અમદાવાદમાં હાળપટેલની પોળમાં શેઠ લહુવા શાહ રહેતા હતા. તેમણે દીક્ષા લીધી. તેમને પનજી નામે પુત્ર હતો. પનજીને હીરજી, મનજી, મદનજી, રતન અને ધરમ એમ પાંચ પુત્રો થયા. તે પૈકીના મનજીનો જન્મ સં૦ ૧૬૪૦ ના અષાઠ સુદ ૧૧ ના થયો હતો, જેના બીજા નામે મનરાજ તથા મનિયા શાહ છે. તેણે સાધામકેને જમાડી પાન-સોપારી, વસ્ત્ર પહેરા-મણીમાં આપી ભક્તિ કરી જ્ઞાતિ અને સાધર્મિકોમાં મહાસુદીની પ્રભાવના કરી, ખાડ ભરી યાળાઓ વહેંચી, પાંચ પર્વાનાં પારણાં કરાવ્યાં, ભ૦ પાર્શ્વનાથનું દેરાસર કરાવ્યું. અમદાવાદના દરેક દેરાસરમાં પૂજા કરાવી, સં૦ ૧૭૦૨ના કરાલ દુકાળમાં ગરીબોને દરેક જાતની મદદ આપી દુકાળને દૂર કર્યો અને તેથી જ બીજા જગડુ તરીકે ખ્યાતિ મેળવી. શત્રુજય તીર્થનો સંઘ કાઢ્યો. સાતે ક્ષેત્રોને પોષ્યાં. ભ૦ વિમલનાથની પ્રતિષ્ઠા કરી. શ્રી પૂજ્યની પધરામણી કરાવી યતિઓને પ્રતિલાભ્યા. ચોરાસી ગચ્છોમાં રૂપિયાની લહાણી કરી મોટી જિનપૂજાઓ કરાવી અને શરીરમાં પીડા ઉપડતાં વૈરાગ્યભાવે પં૦ મેરુવિજય પાસે માણેકવિજય નામથી દીક્ષા સ્વીકારી સં૦ ૧૭૧૧માં અનશન લઈ મૃત્યુ પામી સ્વર્ગગમન કર્યું.

મનિયા શેઠના પુત્ર શાંતિદાસ શેઠ પણ બહુ ધર્મી હતા. તેણે સં૦ ૧૭૨૦ ના કરાલ દુકાળમાં દાનશાળા સ્થાપી ગરીબોને અન્નજળ, વસ્ત્ર, ગોળ, ખાંડ, સાકર, ઘી, ધાતુપાત્ર અને દવા વગેરે આપી દુકાળનો ભય દૂર કરાવ્યો. સં૦ ૧૭૨૫માં આખૂ ઉપર પોતાના નામથી ભગવાન શ્રીશાન્તિનાથનો પ્રાસાદ કરાવ્યો. હમીરપુર, તારગા, કુંભારિયા, નાદિયા, રાણકપુર, બીલડીયા અને શંખેશ્વરજીએ ૭ તીર્થોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો, સ્ફટિકના ભ૦ શ્રીશાન્તિનાથ વગેરે ૨૧ બિંબ બરાવ્યાં.

ભ૦ શ્રીવિજયરાજસૂરિનું સં૦ ૧૭૪૨ માં ખંભાતમાં સ્વર્ગગમન.

૬૩. આ૦ વિજયમાનસૂરિ. સં૦ ૧૭૦૭માં જુહરાનપુરમાં પોરવાડ વાઘજીશાહની પત્ની વિમલાદે (વીરાદે) ની કૃપે જન્મ, નામ મોહન. સં૦ ૧૭૧૬માં માલપુરમાં આ૦ વિજયાનદસૂરિ શિષ્ય. પંન્યાસ શાન્તિવિજય પાસે મોટાભાઈ ઇન્દ્રજી સાથે દીક્ષા લઈ નામ માનવિજય રાખ્યું. વિ૦

સંવાદ, વીરસ્તવન સં. ૧૮૨૭, છ અઠામનું સ્તવન સં. ૧૮૩૪ ચૈ. શુ. ૧૫, ઉપદેશપ્રાસાદસ્તંભ સટીક સં. ૧૮૪૩ કા. શુ. ૫ ગુરુવાર, વીરસ્થાનક પૂજા, સં. ૧૮૪૫ આ. શુ. ૧૦ શંખેશ્વર તીર્થ, જ્ઞાનપંચમી દેવવંદન, ચોવીશી, રોહિણી, ભગવતી, 'મૃગાપુત્ર અને જ્ઞાનપંચમીની સન્નિધિ' વગેરે બનાવેલ છે. તેમણે અનેક પ્રતિષ્ઠાઓ કરાવી છે. તેમના ગુણથી આકર્ષાઈ બ. વિજયોદયસૂરિના પક્ષકારોએ પણ તેમને જ સં. ૧૮૪૬ માં સ્વચરુની પાટે સ્થાપિત કર્યા છે એટલે વિજયોદયસૂરિના પદધર તરીકે પણ તેઓ ઓળખાય છે. મતલબ કે, વિજયન્નદ્વિસૂરિથી બે પાટો ચાલી હતી તે અહીં મળી ગઈ હતી. તેમણે શિરોહીના રાવ વયરીશાહને પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. તેમનું સં. ૧૮૫૮માં મેરુતેરશે સુરતમાં સ્વર્ગગમન થયું હતું અને સંઘવી દુર્લભજી વેલજીએ શત્રુંજય ગિરિ પર તેમનાં પગલાંની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી. શ્રીમત સુબેદાર વડોદરાનરેશ દાસાજી ગાયકવાડે તેમને ભદ્રારકપદની સન્નિધિ કરી આપી હતી.

૬૭ વિજયદેવેન્દ્રસૂરિ. તેઓ સુરતમાં શ્રીમાળા જ્ઞાતિમાં જન્મ્યા હતા. તેમનું આચાર્યપદ સં. ૧૮૫૭માં વડોદરામાં અને સ્વર્ગગમન સં. ૧૮૬૧માં અમદાવાદમાં થયેલ છે.

૬૮. વિજયમહેન્દ્રસૂરિ. ભિન્નમાલમાં આસવંશમાં જન્મ, સં. ૧૮૨૭ આમોદમાં દીક્ષા, સં. ૧૮૬૧માં અમદાવાદમાં ભદ્રારક પદ, અને સં. ૧૮૬૫માં વીળપુરમાં સ્વર્ગગમન.

૬૯. વિજયસમુદ્રસૂરિ. ગોઢાણુના જવલાગામમાં હરનાથની પત્ની પુરાદેની કુક્ષિથી જન્મ, સં. ૧૮૬૫ માગશર પૂનામાં સૂરિપદ, તેઓ સં. ૧૮૭૭ સુધી ત્રિવિધમાન હતા.

૫૪૬, ૬૬, ૬૭ અને ૫૪૭, ૬૭, ૬૮ : તપાગચ્છ-સાગર-શાખા પરંપરા:

(૫૩) આ. લક્ષ્મીસાગરસૂરિ.

(૫૪) ઉ. વિદ્યાસાગરગણિ. તેમણે બાલવયમાં દીક્ષા લીધી હતી. તેઓ નૈષ્ઠિક બ્રહ્મચારી હતા, વૈરાગ્યવાન નિઃસ્પૃહ અને મહાતપસ્વી હતા. ઓછામાં ઓછું છઠ્ઠો તપ કરતા અને પારણે આયંબિલ કરતા હતા. તેમણે જસલમેર તરફ વિહાર કરી લોકાગચ્છવાળાઓ દેરાસરમાં કાંટા મરાવ્યા હતા તે દૂર કરાવી શુદ્ધ જૈનધર્મનો પ્રચાર કર્યો હતો. બીજાં પણ અનેક શાસનપ્રભાવનાનાં કાર્યો કર્યા છે. જસલમેરમાં ખરતરોને, મેવાડમાં વીળ-મતીઓને, વીરમગામમાં પાયવંદમતી અને, મોરબી આદિમાં લોકાગચ્છીને પ્રતિષ્ઠા આપી સન્માર્ગમાં સ્થાપ્યા હતા.

(૫૮) આં શ્રીવિજયહીરસૂરિ (૫૯) આં શ્રીવિજયસેનસૂરિ; (૬૦) આં રાજસાગરસૂરિ-તેઓ મહોં ધર્મસાગરગણિના શિષ્ય હોં લખિધ-સાગરના શિષ્ય હોં નેમસાગરજીના નાના ભાઈ તથા શિષ્ય હતા. તેનો જન્મ સં. ૧૬૩૭માં શિપુરમાં, નામ મેધજી, સં. માં દીક્ષા નામ મુક્તિ-સાગર, સં. ૧૬૬૫માં પંન્યાસપદ. તે ગુરુ શિષ્યની કૃપાથી નગરશેઠ શાંતિદાસ ધનવાળા તથા સુખી થયા હતા. તેથી નગરશેઠે હોં નેમસાગરજીના શિષ્ય મુક્તિસાગરજીને આં વિજયદેવસૂરિના વાસક્ષેપથી સં. ૧૬૭૯માં વાચકપદ અને સં. ૧૬૮૬માં અમદાવાદના બં મહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં આચાર્ય-પદ આપ્યું અને આં રાજસાગરસૂરિ નામ આપ્યું. તેઓ સં. ૧૭૨૧ ભા. શુ. ૬ અમદાવાદમાં સ્વર્ગે ગયા. તેના અગ્નિસંસ્કારના સ્થાને દેરી છે. આ સ્થાન ધાંચી સોસાયટીથી આગળ ગૂજરાત વિદ્યાપીઠની નજીકમાં છે. ત્યાં કાં. વં. ૪ દિને જૈનોનો મેળો ભરાય છે. આ આચાર્યથી સાગર-શાખાની સ્વતંત્ર પટ્ટાવલી ચાલી છે (૬૧) વૃદ્ધિસાગરસૂરિ સ્વ. સં. ૧૭૪૭ અમદાવાદ (૬૨) લક્ષ્મીસાગરસૂરિ સ્વ. સં. ૧૭૮૮ સુ. સુરત. (૬૩) કલ્યાણસાગરસૂરિ સ્વં. ૧૮૧૧ (૬૪) પુણ્યસાગરસૂરિ. સં. ૧૮૦૮ આ. શુ. ગુરુવારે સૂરિપદ (૬૫) ઉદયસાગરસૂરિ (૬૬) આણંદસાગરસૂરિ. (૬૭) શાંતિસાગરસૂરિ. તેમણે સં. ૧૯૨૯-૩૦માં હેંડખીલો બહાર પાડી પૂનમ અમાસની વધધટમાં તેરશની વધધટ કરવી એ તપામજીની મર્યાદાને સમ-ર્થન આપ્યું હતું. (નગરશેઠ 'શાંતિદાસજીનો રાસ' વગેરેના આધારે)

સાગરપરંપરામાં—(૧) પં. ચારિત્રસાગર (૨) પં. વિનયસાગર (૩) પં. નરસાગર (૪) પં. ચારિત્રસાગર (૫) પં. કલ્યાણસાગર (૬) પં. સુખન-સાગર (૭) શુભસાગર સં. ૧૭૪૨ સ્વાહજીહાંનાબાદ નગર

(આગરાબંડાર જ-૩૫ 'કલ્યાણમંદિર'ગ્રંથની પુષ્પિકા)

(૫) પં. કલ્યાણસાગર (૬) પં. યશઃસાગર (૭) પં. યશવંતસાગર (૮) પં. વિચારસાગર (૯) પં. યુક્તિસાગર (૧૦) પં. જગદ્ગુપ્તસાગર (૧૧) પં. ખુશાલસાગર (૧૨) પં. જોષસાગર, મેધસાગર ઈતિ સાગરાંકી પટ્ટાવલી.

(આગરાબંડાર જ. ૩૩ 'રામવિનોદસારણી'ને અંતે નોંધ)

(શત્રુજય-જીનેન્દ્ર દ્વંક પાઠકાલેખ, 'જૈનસત્યપ્રકાશ' કં. ૯૨)

(૫૮) આં શ્રીહીરવિજયસૂરિ (૫૯) હોં સહજસાગર (૬૦) હોં જયસાગર (૬૧) હોં જિતસાગર (૬૨) પં. માનસાગર (૬૩) મયમલ-સાગર (૬૪) પદ્મસાગર સ્વં. સં. ૧૮૨૫ (૬૫) સુદાનસાગર સ્વં. સં.

૧૮૩૮ (૧૬) સ્વપ્નસાગર ૨૫૦ સં. ૧૮૬૬ (૬૭) નિધાનસાગર ૨૫૦ સં. ૧૮૮૭ (૬૮) ગયમલસાગર (૬૯) ગૌતમસાગર (૭૦) ઝવેરસાગર (૭૧) આં. આનંદસાગરસૂરિ. આગમોના ઉદ્ધાર કર્યો. શિલાપટ આગમ-મંદિર, તાન્નાગમ મંદિર બનાવ્યાં, સૈલાનાનરેશને પ્રતિબોધ કર્યો અને અનેક મંથો બનાવ્યા તેઓ વિદ્યમાન છે (૭૨) આં. માણેકસાગરસૂરિ વિદ્યમાન છે.

(૬૮) ગયમલસાગર (૬૯) નેમિસાગરજી (૭૦) રવિસાગરજી. તેઓ મદાન તપસ્વી અને વચનસિદ્ધ હતા (૭૧) સુખસાગરજી (૭૨) આં. ભુદિસાગરસૂરિ તેમણે ૧૦૮ ગ્રંથો બનાવ્યા છે. ૨૫૦ સં. ૧૯૮૧ (૭૩) આં. અન્નિતસાગરસૂરિ ૨૫૦ સં. ૧૯ આં. ઋદ્ધિસાગરસૂરિ, આં. કીર્તિસાગરસૂરિ. હાલ વિદ્યમાન છે.

તપગચ્છ વિમલશાખા પદાવલી—

(૫૬) આં. આશુદંડવિમલસૂરિ (૫૭) આં. વિજયદાનસૂરિ (૫૮) આં. હીરવિજયસૂરિ (૫૯) આં. વિજયસેનસૂરિ (૬૦) આં. વિજયદેવસૂરિ (૬૧) આં. વિજયપ્રભસૂરિ ૨૫૦ સં. ૧૭૪૯ (૬૨) ક્રિયોદ્ધારક આં. જ્ઞાન-વિમલસૂરિ. તેમનો સં. ૧૬૯૪માં બિન્નમાલના ઓસવાલ શેઠ વાસવ પત્ની કનકાવતીની કુક્ષિથી જન્મ, નામ નાથુમલ્લ, સં. ૧૭૦૨ માં આં. આનંદવિમલસૂરિ શિષ્ય પં. હર્ષવિમલ શિષ્ય પં. જયવિમલ શિષ્ય પં. કીર્તિવિમલ શિષ્ય પં. વિનયવિમલ શિષ્ય પં. ધીરવિમલગણિ પાસે દીક્ષા. નામ નયવિમલ. સં. ૧૭૨૭ મ. શુ. ૧૦ ધાણેરાવમાં આં. વિજયપ્રભ-સૂરિના હાથે પંન્યાસપદ, સં. ૧૭૪૮માં કા. શુ. ૫ આં. વિજયપ્રભસૂરિજીની આજ્ઞાથી આં. મહિમાસૂરિના હાથે સૂરિપદ, સં. ૧૭૪૯માં પાટણ પાસે સંડેર ગામમાં શ્રુતકેવલિકદપ મહોપાધ્યાય શ્રીયશોવિજયજી મહારાજની આજ્ઞા પ્રમાણે ક્રિયોદ્ધાર કરી સંવેગીમાર્ગ સ્વીકાર. સં. ૧૭૮૨ આ. વ. ૪ ગુરુવારે ૮૯ વર્ષની વયે ખંભાતમાં સ્વર્ગગમન. (૬૩) આં. સૌભાગ્ય સાગરસૂરિ (૬૪) આં. સુમતિસાગરસૂરિ તેઓ મોટા તપસ્વી હતા. તેઓએ લી સિવાયની પાંચે વિગમનો જવજીવ ત્યાગ કર્યો હતો અને એકધારું વર્ધમાન તપ કરી ચૌદ વર્ષમાં પૂરું કર્યું હતું ૨૫૦ સં. ૧૭૮૮ અથવા ૧૭૯૮ વૈ. શુ. ૪ શંખેશ્વરમાં (૬૫) આં. વિશુધવિમલસૂરિ સીતાપુરના પોરવાડ મહેતા ગોકળ પત્ની રમ્યાની કુંજે જન્મ, નામ લક્ષ્મીચંદ. તેણે ૫૦ ઋદ્ધિવિમલગણિના શિષ્ય, ૫૦ કીર્તિવિમલગણિ પાસે દીક્ષા લીધી. નામ લક્ષ્મીવિમલ આપવામાં આવ્યું. તેમના દાદા ગુરુ પં. ઋદ્ધિવિમલગણિ મહાતપસ્વી હતા તેમણે ધાણુધાર મધ્યે પાલણપુર પાસે ગોલા ગામમાં

બં શ્રીમહાવીરસ્વામીના દેરાસરમાં સં ૧૭૧૦ માં મહોપાધ્યાય શ્રી-યશોવિજયજી મહારાજની સહાયથી ક્રિયોદ્ધાર કર્યો. તેમના શિષ્ય કીર્તિ-વિમલગણિ થયા. તેમણે અનેક બબ્બોને પ્રતિબોધ કરી ઘણી દીક્ષા આપી છે. તેમના શિષ્ય લક્ષ્મીવિમલને આં સુમતિમાગરજીએ સં ૧૭૮૮ અથવા ૧૭૯૮ વૈ. શુ. ૩ દિને શબ્દેશ્વરજીમાં સૂરિપદ આપ્યું અને તેમનું નામ આં વિશુધવિમલસૂરિ રાખ્યું. આં વિશુધવિમલસૂરિ સારા જ્ઞાની હતા. તેમણે શુજરાત, મેવાડ, માળવા, ખાનદેશ અને દક્ષિણમાં વિહાર કર્યો હતો, જ્યાં પોતાના જ્ઞાનની સુંદર છાપ પાડી હતી. તેઓએ છેલ્લા ચોમાસાઓ બાલાપુર, ઔરંગાબાદ અને ઔરંગાબાદમાં કરેલ છે. તેઓ વચ્ચેમાં યાત્રા કરવા માટે ઇલોરા (વેરલ) પણ ગયા હતા.

આ સૂરિએ સં ૧૮૧૩ ક્ર. શુ. ૫ દિને ઔરંગાબાદમાં મહિમા-વિમલજીને સૂરિપદ આપી પોતાની પાટે સ્થાપ્યા. ત્યાં તેજ વર્ષે જ. શુ. ૧૩ દિને 'સમ્યક્ત્વપરીક્ષા'ની રચના કરી, મુનિ ભાનુવિમલના આગ્રહથી તેનો બાલાવબોધ પણ કર્યો અને સં ૧૮૧૪ના માગશર વદી ત્રીજને દિવસે સ્વર્ગગમન કર્યું. તેઓએ સં ૧૭૮૦ આ. શુ. ૧૦ 'વીશી'ની રચના કરી છે.

(૬૬) આં મહિમાવિમલસૂરિ, ૫. ક્ષાતિવિમલ, મુનિ ભાનુવિમલજી સં ૧૮૨૦માં વિદ્યમાન હતા.

(૫૬) આનંદવિમલસૂરિ (૫૭) ઋદ્ધિવિમલજી (૫૮) કીર્તિવિમલજી (૫૯) વીરવિમલજી (૬૦) મહોદયવિમલજી (૬૧) પ્રમોદવિમલજી (૬૨) મણિ-વિમલજી (૬૩) ઉદ્યોતવિમલજી (૬૪) દાનવિમલજી (૬૫) ૫૦ દયાવિમલજી (૬૬) ૫૦ સૌભાગ્યવિમલજી (૬૭) ૫૦ મુક્તિવિમલજી સ્વં સં ૧૯૭૪ બા. શુ. ૪ (૬૮) આં રગવિમલસૂરિ સં ૨૦૦૫માં આં શ્રી વિજય-ન્યાયસૂરિના હાથે પાટણમાં આચાર્ય થયા. (૬૯) મુનિ કનક

પૃષ્ઠ ૧૦૯, કડી ૨ અને પૃષ્ઠ ૧૧૮, કડી ૨ : દોયહજારને ચાર '૨૦૦૪' :

બં મહાવીરસ્વામીના નિર્વાણ પછી ૩ વર્ષ ૮૧ માહના જતાં પાચમા આરાની શરૂઆત થઈ છે, જે એકવીશ હજાર વર્ષ સુધી રહેશે. પછી છઠ્ઠો આરો શરૂ થશે.

બં મહાવીરસ્વામીના નિર્વાણ પછી જૈનધર્મનો દિનપ્રતિદિન હ્રાસ થવા લાગ્યો છે-થશે, પરંતુ તે કાળ દરમ્યાન સાંકળના અંકોડાની જેમ બરાબર એક પછી એક ૨૦૦૪ યુગપ્રધાન આચાર્યો થશે. જ્ઞાની, સંયમી, પ્રાભાવિક

અને અતિશયવાળા હશે, જેઓ દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાળ અને ભાવને સમજી ધર્મ-રક્ષામાં તત્પર રહેશે. તેમાં પણ અમુક અમુક વર્ષોને આતરે ૨૩ યુગ-પ્રધાન આચાર્યો તો એવા પ્રાભાવિક થશે કે જેઓ જૈનધર્મના નમ્રતા પડતા અંગોને સંસ્કાર આપીને જૈનધર્મને કિત્તે દશામાં લઈ જશે અને તેની ખૂબ પ્રતિષ્ઠા વધારશે એ રીતે પાંચમા આરામાં ૨૩ ઉદયકાળ મનાય છે અને ૨૦૦૪ યુગપ્રધાનો થશે એમ પણ મનાય છે.

કવિઅહાદુર દીપવિજયજી લખે છે કે આજ સુધીમાં ૨ ઉદયકાળ વીતી ગયા છે. ત્રીજો ઉદયકાળ ચાલુ છે. પહેલા ઉદયકાળના મણધર શ્રી-સુધર્માસ્વામી વગેરે ૨૦ યુગપ્રધાનો થઈ ગયા, બીજા ઉદયકાળના આં વજ્રસેન વગેરે ૨૩ યુગપ્રધાનો થઈ ગયા, ત્રીજા ઉદયકાળના આં પાડિ-વય વગેરે ૬૮ યુગપ્રધાનો થવાના છે તે પૈકીના ૧૦ યુગપ્રધાનો થઈ ગયા છે. ૧૧મા યુગપ્રધાન આજે વિદ્યમાન છે અને ૮૭ યુગપ્રધાન થવાના બાકી છે ત્યાર પછી ચોથો ઉદયકાળ ચાલુ થશે વગેરે. તેના નામો નીચે પ્રમાણે છે:

પહેલા ઉદયના યુગપ્રધાનો—૧ સુધર્માસ્વામી, ૨ જબ્બસ્વામી, ૩ પ્રભવસ્વામી, ૪ શયંભવસૂરિ, ૫ યશોભદ્ર, ૬ સંભૂતિવિજય, ૭ ભદ્રબાહુ, ૮ સ્થૂલભદ્ર, ૯ મહાગિરિ, ૧૦ સુહસ્તિ, ૧૧ ગુણસુન્દરસૂરિ, ૧૨ સ્વામા-ચાર્ય, ૧૩ સ્કંદિલ, ૧૪ રેવતીમિત્ર, ૧૫ ધર્મસૂરિ, ૧૬ ભદ્રગુપ્ત, ૧૭ શ્રીગુપ્ત, ૧૮ વજ્રસ્વામી, ૧૦ આર્યરક્ષિત, ૨૦ દુર્બલિકા પુષ્પમિત્ર. (વીર સં ૧ થી ૬૧૭).

બીજા ઉદયના યુગપ્રધાનો—૧ વજ્રસેન, ૨ નાગહસ્તિ, ૩ રેવતી-મિત્ર, ૪ અક્ષદીપિક સિંહસૂરિ, ૫ નાગાર્જુન, ૬ ભૂતદિત્ત, ૭ કાલિકા-ચાર્ય, ૮ સત્યમિત્ર, ૯ હારીલ, ૧૦ જિનભદ્રગણિ ક્ષમાશ્રમણ (વીર સં ૭૧૧માં સ્વર્ગે ગયા), ૧૧ ઉમાસ્વાતિ, ૧૨ પુષ્પમિત્ર, ૧૩ સંભૂતિ, ૧૪ સંભૂતિ, ૧૫ ધર્મઝણિ, ૧૬ જેષ્ઠાંગગણિ, ૧૭ દ્વિગુપ્ત, ૧૮ ધર્મઘોષ (વીર સં ૧૫૯૮ માં સ્વર્ગે ગયા), ૧૯ વિનયમિત્ર, ૨૦ શીલામિત્ર, ૨૧ રેવતીમિત્ર, ૨૨ સુમિત્રમિત્ર, ૨૩ હરિમિત્ર. (વીર સં ૬૧૭ થી ૧૬૯૭).

(આં ધર્મઘોષસૂરિકૃત 'દુસ્સમાકાલસમયસંઘ થય' અવગૂરિ, મહોં શ્રીવિનયવિજયગણિકૃત 'લોકપ્રકાશ' સર્ગ ૩૪ મો 'પદાવલી-સમુચ્ચય' ભાગ ૧લો પૃં ૧૫, તથા પૃં ૧૪૩).

પૃષ્ઠ ૧૦૯, કડી ૬ અને પૃષ્ઠ ૧૧૮, કડી : ૬ પ્રભાવકચન્ત્રિ, રાજગરજ પદાવલી:

૧. આં નત્રસૂરિ. તેલવાડાના રાજા હતા. વનવાસી ગમ્મના હતા પરંતુ રાજા હોવાથી તેમને રાજગમ્મ કહેવાયો. ૨. અન્નિતયશોદેવસૂરિ, ૩. સર્વદેવસૂરિ, ૪ પ્રહુમ્નસૂરિ. તેઓ છયે દર્શનના અભ્યાસી હતા, પ્રકાંડ વાદી હતા, ગ્વાલિયર, ત્રિભુવનગિરિ અને ચિત્તોડના રાજાઓ તેમને ગુરુ તરીકે માનતા હતા, તેમણે તલપાટકમાં અલ્લુરાજની સમાધા દિગમ્બરાચાર્યને જીતી પોતાનો શિષ્ય બનાવ્યો હતો, અને તે નિર્મિતે વિજયસ્તંભ ઊભો કરાવ્યો હતો, જે આજે પણ ચિત્તોડના કિલ્લામાં જૈનસ્તંભ તરીકે વિખ્યાત છે. અલ્લુરાજ જૈનધર્મી બન્યો હતો. ૫ તર્કપંચાનન આં અભયદેવસૂરિ તેઓ રાજર્ષિ તરીકે વિખ્યાત છે તેમણે 'સમ્મતિતર્ક'ની ૨૫૦૦૦ શ્લોક પ્રમાણુ 'તત્ત્વબોધવિધાયિની' ટીકા બનાવી છે. તે લખ્ધિસંપન્ન આચાર્ય હતા, ૬. ધનેશ્વરસૂરિ. તે ત્રિભુવનગિરિના રાજા હતા. તેમના શરીરમાં ઝેરી ફેલા થઇ આવ્યા હતા, જે આં અભયદેવસૂરિના ચરણપ્રક્ષાલન જળથી શમી ગયા એટલે તેમણે દીક્ષા લીધી અને અનુક્રમે આચાર્યપદ પ્રાપ્ત કર્યું મુજરાજ તેમને ગુરુ તરીકે માનતા હતા તેમણે ચૈત્રપુરીમાં ૧૮૦૦૦ બ્રાહ્મણોને જૈન બનાવી બં મહાવીરનુ દેરાસર બનાવી ચૈત્રવાલ ગમ્મ સ્થાપ્યો. તેમનાથી ૧૮ શાખાઓ નીકળી છે. ૭ અન્નિતસિંહસૂરિ, ૮. વર્ધમાનસૂરિ. તેમણે વનવાસીગમ્મના આં વિમલચંદ્રસૂરિના શિષ્ય વીરમુનિને સૂરિપદ આપ્યું જેનાથી કમ્બોધિયા, અષ્ટાપદ વગેરે શાખાઓ નીકળી છે, ૯. શીલભદ્રસૂરિ. તેમણે ૧૨૫ વર્ષની ઉંમરથી ૬ વિગ્રહોને ત્યાગ કર્યો હતો, તે સમર્થ ઉપદેશક હતા. તેમના પ્રથમ પટ્ટધર આં ચંદ્રસૂરિ હતા, તેમની પરંપરાના આં પ્રભાચંદ્રસૂરિએ વિં સં ૧૩૩૪માં 'પ્રભાવકચરિત્ર' બનાવ્યું. આં મેરુતુગસૂરિ આં ચંદ્રપ્રભસૂરિના બીજા પટ્ટધર હતા. તેમણે વિં સં ૧૩૬૧ કાં ૨૫ ૧૫ રવિવારે વહવાણુ શહેરમાં 'પ્રબંધચિંતામણિ' ગ્રંથ બનાવ્યો છે. તેમની પાટે આં ગુણચંદ્ર થયા છે. ('પ્રબંધચિંતામણિ') ૧૦. ધર્મદોષસૂરિ તેમને અંબિકાદેવી પ્રસન્ન હતી, તેમણે નાગોરના રાજા આલ્હણુદેવ, શાકંભરીના રાજાઓ અજયરાજ, અર્જુરાજ, અને વિગ્રહરાજ વગેરેને જૈનધર્મપ્રેમી બનાવ્યા હતા. રાજસભામાં અનેક વાદીઓને જીત્યા હતા, તેમના ઉપદેશથી વિગ્રહરાજે અજમેરમાં રાજવિહાર બનાવી તેમાં મોટા જિનર્ષિબની પ્રતિષ્ઠા કરી હતી અને અરિસિંહ તથા તથા માલવનરેશને સાથે રાખી પોતે જ કલશદંડ તથા ધ્વજ ચડાવ્યાં હતાં. તેમજ અગિયારશ વગેરેની અમારી પળાવી હતી આચાર્યશ્રીના ઉપદેશથી બીજા ઘણાં જિનાલયો બન્યાં હતાં. બ્રાહ્મણો વગેરે જૈન બન્યા હતા,

જેનાં ઓસવાલમાં સુરાણા વગેરે ૧૦૫ ગોત્રો અને શ્રીમાળીમાં ૩૫ ગોત્રો સ્થપાયાં છે. સં. ૧૧૮૧ લગભગમાં ક્ષોધિ પાર્શ્વનાથ પ્રકટયા તે ઉત્સવમાં આચાર્યશ્રી હાજર હતા. તેમણે “ધર્મકરપદ્મો” અથવા બનાવ્યો છે. આ આચાર્યથી ‘ધર્મધોષશાખા’ નીકળી છે અને તેમાંથી ‘સુરાણાગચ્છ’ શરૂ થયો છે. ધર્મધોષશાખાના જેનો આજે એક સામાચારી હોવાના કારણે તપગચ્છને માને છે. આં ધર્મધોષ તે જીમ્યુગના ૧૮મા યુગપ્રધાન છે, જેમનો યુગપ્રધાનકાળ વીર સં. ૧૫૨૦ થી ૧૫૬૮ વિ. સં. ૧૧૧૦ થી ૧૧૮૮ છે.

૧૧ રત્નસિંહસૂરિ તેમના ગુરુ ભાઈ આં યશોભદ્રે ‘પ્રત્યક્ષાનુમાનાધિક પ્રકરણ’ અને તેમના શિષ્ય આં પૃથ્વીચદ્રે ‘કલ્પસૂત્રનું ટીપ્પન’ રચ્યું. ૧૨ દેવેન્દ્રસૂરિ. તેમની પરપરાના આં રત્નાકરસૂરિએ પ્રતિષ્ઠા કરેલ અને સાધુ પેથડે ભરાવેલ બં અભિનદનસ્વામીની પ્રતિમા શત્રુંજય તીર્થમાં વિદ્યમાન છે. ૧૩ રત્નપ્રભસૂરિ, ૧૪ આણુદસૂરિ, ૧૫ અમરપ્રભસૂરિ, ૧૬ જ્ઞાનચંદ્રસૂરિ. તેમણે સં. ૧૩૭૮માં વિમલવસહીમાં જીર્ણોદ્ધાર અને પ્રતિષ્ઠા કરાવ્યાં, ૧૭ મુનિશેખરસૂરિ, ૧૮ સાગરચંદ્રસૂરિ, તેમના ગુરુબ્રાતા આં ભાણેકચંદ્રસૂરિએ ‘કાવ્યપ્રકાશ-સંકેત, પાર્શ્વનાથચરિત્ર, નલાયન’ વગેરે ગ્રંથો બનાવ્યાં. ૧૯ મલયચંદ્રસૂરિ, ૨૦ પદ્મશેખરસૂરિ, ૨૧ પદ્માનંદસૂરિ, ૨૨ નદિવર્ધનસૂરિ, ૨૩ નયચંદ્રસૂરિ.

પૃષ્ઠ ૧૦૯, પૃષ્ઠ ૧૧૮ : કડી ૬, ૭, ૮ : “ચાર ગ્રંથ”

કવિરાજ કવિબહાદુર શ્રીદીપતિજયજીએ જ આ ‘સોહમકુલ પદાવલી-રાસ’ ૧ આં મુનિસુદરસૂરિની ‘શુભાવલી’, ૨ ઉં ધર્મસાગરજીગણિની ‘તપગચ્છ પદાવલી’, ૩ આં દેવેન્દ્રસૂરિનો ‘કુપ્પસહયત્ર’, (દુસ્સમકાલસમણ-સંઘચય’ સાવચૂરિક) ૪ આં પ્રભાચંદ્રસૂરિનું ‘પ્રભાવકચરિત’, અને ૫ આં દેવધિંગણિ ક્ષમાત્રમણની ‘સ્થવિરાવલી’ એમ પાંચ ગ્રંથોના આધારે બનાવ્યો છે છતાં તેમણે “ચાર ગ્રંથ અનુસારે કીધો” એમ લખ્યું છે તેથી ‘કુપ્પસહયત્ર’ને માત્ર ચતુર્થે લેખી તેનો આંક છોડી બાકીના ચારને “ગ્રંથ” તરીકે ઓળખાવ્યા હોય એમ અનુમાન થાય છે.

ઉપરના પાંચે પૂજ્ય આચાર્યો અને ઉપાધ્યાયોનો પરિચય અનુક્રમે આ ગ્રંથમાં સુદ્રિત પૃષ્ઠ ૮૧, પૃષ્ઠ ૨૬૯ પૃષ્ઠ ૭૩, પૃષ્ઠ ૨૭૪ અને પૃષ્ઠ ૨૬ માં આવી ગયો છે.

— સુધારો - વધારો —

પૃષ્ઠ ૧૨૬ ની નોંધમાં નીચે પ્રમાણે વધારો.

“ કછોલીના દેરાસરમાં મૂળનાયક ભગવાન શ્રીપાર્શ્વનાથની ગાંધીર્મ સં. ૧૩૪૩ નો ક્ષેપ છે, જેમાં કછુલિકા ગામ અને કછોલી ગોત્રચુરનો ઉલ્લેખ છે.

શિરોહીમાં ભગવાન શ્રીઅન્નિતનાથની દેવકુલિકા પર સં. ૧૫૨૧થી સં. ૧૫૪૦ના શિલાક્ષેપો છે, જેમાં પૂર્ણિમાપક્ષે, કછુવાલગચ્છે, ભદ્રેશ્વરસૂરિ સંતાને, ભ. સર્વાનંદસૂરિ, ભ. ગુણસાગરસૂરિ, તથા યતિ ઉદયવર્ધન ધત્યાદિ ઉલ્લેખ છે.

તપાગચ્છે આ. વિજયદેવસૂરિ સંધના ભ. વિજયવર્ધનસૂરિ સં. ૧૮૦૯ માં કછોલીમાં ભટ્ટારક પદ મળ્યું છે. ”

પૃષ્ઠ ૧૬૨માં, આ. રતનાકરસૂરિ પછી.

“ વિ. સં. ૧૪૯૪ માં થયા છે ” એમ છપાયું છે, તેને બદલે જૈન ગુ. કવિઓ, પૃ. ૧૪૯૪ ” વાંચવું.

પૃષ્ઠ ૨૧૦ પેરા ત્રીજાની શરૂની ત્રણ લીટીઓને નીચે મુજબ સુધારો.

“ ૧. મિત્ર અને સુભગાદેવી, ૨. મહારાજ શિલાદિત્ય ગુપ્ત સં. ૧થી ૬૦, ૩. ગુહિલ, ગુહસેન, ગુહદત્ત, ગ્રહાદિત્ય, તે ધરડરનો રાજા બન્યો, તેના વશજો ગિહક્ષેત્ર તથા ગોહિલ કહેવાયા. ૪. ભોજ, ૫. મહેદ્ર.



